

... the last of
... of ...
... at ...
... about ...

Alphabeticum libri apum. Hic nra. Hinc nra. ubi xiiii.

Adulterium. lib. 2. ca. 29. ^{Albericus} l. 2. c. 29.
Amicitia. lib. 2. ca. 19. ^{Alexand. puer.} l. 2. c. 19.
Alchimia. lib. 2. ca. 20. ^{Albericus} l. 2. c. 20.
Angeloz laus cca deu. l. 2. c. 39.
Ira pccat. l. 2. c. 30. et c. 10.
Appellare. ubi iudex.
Avaricia. ubi vsurarij. l. 2. c. 10.
Augustin. l. 2. c. 29. It. v. stepla

Bertholomeus. l. 2. c. 12.
Beatitudis securitas. l. 2. c. 12.
Beneficior plures. l. 2. c. 19. It. v. p.
Beneficia ccastrata gnis dari debet. ubi platus.
Blasphemia. v. lusor. hystrio.
Bona iuste acqisita dampnat hoem. ubi gaudiu. occasioe 6.
Bona iuste acqisita sic peunt in ista vita. ubi seruis.

Cantus angeloz. v. angelus.
Caritas v. caritas. l. 2. c. 39.
Carnu v. selariu. v. chorea me
Caritas v. scia p. i. fine. dicitur
Castitas. l. 2. c. 29. It. v. v. gntas.
Cecus. ubi cur.
Clericus. l. 2. c. 9.
Confessio. v. aia pccat. It. l. 2. c. 10.
Confirmatio. ubi cur.
Congiu. l. 2. c. 29.
Consiliu. l. 2. c. 21.
Cosolacio. v. hospitalitas. ex. 3.
It. v. maria. ex. plo de iudea.
Cotemplacio. l. 1. c. 9. It. l. 2. c. 10.
It. ubi augustinus.
Contritio. l. 2. c. 20. et c. 10.
Contemptu mundi. l. 2. i. plogo.
Coviuu. ubi hospitalitas.
Ibi. frage esurieti.
Copulatrix. l. 2. c. 29

Chorea. l. 2. c. 28.
Chorea d. ionu. l. 2. c. 16. i. spe.
Corpus xpi. l. 2. c. 39.
Corpa scia. l. 2. c. 12. It. a
Cortio. l. 2. c. 11. It. v. ipacit
Cura aiaz. l. 2. c. 19.
Cruasix. v. deonu. e. spes.
It. v. ymago cruasix. It. l. 2. c. 12.
in plogo. It. ca. 20.

Dapnatus. p. dapnatis no
e orandu. l. 2. c. 13. It
ubi gaudiu. occasioe 6.
P mulie dapnada moit. sa
mlier. ne alia dapnet. l. 2. c. 21. in fine. ^{remedia}
Debitu solue v. defunctor.
Decipe. l. 2. c. 36.
Dedicatio. l. 2. c. 16.
Defunctor remedia. l. 2. c. 12.
Defunctor tplex. It. v. It. v. d.
Demonu illusio. l. 2. c. 19.
Demonu varia gna v. spes.
l. 2. c. 16. It. l. 2. c. 31. ex. 3.
It. ubi dyabolus.
Desperatio. l. 2. c. 16. l. 2. c. 39.
Desideriu bonu xplet de. l. 2. c. 21.
Dyabol. l. 2. c. 21. et c. 29. ex. 3.
It. l. 2. c. 21. v. demon.
Discordia. l. 2. c. 3. ^{Detinctio.} ^{It.}
Discretio. l. 2. c. 9. l. 2. c. 31.
Dolus. l. 2. c. 18. ^{Quia in ista vita l. 2. c. 11}
Dormie in dino offi. l. 2. c. 39
Dux. l. 2. c. 23.

Electio. l. 1. c. 1. et c. 2.
Epus. ubi platus mal.
Exemplu mali plati. l. 1. c. 20
Fama. l. 2. c. 31. et c. 36.
festu. l. 2. c. 12
figmentu v. domo. 3. spe. l. 2. c. 6.
filia v. vgo. l. 2. c. 28. fil. l. 2. c. 13

Futura p̄dicte. ubi medius.
It̄ ubi iudicia dei.

Gaudium morientium. l. 2. c. 29.
Gaudia sc̄oz. et cause
gaudioz. l. 2. c. 13.
Gaudium. ubi cantus.
Generare. l. 2. c. 23.
Gloria celi. l. 2. c. 33.
Gula. l. 3. c. 1.

Habitus. ubi penitencia.
Hexaplo 6°. Hesis.
Hemita. l. 2. c. 2. l. 7. c. 26.
Hereticus. ubi demon. in 3°
spe et 1^a specie.
Hystrio. ubi demonum varia
gna. ex^o 2° in p̄ma specie.
It̄ ubi lufor.
Homocida. l. 2. c. 10.
Hō sic seducit. l. 2. c. 36.
Hospitalitas. l. 2. c. 20.
Humilitas. l. 2. c. 38.

Ieiunium. l. 2. i. p̄logo.
Impaciā. l. 2. c. 16.
Infamare. l. 2. c. 36. Item
ubi fama.
Infirmitas. ubi sanitas.
Infirmi pot̄ volūt eē s̄c̄i
q̄ sani p̄ salute aīaz. l. 2. c. 30.
It̄ v̄ confessio p̄ loco. ex^o p̄mo
Innocētia. l. 2. c. 37. It̄ v̄ p̄uet
Iohannes q̄dā valde sc̄s. ubi
confessio p̄mo p̄ totū.
It̄ ubi aīa peccat̄.
Iohes euā^g. l. 2. c. 12.
Iordanus mgr̄ ordis p̄dica
toz. l. 2. c. 16. et c. 18.
Iubilus ubi p̄teplano.
Iudeus v̄ maria.
It̄ v̄ p̄lat̄ mal^o ex^o 3°.
Iudicia di occulta. l. 2. c. 2°.

Ratherina. l. 2. c. 12.

Laborare. v̄ opus.
Lapetus. l. 2. c. 3.
Liber vite. ubi xpc.
Lingua. ubi silentium.
Ludus. v̄ p̄dicator.
Lusor tapilloz. l. 2. c. 28.
Luxuria. l. 2. c. 26. et c. 29.

Maria instruit et reuocat
errantes. l. 2. c. 9. It̄ c. 12.
et ca^o 28. p̄ plura ex^o. It̄
maria b̄ndic̄oz q̄dā donu
it. l. 2. c. 12.

Martir. l. 2. c. 23.
Mauriciy et soc̄e. l. 2. c. 29.
Medic^o. l. 2. c. 22. maḡis d̄c̄is v̄go l. 2. c. 19
Mercator. l. 2. c. 19.
Mētrix. v̄ luxuria.
Michael. v̄ deōnū varia gna.
i 3° spe. et e^o m̄a de angelis.
Miles. l. 2. c. 7.
Mia dei. v̄ cōsilium.
Mie opa v̄ miles ex^o 2°.
It̄ v̄ discreto. It̄ v̄ hospita
litas p̄ totū.
Missa v̄ corp^o xpi ex^o 3°.
It̄ v̄ defictoz reme^o 1° veme^o.
It̄ v̄ iudicia dei.
Mors bonozū. l. 2. i. p̄logo.
Mors maloz. v̄ torneamē^o
tabna hystrio. chorea. ludus.
vel lufor. Discreto.
Mulier optima. v̄ coniugium.
Mulier mala. ubi mētrix.
It̄ v̄ copulat̄.

Natiuitas. v̄ ḡnate.
Nobil. v̄ miles. raptor.
Nome. v̄ torneamētū.
Nuptie. v̄ coniugium.
Obediētia. l. 1. c. 22.
Oblatio. v̄ iudic^o dei.
Obsess. v̄ demō. circa finē.

Ociū .l. 1. c. 17.
 Occide bonos et de pena
 occideam. l. 1. c. 16.
 Odiū ubi discordia.
 Opus opam. l. 2. c. 8. It' ubi
 gaudiū. ex^o 3°
 Opa mie. v' mie opa.
 Oratio. l. 1. c. 12.
 Orare p' dāpnatis ubi gau
 diū scōz. occasione 6.
Petrascenes. l. 2. c. 28.
 Patres ubi filii It' ubi
 passio xpi. 127
 Passio xpi. v' Crux. It' l' 1° c
 Pax ubi filius.
 Pām est aliqñ causa infir
 mitatis v' sanitas.
 Pāz. ubi pñia.
 Peccatrix. ubi aīa pñitrix.
 Pñia. l. 2. i' plogo. c. 10.
 Petrus apls v' iudicia dei.
 Predestinatus. ubi cōiugiu.
 It' v' mie opa.
 Predicatio. l. 1. c. 20. et c. 30.
 et ca^o 28. It' ubi luxuria
 via quarta.
 Predicatorz ordo multos e
 mulos habuit. l. 2. c. 9.
 Prelatus. ubi exēplū.
 Platorz vita pessima. l. 1. c. 20.
 Platus malus et de pena
 eius. l. 1. c. 39.
 Prelatus nō debz eē cru
 delis. l. 1. c. 2.
 Prelatus debz eē pius. l. 1. c. 8.
 Prelatus bonus pñit. l. 1. c. 19.
 Prelatus debet dare bona
 exēpla. l. 1. c. 12.
 Prelaturā spñē. l. 1. c. 20
 Proditor. l. 2. c. 22.
 Prouidet deus. v' gaudiū

occasioe 3. ex^o 2°.
 Puer. l. 2. c. 37. It' l. 1. c. 11.
 It' l. 2. in plogo. It' l. 2. c. 16.
 exēplo 2°. l. 2. c. 12.
 Purgatoriu l. 2. i' plogo It'
Raptor. v' pñia. cōiugiu.
 Raptus ad celestia. ubi
 Regni vestes. l. 2. c. ca fine.
 Regimen. ubi prelatus.
 hospitalitas. cura.
 Reliquie. ubi corpa scōz
Sacerdos idigne cele
 brās. v' corpa xpi.
 Baluati. ubi pdestinatus.
 It' ubi xps.
 Sanguis. ubi maria loco
 septio. It' v' oblatio.
 Sanitas. l. 2. c. 29.
 Sapia. l. 2. c. 22.
 Scia. l. 2. c. 22 et c. 21.
 Scia inflat. l. 2. c. 21.
 Scia muat suos deuotos.
 l. 2. ca^o 12.
 Seruus malus. l. 2. c. 11.
 Seruus malus humiliat. l. 1. c. 18.
 Silentiū. l. 1. c. 12. *de pñia*
 Sodomia. ubi luxuria.
 Solitudo. l. 2. c. 22
 Soppniū. l. 2. c. 22.
 Scolaris ubi correctio.
 Spectaculu. v' chorea. lu
 dus. histo. torneamentū.
 Sperādū in deo. ubi gau
 diū. occasioe 3. *remedia*
 Suffragia. ubi defūctorz
 Supbia. ubi humilitas.
 It' v' oratio. ex^o 2°.
Tubernā. l. 2. c. 11.
 Tempus bñ sime.
 ubi fructus It' v' platus malus.
 Teptatio v' demon.

Comemetur. l. 2. c. 28.
Unitus. v. comemetur.
Chorea ludus.
Verbu dei ubi predicare.
It v. p. fessio in principio.
Vestis ubi ornatu. receptus.
regu vestes. In manu. n. loco.
Betula ubi coplatu. It. v.
Via in luxuria. v. luxuria.
Vinu ubi taberna.
Vidua v. miles. ex. 2. di.
Virgo. v. filia. It. v. receptu. m.
Virtus. l. 2. c. 29.
Virtus. l. 2. c. 22.
Visio ubi coniugiu. It. ubi
gaudiu occasione. i.
Vite plixitas ubi demo
nu. 6. gen. In uia
Vndeci milia ugin. v. sa
Usurari. l. 2. c. 21. etc. 27.
It. ibide. ca. 16.

Mago crucifixi ubi
coniugium.
Imago usurari. v. usurari.
Rpus. l. 2. c. ultio.
It. ubi demonu va
ria gna. 2. specie
Inapuit capla huius libii. qui
nucupat. bonu uniuersale.
sue de apib. pma ps. est de
platis. 2. de subditis. pnu.
caplin. qualis debz ee platu.
et q. xpis est suus platus.

Rex apu mellei coloris
est. ex elto flore. et
ex oi copia frs. Ca. 1.
Reges plures in vno al
ueario sepi. i. choant. C. ij.
bz cu adulti ee aspectu. scot
di suffragio oes deteriores.
necant. Caplin. iij.

Rex apu nullu habz acule.
maestrate tm armate. Ciij.
In vno alueario vnus tm
piceps est. Ca. v.
In fronte macula q. p. dy
ademate habet. Ca. vi.
Notabili signo cultu alte
rius rex pre ceteris orna
tus non est. Ca. vii.
Forma egregior. et duplo
ceteris maior est. Ca. viij.
Ille ed. viuores st. Ca. ix.
Cu procedit apes. rex i
medio eaz est. Ca. x.
In officio illius conspu. se
quident. Ca. xi.
Cum pcedit rex vna est
totum agmen. et circa e
um globatur. Ca. xij.
Di qua ala regis trasiens
iuxta destruxerit. non ef
fugiet agmen. Ca. xij.
Migratiuro agmie. nulle
exire audet. n. rex pmo fu
erit egssus. Ca. xiiij.
Reliq. tpe cu apib. i. laboe
e. topantes traut. Ca. xv.
Circa eum sunt satellites.
assidui custodes auctori
tatis eius. Ca. xvj.
Sunt et circa eum seui
lictores. qui puniut de
linquites. Ca. xvij.
Intus semp est sollicitus.
et facile sine causa cerni
no patitur. Ca. xvij.
No foras egdit. n. agmine
migrando. Ca. xix.
Di qua lassata aberrat
uenit. eam rex odore suo
prosequit. Ca. xx.

Regis benignitas et sollicitudo maxima est cum populis. **Ca. xxi.**
 Circa regem multa populi obedientia observat. **Ca. xxij.**
 Rex in expeditione a plebe sustollit. **Ca. xxij.**
 Fessum regem humeris sustolunt validiores. et ex toto portat. **Ca. xxij.**
 Regem si mori contigerit tristis populus circa eius funera glomerat. **Ca. xxv.**
capitulum secundi libri de subditis -
Secunda pars illarum apum est. que iuuetibus virore opa multa prestat. **Ca. i.**
 Disciplina matribus subdite sunt. nec quicquam agunt sine matrum imperio. **Ca. ii.**
 Tercia pars apum que forte appellantur. hec sunt sine aculeo. velud imperfecte apes. **Ca. iij.**
 Iste sunt qui dicuntur et qui fetu primarium et verarum apum. **Ca. iij.**
 Has primas expellunt in ope tardantes et sine demerita necant. **Ca. v.**
 Apes iuniores fure non in ope tantum. sed et in fetu adiuvant matres. **Ca. vi.**
 Cois est omnibus labor. **Ca. vij.**
 Omnes indifferentes ad opera expellunt. **Ca. viij.**
 Nullus cum per celum hauerit. oculo perit dies. **Ca. ix.**
 Omnis unam incolit mansionem. **Ca. x.**

Cois est omnibus labor. **Ca. xi.**
 Simul silent. ad vesperam te die in alveario strepunt. **Ca. xij.**
 Pax inter eas papua. **Ca. xij.**
 Pro nichedis floribus rixant inter apes fit. **Ca. xij.**
 Verarum apum singule habent aculeum. **Ca. xv.**
 Que aculeum perdunt. mella de cetero facere non possunt. **Ca. xv.**
 Dunt apes rustice. multo aspectu horrende. multo iracundiores. **Ca. xvij.**
 Apes eorum sobole habent. et eis cois est fructus. **Ca. xvij.**
 Num amicitia fovetur inter eas. **Ca. xvij.**
 Habent et hospitalitatis virtuti dedita. **Ca. xvij.**
 Genarum nullis auaricie spurciis scaturit. **Ca. xvij.**
 In apibus qui habitualiter totius virtutis insignie reperies. **Ca. xvij.**
 Inter apes diversa sunt officia. **Ca. xvij.**
 Omnes certant de munere. **Ca. xvij.**
 Illie iunguntur querendo victualia. **Ca. xvij.**
 Alie de castribus sollicitae sunt. et diligent custodia adhibent. **Ca. xvij.**
 Quibus est adolescentia ad opera exeunt. seniores inter operantur. **Ca. xvij.**
 Integritas est cunctis apibus. corporis virginalis. **Ca. xvij.**

placitum de capite et de gremio regis manu

Apes int' se nullo cocubitu
mifcentur. *Ca. xxix.*
Et licz nō mifceantur. ta
mē maximum examen
emittunt. *Ca. xxx.*
Nocte in expedicoe dep̄
hefe exubāt sup̄ie. *Ca. xxxi.*
Licz pōite fit sub lege. libē
tū sunt. *Ca. xxxij.*
Dicit regē ordināt. sic et
p̄plos creant. *Ca. xxxij.*
Prerogatiuū examen in
dici tenēt. incorrigibiles
necant. *Ca. xxxiij.*
Nō mō inocue sūt. *Ca. xxxv.*
Fructibz nullis nocet. *Ca. xxxv.*
Nō solū ab odoriferis. s̄
etiā a fetidis herbis. mell
alioniā t̄hūt. *Ca. xxxvi.*
Rura mundicia circa
eas. *Ca. xxxvii.*
Parit' aggregante suauit'
cantant. *Ca. xxxviii.*
Habet ḡtā mirāqz uocis
suauitatē. *Ca. xl.*
Hūt puatā osilia. *Ca. xli.*
Epa p̄noscent. *Ca. xlii.*
Prediunāt ymbres v̄
tosqz. et tunc se x̄conti
nēt rectis. *Ca. xliij.*
Si dies futur' ē mitis
puolat vniūse. *Ca. xliiij.*
Procedētes per rura rē
dolerencia inhant flo
ribus. *Ca. xlv.*
Dni' patrie claudunt
limine. *Ca. xlvj.*
Nō transgrediūt t̄mi
nos s̄stitutos. *Ca. xlvij.*
Gaudet plasu et tin
nitu eris. *Ca. xlvij.*

Hylaritate et nitore apū
sanitas estimat. *Ca. xlix.*
Apes mortue si infra ter
ra h̄yeme seruet. reuiuif
cūt estuo tpe. *Ca. l.*
Vita apum longissima
septēnis. *Ca. li.*
H̄yeme latent. et tūc ves
cunt melle. *Ca. liij.*
Estate p̄deūt. *Ca. liij.*
H̄yūidines et alie aues
depopulat' eascē. *Ca. liiij.*
Insidiat' et eis ad aquā bi
bētib' rane. *Ca. lv.*
Vespe quoqz persequū
tur easdē. *Ca. lvj.*
Incipit prologus in librū q̄
dicit' bonū vniūsale de apū
p̄rietatibz. et primo de
prelatibz.

Reuereudo
in xpō pa
tri. fratri
humberto
magistro
ordinis p̄
dicatozū. frater humilis
cui' nomen ad p̄ns non
urget necessitas noīari.
Rogatus instantissime
a quibusdā familiaribz
meis. librū de p̄latis et
subditis multa sollicitudi
ne et labore cōscripsi. Bre
uolui at' librū illū de na
tura rerū quē ipse multo
labore p̄ ānos q̄tuorde
cim de diuersis auctoribz
utilissime xp̄ilauī. in q̄

caplin de apibus. scdm
philosophos. aristotilem.
solinū. pliniū. magnum
basiliū. ambrosiū ep̄m.
et iacobū actonēsem. cū
magna cōsideratione con
speri. Cui⁹ serie oīs stat⁹
hoīm maxime in p̄latis
et subditis. nec nō speci
alissime modus viuēdi
claustralū potit cōphē
di. Hoc ergo caplin. expo
ne simplicit̄ et moraliza
re p̄sumēs. p̄mū librum
de p̄latis. scdm de sub
ditis. sub diuersis intitu
latis caplis cōsumau. Cū
bus etiā caplis scdm ma
teriā exēpla aptata et
appropata cōiunxi. que
nris t̄pib⁹ vel p̄pe nostra
t̄pa atigerūt. Et ego qui
dem in plurib⁹ hoc vitauī.
ut terras. ciuitates. vel o
pida noiatiōne ponerē in
quibus rerū gesta patra
ta sūt. eo q̄ ipsis adhuc vi
uentib⁹ et fugientib⁹ hūc
glorie fauore verecūdiā
facē formidare. Et utiqz in
hoc nichil. imitari volēti
deperit vel legenti. Inter
dū etiā et dicta philoso
phoz. diuisis inserui locis.
A te igit̄ p̄r scē laboris me
i studiū corrigat. et cor
rectū diuisis domib⁹ filiis
et fratrib⁹ nris rescriben

5
dū orius ordinet. ut in
nepotes filioz semē sac
tū uberius cōfundat.
Hoc aut̄ in fine libri lec
tores singulos hūiliter
deprecor. ut in missa v
na michi misero subue
niant. vel subueniri fa
ciant decedenti. qd̄ unū
a vobis pro tāto labore
p̄ sūma remuneratione
requiro. Neqz enī sper
nendū opus legentib⁹
credo. ut michi hāc vi
cē rependē negent. cū
vniūsqz rationis capax
luce videat oī statui.
oī cōditioni hoīm p̄ diu
sificatas ip̄ius textus se
tencias. et diuisa rez nar
rata gestarū. iocunde
nimis et gratissime cō
uenire. et vix forte in
multis tractatib⁹ gene
ralius aliqd̄ iueniri.
Vnde et nomē ip̄ius li
bri. bonū vniūsale de
apib⁹ p̄notauī. Valeat
vra paternitas. et in e
uū longū. ad decus ordīs
nri cōlumē vobis xp̄i pie
tas tueatur. **Explicit pro
logus. Incipit liber
apum. qui dicitur. bonū
vniūsale. ¶** Cū xp̄us
est sūmus p̄latus ecclē
sie. cui oēs p̄latus obe
dire tenentur s. s. s.

Dum ca-
pud xpm
in unitate
ecclesie fi-
deles habet.
et huic o-
bedire sa-
tagit tanq[ua]m regi. Sub h[oc]
rege oēs particulares ec-
clesie. prelatos habet tan-
q[ua]m reges. qui utiq[ue] in cle-
ro misterio fidei dñant.
Qualis at[que] prelat[us] esse
debeat. in p[ri]mo o[mn]i textu
ostendit. ¶ **Supre-**
latus debet esse bone vi-
te et bone fame. ¶ Capi-

Rex tulū p[ri]mū.
inq[ui]t ap[er]tū mel-
lei coloris ē. ex
electo flore. et
ex o[mn]i copia factus. Quid
in melle nisi mox s[er]u-
ritas? et q[uo]d in flore nisi
fame redolētia designa-
tur. Q[ua]ntū autē ad se.
bonā consciētiā necesse
ē habēre p[ro]latū. q[ua]ntū v[er]o ad
proximū bonā famam.
Unde veracissim[us] pater
augustin[us]. Consciā tibi.
fama at[que] proximo tuo ne-
cessaria est. Sed ut sene-
ca dicit. pleriq[ue] famā. cō-
sciētiā pauca verentur.
Et tales utiq[ue] metu pec-
tare cessat. non inocēti-
a. Q[ua]nta demencia est

vereri ne infamens ab in-
famibus. Quid n[on] refert.
an sursum isti. an deorsum s[er]-
uent. Sapiens cogitat
semp[er] qualis vita. nō q[ua]-
ta sit. Nō enī v[er]uē bonū
est. s[ed] bene v[er]uē. Non ut
placeas viciis. s[ed] q[ua]lis sis
studeas. Magnū est nol-
le laudari. et eē laudabilē.
Gaudiū verū nisi sapiē-
ti attingit. q[uo]d est a[ut] suis bo-
nis verisq[ue] fidentis. Cogi-
ta ergo h[oc] esse sapiētię
effectū gaudiij q[ua]litate. et
hoc ē gaudiū sciētię bo-
ne. Vmptn[on] necesse ē ad
alienā virtutē exercendā.
exerceri quēlib[et] et suā. et
tale suā instituat ut puo-
ret alienā. Ipse salutis n[ost]re
p[ri]nceps ihesus. suis p[re]cepit
dicēs. Sic luceat opa v[est]ra
bona corā ho[m]inibus. ut glo-
rificent patrē v[est]rū qui in
celis ē. Et hoc q[uo]d intus
necesse est. ut resultātia lu-
cis. sedo foras. ad proximos
defeant. Hoc etiā paulus
ap[osto]lus ad romanos scribit
dicens. Prouidētes bona
nō tm̄ corā deo in sciā.
verū etiā corā omib[us] ho-
minib[us]. Notandū aut[em] q[uo]d
textus dicit. ex electo flore.
Ex redolētia enī bone fa-
me p[ro]latus eligi debet. nō
seipm̄ intrudē. quia nemo

assumet sibi honore. si qui
 vocat a deo tanq̄ aaron.
 Et oī inq̄t copia factus.
 supple. eē debet. Cui enī
 offendit in vno. factus est
 oīm reus. De tali ergo
 plato. ozee p̄pha ḡtula
 kund̄ exclamat. Vitis fr̄o
 dosa israel. fruct̄ adēq̄tus
 ē ei. Bonus enī pilatus. bo
 nos subditos facit. Vnde
 seneca dicit. Nulla res ma
 gis aīos in malū declina
 biles. reuocat ad rectū. et
 puocat ad honesta. q̄ ma
 iorū nr̄orum mersario bo
 na. Paulatī enī descēdit
 in pectora. et vni p̄cepto
 rū obtinet. frequēter aspi
 ci. frequēter audiri. occur
 susq̄ ip̄e sapienciū uiuat.
 et vix aliqd̄ in eoz actibus
 tr̄nsit. vnde nō certe p̄fici
 as. Et reuera si nobis a
 nimū boni vni liceret in
 spire. o q̄ pulcherrimā fa
 cie. q̄ sc̄am. q̄ ex magnifi
 co placidoq̄ fulgentē vide
 mus. Quicūq̄ ergo istat
 it̄ taliū culmine aliquo. et
 nō p̄ficiat. hic oī amente
 deterior. **De modo elāio**
nis et electo nr̄i t̄pis. q̄dā
mēorabile referā. q̄d nobi
li et sc̄o viro philippo mili
te de mōmural. id ē de mō
te mirabili narrāte cognō
ui. Cenomanēsis inclita

ciuitas et nota ē. que du
 dū sub rege anglie. nūc at
 regis francie subiacet p̄n
 ti. Hec at̄ multis ānis. sū
 vere vite pastore langue
 rat. et mortuo ep̄scopo. e
 lectionis dies instabat. At
 qm̄ vix ē aggregatio aliq̄
 in p̄sonis adeo desolata.
 quin vnū saltē habeat. q̄
 filiali pietate de mat̄no
 defectu eccl̄ie doleat. gaude
 at de p̄fectu. quidā ip̄ius
 eccl̄ie nemus canonicus.
 ad quandā famosissime
 ciuitatis reclusa. p̄ dig
 no ep̄scopo eligendo ora
 ciones petitū accessit.
 Cui p̄cibus illa emota.
 ab orōne reuerſa dixit.
 Carissime ego quidē rap
 ta in celū. vidi. q̄ beata
 maria virgo pat̄ona et
 cleſie. pro delato negotio.
 ad pedes filij rogatura
 p̄cessit. Cui filij dignant̄
 assurgens. tuū inq̄t erit
 mater et dn̄a statuē quē
 cūq̄ volueris. Recedens
 ergo nr̄i xp̄i cū angelis
 sanctis. q̄ de negotio trat
 tatura. tandē reuerſa dix
 it. Placet m̄ fili de isilio
 bonoz. mauriciū quondā
 archydyaconū cretensem
 in ep̄m p̄fici cenoman
 nis. Et filius. Digne inq̄t
 elegisti. Sic fiat. Et mor

Em

reclusa canonico. Vide
ergo karissime. ut secre-
tū habeas. quousq; fac-
tū sit qđ audisti. Effus-
ergo pius vir in lacrimas
pre gaudio et stupore do-
minū benedixit. Quo
aut ordine fieret. ppter
eligentiā pueritate. nec
suspitari quidē poterat.
licet ppter hoc fieri nō du-
bitaret. Cuius aut hic
mauricius fuerit. breuit
referam. In cretensi ec-
clesia archydiaconus. In-
stitutus curuabat dyocesim
pedes. et eā in solo ba-
culo in predicacionis of-
ficio visitabat. Archydy-
aconatu vō postmodū
delicto. monasteriū ni-
gaurū monialiū. quarū
eleosinis nutritus fuerat
adhuc puer expecit. ut
eas ad emendacionē vi-
tā corriget. et iudē terre
populū predicacionibus
erudiret. nec eū fefellit
effectus. Quid plura.
Ad electionē euentū est
cenomānis. Electi sunt
duo. ppositus et decanus.
Quoz pimus vir sensa-
tus et nobilis. alter vō
lātus et diues erat. Ne-
tro igit alteri volēte ce-
dere. dixit decano pposi-
tus. Nichi quidē episco-

patū expedire nō video. s;
nec tibi. Nichi suffiat ho-
nor. tibi diuicie. Cede tibi
nolo. nec tu michi. Nichil
ergo restat. nisi iam in p-
te dilapidatā ecclēsiā. p
nostrū litigū funditus e-
neruari. Velle igit si vel-
letis et vos mē nos virū
vite pbatū et hūilem. con-
cordiē postulem. qui con-
fusionis nrē ruinas velit
et valeat restaurare. Ecce
venerabilis ille maurici-
us. vir in oī norma iusti-
cie singularitē decorat. qui
eciā totū mundū posset
diuina puidencia guber-
nare. Presto enī sū cum
meis oibus tantū homi-
nē postulare. Et credo cer-
tius. qđ deo et saluti sue
aduersabit cōtradicens.
Mox decanus subridēs. sic
fiat inq̄t. s; illa adicione.
si idē episcopatū accepta-
re noluerit. michi cedat.
Et mox ppositus exulta-
bundus inclamat. Hacti-
fiet inquit et fiat. Et
mox facta ē postulacio cō-
sensu oīm. et firmata. De-
canus aut psumebat mau-
riciū nūq; pfulatū ac-
ceptare. Prepositus vō dig-
nius psumebat xpi amo-
re coactū sanctū virū. p-
ter multoz salutē nō au-

dare respuere iā oblatū.
Missi ergo duo canonici
 iuenerūt eū scdm qd sole
 bat i via pedite ad pdica
 dū euntē. **L**itteris igit sue
 uocatiois ostensis. respō
 dit ille. **I**bitis ad hospiciū
 nostrū. vespere aut facta p
 dicatione redibo. et mane
 qd dñs dederit respōde
 bo. **E**t scdm est sic. **F**rede
 untib9 illis ad hospiciū.
 pcessit ille. pdicauit. audi
 uit imprans9 confessiones
 usq; ad vespere. **F**redit do
 mu. salutatur hospites. iče
 natus oratorū intrat. p
 noctat celebs in pab9. **r**es
 pondet mane canonicis.
Consiliū dei et miris eius
 ē. negare nō uenit qd of
 fertis. **Q**uid plura? **C**on
 digno honore recept9. ca
 thedral. consecrat. et tan
 to regimie claruit. ut infra
 quingentos ānos. filis ei fu
 isse nō credat. **E**id miri.
 valde congruū fuit. ut ta
 lit electū tale regimie sit
 secutiū. **Q**ualis platus
 ee debeat oculis cordis. p
 esse desideras. hoc uideat.
 et relegat. **Q**ual' at
 platus ee debeat. beatus
 augustin9 ostendit in re
 gula sua dices. **I**pe q' vo
 bis pest nō se existimet
 potestate dnante. s' tanta

te seruiente felice. **H**onore
 corā vobis platus sit vo
 bis. timore corā deo sub
 iectus sit pedibus vris.
Circa oēs scipm bonoz
 opm pbeat exemplū.
 corripuit inquietas. con
 soletur pusillanimes.
 suscipiat infirmos. paci
 ens sit ad oēs. **D**iscipli
 nā libens habeat. metu
 end9 iponat. **E**t q'uis
 utriusq; sit necessariū. ta
 me plus amari a vob
 appetat q' timeri semper
 cogitās deo se p vobis
 redditurū esse rationē.
Unde vos magis obedi
 endo nō solū vestri. sed
 etiā ipm misemū. qui inter
 vos q'nto in loco superiore tā
 to in piculo maiore ver
 sat. **E**cce discretissim9 hōi
 nū. q' bene et q' pfecte sta
 tū debitū prelator9 nich
 ilomin9 xpendiose descp
 sit. **D**z sanct9 et venera
 bilis benedict9 in regula
 sua. quā post augustini
 tpa ānis multis dedit.
 plati statū plane distix
 it. **A**bbas inq' qui pesse
 dignus ē monasterio. sp
 menisse debet. qd dicit
 et nomē maioris factis
 iplē. xpi enī agē vices i
 monasterio credit. **E**t i
 fia. **R**emot9 sit semp. q'a

doctrinae sue. vel discipulo
rū obediēcie. utrarūq; re
rū in tremēdo iudicio dei
facienda erit discussio.
Sciatq; culpe sue pasto
ris imine. quicquid i ou
ibus patet familias min
utilitatis potuerit iuēi
re. **E**t infra Cū aliq; sus
cipit nomē pastoris. dis
cat dei doctrina p̄esse dis
cipulis. et idē oīa bona
et sancta factis āplius
q̄ dictis ostēde. ut capa
cib; discipline mādata
dñi verbis p̄ponat. du
vis vō corde et simplici
tate factis suis diuina p̄
cepta demonstrare. Oīa
vō que discipulis docu
erit eē contraria. in suis
actibus vel factis iudi
cet esse nō agenda. ne
alijs p̄dicā. ip̄e reprobis
efficiat. **E**ui at alit̄ pre
esse gessit. loco ignomi
nie est apud indignū
dignitas. **P**relat; enī
q̄ subiecto nō p̄ficat. nec
sibi p̄dest. **M**agna vō
p̄s iusticie in se redit. q̄
p̄derit alteri. **O**pus est
enī aliquo. ad quē mo
res nri se erigant. ubi ad
regulā. p̄ua nō corri
gas. **A**liq; bon; vir eli
gendus ē. ac semp̄ ante
oculos habend;. q̄ tanq̄

spectare viuam. et oīa
tanq̄ illo vidēte faciam.
Hic ē rex platus ap̄ū fi
delū. qui mellei coloris
existēs. ex electo flore et
oī copia factus sit. **C**
Quod ingenio polletes p̄fe
rendisunt. **Capitulum. secundū.**

Reges plures in
vno alueario se
pius ichoantur.
Et quide si tpe ap̄loz in
p̄mitua ecclā. scdm̄ qd̄
paulus ad corintheos sc̄
bit. nō multi sapiētes se
cūdu carne. non multi
nobiles. nō multi potē
tes. postea tñ et maxime
nūc. ut i p̄nti videri p̄t.
multi sapiētes sed heu
p̄pter carnē. multi nobi
les. s; in carne nō mēte.
multi potentes. nō ad
p̄tegendū. s; ad ioppimē
dū paupes dicos. p̄ ec
clesias p̄reant. tales mo
riferatis et sp̄ualib; vi
uis. p̄ suos xp̄lices p̄ferū.
tur. **D**e talib; ecclēsiā
tes dicit. **V**idi seruos in
equis. et p̄ncipes quasi
seruos ābulātes i terra.
Si ergo culpabiles sunt
qui litteratis potētes no
biles sine morib;. et car
nales moriferatis et spi
tualib; vuis p̄ferūt. qua
lit̄ illi dāpnādi sūt. qui

8

stolidos et p̄deo t̄as. et si
ne ullo ingenio n̄ali eligunt
in platos. **N**ā ingenio
callentes et p̄uidi. semp̄
abiliiores sūt ad oēm ac
tū bonū. dūmodo non
d̄nētur malignitas vo
luntati. Tales enī. etiā si
ne multa sciētia l̄arū
racionis capaces sūt. et idē
o facilius a leuioris vite
dispendio ad viā stabile
grē auertunt. **C**ui v̄eo
p̄deote et sine l̄ris sūt ru
des intell̄ū. et mentis
stoliditate mutabiles.
vix unq̄ flectūt in bonū.
s̄ de malo in peius faci
lime deuoluūt. **U**nde se
neca. **H**ūilis res stulticia
abiecta. sordida seruilis.
multis affectib⁹. et seuis
mis subiecta euentibus.
Hor plēs heuū maiorib⁹
dignitatib⁹. **A**stitutos et
vidim⁹. et videm⁹. **D**e ill⁹
vō qui naturali callebant
ingenio etiam ī statu vi
te leuioris electos in re
gimine p̄batissimos vi
dim⁹. et tanto feruēcio
res. in cura p̄ximoz. sus
ceptis officijs extiterunt.
q̄nto tepidiores a cura
ppria ante regimē in va
nitatib⁹ defluerūt. **¶**
Hinc accidit. q̄ quidā ca
nonici in el̄ione p̄tifi

as. iuuenire concordit̄ nō
valentes. ea aditione in
p̄positū et decanū vota
sua singuli t̄strulerūt.
ut nullū ext̄ gremium
ecclie postularent. **I**llis
aut̄ in p̄te secedētib⁹. ut
de pontificis el̄ione li
berius ordinaret. vnus
canonicoz. prandy ho
rā differre recusās. ext̄
capl̄m in tabernā proxi
mā decucurrit. p̄sūs q̄
ad tesseras iude conse
dit. **E**rat aut̄ vite leuis
sime iuuenis. s̄ mirabi
li sup̄ modū callebat ī
genio. affabilis oib⁹. in bo
nis naturalib⁹ insignit⁹.
Facta ergo collatione int̄
se p̄positus et decan⁹. vi
derūt quia in suis oib⁹
sp̄uale vel ydoneū ne
minē iuenerūt. **U**enerūt
in hoc. q̄ canonicū illū
iuuenē qui tā mirabili
callebat ingenio. in p̄
tificē elegerūt. **F**acta er
go denūciatione caplo
ordinat̄ p̄cessio. p̄gūt p̄
cessionalit̄ in tabernā.
iuueniūt iuuenē ludo nu
datū. venientē cū lac
rimis in aera rapiūt por
tant ad ecclesīā. in cathe
dra collocat̄. et sic opor
tuno tpe c̄secrat̄. **C**ui
statim ut se vidit ep̄m

mutatus in virum alterum.
viam que erat digna officio.
adeo in se perfectissimum
ordinavit. ut nullum ante
que vite vestigium rema-
neret. si credi posset omni
tempore profuisse. Regocia autem
episcopatus tali modo gubernabat
externis. ut nichil horum eum in exercitio
spirituali impediret. **Ad**
mirum. Donum superveniens
virtutis gratuite. natu-
ralis boni convenientiam
informavit. Hinc Seneca
dicit. Si vis tibi omnia
subire. subire te rationi.
Multos regere potes. si
te ratio reverit. Quae
admodum flamma quae sur-
git in altum iacet et dep-
mi non potest. non magis
quam quiescere. ita noster cu-
mus in motu est eo nobi-
lior et actuosior. quo ve-
hemencior fuerit. **Et felix**
qui ad meliora hunc impetu
dedit. Licet autem in iuvene
ne isto prius dedito vanta-
tati. eligentibus eum tam-
bene et fortunate successit.
nullo modo tamen in consue-
tudine est trahendum.
ubi via certior potest
inveniri. Proinde quid ser-
opus sit. ubi in aggrega-
tione aliam plures sapien-
tes nobiles sine potestate.

sive vita vel moribus primine
voluerit. textus sequens ele-
gantem ostendit. **De insolentes**
reprimendi sunt et ar-
Ed tandi. Caplin. iij.
cu adulti esse repe-
runt. supple huius quod
diximus insolentes omnes ac-
di suffragio deteriores ne-
cant. ne distrahant agmina
et erant seditiones. **Stati-**
enim ubi tales cornua repe-
runt erigere libertatis. ab illis
qui sanctiores sunt et in vir-
tutibus pueriores reprimen-
di sunt et arandi. et ab
omnibus officiis subtrahendi.
ne ulla detur eis occasio
malignandi. **Cont** tales
clamat ezechiel. **Tolle**
coronam. tolle coronam.
Ad ergo. **Nunquid** extra-
lucos invehimur. **Nun-**
quid nobiles abhominabiles
dicimus aut potentes.
Primum. **Primum** si tales
aliqui congruis apti mo-
ribus approbant. secundum a-
postolum duplici honore
digni sunt. **Et** heu maxime
nunc sine caritate scientia in-
flat. nobilitas carnis ple-
vique in moribus degenerat.
potentia fere omnes turpiter
abutur. **Paulus** quondam
mundum circueiens et in
lege doctissimus. stulticia
tamen predicacionis. salvos

3
feat credentes. Petrus pro
iecto rethe. et nauicula
deuelicta. romanū subegit
iperuū. Et nūc nūc sumi
apicis pontifices credit
nobili et tepido sanguine
infantiliū. etiam que fū
data fuit sanguine robus
toy martirū stabilū.
Absit. Ille qui sacrificatus
fuerat ab utero iheremi
as. cū a dño ut pessi po
pulis vocaret. clamauit
dicēs. a. a. a. dñe deus.
Ecce nescio loq. quia pu
er ego sū. **Det mirū.** q
ioseph in figura xpi et
omī platoy. testas fra
trib⁹ pastorib⁹ dixit. **Pro**
videbitis faciē meā. n̄
fratē vestrū mīnimū
adduxeritis in vobiscū.
Mīnimū intelligens sub
ditū. quē illi non traxe
vit. qntū in eis ē exhor
tationib⁹ et exēplo. **Et**
heu q̄ multi carebūt tūc
beatissima visione dei
fice faciei. **Vnde** p̄cepit
moyses ut hyrcus emis
sari⁹ platū signās porta
ret iniquitatē filioy israel
subditoꝝ scilicet. in terrā
solitaria inferni. que de
serta ē oī bono. **Et** ut lu
cidius figura misterij vi
deat. infra iussit dñs ut
tolleret oēs p̄ncipes ppli.

et suspēdet ī patibul⁹ ac solē.
et hoc quia p̄miserit pplin
cū madyanitis fornicari.
Q̄ durū iudiciū in hīs
qui p̄sunt. **De** vno
talū suppresso noīe. quid
actū sit. referēte quodā
spūali vno theutonie
atq; probato referam
Iuuenis quidā in theu
ronie ptib⁹ ex sanguine
p̄ncipū plenissie geneo
sus. s̄ morib⁹ et vita
degener. episcopatū ma
le fūctus accepit. q̄ va
pnis et luxurijs vēcū
de p̄mo. s̄ iūerecūdisie
postmodū. opam dedit.
Castigauit aut eum
dñs flagello multipli
ci. s̄ cū abutetur eo in
supbia. dedit eū dñs ī
reprobā mortē. **Quia**
in hora venerabil⁹ con
radus hyldeuēsis deo
dignus episcop⁹ ad ma
tutinas ī tempeste noc
tis silēcio surreperat.
illisq; dictis resedit ad
studii. factur⁹ in die
sermonē. **Det** mora.
raptus in spū. vidē se
visus ē ep̄m quēdā ve
lata facie. s̄ infulis in
signitū. ad tribunal iu
dias rari. **Rox** assūt
truci vultu satellites.
accusant ep̄m. vnus ī

rapina. alius t̄ cede hoī
nū. alij in luxurijs libu
cantiē. Tūc iudex assesso
rib⁹ suis ait. Accusata
discutite. librate iudiciū.
ferte sententiā. Nec mo
ra. assessores parent iu
dici. ferūt in cōmune
sententiā. iudex applat
lata. Accedūt ministri
sup fuliginē nigriores.
et ablata mitra de capi
te. anulū. casulā. dalmati
cā. ac reliqua ep̄alia ves
timēta detracta. ad pedes
iudicis ponūt. nudūq;
relictū cū clamore rapi
unt euilantē. et a facie
iudicis trahūt ad tarta
ra. nichil sc̄i pret̄ p̄cā
portante. Rex assessores
iudicis surgūt. et cū cū
tu sonoro subiūgūt. dū
temp⁹ habem⁹. bonum
ad oēs opemur. Hys
visis in spū dict⁹ hilde
mēsis ep̄us. reūsus in
se cogitare cepit. quis
nā fuerit ille miserabil
presul. cū ecce quidā ad
ostū pulsas intromiss⁹
ē. clamans cū lacrimis.
talē ep̄m in prima vil
la venisse de vespe. et
sub eadē noctis hora re
pētina morte subtractū.
Quo audito. sanct⁹ p̄
sul. miserissimo illi defuit

to adoluit. et licz ianiter
q̄ntū ad subuectionē. p̄ pie
tate tū lacrimas amarissimas
fudit. **C**ōsimilis ī ma
lita. ut michi frat̄ alcio
vis ordinis et vite retulit.
quidā archieps theuton
e fuit. q̄ infelicissima mor
te defunct⁹. audā sc̄issimo
in vita viro in visione
ostens⁹ est tali modo. Vi
ditq; q̄ aīa illa cū miro
cruciata a corpe trahēba
tur. et ī inferno p̄ncipi
demonioz in cathedra re
sidentī p̄sentabat. Quē of
ficiose salutans valde. po
culū ante se positū attu
lit venienti. dices. Bene
veniat. bñ veniat archi
psul. bibas ecce de pocu
lo meo. q̄a michi longo
tpe fidelit̄ et īfatigabili
deseruisi. Quid quidē ar
chieps acceptare recusās.
sc̄ius enī erat nichil bo
ni eē in poculo. tandē a
ministris violēter apuls⁹
ē accipe poculū de manu
p̄ncipis. et bibe qd̄ horre
bat. Nec mora. p̄ aures
et oculos et os et naves
sulphurea flāma surrex̄
et sic etnis mēdys ē ad
dictus. Ecce q̄lis finis. in
digne suscipiētes pasto
lē curā acceperit. et ni
hilomin⁹ indigne regen

tes q̄ tribilis vindicta dāp
 nauit. **V**ide ergo lector q̄
 utile ē non solū ecclie. s̄
 et ip̄is acordi suffragio.
 p̄mōtionē talū impediē.
Vidi et ip̄e archiep̄m
 in gallie ptibus. virū lit
 teratū et nobilē. cū quē
 talis vindicta arguit nu
 tu dei. **D**euotissim⁹ in p̄n
 apib⁹ rex francie lodou
 cus. āno curat ab icarna
 aōē dñi millesio. ducen
 tesimo. tricesio nono. et
 instigāte fr̄e henrico dic
 to de colonia. ordis p̄di
 cator. p̄dicatore poptio.
 ip̄e rex sub pena mortis
 agregari fecit parsius
 nefandissimū libru uide
 orū qui thalmuth dicit.
 in quo iaudite hereses
 et blasphemie cont̄ xpm̄
 et m̄rem eius ī plurimis
 locis scripte evāt. **H**uius
 libri diuisa exēplaria ad
 abuendū parsius alla
 ta sūt. **F**lentes ergo iudei
 adierūt archiep̄sulē. qui
 regis siluarius sumus
 erat. et pecuniā ei p̄ cō
 seruatiōē librorū innumēa
 bilē obtulerūt. **Q**uia cor
 rupt⁹ regē adyt. et ad
 volūtātē suā iuuenile
 nīm mox uertit. **P**red
 ditis ergo libris. iudei
 solep̄nem diē agi cō

stituūt oī āno. s̄ i ianuū.
 aliud sp̄m̄ dei ordināte.
Reuoluto enī āno die
 certo et ip̄o loco quo li
 bri execrabiles redditi sūt
 iudeis. hoc ē in vicennes.
 p̄e parsius. dictus ar
 chiep̄s ad cōsultationē
 regis veniens. duo visce
 rū dolore correptus ē. et
 eadē die cū enilatu mag
 no vite finē accepit. **F**u
 git aut̄ rex de loco cum
 tota familia. nimirū ve
 rens. ne cū archiep̄o di
 nitus feruēt. **N**ec mul
 to post. ut p̄is instigan
 te dicto fr̄e henrico. iudeo
 rū libri agregari sūt sub
 mortis pena. et ī maxi
 ma multitudie sūt abus
 ti. **N**ota ergo lector. q̄
 oēs ouētales iudei. he
 ticos et exōdicatos repu
 tāt hos iudeos. qui cont̄
 legē moysi et p̄phetas et
 hūc libru qui thalmuth
 dicit recipiūt et ascribūt.
 et tamē archiep̄sul legis
 xpi defendit talē. **Q**uot
 modis peccat et reus ē.
 q̄ tales p̄latos creat et
 eligit. duob⁹ v̄sibus dici
 potest. **P**eccat in aucto
 rē. p̄uertit ius. t̄bulat
Pax status ecclie. pro q̄
 reus huc feruat. **P**eccat
 in auctore dēū scilicet.

Unde p ezechiele dicit.
Sufficiebat vobis scelera
vestra domus isrl. eo qd i
duxeritis alienos et in
circumcisos corde. Perue
nit ius. Et iastes. Vidi
seruos in equis. et pn
cipes qd seruos abulan
tes in tra. Tribulat pax
status ecclie. Unde salo
mon in puerbis. Erui
mittit lapide in acervu
mercurij. ita qui dat in
sipienti honore. Pro q
reus hic feriat. id e qui
indignos eligit. Unde p
ezechiele dñs clamat.
Colle cydarim. tolle co
rona. Talibz eni aufe
rend e ois honor. et
plectedi sut insup wa
dei. ¶ **Q** prelaty debet
esse sine crudelitate. Ca^m

Qonstat .iij.
int auctores. qd
rex apu nullu
habet aculeu. maesta
te tantu armatus. Acu
leus p seueritate vl au
delitate ponit in septu
ris. Isto aculeo cavebat
pnceps pastoz xps. q
discipulos suos instrues
dicit. Discite a me quia mi
tis su et huilis corde. et
iuemetis requie aiabus
vris. Vbi eni huilitas. i
bi et pax. et arma et gla

dy in via supbi. Maesta
te tmarmaty est platus.
du sola facies eius in o
culis bonoz subditoz ti
mori parit est et amori.
Vbi vo tales subditi no
sunt. ita natura tande
in corde plati seueritatis
debet aculeus generari.
Dicut quoda adiusus sau
lu recalcitrante. stimulus
in ipso fonte bonitatis
erosus e. du eum maes
tatis sue luce cecatu. po
tenti virtute pstravit.
bz nuquid cadit cu vul
ne sup vuln. Nunc au
di qualis aculeus miti
gatus e. Surge et ingre
de ciuitate. Et statim in
fra. Et ceciderunt ab ocul
eius tanq squame. et vi
su recepit. Pro hostiliter
bz misericordie pupugit
aculeus. Cecatus e. ut
ginciori lumine potiret.
pstratus. ut stabili carita
tis affectu. infatigabilie
fulciet. Huius exempli
gracia. malle debet quis
qd platus de nimia pie
tate. qua remissione di
cut. qd de seueritate ni
mia iudicari. Redu at
tene. optimu iudicari.
De clemencia pncipis ad
nerone seneca scribens di
cit. Nec pmissua. nec

vulgare opore habere
mora. qui in oibz
mora crudelitas
li modu aut ten
ben. si difficile e
mora. quod eis p
fiam. et in ptem
mora pnderet. C
na in quacumq dom
punit. ca felice m
lay pstravit. bz in r
no maior. eo mal
No dca mag plati
or ieorabilis va
nuu expleu prelatu
fatu ad quod info
re se tale culber ex
at quale sui deu. vel
Clemencia no tant
refreres. s. poteno
plati. ornamenti
moris e. simul et
na salus. Blaado t
lay regu fida su au
fudoz. nec pr qui
iude bone ac fide v
tate mstros. qous
nase tpe paas uti.
de clemencia pncipe
re. ut quonq ve ne
mofuoz. oia fara
nulla aul. mozo su
nulli. maior huari
tactu est q hon
nulli magis predu
fandissime. ac p
rs apantate pugna
sine opes sut. et ac

vulgare oportet habere clemenciam. quin tamen omnibus ignoscere crudelitas est quam nulli. mediu aut tenere debemus. Sed difficile est temperamentu. quicquid eis plus futurum est in partem humaniore ponderet. Clemencia in quacumque domum pervenit. eam feliciter tranquillamque prestabit. Sed in regia quo variior. eo mirabilior. Non decet itaque principatu seu a nec inexorabilis ira. Optimum exemplum prelato constitua ad quod informetur ut se tale cuilibet exhibeat. quale sibi deum velit. Clemencia non tantum honestiores. sed potentiores prestat. ornamentumque imperatoris est. simul et certissima salus. Placido tranquillaque regi fida sunt auxilia subditorum. nec potest quisquam habere bone ac fide voluntatis mistros. quibus invidiose tempore pacis utitur. Habere clemenciam principem decet. ut quocumque venerit mansuetiora omnia faciat. Nullum animal morosius. nullum maiori humanitate tractandum est quam homo. nulli magis preendum. Iracundissime. ac pro corpore capacitate pugnatissime apes sunt. et acule

os in vulne relinquunt. Rex ipse sine aculeo est. ut audistis. Noluit enim natura seum esse. sed virtute stante. exemplum hoc magnam regibus ingeres. Erant si quis existimat tutum ibi esse regem. ubi nichil a rege tutum. sed securitas securitate pasceda est. Tantu necesse est timeat. quantum timere voluerit. Unum est inexpugnabile iuvamentum. amor civium. Cum civibus et ignotis atque humilibus eo moderatius agendum est. quo maioris est afflixisse eos. **Venerabilis et deo dignus guardus. cameracensis episcopus. sicut a fratribus predicatores audiuimus. cum in via de aduversis hereticos apud hasluginense monasterium brabancie. in regulari observacione strictissimum. vitam suam fine beatissimo terminasset. in ipso tempore migrationis cuidam fratri predicatorum per somnum apparuit in gandavo. Cui frater. Quo inquit tibi pater est? Et ille. Mortuus inquit sum. debitum commune solvens humane conditionis. Quo inquit. Ecce ad satis graves tunc penas. puerum ad**

Et.

gloriā tūfferunt expurgā-
dus. Et mox frater. Et
q̄ inq̄t pene causa. Cui
ille. Nūmia seueritas i-
quit. me culpabilē red-
dit. et purgandū. s̄ via
ista qua atra hēricos
p̄ expurgāda ecclesia
auidius inhiabā. penā
meā minuet. et accele-
rabit gloriā iā dilatā.
Discat ergo plati nisi
cogat necessitas. nimie
seueritatis aculeū nō
habē maiestate tantū
armati. ut bonis subdi-
tis timori sint parit et
amori. **¶** *Ex vno platus*
sit in ecclia. cui omnes
subditi obediant tanq̄.
filij patri. Capitulu
In vno quintum
alucario p̄nceps vno. q̄
tantū regijs insignibus
dnatur. et hoc scdm le-
ges et canones antiquis-
simis t̄pib⁹ ordinatas.
Vnus dnatur imperio.
vno regno. vnius gētis
p̄nceps vno. vnius p̄u-
cie iudex. vni ciuitatis
presul exigit. et hoc p̄t
cordiā vnitatis. et pa-
cis omode firmitatem.
Scdm verbū dei. nemo
potest duob⁹ dnis serui-
re. Q̄e ei regnū in seip-
sū diuisū desolabitur.

Nō igit̄ in vno corpore
caput biforme astituas.
et vitione dymere susti-
neas et ruina. **¶** *Recor*
deus p̄pe nra t̄pa. q̄ntē
sfusionis horror. q̄ ruino
sa iactura dissidy cōculca-
uit eccliam. scdm illud fac-
*tū. cum fredericus ipe-
tor. expulso alexandro*
papa. aliu atra eū pon-
tificē in roma astituit.
Diuinis enī trans alpes
et int̄ romā cessantibus.
nō solū aliaz mūdi par-
tū et exteras naciones.
verū proximā et nobi-
lissimā lombardie p̄u-
ciā. hēricoz feditas quasi
irreparabilē maculauit.
A quib⁹ sup̄. āno scilicet
ab icarnatione dñi mil-
lesimo. ducesimo. quinq̄-
gesimo scdo. brūs perius
prior fratū p̄dicatorū
in verona. felici morte
multat⁹ est et p̄cussus.
Si ergo romā mundi ver-
ticē tam valde p̄culit bi-
forme caput. quid ī mē-
bus futurū sit. q̄ minori
regimine fulcūtur. Hu-
ius biformitatis occasio-
ne pestifera. nō solū ml-
tas et magnas ecclesias
destructas vidim⁹. p̄mo
maximos p̄cipatus. Nō
ergo ī vno alucario et

dese plures sit
vno q̄ regis m̄si
dicar. **¶** *Et*
capitulu
Rapū in fr
macula q̄
quā quōdā d̄nā
et maddat. Et hoc
ē. q̄ zacharie p̄p̄
t̄p̄. hūc argen-
tū. et facias vno
capitulu. **¶** *Et*
nō i eloqui dñi el
rebat. et qd in auro
sp̄re p̄ntas et
re cōfirmat. De
bonis platus coo-
capitulu. dū
romas q̄ alijs d̄
q̄ vni mente ḡ
et i q̄e p̄ncipis f̄
ofendit. Del romas
lenti d̄re possim
dū stantia ecclie
les platus. quib⁹ n̄
bus. si fore solus ep̄
at. Nouisue tamē
alucari de nouo in
u mole p̄ncipis h̄p̄
na. Nouisue maḡm
fore usi p̄ncipis d̄
deci con̄. uun r̄
q̄ usi ep̄s nō d̄ri
ep̄i ens legitimo
is in octoginta. a
platus app̄d̄fer.

desie plures sit reges. si
 unus q regis insignibz
 dñetur. ¶ **¶ Platus ful-**
geat eloquentia. et puri-
tatem habeat in consciencia.

Rex Caplin vij.
 apu in fronte
 macula qdam
 quasi quoda dyadema
 te candidat. Et hoc quide
 e. qd zacharie pphete p
 apit. Hume argentu et
 auru. et facias corona in
 capite ihesu. Qd in arge
 to n eloquia dñi. eloquia
 casta. et qd in auro nisi
 ascaie puritas et piosi
 tas designatur. De hys
 bonus platus coronas i
 capite portat. du vba
 veritatis q alijs pdicat.
 ipe intus i mente gerit.
 et i ope proximis foris
 ostendit. Vel conas ad
 litera dice possum. secu
 du statuta ecclesie infu
 las platorz. quib no oi
 bus. s fere solis epis licz
 uti. Abusue tame quida
 abbates de nouo in mag
 na mole pecunie hys utu
 tur. Abusue inqum. nisi
 forte usu paucor diebu
 dixerit cont iura ciuilia.
 q usu epis no dicunt. n
 qntu etas legitima hor
 nis in octoginta annis
 plenius appbasset. Cert

fu aut. q istud n in pau
 cissimis et specialissimis
 quibusda gallie monas
 terijs. ut i monasterio
 sci dyonisi. et clumace
 si. antiqs tpi bz fiebat. no
 quibz tame hoc tuc p
 vite eminecia. specialibz
 puilegijs e accessu. Vtu
 tur et hys digne satis
 romane curie cardina
 les. qui geina sciencia
 prediti noui et veteris
 testameti. vident regē
 totu orbem. et p hoc
 hina cornua in infulis
 ptende copbant. Et hec
 quide in hys pleriqz qui
 de nouo utunt illis. locu
 nequaqz habet. ¶ **¶ Cu**
vecundia refera hoc qd
vidi. i quistatu monas
teriu est maximu atqz
ditissimu. in atrebacen
si dyocesi astitutu. Hui
monasterij abbas. q vir
pma spualis regule ele
menta cognouit. tanta
sima pecunie cornuu
istorz apice atigit. q
ecclesia sua plus q in
decē libraru milibz ob
ligauit. Res feda ni
mis. et plena ridiculis.

¶ **¶ prelato dappali e**
culto supfluis.
Caplin vij. +
Stabili signo cul

tus alterius rex p̄ cetis nō
ornat. Hic cultus superfluus
in plato dāpnat. Unde mig
nus ille platus pōtifer au
gustin⁹. purpura inqt̄ for
te decet ep̄m. sed nullaten⁹
augustinū. In p̄conia be
atissimi p̄ris augustinū
sc̄ptura hys v̄sibz legeba
tur. Ordo gēmarū desig
nat septuaginta. Ip̄e qui
bus p̄erat. septuaginta po
los. Soli p̄ meritis ē tra
dita tāta p̄tas. Nec sues
sit ei pastor honore pari.
Di ergo augustinū v̄rē
tem nō decebat ornatus.
claustrale qualēcumqz mig
nū quō decebit. **C** Octu
vit michi in via quidā al
cioris ord̄is abbas. cū mul
torū equorū robore atqz
familia. ut pocius ducem
aut comitē credidisse. nisi
eū in facie cognouissem.
Expreuerat in sacerdotibus
rotundā cois habitū cappā.
et tabbardū quē gallici
canē dīcūt. induerat. Ves
tes eius ex scarleta mora
ta. vario duplices. vir ge
nuia stringētes. Oreas ha
bebat ī cruribz q̄i eis in
nate eēnt. sine plica por
vectas. Nec aliud defuit
nisi fertū in capite. q̄d nō
nouī tyrociniy militē loq̄
retur. Prochdoloꝝ ubi se

natus p̄ncipis xp̄i in ihe
rusale venientis. Vbi no
bilissimi iohānis baptiste
ex pilis hirsutis cameloz
zona. ubi melota vel cali
cū beati benedicti aut hy
laronis. **D**icto quidē de
p̄fato abbate. q̄ indutus
tabbardū habitū spreueat
monachale. videam⁹ exē
plū q̄ntē enormitatis sit
atqz p̄cāi atqz religioso ha
bitū deponē vel ad hozā.
Erat in quodā mōste
rio nigri ord̄is tres mona
chi. in oī lasciuia dissolu
ti. Cūqz vna dieiū seorsū
in thalamo ad epulas cō
sedissent. vn⁹ buccella pa
nis imersa subito strāgu
lat. Cui⁹ mortē. nec vix
cūdia saltē passi duo resi
dūi delicto loco enīnis
iuxta prandiū p̄fererūt.
et sic ī claustrō socijs eue
tū mortuū nūciarūt. **N**ec
diu postea. dū dicti duo
socij. nō recognitū quid
actū sit. ad balneādū ī
flūiū iuxta cenobiū nu
dati vestibz descendisset.
vnus ad p̄fundiora digg
sus. submers⁹ ē. extract⁹
et sepultus. **P**relict⁹ post
hec tertius. cū vespe dor
mitū p̄gens. discalasset
se. monachus submers⁹
nudus apparuit ei. dices.

Ex.

Ex.

Ex. quia pena dā
fi. in aut qd fici
fide verigra. Ex
mundus et lubi
ne p̄na/erruoc
ad mūli ad verū
dignas mee am
lōq sine habi n
a demul? v̄rē
nō d̄ michi. n q
p̄ mox d̄pnatōis
for it audies tur
notatus. et ato
lone regū tibe fen
l. regnū dedit. e
d̄pnatū rep̄re d̄
e. p̄na ves. D̄ d
locatū cū tan? f
claustrū d̄pnatū
ut se oēs certū h
n f̄mō p̄e d̄pnat
tanat. **N**arāt
notatū qd sibi. v̄
x̄p̄st. quēta ē a
p̄ d̄m regū et ma
v̄rē ē f̄ndor. oī
v̄rē. et sup̄ fuligine
regū. qua humo
v̄rē notat. ī am
v̄rē. **C**ertus v̄
v̄rē ad ord̄m f̄
nūm rep̄re t̄ f̄
et v̄rē t̄r t̄r t̄
t̄r t̄r et felix v̄
C Ali modo quid
notatū est t̄r t̄r
ne. h̄m̄ t̄r t̄r ma

Ecce quanta pena dampnatus
 sum. tu autem quod facias. nunc
 saltem recogita. Ego quidem
 imundus et lubricus. dig-
 ne puniretur extricator. Sed il-
 lud multum ad venerationem
 dampnationis mee accumul-
 lat. quia sine habitu nudus
 a demonibus urideor. Tu
 autem da michi. in quo sig-
 num mee dampnationis ostenda.
 Hec ait audies turbatus
 monachus. et cito detra-
 hens togam tibi femora-
 lem. roganti dedit. et sic
 defunctus repete dispa-
 uit. *Rara res. Dixit dies il-
 luxerat cum tantum fetor
 clausum habitum occuparet.
 ut se oes extingui horro-
 re fetoris pro angustia con-
 clamaret. Narrate autem
 monacho quod sibi vespere
 stans. quesita est unde
 quod dicta toga et tandem
 inuenta est fetidior omni cada-
 uere. et super fuliginem de-
 nigrata. qua humo cele-
 stis coopta. in admiratione
 nunciis monachi plo-
 uuerunt. Dicitur vero socius
 defuncti ad ordinem fratrum
 minorum repente transiit.
 et usque nunc tante rei tes-
 tis certus et felix viuit.*
Cili modo quidam mo-
 nachus cisterciensis ordi-
 nis. sicut certissima fuit

ordinis predicatorum relatione
 didicimus. in acuta febre la-
 borans. intolerabili labore
 estuans. cum ancilla sancti
 habitus exiisset. fragor tan-
 tus auditus est. ut domus
 infirmorum corruisse ab
 hiis qui iacebant in dor-
 mitorio putaret. Et cum
 quidam vir sanctus iuxta po-
 situs oraret. et super mo-
 dum territus extitisset.
 apparuit ei demon di-
 cens. *Pro indignatione nu-
 mia fragore istum maximum
 excitavi. quia impedisti me
 oratione tua. ne monachum
 illum exuentem habitum ordinis
 in corpore vapere crucian-
 dum. Nec mora. monachus
 ille deuotus et sanctus hec
 audies. statim ad egrotan-
 tes ingreditur. inuenit mo-
 nachum habitum ordinis exu-
 isse. quem leniter correptum.
 et habitum reindutum. am-
 monuit asseuerari. Nec diu
 post ut asseueratus est et ab-
 solutus creuit optime.
 sed passus postea reuoluit
 in magna deuotione de-
 functus est.* **Q**ualis autem
 seruorum dei in religione
 habitus esse debet. beatus
 augustinus in regula de-
 scribit dicens. Non sit no-
 tabilis habitus uester. nec
 affectetis vestibus place-

se moribus. Et infra. Vestes
vras in vnu habeatis sub
vno custode vel duobus. vel
q̄t suffire possit ad eas ex
cruandas ne a tinea le
dant. Et sicut pascimini
ex vno cellario. sic indua
mi ex vno vestuario. Si
fieri potest ad vos non pertineat
quod vobis indumentum pro
tempore congruentia proferat. ut
hoc recipiat vnde quis vest
trium quod deposuerat an quod
aliter habuerat. dum tamen vni
cuique putat cuius opus est
non neget. Si autem hinc me
vos attentiones et mur
mura oriuntur. cum querit
aliquis deterius se accepit
se quam prius habuerat. et
indignum se esse quod non ita
vestiat sicut alius eius
frater vestiebat. hic vos
probate quantum vobis desit
in illo sancto interiori ha
bitu cordis. qui per habitum
corporis linguitur. Et beatus
benedictus in regula su
a de vestibus precepit dicens.
Vestimenta fratribus secundum
locorum qualitatem ubi habi
tant. vel aeris temperiem de
tur. In frigidis regionibus
magis indiget. in calidis
minus. Hec ergo consideratio
penes abbatem est. Et in
fra. De colore autem et pro
monachi non causent. Sed

quales iuveniuntur in provincia
ubi habitant. aut quod vilius con
parari posset. Ecce quales
vestes. quanta per forma de
terminet a sancto patre. Quod
vilius inquit comparari potest.
Nunc autem isto tempore miles pa
nu et monachus per pallio. monachus per cucul
la partitur. Hinc seneca
de moderamine vestis in
nuat. Sic inquit omnis nostra con
uersatio prope foris conuen
iat. nec splendat toga. nec
sordent quidem. Emas ergo
non quod placeat. sed quod necesse
est. Que est virtus? Simp
licia temperantia. Primum tamen
amorem. cum necessaria con
tempseris. Nec hec sola. sed
et discas ipsa vita temper
antia. quia illam nemo bene
revertit. nisi qui contempserit.
Ergo est pauper. Cui si
ibi videtur pauper. Que sunt
maxime diuitie. Non desi
derare diuitias. Ergo ni
miu habet. Cui minime
cupit. Nunc in illis am
bure superflua. qui se iac
tant omnia dereliquisse. Pau
peris nomen habet gesti
um. non virtute. Videri vo
lunt mundum fugere. sed rebus
heret. Ve. ve iterum. et si
usitator secularium vel nobi
lium populi. sed ve ve iterum
atque tunc ve. pope in corde

niēssime monachoz. Et
 hec q̄ p̄niosa sit atq̄ dāp
 nabilis religiosis atq̄ clau
 stralibz. exemplo manifes
 tissio declarabo. **V**idi
 abbatē cystercēsis ordi
 nis virū eruditū scientia
 atq̄ p̄batū. Hic cū die q̄
 dā aquā manibz sumeret.
 et manutergiu corā eo q̄
 magnates quidā. ex utiq̄
 pte tenevēt. facta ē vox
 ad eū huiusmodi dicēs
 latine. Quare p̄anus ā
 te p̄anosū? Ad ut vene
 rabilis abbas ille audiuit.
 cū timore et horrore ma
 nutergiu dimisit repente.
Pro sericis enī vestibz co
 loratis et mollibz. p̄anus
 posset antepositū tolerari.
Sz qd̄ faciat indutus vili
 bus nō discerno. Et digne
 quidē bono et p̄fecto viro
 ad reprobandū honore ex
 hibitū. vocē factā asidero.
 q̄ soli deo honor et gloria
 debet. utpote q̄ olim p̄ p̄
 saia p̄phetā clamauerat.
 gloria meā alter nō da
 bo. Hanc enī et certus sū.
 q̄ et in secularibz et ī no
 bilibz p̄sonis p̄opa glorie
 secularis. notabilis rep̄hē
 sa sit et dāpnata. **A**d
 ar nra tpa fuit mulier no
 bilissima maria cāpanie
 comitissa. Hec nupta no

bilissio henrico cāpanie co
 miti. filia fuit lodouici re
 gis. soror eque regis fran
 corū. Quatuor fies reges
 in āglia habuit. filū regē
 in transmarinis. Hec mul
 tis ānis mortuo marito.
 cū p̄oposissima ābiaone
 circuiens et mories tale
 finē sortita ē. Laborans
 hec in extremis. abbatē
 p̄sanie scissimū ac eloquē
 tissimū virū migratura
 venire mādauit. Cui ut
 venit. mēmissus nō est. et
 p̄ foribz expectauit. Iā co
 mitissa decesserat. et dist
 hebant a militibz et mis
 tris et suis oibus. utesilia.
 vasa aūtea et argentea.
 vestes p̄iose. culatve pur
 puree. et tandē lintheami
 na ipā cū peplis. Extre
 mo ex garracionibz mora ī
 scia retardatū. lectū p̄ cor
 nua ap̄prehendit. et resu
 pinatū corpus emortuū
 eminus in stramētū deuol
 uit. Moras autē abbatē
 cū tedio sustinēte. quidā
 nobilis ex circūstantibz ī
 dignatus. ostiū infregit vi
 olent. et venerabile virū
 utromisit. Cui cū introiss.
 et nobile illud corpus nū
 dū in stramētis repperiss.
 volēte quodā ex familia
 ex stramētibz illud operire.

abbas exēpli puidus non
sinebat. s̄ libera voce cla
mabat. Vos oēs venite.
cernite pōpam nobilissimē
comitisse marie. Videte
illud delicatissimū corp⁹
quō de decore pudoris
tuoluit. Videte qd̄ ei pro
multiplici honore et glo
ria mundus exsoluit. Et
re q̄ stulta illi mūdus cō
putacione occlusit. Si er
go honoz secularis in tā
nobili p̄sona dāpnat⁹ ē.
qd̄ fiet cū monacho. quid
fiet cū clerico. q̄ cū vere
cauidia mūdi. etiā abit
glorias seculares. Nul
lus autē plator. n̄ tantū
hij quibz iura cōcedūt. a
liquo corpali ornatu pō
pe vel glorie. s̄ v̄tutis
exēplaris dyademate
candidet. **Forma egre
gior et duplo ceteris ma
ior est. Caplin viij.**

Hic forma egregior
ē. et duplo ceteris
maior. Antiquā
nota ḡnatiā. et hoc idē
qd̄ de saule. in libro regū
p̄mo legit. q̄ ab humero
et sursum. sup̄ oēm pplm
eminebat. In humeris o
nera portare solem⁹. In
humeris bonus pastor e
xp̄us p̄cā nr̄a p̄tulit su
p̄ lignū. ut iusticie viua

ut qui p̄us errauim⁹ quasi
oues errantes. ad ouile ali
arū ouiu. angeloz scilicet
redirem⁹. Quid ergo. Si
nos quoz capitibz plan
hoies t̄ponūt. inuicē alter
altius onera scdm aplm
portare debem⁹. et sic ad
t̄plebim⁹ legē xp̄i. quōto
amplius factur⁹ ē qui p̄
sonā pluriū gerit. Tot
habet portare onera q̄
habet regē capita. et tot
ens sufferre singuloz im
portunitates. quocies va
riauerit volūtates. Dig
na ergo caritate q̄ forma
v̄tutū est. semp̄ erit egre
gior. et duplo ī v̄tutibz
ceteris maior. **Paruus qui
dē ut vulgo dicit parua
decet. et magnus mag
na. Et licz oibus magna
q̄a magni vocant. mag
nis t̄n̄ maiora decent.**
**Maiorē enī facta. ad ex
empla ponūt. Et licet
tutela tutissima ex proxi
mo sit. et sibi quisqz mis
sus sit. tamē p̄prie maior
ē institue et puocare mi
nores.** **Uic de illo ve
nerabili mauricio de quo
sup̄ retulim⁹ cenomānēsi
ep̄iscopo. postea archiep̄o
rothomagēsi. dnō rober
to quondā abbate blesen
si. narrāte cognoui. Instā**

in hunc ep̄o roberto rui
dn̄ archiep̄o apellano
p̄batū a d̄p̄sitate d̄
m̄s capiti ē. et allat
Cū ip̄e robertus vir
m̄s et d̄bils aliud pell
cū leuiss et ex subliō
l̄ne pollibz p̄sularer. n̄
m̄s sine inḡ sine vi
d̄s collatū. qd̄ resp̄u
m̄s ḡssū. Et d̄ mo
ar magibz auctatit. v̄
v̄ m̄s et dn̄o roberto
fabius eius istud vo
m̄s l̄ro p̄me sūi s̄a
m̄s mo p̄onas. Hor
d̄s robert⁹ audēs mul
tū videt. q̄ ip̄e capell
m̄s p̄bellio portatū
m̄s. q̄ archiep̄o dn̄o sū
p̄ p̄p̄m̄s focenti
n̄ s̄s̄at. Et m̄s v̄
l̄a n̄ ip̄o archiep̄o v̄d̄
p̄m̄s. q̄ sūi tā paruis.
e p̄p̄m̄s tā larg⁹ s̄ut
De oī n̄ p̄a c̄ta pon
r̄ d̄. q̄ in v̄ra die in
m̄s p̄m̄s sūi libras
m̄s aut q̄m̄s p̄m̄s
m̄s exp̄d̄nt. et tamē
cū d̄m̄s m̄s oī d̄e
l̄as d̄c̄t aut duoden
n̄ p̄m̄s exp̄d̄bat. s̄
m̄s m̄s v̄sū ē. q̄
e p̄m̄s. cōp̄m̄s in v̄
p̄m̄s m̄s. et in ferro
p̄m̄s. q̄m̄s l̄ca vel
p̄m̄s. s̄m̄s. V̄s̄s̄

te hyme ipi roberto tunc
 dicti archiepi capellano.
 pelliciu a dispesatore do
 mus emptu e. et allatum.
Cuqz ipe robertus vir se
 nex et debilis. aliud pelli
 cu lenius et ex subtiliori
 bus pellibz postularet. ar
 chieps. sine inqt. sine vi
 dere pelliciu. qd respuit
 nimis grossu. **Q**uo mor
 ut manibz stractauit. va
 de inqt et dno roberto
 subtilius emas. istud vo
 michi loco penne sub sar
 cocio meo ponas. **H**oc
 dñs robertus audies mul
 tu erubuit. qz ipe capella
 nus p pellicio portavero
 luit. qd archiepo dno suo
 pro supertunicalis forrati
 va suffecat. **E**t miru val
 de in ipso archiepo videri
 potuit. qz sibi ta parcus.
 et paupibz ta largus fuit.
Dix eni cu paciencia potu
 it videri. qz in vna die in
 tota familia sua. libras
 tres aut quatuor pcurato
 res expendent. et tamen
 eius elemosinati oī die
 libras decē aut duodecē
 in paupes expēdebat. **H**z
 et mirabilius visu e. qz tri
 a paria corrigianu in vnu
 par calcatu. et in ferro
 vnu frenu. qnz lora vel
 quatuor sumebat. **V**estes

vo frequer mutabat. quas
 senibz sacerdotibz. vel cle
 ricis paupibz tribuebat.
Dicebat at pconomis.
 cu annuos redditus sue dyo
 cesis ad duodecē libraru
 milia xputaret. **D**uo at
 milia aut tria. ad strictis
 simu virtū nrē familie.
 cōseruetis. **I**n reliqis oibz
 nichil habeo. pauperu ei
 sūt. et i papes dispesare.
Illa at que michi manet.
 dispesatoris utat loco. nō
 dñi. ne in die iudicij fug
 gillet me. **E**t q vnu pro
 mille respōde nō possu.
 qsi feruus inutilis obmū
 tescā. dñi a me sub iusto
 iudice xpo xputatio stric
 tissima requirat. **E**va
 nūc plati vos psules. vos
 cornuti. qui testibz gema
 tis anulis. in fide despō
 sastic ecclesia. cuius dotē.
 cuius bona utinā nō peius
 qz pdige dissipetis. **Q**ua
 tis diuites. indignos ex
 tollitis. et familiā sponse
 quin poti⁹ mēbra. paupe
 res nō curatis. ymo cte
 depmitis. **C**ertus sū. et
 vere ctus. qz sponsa vza
 libent⁹ intpellaret sub ce
 lo iudice si haberet. et li
 bēter a vobis separetur
 diuorcio. qui vos ab eius
 cōtubernio facitis alienos.

Veneret certe dies. cum iustum
iudice christum. non tamen leto.
sed audaci vultu aduersum
vos utpellabit ecclesia. et
secundum prophetam. incuruabit
omnis alacritudo virorum. subau-
dias prelatorum. et exaltabit
dominus solus. Tunc vestram populi
pauperum. vestraque superbia in con-
fusione pessumdabit. et
quantum glorificastis vos in
deliciis. tantum dabit vobis
tormentum et luctus. Quasi
velis euadere tu prelatum. et cum
mauricio sponsus ecclesie
recognosca. esto fidelis ser-
uus et prudens. et non
tantum sicut vnus ex bonis
subditis. sed forma semper e-
gregior sis. et duplo certe
vires maior. **Alle eius
breuiiores sunt. Capitulum ix.**

Alle eius breuiores
sunt. Quid mirum?
Martha satra-
gebat cum frequens mys-
terium. et ideo querulosa cum
fuit. nec potest cum maria do-
mi sedere. et obseruare pe-
des ihesu. ad vacandum et
videndum quod suauis est dominus.
Ideo dauid pluribus inten-
tus optat penas sicut co-
lube. ut euolas a ruenis.
et in contemplatione videre pos-
set deum deorum in syon. Non
causet autem prelatum non con-
querat. si alas habuerit

breuiiores. Beatus enim in
textu quod perfectorum formam
suscepit. quia quod bene presunt
secundum apostolum duplici ho-
nore digni habent. ut in
benedictionibus gloriantes per
quedam tunc per prelatum gra-
tia. torrens celi in refrigeris
eternorum fructus domini recipiant
constituti. **V**idimus vene-
rabile comandum virum no-
bilissimum. primo abbatem
vilariensem. postea cyste-
riensem. demum romane ci-
uitatis episcopum cardinale. qui in
administratione placationis
sue. mirabili sagacitate
vigebat. nichilominus tamen
deditum contemplationi diuine.
quocumque vacare po-
terat sibi soli. In tanto
enim moderamine rerum.
animam spiritui seruire coegit.
ut nunc ad libitum causis se-
cularibus. nunc spiritualibus
omino deditum. ex hoc in hoc
libere transiens inclinaret.
De hoc viro excellentissimo.
illud dictum mirabile. ab
abbate vilariensi guilhel-
mo. probatissima veritate
cognoui. quod digiti manuum
eius quos in consecratione
corporis christi extendebat.
ad studium et inspectionem
librorum vel librorum. nocte
instar candelarum lucebat.
Hic cum legatus in alema-

nã. unde nobilissime na-
 tus erat. a sede aplica m-
 retur. venit parisiis. et
 videt fr̄es p̄dicatorũ or-
 dinis qui de nouo illuc ad-
 uenerat. visitauit eos.
Dubiũ aut quid gerens
 de eis in corde. orauit do-
 minũ ut sibi ad qd̄ ordo
 iste uenisset onde digna-
 ret. **N**ec mora. oblato et
 ap̄to libro ad quid p̄dica-
 torũ ordo uenisset. respo-
 sũ est cognitiõ eius di-
 cens. **L**audare b̄ndicere.
 et p̄dicare. **Q**ui statim
 effusus in laude x̄pi. co-
 rã oibus dixit. **L**icet altius
 p̄fessionis sim habitu. frat-
 r̄i uester ero q̄ diu sub-
 sistã in uita. nec ulla ñ
 q̄ a uobis aduicitare di-
 uellat. **E**t h̄c quidẽ nar-
 ta occasione. uicẽdũ est
 p̄dicatoz ordo que cali-
 noie sit uocatus. **C**um
 enĩ ordo p̄firmari ab apli-
 co debuiss̄. p̄cepit nota-
 rio. ut in scriptõẽ ordinis.
 fr̄es p̄dicantes poneret.
Qui ordinãẽ l̄am p̄fir-
 maciõis. fratres p̄dicato-
 res posuit recto modo.
Et l̄ã inspecta. aplicus
 dixit notario. **U**t qd̄ scdm̄
 qd̄ dixerã tibi nõ posuis-
 ti fr̄es p̄dicantes. et fra-
 tres p̄dicatores pone vo-

luisti. **A**t ille stanti uultu
 respondit. **P**redicãtes in-
 quit nomẽ adiectiuũ est.
 licet a principio substantiua
 ri posse p̄cedat. et e cõe no-
 mẽ in actu. **P**redicatorez
 uõ p̄prie nomẽ substantiũ
 et est nomẽ ubale siml̄
 et p̄sonale. in quo nomẽ
 officij manifestissimẽ decla-
 rat. **V**ide ergo lector. q̄
 ueridice notariũ respo-
 dit ad obiecta. **P**redi-
 cans enĩ nũq̄ signat rẽ
 suã ñ p̄ modũ actus. pre-
 dicatoz signat rem suã
 p̄ modũ habitus. licet sit
 nõ semp in actu. et ideo
 debuit poni cognue p̄di-
 cator. **C**õsentiente ergo
 dño aplico euidentissime
 uacati. ordo intulatus est
 noie p̄dicatoz. et int̄ car-
 dinales solẽpniũ p̄firma-
 tus. **P**roinde dictus car-
 dinalis postea ubũ meo-
 rabile respõdisse fertur
 quidã in colonia sacerdoti.
Illo enĩ in synodo p̄sidenti.
 quidã sacerdos. prochia-
 lis p̄questus e dices. **E**c-
 ce fratres ordis p̄dicato-
 r̄ũ. qui in dãpnũ nostrũ
 coloniã intuerũt falcem
 mittũt in messẽ alienã.
 audiũt p̄fessiones subdi-
 torũ nrozu. et p̄ hoc at-
 trahũt sibi hoies in fa-

uore. Cui mox conradus
legatus rñdit. Qis ē nūs
hoīm tibi in p̄ochia subdi
torū. Et ille nouē milia
inq̄t. Et assignās se cruce.
legatus dixit. Cuius es tu
miserrime. q̄ tot milibz so
lus sufficis debita guber
natiois curā impendere.
Nescis hoīm p̄diuissime.
q̄a illo debes tremendo iu
dicio ante tribunal xpi de
hijs oībus rñde. Et tu si
tales habes vicarios que
rularis. q̄ on̄ tuū gratis
releuāt. sub cui⁹ pondere
nescius cōquassaris. Er
go ex hac q̄rela indignū
te cura oīmoda iudicasti.
et ideo p̄uo te omī bene
ficio pastoralis. Hoc facto.
publicauit auctoritatē. q̄
a sede ap̄lica fr̄ibus ordi
nis p̄dicatoz specialibus
p̄uilegijs. p̄dicare p̄p̄is. et
cōfessiones audire. p̄ sc̄is
simos p̄res. dñm innocē
tium tertiū. dñm honoriū
quartū. dñm gregorium
nonū. amissū sit et iūnt
tū. Hanc tñ hac auctori
tate collata subaudiēdū
ē. q̄ q̄a pastores debent
vultū pecoris sui agnosce.
nullus ad cōfessionē talem
recipiat. qui se subtrahē
nit. ne eū pastor agnos
cat. De isto etiā venēa

bili conrado idubitali fide
suscepim⁹. q̄a cū existēs in
p̄nibus brabācie. tumulū be
ate marie de ognies sedul⁹
uistauer. in tēpeste noctis
silēao cū oraret vidit in
spū ipsa dei famulā flex
is genibz p̄ se dñm ero
uātē. et post orōem. eius
labores et sollicitudinem
dulciter solantē. Hui⁹ igit
ale cōtēplacōis. et inter
negocia diuisarū curarū.
extente fuerūt ad dñm. et
formā p̄fectoz ex adiecto
suscepit. **Quī p̄cedūt a
pes rex in medio earū ē.**

Om̄ Caplm. x.
Quī p̄cedūt apes. in
medio rex earū
est. Achephalū. hoc ē sine
capite mentū esse nō de
cet. Dicit ihesus in medi
o discipuloz suoz. et ait
eis. Pax vobis. Idē si pre
latus facit. pax vera seq̄
tut in subiectis. Ideo i ter
tu sequit. Et se vnaqueq̄
regi. primā eē cupit. Nō
vere oues sūt. que fugiūt
pastorē. Xps enī dicit. O
ues mee vocē meā audi
ūt. et sequūt me. Si ergo
vē religiosus es. agnosce
pastorē tuū. prelatus seq̄re.
nō fugias q̄i lupū. Si fu
gis. signū est ingritudis.
signū alienacōis. signū

discedere utq̄ de fr̄e dōne.
hōi regū p̄mo nabal
si sc̄tus p̄ malo rñ lo
taz p̄ d̄uētū sec̄
fugere dños suos. d̄
se m̄uētis. si subditis
q̄sone p̄uētū fugi
p̄m̄ seneca dicit. qual
si c̄tū d̄bet dñi ser
fides suis. et p̄m̄. d̄
p̄m̄ in inf̄eose v̄uas
d̄mōdū fugiōe r̄cū v̄
re v̄is. Quos r̄cū tibi
nec̄ v̄m̄ q̄m̄ tibi in
sc̄m̄ l̄at. veniat i m̄
a r̄m̄dē in re d̄m̄o tū
l̄at. quōdā r̄m̄s r̄cū
p̄ d̄m̄ s̄r. quōdā ut
s̄r. d̄ quid em̄ in illis
e f̄ddā r̄m̄e f̄arone
sc̄m̄ ē. honestas p̄m̄t
p̄m̄t. Nō est q̄d an
n̄m̄i in f̄co et i r̄cū
i q̄m̄. si diligunt carē
v̄m̄t d̄m̄i iuenies.
V̄a si s̄ld̄o r̄m̄em̄
m̄m̄ quoz et in serm̄o
uā d̄m̄t. et in r̄cū
s̄r et i am̄m̄. Depe enī
v̄m̄ m̄r̄gā r̄ssat sine
r̄m̄. C̄m̄ et exp̄m̄
p̄p̄m̄ r̄l̄at r̄ p̄m̄us
p̄m̄m̄. Nō p̄r qūs̄m̄
v̄m̄ d̄m̄ qui se r̄m̄ m̄m̄
et q̄m̄ nō iūm̄t̄es su
c̄m̄ r̄m̄m̄. D̄m̄m̄ r̄m̄s
v̄m̄ r̄ p̄m̄s et subd̄
nō nō p̄p̄e. Al̄er̄ ut

diffidēte atq; discordie. In
 libro regū pmo. nabal et
 si stultus. p malo tñ ha
 buit q; icreuerūt serui. q;
 fugerūt dnōs suos. Et et
 ve maioribz. si subditis oc
 casione prebuerūt fugiēdi.
 Hinc seneca dicit. quales
 se exhibē debēt dnī seruis
 subditis suis. v' plati. Sic
 inq; cū inferiore viuas. q;
 admodū superiore tecū vi
 ue velis. Quociēs tibi in
 mente venit qñtū tibi in
 serui liceat. veniat i me
 te tantūde in te dnō tuo
 licere. quosdā tenēs tecū
 qui digni sūt. quosdā ut
 sint. Si quid enī in illis
 ex sordida cōuersatione
 seruile ē. honestas quietū
 excruciet. Nō est qd ami
 cū tantū in foro et i curi
 a quas. Si diligent' attē
 deris. et domi iuenies.
 Viue cū subdito clement.
 comite quoq; et in sermo
 ne illū admitte. et in con
 silio et i iunctu. Sepe enī
 bona materia cessat sine
 artifice. Cepta et expire.
 Superiore colāt te. potius
 q; timeāt. Nō p̄t quisqm̄
 bene degē qui se tm̄ metu
 et. q; oīa ad utilitates su
 as cōuertit. Seruis tuis
 hylare te prestes et subdi
 tis. nō supbe. Alteri ut

viuas oportz. si te viuē vis.
 Si pax et tranquillitati stude
 vis. socū te exhibens. nec
 ostentes ut dn̄m. **V**idi
 abbatissā cysterciensis or
 dis in p̄tibz brabantie. i mo
 nasterio qd vallis florida
 nūcupat. Hec mulier. gen
 ta noīe pmo monialis ni
 gri ordis fuit. hec nobilis
 genē. nobilior utate. pul
 chra facie. f. mente dece
 rior. De hac femina vera
 tate testatissā referebat
 q; cū ānis fere triginta i
 monasterio p̄fisset. nūq;
 pro cibo v' potu ext' iuen
 tū qñq; solidos expēdit.
Lectus ei in dormitorio cō
 muis erat. refectoriū in
 iuentu. Si hora prandij
 fessa itinē a foris adue
 niss. iuentū intrabat. et
 socias moniales ad infir
 mariā mittebat. Si mo
 niales suas ad solaciū e
 ducebat. in medio oīm cō
 sedebat. et aliquid de de
 o. v' de scripturis. v' etiā
 de moribz p̄ponebat. Af
 fectus enī monialū ta
 lis erat cū eam. ut vix
 possēt eius visione et col
 loquio satiari. Hec ante
 mortē p̄ longū temp' elā
 guit. ut breui spendio in
 hoc corpe totalit' purga
 ret. Cū aut' egoipe lan

quidam visitare. eam sup sta-
tu feceratis requisivi. Et sic
humiliter respondens dixit. No-
ueris curis intima cordis
mei. i pace locata p gram
dei. et animam meam in omni
tranquillitate spūs venien-
te dnm prestolari. Nec
frustrabor ut spero de eius
misericordissia pietate. et
desiderantissia facie eius so-
lutis carnis viculis sacra-
ta. q̄ me interdū viuente
dignatus est solari. Nec
dices de laulo p ut potuit
exiuerit. et videtibz mo-
nialibz q̄ ei sedule mistra-
bat. locū ante fenestram
cui iacnebat digito de-
monstrauit. et ait. Hic co-
rā nobis oibus q̄ astam⁹
tribz noctibz lucidissimi
splendoris globz apparuit.
et p maximū noctis spacia
ū immobilis p̄durauit. Cui
ego nescio quid respondes.
psagiū futuri mūne dubi-
tavi. Nec mora. cū vale-
dictis oibus recessisse. audi-
ui nō multo post beatam
mulierē ab hoc seculo ad
dnm trāsmigrasse. globūqz
lucidissimū ignis. eius trā-
sitū p̄cessisse. quo foret cla-
ritate siderea illico migra-
tura. Sic ergo platus apū
fidelium semp in medio pa-
tus oibus. et tūc unusqzqz

sibi se proximū eē cupit. Et
vide q̄ apte textus psequit.

In officio illius oēs aspici se gaudent. Caplm xj.

Et in officio illius
oēs aspici se gau-
dent. Ad mirū.
Bonus subdit⁹ et fidelis
xpō dno oim nō seruit ad
oculū. s̄ tanto libetius et
gracius qd ē bonū opat.
quo platu semp pntē res-
piat. et meminit cogitau-
detem. In libro iudith. sy-
ri et libij dixerūt oloferu.
Veni nobis pacificus dñs.
et utere seruicio nro sicut
placuerit tibi. Nichil enī
grauū q̄ seruire mgtis.
et iportunū dnm semp
insiste seruētū. Olim nem-
roth robustus venator. ex-
erce tyrānidē inchoauit.
et in pditis sine lege hōi-
bus pseuerauit insania.
Nūc aut in lege xpi. lege
mqm graue et demēcie.
crudelitas finē accepisse
debebat. et ecce p̄timator
pullulat q̄ vniq̄ ante. eo-
qz piculosus. quo magis
grāssat̄ inuis. Heu enī
vulnus in scapulis. s̄ into-
lerabiliter viscera dolent.
nec sine vite periculo vul-
nera paciūtur. Sic in se-
cularibz quidē p̄secutio
dura p̄petit. s̄ in claustra

libus vite sine dispendio.
 et sui iactura virtutu. no
 exercet tyranidis ullo mo.
 Et vide que secularis qis
 patit a maiore. et cu volu
 ent locu mutat. Claustra
 lis vo p platu passus iu
 ria. fuge nequa q pt. s q
 obicem semp oportz in of
 tio semp emulu habere pn
 te. nec restat aliud. nisi so
 lu deu inuocare pibus
 adiutore. **H**ic heu no oim
 posse. no oim virtus hec
 mole quamini suffocari
Conent tu necesse e. non
 decit qui manu porri
 gat pius xpis. **H**ucur
 ret angeli. proteget et
 sancti eius. **N**on sec
 cius canonicu in ordine
 regulari. qui assidue oro
 nibz et meditacoibz dedi
 tus. et ordis sui scrupulo
 sissim obsecutor. vix po
 terat platos suos erga
 se aliquaten mitigare.
Econt obsequosus in oibz
 et deuotus reptabat in
 bono euicte malicia. s
 no poterat. **V**espe ergo
 quoda sup id qd ferre no
 poterat tribulatio lacrimas
 amarissimas fudit. ad ex
 orandu scos martires. q
 ru dies solepnus instabat
 maurici saliez socioz qz
 eius. ut eoz meretur co

solari pabz et adiuuari.
 Nec mora. ubi post lon
 gus vigilas intravit cu
 biculu et vix sopno leuis
 simo releuato. audiuit
 choros angeloz cantana
 u in sublimi. **G**audet in
 celis aie scorum. q xpi x
 vestigia sut secuti. et qa
 p eius amore sanguine
 suu fiderunt. ideo cu xpo
 regnant z in eternu. **D**ix
 it at michi q descensus
 notulaz in ipso cantu qd
 gallice aualees dicimus
 tate melodie. et tate dulce
 dis existebat. q n deus a
 lit ordinass. fere ei auam
 ext corpus sine reditu va
 puisset. **E**t quonia illo i
 tpe grauissima infirmita
 te detentus erat. in sola de
 leatione ipius cantus. et
 corpe et spiritu ita inte
 gre sospitatus e. ut vix
 eu postea ulla pturbatio
 qruqz magna. ledere potu
 isset. **H**is ergo sedibus er
 ga qlemcuqz platu et mix
 ime si bonus e. ut i officio
 suo aspici te gaudens.
 si tamen recto aio sensis
 cogaudente. **C**u rex p
 redit. vna est totu agme.
 et circa eum globatur.
Qum at **Ca. vij.**
 rex pcedit. vna
 e totu agmen.

Conventu tu necesse e. non decit qui manu porrigat pius xpis. Hucurret angeli. proteget et sancti eius. Non sec cius canonicu in ordine regulari. qui assidue orationibus et meditationibus deditus. et ordinis sui scrupulosissimus obsecutor. vix poterat platos suos erga se aliquaten mitigare. Econt obsequosus in omnibus et deuotus reptabat in bono euicte malicia. s non poterat. Vespe ergo quoda super id quod ferre non poterat tribulatio lacrimas amarissimas fudit. ad exorandum sanctos martires. quorum dies sollepnus instabat maurici saliez socioz quorum eius. ut eorum meretur co

et cum eū globat. angustat
eū ac ptegit. In hys nota
tur q̄ sollicitos oporteat eē
subditos erga platos. ut
foris ad negocia precedentē
cū xp̄passioē et motu cordis.
et si nō corpis comitēt. et
in oī necessitate deuotis
eū p̄abus tueant. Sic da
uid et iuda. retrosq̄ reges
et duces ac iudices isrl.
bella ppli p̄hantes. sacer
dotes dñi lacrimis et orōibz
adiuuabāt. Sic moyses.
sacerdotū p̄sonā gerēs. p̄n
cipēs ppli dei pugnatēs cō
tra amalech. in eleuatioē
manuū p̄tegebat. Sic ma
chabeus suscepit p̄ncipa
tū ppli. et adiuuabāt eū
frēs sui. **Ex.** Refert de
nobilissimo quōdā comite cā
panie. qui ī remotis orbz
partibz recessus. vniū que
dā pauperē et languidum
atq̄ deuotū. quē diu eleo
sinis paueat. suppliat ex
orauerat ut p̄ se cotidie
rogaret dñm. ut eū sanū
et sine piculo ducēt eū.
ac reducēt redeūte. Cui
paup. sine diligētī inquit
sustentatioē corpis orare
nō possū. cū sim exinan
tus cerebro. corde debilis.
et viribz penitē destitūt.
Ror comes duobz dispē
satoribz quos ī domus sue

custodiā reliquebat. p̄cepit
dicēs. Languidū istū tibi
et oibz necessarijs corpis
diligentissime p̄cure. Cū
illi p̄miserūt se facturos.
et sic comes p̄fectus ē. Et
p̄mū quidē p̄ dies quōdā
dispēsatores. illius paup
ris recordati. ei necessaria
mistrauerūt. Deinde min⁹
ac min⁹. ad ultimū eius
pene oblitū sūt. Cū plura.
Neglectus paup. orare ces
savit. Comes autē in via
nō modice turbatus. post
morā multā ad patriam
ē reuersus. Per morā pau
pis recordatus. querit an
vniū sit an defūctus. Cū
adhuc vniū intelligēs. in
sitauit dicēs. Mortuum
inquit te putabā carissime.
sedm̄ solitū. orōnū tuaz
suffragia nō exptis. Ex
reptis enī quōdā diebus
aut nō multo plus. postq̄
iter arripui. usq̄ in diem
qua ad p̄pā sū reuersus.
nūq̄ michi tribulatioēs
et angustie defuerunt.
Ror paup. abortis lacri
mis dixit. Cū tua bene
ficia cessauerūt in me. ad
iutorū diuinū cessavit a
te. Et comes posteriorū
oblitus. q̄lia inquit in te me
a beneficia defuerūt. Cui
paup. Recedes inquit hinc.

Duobz domus tue dispendio
 tibus precepisti. ut me debilem
 in oibus necessarijs pauca
 ver. qd parū plus q̄ diebz
 quiderim impleuerūt. Ego at
 viribz destitutus ad mortem
 fere deductus sū. pro te o
 rare nō potui. **Stupefactus**
 ergo comes. dictos dispen
 satores precepit aduocari.
 et eis corā oibus dixit. **O**
 cunctis seruetibz neq̄ores.
 qui cont̄ preceptū meū ne
 quissime bonis meis pep
 astis. et pauperē hūc quē
 patronū salutis mee et pa
 cis frequent̄ exptus fuerā.
 nō paustis. **Et nūc frust**
 tus orōnū eius suffragi
 picula et tribulationes i
 ueni. q̄les nūq̄ ante i vi
 ta mea sustinui. **Cis q̄dem**
 ut c̄tus sū euitasse. si pau
 pis suffragiū habuisse. Vos
 ergo vos piculoz meoz
 bonis oibus p̄uo. et exules
 a t̄ra mea astatio. **Depul**
 si ergo a t̄ra cāpanie. exu
 les p̄ triennū extiterūt.
Inde p̄ intuentū nobiliū. i
 aspectu comitis sūt admissi.
Quibz ille dixit. Nullā
 prosus vobis aliā grāciā
 exhibeo. nisi quā vobis do
 min⁹ papa veritate narra
 ta dare censuerit. **Ad iter**
 mox illi cū insperato gau
 dio rapiētes. cū lris secretū

comitis intuentibz. quia eos
 nō exheredare. s̄ p̄ culpis
 vexare volebat. ad sumū
 pontificē puenerūt. **Cui e**
 narrata causa aduētus su
 littas pape in hanc sentē
 tiā comiti retulerūt. q̄ qu
 libet nūmū aureū soluet
 comiti. et sic adepti grām.
 facultatibz reddent. **Tunc**
 comes inq̄. latitudine nū
 mi et spissitudine ab ore
 pontificis volo scire. et sic
 vos ad grāciā quā man
 dauit admittā. **Denuo q̄**
 reuersi satellites. dno pape
 respōsiōne comitis ostende
 rūt. **Rox papa scius qd**
 respondet. respōsit comiti.
 nūmū aureū habē debere
 scdm latitudinē t̄re. et spis
 situdine eius extēdi usq̄
 ad altitudinē celi. eo q̄ o
 vacio iusti qua comitē frus
 trauerūt celos penetret.
 et v̄tus eius corroboret v
 niūsa. **Ad hoc mādatū. co**
 mes satellitibz ait. **Videte**
 miserrimi. qd m̄ dñs pa
 pa respōsit. **Hūc nūmū**
 aureū exsolue q̄s suffici
 et. **Videte q̄nta vos pena**
 dignos existimet. qui vos
 debitores t̄ate solutionis
 adduxit. quā nec tot⁹ mū
 dus solue p̄ualever. **Hinc**
 ergo t̄rio ad papā redea
 tis. et lras absolucōis v̄re

quod in me peccastis enormiter.
repositate. et sic penis suf-
ficiant' exartis liberi ad p-
pria redeatis. Sic melius
comes ille. et in seruis quod
deliquere puniunt. et a-
liis post futuris digna
orōnis fiducia deliquit.
Discat ergo apes fideli-
um subditi. prelatum suum
foris ad negotia pceden-
te tueri p'ibz. et cordis
cōpassione uiuare. **¶ Si**
qua alam regis trāsies iux
destruxerit. non effugiet
agmen. Caplin xiiij.

Si qua alā regis
trāsies iuxta
destruxerit. nō
effugiet agmen. supple
quin vindicet. illā. cōte-
placionē vel spūalē vi-
tā intelligo. hanc si quōs
subditoz in prelato non
debita vel indiscreta fa-
tigacionē turbauerit. alioz
debet indignacionē gra-
uissimā experiri. Unde
nō incōgrue spūs scūs i-
cātias ammonet dicens.
Adiuuro vos filie iheru-
salem p' caprens ceterosq;
capozū. ne suscitatis ne-
q; euigilare faciatis di-
lectā. donec ipa velit.
Et dñs ipse xpūs p' mi-
tue ecclie platis ad cō-
solacionē dixit. In mūdo

pressura habebitis. in me
aut' parē. Hāc in plato fi-
ueas. & hāc exoptes. qā in
pace eius erit pax tua. Cui
caput infumū. cetera mēbra
dolet. **¶** Unū de platis
vidim'. quē malo suo a vi-
ta atēplatiua a suis subdi-
tis nouim' suscitatu. Ab-
bas sc'i marthe. monasterij
tuerēsis. p'ēm & frēs duces
illustres habuit. Hic ab ad-
olescencia sua in oī puri-
tate inocencie et atēplati-
ue vite fuerat educatus.
Electus ergo a suis oībz
in abbate. annis pluribz
adeo deditus fuit actibz
spūalibz. et monasticis
ordis disciplinis. ut cū
difficultate nō modica
nisi maioribz vrgētibus
causis. ab ambitu clau-
stri poterat euocari. Cū
utiq; vidit et iudicet dya-
bolus. et suos officiatos
hostilit' instigauit. ut qī
oportunis impulsibz abba-
tē ab ipso secreto vite ce-
lebas deturbaret. Cū
ille quidē in p'mis gra-
uiter p'tulit. s; paulatim
exterioris vite delectamē-
tis illecty. totas tandem
trens actibz manus de-
dit. Ipse tamē adhuc ho-
nestate seruata. et spū-
ales diligit. et virtutis

¶

deus in alio bndice
ad omnes et si bonū
alio c. melius tri-
mā sū et suis tā-
pūlis q' in spūalibz
cesser. si g'raucis
re p'moda tenuiss.
de quō qui sedebat
mōm am ephesoc
qm habuit q' p'mā
erit fecit. et p'mā o-
diat. Quālibet p-
mā p'oc'at' fari. alio
sua p'ent. et rānd-
tā c' h'moue' m'uat
h'm s' vni est nec
m' et op'mā p'm
p'p'm' delectet. nī
mō p'mā deo var-
tā sū et suos obfer-
tā p'oc'at' v' f'm alia
mōm' m' fecit. Cū
tā p' s'p' p'p'm' f'
p'm' v'mā p'p'm'
q' m' t'm' et h'j
d'p' om' p'm' p'
q'm' s' m' rō
tā t'm' d' p'p'm'.
mōm' p'p'm' v'm'
mōm' m' rōm'
mōm' rōm' p'p'm'
h' p'm' ergo alā p'p'm'
mōm' v'm' d' p'm'
s' p'p'm' ag'm' cū
p'p'm' ag'm' ad
d' p' m' s'm' p'
p'm' n' cū d'as
p'm' ag'm' nulle ex

decus in alijs bndicit.
 Quid utiqz et si bonu in
 alio e. melius tn et op
 timu sibi et suis ta in
 tpalibus qz in spualibus
 extitisset. si gratioris vi
 te pmordia tenuiss. Et
 hoc quide qui sedebat in
 throno strā ephesiorum
 epm habuit. qz pma fide
 urritā feat. et pma opa
 deliquit. Quiaobre pma
 opa hortat face. alioqn
 se cito vcturū. et candela
 brū ei hāmonē minatur.
 Horro si vnu est necessa
 riu. et optimā ptem qz
 xpeplatu elegerit. nūqz
 tamē pauāte deo vacan
 tibz sibi et suos observa
 tibz pedes. rei familiaris
 necessitas auferet. Quā
 mo p sepe psperum sub
 specie venantiū prosipa.
 qz hy in curribz et hij in
 equis. curias pncipū fre
 quentātes. ifinitas copi
 as ianiter dissiparūt. et
 nichil secū preter pctā. et
 amarissimacū remorsio
 nū stimulos reportarūt.
 In plato ergo alā xpepla
 adis non destinas. ne et
 si hic fugias agmen apū.
 angelozū agmina ad vi
 dictā p iniuriā sumi pn
 cipis non euadas. **¶** **¶**
graturo agmie nulle exire

audet. n rex pmo fuerit
 egressus. **Caplin xiiij.**
Quigraturo agmi
 ne. nulle e domi
 bus exire audet.
 nisi rex primo fuit egress.
 et volatus sui vendicauit
 vit pncipatu. Unde in libro
 iosue. Sacerdotes q porta
 bant archā dñi federis. p
 cecebāt. Tobias etiā fami
 liā pcedebat. Et dñs de
 scribis et phariseis dicit.
 qz iponit humeris hoim
 onera graua. et iportabi
 lia. digito aut suo nolat
 ea mouē. Qui sūt limites
 domi apū fidelū subdito
 rū. nisi tñmi monastice
 regule. Quā vnusqzsqz i
 sua vocatioē pffessus est.
 qz ptes nostra singuli sta
 tuerūt. Hos exire. istos
 ptergredi null' audeat sb
 ditoz. ut sibi p se supero
 gationis regulas ordināe
 presumat. nisi pmo plati
 viderit actioris et alnois
 vie vendicare volatus.
 Nō enī est discipul' sup
 mgm. nec scūus maior
 dño suo. Maiorū est enī
 regulas ponē. ordinare
 statuta. Minorū vō ac
 subditoz est. scdm regula
 vine. et statuta sequare.
 Nulli tñ maiorū licet qz
 ne aliqdatz difficile p se

qd stabilimentū obtineat ordinare. n̄ p̄ assensū subditorū qui ad alia nō tenentur. nec obligari p̄nt in aliquo. nisi ad illa q̄ uersionis tpe statuta p̄ regulas iuenerūt. Maior tñ ē. si qd̄ min⁹ fit et statutū ē. in obseruācia regulari. superogatiois opa face. in se p̄us supplē qd̄ parū est. et sic ad meli⁹ subditos puocare. Horū quosdā et in claustris vidim⁹. et in seculo expti sum⁹. **D**ilectū valde sociū in scolis habui. coenam fere. et p̄pe pariliū studiōrū. Tñc a puero usq̄ ad finē uite. a mulieribz in cōiunctis oīno semp̄ fuit. In adolescēcia sacerdos factus. in brabācie ptibz suscepit regimē ciuicū. quibz tā diligenti. tā sincere cura p̄fuit. ut quos in bonū vincē amonitione nō potuit. multimo dis. puocare studebat exemplis. Alijs comedētibz ieiunus ip̄e manebat. alijs dormiētibz. manebat insōpnis. atqz alijs intentis alias. ip̄e orōibz incubebat. Quicqd̄ in uisus suos deputatū erat. eōe paupibz facebat. Si quē ex oībz obseruāe

videbat. ip̄ortune et oportune ad reuocandū instabat. Hec foris. p̄ter illa q̄ int̄i secus latebāt. talibz actibz ferme viginti ānis cūctis imitāndus enituit. Cū aut̄ altissio placuit. tali fine defunct⁹ est. febre acutissima p̄ dies aliq̄t laborauit. Et ecce ubi sacramētis salutābus p̄minutus. et attenuato spū aiām felicē emisit. mox sine ullo intersticio. choruscacio tanti lūinis respaldit. ut p̄ unā leuā cōi quaqz et eo āplus. q̄ dies eēt clarissima. in lucē sedulā noctis tenebre vterentur. **Q**uid miri. Illū recede sine luce nō decuit. qui multū illustratis exēplo. altioris uite volatus. felicit̄ vendicauit. Facta ē enī in morte viui bā. dicta choruscacio lucis. diffusa p̄ patriā p̄ma hora noctis. adhuc vigilātibz plurimis. et ip̄sū lūmen emissū. multa milia hōim vndeūqz viderūt. qui ad maioris et gratioris agniciois et veritatis lucem. tanti visione miraculi p̄fecerūt. Beatus ergo ille p̄latus. q̄ subditis suis viā uite exemplaris ostēderit. et volatus altioris exercitij vēdicauerit principatum.

Ex.

Chorus tpe n̄ apibz
labore e. et organes et
Complum. xv
R **Chorus tpe n̄**
apibz in labore
e. ip̄e tūc ope
ratus n̄m̄. et solus im
itā e. tō ope. Paulus tūc
spaldit ea q̄ sibi decet
et hōi qui sibi eēt. p̄
monē laborāda. Hoc tñ
si erit n̄m̄. s. ex gratia
faciat. Diffuser enim
labore e. quē habebat in
fido domināis et solū
tūc om̄ certā. Non
tūc sibi d̄fensūm au
p̄p̄m̄ paradus ē orōs
tūc v̄b̄ d̄s. f̄ider. in n̄
le quē p̄s̄ in solū tūc
s̄is tūc p̄os op̄erū esse
facit et om̄ p̄nulo
temp̄e ierūbit. ut in
labore manū. modis at̄
re p̄s̄le vel legi. v̄l uter
tūc s̄eūis. h̄is ergo
re tūc n̄ s̄eūis solū tūc
d̄s d̄s d̄s. ē ex hōm
tūc p̄s̄. et q̄nqz si loci
tūc n̄m̄ r̄p̄s̄ n̄d̄s d̄s.
re tūc q̄nqz er̄ ip̄ora
tūc s̄eūis vidēt in
p̄s̄. d̄s tūc s̄eūis n̄d̄s
tūc n̄m̄. Unde modern
tūc s̄eūis ille p̄s̄ i p̄s̄
tūc d̄s d̄s d̄s d̄s d̄s
tūc si in arma. tūc p̄s̄

Reliquo tpe cu apibz i labore e. et opantes erant. Capitulum xv

Reliquo tpe cum apibz in labore e. ipse aut opes vantes curavit. et solus immunis e ab ope. Paulus tunc supplebat ea q sibi deerat et hijs qui secum erant. proprijs manibz laborando. Hoc tunc non ex necessitate. sed ex gratia faciebat. Sufficeret enim labor ei que habebat in studio predicacionis. et sollicitudine omni ecclesiarum. Non enim secundum discretissimum Augustinum putandus e otiosus qui verbum dei studet. ita ne ille qui preest in sollicitudine. Illis aut quos oportet esse subiectos. ex otii periculo labor corporis incumbit. ut in labore manuum. cordis at. ut psallere vel legere. vel utrasqz tpebus constitutis. Hijs ergo ut acius instent sollicitudine. adhibenda e exhortacio platonis. et quicquid si locus e. manus corporis adhibenda. ne onera grava et importabilia subditis videantur imponere. digito aut suo nolite ea movere. Unde modernus noster tpe ille poeta in persona alexandri dixisse legitur. Si quando dixeris fortius porci. si in arma veni pre-

cedere visus. tunc demum fortis si dignus habere sequeres. Legimus in libro contra academios. beatissimum Augustinum manibus proprijs laborando. quicquid discipulos ad operam provocasse. et exemplum tantum posteris reliquisse. **A**udivi et vidi de illo venerabili et deo digno magistro wathero de marni tornacensi episcopo. qui vix unquam otiosus dum domi sedens vivebat apparebat. Aut ei meditabatur. aut legebat. aut confessionibus audiebat. aut causis discernendis intentus. lites hominum dirimebat. **N**on si aliquid exercere tedet. proprijs manibus laborabat. **C**um est ergo plate diligent inspicere subditos. vide opera. singulos exhortari. **Circa eum satellites assidui custodes auctis eius.**

G.

Capitulum xvj.
Quia eum satellites quidam sunt. assidui custodes auctoritatis eius. Dolu enim ubi cumqz sit. non decet esse plateam. nec sine testimonio quicquam agere. ne cum ioseph et si innocens. scandalum infamie patiat. Habeat aut secum non sicut roboram iuniores. per quos perdidit israhel. ne segnes nec muliebres ut

Vir secreti p[ro]p[ri]e a[nt]e ab iunioribus.

psbozeth. et ideo occisus
e[st]. s[ed] seniores et p[ro]batos
sicut dauid. et robustos
sicut salomon. qui lectu[m]
suu[m] ambiat p[ro]pter tiores
nocturnos. **Q**uod timores et t[er]
mores nocturni. **U**biq[ue] te
nebre. ubiq[ue] insidie latent.
Tenebre s[un]t. et ideo laq[ua]
us spargit. **Q**uid miru[m].
Dauid dicit in p[er]sona xpi.
Qui edebat pane[m] meu[m].
magnificauit sup[er] me sup[er]
placatione[m]. **I**n iudic[i]o
hoc factu[m] e[st]. in arido q[uo]d
fiet. **V**enerabil[is] hen
ricus sub n[ost]ro t[em]p[or]e canoni
cus regularis in urbe ble
zensi in monastio sancte
marie de buegomedio. cu[m]
diu parisijs studiu[m] in
abbate licet iuuenis ab o[mn]i
nib[us] e[st] electus. **E**t erat
in eode[m] monasterio. ut a
quibusda[m] audiui viri vi
ginti. scdm[ut] scdm[ut] quide[m] sa
pientes et p[ro]uidi. s[ed] min[us]
q[uam] decebat religiosi et cas
ti. **A**ggressus ergo p[ri]mu[m]
eos blandis et rationabi
lib[us] verbis. hortabat eos
ad regula[m] seruanda[m]. ad
honestate[m] vite. et ut te
neret in morib[us] disciplina.
Iz cu[m] p[er] hec nichil p[ro]f[ic]i
se p[ro]f[ic]ere cerneret. nec lib[us]
vellet eccliam dissipare.
romana[m] curia[m] adiit. cui

vir sanctus optime notus
erat. **Q**ui inde sumi po
tissis munitus aucte redi
it. et cu[m] eos alit[er] flecte no[n]
posset de facili. rigore usus
e[st] pastoralis. **E**d ut videret
sui. et nullaten[us] se posse et
stimulu[m] calcitrare. nequit
huilantes se. colla regule
subdiderunt. **V**estitu[m] aute[m].
cibu[m] et potu[m] largius q[uam] an
nistrabat o[mn]ibus. s[ed] in clau
stro eos quiete sede. et se
cundu[m] ordinem vite p[ro]pelle
bat. **H**ic aut[em] sicut legitur
de augusto. o[mn]ia cesari auer.
et nullu[m] de hys qui religi
osi no[n] erat. ministrare in a
liquo officio obediencie. ut
e[st] cellerariu[m] vel veru[m] pro
curatio p[ro]mittat. **I**z si
q[ui]s esse bone p[ro]f[ic]ie p[ro]fide
bat. illis officia p[ro]mittat.
Hoc ut viderunt alij sine
vult se p[ro] temp[or]e religiosos.
et simplices. et in p[ro]p[ri]o
nequiter abulantes. abbat[em]
se quasi familiarissimos
diuixerunt. **Q**ui ut vir pi
us et bonus. o[mn]ia tolerans
o[mn]ia credens. eis liberioris
vite frena laxauit. **Q**uibus
illi in tantu[m] d[omi]nabiliter
sunt abusi. ut viginti octo
ex eis pari malicia inuen
ient. et tres viros sceles
tissimos ribaldos adducunt.
et eos in morte[m] sci viri p[ro]

Exm

potius dicitur. Qui q[ui]
de regis. abbas est op[er]
di ad negon p[ro]p[ri]o
sunt edonauerit obuac
e saluare ac p[ro]dante ei
sicut tu. certis capu
la de p[ro]p[ri]o. cu[m] t[em]p[or]e
venerit. h[ab]ito ut so
no aut[em] sup[er] m[er]one
sunt videri. p[ro]p[ri]o
s[ed] non s[ed] delatu[m] e[st]
e[st] collatu[m]. **E**t in
de p[ro]p[ri]o. ad n[ost]ru[m] sit ex p[ro]
lati. h[ab]it[em] cu[m] ubi sequi
e[st] ad sepulchru[m] occisi.
venerit ut e[st] m[er]one
e[st] m[er]one. et h[ab]it[em] m[er]one
e[st] e[st] v[er]o sanguis f[er]is
h[ab]it[em] de tra quasi v[er]
de h[ab]it[em] p[ro] v[er]u[m].
h[ab]it[em] h[ab]it[em] s[ed] v[er]
h[ab]it[em] h[ab]it[em] s[ed] h[ab]it[em]
h[ab]it[em] impetu manauit
e[st] h[ab]it[em] alius frequet
venerit h[ab]it[em] e[st]. **Q**uod
e[st] h[ab]it[em] et filij cu[m] p[ro]
h[ab]it[em] h[ab]it[em] d[omi]n[us]
e[st] h[ab]it[em] lacrimis leuare
venerit h[ab]it[em]. **D**epl
venerit. et ut audacter
h[ab]it[em] p[ro]p[ri]o. ubi ad elec
venerit e[st]. rei quide[m]
e[st] h[ab]it[em] sua pallaret.
venerit ut m[er]one s[ed]
venerit h[ab]it[em] d[omi]n[us] robor
e[st] h[ab]it[em] d[omi]n[us]. **E**t
venerit h[ab]it[em] ad
venerit h[ab]it[em] ad

pecunias auarent. Qui q
 da vespe. abbat ext opi
 du ad negoaia pperanti.
 sicut ordinauerunt. obuiant.
 et salutare ac pdicante eis
 salutis via. extractis capu
 lis vel ensibz. eu crudeliter
 occiderunt. Roberto at so
 cio eius. cui sup mēione
 fecim euadete. corp occi
 si ad monasteriu delatū ē.
 et i ecclia collocatū. Et vi
 de lector qd actū sit et p
 batū. **D**icit enī ubi seque
 ti die ad sepultura occisi.
 de locis ubi ext manebat
 rei cūinis ecclia intue
 vūt. ecce vox sanguis frīs
 sui abel de tra quasi vin
 dictū clamās p vulnera.
 q a loco occasiois sicca re
 māserāt. habundatissimo
 sanguis impetu manauē
 rūt. et hoc alias frequēt
 audiuim factū eē. **Q**d
 ubi viri frēs et filij cū plīs
 astantibz inspererūt. durū
 euillatū cū lacrimis leuue
 runt. **Q**uid plura. **D**epl
 to manūte. et ut audacter
 dicim gloriofo. ubi ad elec
 tionē ventū est. rei quidē
 ut maliciā suā palliarēt.
 boni aut ut imitatorē sū
 tatis haberēt. dictū rober
 tū vnanimit' elegerūt. **Q**
 statū eadē die pfectus ad
 papā. acceptis luttis ad

philippū regē. et ad blezē
 sem comitē ludouicū. capi
 oēs qui suspecti evāt. ma
 nu layca pcurant. **C**erū
 nōnulli veritate salubrat
 ofitētes. ieniterati ppetuo.
 penitentiā acceperūt. n
 lij vō a sacris ordibus de
 gradati. morte puniti sūt.
Bedeā vō ex eis qui i sre
 le potissimi credebant.
 manus homicidas sibi
 iponētes. seipos in carce
 ribz. suspēdijs v' alijs
 mortis generibz occide
 vūt. **I**pē vō venerabilis
 robertus abbas. officio
 derelicto accessit. et cū
 pdictū rothomagensē
 archiepū mauriciū. vi
 dim post ei mortē. q
 ipē fribus pdicatoribz se
 parisijs p temp' aduix
 it. et m' eos felici fine
 qeuit. **H**onos ergo fide
 les custodes auctoritatis
 et inocēcie sue prelatq
 habeat. p quos digne t
 iuuari possit et defendi.
Sūt et circa seu licto
 res. qui punit delinquē
 tes. **C**apitulū xvij.

Sunt et circa
 regē seu licto
 res. q morte
 punit delinquētes. **C**er
 tū est. q mortis penā ec
 clesia nō infligit. **Q**uid

at in lictoribus q̄ c̄ta regē
platu sūt. nisi officiatos
et plator vices agētes
accipim⁹? Hij utiqz de
tractores et susurrones
deo odibiles. in reparatōe
corripunt. Nā sc̄dm aplm
utilius ē hui⁹ mōi r̄de sa
thane in interitū carnis.
ut spūs salu⁹ fiat. supple
q̄ etnis auctatibz tribu
lan. Moderare t̄n corrip
ti vicia. seneca docet dicit.
Esto vicioz fugax p̄miti
ip̄e tuoz. versus aliozū
vō neqz acerbus rep̄hen
sor. Ex vicio alius sapi
ens corripit suū. Optimū
ē moderate corripere. tanq̄
si ip̄e cotidie pecces. Ob
iurgationi aliq̄d semp
benignitatis admisce.
Odiū oportz peccādi. nō
metū facias. et hoc opti
mū est sequi maiorz pesti
gia. si recte p̄cesserit. Imqz
q̄ necessariū sit ī monas
terijs. ut p̄ores et senio
res quiqz. quoz t̄n int̄est
et a superioribz iunctū. pu
eror et adolescenciū dor
so emineat. ne p̄ dissolu
tōes varias iualescant.
beatus augustin⁹ in libro
cōfessionū de seipō aque
rit dicit. Relaxabantur
in puero habene ultra tē
perametū dissolutionū

variā. et p̄dibat q̄ ex a
dipe iūquitas mea. **M**u
ius exēplo in anglie p̄tibz
cuidā accidisse narrat. In
monasterio nigri ordis. pu
er quidā nobilis a p̄tibz
traditus ē. regularibz edu
cand⁹ disciplinis. et q̄a eāt
decorus forma nature do
nis. et sup̄ talē etatē. mox
honorificētia gracioso. se
niores maxie et q̄ officijs
p̄erit. puero ult⁹ q̄ nate
erat. habenas libertas ve
laxabat. Prior at̄ qui cō
uetū sub abbate regebāt
disciplinā regimie. nec ip̄i
p̄ optime nature. in tali
etate parcedū putabat.
quia ut dicit philosoph⁹
pueri nō tantū monēdi
sūt. etiā artandi. aggress⁹
ē iā aliquētulū insolescen
tē puerū. verbis indūm
et verberē. ab illicitis re
frenare. Cui puer ad oēm
iformationē boni. q̄ mol
lis tēra p̄oris correptionē
accipies. in adolescentem
sanctū et p̄fectū crevit. et
cētā viginti ānos finita eta
te mortuus. p̄ori apparu
it. dicit. Que correptioni
grās ago p̄or. q̄ metū tua
pudēcia id egisti. ne inso
lētia puerili paulatī de
fluere. et tandē plaberet
in dāpnanda. Hec ut dix̄

in bono tunc splendore
replebitur ut in loco
temporalis remaneret. qui
in alio loco eripit fuit
Cuius modo ut au
ditur fuit codinus p̄dicit
quod in executione p̄tibz
et in illis qui nulli eam du
centur a quodam t̄m s̄dm
alio modo quidā nobil. r̄
in latente corpus erip
sūt. a suis amonitis
et dicit. ad ingressu et
sola t̄nti ē. et infra
sunt morasti q̄ p̄ age
de p̄p̄na in loco ad h̄
de p̄na v̄ctus. Qui
sunt v̄cti p̄na suscipies
f̄ctat̄ m̄ci a d̄ctio.
et p̄na. cuius r̄p̄na
nō ē t̄nti ad h̄c p̄na
et t̄nti ē. et a cōm
v̄cti h̄c m̄cti de noc
nō ē v̄cti oēdi. Uno
q̄ t̄nti et cōmōnitis
sūt v̄cti p̄na. n̄cti
v̄cti h̄cti in secreto
de h̄cti n̄cti et t̄nti al
liber et p̄p̄na multo
m̄cti h̄cti. gloriosa p̄
p̄na t̄nti in medio
de v̄cti h̄cti et de
m̄cti h̄cti. et de d̄cti
v̄cti t̄nti et p̄na
m̄cti h̄cti. H̄cti h̄cti
de p̄na t̄nti et p̄na
v̄cti h̄cti. Et q̄s et
v̄cti h̄cti. m̄cti h̄cti

an̄a beata tanto splendore
resplenduit. ut vix ī loco
angulus remaneret. qui
ab illo luīne exps̄ fuit.

C Dili ppe modo ut au-
diuī a fr̄e ordinis p̄dica-
toꝝ. cū in theutonie ptibz
c̄ra an̄i dñi millesim̄ du-
cetesim̄ quadagesim̄ sc̄dm.
adolescēs quidā nobil. cū
in lubricitate corpis excess-
sisset. a suis canonicis
et decano. ab īgressu ec-
clesie artat̄ ē. et infra
septa monastij. q̄i p̄ age-
da penitēcia in loco ad h̄
deputato reclusus. Qui
hūilr̄ valde penā suscipies.
flagellabat̄ interī a decano.
et grauibz vicis culpaba-
tur. Eo aut̄ adhuc ī p̄nia
existēte. cōtigit eū a cōca-
nonico suo innocent̄ de noc-
te et latent̄ occidi. Uno q̄
eadē nocte ex cōcanonicis
fr̄o viro post matutinas
orante supplicat̄ in secreto.
vidit subito totā ecclesiā il-
lustrari. et apparente multo
comitatu sc̄oz. gloriosa p̄-
gine m̄rem xpi in medio
oīm velut m̄strā et do-
minā sedē. et de diuisis
negocijs ecclie p̄niūsalis
tractatū habē. Hys finem
datis. patron̄ ecclie ipsius
exorsus ē dices. Et q̄s ex
vobis miserabit̄ mei cano-

nici. ut p̄ntem dñi nostri
matrē parit̄ rogitem. ut
sup̄ maculo eius solita pie-
tate flectatur. Et mox sup̄-
plicatibz sc̄is. allata ē aīa.
et oībus dicit. Quia locus
iste specialit̄ disciplina vi-
giat. et adolescēs iste iam
mortuus disciplinā libens
accepit. et ex corde penitu-
it. p̄ purgatorio cedat ei
mors innocens quā ipse sus-
tinuit. Tu aut̄ aīa pete qd̄
vis. et fiet tibi. Et anima.

Pro occisore inq̄t meo pe-
to. q̄ me occiso statī valde
penituit. et ad dñm apli-
cū iter arripuit. ut ipse
misericordiā assequat̄. Et
mox respōsū accepit. Sic
digne petisti aīa. fiet tibi.

Hec ut audiuit orās. cano-
nicis qd̄ vidisset exposuit.
intātes q̄ locū occisū inue-
nuit. et deplangit. Occiso-
rē vō mox post factū de
nocte iter arripuisse ad
aplicū repererūt. Bedu-
li ergo p̄ores ī cenobijs.
et decani ī canonicis. in
corrigendis et exturpan-
dis vicis semp̄ sint. ne
eciā si p̄pas non habuerit.
subditorū negligēcijs ob-
ruant. **Intus semp̄ est
sollit̄. et fugi sine causa
cerni nō pot̄. Ca. xviii.
Intus semp̄ rex ē sollit̄.**

mercedibus obloquar faulo
 riu. cum dictum sit. **Doca opa**
 rios. et redde mercedem
 illis. **Sz** no ta ipium. pmo
 sacrilegum iudico. ut q ab
 bas vel platus spiritalibz
 filijs quibz sume tenetur.
 detrahat necia. q et fau
 lis supflua largiat. Pan
 nis vilibz isti. illi comitu
 mollibz vestiant. Isti vac
 anis calcis sordeat. illi
 ocreis hyrcinis niteat. **Et**
 utina salte ista sufficient.
 qn potius. et si no. uibeta
 bus. p. uerandia ul' tio
 re. sentientibz tm vel dissi
 mulatibz dnis. aggregat
 imensas pecunas. quibz pos
 sessionibz emptis. natales
 suas triseat in nubedo. et
 uiles rustici nobilibz coe
 quant. **Hij** si frēs aut con
 sobrini. aut sanguinei
 sit dnoz. tanto liberius fa
 aut et audacius q pdixi.
No recordaris o monache
 respōsiois senioris illius
 i vitis pzm qui dixit. opa
 monachoz ignis sut. **Et**
 vide qre. **Si** eni aliaz sub
 stancia reru igni miscae
 ris. cu illo ad nichilū redi
 gent. **Sic** et si ecclesiasticis
 bonis bona tua pzmōni
 alia itra miscaeris. cu ill
 ad nichilū redigent. **Hoz**
 tot exēpla vidim. q nimu

ū eēt tedū singula ptractae.
Unū tamē de pluribz explica
 bo. **Er**at cliens ex rusticis
 natis. q in ditissio monaste
 no patruū habuit assumptū
 a monachis in abbatē. **Do**
 ctus aut a patruo eques
 ire didicit. q prius ire pe
 des isueuerat. **Ad** mensas
 seruire prozsh iēptus po
 nit. et qui solū aratruū cū
 torto collo regē et tenē
 didicerat. erecta ceruice
 abos inferre pncipibz co
 gebat. **Quid** plura. **Er**
 rustico paupe. factus est
 diues iclitus. **Domū** do
 mū cōiunxit. redditus
 auxit redditibz. agrū a
 gro distentius copulauit
Hic villas emit et pdia.
 et q olim fuit un' ex rus
 ticis. factus ē dñs rusti
 coz. **Tandē** eū ad hoc for
 tuna leuauit. ut spreto cō
 nubio militū simpliciu
 factus miles. uxore sibi
 nobile copularet. **Per** di
 u postea in hac eo gloia
 istituto pes ei succis est.
 cui nutans inixus stabat.
 et cecidit miser tato de
 iectus. qnto sublimius
 fuerat eleuatus. **Itati** ei
 mortuo abbate patruo
 eius. spernit. eiat. fugat
 ab oibz. et ab abbate suc
 cessore defuncti. nimū ve

lut monasterij depdator i
petit. Conuictus at in pli
bus minoratq̄ ē. Et tñ di
ues i multis copijs remā
sisset. n̄ eū fortius i foetu
mū ad pauperie ipulisset.
Mox enī contagia pecc
rū. agrorū sterilitas. ruina
edificiorū. ingratitude suorū
subsecuta sūt. ut nulli du
biū eēt. iusto dei iudicio
tantā infelicitatē ex iusto
cōgregatis diuicijs succes
sisse. Extremo ad tantā
calamitatē deuenit miser
ille. ut null⁹ ei miseret.
nullus ei i puo succubet.
Et digne. q̄a ex mīmo fe
re indigne se extulerat su
p magnos. In se ergo. 7 si
tarde reuersus homo ius
tū in se dei iudiciū bene
dixit. Misit uxore cū par
uulis ad pntes. laborare
cū ppis manibz ipe cepit.
et in sudore comedē panē
suū. Qd ut viderūt sui.
viderūt et monachi. vl q̄
bus abbas patris sui
bon⁹ extiterat. hōi hūilia
to in pluribz beneficia exti
terūt. Paulatī ergo tā p
labore. tā p alimonā. ce
pit resurgē. et i paruo
tpe satis habuit p statu
suo. Intus itaqz prelat⁹
bonus sit. et sollicit⁹ cōtra
suos. et ext̄ in tumultu

cerni sine causa nō facile pa
ciat. Et si egredi necesse ē.
nō pōpōse sicut comitē. sicut
pncipe. s̄ sicut religiosū. et
xpi famulū dect. familiā
paucā habeat. utilē et ho
nestā. **¶ Nō foras egre
dit. nisi agmine migratō.**

Capitulum xix.
¶ Eoz enī foras e
gredit. nisi ag
mine migratūo. Ad idem
hoc ptinet qd̄ expositū iā
pcessit. Migratūū at ag
men dicit. cū cōis nātās
cōgregatōis exposulat.
ut p negotijs platus ere
at. etiā cū instācia multa
ipulsus. **¶** Vidi quēdā ex
platus maioribz. qui qñcū
qz ad extiora negocia vo
cabat. ante egressiōnē se
cretū petebat. supplex pro
uoluebat in p̄abz. et a dño
lacrimis expetebat. ut se i
ōibz egredietē et regre
dientē sua clemēcia tue
ret. et in manibz suis ne
gocia corā posita p̄spare
tur. Et vide lōz. quid secu
tū sit hūc p̄cessū. Deuota
et indubitabili relacōne
didicim⁹ de eodē. q̄ vix i
ōi tpe platiōis sue iūria
passus sit vel offensa. Cū
ti aut̄ p̄iculi et mali sit.
n̄ ex causa valde nōcia cu
rā susceptā deserē aiāz.

et t̄ ee qd̄ s̄m̄gna.
¶ Eius in p̄s̄ th̄o
no m̄p̄do magno qd̄ m̄
m̄s̄ d̄at. d̄at p̄s̄ s̄n̄
et s̄s̄s̄ f̄at. H̄c r̄s̄s̄n̄
m̄s̄ m̄s̄s̄ h̄n̄c̄o de
m̄s̄ f̄e odis p̄m̄o
m̄s̄ h̄n̄c̄o h̄b̄l̄at p̄s̄
m̄s̄. ope l̄onōnē. d̄at
f̄a et m̄s̄s̄ app̄oatē.
H̄c m̄s̄s̄ p̄s̄ b̄n̄o
p̄s̄s̄ d̄at r̄ḡn̄at. at
d̄at p̄oatē sua s̄s̄p̄et
et ee l̄on̄ s̄er̄ religio
s̄ n̄at̄. Am̄t̄ ille
p̄s̄ m̄s̄s̄ p̄s̄. iūris
m̄s̄ et q̄ r̄ḡn̄at. r̄n̄c̄e p̄
oatē s̄m̄s̄ d̄at. H̄c r̄
d̄at b̄n̄o p̄s̄ d̄at r̄
p̄s̄ m̄s̄s̄ ac at̄ p̄s̄
h̄n̄c̄o h̄n̄c̄o r̄n̄c̄o m̄s̄
d̄at l̄on̄ r̄n̄c̄o m̄s̄
m̄s̄ m̄s̄s̄. s̄p̄s̄ in m̄s̄
m̄s̄ r̄n̄c̄o p̄ s̄e p̄m̄
i p̄s̄s̄ r̄n̄c̄o. H̄n̄c̄o
m̄s̄ m̄s̄s̄. vna nocte i
h̄n̄c̄o r̄n̄c̄o. apparuit ei
i q̄s̄ r̄n̄c̄o l̄on̄ s̄m̄o
i d̄at. et d̄at ei i e s̄s̄
h̄n̄c̄o h̄n̄c̄o. m̄s̄s̄ male
m̄s̄ r̄n̄c̄o p̄s̄ s̄s̄o. Can
d̄at et s̄p̄s̄. q̄ p̄s̄a fu
m̄s̄ r̄n̄c̄o. H̄c d̄at eic
m̄s̄ r̄n̄c̄o. q̄s̄ r̄n̄c̄o
m̄s̄ r̄n̄c̄o. et s̄e q̄s̄ r̄n̄c̄o
m̄s̄ d̄at s̄m̄s̄. Ad h̄c

patet i eo qd subiungit.
Bruno in p[ri]m[is] theuto
 nie in opido magno qd m[on]i
 martis dicit. bon[us] presbit[er]
 et castus fuit. Hic refente
 michi m[er]itabili henrico de
 colonia fr[ater] ord[is] p[re]dicato
 r[um]. Sobrinu[m] habebat p[re]s
 biteru[m]. eque brunone. viz
 scia et morib[us] approbatu[m].
Huc auuculus p[re]s[by]ter bruno
 sepius deuote rogabat. ut
 dicte prochie cura suscipet.
 et ipse iam senex religio
 ne intraret. Annuit ille
 post multas p[re]ces. iuuus
 t[ame]n. eo q[uo]d regim[en] tante p[ro]
 chie formidaret. Hoc ut
 obtinuit bruno p[re]s[by]ter re
 ligione[m] int[er]it ac cito post
 hoc ab hac vita mig[ra]uit.
 Diffente brunone iuniore
 aiariu[m] regimen acceptare. eo
 q[uo]d aliud b[en]eficiu[m] capellanie vi
 ginti marcati. sup[er]ius in cas
 tro tenet. vicin[us] p[ro] se p[re]b[en]
 di prochia collocauit. Bruno
 ne ergo iuniore vna nocte i
 lectulo quiescente. apparuit ei
 i cappa nigra bruno senior
 ia defuncto. et dixit ei i e[st]e
 v[er]sib[us]. In grege amisso male
 te geris. et pede scisso. Clau
 dus es i sp[irit]u. q[uo]d pena fu
 tura redito. Nec dices ele
 uauit cappa sua qua videba
 tur indutus. et se g[er]it[ur] i
 tendi demonstrauit. Ad hec

brunno iunior exp[er]factus.
 recoluit visionem et vers[us]. Et
 mox iteru[m] resoluit in sopo
 re. Cui eode[m] scemare defunc
 tus apparens dixit. Tu pene
 causa. requies p[ro] te michi
 clausa. Aspice sic vni tibus
 ignis et esca futuri. Et hec
 dices iteru[m] illi tormetu[m] ig
 nis ondit. Cui itez tercio
 soporato. apparens dixit. Qu
 di delicijs in d[omi]n[u]m serua mis
 ce. Ex hys p[ri]ncipijs vl' p[ri]
 mijs. cape p[re]s aut resi
 pisce. Ad cui[us] v[er]ba brunno
 surrexit. et flexis genib[us]
 se impleturu[m] q[uo]d auuculo vi
 uenti p[ro]miserat deo vouit.
Nec mora cu[m] spl[en]dore ni
 mio manifeste defuncto ap
 parens. et voueti agnauens.
 dixit letatus su[m] in hys q[ue]
 dicta su[n]t michi. in domu[m]
 d[omi]ni ibim[us]. Et hec dicens.
 in sublimi ascendit. Vide
 ergo q[ua]nti p[er]iculi sit cura a
 nimaz recipe. et i man[us]
 relique negligetis. Ad in
 brunone seniore potes ad
 uerte. qui cura negligent[er]
 deseruit. et i brunone iu
 niore qui suscepta alteri
 icurate misit. Simul etia[m]
 in ista narracione dilige
 ter aduerte. q[uo]d in p[ri]mis v[er]
 sib[us] dicit. In grege amisso
 male te geris et pede scis
 so. Claud[us] es i sp[irit]u. que

su epus elato alcius gemitu.
Et quo inqt tibi e sic dole
 ti. **R**ale ait. vmo q pessi
 me. sicut qui dāpnatū sum
 etna morte. **E**t epus. **H**eu
 ait carissime q causa tue
 dāpnacois. **T**res sūt inqt
 cause. qre morte ppetua sū
 dāpnatū. **O**na ē. q recesce
 tes fructus annuos ita pau
 pes. timide reseruau. **S**eda
 est. q cont sentēciā pluri
 mor de pluralitate bñfi
 aoz q licite teneoaz. opi
 nonē ppiā defensau. et
 in hoc me pigulo mortal
 culpe misit. **T**ercia ē. et
 illa grauissā oim. q ab
 hoinabili carnis vicio. in
 scādaliū multoz multo tē
 pore laborau. **E**t ad epm
 mox adūxit. **E**st ne inqt
 finitū mundus. **E**t epus.
Nuoz ait et litteratissim
 virū te quōdā hoc qre. cū
 me adhuc viuū cernas. et
 oēs nos viuentes adhuc
 mori necesse sit. anq̄ mū
 dus instāte iudicio finiat.
Et ille. nō mueris inqt. qz
 nec scā nec opus n̄ racio
 apud inferos venienti. **E**t
 hec dices. ūbra ab oculis
 mirantis euaniūt. **I**pe at
 epus. non tñ sub psona sua
 quasi hec vidiss. in p̄dica
 tione sua clis oibus reci
 tauit. **S**ili modo cū quā

clericus maxie leature. me
 agonizās in morte mada
 ret. et filiū queret q̄ in
 proprio migratū. redūxi
 ei ad mēoria disputacionē
 illā solepnē. et detmūcio
 nē de pluralitate bñfi
 aoz parisiū. cui ille infueat
 doctor magn. **C**onhūqz
 ei cū magna instācia la
 cimarū. ut vnā p̄bendaz
 dimittet. q̄a duas et ani
 mā suā tenuerat. q̄rū v
 na ad oēm vite copia oī
 hōi clerico. sufficē potuiss.
Tūc ille facie cōuersa dissi
 mulās hoc tantū respōdit.
Orate dñm ut inspiret.
Nec diu postea cū reces
 sisse. et tenuissio spū vir
 herēte. hoc idē qd̄ asuluerā
 ei qudā sobrin⁹ suus iu
 uencul⁹ cū maxis lacrimis
 idamaret. cū voce nō pos
 set. manu inuēs expirau.
Post cui⁹ obitū. cū qudā
 ex nris stupefact⁹ nimū
 cogitaret. cū tātus homo
 et tant⁹ clericus si peccatū
 mortale eet. plura bñfiā
 retinē. in tali statu mor
 tuus extitisset. mox quasi
 semiuigilati defunct⁹ ap
 pares dixit. **N**ec sola p̄bē
 dazū causa ē. p̄ q̄ infelix
 ego etnalit⁹ sū dāpnatus.
Dup hac eadē questione
 cū beate mēorie iacobz de

vicario. tunc quidē archonēsis
epū. postea vō romane
ecclesie cardinalis. m̄gr̄m̄ q̄n
dā theologie p̄batiſsimū. ro
bertū de cortyon. romani
apicis cardinalē moruentē
an̄ p̄mā dānuare ciuitatē
obsidionē introgr̄z. r̄ndit.
Dico iā migratur⁹ a vita.
q̄ mortale et dāpnabile ē.
dūmodo unū ap̄tēs sit.
plura b̄nficia retinē. **H**oc
idē m̄gr̄ petrus comestor
scē marie cantoz p̄sienſis.
et dixit et sc̄psit. **H**oc idē
m̄gr̄ guardus. cameſtace
ſis epū. v̄bo h̄udmōi ſfir
mauit. **N**ollē inq̄t p̄ toto
auro arabie vna tantum
nocte duo b̄nficia retinere.
et c̄tus t̄n̄ eſſē q̄ de mane
v̄nū illoz hōi ydoneo cō
ferret. et hoc p̄t̄ vite in
c̄te discrimē. **S**up̄ hoc e
ciā narrate fr̄e bernardo
q̄ndā penitēciario d̄ni pa
pe. et fratre ord̄is p̄dica
toz. cū b̄t̄ſſim⁹ papa gre
gorius non⁹ int̄rogaret.
ſi poſſet de plenitudine po
teſtatis cū plurimū b̄nficio
v̄nū det̄toribz diſp̄ſare. iſ
pondit. **N**ō poſſū inquit
niſi ſup̄ veracione tantū
detinentiū diſp̄ſare. **Q**is
eit ergo ſap̄ies qui fallat
ſe. et ſibi ſup̄ diſp̄ſacione
aliq̄ blād̄iatur. **E**ſto q̄

multi m̄gr̄oz dicāt hoc. et
multi alij opinēt̄ in ſt̄tū.
hoc ſolū mortale ab auguſ
tino om̄ doctor̄ maximo
iudicat. q̄ q̄s inēt̄itudinis
p̄culo. aut mortal̄ peccati
diſcr̄mini ſe p̄mittit. **N**oli
ergo fieri ſub t̄na iuocacōe
d̄ni nōis uſurpator. et ſic
ſub tribz p̄ſon̄is iuocatur
et colitur vn⁹ deus. ita tu
dices. tu ſacerdos. duozū.
tr̄ū. aut q̄tuoz b̄nficiozū
vel plurimū poſſeſſor nō es
iſtas. **L**ucifer ille ſap̄ientiſ
ſim⁹ et pulcherrim⁹ i c̄e
at̄uris. lucifer inq̄ angel⁹
aſſimulari deo voluit. et
p̄ceptibili⁹ cecidit v̄niūſis.
Qūto ergo nūſioz exti
tēis in p̄bēdis. tāto te
ſup̄bius nō ſolū p̄t̄ deū.
ſ̄ ec̄iā ſup̄ deū extollis.
Ergo in q̄dā ciuitate
ep̄ſcopali ānis v̄ndeci
adoleui. vbi ſeraḡta duo
canonici ſub p̄bēdis p̄i
guſſis. ducentarū fere li
brarū p̄ſienſiū. in matti
ec̄iā ſeruiēbat. quoz plēs
erāt b̄nficioz plurimū de
tētozes. **V**ide ergo q̄lem
vindictā dei vidi i ip̄ſos
tūp̄iſſios detētozes. **N**achi
teſtis et iudex ſit ſc̄a t̄ni
tas vn⁹ deus. q̄ paucos e
ozū vidi cōi morte defun
gi. ſ̄ ſubito oēs et reprobe

Ex m

Et

... q̄ quidē corū au
... q̄ vna ſocētū i noc
... ſocētū mortuus
... p̄ſis māb
... p̄ſis v̄nū. **A**d m̄
... q̄ ſocētū eccleſie
... ut videtur. **E**
... i c̄a eadem
... p̄ſis q̄tuoz
... ſic defun
... et m̄t̄re
... corū de e
... et grandi re
... et ſocētū ex
... manē in
... mortuus
... in choro
... ad niſſā eleuato
... reddidit v̄ſi
... loq̄ta tū
... aul de t̄na
... eccleſiis
... coſſi
... et ſocētū re
... et c̄t̄
... ſepulcris. **E**
... abem̄rit.
... oze ſuo p̄ſequ
... t̄. **C**ap̄. r̄.
... qua laſſata ē.
... aut forte aber
... et odoze
... ut rele
... et redunt c̄rā
... a cur
... vel a cur
... vel a cur
... vel a cur

mori. Ita q̄ quidā eorū au-
 dito q̄ vnus soacorū i noc-
 te sanus. mane mortuus
 iuentus eēt. xp̄losis māibz
 dixit. Et q̄d vultis. **I**dem
 usū et s̄uetudinē ecclēsie
 mortuus ē. ut videtis. **V**i-
 di ego ip̄e in ecclia eadem
 infra paucos ānos. q̄tuor
 archydyaconos sic defūgi.
 Vide ergo lector. et mirare
 miraculū. **P**rim⁹ eorū de e-
 quo falerato et grandi ce-
 cidit. et fractis cervicibz ex-
 pirauit. **H**ecūdus mane in
 cathedra sedēs. mortuus
 ē reptus. **T**erc⁹ in choro
 stans cū ad missā eleuatio
 corpis xp̄i fieret cecidit vesu-
 pin⁹. et subtracta loq̄la cū
 sensu q̄ brutū aial die t̄aa
 sine sacramentis ecclīasticis
 est defunct⁹. **V**irtus cōfessi-
 onē p̄ccōz et sacramenta re-
 cūsas mortuus ē. et ext̄
 amittētū sepultus. **S**i
 qua lassata abernuerit.
 eam rex odore suo p̄sequi-
 tur. **Capitulum xx.**
In qua lassata ē.
 aut forte aber-
 nuerit. eā rex ex odore
 p̄sequit. subaudi. ut rele-
 uet lassā. et reducat erā-
 tē. Lassus dia pt. qui a cur-
 reda via mādatorū dei vl̄
 penitē defuit. vel aīo te-
 puit. **A**bernuare vō ap̄is

diat. q̄n claustral' q̄s a subdi-
 tus a rectitudinē v̄tutis aut
 regule. p̄ deuia maior' rece-
 de non v̄tut. **T**ales nimi-
 rū bon⁹ p̄latus odore fame
 ad iuestigandū et corrigē-
 dū. vl̄ deuote orōnis odore.
 vl̄ sp̄u lenitatis. ad xp̄pacien-
 dū infirmo ne peat. si ius-
 te agit pie p̄sequit. **U**nde
 de p̄ncipe pastorū xp̄o p̄
 p̄phetā p̄dictū est. **C**alamū
 quassatū non staret. et lig-
 nū fumigans nō extinguet.
De ergo illis qui seuerita-
 te nimia subditos cōcedūt.
 et illis maxie ve. qui eos
 vite male exēplis extin-
 guūt. **U**nde ego. sicut
 magrō iohāne de leodio nar-
 rante cognoui. p̄nceps a-
 plorū petrus. audā plato
 multis ānis male regen-
 ti. in infirmitate. vultu se-
 uerus apparuit. librūqz te-
 nēs ap̄tū. legē xp̄ulit ve-
 futā. **E**rat at̄ her septā
 in textū libri. **M**ortifica-
 bas aīas que nō moriūt.
 et viuificabas aīas q̄ nō
 viuūt. **C**ūqz ille horreret
 nimū aplius legē. vultu
 qz refugēt. aplius petrus
 seuerus istitit. ut q̄ glo-
 sā text⁹ legēt. q̄ in mar-
 gine videbat. **L**egit ergo
 coactus. **C**ū reduces aī-
 mas de inferno. q̄s p̄ tuū

Em

destituitas exēplū eterno
supplicio cōdidisti. **E**t cum
ille p̄ t̄roze et cōfusioe v̄tē
nō posset. de visioe ad se
rediens se sudātem et cre
atantē iueni. **R**emōn de asilio
dicti venabilis viri sc̄m
deliquit. et xp̄i deditus
seruituti ī monastio han
nonie cisterciēsis ordinis.
q̄d caberonū dicit b̄tissio
sine q̄euit. **Q**uātū at pe
riculū platis imineat. nō
tm̄ ex officio. verū etiam
ex subreptioe multōda
demonū. ubiq; sparsis ī
sidijs. exēpla et sc̄pta ml̄
ta oñdūt. **B**euerus sulphu
us. scribit b̄tm̄ martinū
dixisse maiore sibi v̄tute
an̄ ep̄iscopatu fuisse q̄ pos
tea. cū duos ante suscitauit
ut mortuos postea vero
vnu. **A**pod sc̄m victore
parisius referētib; cano
cis audiui q̄ quidā cano
nicus regularis erat. vita
et l̄ris et gr̄ie pollēs. **E**lēs
ergo in ep̄m̄ rēnuut. et p̄
tinaci astācia cont̄ pluri
moz et maiorz asiliū se
subtraxit. **M**ortuū aut
post multos ānos socius
quidā ei⁹ qui eū multū
dilexerat. adiurauit eum.
q̄tenus ad se si deus p̄mit
teret resolut⁹ morte rediet
Et ānuut ille. statiq; de

fictus ē. **N**ec dies multi
post mortē eius effluere
rāt. cū ecce aīa sc̄m q̄d p̄
miserat. rediens. eminus
ī pariete crucis signū im
pressit dicens. **N**e dubites.
nec vacilles ī visu. **S**z que
q̄d vis. et me finas ad po
tiora t̄nsire. **N**ox socius
ad visionē exultās. sollici
tus inq̄t valde fui ne gra
uissimā ad min⁹ penā in
purgatorio sustines. quia
refutasti cetera maiorz asili
um tā p̄tinacat p̄sulatū.
in quo ad salutē aīarū tot
et tanta bona facē potuiss
ses. **C**ui aīa. **I**n me inquit
hoc ordinauit demētissimā
bonitas saluatoris. quia
ex tūc timui et nūc sc̄o
si ep̄iscopatu cathedrā as
cendissem. p̄petue dāpna
ciōis piculū inadissē. **E**t
hoc dicens. q̄ cū ingenti
choruz sc̄oīs lumie p̄nsi
iuit. **C**z et venerabilis
hugo. cameracēsis ecclēsie
decan⁹. vir in oī honesta
te. et gr̄is nobilitate cla
rissim⁹. cū in diūsarū et
clesiarū ep̄atib; se p̄nci
pari formidaret. nec pos
set subfuge sedis aplice
iussione. derelictis oībus
monasteriū cisterciēsis or
dis in vacellis ingredi co
gitauit. **C**ūq; proposito de

Ex. m

E

clarato. accipitrem dēre mu-
 tationū p̄ optimū quē ha-
 bebat. multi nobiles pete-
 rēt. mira cūualitate dissi-
 mulauit. et ueniens ad
 portā cenobii. monachus
 moriturus. accipitrem pedū
 uinculis soluit. et ad au-
 ras libere euolare pmisit.
 huiusmōi vobis usus. **Hic**
 te dimitto laxū placidūq;
 remitto. libertate frui. p̄
 bonitate tui. **Hec** mora.
 multi dimissū accipitrem
 cape ul' reuocare conātes
 frustrati sūt. q̄a postea nū-
 q̄ xp̄ariūt. **Et** hoc quidem
 aliq̄n iunioribz dispēsatiōe
 pmittit. ut ī auibz celi lu-
 dāt horis et t̄pibz cōgruis.
 ne tēptationū diuīarū
 fluctibz subuant. **De** ip̄o
 etiā beatissio uir et illud
 ī monasterio ut ip̄e met
 audiui a monachis q̄ vi-
 derūt. memorit ferebat.
In mēsa nouicius sedens.
 passerēs aduolātes de ma-
 nibz ei⁹ panis minucias
 capiebāt. **Dux** quo a ma-
 gistro nouiciorū lenit re-
 darguit. hui⁹ v̄sibz passēs
 scdm̄ s̄uetudinē uenientē.
 alloquit dicens. **Passer** abi-
 nec habe mitū q̄ abire co-
 gnaris. **Eras.** ordo iubet.
 me michi. nō tibi me. **Hic**
 ut dignū erat. maluit s̄b

habitu monachali late sub
 regula. q̄ p̄tifficali ifula
 decorari. **In** hui⁹ morte be-
 atissia ex inuicabili ange-
 lozū p̄ntia. tanta dulcedo
 credit⁹ resulasse. ut oibz
 qui p̄ntes erat singularis
 grācia videt⁹ infundi. **Dis-**
 cat ergo fideles culmina
 reuēri. et neq̄quā cathed̄s
 ipudent⁹ ascendāt. q̄a q̄nto
 p̄ndus altior. tāto casus q̄-
 uoz. **Et** et illud solēpne
 miraculū ad errozē oim̄ p̄-
 latoz enarrabo. **Circus** q̄-
 dā in synodo ep̄ozū p̄di-
 care xp̄ulsus. angustiabat⁹
 nō modicū. q̄d nā digne
 possit corā tot p̄latis p̄di-
 care. **At** ubi accessuro m-
 orone iacet. uenit ad eū
 dyabol⁹ et dixit ei. **Quid**
 angustiaris istas dias p̄di-
 care. **Dicas** eis istud. et
 non aliud. **Principes** ifer-
 ni tenebrarū. p̄ncipes et
 clesie salutāt. **Leti** oēs nos
 grās referim⁹ eisde. q̄a cū
 ip̄is p̄latis nobis eoz sub-
 diti deuoluūt. ul' offerūt.
 et p̄ eoz negligēciā. ad nos
 fere p̄ter diuoluit⁹ totus
 mund⁹. **Inuit⁹** quidē dico
 tibi q̄d dico. s̄ altissimi
 iussione coact⁹. **Rēdit**
 cleric⁹. **Michi** quidē si
 narrauerō nō credet. **Ubi**
 dyabolus tangēs maxillā

eius. ecce ait signū nigre
do insolita faciei. Hanc
anq̄m p̄dices nō atigas
q̄a frustra. Post p̄dicati
onē vō aqua b̄ndicta de
lebis. Processit ergo cle
ricus predicatur in syno
do. et admirantibz cūctis.
cū signo indito faciei. tū
tū que sibi iussa sūt ve
tauit. et ad honorē max
imū cūctorz corda p̄mo
iuit. Nec eadē. āno ab in
carnatiōe dñi millesimo
ducentēsio q̄dragesio octa
uo. fuerūt pacisius corā
oī p̄plo et clero solēpniter
recitata. Quare vera ista
sint. status p̄culdubio de
mōstrat ecclie. qui nullā
supbie. auaricie. luxurie.
p̄pacionē recipit ī clericis
et p̄latis. Vidi moderato
res orbis. et reges mag
nos. vidi duces. comites.
et barones. nichil vidi ī
eorz cultu vestitū tā singu
larit̄ exq̄sitū. Eoz auari
ciā si attendas. nulla m̄
catorz. nulla inq̄m ciuili
talis. Qui tñ hēdes legi
timos si haberēt. tolera
bilior ītania vidētur. De
luxuria vō eoz nichil dif
finire p̄sumo. nisi q̄ illam
solus oīpotēs nouerit. q̄
venū et cordiū scrutator
ē deus. **H**i q̄s clericorum

culpabilis de diuicia d̄boz
dictoz iquerit. corrigat se
et extra se. plata nō audiet.
Hi q̄s vō legentū se a re
p̄hensis mordacit̄ vicis ī
uenit inocentē. nō irascat̄
nō indignet̄ michi. s̄ gau
deat vicia de q̄bz scius nō
est. incōscius oburgari. **H**i
q̄s vō indigne tulerit dic
ta v̄ba. notabilē se reddet
in dictis. et vitatis ple
nissie detractore. **H**ec
hys filia cū quidā nobilis
adolescēs de romanoz p̄
tibz. thomas de agno noie
veretur. m̄iuit ordinē fra
trū p̄dicatoz bononie. **Q**
cū dñō ibidē in magno fer
uore et alacritate sp̄s deser
uaret. iuidit dyabolus. et
instigauit parētes eius. et
maxiē duos fr̄es eius. po
tētissios ac feroces. qui ob
tinuerūt a papa. ut ad
curiā p̄ lras aplicas cita
ret. Cui ut p̄pauit ius
sus ē habitū deponē. et dig
nitatibz eccl̄asticis insigni
m. **E**d cū spernet mira cō
stācia. furtim a suis fr̄ibz
raptus ē q̄s p̄dixim. et in
carcerē clam detrusus.
Obi cū graui iedia. frigore
et penuria affligeret. nū
q̄ tñ tortores ei efficē po
tuerūt. ut saltē habitū or
dinis suscepti vel tibos.

maxiē tollit. Et hys oī
le uisus cognosces p̄ q̄
p̄sere euerit am uim
m̄sā mulieres ī m̄re
p̄sere aliq̄d m̄sere
Qui fr̄atus q̄ prius spe
re d̄betis. sic v̄s duo
et t̄ribus ī m̄re p̄dica
re d̄m̄. igit̄ adiens
q̄ v̄s p̄dicatoz p̄c
m̄re m̄re ioh̄nes h̄
p̄p̄e et im̄re uos f
m̄re m̄re f̄derico cō
p̄sere. Qui re exami
m̄re c̄ m̄re ut d̄m̄
m̄re q̄. p̄sere nobel
m̄re ad penā. nec ullo
m̄re m̄re sentētia c̄
m̄re. s̄ d̄m̄ nigr̄ m̄
m̄re p̄sere. **H**i. ve
m̄re ī d̄m̄ sanguis. et
m̄re am m̄re
m̄re cū audire m̄re
m̄re m̄re fr̄m ī fr̄m
m̄re. m̄re em̄. De
m̄re m̄re fr̄es solue
m̄re. qui m̄re q̄
m̄re a m̄re. **H**ec du
m̄re s̄m̄ m̄re
m̄re adolescēt. **H**ic
m̄re fr̄m suoz m̄re
m̄re quos habebat
m̄re p̄ lras aplicas m̄
m̄re m̄re. **D**enier
m̄re a papa p̄p̄e
m̄re m̄re m̄re
m̄re p̄p̄e. q̄ m̄re m̄
m̄re m̄re m̄re m̄re

mutare vellet. Et hys oī
bz nequīs cogitātes p qd
possent euertere aīm iunēi
lem. secū mulieres ī carce
p tēpus aliqd aduferunt.
Cui fortius q̄ prius spre
tis illecebris. sic ānis duo
bz vl' tribus ī carce p̄dura
uit. Romā igit' adiens.
m̄gr̄ ordīs predicatoz pie
ac bre meozie iohānes. su
p raptu et icateteratōef
tris impatori frederico cō
questus ē. Cui re exami
nata et iuenta ut dictū
ur dictū est. p̄fatos nobiles
q̄fuit ad penā. nec ullo
modo mortis sententiā e
uasisset. si dictus m̄gr̄ m
q̄rionia p̄stisset. Bz ve
ritus ē iudiciū sanguis. t
ipatoris aīm mitigauit.
Grauit' enī. audita tanta
inhumanitate fr̄m ī fr̄m.
impator' amotus erat. De
terenti ergo dicti fr̄es solue
rūt fr̄m. qui tr̄smuss' est
parisiis a m̄gr̄o. Nec diu
distulit sathan insidias
spargē adolescenti. Instic
tu enī fr̄m suoz carnaliū
et amicoz quos habebat
in curia. p̄ hās aplicas ire
tū mandatus ē. Veniēti
igit'. mox a papa papit.
ut regimē abbacie montis
cassini suscipet. q̄ utiqz m̄x
ima eat in totius apulie.

et m̄pante p̄tibz p̄latiua.
Depte enī episcopatu subiacēt
abbati illi. qui et ip̄e p̄otifi
cale officiu in oībus adm̄is
trat. Veniūt ergo p̄clariss'
adolesces. nec ordinē vl' ha
bitū suū deserere ulla adicio
ne asensit. Cui cū papa oce
dēt. ut in ordie et in habitu
suo p̄esset officio. noluit ille.
et clam p̄lapsus a curia fu
git. et in coloniā agrrippinā
venit. Bz diuitas ī loco illo
quisqz p̄clarus locō fr̄m ibi
de fr̄nter albertus parisius
ē tr̄slatus. et p̄ incompatibili
saecia theologie cathedra
fortitus ē. Post quē et idē
fr̄at thomas. silis solepni
tatis regimē et cathedra
adeptus ē. et digno remu
neracionis honore ad decus
ordīs incolumis p̄seuebat.
Hys narratis. nō ambigo.
q̄ bonū opus desiderat. q̄
epatū desiderat. s̄ tū qui
non tantū p̄cesse desiderat.
s̄ p̄desse. O utinā multi
tales. Bz ergo ofusione et
obp̄brū etne pene effugē
volueris. cū prelatis puidis
et p̄fectis lassos et oberā
tes p̄sequē. ne p̄ tuā negli
gētia aut duriciā depere
ant. aut exemplum. ¶
Regis benignitas et sol
licitudo maxima est c̄m
p̄plos. Caplin xxj.

difficilia sūt. Absolutū hūa-
 ne nature bonū, corpis et
 aīe pace intentū est. **Q**ue-
 ris quare? **T**e fuga. ut cu-
 ras minuias. non ut adui-
 uat. te cū fugis onus animi
 deponedū est. **N**on at tibi
 ullus placebit locus. illud
 qd̄ queris in pace uiuē. oī
 loco positū est. **N**on multū
 p̄dest uicia tua p̄casse. si
 cū aliis rixandū est. **R**ag-
 ni animi ē placidū esse.
 t̄nquillūq; et iurias et
 offēsiōēs sup̄me despice.
In oībus que aduīsa et du-
 ra uidentur sic formatus
 sis. ut nūq; te a forma cer-
 ta diuellat. **V**alentior oī
 fortuna ē aīnis. et in u-
 trāq; p̄tem. res ip̄e deducit.
 beateq; ac misere uite. ip̄e
 sibi causa ē. **P**raua et du-
 ra atq; aspera ferēdi scia
 ē. et assuefactio emollit.
Nō p̄t gratis stare utis
Hac si magnū estimas. oī-
 nia sine murmuracōe co-
 mite. **M**alus miles ē. qui
 ip̄atore sequit̄ gemēs. **P**a-
 ce ille mūdo intulit nat̄.
 pacē uiuēs et mortuis. t̄
 sui illi oīa r̄tia reddiderūt.
Ergo retribua illi. p̄ oī-
 bus q̄ retribuit michi. **P**a-
 ce retribua p̄ris. et si p̄se-
 quant. t̄n uicē non redda-
 mus. **S**i at̄ cōiter in oībus

hōibz securitas habēda est. pacis
 qd̄ illis altis agendū est. q̄
 altioris uite regulis istitu-
 ti sūt. utpote successoribz a-
 ploz. quibz xps̄ pacē suā
 p̄ testamēto reliq̄t. **P**acem
 inq̄t meā do vobis. pacem
 reliquo vobis. **S**z heu in se-
 cularibz p̄sonis p̄ p̄te cessa-
 uit p̄secuciōis insania. et
 nūc non tantū dicos. ve-
 rū etiā cernim⁹ et clausē-
 les. qui toti eē deo debent
 nūc p̄ fas nūc p̄ nephas cō-
 tra prelatū subditos. et p̄-
 latū cont̄ subditos eluāi.
Et in hys oībz iura sp̄nit
 ecclie. sp̄nit et iura aui-
 lia. **A**ssere iusticiā gladijs
 volūt. et armis bellias ad
 uicē exercēt. **A**pud pa-
 piā longobardie nobilem
 ciuitatem. a monastio b̄ti
 petri ext̄ muros. ubi glo-
 riosissimi augustini corp⁹
 cū boecio nobili pho 7 m̄-
 ture xp̄iano iditū iacet.
 qd̄ celū auctū noīat. sub
 innocētiō hui⁹ noīs papa-
 t̄cio. monachi abbate su-
 ū crudelissie p̄merunt.
Quā ob causā digne ex-
 pulsī. regulares ibidē pro-
 eis canonici sūt locati.
In finis vō germanie ci-
 uitate nūncellesi. ep̄us lux-
 urie dedit. et rapis. t̄ncē e-
 piscopatu puatus ē et de-

Ex. m.

Ex. m.

iectus. Cui loco cum vir no-
bilis et deuotus fuisset e-
lectus et seruatus. et episcopi
regem digne deo. a predecessore
suo nequit captus est
et occisus. Quia de causa
a fratre pro deprehensus. in
moria morte punitus est.

**Circa regem mira populi o-
bedientia obseruatur. Ca. xxij.**

Quia regem mira
populi obedientia
seruatur. Hic de
obedientia parum laudis dis-
serendum est. quod utique seruata.
tanta est gratior in subiectis.
quanto pro necessitate im-
posita timoratiores in prelatibus.
Hanc adam cum uxore positus
in paradiso transgreditur et eiec-
tus est. Hanc moyses et aa-
ron ad aquas contradictionis
positi non seruauerunt. et re-
missionis terram ideo non in-
tulerunt. Hanc saul electus.
in occasione agag et eius populi
non seruauit. et idcirco reg-
no priuatus est. Sed forte dicis.
Debeo deo obiam. non pla-
to. Audi quod dominus dicit in deu-
teronomio. Qui superbierit.
nolens obedire sacerdotis im-
perio morietur. Et parum post.
Si genuerit homo filium co-
tumacem. qui non audiat patris
ac matris imperium. et coher-
citus obedire contempserit. lapi-
dibus obruet eum populus. Non

ergo uictus tale sustineat a
defendat. ne sicut quondam
pro mobedientia unius hominis.
patres constituantur multi. Sic
scribit paulus apostolus ad ro-
manos. Ad thessaloniceses.
iobedientem vitare iubet. quasi
excoitatum. Si quis magister non
obedierit uerbo meo pro episto-
la. hunc notate. et ne comu-
nicamini cum illo. Christus deus
et homo ut euangelista re-
fert. matrem subditus obeduit.
Sed hoc parum. imo patri
pater putaturus. Eris ergo o
homo es qui te tibi credere
presumis et regi spiritus. non
obediens regimini alieno.
In imensis oronibus milia
ta milia populi modico guber-
naculo se mittunt. Qualiter
autem obediendum sit. dominus in ex-
odo moysi et aaron figura-
lit re promittens dicit. Absque
tuo impio non mouebit quis
quoniam pede ac manu. in omni
terra egypti. Moyses et
aaron figura retinet pla-
torum. ad quorum imperium omnes
subditi tenent in omni ope ho-
no simplicitate obedire. Hec
obedientia in quibusdam reli-
gionibus. ut in ordine predi-
catorum et minorum extenditur
usque ad mortem. In aliis uero
religionibus nequaquam ita est.
Et uide rationem quare ab
homine obediendum est homini.

... in libro iudici
... non hominis. Sol
... Quale autem mali
... iobedi
... male magister iuravit
... Veritas
... de quibus natus.
... quod dicitur. Quis est
... ut ipse non
... a negro iacob de vi
... legum et potestate
... aliter sentes ro
... ut scilicet tunc per fia
... pedem. remittit.
... in negotio
... et de
... et
... factum esse
... magister iaco
... preceptum
... et ego magis
... quod sum
... in re
... magis
... assumens.
... nullomodo
... Et ego rogo
... me de h
... frater. Non
... quod amicus
... ad la
... aut illi.
... posse
... vos erro
... in pa
... etiam.

sicut dicit in libro iudicij
 obedire dno voci hois. sol
 et lima a suis pgressibz tan
 dauent. Quale at malu
 quida nra etate p iobedi
 encia male cauit icurrit.
 referamus. **V**enabilis
 fulco de grandaio natus.
 canonicus apud Tulas eat.
 hic ergo nobis ut ipe nar
 rauit. a magro iacobo de vi
 triaco legato et pdicatore
 educis cont albigenes ro
 gatus ut secū cruce p fla
 driā predicaret. tenuit.
 Cui cū insistet p amicos.
 ut eū audiret in negotio
 ecclie tā necessario et de
 uoto. uenit ille scdo. et
 nullo mo se facturū asse
 ruit. Cū magister iaco
 bus illū magis pceptum
 time pfidens. et ego inqt
 papiro vobis aucte q fun
 gor. ut i noie ihu xpi in re
 missione om pccoz vroz
 istud negociū assumatis.
 Cui dictus fulco. nullo mo
 inqt assumā. Et ego rogo
 vos. ut nequaquam me de h
 ulcius fatigatis. **N**ox
 mge iacobz fuit amotus
 i corde. et fere usq ad la
 cmas fatigatus. ait illi.
 Cū utiqz digne possem
 aucte amissa vos excōi
 care. et si bnificio iā pri
 uare. p iobediencia stuma

re. nolo tamē: ne quamen
 tantū ingerere videar. tūto
 viro. **P**rogo tū deū. q om
 cordiū ē inspector. quare
 reddat vos nō solū ad is
 tud qd speratis. s̄ proorsus
 iutile ad omē opus. **N**ia
 res. **N**ox ad her vba quar
 tanasebris eū cū fluxu
 ventris iuasit. et usq ad
 finē vite sue p viginigi
 ānos iremediabiliter faci
 gavit. **E**t audi lector mi
 rū dei iudiciū de hoc viro.
Cū talis ac tātus eet. ut
 ei dñs ihesus xp̄s. sicut
 p frēm egidiū ordis pre
 dicator in grandaio pre
 pim. ante mortē q̄i recē
 ter extensū in cruce visibi
 lit̄ appareret. et eū ante fi
 nē mensis augusti pdicet
 moriturū. nullo mo tamē
 dñs illi in hac vita pre
 voluit. quin eū p iobe
 diecia tanto t̄pis spacio
 flagellaret. **Q**uid ergo de
 nobis miseris futurū est.
 qui parētibz iobediētes
 frequent sumus et platis.
 et deo maxie qui nos cre
 auit et pascat. q̄ tā pfecto
 viro p sola iobediencia nō
 peccat. **D**istat ergo apes
 fidelū cū prelato suo hu
 milit̄ et sincerit̄ recordare.
 et cū eū semp obediencia
 aseruare. **H**eruet et parē

Nihil enī deo indignius
 supbia. et illa maxie que
 nūc scelestissime regnat.
 prelatoꝝ dū. an nō po-
 us dūoz. Tu ergo verus
 saul platus mitis et hūilis.
 et ionathas donū in expedi-
 tione positus. nō extollas
 cornua sicut thaurus. s̄ in-
 tatis tuoz p̄tib; subditoꝝ.
 q̄ te secū sustollāt ad celū. et
 sine bono illa q̄ te artāt co-
 dudent. Ante at̄ virtutis
 apud deū orōnes fidelium
 ac maxie p̄fōrū existant.
 euidēti miraculo videat. cū
 ip̄e iacob; dicat multū valz
 de p̄tato iusti assidua. **¶**
 Noui vite sc̄issime mulie-
 re in brabantie p̄tib;. de qua
 ut melius credas sequētia.
 modū vite xp̄ediose descri-
 bā. In breui turgurio lapide
 o reclusa erat. lorica ferrea
 portabat ad carnē. et sup
 lorica ex fetis piloz aliciū.
 quo p̄ mediū lorice acrius
 pungebat. Sup durissimos
 cornutos lapides indiscre-
 tis t̄pib; nudis pedib; ve-
 rēbat. Ter tm̄ in ebdo-
 mada. pane in dimidia p̄-
 te mixto cinerib; et pisto-
 lyiuo. in mēsurā et pon-
 de vescēbat. Nec plures si-
 bi in orōnib; cōmendatos
 dno cotidie supplicat offe-
 bat. ut eos sua clementia

ab om̄ib; adūsitatib; tuēt.
 Et audi sup̄me amiracōis
 miraculū. ut ip̄amet michi
 dixit. In momento quociens
 de oibus in orōne memor
 erat. defectū virtutis aut
 gracie ita notabiliter sentie-
 bat. ac si lesionē corpalem
 in aliquo corpis articulo.
 v̄l mēbro suo sentiret. Quia
 p̄t. certissia p̄batioe igno-
 ui multos valde a diuinis
 tēptacōib; p̄iculis et aduer-
 sitatib;. eius orōnib; fuisse
 liberatos. **¶** De hac indu-
 bitabile miraculū ab oibus
 ferebat. Filia fuit vni pau-
 perum. et cū puella nodū
 septēnis miro interī fer-
 uore sp̄s trahēt. rogauit
 prem cū lacrimis. ut sibi psal-
 teriū p̄paret. Cui pater.
 Unde filia inq̄t psalteriū
 p̄pabo. qui vix tibi cotidie
 panē lucram sufficio. **¶** Rex
 illa x̄uēsa supplicat ad ma-
 trē xp̄i. orauit et dixit. O
 beata maria mater xp̄i da
 michi psalteriū qd̄ p̄z dare
 nō potest. et ero p̄petua a-
 calla tua. In hac igit̄ simpli-
 citatis p̄re p̄seuerauit illa
 p̄ anū. et ecce in sōpnis ap-
 paruit ei b̄ta virgo maria.
 ferēs ut ei videbat ī ma-
 nu duo psalteria dicens.
 Accipe nūc filia mea qd̄cū-
 qz ex duob; elegeris. **¶** Nec

Ex.

Hegimie subditaru. mebris
 oibus fatigata et attracta
 iacebat. Priorē ergo turi
 cēsem frim p̄dicatoz q̄ soza
 ribz perat occulte porissa
 demandās. rogat cū lacri
 mis se absolui. maxie cū
 eū sup hoc diu ante roga
 uerat. cū adhuc sanior eet
 atq; validior. modo uo ita
 atarta cū eet ut nullum
 mebrū pret lingua mouē
 ualēt. Notus at̄ por lac
 mis et uualitudie dep̄an
 tis. cū eā absolue uoluisſ.
 totus uentus ad pedes po
 ris p̄stratus. rogat uberrie
 ploras ne illā absoluet a
 poratu. q̄a se ad obediēdū
 illi uictus patū spondet.
 q̄ diu uocē ad ōba forma
 da in p̄ceptis et exhorta
 tōibz ordinis extollē p̄
 ualeret. Hec uidēs prior.
 et multū edificant et ōso
 latus soroz uerbis. poris
 s̄a eis cū tali uualitudine
 deliquit. Deputat̄ ergo
 illi sorozes q̄tuor q̄ abar
 eā et ōponit at̄ uertunt
 in lecto. et portat̄ ad uie
 tū cū caplin tenendū eet.
 Audir̄ illa culpas et cor
 rigit. exhortat̄ singulas
 ad ordmē seruandū. ordi
 nat et negocia mosterij.
 nec ī aliquo deperit per
 eā ulli puidēcie. sp̄uali ul

etiā corpali. Nec diu postea
 q̄ in tali defectu a pore re
 licta ē. laboribz ōpassa sozo
 rū que eā huāuissie p̄uar
 tabant. cōuentu quodā die
 in refectorio comedete. fa
 cit se ante altare in ecclia
 deportari. Beredētibz ergo
 sorozibz. eleuato uultu ad
 corp̄ xpi in p̄xide. cū la
 cinis dixit. Temp̄ ē dñe.
 ut onē placōis absoluar
 et corpe. **S**z quia placet ti
 bi sic. ut qualiscūq; adhuc
 gemā et labore sub onere.
 rogo te p̄ misericordissimā
 bonitatem. ut soroz mea
 rū laboribz partas. et cor
 pus meū uestituas sanita
 ti. ul̄ tibi placeat ut p̄ozs
 absoluar. **N**ura res. Ad
 hec p̄tinuis uerba mulier
 exiliuit ī pedes. et obuia
 uentui soroz ex refectorio
 cū decantatiōe psalmi. mi
 serere mei deus subito uel
 enti. cū p̄ amittatiōe soro
 res fugē uoluisſent. incla
 mat dices. **P**riorissa uia
 ego sū. nolite timē. **N**ox
 sorozes mutata gratiaz
 actione p̄ psalmo. ymnū
 te deū laudam. p̄cedetes
 in ecclia decantauerūt.
O uē digna remuneratio
 subditari. **S**z heu q̄ pau
 ci sūt hoc maxie tpe. qui
 portare uelit. et non po

Erant in flandria sicut
 psbitero tre illius navitate
 cognouit. duo viri diuites.
 qui cont se grauit amici
 oportunitate quebat. que
 un alteru capet vl nece
 ret. Erat aut quoda neq
 sim. q vnus seru fuerat.
 et nūc alteri seruebat. Ad
 hūc ergo cui olim serue
 rat ille veniens. questus
 ē de dno suo cui ad pns
 seruis erat. sibiq fore pfa
 ale. ut eius manibz illum
 tradat. Cui gauisus sti
 nuo pactus ē pecūiam illi
 dare. Et sponndit. Et
 exinde nacta oportunitate.
 dnm tradidit i manū ami
 ci. Quo occiso. venit pdi
 tor ille ad amicos pas ad
 uerse. et fili dolo tradēdū
 illis obtulit occisore. Crede
 bat enī scelus pdicōis in
 pmo. oibus nisi solis ill. cū
 quibz pactū mieraat latu
 se. s nō sic erat. Cōprehē
 sus ergo ab illis quibz tra
 dē voluit occisore. oblatq
 ē iudici. et suspēsus turpi
 morte necatq est. I. scelus
 eius. facto postmodū claru
 it turpiori. Amicōz enī p
 abz patibulo deponi pmis
 sus. in tra sepultq ē. Nec
 mora. die sequēti cū de noc
 te sepultus fuisset. ignoti
 canes sepultū multis vide

tibz extirperunt. et mebratim
 inter se miserabiliter discerp
 serunt. **R**egē si mori cōti
 gerit. istis plius cū eius fi
 nera glomat. **Capitū xxv.**
Regē si mori cō
 gerit. istis po
 pulus cū ei
 funera glomerat. spectā
 tesq exanimē lugent.
 Tūc nisi subueiatur eis
 fame moriūt. Reuoluas
 tertū veteris et noui tes
 tamēti. aliarūq gentiū
 libros. nō inuenies i ges
 tis filioz hoim tantū pi
 aculū qntū nūc in apibz
 vides. q filij p parētibus
 mortis dispendiū incurre
 vūt. nisi quis forte prēm.
 aut qd min⁹ ē amicu vī
 dicare volēs occisū. aut
 lesū. mortē incurrent
 male cautus. Prēs aut
 p filiis. viros p femis et
 ecouerso. frequent iueni
 mus. Luget ysaac matrē.
 ioseph luget et prēm. Op
 tauit iacob filiū sequi lu
 ges ad inferos. dauid mo
 ri p absolon. I. filiū pro
 patre mori velle vl mor
 tuū nō inueni. Quare nūc
 hec pietas mitibilis non
 extat. ut sicut parētes p
 filiis. et filij p pntibz mo
 riant. Notari hic quidē
 pōt huāne natē corruptio.

O felice homine. vice xpo id
 de cupiditate. O bta mors
 et paosior oi vita. du aia
 i morte tenebras excutiet
 morosus riuatato. et iatu
 splendentis gladii p xpo
 momentaneu formidabit.
 Erul uiuo. que me corpis
 mei pondo astrigens. illu
 gor eia fortuna felix i se
 lassie stables. et no be
 atu me pute. ubi tali mor
 te futus eripiar. Moriar
 desina egrotare posse. desi
 na alligari posse. desinam
 mou posse. Morie ergo ut
 nuq timeas beatu semp
 exopta. Magna res e et
 no diu dceda. cu hora ve
 nerit illa teuitabilis equo
 aio abire. Viue noluit. qui
 mori no vult. Veniente
 morte nemo hylaris acci
 pit. n qui ad illa diucius
 se pauent. Et reuera ut
 dicit seneca. honesta tur
 pitudo e mori p bona cau
 sa. Et ego dico. honestissima
 pulchritudo e mori momē
 taneu. ut semp uiuas. Vir
 im ut moreretur. bz q sine
 viuēdu est. Finis at le
 gis e xps. et maxie legis
 mortis ad iustiaa oi cre
 deti. Neq enim dignus e
 aliqs bta morte nisi vita
 desiderato futura vehe
 ment exoptet. Quid at

in exemplū huiusmōi ma
 terie stigerit referam. sic
 a fide dignus accepim. Cir
 ca aia ab icarnacoe dui
 millesim ducetesim sextide
 aia. quida vir fidelis et
 bonus de opido dinanthea
 mare tnsit. et ingressus
 terra scam loca singula i
 quibz pedes dui stetisse q
 busda iudicis ferebant.
 multa deuocoe et lacrimis
 visitauit. Cuiq venisset
 ad locu caluarie ubi re
 deptore nrm audiuit mor
 tis angustias et crucis e
 suppliciu ptulisse. gussis
 suspuris ingemiscens. cu
 clamore valido et lacrimis
 dixit. Quid tibi benignissime
 dne. qd tibi xpe detribua.
 p oibus q prius amator
 amabilis inq mirabilis t
 buisti. Vidi pus loca in
 quibz natus. et mt hoies
 auerfat. doctna euangelica
 pdicasti. Hec quide ob a
 more et reuerētia tui sin
 tero corde xplexus su. Hnt
 vo locu passiois et mortis
 tue equo aio vide no pos
 su. ubi clauis crucifigi. la
 rea terebrati. et aiam pro
 nobis trade voluisti. Hec
 ut btus ille porauit excla
 mas ruptis vitalibz cordis
 venis. spm exalauit. Quid
 et de fre voluando. priore

et deitatis tue idicia per
 miracula demonstraisti.

Ex.

Quid idē de quodā ppenā
 tpa martire veridica rela
 cione suscepi. Quia cum
 captus audā gentili tyrā
 no seruiret. et ille eū hoēs
 tissime tractaret. martir
 at semp gemitūduus ince
 det. miratus causā querit
 tristiae. et qre cū seruis a
 lijs nō gaudet. Cui mītur.
 Cū alijs inq̄t nō gaudeo
 s̄ semp tristis itedo. quia
 dei mei meor mortis. pti
 nue in corde meo ei passi
 onis stigmata porto. Hoc
 mox ut tyrānis audiuit.
 grauit indignat̄. et ego
 inq̄t experiar q̄ dixisti. Ne
 mora. exēptore vocato.
 iubet ap̄to pectore mītur
 cor eius euelli. et p medi
 ū cultro secari. Vbi statim
 mirate tyrāno cū suis res
 miranda aspiciat. et p sigil
 lo ps vna cordis. altera c̄
 asxi ymaginē xpi. atines
 reperit. Quo viso tyrān
 mox credidit. et cū oibus
 suis sacru baptismā susce
 pit. Quid miri. Cū olim
 ppheta a xpo fuerat re
 pmissū. Si posueris inq̄t
 p pacē aīmā tuā. videbis
 semen lōgeuū. et ī manu
 tua volūtas dñi diriget.
 Quid ē semen lōgeuum.
 n̄ xpianū nomē usq̄ ad
 cōsumacionē scli dilatātū.

Et qd ē in manū filij p̄is
 dirigi volūtate. nisi fideles
 quosq̄ iustos ad fide. opibz
 bonis insiste. et ad regnū
 p̄tū qd nō habet finem.
Regē ergo bonū platu si
 nos apes fideliū habe et
 mori eū atigerit. iure nos
 tristan nemo sapiētū re
 phendet. ymo potius in
 boni plati morte gaudentes
 etiā scelestissimi quibz q̄si
 puerfos et nequissios con
 dēpnabit. Hec de regibz
 apū hoc ē platis fideliū.
 dicta sufficiat. Nūc autē
 ut grācius ad apū p̄los tñ
 scam. pausacionis modice i
 tersticio respirem. **Explicit**
liber primus. Incipit pro
logus in librū secundum.

Omnis ecclē
 siasticus ordo
 sub diuisione
 t̄plici in epis
 m p̄biteris.
 et clericis ordinat. Et hij
 oēs vni p̄ncipe. papā ro
 manū habet. Sic et ī fide
 libz laycis ecclia toto orbe
 diffusa. sub ipatore roma
 no in p̄ncipibz militibz et
 plebeia multitudie agre
 gat. s̄ de hijs sup sede dis
 posuim. n̄ forte incident
 aliq̄ se obtulerit p̄sequēda.
 Dicit ergo text̄ in p̄ncipi
 o. q̄lit ordo monasticus sicut

eundem assidue phabatur. **P**rauo
 et breuit in colloquio. i studio
 frequens. certum tempus in oro
 nibz ac meditacionibz expen
 debat. **U**t in necessitatibz
 no egeret. mirum uentus
 cura habebat. et p hoc eos
 ad regulare obsequia fia
 densius spellebat. **C**irca
 adolescentiores validissio
 zeli feruore uigebat. ut e
 os instrue moribz. et ab il
 lecebris carnis et alijs im
 pedimetis arcebat. **H**ic us
 q ad pcedentem die mortis
 sue p sex dies occulte. que
 tu suu cu acuta febre secu
 tus. i infirmitate deporta
 tus e. **E**id ut prepi. ueni
 cu phisico uisitare iacetem.
Que ut uidit phisico. ad
 uertit senem debilitate ni
 mia et abstinentia fatiga
 tu et ianitu. **P**recepitq
 statim occidi pullu. cu tu
 eet qita feria ante pascha.
Et mox por aduso uultu
 cu renueret. dixit ei. **N**on
 te sperit sine periculo anime
 tue id e pccu mortalis con
 fidit phisico. diuino papi
 at qd pt fieri licite cu iue
 septo. **T**uc ille placido uul
 tu dnu inqt uoluntas mecu
 fiat. **N**ec mora. hoc dicto.
 extedit pedes et man⁹ in
 lecto. et eleuatis sursum
 oculis expirauit. **¶**

Vidi et aliu uiru eminentu
 contudu noie. in ordie pre
 dicatoz apud louanuu. uita
 et auaru zelo feruētissimū
 et gloriosū. **Q**ue cu audi
 uisse mori. ueni ad locū ubi
 q̄ mutus et sui nescius de
 cubebat. **A**ppropinquate er
 go hora mortis. itra spem
 oim oculos eleuauit et ma
 nus. cu letissio uultu ituit
 crucifixū dixit. **E**duc de car
 te animā meā. ut spiteatur
 noi tuo dne. **E**t cu tao hoc
 dixisset. dimissis oculis expi
 rauit. **¶** **V**idi et aliu ei
 de ordinis in eode loco ger
 uasū noie dilectū ualde m.
 et in amicitia spciale.
De isto beatissio et emeri
 to ualde uirō. frēs qui cu
 eo in ordie pdicatoz t̄gin
 taq̄q̄ annis fuerat uisati.
 ueritate testatissia uesbat.
 q̄ in tato t̄pis spacio ergo
 mtuerat ordinē. nūq̄ fra
 tre. nūq̄ hoīem ex sua cul
 pa uel icuria perturbasset
Huilitatis et masuetudis
 tante fuit. quē nūq̄ hoī
 nē meminere me uidisse.
Copassionē uo et carita
 tē erga primos. mirā et
 uehementē habebat. **H**ic ad
 mortis exitū debilitate cor
 pis appropinquas. oculis ac
 manibz celestibz ihabat.
Et cu a frē rogaret. ut sibi

maōibz et tēptacōibz fluctu
 abat. et simplex sup hoc in
 orōne factus. vidit mani
 feste bōs aplos petrū et
 paulū. et mox eoz solacio
 ad spem gragoris vite me
 rito confortat. **H**ic gloriofissi
 mā xpī matrē miro feruo
 re plectēs. int cetera q̄ de
 ea p̄posuit. duos istos vsus
 icompabiles edidit. **F**elix
 mater aue. q̄ mūdus solui
 tur a ve. **E**ue genitris eue.
 ve facis eē breue. **V**idi et
 mgēm salomonē p̄dicatore
 solepnem et magnū. qui
 p̄ totā theutonā multa doc
 trina et miraculis celebra
 tis. tandē p̄ xpō oīa bñficia
 deliquit. et in colonia p̄dica
 torū ordinē. pliro valde fa
 tigatus senio. itrouit. **I**n q̄
 veluti puer benigne et hu
 milit̄ querat. post ānos
 aliḡ sc̄ssimo fine quieuit.
Vidi et aliū nobilē. et il
 lustrissimū virū. qui helge
 rus noīe. filius potētissimū
 comitis. ī iuuetute possessi
 ones. castia. et multas pro
 xpō diuicias deliquit. et
 p̄dicatoz ordinē intrās. fr̄
 sacēs̄is p̄oz effectus. **C**ui
 postmodū multis ieiunijs
 et laboribz fatigat. p̄ ni
 mia debilitate eques ire
 impuls̄ ē. s̄ tñ asino usus ē
 p̄ uectura. **H**ic semel stās

ī p̄nciali caplo. et corā p̄ori
 bz et diffinitozibz accusatur
 se. audiuit asinū suū h̄ni
 tu ut solet horrido vocife
 rare. et dixit. **E**cce fr̄s. a
 sin⁹ meus accusat me. q̄
 nō sū dign⁹ tene officū p̄
 orat⁹. q̄ inualid⁹ ire pedes.
 cont ordinē subuehor dor
 so ei⁹. **H**ec ut dixit. nō nul
 los in vsū. nōnullos vō ī
 lacrimas p̄tauit. **R**egē tñ
 cōuentū. ut erat debilis
 usq̄ in finē vite p̄pulsus.
 multis post mortē. et max
 imis miraculis clauit. **F**
Fuit et sub eo et eius tpe
 quidā conradus fr̄ ordinis
 p̄dicatoz. qui int alia et
 infinita miracula. tres e
 tñ mortuos ī vita susci
 tauit. **P**roinde utrū
 videri dubito monachū
 cisterciēs̄is ordīs virū p̄e
 tate plenū. de quo tale mi
 raculū ferebat. **A**lgore ni
 uū tra brabatie resp̄sa
 p̄ totū. monach⁹ p̄dictus. p̄
 misso ī villā faulo. solus ī
 t̄p̄is p̄ deūa veniebat.
Et ecce iuenit puerū ele
 gantissīe forme q̄ t̄rennē
 magno fletu et euilatu so
 lū in niuis frigore residen
 tē. **C**ōpass⁹ igit tali puero.
 equo descendit. et p̄plexus
 flere cepit cū eo. et querē
 qd̄ habet. **L**acente at̄ pu

Exm

Exm

tunas eam in aere morietur.
Explicit ploratio. Incipit
liber secundus. Secunda pars
illam apu est. que iuuen-
tutis vigore & Caplm pmi.

Quæda ps il
 lam apu e.
 q iuuetutis
 vigore opa
 multa psta
 tes. disciplina qda matbz
 subdite fut. nec qcp agut
 sine maioru impio. hic pla
 nissime demostret statz et
 vita claustralu. q scdm lit
 tera du iuuetute et fortitu
 die vigent. tpe. loco et or
 dine. vel laborat manibz.
 qui eni no laborat. no ma
 ducet. vel si labor manu
 ex ordie non habet. caris
 spualibz horis debitis. et i
 terdu studijs septuagru. n
 no eia regularibz discipli
 nis letant et gaudent insu
 dat. huiusmōi eni opa si fut
 multa et ppe saluti pmo.
 et saluti feruiente prioru.
 qū exemplo vite. cu deo
 ututu. et orone multiplici
 fructu uniuersa pstabt.
 Es eni qntuicuz pcor.
 huius opa vides. ad emeda
 cioze vita et penitenciam
 no xpugatur. Es ta fla
 ginosz et amens. ta sedu
 las ta rimias laudes au
 dies. deu tioracius adora

do no laudet. Et talium
 stet suffragio totz mudz.
 et pcoroz apud uatu ui
 dice deu. eoz orone iuue
 tur. non e verus q ambi
 gat xpian. Unde tpe nu
 du presto quo mudus ta
 lu suffragio iuuaret. ysa
 ias deplaxit dices. No est
 qui surgat et teneat ce.
 Es bn patuit. ubi nec a
 gelo peccati i celo. nec hoi
 pepat in tra. nec hostibz
 nature i sodomis. n filijs
 isrl ydolatriis. nec minu
 ratibz in deserto iudeis.
Tpe quo gens ungaro
 ru cu alijs regnis multis.
 a gere tartaroz de orientis
 partibz veniere. crudelit est
 destructa. et ia in theuto
 nia fines bohemiæ iuade
 conaret. quida p ipa tra
 theutonice et maxie partibz
 brabacie. corde ebato solli
 citus venit in brabacia
 ad scissima tur tps moi
 ale dicens ei. Pollintoz no
 modice mater carissima
 p terris hys proximis a
 facie tartaroz. ne sicut a
 lijs fecerit. faciat et istis
 tris. qa ia iuade fines
 theutonice. scilicet bohemiã
 inchoant. Cui illa. Nichil
 ia carissime verearis. quia
 tot fut in tra ista aie bo
 noz. et i hys maxie claus

tris. q̄ nullus est hic tartaro
 r̄ exercit̄ formidand̄. sc̄z
 oronū iaculis repellendus.
 Benedictus ergo deus in
 oibz et p̄ oia. sicut audiui
 m̄. ita et vidim̄. **Q**uic
 aut̄ cont̄m̄ qd̄ acciderit.
 an̄q̄ in wallat̄ia. s̄b̄ rege
 wilhelmo moderatore ro
 manoz. a comite florentio
 hollādie et zelandie. fla
 mūgoz exercit̄ feduet̄.
 oranti cuidā p̄ dicta gē
 te. id̄ p̄ flamūgis. in orone
 responsū ē. **H**me sup̄bos
 hūliari. **E**d̄ t̄ia die post
 factū insper̄. licet tamē
 multi cū eis̄ ī eis̄ occasi
 fuerit. q̄ nullo mō merue
 rūt talē mortē. **H** notādū
 ē. q̄ acerbā mors bonis nō
 obfuit s̄ p̄fuit ad salutē.
 q̄a t̄eno obediere d̄no. t̄
 nullo p̄fesserūt aūo ma
 lignandi. **E**d̄ patuit in
 quodā fideliss̄o viro. de
 quo a matre regis. d̄i wil
 helmi. venerabili mecht̄
 de didicim̄. **C**ū enī ipsa
 regis mater. hollādie me
 morabilis comitissa post
 factā redem̄ ī wallat̄ia
 deueniss̄. aggressa ē cū du
 obz s̄ribus predicatoribz. in
 uētes adhuc q̄rē. et colli
 gē sauciatos. Inuenit aut̄
 et ad idē pietatis op̄ ma
 tronā diuitē et p̄claram.

q̄ cū fletibz m̄i regis. comi
 tisse nauauit. **T**rāsiens inq̄
 hic. vocauit me uoce flebili
 quidā sanctus ex p̄stantis.
Ad quē cū uenisse. caput ei
 locauit in sinu meo. et eū
 ad cognoscendū d̄m̄ exhor
 tabar. **E**t ille ut potuit ele
 uatis in celū oculis cū ma
 nibz. dixit. **F**ateor me coactū
 in exercitū uenisse. et hor
 eo aūo q̄ nullū ledere. nec
 ī corpe nec ī rebz. **H**ic iesus
 sū et ecce iā morior. **O**cci
 sozi meo p̄sus indulgeo. ut
 mei similis nūscat̄ oipotēs
 deus. et x̄ eū michi indul
 geat q̄quid feci. **V**iatitum
 corp̄ x̄pi uehement̄ exop
 to. qd̄ licz ore nō sumā. in
 mente t̄n̄ ututis ei⁹ gratia
 nō frustrabor. **E**t hec dicens.
 cruce signauit se. et sic sp̄m
 reddidit. **T**estor at̄ uobis p̄
 salutē meā. q̄ stat̄ ubi ad
 reddendū sp̄ritū os aperu
 it. auicula tante pulchritu
 dis. ut nichil ei in creatis
 p̄parari possz. de ore ei⁹ cū
 odore mire aromatico. ad
 sup̄os euolauit. **V**ide ergo
 loc̄ q̄ ueridica sit illa sen
 tētia augustini b̄ssimi. q̄
 dicit. **V**ere dico credidi p̄t̄
 qd̄ locut⁹ sū. nō p̄t̄ male
 mori q̄ b̄n̄ uix̄. **I**studeant
 itaqz fideles claustralū in
 sudare laboribz. iungulare

[Marginal note in red and black ink, partially obscured and difficult to read. It appears to be a commentary or reference to the main text.]

spūalibz carnis. orōnibz et
studijs inherere. disciplinis re-
gularibz exerceat. Et p hoc
erūt primus in exēplū. et
pccōribz cont' vā iudicis in-
tutame. **Sequitur. Disciplina**
qda mribz ut Caplin. ij.

Disciplina quadā
matribz subdite
sūt. nec agunt
q̄cqm sine maiorz impio.
Hic notat hūilitas subiec-
tiōis. et abrenūciatio p̄e vo-
lūtatis. Que duo si sub-
iectus q̄s integre et ex cor-
de tenuerit. exaltatq̄ q̄cō
exultabit in gaudio. et ab-
solute libertatis gloria p̄fru-
et. Unde ap̄lūs. Illa que
sursū est iherim libera est.
que ē mater nrā. s; nō ab-
surdē q̄ri p̄t. cui d̄sult et
velit ecclia. ut hō subdat
hōi. cū deus hōiem ratio-
nale p̄ditū ad ymaginem
suā n̄ irrationabilibz d̄nā-
ri nō hōiem hōi. s; hōiem
perozī voluit. Cū patuit
ut dicit gloriofissim⁹ augus-
tin⁹. in p̄ntibz primis. et
maxie in p̄archis. q̄ p̄cō
fuerūt rectores peccidū q̄
hōinū. Unde eis dictū ē.
Dnāmī p̄isabz maris. et
volucibz celi. et bestijs t̄re.
Et solui sic p̄t. Illi quidē
antiqui et p̄mi p̄ntes soli
deo subditi. nequaq̄ abute

bant cressa a d̄no libertate.
s; in oī honestate mor̄ cre-
atori oīm seruebāt. Nūc
vō p̄ abrupta viciōz hōi-
nes defluentes. vix etiā s; b̄
durissima seruitute p̄nt a
vicijs cohiberi. Unde peccā-
tibz filijs isrl̄ in deuteronomio
minacit dictū est. Eo q̄ nō
seruedis d̄no deo tuo in
gaudio et leticia cordis tui
p̄t viciū habūdantiā oīm.
serues inimico tuo i fame et
siti et ariditate. et vix oī
ū penuria. et iponā iu-
gū ferreū sup̄ cervicē tuā.
Audi ergo qd̄ dictū sit. et
minas tanti iudicis v̄a-
ris. Et enī inapabilis ille
doctor augustin⁹ ait. nichil
m̄est sub cui⁹ imperio fa-
cilius hō seruat moritur⁹.
dūmodo ille q̄ impat ad
ip̄ia et ūqua nō cogat. Fe-
licius enī seruit hōi q̄ li-
bidini. Considera xpm̄ dei
filii ab ip̄a maiestate su-
p̄na. ad nrām miseriam des-
cendisse. qui alios saluaci-
one sua v̄e liberos facit.
subdi p̄ntibz voluit. et p̄
ūquitatibz nr̄is sc̄dm̄ pro-
phetā durissimā p̄tulit
seruitutē. Proinde videas
qd̄ dictū ē sup̄ius. q̄ sub-
dite m̄ribz iuniores. nichil
agūt sine maiorz ip̄io. op-
time claustralibz p̄petit.

curē susceptā. ut modo alio
 in absolucione peccaminū.
 piā pegrinacōis assumat.
Ligatos tibi dixim⁹ pedes.
 ligatas et manus. **E**is re
 soluet ut abules. **F**orte rñ
 des. xpus. in suscitacōe la
 zari. petro et aplis. dixit.
Soluite eū. et sinite abue.
Cur ergo vicarius petri
 papa nō soluet. **E**n̄ dicit.
 et nō negam⁹. si soluit. eē
 solutū. **S**z vide si rectā et
 debitā causā ostendit dis
 pēsanti. **N**uqñ nō est dis
 pēsatio. s; potius dissipa
 tio. **N**eq; enī credē fas ē
 tān moderamīs patē. a
 liqd talū facē sine ratio
 nabili causa. qm̄p id forte
 fieri min⁹ iuste putet. **E**t
 quidē sicut paulo oīa licet.
 s; nō oīa expediūt. **H**ui⁹
 occasiōe sentētie bladiū
 sibi quidā ipudētissie vo
 luerūt. qui oīa sibi licē dix
 erūt. q; in posituo iure ve
 rant. **I**n̄ que et symoniā
 ponūt. quā tñ illicitā et
 pscriptā. scripture testamē
 ti noui et veteris posue
 rūt. **G**iezi et semī ei⁹ pre
 dicere helizeo. adhesit le
 pra. **S**ymonē cū pecunia
 petri apli iprecatio idēp
 nauit. **S**up hac q̄stione q
 dā maior ecclie a venēa
 bili m̄fco guiaro came

rati episcopo in lugduno.
 ubi papalis curia teneba
 tur. sub specie pzonie q̄si
 ut dices. **C**redis tu ne fr
 episcopo. q; sum⁹ pōtifer
 possit amitte symoniam.
At ille audaci vultu sp̄i
 cius. non credo inq̄t scē
 pater. ymo potius etissie
 scio. q; viliorē papa possit.
 q; ego ul' aliqs in toto mū
 do. **E**t si dubitaueris. vel
 forte dissimilas. p testam
 tū vetus et nouū mani
 festabo. **Q**uo audito. ca
 lupniator pbra nō intulit.
 s; statū quasi vbo captus
 obmutuit. cernēs utiq;
 vūū eē ydoneū ad oēm
 veritatis regulā p̄ban
 dā. **N**ulli ergo platorū
 in dispēsacione etiā dis
 pēsibiliū causa sit p va
 cione volūtas. s; cū sumo
 moderamie dispēsacioēs
 fiat. q̄s sedm̄ locū. temp⁹.
 et psonā eccliaistica neces
 sitas q̄nq; deposcat. **D**e
 capi se de facili dispēsator
 nō pmittat. ne se decipiat
 dispēsacionē extorquens.
 q̄a eālis se periculi ē. vel
 decipe velle. vel decipi.
Et ne n̄o tpe nouis ex
 ortū malū. ex icidenti ma
 teria intactū penitus p̄t
 mittā. **N**ouū gen⁹ apos
 tasie. antiquis ille decep

torum dixerat. accessit gran-
 deus ille. et vas plenum
 arstis obtulit dicens. **Repor-**
ta librum ad aliud altaris cor-
 nu. et de sca cruce. nos atq.
 missa prinus inchoabis. **Ed**
 ubi heremita usq. post eu-
 gelium ut ante xpleuit. dic-
 to offertorio. grandeus ille
 vas plenum fasciculis disco-
 loratis crucis signum habe-
 abz obtulit dicens. **Regira**
 librum tuo ad aliud altaris
 cornu. et missa inchoa. p
 defunctis. **Ed** ubi ille usq.
 post euangelium sicut ante
 pfeat. grandeus ille calua-
 ria capitis in vase obtulit
 auerata. In hoc quidem he-
 mita mirabiliter horruit. &
 in hoc. si a deo eet ostensio
 plurimum dubitauit. **Cui**
 cogitacioni grandeus ille en-
 dit. **Petrus** inq. apls ego
 sum missus ad te ut oste-
 da tibi q oportz fieri tptbz
 post futuris. In mortalita-
 te humano generi xpassus
 es. et exaudiuit te deus.
Et in signum hui obtuli ti-
 bi vas arstis plenum. vide-
 bisq. anq. finiat augusty
 q mensura p viginti dena-
 rijs habebit. q modo p vi-
 ginti solidis venudatur.
Secunda oblatio qua feci
 tibi de diuisis fasciculis dis-
 coloratis signum crucis ha-

beribz. pegrinaciones diuisas
 signat. que ois crucis titu-
 lo signabunt. **Tercia** obla-
 tio qua de caluaria capitis
 obtuli. tepus in fine dieru
 istoz signat. in quo tanta
 strages humanoz corpum eit
 quanta nunq. visa fuit. ex quo
 xpiani nois gentes ee cepe-
 runt. **Hec** dices grandeus
 ille dispauit. **De** anona
 vo qd pdicit. euenit. **Disco-**
loratas cruces. et ex oibus
 mundi ptbz. qda sanctissima
 reclusa. ut ipa michi vetul-
 in brabacie ptbz vidit. **Et**
scda expedicio ad purga-
 da albigensiu terra. p le-
 gatos romane curie missa
 fuit. **Et** et crux a multis cu
 in diuisis ptbz pdicaretur.
 visa fuit manifeste. **Necno**
 et ego fidelium nouissim. an-
 ty pmissim ludouicus sca-
 coru rex ano ab icadna-
 cioe dni millesio ducete.
 simo qdragesimo sexto. cru-
 ce tnsmarina suscepit. et e-
 in celo ex clarissimo et si-
 dereo luce. vidi. nec recolo
 me decetius et oposius for-
 mata cruce. unq. sub aliqua
 materia vl figura vidisse.
Octenos habet cubitos. c-
 cem ipam in longitudine.
 in planissime visu est. **De-**
renu celu erat valde. et
 sine ulla nube in aliqua

scdm suū labore. **C**areā de
 frīb; p̄dicatozib; q̄ studijs cō
 tinuis et vigilijs macerati.
 nō habentes in zona es. s; mēbranas maxie pauli. nō
 in equis aut currib; s; fess
 sis artub; et pedib; gra
 diētes. p̄dicatoib; tras cū
 eūt. **E**t de frīb; mīozib;
 qd nā dicā. q̄ duro cincti fu
 niculo. et sine amictu cap
 pe vel pallij. induti tunica
 sup nudo. pedib; nudis sup
 nuem gelidā q̄ sup lanā
 deābulat. et panē suū co
 tidie q̄ paupes emēdicāt.
Quid inq; dicam de talib;. si
 nō etiā cū hīs v̄l sup hos
 qui p̄ modias v̄l nullis la
 borib;. s; tantū pecūia petō
 v̄l suoz indulgēciā accepe
 rūt. scdm suū labore vetri
 buacionē p̄mij sortientur?
Noueris lēoz carissime. q̄
 x̄p̄e portauit crucē. porta
 uit latro qui credidit. por
 tauit et ille q̄ a sinistris
 latro pependit. **E**t hīs dū
 so sine celusū est. **N**ō cre
 dis et hoc idē sub nrō tpe
 dispensari? **C**rucē verā ex
 p̄o corpe dedicatā mensus
 est x̄p̄us. **H**āc se fideles r
 mēbris affligūt et mētib;. **S**
 ingit et dyābol⁹ crucē su
 as. quas reprobi mēte p
 uersa tātū mēbris affligūt.
Vidim⁹ āno ab icarna

rione dñi. mullesio durētēsiō.
 r̄o decimo. ifinitā pueroz
 mulitudine spū deceptois
 arreptos. cū signo crucis.
 iter iherosolimitanū aggr̄
 sos fuisse. perisse diuisis i
 locis. et maximā ex eis ml
 tudine p̄ maleficos qsdā.
 saracenis i mari veditos
 extitisse. **V**idim⁹ et ab i
 carnacōe dñi mullesio durē
 tesio. hac mirabili et iaudi
 ta valne. pastozū multitu
 dine. de diuisis regioib; con
 gregatā. qui sub crucis ti
 tulo p̄ quosdā flagitiosissi
 mos viros. ad tantā p̄nitē
 inducti sut. ut i multis p̄
 bus gallie villas. ciuitates.
 et p̄los iuade et destrue
 ronarent. in tantū. ut hoc
 parisiis et auelianis. x
 p̄clarissimis urbib;. occisis
 plurib; clericis acceptaret.
Et vide lector mirabile et
 p̄grande piaculū. **H**īs il
 loz facinorib; in odiū cle
 ri. applaudebat p̄pls lay
 corū. **M**aioraq; facta fu
 issent. nisi tandē et cū de
 vo cōis plaga ip̄os laycos
 iuoluisset. **E**t hīs quoq; auc
 tore deo diuisis locis et pe
 nis citissime perierūt. **C**ō
 sidera igit̄ ex hīs q̄ nar
 rata sut. q̄ntū sibi p̄lm an
 tixps cū venit. ex ip̄o x̄p̄i
 ano p̄plo agregabit. **D**iscāt

ergo apes fidelium claustrorum
lium. omnimode subditi matribus
hoc inferioribus prelatibus vel
senioribus disciplina. nec sine
eorum ipso vel salute licentia que
ipsum agant. ut per hoc humiliati.
postmodum exaltent. et
hic superioribus obligati. per
modum libertate perpetua per
fruant. **Capitulum .iiij.**

Quia presbyteri apum
sunt. que fure dicunt. Ne sine
aculeo sunt. velut imperfecte
apes. Hys quidem uersis
seu layci fratres in claustris
aptissime designant. et hoc
quia sine aculeo esse dicunt.
Non enim vocem accusationis
in uetustali exemplo habere
solent. nisi forte se iurare in
suis capitulis in die uentis
accuset. Nam secundum apostolum
dicit. aduersus presbiterum
accusatione de facili deca-
pi non debere. Et in hoc res-
pectu sacerdotalis ordinis. lay-
corum imperfectio demonstrat.
Secundum iura enim aduersus sac-
dote de facili non admittit
laycorum testimonium. nisi cum
eis et testimonium tulerit et
alii sacerdotes. Et hoc tam apud
seculares quam apud clau-
strales potius obseruat.
In claustris enim. nec est deo-
dante. nec esse debet odium
inter laycos et ordinem cleri.

talē. quale inter seculares esse
probat. Antiqui. quorum odium
inter diuisi generis posuerunt.
Inter hominem et serpentem. inter
griphum et elephantem. inter
lupum et agnum. inter coruam
et vulpem. Ego autem quantum
odium addo perpetuum. inter per-
uersum laycum et sacerdotem.
Huius rei exempla plurima.
Ut autem in claustris exe-
cra de rei sile caueat. non
tempore in monastio quodam
gallice ordinis altioris acad-
emici subiugo. Dormitorio
ingens et maximū in opus
suum uersis fratribus layci astu-
erunt. Et uidetes mona-
chi. vel emulacionis uicio. vel
necessitatis gratia. manus
ullo sibi construi pauperunt.
Quorum ergo posito fida-
mento. monachorum super-
cellē opus suū. grauit in-
dignati. magnam operis iustitiam
in ipso opere peremerunt. Et
plura. **H**ereticorum dicit. que
secuta sunt omnia. Ad hoc tam-
en res deducta est. que ordinaci-
one maiorum per manum vali-
dam principis secularis. acto-
res tanti sceleris reprehensi.
puniti sunt et dispersi. Et
ergo mirum. si uersis fratres
sine aculeo accusationis ad-
uersus clericum uelut imperfecti
exemplo apum regulariter
ordinantur. **Capitulum .iiiiij.**

Hic est textus in fine
apud Bernardum
de considerationibus
aduersus haereticos
et in fine
aduersus mendaces
et in fine
aduersus inuidiosos
et in fine
aduersus iracundos
et in fine
aduersus superbiales
et in fine
aduersus curiosos
et in fine
aduersus incontinentes
et in fine
aduersus auidiosos
et in fine
aduersus ebriosos
et in fine
aduersus inuisitatos
et in fine
aduersus inuidiosos
et in fine
aduersus incontinentes
et in fine
aduersus ebriosos
et in fine
aduersus inuisitatos
et in fine
aduersus inuidiosos
et in fine
aduersus incontinentes
et in fine
aduersus ebriosos
et in fine
aduersus inuisitatos

Hic sunt qui clientes et quasi ser-
 ui pmaru et veyaru apu.
 Non indignent frēs uer-
 si. si quasi clientes et qui ser-
 ui clericorū i hac nra expo-
 sitione vocetur. q et si serui
 dicant. ppe manualiu ope-
 ru similitudinē. nō tamē se-
 cundū vere existēcie ppetā-
 tē. Et ideo in textu lre nō
 nō est dictū clientes simpli.
 s; qī clientes. ut vē dicant
 frēs et nō serui. Et si i offi-
 cīs suis seruire videant. cle-
 ricis. cōdicionē tū suā hū-
 lit' recognoscāt. se debē sub-
 iā nō pesse. nec velint cle-
 ricas equipari. s; discāt tm
 ordinē reuereri. **N**arra-
 tur de bñssimo bernardo
 clareuallēsi abbate. q ali-
 quū in messioe segetū frēm
 cōuersū vidēdit deuote qdē
 et ulē viues in agro cū mo-
 nachis laborātē. **I**pū ergo
 scō tactus intussecus bñs
 bernardus. dixit corā oib;
 laborātī. **E**ya frater age qd
 agis. nullū aliud post hāc
 vitā purgatoriu sustinebis.
 Vere beatus ille. cui post mo-
 diaū laborē reges etna pro-
 mittit. **E**d enī scdm aplm
 momentaneū est et leue tri-
 bulacōis nre. sup modū o-
 perat' in nobis etnū pon-
 dus etne glorie. **P**roinde
 frēs clia et monachi. frēs

cōuersos et laycos āplecten-
 tur ut vere frēs. honorent
 ut socios. nec sibi pmittāt.
 a laycis fribus et uersis.
 nisi necessitas maior exegit.
 viliora seruicia exhiberi. Et
 hoc tanto iucius. qnto eos
 in exhibēdo vidēnt pmpri-
 ores. **D**alomone enī testā-
 te. supbū sequit' humilitas.
 Huilē aut spū suscipiet glo-
 ria. **U**nde apte in textu sub-
 iūgitur. **C**aplin. v. **A**
Hic pmas expellit
 in ope tardātes.
 et sine clemēcia
 necant. **S**icut boni et dis-
 ciplinati frēs uersi honore
 et dilcōne mutua digni sūt.
 ita pueri et supbi stulticia
 et correptōe dignissimi.
Hij quidē et si frēs habitu
 sūt. serui tñ non imerito di-
 ci possūt. qui serui sūt pccā.
 qd est genus vilissime et
 dāpnatissime seruitutis.
Hos tales pmos in ope
 decet expelli. et tardantes
 stumacit' sine clemēcia fla-
 gellari. **D**e talib; i eccl'asti-
 co dicit. **L**ibaria et virga
 et on' asino. panis et dis-
 ciplina et opus seruo. **E**t
 infra. **S**eruo maliuolo tor-
 tura et xpedes. mitte illū
 in opacionē ne paret. **E**t
 hoc tamē scdm bñssimū
 augustinū. nō fit crudelit'

tos postea. et forte malis
 q̄ ante potioribz ireratos.
 Pro illo at nobillissio et be
 atissio vno. cū rex iheroso
 lunitan⁹ et multi alij nobi
 les laborassent. nūq̄ tamē
 effire potuerūt. ut eū a cap
 tuitate gentiliū liberaret.
 Insup et hoc ip̄m de eo mi
 les focus eius qui in hoc
 retulit referebat. q̄ tantū
 post cotidianos labores ozo
 nibz iacubebat. q̄ ei came
 li more calli ī genubz acce
 uissent. De ergo illis q̄ du
 rūt in bonis dies suos. et
 ī pūcto ad inferna descē
 dūt. Et euge ī laboribz di
 cet isti. ut introeat ī gau
 diū dñi dei sui. **Capitulum**

Des muno. vj.

Ares aut face. nō
 in ope tantū. s̄
 in fetu q̄ adiuuāt matres
 ad calore sferente turba.
 Matrū noīe affectū pla
 toz et seniorz sup̄dixim⁹ de
 signari. Qui quidē nō tm̄
 nuari dicunt in auerforū
 ope manuali. s̄ et ī fetu
 fructuose ututis. dīlctioni
 dei et pximi sicutus The
 vendo. augēt et nutriūt
 irendiū caritatis. Non ē
 enī dīstictio iudei et greci.
 clerci et cōuersi. dūmodo
 vite et regulatē uiuant.
 Qui et ip̄i sicut et illi. bo

nū exemplū p̄bendo. ozoibz
 deuotis et lacrimis insistēdo.
 de diuinis p̄mijis et bñficijs
 meditādo celestibz. talium
 coē bonū augeāt ⁊ salutē.
Unde quēdā cisterciēsis
 ordīs laycū in monasterio
 aquirie in brabāna herma
 nū noīe. egritudīe atinue
 laborantē. ueratū atume
 līs falsoz fēm. q̄ nō p̄des
 set donuu s̄ obese. elegāt
 valde respondiisse cognoui.
 Dūmodo inq̄ ordinē me
 ū. scdm qd languoz p̄mittit
 et dolor. ī infirmitorio tene
 ā. et aiām meā paciēcia
 saluem. credo q̄ in oculis
 sūmi dei melius. gratius
 et sublimi⁹ monasteriū p̄
 mouisse. q̄ si illud ī mille
 marcenū copijs augmēta
 re. De digne iuste et optie
 dixit. Nō enī p̄pter monas
 teriū aiē. s̄ monasterium
 p̄pter aiās institutū est. Dic
 nō p̄pter locū gentē. s̄ p̄pter
 gentē locū dñs elegit. **Q**u
 mores apes adiuuāt ma
 tres. alit exponi p̄t scdm
 mādatū decalogi. ubi p̄ci
 pit honor p̄ris et matris.
 qd naturali pietate oibus
 hoibz insitū esse debet. s̄
 isto p̄cepto abutit oī aiāli
 nequior huāna natura. nō
 lā fere vice dīlctōnis ā opis
 filij p̄ntibz ip̄endēt. **U**ltas

ut cū filius vidit. auctā retr
it ab igne et clam abscondit.
statimq; obuius p̄ri quid q̄rēt
inquisiuit. Et mox factū p̄
notas dissimulauit. et rediit
ad domū suā. Filius at̄ puel
le p̄cipit. ut mox auctā repo
nat ad ignē. Nec mora. ubi
puella in thalamo auctā vi
dit. bufonē maximū aucte
pectori inherente t̄uenit. Ea
ergo clamāte. accit̄ uunior
dñs. n̄susq; bufonē excute
ut violent̄ institit. bufo ab
aucta resiliens. facē adeo co
nātis tuasit. ut nulla arte
vel cōsilio deponi poss̄ aut
excuti. s̄ sic multis ānis ho
minis neq̄iā inheredo pu
niuit. Et erat illud su p̄mi
stuporis miraculū. ut si q̄n
mōstr̄ illi q̄ps aliq̄ t̄agebat.
ac si p̄uēt̄ur in corde ita hō
sensibil̄ ledebat. Contritus
igit̄ mirabil̄ et c̄stitus. adi
it dyocesanū ep̄m. et cū oī
dolore c̄fessus. p̄ p̄n̄ia rece
pit ab illo. ut p̄ oēs fines nor
mandie et gallie ciuitates
reuelata facie c̄t̄uēt. et u
biq; narraret p̄lis euētum
rei. ut p̄ hoc. exemplū su
mēt̄ filij honorare p̄ntes.
et discēt̄ q̄ p̄iculosū sit et
notūū vicem nō dependē
laboribz. q̄s ip̄i p̄ntes filijs
ip̄enderūt. Hūc ergo homē
cū bufonis mōstr̄o c̄t̄uētē

ut dixim⁹. frater iohānes de
magno pōte. s̄c̄ ord̄is p̄dica
tor. sicut p̄ ip̄m nobis rela
tū est. vidit i uunēute pa
uisus palā referentē oibz
et mōstrante. qd̄ p̄ mhono
ratiōe p̄uētū passus fuit
multis ānis. et adhuc sc̄dm
volūtātē dñi patēt̄ur. Hūc
postea s̄ nō p̄ dictū fr̄em
iohānē auduim⁹ sc̄ozū quo
rūdā p̄abus liberatū. et dis
paruisse subito sedū mōs
trū. Hūc igit̄ exēplo discāt
apes fideles filij. adiuuāe
et honorare p̄uēt̄es. et e
is vicē amoris retribuat̄ et
laboris. **Capitulum vij.**

Habz igit̄ cōis ē
ois labor. Et hoc
ē qd̄ b̄tus augus
tin⁹ in regula sua dicit. **Diā**
opa v̄ra in v̄nū fiat. ma
iori studio et frequentiori
alacritate. q̄ si vobis singu
li facētis p̄pria. Caritas eī
de q̄ scriptū ē q̄ nō querit
q̄ sua sūt. sic intelligit̄. q̄a
cōiā p̄pria. nō p̄pria cōibz
anponit. Et ideo q̄nto āpli
us rē cōmūnē curaueritis.
t̄āto vos āplius p̄ficē no
ueritis. ut in oibz quibz uti
tur t̄nsitoria n̄c̄t̄as. sup̄
emineat q̄ p̄manz caritas.
Et b̄s b̄ndictus in regula
monachoz. **Diā** sitas ūmi
ta ē aīe. Et ideo c̄tis t̄pibz

nuit in exemplū? Vbi autē
hoc nō fit. et seignacie torpēt
filii pntū laboribz puocati.
noueris eis vl' egestatis vl'
ūguitatis piculū iminere.

Vidi iuuenē. cui⁹ ama-
rissima relacōe menū quod
subūgo. Hic proz fratrum
suoz manuū labore uiuebt.
ipe vō seignis ocio vacabat.
et tedio. Et factū ē aiadū
sione diuina. ut eo cū prē
et fratz sedere ad mensā.
tibi ut ei soli videbat vte-
rent in angues. sapore tū
retū decurrentiū nō muta-
to. Hoc cū p aliquot dies
stnuaret in penis. tandem
mutato uite pōito liberat⁹
ē et sanatus. **Caplin**

Nillus cū p. **ix.**
celū licuerit ocio
perit dies. Vide
qūta diligentia laborē sectā
dū. et oaiū fugiēdū inculat.
In significacionē mali qd ē
ocū. cū misisset moyses ma-
nū in sinū suū. ptulit lepsā.
Vnde salomon ocū notumē
tū insinuās dicit. Descedia
ocidit pigru. id est ociosū.
Et vide causa. Noluit enī
manus ei⁹ quicū opari. Ni-
chil sic timēdū est ociosis. q̄
plapsus ī scenū luxurie. Et
hoc in dauid euidēt aduer-
tas. Vnde et salomon iterū
dicit. In lapide luteo. in quo

aduertas luxuriā. lapidabi-
tur piger. et omīs loquent
sup aspnaōe ei⁹. Demde
post pauca q̄ idē inculent.
De sterore bou lapidabit⁹
piger. et oīs qui tetigerit
eū man⁹ excutiet. In signi-
ficacōibz vō boni qd ē ma-
nuū opus. ab exordio mūdi
tulit deus hoīem et posuit
eū in paradisu voluptatis. ut
oparet et custodiret illum.
Hi ergo in loco voluptatis.
et qd eius ope opus erat.
n q̄ posteris suis quibz ne-
cessitas tūmbet exēplū opis
pberet. Vn illi⁹ et suis post
modū secuturis. dñs dixit.
In sudore vultus tui. vesce-
ris pane tuo. Et ne aliquis
excludat. dñs p moysen in
deutnomo dicit. Non erit
apud te sterilis utriusq̄ sex-
us. Ut enī dicit phs. vitā
in odiū suū adducē solet in-
ers ocū. Iusta ergo operi.
q̄a turpe ē oneri redē. Nō
ē vir fortis aut strenuus.
qui laborē fugit. Nullū la-
borē recusent man⁹. vnde
honestā vita cōsistit. Ocio
enī paupis patet infamia.
Nūq̄ vacat lasciuie remis-
sa man⁹. nichilq̄ tū certū
q̄ ocū vitia negotio discuti.
Mirū est aliqd fortit dici
vel fieri. ab hoīe molliciem
pffesso. Labores q̄ manuū

tuarū māducabis. Opus ei
 iusti ut dicit salomon. ad
 vitā. fructus aut̄ impij ad
 pccm̄. Honor aut̄ laborum
 gloriosus ē fructus. Unde
 iusto in fine dicit. Date ei
 de fructu manū suaz. et
 laudet̄ eū in portis opa
 eius. Paulus ut dicit glo
 riosissim⁹ augustin⁹ alit̄ edu
 catus utpote vir nobilis
 ad thozinthos scribit. La
 boram⁹ m̄q̄ opantes ma
 nibz n̄ris. Et ad colozeses.
 Nocte ac die opantes. ne
 quē v̄m̄ grauarem⁹. **C**
 Memor sū illustri virgi
 nis mātildis. que n̄ro tpe
 obdormisse p̄bat. Hec fi
 lia regis scozie ut p̄abili
 ratione didicim⁹. quatuor
 fr̄es habuit. Ducē q̄ relic
 ta vxore p̄ xpo paup̄rim⁹
 exulauit. Itē aliū comitē.
 qui vitā hēmiticā duxit.
 Itē archiep̄m. qui relicto
 regim̄ie. ordinē cisterciē
 sem̄ int̄itauit. Quart⁹ fu
 it alexander iunior frat.
 ānoz sedecā. Quē cū p̄z
 rex regnare cogēt. mech
 tildis soroz ei⁹ virgo vigi
 ti t̄n̄ annoz dixit fr̄i. Alex
 ander frater carissime qd̄
 nūc ages. Fr̄es tui maio
 res natu. terrā vel mūdū
 deseruerūt ut celū acq̄re
 rēt. regnū spreuerūt mor

tale. ut regna p̄petua possi
 derēt. Tibi ergo soli regnū
 relictū est. p̄ quo es celeste
 gloria et aīam p̄diturus.
 Hec mora. alexander re
 solutus in fletus. heu aut
 soroz. et qd̄ p̄sulis facere?
 Paratus ego sū. quicqd̄ iusse
 ris adimplē. Quos audito
 soroz gausa. accepit fr̄em
 mutato habitu. et ad remo
 tiora t̄nsduxit. ubi eū et
 multę vaccas. et lac ad co
 agulū adunare. et caseos
 optimos facē docuit. Inde
 uenēit ad gallias. ad foni
 claustrū cisterciēse. ubi soroz
 locauit fr̄em p̄ multoz vac
 carū. et p̄bat⁹ iuent⁹ in
 optimis caseis faciēdis. Hic
 monastērii fr̄em cōuersum
 factū soroz alloquit. Mul
 tū inquit apud deū meritū
 acquirē. q̄ trāam q̄ p̄ntes
 dimisim⁹. It̄ in hoc sp̄cia
 lissima remuneratōne ha
 bebim⁹. si usq̄ ad temp⁹ fu
 turū quo nos iuicē in celo
 ad cōsolatōne p̄petuā vide
 am⁹. ad p̄ns nos ut nullus
 n̄m̄ āplius altm̄ videat ab
 iuicē sequestrem⁹. Hoc au
 dito fletit frater. grauius
 istud dicens oibz q̄ amisit.
 Et licz iuuitus. impat̄ aīo.
 et a soroz totalit̄ sepatur.
 Illa at̄ ad nouē miliaria ī
 villa q̄ dicit̄ alapion ibidē

C

(Marginal notes in smaller script on the right edge of the page, partially cut off by the binding.)

māsura secessit. domūculam
 parvā habēs quasi auctarū
 tugurū. solo manuū labore
 vivebat. Domū vel elemo
 sinā accipe nō cogi potat
 ner rogari. Cū cetis pau
 pibus in augusto spicas col
 lige recusabat. s̄ extrema
 cum poras q̄ vix euaserāt
 duripientū manus rarif
 sima colligebat. Vix aliqd
 substantū mēbris habebat.
 et caput iacēs equatū hu
 meris. abū et potū inam
 bēs callosis genibz capie
 bat. Hoc idē et in plixis p̄
 abz facebat. In orōibz mul
 tociēs ita sensibz abstracta
 erant. ut nec chorustacioēs
 adiret. nec tonitrua au
 diebat. **N**ec at̄ de fratre
 ei⁹ alexandro qd̄ gratius
 ē p̄termittā. Cū monach⁹
 quidā fistulatū ex ulcere
 pectus habet. oraretqz ad
 tumultū iā defūcti. appuit
 s̄ alexand̄ sole lucidior
 conā gestās in manibus.
 et conā capitis insignit⁹.
 Cū ergo monachus q̄ret
 qd̄ conā duplicata signa
 ret. corona inq̄t quā gesto
 manibz. conā extitit t̄pal
 quā p̄ xp̄o defert. Corona
 vō quā gesto in capite. co
 rona ē. quā cōem cū sc̄is
 accipi. Et ut tibi fidentius
 ī ista visione credat. sc̄dm

fidē tuā saluus eris ab omī
 icōmodo quo torqueris. **E**t notādū.
 q̄ incognit⁹ māsit vsqz in di
 em mortis sue. Et tūc ostē
 tus obīa poris sui. se frēm
 s̄r mechtildis de alapion.
 et filiū regis scocie reuela
 uit. **F**ecerat at̄ eū in nobi
 litate suspectū factū qd̄dā.
 qd̄ multū postea doluit eue
 nisse. **V**ir nobilissim⁹ dñs
 hugo de kyzmēn. ap̄rum
 imanis magnitudis vena
 tu lassauerat. et ut nature
 ē bestie. stare coegerat ad
 resistendū. Equo at̄ nobil
 ille descēdēs. aptato pugi
 one cū bestia velle ipetē.
 et cū ei⁹ trucidatū formi
 daret. fr̄ alexander q̄ vac
 cas in vicino pascebat ar
 repto pugioē de manibus
 formidatis. bestia audacter
 iperit et occidit. **D**uo vi
 so. nobilis ille ī oscula sc̄is
 alexandri alio ruens. vē
 inq̄t nūquā vaccatū custos.
 nūq̄ etiā rusticus. v̄ndecūz
 veneris incruisti. **B**oror
 vō eius brā mechtildis. v̄n
 et q̄ ess̄ p̄ quosdā milites
 qui eā in scocia viderant.
 nouē annis inotuerat an
 mortē. Et tūc statū a t̄ra
 fugiss̄. n̄ violentē detenta
 ab hoībz extitiss̄. **M**iraculis
 multis in vita claruit et
 post mortē. **E**t quonū ut

dignū est p̄ scripturas et ex
ēpla q̄ ponim⁹. laborātes
manibz̄ vehemēt̄ extulim⁹.
obici p̄dicatoz̄ et m̄iorū
sc̄is ordibz̄ p̄t. cur nō ip̄i
sc̄dm̄ idē qd̄ apl̄s in p̄dica
tioē p̄m̄us. manuū labo
rē non habēt. Et breuit̄
quidē p̄ ip̄is r̄ndeo. ut eis
ut ī min⁹ p̄fectis defect⁹
ē. quo tantū apl̄m̄ carnis
se m̄ime dubitam⁹. Hec
ratio nō sufficet illis. qui
oblātūdi bonis et p̄f̄is
viris occasiones forsitan
q̄rē non desistent. Xp̄us
veritas. marthe r̄quenti
de oco sororis magdale
ne. r̄ndit. Maria optimā
partē elegit. q̄ nō aufetur
ab ea. Vnq̄ si optima ps
fuit v̄bū vite q̄rē. et anhe
lātū corde sitire. ergo min⁹
bona ps et indignior mar
the. q̄ ex sollicitudinē laboris
erga plurima turbabat.
Ecce et alia p̄batio. P̄mo
a calūpniatoribz̄ queo.
Q̄s labor ḡuoz̄ et dig
nior dicit p̄t. corporalis aut
sp̄ualis. Nō est q̄ abigat
quin sp̄ualis. Etenim fruc
tuosior. et dignior. ideo. Xp̄s
suis de sp̄uali. nō de corpora
li labore dixit. Opamini
nō abū qui ī peccat. s̄ qui
p̄manz̄ ī vitā eternā. La
bor ergo eoz̄. quibz̄ laq̄os

occlusionis inertit̄is. labor est
studij. labor assilij. labor p̄
meditacois. labor sollicitu
dis. ne indiscussū qd̄ et in
ordinatū p̄ferant. labor
tioris labor p̄dicatois. Ca
libz̄ haut dubiū ē. qui sp̄s
bonoz̄ f̄m̄ in ordine ingi
ter atterant. Obmittā reli
qua. q̄ sc̄dm̄ exptos ḡuoz̄
vident. Qd̄ dicit̄ de laboē
assilij et cōfessioibz̄ audiēdis
in quo sp̄ualit̄as p̄ccoz̄ū.
tolerare cogunt. ut p̄ au
res ad cor tr̄sitū faciāt.
et sp̄ritū corpusq̄ totalit̄
defatigēt. et in medijs īren
dijs positi p̄ angustia qd̄
faciāt quo se v̄tant igno
rāt. Q̄s enī sc̄dm̄ boeciū.
tā p̄posite felicitatis ē. ut
nō cū status sui q̄litate vix
etur. Credo multos eē et
fuisse in ordie. qui potius
p̄ tēpus sustinuisset flam
mas incendiij corporales. q̄
hui⁹ sp̄ualis incendiij angus
tias sp̄ertulisset. Porēs est
tū deus ī seruis suis flam
mas igniū mitigare. ut e
os nō tangat incendiū si
cut nec tres p̄veros ī for
nate. et facē mediū ei⁹ q̄
v̄tū rois flātem. Nec ē
aut̄ consolatio bonoz̄ f̄m̄.
ut si ad modicū eos in con
fessioibz̄ audiēdis eos o
porteat tristari. Mulier

in... labor.
... in spe. qd̄ p̄
... homo in
... q̄ pro
... lignum
... v̄tū
... eos in oca
... sc̄la. v̄tū
... anulo fidei
... gloriof̄
... exptis
... ange
... timo
... mul
... gratulan
... m
... posse
... v̄tū
... et suā
... ad pe
... sua lu
... et sa
... Et de
... q̄ p̄ nūmo
... dūctissimas
... of
... m̄to
... cor
... fieri. a
... detra
... ad laboēs
... si
... que
... f̄m̄
... fra
... v̄tū
... nō ha
... p̄ luro

enī cū parit tristitiā habet.
 Gaudet tamē in spe. qā p
 penitentiā natus ē homo in
 mūdū. Videntes enī q̄ pro
 digi filij a regione lōgīnqua
 ad pū patre redeūt. vidē
 tes nichilomin⁹ eos in oscu
 lo recipi. p̄mā stolā in oīe
 ae. p̄ferri. eos anulo fidei
 q̄ p̄ dilāone opat̄ gloriofī⁹
 adornari. calciari exēplis
 p̄m. et in oībz totā ange
 loz et scōz familiā. tanto
 tripudiosius q̄nto eoz mul
 titudīe nūosius gratulari.
 Neq̄ enī credo sub celo in
 corde boni fr̄is maius posse
 gaudiū genari. q̄ q̄ videat
 p̄ penitētem graciā et suā
 exhortationē auerti ad pe
 nitentiā p̄tores. et sua lu
 gere c̄mina p̄fitendo. et sa
 tisface corde p̄mpto. Et de
 hīs vidi plures. q̄ p̄ nimio
 gaudio lacrimas dulcissimas
 ediderūt. Si q̄s aut̄ dixit. of
 ficia ordīs que p̄misi. cū mltō
 mltōnes grauanūe spūs. t̄ cor
 pis attenuatiōe nō fieri. a
 mentē dico vl' ordīni detra
 hentē. Hic veniā ad labōes
 qui sūt in ordīe corpales. si
 p̄ laboribz nō receperit que
 dicta sūt dectores. Nūq̄
 vides. ī p̄dicatoz ordīe fra
 tres. q̄ et si studijs stānus
 et vigilijs maceati. nō ha
 bentes in zona es. p̄ luto

sa et lubrica pedibz q̄diētes.
 terras p̄dicatioibz circuire.
 iparata fr̄q̄ter hospicia.
 cibos duros et crudos. et
 sup oīa nigritudinē homi
 sustine. Parare enī alia q̄
 ea quibz utunt̄ et hospites.
 icognitis maxie graue est.
 qd̄ mūne ē de alijs religio
 sis. qui etiā carnibz nō utūt.
 qui hospitibz suis p̄nt datā
 refunde. et de suo emē qd̄
 nō habent. **H**inc qd̄cā
 mēorabile qd̄ stigit nō mee
 bo. Vallis ducis in brabātia
 monasteriū ē. qd̄ nobil' dux
 henric⁹ brabātie. margare
 te sue filie sub asteriēsi ordi
 ne p̄pauit. Hui⁹ p̄mā abba
 tissam vidim⁹ nobilissimā.
 aleydem. q̄ natūli īgenio.
 v̄tute et graciā clara fuit.
 Ad visitandū at̄ monastiū
 abbas wilhelm⁹ wylariēsis
 postea clareuallēsis. scdm
 ordinē venit. Tēto caplo
 a quibusdā accusata ē ab
 batissa aleidis. q̄ fr̄ibz p̄di
 catoribz et mīozibz vinum
 daret et pisces. tunicas ad
 pausandū lotas et mūdās
 dederet. et lotuā eoz pedi
 bz p̄paret. et hec oīa nō fa
 ret monachis sui ordīs cū
 veniret. Illa ergo q̄sita et
 obtenta licētia r̄ndendi.
 dixit. Ut accusant ita est.
 S̄z qd̄ hec r̄acionis habeāt

Ex^m

hos tres viuendi modos si
 mul seruare vident. **B**er-
 det cū clericis. cū canonicis
 horis canēdis iungunt
Cū monachis vō et alijs
 religiosīs in quētibz suis
 accusaciones. vapulaciones.
 ieiunū. et p magna pre-
 silētiū. ac cotidianas fere
 ac geniales post xpletōū
 disciplinas. pter illa q̄ in-
 trisecus sūt. ut ad nudū q̄
 in pdicatoribz funicul^{us} sup
 lūbos. vestis in itinē pedes
 ter lana. multis sudoribus
 itassua. sine ullis possessi-
 onibz et ppetatibz viuē ele-
 gerūt. **D** q̄lis et q̄nt^{us} labor
 frībz mioribz instat. ut suū
 cotidie q̄rat panē. **F**ribz
 vō pdicatoribz ḡralit̄ oibz
 post augustū. ut p residuū
 t̄pis necessariū panē habe-
 ant. quo min^{us} studiū eorū
 ipediat aut cesset. **D** ista
 tissimi viri nō vos pudeat
 panē petē. cū xps dñs a sa-
 maritana muliere aquam
 petēdit ad bibendū. **N**on
 vereamū dici vl' eē mēdici.
 qm̄ b̄ros paupes xps vitas
 hos astrexit. **T**estant̄ her
 sēpture noui ac vetis testa-
 menti. **H**ac et oēs fere phi-
 in sēpturis suis amēdabile
 reliq̄rūt. **E**t papue seneca.
 qui pauli doctoris gentiū
 multis epistolis amēdat.

Nit enī idē illustris vir. **Ri-**
 chul magnū in rebz hūanis.
 nisi aīm^{us} magna despiciens
Inopie parua desūt. auari-
 cie oīa. **C**ruetissime viuerēt
 hoies si duo vba tollerent.
 meū et tuū. **P**lane ergo est
 felicissim^{us} cui felicitate opus
 nō est. **P**otētissim^{us}. qui habet
 in p̄tate seipm. **A**uaria e
 paup̄tate intulit. et multa
 decupiscēdo pdidit oīa. **H**ine
 hoste papit hostilia et classis
 causas. **S**i alia deficiūt ni-
 mia felicitas sibi iuenit. **N**e
 quid longa etas multis la-
 boribz multa demū dilige-
 tia staurit. id vñ^{us} dies sp̄git
 et dissipat. **E**ss̄ aliqd̄ imbe-
 cillitatis n̄re solaciū. rerū
 q̄ n̄raz. si tā cito repara-
 rent̄ cūcta q̄ fugiūt. **S**ed
 nūc incrementa lente exēūt.
 et festinat̄ in dāpnū. **P**ecu-
 nia exquo in honore eē ce-
 pit. virtus rerū honori ce-
 dit. **A**n diues q̄s sit oēs
 q̄rim^{us}. nemo an bon^{us}. **I**biq̄
 tāti quilibet q̄ntū habuit
 fuit. **N**ulla auaricia sine
 pena ē. q̄uis sit satis ip-
 sa penarū. **M**aiore tormē-
 to pecūia possidet. q̄ q̄rit.
Necessē ē ergo paruo as-
 suescē. **N**ō puto paup̄em
 eē. cui q̄ntulūciq̄s sup̄ est
 satis ē. **E**t quidē certius ē
 q̄ qui multa possidet. **C**ui

A honesta res est leta paup̄-
 tis. **O**īa h̄t. q̄ nichil cupisc̄.

Pars vermiū corp⁹. ps de
 monū aīa. ps filioꝝ. uxo
 ris ul' pncipis diuicie quas
 reliq̄t. Et hī tres sibi tam
 mode diuiserūt. ut neut
 eorū ptem suā p retis ve
 siduis amutaret. **N**ach
 testis sit xps. q̄ in oībz hī
 gloriā dictoz duoz ordi
 nū non q̄siu. ē qui q̄rat
 et iudicat. **H**z rñde detrac
 toribz sū xp̄i sus. q̄ religi
 ones has nouas supstici
 ales iudicat. et ianes fīm
 disausy nouos. et ut utar
 eoz vbo. gyrouagos frēs
 vocat. **E**ra frēs non vos pu
 deat cū paulo doctore gen
 tū. dia vel ēē gyrouagos.
 q̄ ab hyspania usq̄ ad hy
 liriā repleuit euāgelii
 xpi. **S**edet illi in claustris
 domi. et utinā cū maria.
 vos cū paulo cūitis obe
 dientiā adimplentes. **E**t spe
 ro q̄ si in mūdo p̄ssurā ha
 betis in xpo tamē pacem.
 habebitis. tāta forsitan.
 ul' maiore q̄ illi qui in lo
 co q̄etis inuivāt. et sibi
 met iurē discordias suscitāt
 vel platis. **E**t si a discordi
 is ut forte dicit fuerit ali
 eni. sedeāt vestiti t̄plicit̄.
 gaudeāt pace sua p̄mittāt
 frēs ut dicūt gyrouagos ī
 semicinctis pannosos cū
 ire p̄mundū. aīas viuifi

care xpi morte redeptas.
 de faucibz demonū extra
 hētes. quas illi ī pace sua
 et leui cura dissimulat ad
 inferos descēde. **O** si vē re
 ligiosi et vē xpi amatores
 eēnt. qui talibz detrahūt. iu
 dicāt et despiciūt. quos si
 sinceris oculis inspiceret.
 q̄ leto vultu fēlitz gaude
 rent. qui retēndis. libera
 dis et soluendis aiabz in
 sistūt. q̄s xps tanto dignas
 p̄cio sui sanguis app̄bavit.
 ut respectiue p̄penden.
 q̄qd p̄ redeptioē eoz face
 potuisset. **C** **S**up hoc q̄dā
 cisterciensis ordis monach⁹
 vite tā sancte. visionē mira
 bile vidit. ut ei nō credē fla
 giosissimū putaret. et ipiū.
Erapt⁹ enī in spū. patronā
 xpi cisterciensis ordis vidit
 xpi ihesu benignissimā ge
 nitrem. **C**ui beatā virgo.
Ut sincerē inquit diligas. **E**t
 p̄ eis m̄teius oꝝes. tue car
 tati meos frēs filios reco
 mēdo. **C**ū ille letus anue
 ret frēs ordinis sui hos cō
 fides. beatā virgo inq̄t. **H**a
 beo et alios frēs. quos me
 o patrocinio fouēdos t̄tus
 rodiendos āplector. **E**t hec
 dicens. reuelato pallio. fra
 tres ordis p̄dicatoꝝ sub eo
 p̄tutatos ostēdit. et adier.
Hij sūt inq̄t. q̄ specialiter

Exm

insistit negotio. ne dilecti filii
mei sanguis inutiliter sit effu-
sus. **S**imilit' cum quedam in
saxonia. ut nobis frater walth-
erus de treueri ordinis predi-
catorum retulit. scissime opini-
onis reclusa predicatorum no-
mie excitata. vide fratres in
iunio ordinis vehementius af-
fectasset. et tandem duos iu-
venes fratres data occasione
vidisset. attonita mentis
pace dixit ad dominum. **C**is est
domine. quod predicatio ubi tui per
tam infantulos et impios
homines usurpat. **C**ui mox
ad hec verba beati christi ma-
ter apparet. reuelato pal-
lio ut prius dictum est. ei fratres
ordinis ostendit. dicens. **N**e des-
picias quoscumque tales. Ego
sum que rego eos et prego
et eorum vias dirigo in viam
pacis. **E**cce vide lector quod ve-
racissime hec dixit verita-
tis mater. **V**idimus maxime
in iunio ordinis predicatorum. vi-
demus et nunc iuvenes im-
pios. delicatos recentis a
seculo venientes. et tunc trans-
sociis abinatos. inter pios
non euersos. inter nocentes in-
nocentes. simplices sicut
colubas. inter astutissime
malignantes. prudenter tamen
sicut serpentes in sui custo-
dia ambulantes. **C**is non
miretur ut olim et magis

nunc istos pueros in medio
fornacis estuatis ignibus non
exuri. quam aliorum a turbis se-
cularibus restrictiorum ordi-
num religiosi sine maximis
periculis. ut frequentissime heu
vidimus et audimus vix e-
uadunt. **A**gunt illi in labo-
ribus et diuisis negociis dis-
turbantur. et tamen infracti persistunt.
Isti vero vacant salutem mentis
et corporis. et vacillat. **E**t
hec cui imputanda sunt. **N**one-
bitum. **A**time. **S**ed mihi christi.
Si qui vero cadunt quia spiritus et
caro sunt. non colupne relictis
maria est. sed baculo aridi-
neo sive aegypti desideris
inuitunt. **E**t ut hec sub ex-
emplo pateat. miraculum eui-
dentissimum proponam. **V**i-
dimus fratrem in ordine predi-
catorum de domo brugesi in fla-
ndria rauenum vel rayguerum
nomine. iuuenem sagacem ingenio.
et secularibus litteris institutum
hic statim ut ordinem ingressus
est acriter studio theolo-
gie cepit insistere. **S**ed cum nun-
quam illuminata mens. nec or-
nibus precepta stupet ad lu-
men. et minus capax animus
veto incostanter fluctuaret.
cepit cogitare velle distu-
tere. quod sectarum. iudeorum gen-
tilium. christianorum. potiori ven-
tatis culmine fulciret. **V**idebit
quidem quod inter gentiles et

philozophos q̄ naturali vaci
one regēbant. videbat et iu
deos legē a deo at̄q̄tus ac
cepisse. videbat et xp̄ianos
euāgelicis obseruatiōibus
gloriam. **S**z quid in hijs
certus eēt tenēdū. segni
us fluctuabat. **C**ōuenit
ergo iudeos. discessione
legis p̄posuit. **S**z cū fr̄es or
dinis vidisset ex frep̄ri col
lacione hōiem fluctuare.
arrendū eū a talibz cōsue
rūt. **A**t qm̄ ardatz ignis a
aroz surgit i flāmas. iu
uenis in tantū dyabolo sti
mulate grauat̄. ut medi
a nocte fugā oimoda at̄p̄
taret. **H**atim ergo ut ad ex
itū porte venit. obuia illi
fuit maris stella v̄go ma
ria. ad portū salutis deuiū
reductura. **C**ui dixit. Fluctu
asti a via deuius. **V**itate in
fide filij mei te dubitas iue
nisse. **N**ouis certissie. q̄ sca
ret p̄ orbē gentilitas diuer
sis erroribz. **J**udei nichil so
lidi tenet. diuisas ūbras se
quūt. nequicie tenebris ob
fuscati. **E**uāgelium vō noue
grē. p̄ hoc v̄itate habē pro
bat. q̄ caritate. hūilitate. et
castitate refulget. q̄ tria i
ordie quē intrasti. purga
to mentis oculo p̄rogari
ue videbis. **E**go at̄ sū m̄
xp̄i patrona ordis tui. q̄

nō passa sū solita pietate
tua. castā m̄colē deapi vel
perire. **H**ec dicēs gloriosa
v̄go disparuit. et iuuenem
fortatū ac firmatū in fide
in magna cordis iocūditate
reliquit. **H**ic idē in ordi
ne tantū p̄sent. ut lector in
ordine fieret. et cōsumatus
i breui ad potiora t̄siret.
Ve ergo digne et iuste a
fr̄ibus p̄dicatozibz parsius
ē sanxitū. ut post c̄pletō
um oī die cū pressioe et so
lēpnitate cereoz. salue re
gina misēdie. fuis flexis i
iunio genubz in laudē et
gloriā gloriosissie v̄ginis
decanter. **C**aveat ergo ma
ledici et ip̄ij detractozes. ne
cont̄ patroniū matris xp̄i
ei filios isectent. et un̄ par
tinantis et defendēis in
curvat. **C**ruida n̄ro tpe
papa. cui n̄ome p̄t̄ reue
rencia scē sedis silencio p̄n̄
sim. cū sicut ab illis idubi
tant̄ accepim. qui v̄ome in
curia tūc fuerūt. lras de
diss̄ cont̄ p̄uilegia a serpo
et suoz p̄decessoz q̄tiloz a
p̄licoz obtenta. duoz ordi
nū. quoz unū p̄ zachariā
p̄phetā. additor ab etno voca
uit deozē. p̄dicatoz scilicet.
alterū vō funiculū. q̄ luci
dissie m̄celligas et m̄ozes.
eadē die paralisi p̄cussus

Ex^m

specialit' a dno papa vocati.
 et alioz placoz atqz magno
 ru viroz disputaciones plix
 as et magnas. habitas a
 magne corā multas. et in
 ipis iuenire possit rerū ges
 tarū enucleatissima vita
 te. **Quappt** iā dicti mgrū
 firm aduſarij. dignitatibz et
 bñficijs oibus sunt puati.
 donec iurauerūt mādatū
 dñi pape. et renouare pa
 risius et in alijs ciuitatibz
 et locis vtriusqz pdicatoris
 eoz. q̄quid ſtra dictoz firm
 ordines implite vl' expli
 te euouiffent. **Et notan**
 dū. q̄ anteq̄ pfatus mgr
 albertus frat' ordis pdica
 toz curiā romanā intueat.
 dicti mgrū wilhelm' cū suis
 plicibz mirōmō clerū ro
 manū necnō et plm i pte
 sue pūſitatis puertēat et
 ſeduxerāt multas vbas. **h̄z**
 post pfatas disputaciones. cū
 ad petitiōē dñi pape et
 oim cardinalū. ipse mgrū al
 bertus euāgelii iohānis
 totalit' et epistolās canoni
 cas muro et maudito modo
 sup oem hōiem exponēdo
 legiffet. cū tanto fauore oim.
 negoaiū firm pdicatorū. ne
 goaiū et mōzū. t̄minatū
 est et clufū. ut oēs ūmici
 eoz obstupescēt et horre
 vent. et vitatis fautores

ſūma pace ageſcerēt et gau
 derēt. **Ad** at sup hoc cuidā
 ſcō viro duobz ānis anteq̄
 diſceptatio fieret oñſum ſit.
 idubilit' reſeram. **Vene**
 rat quidā p̄poſitus ordis re
 gularis de bauaria vir ſcō
 et bon' ad curiā romanā.
 p̄ negocijs q̄ habebat. **Una**
 ergo dierū in ecclia ſcā pet'
 tome orās ad exceſſū mē
 tis raptus ē. et vidit ipam
 ecclia plenā ſerpētibz. q̄z
 horribili ſibulo non tantū
 ipā. verū etiā tota roma re
 plebat. **Hec** mora. eodē ſcō
 viro ſibulo ſerpentū ſterēto.
 vidit virū in habitu ordinis
 pdicatorū introēte ecclia.
Quē cū ſtupēt incognitū.
 dictū est ei t̄nſo diuino. qm
 albert' noīe vocaret. **Hunc**
 ergo dicti ſerpentes ſibilis
 iportunis aggreſſi. uolue
 bāt ſe pedibz ei' et pectori.
 brachijs quoqz ac totius cor
 pis mēbris. **De** quoz medi
 o ſe virilit' et violent' extu
 tiens aſcendit extedra. in q̄
 ſacrū euāgelii diebz ſolep
 nibz legi conſueuerat. et le
 git in ea euāgelii ſcōm io
 hānem. uſqz ad locū ubi d̄r.
 et vbi caro factū est. et ha
 bitauit i nobis. ſtatiqz ſer
 pentū ſibilis ſquieuit. **Hec**
 pentes fugati ſūt. et pax rō
 data ē vniūſis. **Hec** igit' qd

significaret nimirum vir sanctus
ignorans. in terra sua reuersus
est. et sorori sue auda scissie
recluse quod sibi come reuela-
tu fuit indicauit. Cui illa
vehementer exultans. Ecce in-
quit audiui. quod ille albertus
qui tibi in visione forte motus
tratus est. nup comiti de othe-
ahum prope terram istam locutu-
rus aduenit. Et propositus non
modice gauisus in uerbo. uer-
da magis et uidebo quis sit.
Spero enim quod adhuc faciem
eius ex dicta tibi uisione cog-
noscam. Et hec dicens prope-
rauit uide uerum. Et ex certissimis
signis stature. faciei coloris
et parue macule quam habe-
bat sub palpebra hominem re-
cognouit. **M**irare lector. ob-
stupescere miraculum. **E**o
euidencius quod uidisti. **N**ec
in uerbo distat uisio diu ante
prognata a re facta postmo-
du subsecuta. **I**ndicauit ergo
uir beatus dicto magistro alber-
to modum quem uiderat uisio-
nis. sed neuter quod hoc signifi-
care possit agnouit. **A**ccidit
autem postea ut facta dissenti-
one inter universitatem cleri pa-
risiensis. et fratres ordinis predi-
catorum atque minorum. citatis partibus
coram papa. ipse apostolicus ma-
gistrum mandaret albertum.
antequam iter uellet arripere.
expiri forsitan pro christo uolens

prophate uisionis effectum. **N**ec
nisi sefellit ut dictum uel dig-
num. enigmatische reuelationis
uirtus prophetalis. ymo secundum
ostense rei ordine omnia attinge-
runt. **G**racia autem dei. unius
ex quatuor dictis magistris.
scilicet xpianus beluacensis.
infirmatus. et amarissimo
corde stritus. recognouit
nichil se et apostolice suos ad
dictos ordines habuisse. nisi
quod illis equari sanctam non ualent
et pro hoc eos suspenderit au-
ditores. **E**t addidit. **Q**uia autem
nichil habeo quod uobis pro in-
iuria graui illata refundam.
in signum tamen quod ex corde
peniteo. corpus meum apud
uos fratres predicatores tradendum se-
plurimae reliquo. **C**ulicet et magister
laurencius anglicus. post
grauissimam persecutionem sum.
datis librorum suorum copiis scri-
bis predicatoribus parisiis.
moriturus apud eos in uere pe-
nitens delatus est et sepultus.
Hoc idem de alijs plurimis
qui ordinem persecuti sunt. at-
tingit nutu dei. **E**t uide licet
quod amara et quod execranda et
fratres predicatores primo. et post
ea contra fratres minores simul
per uniuersalem etiam discordia
suscitata est. quia cordibus non
tantum clericorum secularium. et
laycorum. uerum etiam omnibus
quorumcumque religiosorum. tam

dicitur scandalum est impium. ut
 nullis rationibus. nullis aucto-
 ritatibus sanctorum flecti posset. do-
 nec per dominum papam et totam
 curiam romanam flectent. **Et**
 in hac tempe peruenit et ge-
 nerali stulticia. quod non videat
 maximum christi ecclesie periculum
 imminere. **Unde** homo summe
 opinionis in brabantia. per ex-
 cessum mentis quasi uniuersalem
 ecclesiam sub celo collectam
 vidit. et cum ordinibus uniu-
 ersis. predicatores ordinem in sin-
 gulis personis vibratissimis
 radijs choruscare. **Hec** mo-
 ra vidit toti mundo caliginem
 teneberrimam supfundi. ita ut
 vix toto orbe aliquid luminis
 videtur. **Hec** ut vidit. gressus
 sine ignemur. **Et** paulatim
 tenebris dissipatis. lux per-
 tina reddita est uniuersis. **Vi-**
 dit quoque et in illa collecta
 generalissima personarum eccle-
 siasticarum. maxime auctis vi-
 ri velud speciali gloria. e-
 uidentius preminere. **Cum** stu-
 pens querebat quod hic esset. rursus
 est ei. **Paulus** iste apostolus prin-
 cipalis doctor ecclesie est. qui mil-
 ta passionem inuenit a temporibus
 suis nunquam sanctam uniuersalem
 ecclesiam tam quam periculo fluct-
 tuasse. **Et** inde letor euiden-
 tia veritatis. **Si** enim tam per-
 fectis tam discretis atque lit-
 teratissimis viris. ut nec

stude. nec regere. nec predicare
 vel confessiones audire possent
 ora obstructa fuisset. et hoc
 solis secularibus clericis face-
 re. quorum per maxima pars prin-
 cipue in sacrorum prothialibus
 vita et sancta munus idonea co-
 nstat. quanta iactura fiet animarum
 quod auctor et princeps salutis
 nostre ihesus suo sanguine pro
 so redemit. **Et** quod pauci sunt
 ex hiis qui non proprie sola que-
 runt que sua sunt. et in minimis
 que ihesu christi. mallet potius
 amissas sibi animas saucias per
 totum annum in mortalibus
 dissimulare peccatis. quam equum
 suum clauo pedis lesum v-
 no die vel duobus negligere
 claudicare. **Quia** autem in super-
 dictis magistris et secularibus
 clericis inuidie causa fuit. quod
 fratres parisienses plures et pre-
 oes litteratores in scholis au-
 ditores habebant. et in regi-
 mine preminebant. **Uidebant**
 enim quod magistri seculares si-
 cut viri diuinae dormuerunt
 somnum suum. ducebantque in
 bonis dies suos. **Et** cum de
 vespe multipliciter feru-
 loz obruerent et potum. et
 postea vigilare non possent.
 neque stude. et per hoc nichil
 inuenire in manibus quod pro-
 ferret. sequenti mane solep-
 ne die constituebant auditores
 in aduersis. et sic per tempus

uniuersitatis mandata in sep
 to redacta seruare. **T**uc ma
 gistri malicie sue ppositu
 no habetes. turbulenssime
 uiderut. **Q**uid nobis inq
 ut pdesi una scola ee ste
 tos. du rupto pariete me
 dio int duas scolas. tot si
 cut ante habent min9 ca
 pacitate abitus auditoes.
Et mox legatus ad conu
 natione comotus ginter.
 ut uideo inq. uti ppositi
 aut uoluntatis no est. ut qs
 frater rector sit. et una sal
 te scola gaudeat ul' duabz.
Dup hoc qd frēs faciāt vi
 derint. **N**ec credo q roma
 na curia obreio p multos
 anos duaru scolaru magis
 terio. puare eos debeat ui
 re suo. **D**icut audiuim9. ita
 et uidiim9. **N**ā dñs tūc pa
 pa qm grauissim9 frīb9
 fuit ut sup posuim9. tamen
 ut in hoc iustus uider. ius
 ticiā fribus denegare non
 potuit. et p eis iuris sente
 cia tulit. nec hoc semel et
 iterū. **S**mo et tciō. iam sp
 p nūcios uniuersitatis appel
 laciōe xpulsus. **E**t notādū
 q sculcari quidē et tbulai
 iustoz uita et uitas pt ad
 tps. s exāgū nūq. **C**alma
 ri ar dispesatiue et suppe
 ditari pt. s hoc ut exalta
 ti iusti postmodū elucescāt.

Inimui uo eoz ad modicu
 eleuati postmodū nō exis
 tant. **U**nde gratulabūdis
 dauid. nō relinquet inquit
 deus uirgā pccoz sup sorte
 iustoz. **A**c si dicat. **N**ō re
 linquet deus uirgā dñan
 tū pccoz nequit sanctis.
 ut eos sp affligāt. **I**z sorte
 pacis et remuneraciōis uēi
 ente. scōz uirgā hoc ē ip
 sā tribulaciōne. ul' ut me
 lius dicat. uirgā ipos tri
 bulantes. **S**ceptibilis amo
 uebit. uel ipenitētes in ig
 nē precipitabit etnū. **E**t
 ut euident pateat. quedam
 referā de magro quodā. o
 pinioē p maxio. qui prius
 pposit9 solepnis ecclie. domū
 fīm pdicator9 astructā in
 opido uolent eiecit. s rui
 na turpiori ut audies est
 pietus. **F**actus enī epūs
 romane curie cardinalis.
 tyrānizauit feralit cont
 frēs pdicatores pit et mi
 nores. **E**t ob hoc ut patuit.
 tali morte multatus ē. **C**a
 dens enī de loco editiori.
 fractis ceruicibz expirauit.
Et uide mirabilis et gra
 uis q audisti. **E**adē die
 q cecidit. cū ei9 mors subi
 ta ex reuelaciōe cuiusdā
 mulieris scissime p frēm
 minozē pdicētur. spreuit
 arguentē se et inuertus

Exm

cōtumelia dixit. **N**ō es ppha.
neq; filius pphete. **E**t ego q̄
de pcuravi. ut ordo vester
et ordo p̄dicatoꝝ subiciant
ep̄is. **A**ddā ad hoc. ut sub
iciant viliſſioꝝ pedib; sa
cerdotū. **H**ec dices. vidit e
signa p̄dicta sibi et nō ad
uertit. **E**xcreavit enī cum
supbia. quā nō vidit. **E**t h̄
signa fuerūt. q̄ ira imode
rata d̄naret ei. dū in ipso
mane diei quo accessurus
erat ad altare pacificū nō
posſ. q̄ loturus manū suaſ
ep̄alem anulū p̄deret. que
oīa luce clarius sūt p̄ple
ta. **C**ū enī d̄ns papa ecclē
sua quādā fratꝝ minorū
ſecrere debuisset. et d̄ns
ep̄s cardinalis ad portam
fratꝝ m̄ioꝝ pulsas. int̄mis
sus celerit nō fuisset. tāta
ira raptus ē ex se. ut cele
braturus p̄mā missā nullo
mō etiā facta ſeſſioe pac
ficari posset. et t̄n ad terri
fica ſac̄menta p̄cessit. **P**ost
hec vō cū manus suas ve
gressus ad hospiciū abluē
voluisset. et aſtari ep̄alem
anulū ad tenendū porrex
iſſ. lotus illū mox qui ha
bet anulū nō inuenit. **S**ta
timq; miratꝝ dixit. **E**go p̄
didi p̄ſulatū. **S**ubtrictib;
ōibus atq; stupentib;. aſce
dit edicius. et solus cont̄

ſuetudine sua senex et de
bilitate ſectus p̄cessit ad
camerā. et diſſiliete aſſere
deorſū exiit et expiravit
Et vide ſtupendū valde et
occultū dei iudiciū. **C**ogno
ui ip̄e hōmē ut amēſalis
dilectꝝ et ſamiliaris eide. ſecū
vna domo pariſius hospita
tus. de quo fateor. raro ſe
cularē devicū tam ſobriū.
tam honeſtū. tā affabile. tā
largū in paupes me vidif
ſe. **E**t eū utiq; vidi nouem
ep̄atū ſteptorē. tandemq;
p̄ tres meſes in excoꝛcātoe
coactū archiep̄atus auidā
ſuſcipe dignitate. **I**nde vō
t̄nſlatus. romane curie fit
ep̄s cardinalis. et ī tali
eminentia talit̄ deſipuit ut
audiſtis. **H**ed ſpero. q̄ nō in
fine obliuſcat̄ eiꝝ deus. et
in ira atineat miſericordiā
ſua. et magna pietate ſua
miſerebit̄ forſitan penitēti.
Igit̄ nō tacebo diuine
p̄miſſiois mirabilia poſtq;
cepi. **N**arrabo et de miſeli
ſſimo quodā noto michi
ſac̄dote p̄mū prochnali. et
poſtea decano xp̄ianitatis.
et demū canōico cuiusdā
ecclē cathedralis. q̄ ōibus
religioſis et ſpecialit̄ p̄di
catorib; et p̄iter minorib;
ſup̄ modū atrariꝝ. eozꝝ p̄
dicatoꝝ et maxime ne

E

confessiones audiret & crude-
 lissime detrahebat. Verebar
 aut sicut oēs fere tales. ne
 inuidissima et luxuriosissi-
 ma eius vita p tales quoquo
 modo in noticiā deueniret.
 Et factū est ut palisi destitu-
 tus p septemū veraret. In
 q̄ egritudine nec vbo saltem
 dñm recognouit. Cūq; a p-
 prio ep̄o sorijs et fr̄ibz dicto-
 rū ordinū sepius visitare-
 tur. corripetq; et nō cura-
 ret. sine cōfessione et diui-
 ni noīs reclamatiōe et sac-
 ramentis. vita puatus ē. et ex-
 tra amiteriū asinina tumu-
 latiōe sepultus. Et digne q̄dē.
 ut qui alijs bñficiū p̄dica-
 tiōis et cōfessionis inuidens
 ipediuit. ip̄e p̄cōz cōfessioe
 et sacramentis puaret. **C**
 Narrabo et de nigro phi-
 lippo cancellario parisiensi. de
 quo supius retuli loco suo.
 Hic cont̄ fr̄es ord̄is p̄dica-
 torū in om̄i fere publica pa-
 risiensi stacione et sermone la-
 trabat. Et quidē cū ip̄e die-
 bus quidecim ante mortem
 cont̄ eos crudelit̄ p̄dicasset.
 sequenti dñica. frat̄ henricus
 dictus de colonia dicti ord̄is
 feruentissim⁹ et discretissim⁹
 p̄dicator. corā vniuersitate.
 singulis q̄ d̄ca fr̄es dictos.
 cancellarius p̄dicauerat re-
 tractatis ad vnguē om̄ia

luculentissime p̄ diuine scrip-
 ture paginā inprobauit. Cu-
 ius ip̄obacōis cōfusiōe can-
 cellarius mox tactus dolōe
 cordis inuisceris. repēte cō-
 tremuit. et infirmatus ad
 mortē. obiit tali modo. ut
 audistis iā in p̄cedētibz.
 Hec sūt que d̄ca aduſarios
 fr̄m facta vidim⁹. exceptis
 alijs q̄ multa et veracissimē
 nouim⁹. et oculis dei uidi-
 cijs. q̄ grauiora et dāpna-
 biliora istis oibz reputam⁹.
 Hec cont̄ inuidos. s̄ de hijs
 ad p̄ns ista sufficiat. Nos
 at̄ ad exponēda reliq; oīū
 t̄nſeamus. **Capitulum. x.**
Omnēs vnā
 incolūt māſio-
 nē. Neq; enī e-
 as natura diuidi patit. Pro-
 babile ē oibz tutissimū eē
 fidelibz om̄ibz vnā incolē
 māſione. Unde dauid. Ecce
 q̄ bonū et q̄ iocundū. & ce-
 ta. Deū enī equi. vno mi-
 tescūt loco. Et itez dauid.
 Qui habitāe facit vnus
 moris in domo. Hoc cont̄
 cōsuetudines quorūdā monāſ-
 terioz. qui monachos suos
 vel clericos ut ita dicā. si
 fuerit regulares. ī curijs a
 in prochijs solos mittunt.
 solosq; reliquūt. et hoc p̄
 ip̄m dñm totius rectitudis
 et v̄tutis exemplū. q̄ suos

binos et binos misit. De enim
soli ut dicit salomon. quoniam si
caderit. non habebit suble-
uatorem. **E**t vera hec sente-
tia sit ego noui. qui iginta
annis et eo amplius vices e-
piscopi in p[ro]uincijs diuisis et
dyocesijs habui. quod in hoc ar-
ticulo quo religiosi vel soli
vadunt in vijs. vel soli ma-
net in curijs. horrenda ma-
la. scandala. horrenda peccata.
frequenter audiui. quod nunquam
sustinisset adiuuto socio
vel fecisset. Et ex pater dis-
cretissimus augustinus in re-
gula sua statuit. ut non mi-
nus quam duo vel tres. vltimusque
ne cesse habent uent. In h[uius]
enim articulo omnes fere ordi-
nes regulares. contra votum
et regulam grauiter peccare
vident vel probant. quod suos
pro se solos et non abiectos
in uia mittunt. Et sic dicit
ut audio et in sepius obie-
cerunt. quod de fratre socio intel-
legendum non sit. sed cum quibus
ut regula dicit. propositus
uixerit. ire debet quod mittit.
eosque interpretari uelle secula-
res quoslibet gressiones vel
seruos. Ego probare uolo pro
regulam. quod interpretes tales
contra animam suam pessime
mentunt. Et hoc euidenter
in precedentibus regule uide-
ri potest. ubi dicit. **E**t simul

estis in ecclesia et ubicumque fe-
re sunt. uicem u[est]rum pudici-
ciam custodite. **D**eus enim qui
habitat in uobis. etiam isto
modo custodiet uos ex uo-
bis. **S**i ergo uos ex uobis
id est fratrem ex fratre deus cus-
todit. quod est quod isti dicunt
ut ex seruis et ex uilibus
personis. nullam sui curam ha-
bentibus aut custodia. quanto
minus uicem custodiet in
uia. **S**i autem duo ex fratribus su-
nt. et se uel custodire non
uult. tamen custos est frater. quod
nequaquam potest de seruo et
g[ra]tione sperare. nisi forte
sit talis quod non inuenit in
nulle. **Q**uia custodia de-
bet regi in oculis eorum ad
quos destinant. coram quibus
eis incumbit et sua propria
fama. et nichilominus sui
fama ordinis custodire. **L**e-
gitur et tenetur de beato patre
augustino. quod monasterium
instituit secundum regulam sub
sanctis apostolis instituta. quoniam qui
de fundamentum habuisse ab
ipso salutis auctore. qui et
instituit ut dictum est. ut abi-
nati septuaginta duo disci-
puli mittentur. et pro spiritu
sancto in barnaba et paulum
segregatos et missos pro
postmodum approbavit. Hanc
ergo regulam cononici re-
gulares specialiter et pro

pue. et plures alie religioes
 sicut pmostrare ses. sparsim
 p uniuersale ecclesia pfitent.
 I nulli penitus dictu regule
 articulu obseruare vident.
 s et derident arguetes et
 dicunt. Que necessitas. ut
 p negocio qd solus xple pos
 sit. duo abinanti pte emitta
 tur. Cur frustra bona ecclie
 cosument. O q miserabil
 derisio. et q derideda vn
 sio. Non sic ipi non sic. ut
 regis caluine stercore supduc
 to. Vulgo dicit. no iacet hic
 lepus. Ibi ergo reuera latz.
 ubi alius no accedat. In cor
 de latet. ubi nullus testis
 n cordiu pscrutator. Heu
 quatis pcellis iutiliu expe
 saru obruit monastica cel
 situdo. quaru copia i custo
 dia firm et ordis deo gra
 us locarent. Gallice pnbu
 dicit. et nescio si vba latina
 sufficiat. Vbi custodia bona.
 et bona pax. Dicu qd sen
 tio. et si iute a rephis au
 diat. Credo solus. id e sine
 socio foris abulantibz. nulle
 infortunia. et plura q cre
 di pt sepius occisise. in qbz
 nec ope nec saltu auo offe
 dissent. si custos frater so
 cius affuisset. I q amat
 piculu. inadet in illud. Et
 hoc iuste. ut dicit seneca.
 Cotidie e deterior. dies r

posterior. Qui no timet
 periculu qd casu patet. si
 bruto demetior e. I dicit.
 Tutela tutissima e sibi qsqz
 amissus e. Veru dicit. sed
 hoc loco. tpe. et psona. Pre
 dicatoz atqz mioru fratrū
 ordines. expensas no habet
 nec copias. et tu abinanti
 semp i via. Nec socii soci
 u debet desere in colloqo.
 inaxime mulieris. n alter
 alter videat colloqte. **T**
 Narrauit michi frater or
 dinis pdicatoru cui optime
 credo. q cu cognatu habet
 in ordine. viru quonda di
 uite et pclaru. accidit ei
 ut nocte dormitu pgens
 vna de tunicis expositam
 posuisset ad caput. Habebat
 eni secu frem dilectu sibi.
 cu quo solebat searecius
 et iocudius abulare. Bo
 poratus ergo. audiuit vo
 ce dicente sibi. Burge in
 quit et vide quid facit fe
 tuus. na ia morti primu
 agonizat. Euigilas ergo
 et nichil iueniens. obdor
 miuit. Et vox secudo ait.
 Burge. et visita frem tuu
 morientu. Ad hac itez vo
 ce euigilas et nichil ad
 uertens. iteru obdormiuit.
 Et vox tao dixit ei. Ma
 le dissimulasti. qa mortu
 us e frater tuus. Mor ille

Em

approbat. s. suos uenire ad
 mesam. ubi nō solū fauces
 sumat abū. s. et aures esu
 riat vbu dei. optime beatus
 benedictus posteriori tpe ut
 p̄dicim⁹ ista distinxit. **I**acra
 at̄ uentuale familia. ege
 necessarijs. et platos cū hos
 pitibz supflua dissipare. ysa
 ias aquerit dices. **P**ascent
 agni iuxta ordine suū. et
 deserta heremi in ubertate
 versa aduene comedet. **Q**ui
 sūt agni nisi claustrales ino
 rene veste caudati. q̄ iuxta
 ordine asuetudis. non insti
 tutois. pisa ul' olere male co
 dito pascutur. **E**t qui sūt ad
 uene. n̄ cardinaliū legatorū
 archepoz. epoz. aliozqz p̄
 latoz hospitū multitudo. q̄
 cū magnis exercitijs suis.
 potius q̄ familijs. q̄ nō sit
 singul⁹ numer⁹ familie iure
 canoico diffinitus. deserta
 heremi. hoc ē possessiones ac
 quisitas noualū. et in uber
 tate versos comedūt. **E**t ide
 o n̄ ē mōsteriū tantis diui
 tijs opulentū. q̄ talibz suffi
 ce valeat in expesis. **Q**is
 ueniet. **Q**is venturus ē
 sumus potifex. cui⁹ eq̄tate
 librata insania ista corriga
 tur. **S**z dicet forsitan michi
 nec dubito quin dicat. **Q**is
 ē iste qui posuit os suū i
 celū. et ad archā fedens

etiā melinata. manū indign⁹
 extendit. **T**rascent forte m̄
 s. non dñs cui⁹ vices semp
 dolui et dolebo. p̄ cui⁹ veri
 tate et iusticia utinā dign⁹
 esse mebus oibz dissipari.
Beo tñ quicūqz. q̄ntūcūqz
 dignabit. ex hys scriptis se
 debite reprehensiois obnoxū
 iudicabit. **¶** **I**nc ad nrām
 materiā et p̄positū redeam⁹.
Euicūqz ext̄ refectoriū in
 ordinate. et sine debita cau
 samstaurat diuina. ḡnuis
 sine peccat. **E**t hoc multi
 phat. **F**uit enī rerū uietu
 aliū distractioēs. et hoc est
 rapina vel furtū. q̄ illis
 que supflue seorsū tribus
 aut q̄tuor exhibent. totus
 aliqñ uent⁹ posset cū suf
 ficientia. et moderamine pro
 curari. **F**uit insup susurra
 ciones et inuēniūta. quibz
 pax et unitas claustralū
 dissipat. **E**x hys ille beatus
 ordo cisterciensis alienus
 habet. ubi nullus ext̄ ve
 fectoriū. infirmariā ul' me
 sa abbatis. comedē asueuit.
Legim⁹ in libro vegū p̄mo.
 q̄ filij hely sacerdotis non ti
 mentes dñm. neqz qd̄ iustu
 est iudicātes. p̄lm̄ dñi a
 sacrificijs detrahebāt. **S**e
 orsqz sibi extra asuetudi
 nē reservari carnes crudas
 ut eas lautius p̄pararent.

eractioe violentia faciebāt.
Ad p̄m̄ puerorū grande
corā dño describit. ibidē fu
isse. Et vide q̄ grauit̄ hoc
a deo aiaduēsu sit. Ad v̄m
dictā ambo ī vno occidit
bello. et pater hely qui et si
v̄bo. verberare tamē nō cor
ripuit t̄nsgressores. audita
filiorū morte retrozsu de sel
la ediciori cades. fractis cer
uicibz expirauit. Tu ergo
hely. tu abba. tu por. tu ipo
sire. tu plate. ne facias ip̄e.
q̄d vetas in alijs faciendū.
et hocipm̄ in filijs p̄caaris.
ne v̄dictā in eis aut ī re
sentias quā audisti. **Au**
di et quid meo tpe ī frātia
talibz otigerit in exemplū.
Erāt duo senes monachi
ab ip̄is puerilibz ānis pa
res in scelē. dissoluti valde.
ī monastica obseruatione
nutriti. Hī sibi plures ex
iuuenibz ī imundicia assi
dūi cotidie copulabāt. **Beor**
sū vacabāt epulis. risibz
et cātibz exultabāt. et īno
centibz et simplicibz dethe
bāt. Cūqz de eorū īsolētijs
uentus cotidie nō medio
criter turbaret. nec eēt q̄
corrigēt deliquentes. vidit
dñs et ad iracundiā irata
tus ē. **Hic** enī sinit turba
cionē p̄oz claustraliū iul
tā. **Accidit** quodā vesp̄e

ut sc̄dm̄ asuetudine suā estu
lēto ore ad voragine m̄na
rēt. vix ori cibus appositus. q̄
tū aut q̄ntū morsellū manū
obtulēat. cū ecce m̄ p̄dicto
rū senū subita īgluue strā
gular. euerfis statū oculis.
expirauit. **Territi** oēs īstī
qui asederāt. surrexerūt. n̄
diu post sup̄stes vetulus so
rij aiaduēsiōne nō fractus
licet ad momentū horreret.
sicut occiso a carnifice por
co. resūpta audacia resedit
ad mensā. et cū enormi tra
pula fit repletus. ut annēs
penit̄ portaret ad lectū. et
q̄ brutū animal expirauit.
Horrore ergo oēs taliū ex
emploz p̄turbati. vitā suā
et mores ī meli⁹ corvexe
rūt. cōemqz vitā et cibū
strictissime seruauerūt. **Dis**
cāt ergo apes fideles clau
straliū cibus parat. nec in
gurgitari sup̄fluis. et sc̄dm̄
augustinū ad mesam t̄m̄
ad medicamēta nō ad de
lectamēta sup̄turi cibos
accedāt. **Aplius** habūdare
sciūt et penuriā pati. et
hoc q̄ oīa potuit in eo. q̄
eū in oībus asfortabat. **M**
tos morbos ut dicit sene
ca. multa fertula fecerunt.
Numerā coquos. et nō nu
merabis morbos. **Bene** mo
riferat⁹ venter et atume

lina patens. estimari non potest.
 Ubi se animus paravit et in
 dixit sapientia vel patientia
 non eque apparet quantum ha-
 beat firmitatis. Si quod dari
 debet. ipse non desiderando
 supplevit. et cogitavit aliq-
 uo consuetudini sue. sibi nul-
 de esse. Multa quae superflua
 eunt non intellexi. non quae
 deesse ceperunt. Utebamur
 vero illis non quia debebam?
 sed quia habebam. Sapiens
 assuescit futuris malis. et
 quae alii leuia sunt diu patienter
 hic leuia facit diu cogitando.
 Nulla res adiuuat eque
 cursu vite. quam temperantia mo-
 derantia. Corpus multis e-
 get rebus ut valeat. animus
 ex se crescit. seipsum exercet
 et alit. Virtus nichil vacan-
 te parit iocis. totum animum
 tenet. desiderium omnium tollit.
 Sola sibi satis est. et omnia o-
 pera eius cum ipsa recordat et
 agruit. Quae admodum de-
 siderare delicatas res luxu-
 rie est. ita usitatas. et non
 magnopabiles fugere demer-
 ite est. Due voluptates se-
 gustus et tactus. hominibus co-
 munes et bestiis. Ideo in-
 pecudum nudo habendi sunt. quae
 his ferinis voluptatibus bes-
 tialiter inutunt. Non iocunda
 res est aqua et poletia ac
 fragmen ordeacei panis.

sed summa voluptas est posse ca-
 pe ex his etiam voluptatem.
 et ad id se duxisse. quod nulla
 fortune iniquitas possit. Ma-
 iora sunt. et ad maiora genitur.
 quam ut mancipium corporis mei
 sim. quod equidem non aliter aspi-
 cio. quam vinculum aliqd libertati
 tradatum. Contemptus autem corpo-
 ris sui. est libertas est. **V**idi
 hominem inter modernos excel-
 lentissime gratie in predicatioe
 et exhortatioe fidelium. magistrum
 iohannem cognomento van-
 chum. canonicum regularem sancti
 iohannis in vineis sueffloris.
 watmuanense. postea et ble-
 sence abbate. Hic quidem in
 abstinentia sedulus. et in omni
 virtute choruscus. a se multo
 usu et violentia puritatis
 extollerat. ut ei equali modo
 rudissimi et delicatissimi ci-
 bi sapient ore sumpti. Nec huius
 credimus natali potentia sti-
 gisse. sed virtute illius et gratia.
 qui hoc olim egerat in iude-
 is. ut secundum illud celestis ci-
 bus in ore omnium sapiebat. **C**
Capitulum xij
Simul silent. Ad
 uespasere enim
 die. in alueario strepuit
 minus ac minus. donec una
 canuolet vocis bucina que-
 te impans. et hoc castrorum
 more. hoc idem faciunt in ma-
 tutino. Ad leuam ego ipse ista

in apibz sum exptus. et ista
tpe estatis potis expti. **I**te
cū ab ysua papue amenda
tur. ubi dicit. Cultus iusti
cie filenū. Et bñ dicit aul
tū iusticie. quia testate iaco
bo. si q̄s putat religiosū se
ēē. non refrenās linguam
suā. hui' vana ē religio. **S**
pulerissia terraz egyptus
vanis loq̄ibz legit' flagella
ta. vnde xp̄p̄si sūt orare
moyse. ut dñs auferret ab
eis vanas. Ita et v̄ religio
si magis q̄ seculares tēptā
tur vanis. **S**emp̄ enī nū
tur i vetitu. **J**eremias quoz
in p̄sona religiosoz dicit.
Ingrediam' ciuitatē muni
ta. religionē intellige. et
sileam' ibi. q̄a dñs deus
nr facit nos silē. **C**ausa
at reddes quare. i sc̄pti
bus dicit. **B**onū est pres
tolari cū silētio salutare do
mini. **E**xistimo at esse salu
tare dñi. grām cōsolacōis
et pacis in atēplacōe dīna.
Unde postea dicit' p̄pheta
subiūgit. **D**edebit solitūus
et tacebit. quia leuabit se
sup̄ se. **E**t hoc ubi. **I**n atē
placōe. **D**e hoc atēplator
gl̄iosissim' augustin' i lib.
cōfessionū ait. **I**ntui in in
tima mea dūce te. et potui
i. qm̄ factus es adiutor me
us. **I**ntui et vidi q̄licamq̄

oculo aīe mee sup̄ mētem
meā lumē dñe mōmūta
bile qd tu es. **I**sta ergo grā
ista dignitas. maxie in silē
cio p̄stolat. q̄a delicata res
ut dicit bñs bernard'. amo
ris affectio. et tenui ocm̄
one ledit' leticia sp̄italis.
Unde salomon. **I**ngua que
imoderata ē atēdet sp̄m.
In libro regū q̄rto dicit. q̄
nō in igne. nō in amōtione.
nō in turbine dñs. s̄ in si
bilo aure lenis ibi dñs. **D**e
silētio et pauitate vborū
seneca dicit. **Q**uō diu taci
eris. id puta r̄ssimū. **A**rgi
felais plus q̄situs ē. quō
quis placē possi hōibz. **S**i
fecit inq̄t optima. et locu
tus fuerit pauca. **D**ocrates
r̄ndit interroganti. quō possit
optie dicē. **S**i nichil inq̄t
dixeris. n̄ qd bene scieris.
Salomon cū alijs loq̄tibz
tacet. nemo inq̄t stultus in
tē p̄t. **T**etyreus vel tortus.
i iuuuo tacenti rustico. et
doctis inq̄t hoc solū habes
qd taces. **D**ocrates. cleonā
garrulā volentē discē. cō
pescuit dicēs. **D**icē et discē
nō sibi xp̄p̄ciunt. q̄a discen
tē silē xp̄petit. **N**ichil eq̄p
derit q̄ quēscē. et minū
cū alijs loq̄. plurimū secū.
Hec sit p̄posita nr̄ sūma. qd
sentim' hoc loq̄mur. et qd

loquimur hoc sentiamus. **C**oro-
det sermo cum vita. **S**ermo tu-
us non sit ianus. sed aut sua-
deat. aut moneat. aut solet.
aut precetur. **T**urpia fugito
antequam accidat. **N**ec quemquam
alium verebere vel verearis
plus quam te. **A** verbis quam tur-
pibus abstineto. quia licentia e-
orum impudicicia nutrit. **S**er-
mones utiles magis quam fa-
retos et affabiles ama. **R**ec-
tos potius quam obsecrantes.
Reprehensibilis risus est. si i-
moderatus. si puerilis effu-
sus. si muliebris inutiliter
effusus. si alienis malis
euocatus. **S**ales tui sine de-
te sint. iocosa sine leuitate. risus
sine tactu. vox sine cla-
more. incessus sine tumultu.
Quietis tibi sine desidia
erit. et cum alijs ludis. tu scilicet
aliquid honestius tractabis.
Tace qui nescit. nescit et lo-
qui. **Q**uoadmodum sapienti
vivo incessus modestior co-
uenit. ita verbum pressum non
audax. **S**uma autem sumaz
hec erit. **T**ardiloquum te esse
iubeo. **Q**uoniam opus est. ut
stabile quod acquiras intime bo-
nitatis. **S**i scires quod esset vir
bonus. nondum te esse crederes.
fortasse etiam posse fieri despe-
rares. **C**um autem virtutis silen-
tium sit. exemplo manifestissimum
demonstrabo. **A**ffligentium

monasterium ordinis sancti bene-
dicti in brabancia religiose pro-
batissimum est. et in caritate pro-
cipuum. **I**n hoc cenobio mona-
chus erat ita in silentio dedi-
tus. quod infra sedecim annos ab
ore. nec una ubi sillaba per-
tantum tempus audiret. **C**ontigit
autem sicut a monachis ibidem
audiui. ut in claustro gra-
uissimum ignis incendium gras-
saretur. **T**unc idem monachus vi-
des humanum auxilium non vale-
mor se stultit ad diuinum. oransque
paululum in silentio. linguam
diu mutam in hec verba laxa-
uit. **S**tes ignis hac hora. fla-
ma penitus quiescas. **M**ia-
res. **V**im virtutis siue oblitus
et ignis. stetit in verbo vi-
ri sancti. flamma pertinens est
extincta. **Q**uod longe iste e-
rat ab hijs. quorum lingua ma-
culat totum corpus. **E**t ut di-
cit iacobus vota nostre natiuita-
tis inflammat. **I**n ore inquit
salomon stultorum ebullit stul-
ticia. et homo sapiens tacebit
usque ad tempus. **E**t vide quod pro-
uide. et quod discrete hic distix-
it. **S**epe minus circumspectos et
stultos. verba discordie. verba
puocatiua proterit cernimus. quibus
si audires statim respondere volu-
erit. multiplicabit incommo-
dum. **S**i autem tacerit usque ad tem-
pus. in se moderamen repe-
riet. quod nequam ante subito po-

tuisset. Et ysaias. In silencio et
spe. erit fortitudo v^{ra}. Si eni
causa remuneracois etne co
presseris labia ne stulto in
deas iuxta stulticia sua. forti
tudine in a^{no} sequeris. ne pe
riculosus et deum ad impati
entiam mouearis. Unde b^{atus}
augustinus. Tene arma exte
rius. ne scilicet lingua malilo
qua ad i^{mp}erium moueat pri
mi. et i^{mp}erator tuus superi
or cor interius gubernabit.
Et notandum q^{uod} platoz p^{ro}p^{ri}
est. cu^m aⁿos viderit subdito
ru^m cont^{ra} fr^{at}rem ad v^{er}ba p^{ro}u
liosa p^{ro}u^{er}be. v^{er}bo eos. aⁿ pre
cepto obediencie desuadere.
Unde salomon. Cui i^{mp}erit
stulto silentiu^m. was mitigat
suscitatus. Cosultissimu^m aut
est. ut quis videns aduersum
se proximu^m ee^t motu. sub si
lencio p^{ro}trahet. vel curialita
te v^{er}boz motu^m primi aⁿim
mitigaret. **C**legit in gestis
pho^{rum} q^{uod} pirrus rex cu^m au
disset quosda^m de se in nu
uio male fuisse locutos. ma
davit ad eos. q^{uod}rens si veru^m
est. Cui vn^{de} illoz. Nisi vi
nu^m in^{ter} potantibz defeciss^{et}
ludu^m reputares ea q^{uod} dicta
sunt. respectu eoz que bibitu
ris dicenda vestabat. Nec
mora. tam urbana p^{ro}fessio
ne vitatis. reg^{is} p^{ro}us como
tu^m d^ocauit in visu. et curia

litate resp^onsiois. regale aⁿim
mitigauit. Magnaq^{ue} v^{ir}to
in bonis claustralium apibus
tene^t silentiu^m statutis horis.
alijsq^{ue} fidelibz p^{ro} t^{em}p^ore moda
tis v^{er}bis t^{em}p^ore sermone.

P **Capitulum. xiiij.**
De inter eas si
cipua. **Q**uod n^{on} n^{on}
sine qua nec vidit q^{uod}s. nec
vide^t potit deum. Et aut^{em} q^{uod}
p^{ro}pacis sint moda videam^{us}.
sedm b^{atus}simu^m augustinu^m.
p^{ro}pacem multiplice^m distingua^m.
Aut eni^m in libro de ciuitate
dei. Pax corporis. est ordiata
te^mperancia p^{ro}partiu^m. Pax aⁿie
urationalis. ordiata reg^{is}
es appeticonu^m. Pax aⁿie
rationalis. cogniciois. acti
onisq^{ue} assensus. Pax aⁿie
et corporis ordiata vita.
Pax ho^minu^m. ordiata cor
dia. Pax ho^minu^m mortalis et
dei. ordiata in fide sub e
terna lege obediencia. Pax
ciuitatis et claustru^m. ordi
ata impandi obediencia co
cordia. Pax ciuitatis celestis.
ordinatissima et cor
dissima societas. fruendi
deo. et se i^uuice in deo. Pax
o^mniu^m v^{er}o. est tranquillitas or
dinis. **C**u^m deo at^{em} pax
p^{ro}ma habenda est. Cuius
u^{er}o^m restitit ei et pacem ha
bit. **C**u^m dicit. nullus.
Unde q^{uod}to regu^m nono d^{icit}.

Que pax iheru? Adhuc for
 nicacoēs pezabel id ē aīe
 peccatis. et beneficia milia
 uigent. **¶** Dicit iob isulit di
 cens. Aquiescite illi et sic ha
 beto pacē. et p hoc habebis
 fructus optimos. **¶** Unde i cā
 tina aīa fidelis g̃tulat et
 dicit. Ego murus. id ē fortis
 int aduersa et pspera. et
 ubera mea sicut vitis fruc
 tifera. scilicet in affectionibz.
 ex quo facta sū corā eo q̃ si
 pacē reperies. **¶** Postq̃ igit
 aīa fidelis corā deo pacem
 adeptā ē. pacē cordis habē
 necesse ē. **¶** In pace enī fact⁹
 ē locus ei⁹. **¶** Est aut pax. ut
 dicit augustin⁹. serenitas m̃
 tis. t̃quillitas aī. simplici
 tas cordis. amoris vinculu.
 isortiu caritatis. **¶** Hec ē q̃
 similitates tollit. bella cō
 pesat. cōquiescit was. sup
 bos calcat. huiles amat. dis
 cordes sedat. inimicos cōcor
 dat. cūctis ē placita. nō que
 rit alienū. nichil reputat
 suū. docet amare q̃ odisse
 nō nouit. **¶** De hac cordis pa
 ce salomon rex pacific⁹ mi
 to loquit. **¶** Qui pacis ieiunt
 isilia. sequit eos gaudium.
 Ad hac iheremias nos hor
 tat. dicens. **¶** Querite pacem
 ciuitatis. scilicet cordis. et ora
 te p ea dnm. q̃a in pace illi⁹
 erit pax ṽra. **¶** In iherusalem

semey vixit pacificus. q̃ ext
 positus ē trucidat⁹. **¶** Hāc et
 angeli xp̃o nato. bone volū
 tatis hōibz nūciavūt. **¶** De hac
 et seneca. **¶** Nō est pax ṽa. n̄
 quā mens ascia boni possidz.
¶ Et illa ē ṽa t̃quillitas in
 quā mens bona asentit. **¶** Si
 speciosa asēpnim⁹. nulla res
 nos aduocabit. **¶** Nullus hōi
 nū asēpnus intrūpet cogita
 tiones bonas. solidasq̃ iā
 et certas. **¶** Tūc te scito eē cō
 positū. cū ad te nullus cla
 mor p̃tinebit. cū te nulla ē
 vox aut visus exturiet. **¶** Vbi
 cūq̃ sū. ibi meus sū. **¶** Rebus
 enī me nō t̃udo s̃ modo. n̄
 asector p̃dendi t̃pis causas.
¶ S̃z quo cūq̃ asiti loco. ibi co
 gitacoēs meas t̃cto. et aliq̃
 in aīo salutare verso. **¶** Hanc
 etiā int pressivas mundi.
 in xp̃o. eo p̃mittēte verā ha
 bem⁹. q̃a sicut nec mūdus
 dare p̃t pacē. ita nec habi
 tā p̃t auferre. **¶** Unde post
 p̃mā pacē cū deo. post se
 cundā quā cordis dicimus.
 t̃cio pacē cū primo distin
 guam⁹. **¶** Pacem m̃at dñs ha
 bete int vos. **¶** Hec ut dicit
 beatus augustin⁹ tanta est.
 ut ad hēditatē dñi nō po
 terit puenire. q̃ hāc noluit
 obseruare. **¶** Abdicat a patre.
 exhēdat a filio. et a spiritu
 sancto alien⁹ effiat. **¶** Salomō.

de pace diffiniens dicit. Cū placuerit dno uie hoīs. inimicos q̄ ei auertit ad pacē. Et de hoc in deutnomo dicit. Nō sit int̄ uos uadix germinās fel et amaritudinē. Paulus q̄ nobis inculcās pacē. si fieri inqt̄ pt̄ qd̄ ex uobis ē. cū oībus hoīb; pacē hntes. Nō enī est deus dissensionis. s; pacis. Et magne quidē virtutis ē. cū hijs qui oderūt pacē esse pacificū. **C**ōsideatis igit̄ que sūt amoda pacis ad primū. de illa sempiterna pace que erit ī prā videam. Et hec ē illa de q̄ paulus dicit. Et pax dei que exuperat oēm sensū. Sup̄ quo dicit beat⁹ augustin⁹. Si pax dei oēm sensū superat. ergo et sensū angeloz. Et ē argumentū a mōri. Quid ergo dicem⁹ ad her. Vtiq; pax dei. deus ē. Hanc nemo p̄fecte nouit. q̄a deū nemo uidit unq̄. Unde in euāgelio domin⁹. Nemo nouit prēm nisi filius. Quid at̄ sequit̄. et cui uoluerit fili⁹ reuelare. hoc sumat p̄ capacitate āgeli vel hoīs. Unde b̄s augustinus. Et hoc intelligē q̄s angelus dabit angelo. q̄s angel⁹ hoī. **I**saias clamat. Dne pacē da nobis. Sup̄

quo beatus augustin⁹. Pacē inqt̄ dabis nobis. pacē cordis. pacē quietis. pacē sabati. pacē sine uespa. Et h; ultima eternitatis. De q̄ dauid exultabūdo inclamat. In pace inid ipm̄ dormiā et requiescā. Ad hāc at̄ venire nō potit̄. q̄ nec ad deū. nec ad se ipm̄. nec ad primū pacē habuerit. Et hic quidē miserim⁹ ē. et oī misero proorsus miserior. Magna et gliosa res ē. ut dicit plus. hūan⁹ aīm⁹. nullos sibi n̄ cōs et cū deo t̄minos patit̄. nullū seculū magnis īgenijs clausū est. nullū uo cogitacōi puiū temp⁹. Animi magnitudo nūq̄ maior ē. q̄ cū aliena se posuit. et fecit sibi pacē nichil timēdo. fecit sibi diuitias nichil occupādo. **N**is ergo sit sūmū boni q̄ris aīm⁹. hic q̄ deū nō capit. **O**īa ergo īpedimēta dimitte. et uacā bone mēti. Nemo enī uenit ad illā occupatus. Proice q̄cū q̄ cor tuū laniant. q̄ si aliter ex̄h̄ nequnt. ipm̄ cor cū ip̄s enelledū est. **Q**uā illud uidebis temp⁹. q̄ scies ad te nō penitus primē tps. **T**ūc aīm⁹ noster habebit qd̄ gratulet̄ sibi. cū emissis hīs tenebris in quib; hic uoluit non tenui usu clam per

ner
pot
te
q
rim
nls
cū
tura
m
A
de
fama
geni
reco
faci
tis
m
uol
tu
ne
trū
red
ta
ipo
qu
dū
m
De
os
mod
m
fir

sperent. s. totū diē admiserit.
 et reddat celo suo fuit. **Q**
 quo destinavit vult pueni
 re. vna sequitur via. nec per
 plurimas euaget. **A**liū
 quēpiā in ptabz gallie sub
 philippo rege nris tpbz. vno
 religioso referente fuisse cog
 nouit. **H**ic ab ineunte etate
 puicantissime vite fuit. ut
 illud qd de hysmaele scriptū
 ē man⁹ eius extra oēs. et
 manus oim extra eū. i eo ita
 videt impletū. ut nec parē
 tes ppos quiescere sineret. s.
 ad amarissimū vite finē
 pduceret. Post qd et ipē mi
 serabiliter infirmat⁹. et in
 angone mortis posit⁹. sup⁹
 ecclasticas sacramentis. subito
 int⁹ man⁹ assistentiū clamās
 horribilit⁹ exiliuit dicens.
Surgite oēs. anima accipi
 te. iuuate me cont⁹ ppeum
 patre. qā oim iūmicōz me
 orū ductor factus ē. et co
 nat⁹ me occidē. **E**t hoc dices.
 qī cont⁹ egrediētē multitu
 dinē ad ostiū ire conabat⁹.
Nec mora. cadēs euersis
 tribilit⁹ oculis clamauit
 expuas. **H**eu me pī meus
 validissio lapide frontem
 meā ppendo striuit. **H**ic aut
 qui assistebat neminē qdē
 videbat. s. qī turmas se cō
 pmentū et ingrediētū
 audiebāt. **V**ide ergo qui

nec ptem pūm pūm habē
 potuit. qntis diuine vindic
 te auiduerhombz dignus
 fuit. **N**on tñ absolute eū
 q apparuit. illi⁹ ptem dixe
 rim. s. quēriūz forte ex spi
 ribz siue bonis siue malis.
 cū dictū sit. armabit crea
 turā ad ultionē iūmicōrum
 extra insensatos. **Caplin**

Pro coue. **xiiij.**
Phendis floribus
 vira inter apes fit.
Sz interiectu pulueris aut
 fumo tota discutit. **I**n florū
 genē diuise species sut. unā
 ceterae dignitatis substāciam
 faciētes. cui⁹ alimonia lu
 cis int⁹ noctis tenebras do
 mus trene habitacōis soh
 iocūdissime decorari. **I**n scp
 tura vō isuetū est floz no
 mie spem fructuū sumi. v
 tutū dignitas designari. q
 vtutes et si diuise sint i spe
 cie. ad vna tñ patriā. et ad
 vnu finē fruct⁹ vite gūa
 tendunt. **U**nde beatus augus
 tin⁹ in libro pessionū. de se
 ipō dicit. **D**isplicebat michi
 quicquid ageba in seculo. pre
 dulcedine dei et decore do
 mus ei⁹ quā dilexi. **E**t illud.
Volebā. consenti estus me
 os ut pferret quis eet apt⁹
 modus viuēdi ad ābulandū
 in via dei. in q alius sic. ali⁹
 sic ibat. **D**iuersis eī s. non

auerſis viſ. ſcī quiq; ad vnā
patriā diſiunt. In via vtu
tis et iuſtiae noe ſaluat9 ē.
in fide abrahā. in timore y
ſaac. in p̄p̄tate iacob. in
inocentia ioseph. in māſue
tudie moyſes. in obediētia
ioſue. in lenitate ſamuel. i
huilitate dauid. helias in
zelo. ezechias in orōne et
lacrimis. poſias in oimoda
p̄fōne. iob in paciētia. da
niel in abſtinētia. tobias i
miſericordia. yſaias i v̄ci
tatis ānūciatione. iheremias
in ſāſtatione. Hīs florib; an
tiqui p̄res vernāſſime mi
cuerūt. S; et hīs p̄res no
ue ḡraie ſingularit̄ floru
erūt. In maria p̄mo matre
xpi. que ē totius vtutis ex
emplū. cū virginitatis ho
nore effulſit caſtitas. in io
hāne ōteplacōis aſſiduitas.
in petro fides. in cetis aplis
caritas. in magdalena deu
otio et penitētia. in paulo
labor labor cū p̄dicatōis doc
trina p̄fulſit. Hoz oim ſpar
ſim nūc a fidelib; flores v
tutū ſingularit̄ rapiunt. ut
vnū edificū corpis xpi qd
ē miſticū cū ſarmentis bono
rū opm onuſti ingredi geſ
tientes. materiā laudis q̄
cerā p̄beat in eccleſiā dei.
q̄ in tenebris p̄cōz q̄ ſoli
to āplius dēſant. ſolep

niter illuſtret. Quid at̄ i ter
tu dicit p̄ zuehedis florib;
rixa fieri int̄ apes. null9 mi
ret. cū int̄ ipos xpi aplos
cōtentio facta ſit. quis eoz
meritis vel vtute maior vi
detur. Qm̄q; et rixa ab̄
dici p̄t. cū quis in vna vtu
te p̄polleat. ut in abſtinētia
et parcimonia cibi. eos q̄
emboliſmū vel naturaliter
vl' uſualit̄ paciūt. ſecū ab
ſtinē eadē cogit iuitos. qui
tū illi in ſeruore ſpūs vl' ali
a vtute aut caritate p̄pollet.
P̄ter qd̄ apls ad romanos
ſcribēs ſic dicit. Qui nō mā
ducat. māducatem nō iu
dicet. Diuſa enī dona gra
ciarū ſūt. vnus aut̄ dñs.
P̄inde nota qd̄ in textu ſb̄
uiguit. Rixa int̄ apes inter
rectu pulueris tota diſiunt.
Et iuſte quidē. Quid enī ſup
bis terra et cinis. Nemo al
tero nobilior. ut dicit p̄lus.
n̄ cui rectius i genū et ar
tib; bonus aptius atq; ſacili
us. Cito ignominia ſit ſup
bi gloria. Ambicio nullum
t̄minū habet. tā ſollucata ē
ne quē ante ſe videat q̄ ſe.
Similit̄ et rixa fumo diſi
tat. Quid at̄ vita hoīs. n̄ va
por ad modicū pauens.

Caplin. xv.
Quod apū ſin
gule habet acule

um. si hijs nichil mitibz no
 cet. si qui vō sudores ama
 vos habet. et ex nata fendi
 sūt. hos psequit et pungit.
 hūc posuim⁹ regē apū ca
 vē aculeo. hic vō dicit vera
 yū apū singulas habē aculeū.
 hz notandū ē q̄ int aculeū
 regis et apū aculeū fit mig
 na distacia. cū ille crudelita
 tē in plato. iste loco et tpe
 redargutionē vicij in subdi
 to signat. Verarū enī apū
 singule. q̄ religiosos aut fi
 deles q̄sq̄ signat sine acule
 o eē non decet. cū discretissi
 m⁹ augustin⁹ dicat in regu
 la. Magis inq̄t inocētes nō
 estis. si frēs vros q̄s indicādo
 corrigē potestis. tacēdo peri
 re pmittitis. Et bt̄us bene
 dictus in regula sua. si q̄s
 fiat arumax aut supbz. aut
 iobediēs aut mīmurans aut
 ī aliquo stratus regule scē
 et p̄ceptis senioꝝ suoz p̄cep
 toꝝ reptus fuerit. hic scdm
 p̄ceptū dñi nr̄i ihesu xp̄i a
 moneat secreto semel et se
 cūdo a senioꝝbz suis. si nō
 emendauerit se. obiurgē
 publice corā oībz. Talis a
 culeus in claustralibz eē de
 bet. De hoc ezechiel p̄pha
 terribiliter loquit dices. si nō
 ānūciaueris ip̄io ip̄ietatē
 suā. et ip̄e in ip̄ietate sua
 mortuus fuerit. portabis ī

iquitate eius. hz dicit cum
 cayn. Nūquid custos fr̄is me
 i sum ego? Et quidē negan
 do v̄m dixit. qui fr̄em non
 custodiēdo iudus interfecit.
 Caue ergo tu. ne ī eo q̄ nō
 custodis occidas. Et utiq̄ nō
 custodis. si peccatē nō ar
 guis. Cū sciens doctor gen
 tū paulus. discipulo p̄cepit.
 dices. Argue inq̄t observa
 itēpa. in oī paciēcia et dot
 trina. Et bñ dixit in oī pa
 ciēcia. q̄a dauid p̄dixerat. Du
 pūeriet māfuetudo et corri
 piem. Et quidē virga aaron
 q̄ prius v̄sa fuit in colubrū.
 postea flores et amigdala
 tulit. Unde in eccl̄iaste. Cui
 corripit hoīem graciā postea
 iuenit apud eū. magis q̄ q̄
 p̄ blādimēta decipit. Qualit̄
 at arguēdo est p̄xim⁹. apl̄s
 docet dices. si p̄occupat⁹
 fuit aliq̄s in aliquo delicto.
 vos q̄ sp̄uales estis instrui
 te hūmōi in sp̄u lenitatis.
 asidēpās temp̄m. ne tu tēpte
 ris. Bene dixit in sp̄u leni
 tatis. Asperitas eī crudeli
 tas appellata ē. Et si q̄sq̄
 corda timidoꝝ fr̄angat. fere
 tñ oīm ut frequēter exas
 perat. Moderata at lenitas
 et si q̄sq̄ peccatibz reprobis
 audaciā prebeat. tñ in ge
 nerosis animis. malefaciēdi
 volūtate exnūtilat. Altēi⁹

vicia ut dicit plus emedan
da sunt. et aliterius frängen
da. **N**ec desperaveris diu
tinos egros posse sanari.
si cont' repancia steteris.
si multa iustus sface cog
geris et pati. **V**erecū est
enī pudor. q' q' diu in aīo
durauerit. aliqs erit bone
spei locus. **V**icia altius et
si nō excedero. tñ in hibeo
nō desinet. s' inmittent.
Fortasse aut et desinet. si
inmittēdi s'uetudinē fece
rit. **D**ebet enī cont' vicia
dici aspere. cont' picula aīo
se. cōtra auariciā supbe. et
ābiciōne stūeliose. luxuria.
detestari. fallaciā oburgari
Quocūq' tñ. siue seueriter
siue leniter excessus corri
gat peccatū. malle debet
corā frīb' et a frē vurge v
bere vapulare. q' in illo ter
ribili et extremo iudicio de
monū seuiā cruciari. vel
salte si xpi benignitas no
biscū remissius egerit ad
tēpus an iudiciū in purga
torio tribulari. **N**isēū et
plus q' fatuū iudico. q' dif
fert et eligit corrigi i futo.
Hui' ar' rei videas exēplū
manifestū. **A**puđ sc̄m
victore parisiū i monas
terio canonicorū regulariū.
m̄go hugo canonicus fuit
q' secūdus augustin'. id est

secūd' ab augustino i sc̄a
dictus ē. **Q**ui et si vite val
de laudabil' fuit. in hoc tamē
min' pfecte fecit. q' discipli
nas in secreto vel caplo cū
alijs p cotidianis excessibus
nō accepit. **H**abebat enī ut
michi dictū est. carnē tener
timā. et nimis a puericia de
licata. **Q**uia ergo naturā et
suetudinē potius min' bo
nā in se vtutis exercitio nō
euat. audi qd' eū inde susti
nē cōtulerit. **A**d extrema ve
niēs. a quodā canonico su
o q' eū in vita valde dilexe
rat adiuratus ē. quapen' ei
post obitū apparerit. **L**ibēter
inqt. si hoc michi p vite et
mortis dñm cōcedat. **H**is
cōditōibus medijs. magister
hugo defungit. **N**ec multo
post redit ad focū p̄stolan
tē dices. **E**cce ego. q're qd' vis.
morari nō possū. **T**imet ille.
et si cū timore. nō tñ modi
te gratulat'. quō inqt dulcis
sime tibi ē? **B**ene ait. nunt
m est. **S**z qā rēnu accipe
disciplinā. vix ullus demo
nū in iferno remāsit. q' nō
michi ictū validissimū dedit
ad purgatorū tñseunti.
Ecce nūc carissimi. qnto me
lius. qnto gratius. qnto le
uius i vita q' post mortem
vir ille doctissim' vapulass'.
Videāt nūc qui nec i caplis

arguere voluit nec argui. Cessat
 accusatores. et ideo accrescit
 excessus. Differt unquam alii. ut
 sibi ab alio differat. Veniet
 certe tempus. in quo cani muto
 non valenti latrare silentium in
 dicet. ore per ignem flammam vo-
 cantis obstructo. et ille qui lat-
 tus accusantium vel corrigentium
 sustinere contempsit. clamores et
 irrationes et cachinnos demo-
 num ad penas inevitabiles com-
 pellentium. sustinere coget. Hic
 per prophetam dicit. Reges eos
 virga ferrea. et tanquam vas
 figuli confringes eos. Et post
 pauca quoniam causa subiugens.
 Apprehendite inquit disciplinam.
 nequam irascatur dominus. et pe-
 nis de via iusta. Memores
 virge ferrea cuius propheta iam
 meminit. quod inde in puerili
 etate audieris audiat. **C**
 Erant in scola duo insolentissi-
 mi scolares adolescenteres. qui
 non solum pati volebant correc-
 tiones magistrorum. verum etiam ad
 insolentias et dissolutiones alios
 studere volentes sepe impelle-
 bant. Et hoc quidem magister
 emendare non poterat. non
 audebat. Contigit ergo ma-
 gistrum mori. et tertia die a
 quarto in media scola in ef-
 figie magistri dyabolum cum virga
 ferrea coram omnibus apparere.
 Nec mora. cum toruo vultu
 in adolescentes dictos exur-

gens. et cum virga illis morte
 intentas. repente disparuit.
 Moxque illi pauore in furiam
 versi. post dies aliquot obi-
 erunt. Ex his ergo scolares
 diuinum aditant iudicium.
 et magistris suis subditi discunt.
 nec unquam refugiant corrigi. ne
 eis contingat postmodum sub
 virga ferrea vapulare. In fi-
 ne autem huius particule de api-
 bus notari potest quod dicit. quod acu-
 leo nichil mutibus nocet. quia
 non propter legem observatores.
 sed propter transgressores. pena
 est in legibus constituta. Si qui
 vero sudores amaros habent.
 et quoniam a natura fetidi sunt.
 hos persequuntur et pungunt. Dudo
 res amari peccata signant. que
 ad amaritudinem pertrahunt
 sempiternam. Natura autem fetidissima
 per consuetudinem peccatorum quoniam prope
 non est natura sed quoniam altera natura
 infames facti sunt. et fetore
 turpis fame sue corda hominum
 quoniam fetore generis infecerunt.
 Tales utique boni claustrales
 vel veri fideles quoniam vere apes
 non immerito persequuntur et pun-
 gunt. sicut dauid de illis dicit.
 Perfecto odio oderam illos. in-
 mici facti sunt mihi. Et supra.
 Iniquos odio habui. et legem
 tuam dilexi. Consequens enim est
 ut qui diligit inimicos legis. in-
 iquos odit. perfectum tamen odio.
 id est perfectorum. qui dei firmiter

diligunt hoc e hominem. et factu
homs qd e peccm. co sequeter
oderunt. **Capitulum xvij.**

Apes q aculeu
pdunt. mella
de ceto face no
possunt. Quid melle dulcius?
qd virtute iocundius? Hanc
utiq; in primo pmoue non
satisfut. qui peccate pximu
arguendo vl' accusando non
pungit. Vel alit' exponi pt.
s grauius. Apes q aculeum
pdut. mella de ceto face no
pnt. Quia sepi' fit. ut qui
primo subuenire arguendo
vl' indicaco non curat. iusta
vidicta dei a melle vtutis
cadat. Et qui fr' suo a foue
a caue noluit. ipemet labo
vintu iniquitatis iaurat. Quid
miri? Maledict' a ppha ds.
qui phibet gladiu suu a sa
guine. Prohibe at gladiu
a sanguie e. pximu nolle a
cabo corrigere. quo mori posset.
penitendo a pcc. et vne cor
reptus a deo. Talis maledcs.
id e malo addictus e. qa m
eo q proximū curare nolu
it. eu in malu culpe i pnti.
et malu pene i futuro pe
tue dapnacois iuoluit. De
hoc qd nro tpe atigerit au
diam? **Q**uidim' in monas
terio quoda monachu natu
rali ingenio et scia peditu.
vtute castitatis et oi mox

honestate pclaru In quo solus
ille defectus erat. q nullam
atva pccā rigiditate habebat.
Que defectu in eo corrigē
dū sperates monachi eu i
abbate vnanimit' elegerūt.
At ille fact' abbas. ut ante
i pusillanimitate et ignau
a pstitit. et ex hoc ordo mo
nastic' nota sans grauem
dissoluciois incurrit. Quid su
piores eius ordinarij nimi
rū graue ducentes. illū ab
officio remouerūt. Quid ille
sup modū g'uter ferēs. ad
tantā paulatī ipacientia
venit. ut man' iuguitati to
talit' daret. et se ipudens
sime neq'issimis in dilan
dacoem ecclie sociauer. Per
hoc temp' distertus intes
sit cu eet posit' in agonia.
iportunos exatores sui ista
re vidit. seq; oportē redde
rationē. nō solū de suis ex
cessibz. verū etiā de illorū
excessibz. q's corrigē q'q; de
buit et nō correxit. Exato
res ergo cū declinare vellz
nō potuit. et clamās inter
angustias expirauit. Q' q'
horrendū est illius exitus
expectare. et nō cū lacrimis
debitis et lamētis dignis
penitēcie fructibz puenire.
Hui' ergo exēpli q'ncia. cor
rectiois aculeu habeas. ne
frustreris melle. et a vtute
cadas.

Caplin xvij.
 Vnt apes rusti
 ce aspectu horre
 de multo vacuiores. sed
 labore et ope prestantes.
 Ille aliqui in tantu addacto
 aculeo pungit. ut intesti
 nu sequat. et tuc illico mo
 ruit. Ape rustica et aspau
 horrenda claustrales quos
 da intelligo. q in extioris
 ordis obseruatoe supficia
 lit abulantes. nulla intus
 dulcedie spūs scī uirozant.
 Hij bene in actibz aplozū
 signati sūt p illos qui se spi
 ritū scī ignorare respōdet.
 et se tñ in iohānis baptil
 mate baptizatos. Qui utiz
 dura abstinētia pditus. zo
 na pellicea et cameloz hur
 furijs horrescebat. Tales
 ut pdixim⁹ in austeritate mo
 riu extius abulantes. actiue
 uite multo labore ope pstat.
 Et ideo vacuiores sunt.
 Martha enī sollicita erat
 cura frequēs misteriu. ⁊ ide
 o erga pluria turbabat. Ta
 les aut et si intantū addacto
 aculeo pungit. ut intestini rā
 coris odiū sequat. vel etiā
 occasiōē infirmus ⁊ nodū
 pfectis frībz dederit. ut ab
 ipis odio habeāt. mortalis
 sine peccat. et q̄i uremedi
 abile peccm manz. quousqz frī
 bus reuolient. et correctis

moribz se abilitet. ut et ipi t
 pace uiuat. et alios secū in
 pace uiuē pmittat. Et vide
 q̄ rephensibile istud xps in
 euāgelio denotauit. Qui
 scandalizauerit inqt unum
 de pusillis istis q̄ in me cre
 dūt. expedit supple magis ei
 ut suspendat mola asina
 ria in collo ei⁹. et demerga
 tur i pfundū maris. Nota
 quia rarissime xps ut hic.
 penas ctas in aliq̄ pccō dis
 tinguit. Hic at p solo scan
 dalo demersionē in mari cū
 mola asinaria fieri iudicauit.
 Ad at magis scandalizat
 hōinē. q̄ qui ei occasiōē p
 cti et scandali prestat. De
 hijs at quoz rephensioēs vl
 modacitates. odij sequit in
 testinū. exēplū nrī tpus of
 tendam. **V**enerabilis ia
 cobz de vitriato cui⁹ sup fe
 rim⁹ mētiōē. ut multi⁹ ad
 huc notū est. cruce iheroso
 limitana ob salutē multoz
 in brabātia pdicauit. Cōti
 git at ut pacificatur q̄da
 die mortales timicias. in
 uiriā passū pmo suppliciter.
 deinde pstrat⁹ pedibz eius.
 semel. iterū et tūo cū mul
 titudiē ppli pnte rogaret. nō
 pficet in rebellē. Cōuersus
 at ad pplm. dixit palā oibz.
 Cōtestoz vos q̄a qui spnit
 nos. spnit et eū qui mittit

Exm

nos. **R**ogate ergo dnm. ut
tale signū ostendat in hoīez
obstinatū. quo cūctis pñtibz
patreat. cū hostilit̄ cont̄ se
in retēone odij cont̄ p̄m
hoc egisse. **N**ec mora. ubi
vī sancty orōnem expleuit.
miserādus ille euersis oca
lis. semel iterū et t̄tio in t̄
rā corruit. oreqz aurore spu
mās. et sanie horrozis. m̄
imū spectaculū et piaculū
ōibus p̄biuit. **T**ūc flēte p̄lo
uenerēd⁹ vīr fusa p̄ce pro
stratū exēxit. **Q**ui mox in
tefferie sospitat⁹. ubi an se
tūmicū vidit. q̄ aliqd̄ amicus
simū rogatur⁹ veniā petuit.
cū lacrimis. ruenzqz in oscu
la ei⁹ ad lacrimas et laudē
xpi omnium corda cōmouit.
Silr et de hoc eodē articulo
quoddā valde mēozabile in
germanie p̄tibz contigit. **¶**
Nobilis quidā. fratrem
uterinū. a quodā plebeio e
ignobili occisū pdidevat. **I**n
fietz ergo de patria occaso
re. fugit ut nobilis ille cum
multo comitatu peregrine p̄
fectus ip̄meditate soli i
agro occurrēt occisori. **Q**ui
mox extracto gladio ubi tūmi
cū expetijt. in t̄rā p̄stratus
clamauit. occisor p̄risere mei
nobilissime vīr p̄ illo q̄ tui
miseret⁹ et oīm. mūdū istū
sua morte redemit. **E**xepē

te nobilis aīm⁹ in lacrimas re
solut⁹. illā quā extenderat
retraxerat manū. **S**z cū h⁹
ignauie ascribet⁹ a suis. et
iterū manū extēderat i p̄
stratū. iterato reus ob re
missione p̄torz ei⁹ veniam
petens. scdo manū depofu
it. **T**ercioqz increpat⁹ a su
is. cū mortē certius m̄tēta
ret. et miser ille ob euasio
nē angustie quā oīs caro
in extremo cēt iudicio per
pessura. veniā p̄aret. rñ
dit nobilis gr̄ie. s̄ nobiloz
mente. **E**t ego m̄q̄t tibi p̄
sus mortē fr̄is indulgeo.
Nec mora. eadē die ut au
dret missā ecclēsiā intro
gress⁹. ubi corā ymagine
crucifixi t̄tio flexit genua.
visus ē a quodā scō vīro
ad singulas genuflexioēs
nobilis illi⁹. crucifixus caput
suū hūilit̄ inclinare. **D**eorsū
ergo vīr scūs ille q̄ solus h⁹
viderat. nobile euocatū. q̄s
eēt m̄rogat. **E**t ille. **M**iles
inq̄t dicor in t̄ra in q̄ natus
sū. **E**t rursū ille. **D**icas inq̄
t carissime. nichil celes. i quo
cōfidis te magis diuinā mi
sericordiā meruisse. **T**ūc
miles. **P**ecator inq̄t sū. et
seculo dedit⁹. i nullo p̄sus
n̄ hodie forsītā veniā p̄me
riui. **E**t hoc dices. qd̄ actū ē
detulit. **N**ox ille et qd̄ vidit

set exponēs. ad actū vite gra
 noris et melius nobilē ex hoc
 tat. Et digne quidē de vno
 nobili hoc audit. qz phis dicit.
 Vera īgenūitas nō recipit
 cōtumeliā. Unde terentius
 ille nobilissim⁹. diuitē intu
 ens villicū male dispēsā
 tē rebz. sup̄fisse inqt de te sup
 pliciū. nisi tibi iratus essem.
 Maluitqz īpunitū reliquē.
 qz p̄ uā impiū punire. Ni
 hil enī tā preclarū. tā mag
 nificū. qd nō desidet īpantie
 moderamē. P̄inde qd phis se
 tiat sup̄ eo. qz īiuria dimit
 tenda sit p̄ximis videamus.
 Dicit enī phis. Nūqz scel⁹
 scelē vidicandū est. qz īpū
 ē memisse qd oderis ledere.
 qnto īuquius odisse qd leseis.
 Qz magnarū virū est le
 detem negligē. Res igitur
 magne clementie ē. indulgē
 do corūpse p̄cā nō vindicā
 do. Eudicū est odio nocē
 tis īnocētiā p̄de. S; reū
 mēozia. bñficioz fragilis. ē
 īiuriaz tenax. Si qz uasat.
 et ab aliquo penas expetit.
 a se exigit. Magnū aī ē. p̄pū.
 placidū eē trāquillūqz. et ī
 iurias atqz offēsiōes sup̄me
 despice. Si magnāimis fu
 eris. nūqz tibi īiuriā fieri
 uideabis. Honestū enī vi
 dicte gen⁹ ignosce. P̄positū
 optimi viri et ingentis aī

ē. tam diu ferre inqtū. donec
 fecit gratū. Nec te rano ista
 decipiet. succubūt vicia vni
 tūbz. si illa dāto odisse pauēis.
 Discat ergo apes fidelium
 p̄ tpe loco et p̄sona aculeo pū
 gē. et nullū intestinū fratiz
 odij in corde retinē. ut sic in
 mellis dulcore p̄ficiat. s; frēz
 caritatie correctū. emēda
 tū on̄dant. **Capitulū.**

Inter oia gna **xviij.**
 aīaliū illud sup̄ mo
 dū mirabile ē. qz a
 pes cōem sobolē habent. et
 eis cōis est fruct⁹. Qd mo
 nachie religiose viues. quid
 p̄dicatoz egregie de fructu
 multiplici singularit̄ glori
 aris. Et fructus tuus si cō
 gaudeo. meus ē. Et hoc ut
 dicit augustin⁹. caritas opa
 tur. Caritas enī testāte ap̄lo.
 nō est ābiaosa. non qrit q
 sua sūt. Rex dauid quē de
 us hōiem scdm̄ cor suū iue
 nisse testat. ī multitudīe
 ppli. qz sub eo auctus creuēit.
 gloriat⁹. cū p̄lo suo tāta aī
 maduersiōe p̄cussus ē di
 uinit⁹. ut sexaginta milia po
 puli angelo cedēte corruerēt.
 et ip̄e regni glorie destitutus
 p̄pū fugeret filiū. et ī maxi
 ma penuria t̄bus mensibz
 exularet. Si ergo regi dauid
 ī multitudīe ppli. nequaquā
 gloriari p̄missū est. quid ē

tibi pastor plate. qd tibi mona
che. qd tibi pdicator e et glie.
Coem tibi sobole reputes.
coem tibi fructu cu alijs. Pau
lus ille excellētissim⁹ pdicator
olim in electis fidelibz rep
hendit. qd dicebat. Ego quide
su pauli. ego at apollo. ego
vo cephe. Et iuste. qa poste
a subfert. Ignobilia mundi
et stēptibilia elegit deus. ut
nō gloriēt in rōspectu eius
ōis caro. Quare at natha
nael cui xpūs fere sup oēs
aplos et discipulos suos testi
moniu phibet dices. ecce vē
israhelita in quo dolus non
est. sicut petrus et adreas
qui utiqz hoies erāt sine lris
et pdiote. aplatus nō accepit
dignitate. Hic augustinus
inve videt. qd nathanael si
pdiota fuiss. aplus extitiss.
Eid ergo pdicator. qd doctor
pli de multis littis gloriaris.
Memor su loci. tps et p
sone. qd btissime meorie frat
ior dan⁹ pdicator strenuus.
iuvenes. vno tpe tā parue
littature ad ordinē recepit
sexaginta. ut plēs eoz vix
possent ut audiui cū multa
repetitōe ad matutinale of
ficiū vnā legē lationē. Dup
quo ut dicit a frībz gūiter
ad genale caplm accusatus.
spū scō repletus dixit. Bini
te istos. ne stēpnatis vnū

ex hys pusillis. Dico vobis q
multos et fere oēs pdicatores
videbitis gloriosos. et p quos
dn̄s sup multo lucidiores et
luciores salutē opabit aiaz.
Eid nos veridico ore ditum
usqz in hodiernū diē vidim⁹
et videm⁹. Discat ergo melli
flui fructus apes cū gaudio
et amiracōe fidelē sobole cō
munē habē. et nō in fructu
singularit gloriari. **Capm**

Mira apes. **vix.**
Amicitia fouentur
iuuērem. Et hoc iu
te. cū xpūs totius v̄tutis ex
emplū. nequaquā discipulos ser
uos. s̄ amicos vocare digna
tus ē. Eccl̄ast̄. qz de amicitia
a elegant insinuās dicit. Ne
obliuiscaris amici tui i aō
tuo. et nō inemor sis illi
opibz tuis. Fidelitate amia
rie oēs diuine sc̄pture men
dat. Et et phi. iocūda nimis
et pulchra de illa testantur.
Aut enī plus Null⁹ boni sine
amico vl sono. iocūda ē pos
sessio. Cū hys diuare. qui te
meliorē facturi sūt. Illos ad
mitte. qz tu potes facē meli
ores. Tales igit xp̄abis autōs
quibz possis et in adūsis cō
fidē. et in p̄spis nō timē. ut
et h̄it te in adūsis sublenēt.
et inde te i prospis nō supplā
tēt. Quale aicum habē vo
lueris. talē te exhibeas erga

Capm

p̄sius

ipm. Ita semp amicu habeas.
 ut posse fieri imicu putes.
 Ita credas amico. ne sit imi
 coloris. Turpius nichil e. q
 cu eo bellu gere. cu quo fa
 liant vixeris. Ego tibi most
 bo amatoriu. sine medicame
 to. sine herba. sine ullius vene
 ficu curmie. Si vis amari. a
 ma. Negociatio e no amica
 aa. q ad modu accedit. No
 qquid psecutura sit spectat.
Q Derahit amicitie maesta
 te sua. qui illa parit ad bo
 nos casus. Si aliquem amicu
 existimas cui no tantu de cre
 dis q tibi. vehementer erras. et
 no satis nosti vim vere ami
 citie. Quia cu amico tuo deli
 bera. s de ipso pus post ami
 citia credendu est. ante ami
 citia iudicandu. Tu ita vive
 ut nichil illi amittas. nisi qd
 amitte eam unuco possis. Qui
 cogita. anqm tibi alijs in ai
 ritia copuladus sit. Cu placu
 erit toto illu pectore admitte.
 ta audacter cu eo loqre. q te
 cu. Brevis vicu e. et oibus
 crede et nulli. Semp i amica
 tia fixus esto. Cont amicu
 nulli credas. n qd ipse pba
 ueris. Vera amicitia nuq
 fefellit. s semp stabil pseue
 rat. Si vo in vitaru actu est.
 nuq va fuit. **Q** De duobz ai
 as vir phie deditus ista nar
 raui. Erat ut memini pazi

ante nra tpa iuuenis qdam
 sagax ingenio. diues valde.
 qui nuncios suos p diusas
 mundi ptes mercatoris cau
 sa mittebat. Qui ut vene
 rit quida ex ipis. in partibz
 orientis. reperit gentilem
 queda in oibz copiis et rebz
 mundi sup oem modu ditis
 tissimu. liberale in oibz et
 fidele. **Q** Id plura. Nunciant
 illi se habere tale dnm. Vadit
 et redeit. munera ex pre do
 mini sui gentili deferit. re
 feritq maiora iuueni xpi
 ano. Et inde tantu amore
 succendit. et amiratoe. qppe
 rat cu multo comitatu i mu
 neribz in oriente. vide gentile.
 Que ille cu magna gloria
 et exultatoe susceptu. expt
 e honestu hoiem moribz. sa
 gace ingenio. et p oibz libera
 le. secuz illu tenet. no puo
 tpe. nec paruis expesis. **Q**
 cu redire deliberaret ad pa
 tria. eu ad thesauros icom
 pabiles introducit. S; cu ali
 quid ille accipe recusaret. i
 statissime. tande ostendit il
 li septem puellas vginis i co
 clavi nobilissimas gene et
 pulcherrimas decore. qd se
 cudu ritu suu ducere pone
 bat tpe oportuno. Et dixit
 ei. Ex hijs tibi vna eligas
 i vxore. Nec mora. iuuenis
 sup modu auro captus et

oculis. vna elegit pstantore
moribz et decore. Cui gentilis.
Optione inqt dedi tibi. et tu
quide michi p oibz dilectissi
ma elegisti. Et tu quide ut
sapiens experieris qd dederi
tibi. et ego ut min sapiens
p te qd dimiseri no causabor.
Hec dices. sponse tradidit co
digna munuscula. et ea tra
didit xpiano. At ille ad ppa
uenies. sposa sua in magna
gloria baptizata accepit ux
ore. et muliere mire btatis
iuenit. Ipe aut auctus glo
ria et diuitijs. i vnu pfect
maximu. Gentilis aut fie
quent terolens qd in dicta
uiuacula pdidiss. grauari
cepit aio. nlt q credi pt. et
paulati p tristitia stabuit
in eo spns atqz sensus. De di
e at in die. de ano in anu.
de tpe in tepus decretes re
bus. cu nichil curaret de oi
bus q haberz. tande ad extre
ma miseria deuenies. exul
de pria qi infatuat. pulsus
e ab amicis. Cui cu qd age
ret ignoraret. incidit cordi e
ius amicu visitare debet. pro
quo ista ptulerat. nec posse
crede eu futurz imemore. et
nuc tanti piaculi cotempto
re. Aggress. ergo iter. venit
ad locu ubi ille manebat.
Pulsauit ad porta quonda
amica sui. dixit quis eet. neg

ciuitatis

lexit nuncijs vbu. no intinss
est. Quo in facto gentilis co
tristat ad morte. vespe veien
te sup vastu ecclie ardu se p
reat. In tepeste igit noctis si
lento quda insidiatus latru
cul. enseunti. occidit eu. clam
q discessit. Mane at inuent
homo occisus. et iuxta ignot
gentilis caput. et congregatis
nobilibz et ppo ciuitatis offer
tur captus. et illi factu ipoit.
Cui cu desperatione fractus
homicidii non negaret. ille
quoda amicus ei. stans diu
tius stupefact. replatus e
hoiem et cognouit. Itaqz
psiles cu ille duceret ad mor
te clamauit. Innocens iste est.
ego su qui factu feci. Hec
moza. da cu maxio clamore
et merore pli pibet decol
ladius. ille qui factu fecerat
puidetia dina verit. ta nobi
le et inocente hoiem depe
rue. i mediu psiles exclama
uit. Innocetes abo. et pmus
et secudus. Ego su ille neqz
sum. qui homicidii petui. Mor
uider et pces ciuitatis mi
rabili stupefacti. simul ca
piunt dictos tres viros. et fac
tu diligetius pscutates. cu
vitate p oia signouisset. ino
centes absoluit. et ipm reu
p amiratoe piaculi dimittit.
Cristian. at ille obuijs maibz
et oculis amicu suscepit. Et

Contingit
arrem
tgalib
9 fol
no p
focra
nocti
in lecto
vot d
te riu
patali
lulit
ti paup
ergo non
perier
loque
a que m
xribus
anue
go ill
ocru
er f
nis ro
gic bon
dret. f
ad pma
boma
lit r
dret
loc ma
u. C
enol
e se
ti f
dret
ti cu
nat. et
magna.

ut breuit' dicit. iuuat ad fide.
 anuit ille. baptizatus e. **A**ccip.
 prore nobile sobrina auci.
 et eo cogente dimidia cu illo
 bona partit. E que habebat.
 Apes ergo fidelium xpiana et
 debita amicia ad iure foue
 ant. Studeatq; diuine gracie
 dediti exempli salte gentilis
 hois imitari. **Capitulum**

Sunt apes. **xx.**
 hospitalitatis u
 tuti dedite. Apes
 eni extineas diuino bone
 et mitis nature sint secum
 recipiunt. **E**id miri. **P**har
 eni et loth euasit icendiū.
 et abrahā receptis et refec
 tis angelis meruit bndia.
Et apulis. **H**ospitales inqt
 iuicem sine simulacoe. **E**t
 bene addidit sine simulacoe.
 quia maxie isto tpe i plibz
 videm hospicia simulata. ut
 hoc faciāt hoies seculares
 aut ppter uerūdia honesta
 tis. aut ppter fauore et glo
 ria secularē. **P**auci uo simpli
 ppter deū. **E**t uē credo q; qui
 modo debito idigentibz hos
 picū exhibet. ei etiā dñs re
 funderet in pnti. **E**t de hoc
 digna fr̄is pdicatoris rela
 tioē. manifestū miraculū e
 narrabo. **F**uit in roma
 vir pius et bon. qui indiffe
 rent hoies religiosos et pau
 pes ad hospiciū iuitabat.

Contigit aut eū defectū senio
 attenuari uel appozari rebz
 tpalibz. et angustiabat. **P**lus
 q; solitā hospitalitate exerce
 nō poss. q; ad usus suos suf
 ficiētia non habē. **C**ūq; una
 noctū anxius p talibz iacerz
 in lecto. seminuigilās audiuit
 uocē dicentē sibi. **V**idi carita
 tē tuā quā in exhibēda hos
 pitalitate multo tpe ifatiga
 bilē habuisti. et p hāc ad vi
 tā paupem deuenisti. **V**olo
 ergo non solū in futō remu
 nerare te. uerū etiā in pnti.
Loque illi diuiti. de uinea tu
 a que melior ē cū uinea illi
 acerbū facies. **I**pe aut libent'
 anuet uobis tuis. **H**abita et
 go illi uinea. i medio illius
 acerū fodies in pfundū.
 et sub eo reperies qd roma
 nis copiis ē iusu. **A**d hāc i
 gnt uocē cū non hō pnt' obe
 diret. scdo quoq; et tto idem
 qd pmo. uox dīna pcepit. **E**t
 homo ad diuitē ueniēs. obtu
 lit cōtribū uinea. **C**ui
 diues. **L**ibent' inqt. et quo me
 lior tua uinea mea. tibi sol
 uā. **C**ui paup. **N**olo aut. sed
 equolare acerbū fiat. **E**t sc̄m
 ē sic. **N**ox paup cōcato secre
 ti filio. filio quē habebat et
 duabz pit' filiabz. ad acerū
 cū eis supdictū accedit i ui
 neā. et incipiūt fode cū spe
 magna. **C**ūq; diu fodissent.

ner adhuc effectus sui signū
aliqd̄ iuenissent. ceperūt p̄
suo filius cū sororibz īsulcāe.
Quibz pater. Nullo aut mō
possū credē q̄ frustrabor. A
teruo igit̄ p̄ cū filiis virilit̄
insistētes. tandē in pfundū
int̄ ingentes lapides vas m̄
moreum plenū aq̄. et ī ore
īp̄ius ollā vitreā plenā bal
samo. et in orificio olle vas
parvū fictile. et in eo tres
lapides p̄ciosos. smaragdū.
saphirū et carbūculū. q̄nti
tatis nō modice repperunt.
Nichil at̄ aquā in vase re
putantes effuderūt eā. Et
ut mox effusa ē. instrumē
ta quedā exea in q̄bz labōa
uerat̄ p̄fusioe st̄gens. colo
rē eris in pulcherrimā au
ri spec̄ie mutauit. Erat e
nī aqua ex sanguine et car
nibz basilisci. ī modū aque
rosacee p̄ eleuatiōem facta.
q̄ solet ab alchimistis auz
fieri sophistatū. Izz hac aq̄
deus noluit dicti viri īno
rēciā maculari. et ideo diffu
sa disparuit. Balsamo vero
tū dictus hō debilitat̄ visu
usus fuiss̄ nescius q̄i cōi o
leo. p̄ dies aliq̄t. recup̄auit
integerr̄ie visu. et post cog
nito p̄ pbem suū q̄ eet bal
samū. vendidit illud īestīa
bili p̄cio. Et p̄ lapidibz quos
iuenerat̄ p̄ciosis. pecunias

coposissimas et multas acce
pit. Factusq̄ diues et ictus
glorificauit deū. et post se fi
lios et nepotes suos ī multis
copijs deliquit. **Deinde** ergo
apes fidelū hospitalitatis gr̄a.
paupes et pegrinos et maxie
p̄batos vita seū recipe. et ne
cessaria m̄strare. **Capitulum**
Om̄ plura .xxj.
Quoniam genera aualiu cupi
da sunt et auara.
apū gen̄ nullis auaricie sp̄
cijs sc̄ter. s̄ sup̄ b̄n̄ficiū gr̄a
tulat. Et digne quide. q̄a au
ro sc̄dm̄ verbū sapiētis nichil
ē scelestius. et hic suppleas.
xp̄iano. Est enī sc̄dm̄ aplm̄
auaricia p̄color̄ seruitus. q̄d
ē p̄ctm̄ maximū. et xp̄ianis
finibz p̄pulsandū. Hāc au
aricia et phi detestant. Dicit
enī seneca in p̄uerbijs In
nullo auarius bon̄ ē. ī se pes
sim̄. **Cupiditatem** effuge. reg
nū est vincē. Negandi cau
sa auaro nūq̄ deest. **Pecūia**
si uti sc̄ias acilla ē. si nescias
dn̄a. **Pecunia** nō faciat aua
rū s̄ irētat. **Ad** hac fici stul
tius reputa. Nichil satis ē
moriturs. **Et** diu satis ni
hil tibi fuerit. n̄p̄ alijs satis
nō erit. **Resistendū** ē ocu
paciōibz cupiditatu ner ex
plicāde s̄ submouēde sut. si
semel int̄uerit. locū suū ali
as instituet. **Principijs** illaz

obstem? melius nō inapient
 q̄ desinent. Nos rem cupidi
 tas inoatura nō faciaturā p̄
 apitat. Quibz si inquit satis
 eē posse fuiss. qui nō cogi
 tam? q̄ iocūdū sit nichil habē
 q̄ magnificū pleniū. nec ex
 fortuna pendē. **D**iscendant
 aliq̄ ista inuidiosa bona et
 superātibz meliora. Si quid
 in illis eēt solidi. aliq̄ imple
 rēt. nūc hauriētū sitim cō
 ritāt. nō extingūū. **C**ū dyo
 geni a capite de nocte fur sac
 culū cū nūmis trahē cona
 ret. et ille sentiret. trahē in
 quit infelix. ut facias utriq̄
 dormire. Docueris ergo mo
 bilia eē que dedit casus. et
 maiore cursu fugē q̄ venie.
 nec hijs portioibz quibz ad
 sumā puentū est retroire.
 s̄ sepe int̄ fortunā maximā
 et ultimā nichil penitus in
 terē. **V**nde stigit ut didi
 ci fr̄ minore referente ī por
 ta frontis ecclie cathedralis
 in gallia ymago usurarij.
 sculpta de lapide desup q̄li
 cū sacculo pecunie eviden
 tius p̄mineret. **V**t at̄ q̄dā
 maxim⁹ ac ditissim⁹ usura
 rius ciuitatis eccliam delin
 it int̄re p̄ portā. ymago usu
 rarij desup cadēs. caput in
 trare conantis illisit. et re
 p̄tē stitit. ep̄iter expira
 uit. **V**ndi et egoipe in

brabāne p̄tibz usurariū ne
 q̄ valde. qui multos nobiles
 et potentes exheredauerat. et
 paupes spoliauerat sup̄ mo
 dū. **H**ic frequēter occurrēs
 religiosus rogabat q̄ cū la
 crimis p̄ se orari. s̄ ī nullo pe
 nitus se correxit. **C**ūq̄ super
 hoc eū frequēter arguissem.
 nec tū in aliquo p̄fuisse ac
 cidit ut rep̄tina infirmita
 te correptus. ad exitū p̄in
 quaret. **E**t ecce subito duo
 ingentes tenebrāz canes let
 tū iacentis cruitibz abibāt.
Ip̄e vō p̄tracta lingua p̄e
 ad longitudinē pedis dehis
 cens. horribilit̄ expirauit.
Vos igit̄ apes fidelū ex
 horrescite que audistis. **N**o
 lite auaricie sordibz inq̄nāi.
 s̄ sicut a deo b̄nficiū hylarū
 accepistis. ita hylarū nō ha
 bentibz cōcedatis. **C**aplin

In apibz q̄ ha. **xxij**
 bitualit̄ totius vtu
 tis insigne reperies.
Et q̄ in alijs aūalibz
 singillati sparsim videntur.
 in istis natura mater p̄pen
 siori b̄nficio congregauit. **E**t
 hijs illa quidem fidici fas
 ē. felix xp̄i mater maria
 signat. **C**ui veracit̄ et ele
 gant̄ sapiēs dicit. **N**ulte si
 lie cōgregauerūt diuicias.
 tu sup̄gressa es vniuersas.
Nat̄ et tu fidelis aīa p̄ tuo

studeas imitari. Si vè conais
nō frustraberis in loq̄nquū.
Quēre at̄. qualesq; v̄tutes
sint. oīs s̄c̄ scriptura testat̄.
S; et has p̄ diuisa capla su
p̄dicta desep̄sim⁹. Aut ei pho
rū maxim⁹ augustin⁹. Iniciū
v̄tutis ē. ymo maxia virtus.
amare v̄tutē. Et seneca ī p̄
uerbys. Scias eū ml̄tis v̄tu
tibz habundare. qui alienas
amat. Virtutē verā intelli
go. aiōsam. excelsā. quā ma
tat q̄quid infestat. Nō dat
natura v̄tutē. ars ē bonū fi.
Si p̄t v̄tus effire ne aliquis
miser sit. facilius effiaet ut
bonus sit. Nun⁹ enī intual
lū a bono ad b̄t̄simū restat.
q̄ a misero ad b̄tm. Qm̄ ho
nestatē verū semia ai gerūt.
q̄ amonicioē excitant. Nō
alut̄ sintilla q̄ flatu leui ad
ultra ignē suū explicat. Eni
gū enī v̄tutis cū tacta ē. et
ipulsa v̄tus. et alioz sciētia
ē et sui. Discendū est de ipā.
ut et ipā discat. Nō attingit
t̄nquillitas. nisi t̄mitabile q̄d
t̄tūquaq; adipiscaris. et hoc
ē deus. ex aiō illū nō q̄a ne
cesse ē sequor. Vn̄ hoīs bonū
ipā v̄tus ē. que int̄ hac fortu
nā et illā adest. int̄ aduersa
et p̄p̄a sup̄ba it̄cedit. cū mag
no utriusq; cōceptu. Nemi
nē estimam⁹ eo q̄ ē. s; adia
mus illi et a quibz ornat⁹ ē.

atq; cū volens verā hoīs estia
aonē inire. et scire q̄ntus sit.
nudū inspice. ponat p̄mōi
um. ponat honores. et alia
fortune mēdacia. corpus ip
sū exuat. aīm intue qual q̄n
tus sit. alieno an suo magn⁹.
Corp⁹ multis eget ut vale
at. aīmus ex se c̄scat. seipm̄
alut. se exerceat. Q̄d tibi opus
ē. ut sis bon⁹ velle. Tūc scito
te in oī v̄tute p̄fectū cū eo
pueneris ut nichil deū roge.
nisi q̄d rogare palā possis.
Sic ergo cū hoībz viue. tāq;
deus videat. Sic loq̄re cum
deo. tāq; hoīs audiat. Nul
lo honestamēto v̄tutis eget.
Ipā sui magnū decus ē. Vir
tuti retroire nō licz. Q̄c̄qd
int̄tingit. in similitudinē sui ad
ducit. Q̄c̄quid tractauit. id
amabile. aspiciū. mirabile
facit. Oīs v̄tutis ī modo ē.
Mod⁹ certa mēsurā v̄tutē
materia nō incitat. nec pe
iore facit dura. nec diffial.
nec melior ē. hylaris aut le
ta. Quēadmodū m̄iora lū
na claritas solis obscurat.
sic dolores. molestias. iūria.
v̄tus magnitudinē sua elidit
et opp̄mit. Nec magis ullā
portionē habet īcōmoda cū
in v̄tutē incidit. q̄ ī mari
niubz. Virtus nō p̄t maior
fieri. vni⁹ stature ē. Catho q̄
die repulsh⁹ ē. lusit. q̄ nocte oc

atendit legit. Eodē loco habu
 it g'tulari. et vita excedē. **N**ig
 nus et vtriusq' aīm' deo pare
 at. et quocūq' fortuna impu
 leuit sine ciuitate pariativ.
Nō mirū est in t'iquillitate
 nō iati. Illud mirare. ubi ex
 tolli aliqū. ubi oēs depme
 rent. ubi stare. ubi oēs iacent.
Sapiēti nihil horz displicz que
 ferēda sūt. **N**ā q'quid t' hoīe
 cadē p't. in se cecidisse nō que
 rit. **S**apiēns nihil se micet
 vite i'quit. q' q' vtrutes ei' spa
 cio breuiore claudū. **P**fecta
 virtus ē equalitas et tenor
 vite p' oīa cōsonās sibi. **O**ibz
 idē eris et put verū varietatē
 erigit. ita te acōmodes tpi.
 n'te in aliquibz mutes. s' po
 tius aptes. sicut man' que
 eadē est cū in palmā exten
 dit. et cū in pugillū strūgit.
De dubijs non diffinias. s' ^{no}
 suspēsā tene sentēciā. **Q**ue
 possit strige aīo tuo cūcta p
 pone. **N**ichil tibi sit subitum.
 s' totū ante aspicias. **C**ogita
 cōes vagas et inutiles et q'
 sōpno files. nō recipies. **C**ogi
 tatio tua stabilis et cta sit.
 siue delibēt. siue q'rat. siue cō
 tēplet. non recedat a vero.
Nō extollas quēq' nec deici
 as. **M**obilis esto nō leuis. cō
 stās nō p'riax. paucis fami
 liaris. **O**ibz equus. **O**ms tibi
 pares facies. si inferiores sup

biēdo nō contēpnas. **S**uperiores
 recte vniēdo nō metuas. **C**ū
 tis esto benign'. nemini blan
 dus. **S**euerior esto iudicio q'
 sermone. vita q' vultu. **H**ari
 sermones q' ipē. s' et loq'tū
 paciēs. **S**euē' ac sedenus. **H**y
 laris nō aspicias. **Q**ue nosti.
 sine arrogātia impartis. que
 nescis. sine occultatōe ignorā
 tie tibi postules impartur. **V**e
 lis oībus p'desse. nulli nocē.
Mesura magnanimitatis ē. n.
 timidū esse hoīem. nec auda
 cem. **N**ulli p'clusa est v'itus.
Oibus patet. oēs admittit.
 oēs iuuat. ingenuos. liberti
 nos. seruos reges et exules.
Nō elegit d'nū nec censū. s'
 nudo hoīe cōteta ē. **C**orpora
 obnoxia sūt et ascepta d'nīs.
 mēs quidē sui iuris. et que
 adeo ē vaga. nec ab hoc q'
 curē cui inclusa ē teneri q'
 at. q' min' ipetu suo utat. et
 ingentia agat. et ifinitū co
 mes exeat. **C**utū iter ē. iocū
 dū iter ē. ad quod natura te
 instituit. **D**edit tibi illa. que
 si nō deserueris. par deo i'sur
 ges. **S**ubsilue enī in celū ex
 angelo licet. nec ad hoc effica
 cius vehiculū q' v'itus ē. **D**os
 tremo quidē exemplū v'itū
 oīmode posuisse. si nō defec
 tū v'itū in oī hoīe reppisse.
Nemo enī bon'. n' solus deus.
Scio t'n p'sonā in brabātie

patibz adhuc in carne uiuentē.
quā et uisacōe et uita ānis
triginta familiarissime noui. De
qua q̄ cū illa ānis q̄draginta
fuerūt fidelissime attestati sūt.
q̄ nūq̄ in factis ei. nūq̄ in
dictis aliqd̄ aduerterūt. quod
salte veniale peccm̄ iudicari ab
ullo posset hoīe. **Mores.** īces
sus et ōba tā xposita. tā sin
cera. tam angelica sūt. ut mo
dus ei vite sup hoīes credi
posset. **Vultus** eius tāte matu
ritatis et glōre ul' grē. ut oīm
in se contuetū vultus p̄ nimi
o stupore auertat. **Satagat** i
git apes fidelū scdm̄ datam
sibi graciā habitualit̄ insigni
ti. **Qd̄** enī sine multodi ex
eracy ingenijs nr̄is adheſcit.
sicut artes diuſe sūt. vel cor
dis intimis. ut ōtutes. faali
ma dissimulacōe abolebit ob
liuio. **Qd̄** vō habitualiter
infixū est. p̄manet incōcūſū.

Caplin. xxiii.
Sunt et int̄ apes
diuſa q̄dā officia.
Alie ſtrūūt. alie poliūt. alie
ſuggerūt. alie diſtribūt ex
eo qd̄ allatū est. **Hic** notae
potes diuſa officia clauſtra
liū. **Ad** lrām ſtrūē dicūt. qui
monaſticis p̄udent institu
tis. ut p̄poſiti. **Polire** vō dicū
tur. qui eccl̄iaſticis opibz pre
ſūt. ut mātricularij vel ſacris
te. **Suggerere** vō dicim̄ illozū

quoz cōſilio regit̄ monaſteū.
ut ſūt maiores ſeniores. atz
p̄uidetes. **Diſtribue** aut̄ cel
larioz ē. qui cibū alijs ſtrūūt
in tpe oportuno. **Horz** officia
in regula beati b̄ auguſtini
in regula b̄ti benedicti ſingu
lariter diſtinguūt. et ex eozū
traditōibz etiā int̄ canōicos
ſeculares eozūde officioz no
mīa ſortunt̄. **Hijz** xpetit. q̄
ſūmo iudici deo rādem de
ſuis officijs reddituris. ita dō
mīo deſeruire. ut int̄ bonos
et fideles ſeruos. euge mere
ant̄ audire. et intrantes dñi
gaudiū. ſup oīa bona illius
cōſtitui mereant̄. **Caplin**

Uderes oēs **xxiiii.**
Caritate de mūne.
Lucidiſſie vez est.
mun̄d̄ eē apud fideles opus
om̄e virtutis. **Sicut** at̄ non
oīm ē virtus. ita nō oīs vir
tus ē oīm. **Nemo** ē bon̄. n̄
ſolus deus. et dicit̄ bonitas
eēntialis q̄ ſoli xpetit deo. nō
accidētalis. **Sicut** enī oīs cre
atura ex nichilo facta ē. ita
teſte b̄to auguſtino ad nichy
lū tendit. ſi ſibimet relinq̄t.
et nō diuina p̄uidētia ī ſuo
mobili teneat. **Nō** ergo oīs
v̄tus ē oīm. quia ſoli dei ē.
Certes ergo fidelis aīa de n
mūne virtutis alicui. et ſi
nō de v̄tute ōimoda. **Certes**
deo tuo offerre aliqd̄. qd̄ in

conspetu eius gratificet ob
latu. Alij aurum in p[ro]lo dei. alij
argentum. alij gemas. alij pur
pura. alij cocu[m] distinctum.
atq[ue] alij alia offebat. **N**ec
bone agit. si pilos capraz
aut minutu[m] cu[m] vidua in ga
zophylacu[m] d[omi]ni posuero. **P**ri
mo corneliu[m]. postea roma[m]
obtulit petrus. maria mag
dalena p[ro]fusu[m] unguetum.
paulus fere totu[m] mundum.
ap[osto]li ceteri singulas regio
nes. utpote andreas acha
iam. iacobz maior hispania.
iohannes asiam. thomas in
dia. iacobz minor iudeam.
philipp[us] perfidem. bartholo
meus india inferiori. ma
theus ethiopia. symon et
thadeus mesopotamia. ma
thias palestina. martures ge
nealit sanguine. cofessores
lingua. virgines s[an]cti monia
Nec defuit sc[ilicet] alijs. qui
no[n] de p[ro]p[ter]o certaret munere.
ne in conspectu sumi iudi
cis vacuus apparet. **S**ed
et nom[in]e quilibet certare de
mune gestat. ne lapade va
cua cu[m] fatuus virginibz ex
cludat. **D**almes quide[m] cu[m]
lignis et grauidus cultu
q[ui] filo tenuissio in st[er]p[ite]
pendet. ut vix possit euel
li. **C**antulacu[m]q[ue] virtus sit
copage caritatis te tenebit
in xpo. dumodo o[mn]ino no[n] ca

das. Virtute eni[n] nemo ma
le utit. Nullu[m] die penitus
p[re]mittas. nulla te solli
tudo. nullus labor excuset.
quin boni aliqd facias. **E**t
vide causam. **I**n libro de na
tura veru[m] plinius auctor e[st].
qui dicit. q[uod] gallina a serpe
te no[n] p[ro]t[er] infia a serpente.
ea die q[uam] om[n]i ediderit. **Q**uod
in ovo. in quo spes pulli e[st].
nisi fructu[m] boni opis. p[ro] que
spes vite p[er]petue designat.
Quale aute[m] debeat ee op[us]
illud. p[ro]phetia ysaias ondit di
cens. **F**rango esurieti pane[m]
tuu[m]. et egenos vagrosq[ue] iduri
domu[m] tua[m]. **C**u[m] videris nu
du[m] operi eu[m]. et carne[m] tua[m]
ne despereris. **Q**uatuor
ponit hic. dare pane[m] esu
rie. hospite[m] suscipe. vestire
nudu[m]. no[n] despice primu[m]
s[ed] foue. **D**e hys quatuor ex
epla ponim[us]. **D**e p[ri]mo. q[uod]
subueniedu[m] e[st] paup[er]i. **E**
No[n] t[em]p[or]e ab incarnatione
d[omi]ni millesio ducesio vice
simo scdo. quida[m] abbas guil
helm[us] no[m]i[n]e monastij v[er]a
viesis in brabantie p[ar]tibz
fuit. qui i[n] paupes largus
fuit valde. et pius tali oc
casioni miraculi extitit
sicut fuit walthero quoda[m]
p[ro]p[ter]i f[er]m p[re]dicatoz in t[er]re
uevi. a quo et ipse accepi. id e[st]
abbas secretus enarrauit.

Em

conspetu eius gratificet oblatu. Alij aurum in p[ro]lo dei. alij argentum. alij gemas. alij purpura. alij cocu[m] distinctum. atq[ue] alij alia offebat. Nec bone agit. si pilos capraz aut minutu[m] cu[m] vidua in gazophylacu[m] d[omi]ni posuero. Pri mo corneliu[m]. postea roma[m] obtulit petrus. maria magdalena p[ro]fusu[m] unguetum. paulus fere totu[m] mundum. ap[osto]li ceteri singulas regio nes. utpote andreas acha iam. iacobz maior hispania. iohannes asiam. thomas in dia. iacobz minor iudeam. philipp[us] perfidem. bartholo meus india inferiori. ma theus ethiopia. symon et thadeus mesopotamia. ma thias palestina. martures ge nealit sanguine. cofessores lingua. virgines s[an]cti monia. Nec defuit sc[ilicet] alijs. qui no[n] de p[ro]p[ter]o certaret munere. ne in conspectu sumi iudi cis vacuus apparet. Sed et nom[in]e quilibet certare de mune gestat. ne lapade va cua cu[m] fatuus virginibz ex cludat. Dalmes quide[m] cu[m] lignis et grauidus cultu q[ui] filo tenuissio in st[er]p[ite] pendet. ut vix possit euel li. Cantulacu[m]q[ue] virtus sit copage caritatis te tenebit in xpo. dumodo o[mn]ino no[n] ca

Luna aut̄ cenobio vilariē
si in losensis comitatu sab
baudie que heyr dicit. in q̄
bos duerfis fr̄bz fuit ele
gans forma. piguedine et
virtute. de cuius carnibz pau
perula pregnās comedere
irremediabili desiderio cō
cupuit. Flebat at̄ cotidie.
et q̄ cū vite piculo torque
batur. Dabant illi carnes
bouine pulcherrime. s̄ ad
restringendū ei cōcupiscē
tiā non valebat. Veniente
ergo abbate wilhelmo ad
curiā. et narrate fr̄e cōuet
so piculū mulieris. respo
dit abbas. Melius ē occidi
bouē q̄ hominem. s̄ secrete h̄
facias. et xple desiderium
mulieris. Induxit ergo frat̄
cōuersus bouē vespe secre
tius in celau. et occisum
excoziatūqz mēbratim diui
sit et reposuit. Particulā
vō quā mulier capierat. i
boue mox t̄nsmisit. Quā
comesta. mulier ex toto cō
ualuit. Luna res. horredū
spectaculū. Mane facto cū
frat̄ cōuersus famulos suos
ad aratrū sequeret. vidit
bouē occisū arantē in ara
tro. et ext̄ q̄ credi p̄t. terri
biliter stupefactus recurrens ad
domū. intrat thalamū. re
quirit carnes repositas. ni
chil de boue. p̄sus inuenit.

ner carnes nec pelle. nec sal
te sanguinē quē effudit. Lu
ius rei tres fr̄e cōuersi in
domo testes ydonei p̄ veri
tate fuerūt. At̄ ip̄e carnis ex
vir fidelis et bonus. necno et
sup oēs ip̄a mulier que sola
bouis occisi carne comesta
cōualuit. et nō alijs potuit.
quia in eis quodā occulto.
s̄ t̄n naturali instictu. cum
uolēta desiderij v̄tute der
uit. Familiā aut̄ curie res
penit̄ latuit. quia eā diuul
gari abbas districte phibu
it. Apud ip̄m abbate res
adeo valuit. ut sicut ip̄e
dicebat quē ante nālit̄ par
tus fuit. largus sup om̄s
abbates ordinis. et mus i
paupes extitit. Hic post
modū in clareuallensi mo
nasterio abbas electus et
t̄nslatus. cū multis valde
archiepis episcopis. abba
tibz et platis ad genale
cōsilū rome a dño papa
gregorio nono vocat̄. a fr̄e
derico ip̄eratore i lombard
die p̄tibz capt̄ ē. et post v̄
ennium ab ip̄o impatore
p̄ vite mentis specialit̄ est
dimissus. et post pauca ve
bus hūanis ē exceptus. Hic
specialissime deditū lacrimis
vidim̄. ut illi dixerūt qui
hōiem secrecius agnoue
rūt. in tantū diuine item

placōis assiduitate uocabat
 ut ei dñs multa in uisione
 monstraret. de quibz nōnl
 la septa uidim⁹ et pbata.
Cz hinc potius specialit
 uidea⁹ de eo qd parus dan
 dus ē paupi. et qd in exe
 plu hui⁹ rei āno ab icarna
 cioē dñi millesio ducesesi
 mo uicesimoqnto. multa p
 gallias et theutonie ptes
 miracula cōtulerūt. Ex q
 bus unū refero qd cauda
 matrone in brabantie pibz
 cōtigit. quā optine noui.
 Erat in illo tpe circa mō
 tes alpiū et anglicū māe
 fames pualida. ita ut cois
 ppli multitudo maxia mor
 ret. Tūc illa quā dixi ma
 trona. gene clara et opibz.
 egenis cepit sine ponde. mē
 sura et nūo liberalit erogā
 re. Qd cernēs unū miles ar
 tauit eā. et ei farine men
 surā certā p singulas ebdo
 madas dari fecit. Quā u
 bi die qdā totā expēderat.
 instāte paupe et petente
 pcepit ancille dñā. ut dili
 gent scopata cista. in qua
 farina reposita fuerat. pau
 peri ut si quid iueniret af
 ferret. Et fecit ancilla ut
 dñā iussit. Post hūc uenit
 et alter. qui se nichil come
 disse infra biduū deplora
 bat. Qd ut audiuit dñā

fleuit. et iterato iubet ancille
 scopare cistā. et paupi ali
 quid ipartiri. **I**urat ancilla
 nichil in cista remāsisse. **C**z
 instante dñā cū lacrimis ut
 attēptet. currens ipacietus
 et cistā aperies. plena flo
 retissima simila iuenit.
Mox ad ei⁹ cōtuitū ancil
 la clamās horrificē. cecidit
 in extasi resupina. Clamo
 re audito occurrit dñā. occ
 rit dñs. occurrit famuli.
 et viso miraculo in cōe do
 minū benedixit. **M**ox vir
 tpe horreū letus aperiens.
 oibz ex illa die uenientibz
 dedit. nec defuit ānona as
 tartijs. donec supuenire
 augusto ppararet dñs. po
 pulo quē afflixit. Dixit
 at michi dictus miles ma
 ritus dñe. qd n̄ fuissz mira
 culū. nequāq sibi tūc uel
 quāq horrea suffecisset.
Cz et ipa uenerabilis et no
 bilis feia. sicut michi cōfes
 sori suo sincero aūo et cum
 gaudio mentis dixit. qd et
 nocte et die septē horis q
 canonicē nūcupant. aūis
 mire pulchritudis et decōis.
 eā dulcissimis et ineffabi
 libz uocabz ānis ante mor
 tē plurimus solaret. **E**lā
 guit enī multo tpe lecto
 iacēs. Cūqz q̄suissem ab
 ea cui⁹ aūis uocē imitari

illa volucris videret. Nichil
at aut in t'renis e. qd illi
possit vocib; xpari. Nec so
lus aurib; delector in illis.
veru' etia ad cor intus t'ri
fundit modulame. et ex
eo sps meus ad delicias
etnales desideracius ex
citatur. **H**uius eidem beatissime
mulieri. ut in ipa cu lac
mis reuelauit. teptacoem
quadam anis sedera quasi
cotidie laboranti. i. vigilia
solepnitatis sue b'is mar
tin' in ecclia oranti appuit.
qui qm uiuet potificaliter
infulat. altaria singula
cu thuribulo aureo ccui
uit. **I**ndeq; ad ea veniens.
ea ab illa teptacoem diutina
liberauit. **N**o miri. **O**me
animal diligit simile sibi.
Martin' adhuc catheru
minus. xpm in paupere
veste iterit. **I**sta aut nu
q; letam vidim'. nuq; vide
rem. n. cu manus liberis
ad egenos extende potius
set. **E**t ve bene et digne.
qa hoim cui deus cor be
neficiu tribuit et eleosinus
dandis hylarit delectari.
nichil in t'renis credo dul
cius experiri. **S**i vo talu
qs no sufficet dare qd vo
luit. ut frequent et sepe
visu est. eidem benignitas
dni qd no habuit misit.

Unde michipi res mira
satis contigit. qua et si facta
tege voluissim no potui.
eo q multis inotuit. **M**e
se augusto familia t'm mes
sem instatius occupata. far
to mane prandio int me
et dyacone qui mecu re
ligiose degebat. rethe sup
sim'. et ut tepus deducere
mus. ad piscina late diffu
sa accessim' ad piscandum.
Eremisso ergo dyacono in
custodia dom' intraui sol'
nauicula piscatur'. **M**ulto
ergo nisu cape aliqd longa
die frustra conatus su. et
ita occasu solis cu exire tep
tare. ecce pdict' dyacon'
cu trib; fratrib; miorib; re
ceptis hospicio veniebat.
Quos ut vidi gauisus su.
et obmissa salutacoem pre
gaudio dixi. **P**er tota die
laboras nichil prendidi.
i verbo aut vro laxabo re
the. **E**t accepta corda qua v
nus cinctus erat. rethe su
niculo alligauit. **P**oma ergo
vite iactato rethe. in tram
traxi octoginta pisces. talis
qlitans saporis et esus. qls
nuq; ante vel post in eade
piscina vel alia eiusde spe
ciei videri vel gustauerim.
Leti ergo in facto mirabili
domu preximus. renauim'.
Breuerfa familia q'at erat

in domo satiati sunt. **R**ussis quoque
 patribus hijs qui non sibi parati
 uerant. gratias retulerunt domino
 largitori. **N**arrauerunt in
 fratres ordinis predicatorum in tra
 iecto. quod pro eorum fratre guar
 dus vel guinardus. quem ipse
 cognouit. domum hospitum pro
 prandium introiit dicens.
 Vade inquit cellerarie et affer
 fratribus et michi cyphum vini si
 potes. Et ille. Vere inquit
 tres dies sunt quod eleuato do
 lo uinum totaliter est extractum.
 Eidem plura. Iubente priore
 redit ad dolium cellerarie. re
 plerum uenit. et uultu spem
 fratribus diu postea ad aug
 mentum miraculi monstrauit.
Hec ab re uidi quedam
 iordanum in rebus tenu
 em. sed eleosinis deditum super
 uires. Anno autem ab incarnatione
 domini millesimo ducesimo
 tricesimo primo. super renum et
 mosellam in theutonia ui
 norum caristia habebat. Et
 accidit ut duo fratres ordinis pre
 dicatorum ad dicti uiri hospiti
 um declinarent. Quibus hyla
 titer introductis. filium cum
 laguncula pro uino misit. Quod
 reuerso. dixit filio mater.
 Defectum cordis frequenter in
 mane patior. tu autem michi
 nocte hac haustum uini re
 serues de laguncula. quia
 nimis tarde solet pater tu

us ante prandium demandare.
His dictis omnes confederunt
 ad mensam qui erat in domo.
Ebibito fere autem de laguncula
 uino. filius in aure patris. ma
 tris uerba susurrat. Que
 ille quia cum indignatione dissimu
 lans. laguncula cum hospitibus
 in magna iocunditate exhan
 sit. **N**ane ergo illis recedentibus.
 et eos hospite deducere.
 cepit mulier secundum shue
 tum modum cordis defectum
 pati. et uocato filio. quasi uult
 si quod est in uasculo. Et ille.
 Nichil inquit. Cui anxiam matrem.
Versa inquit. ut utincta buc
 cella panis. cordis mei de
 bilitas releuet. **L**acessit pu
 er. leuauit uasculum. uenit
 plenum. **Q**uod ut uidit mulier
 et exclamans cecidit. et fere
 pro pauore defecit. **C**urrens
 autem filius post patrem et fra
 tres. quod factum sit recitat.
Quibus in laudem christi cum la
 cinis resolutis. orat hospitem
 redire fratres. benedictionem re
 cipe quam dedit omnipotens.
Negat illi. commendat illum
 deo. et cum benedictione re
 mittit ad propria gestulantem.
Post multos uero annos cum
 hec a fratribus treuerensibus au
 diuissem et per descensum mo
 selle fluminis domum dicti
 uiri in nauigio peruissem.
 exiui nauem. et ibi pedes

iuu videre virū uxore illi
et filiū. et redij edificat
nō modicū in modo ac v
bis eius. Erat enī totū ex
modū vite vborū et gestu
ū habitatorū illiū tē. qui
vinetis montiū et desertis
agrestes moribz quiescent.
Exm
Ad scdm quoqz articū.
qz egeni sūt hospitijs indu
cendi. venerabili ade de be
lomen tale miraculū con
tigit. Precedente viro suo
nobilissio milite. et nō qsi
diebz pluviū redituro. pe
tente leproso hospitiū. ve
ceptus ē. Illo ergo gemen
te et causante debilitatē
corpis fatigati. petit i lectū
suauissimū se deponi. Dnā
aut credēs nullū lecto sui
dnū meliorē. in eo leprosum
hoiēm mox deponit. Nec
moza. ex isperato dn̄s re
diēs petit in thalamū in
tromitti. Dissimulatē ergo
dnā cōreāt ille aliquē cē in
thalamo. et irruptioē facta
hremali tpe lectū suū rosīs
fragrantissīs cooptū inuenit.
Admirat⁹ igitur. qrit qd
factū sit. indicat vxor. Nec
moza. in laudē xpi q̄ho cū
lacrimis resoluūt. **Exm**
Ad ter
ciū articulum. qz vestied⁹
ē nudus. illustris dnā alex
dis. carnotē suū ac blesē suū
comitissa in de suo auo.

retulit dicens. Nobilissimus
ac potētissim⁹ in baronibz
gallie comes carnotensū
ac blesensū parit theobal
dus. liberaliss⁹ oī suo tēpōe
extitit in donando. Isto. hy
eme media. q̄ tūc soluto ma
gis mhorruit. p viā cū ml
titudiē triseūte obuiū habu
it paupem nudū. Quo cla
mante rōdit comes. Quid
petis? Cui paup. Da inquit
cappā. quā habes indutam.
Nec moza. comes extractā
cappā. paupi dedit dicens.
Si qd vis amplius petas
Et paup. Da et supertunica
le quod habes. Quo statim
habito. tunica petiuit. Quā
ut comes dedit. remāsit in
lineis. Cui paup. Vides in
quit comes. qz caput habē
rasū et nudū. da et pilleū.
Tūc comes paululū erubesc
ens. caluū enī erat. nūc
inqt carissime nimis insis
tis. q̄a hoc tpe carē nō pos
sū. Hor dicto. relutis vestibz
paup euauit. Comes vō
de equo cadens. planctū la
mētabile fecit. et oī tēpe
postea tale qd caues oī pe
tenti se tribuit. **Exm**
In q̄to
aut articulo. qz primū nō
oportet despice s̄ fouē. xps
eundē de quo dixi comitē
cōsolatus ē tali mō. Lepro
sus quidā q̄ in meditullio

uenit carnotu et blesum
 mebus deformat et fedus
 valde manebat. Cuius comes
 theobaldus p scitate vite pli
 nu diligebat. et semp per
 eandē via trāsiens visitauit.
 Cōtigit at comitē alias mo
 ra face fere p anū. et medi
 o tpe leprosu mori. Reius
 at comes p locū trāsit. re
 lictisq; oibus solus casā in
 trauit. et hominē quē tabe
 factū reliquat. tute nitentē
 et integerrimū mebus in
 uenit. Huius factus comes
 et diu secū hesitans. qd nā
 cēt. Ego sū inq; leprosu ille
 amicus tuus. et nūc p mi
 sericordiā dei sanus effectus
 sū. superstq; in corona iusti
 cie. tibi vō vitē rependz di
 lationis i illū diē iustu iudex.
 quā michi et alijs paupibz
 exhibē dignatissimē voluisti.
 Hoc dicto. comes cū magno
 gaudio et lacrimis sicut an
 semp in ipso et in alijs lep
 sis asueuerat. osculabatur
 man⁹ ei⁹. et valedices ei. su
 os psequēbat. Venienti at
 comiti. qudā ex militibus
 aridendo dixit. Credebatis
 mox solito lepsū amicū
 vrm qd adhuc vniēt visi
 tare. s; frustra. qz iā diu tū
 nis via ingress⁹ ē vniūse.
 Tūc comes pmū sciens le
 prosū eē defictū. caute dis

simulavit. et vē recolēs qd vi
 dis. respondit. **N**ic ei⁹ mise
 ratu clemens et omps deus.
Quid aut philozophi de
 misericordia in paupes sen
 tiat videam⁹. Homo qui in
 hoīe misericors ē meminit
 sui. Et quidē auarus sibipes
 sim⁹ ē. et i nullo bon⁹ iopi.
 Qui bñficiū dat bis dat. si
 dat celeriter. Qui succurrit
 p̄t morituro et nō succurrit.
 occidit. Qd ē dare bñficiū.
 Imitari dīm. Ductre paupi.
 ymo potius occurre. Eo aīo
 quo accepis. dare debes. Si
 vō nō eguisti accipe. eo len
 us dare debes quo min⁹ e
 ges. Errat ergo si qd bñfia
 um libentius accipit q̄ red
 dit. Lepe qd dat exigūū ē.
 quod aut sequit magnū.
Nichil carius estimam⁹ q̄
 bñficiū qd diu petim⁹. nichil
 vili⁹ qd cū accepim⁹. Quis
 qd sit qd obliuionē nobis
 acceptoz faciat. cupiditas
 accipiendoz. Dic debemus
 erogare quō vellem⁹ accipe.
 Ante oīa libenter. cito. sine
 ulla dilacōe. Ingratū ē bene
 ficiū. qd diu int man⁹ dan
 tis. hesit. Gratissimā sūt be
 neficia pata. facilia. occur
 rētia. ubi nulla mora fuit
 in accipietis vēcundia. Et
 hoc tormentū remittit. ml
 triplicat min⁹ suū. Nō tulit

gratis. qui cū rogasset acce-
pit. Nulla res carius astat.
q̄ que p̄tibz empta ē. Opti-
tima res addicē v̄ba bona
rebz bonis. et p̄dicatione
hūana amendare q̄ p̄stas.
Nonnuq̄ magis obligat
qui dedit parua. q̄ q̄ magis
nifica. Opes aīo equauit
qui tribuit exiguū. vel sic.
S̄ libenter qui paupertatis
sue oblitus ē. dū meū respi-
cit. Nichil eque vitandū ī
beneficio. q̄ iactācia. Res
loquent̄ nobis tacētibz. Nō
ē beneficiū. n̄ qd̄ a bona
volūtate p̄cedit. Nō est be-
nificiū. n̄ qd̄ ratiōe datur.
q̄a ratiō oīs honesti comes
est. Videbo ergo qn̄ dem.
cui dem. queadmodū. q̄re.
Des igit̄ tpe necessitatis.
paup̄. large. p̄pter deum.
Primo dem̄ necessaria. de
inde utilia. postmodū iocū-
da. Et ī hys q̄ sūt necessa-
ria. quedā primū obtinet
locū. sine quibz nō possū
viuē. quedā scdm̄ obtinet
locū. sine q̄bz nō debeo viuē.
quedā tertiu. s̄n̄ quibz nō
lum̄ viuē. Sūt quedā no-
catura īpetitibz. q̄ nō dāe
s̄ negare beneficiū ē. Esti-
mabim̄ ergo utilitatē po-
tius. q̄ volūtate postetū.
Sepe enī noxia cupisim̄.
nec respicē q̄ p̄niosa s̄

licet. q̄a iudiciū m̄terpellat
affectus. Unde ea dem̄ que
nō tantū accipe. s̄ etiā acce-
pisse delectet. Exorari ī per-
niciē rogantiū. seu a bōitas
ē. Turpissimū gen̄ dandi ē
incōsulca donatio. Virō bo-
no dabo. erit enī ī sūma
iopia gratus. et cū oīa illi
deerūt. nō deerit amicus.
Eligā virū simpliciē itegriū.
memorē. gratū alieni. ab-
stinētē sū. nō amarū. nō
tenacē. beniuolū. Animus
totus q̄quid amiseris illi
ad onus sūū et p̄niciē et
ocasiōne miserie facit. Ni-
chil enī potest ad malos
puenire qd̄ proffit. ymo ni-
chil qd̄ non nocet. Tu ḡ.
lector scdm̄ ista q̄ legis ex-
erce virtutē. et oī tpe ter-
tare de munē videaris. q̄
deū places et proximū. et
copiosius meritis augetis.

Capitulum xxv.
Uides alias iui-
gilare q̄rendo vir-
tualia. alias de custodia
eē sollicitas. et diligentem
custodiā adhibē. Certare
de munē dici p̄nt. q̄ scdm̄
littalē sensū ī aliquo cōe
negociū studuerit cotidie
pmouē. Inuigilare at̄ que-
rendis victualibz rerū ve-
naliū mercatōes exercere.
et amutacōe nō necessariā

rerū. cotidiana sollicitudine
 pūde. Et hi mercatores i
 nstertesi ordine nūcupāt.
 Hijs q̄ in egipto m̄ mundi
 tenebras p̄ficientibz valde
 necessariū est. ut cū ioseph
 ihesū puerū serū tollant.
 Hijs vigilatissime cauedū
 ē. ne aliq̄ p̄ talē modū ex
 creāt. p̄ que sc̄is ordo int̄
 illos qui religiosoz artus
 frequent̄ obseruat. sc̄andalū
 infamie patiat. **De enī illi**
p̄ que sc̄andalū venit.
Hinc accidit q̄ in vacelle
si monastio q̄dā n̄o tpe
moledinū factū ē. q̄d strā
mina et paleas q̄ in fari
nā stricōe pualida cōuer
tebat. Tali at̄ farina por
ci admixtis furfuribz ipin
guabant. Venūdatisq̄ eis
in proximā cameracense
ciuitate. cū pulmosa et n̄o
solida caro iueniret t̄ illis.
et ex hoc graue sc̄andalum
oriret. quidā ipius monas
terij sc̄issim⁹ fr̄. labert⁹ no
mīe. cognomento p̄r noster.
audito q̄d actū est. manus
et oculos eleuauit ad celū.
et dixit. Nūq̄ amplius
dn̄e deus hui⁹ moledini
mola vtatur. Nec mora.
dato citius. machina tota
luc̄ cordiūt. et simpliciōes
fr̄es et monachos sui mi
raculo a sc̄andalo liberauit.

Dinde de castris sollicitos
 dicit et eis custodiā adhibe
 platos. ut pores et superiores
 in claustris. v̄l illos qui dicit̄
 tur officio curatores. Istis
 maxie vigilanti incūbit ne
 sessiones tordinate. et m̄tra
 vel ext̄ suspecta colloq̄a te
 neant. p̄ que pax domesti
 ca vel regularis disciplina
 negligētius subruat. Istis
 etiā int̄ cetā p̄stantius in
 cūbit. ne fr̄es min⁹ tiorati
 aliq̄ p̄ usuras v̄l iuste acq̄
 sita. ubi certe p̄sone iueni
 ti p̄nt quibz debet restitui.
 monasterijs attrahāt. et ex
 hijs diuine vidicte p̄culum
 n̄o solū conscis. s̄ etiā ge
 neralit̄. sicut ex p̄cō achor
 plo isrl̄. cūctis incubat. **Hic**
accidit n̄o tpe ut c̄is
sima relatōe didici⁹ i p̄dō
vacelle si monastio. ut con
gesta cuiuscā defurti fene
ratoris de attrahato pecūia
in ip̄o cenobio seruaretur.
Igit̄ die q̄dā cū ille famosis
sime sc̄itatis monach⁹ roal
terus sc̄ilicet de byamot iux
sc̄imū in quo pecūia ser
uabat̄ oraret. desup̄ dyabo
lū sedē videret. Territus at̄
ad horā s̄ signomunit⁹ in
terrogat. Quid hic sedes.
q̄d hic expectas nequissie
huāni genis iūmice. Cui
ille. Bene inq̄t et iuste hic

45^m

sedeo. hoc qd meū est cōseruā
do. **N**ec mora. monach⁹ ad
abbatē currens. qd vidisset
exponit. **A**bbas vō in attire
bato pecūiam cū ōi velo
citate remisit. **U**z et hūc
qd nro tpe fere. sub qdam
religiosissimo abbate i vila
uesi. monastio in brabātia
stigerit audiam⁹. **M**aximā
pecūie summa. librar⁹ forte
mille sextētariū. mortuo
quodā usurario i namurto.
in dictū monasteriū ē dela
ta. **E**x q̄ cū multe possessi
ones empte eēnt. quidam
vir arte consciētie abbas
monasterij est electus. **E**o
ubi cōpedit factū cōdoluit.
et venditis ouibz atqz pe
cūdiabz. rebusqz mobilibus.
pecūniā in namurto remi
sit. ut spoliatis singulis rē
deret. **R**emūe at assume
volente restitucōis negocia.
pecūniā iterū ad monastiiū
ē delata. **P**ius ergo abbas
reportātibz indignat⁹. **I**ussit
enī iterato referri. et i foro
corā ciuibz et ōi plebe de
poni. dicens. **P**ecūniā qui
velit accipiat. nrām eē vē
nuo quā iniuste acq̄sitam
nō dubito. **E**o ubi vidēt
ciues. edificati nō modicū
in hoc facto. corā silio p ma
nus fidelū viroz pecūniā
ipsā iūriatis singulis rē

diderūt. **M**onastio at deus
nō multo post i decuplo plā
vestiuit. et qd an tenuissim
et fere medicū fuisse pbat⁹.
mō elegans et multis copiis
opulentū vide⁹ et apliatū.
In hoc monastio multos
vidim⁹ scōs. et plerosqz qui
p̄phēae spū et miraculis da
ruerūt. **I**nt̄ quos walterum
quēdā vidim⁹ dictū de tier
to. qui cū eēt vir nobil⁹ gñe.
diues et delicat⁹ in sc̄o. op
time lris. et maxie q̄driui
alibz i statut⁹. nūq̄ tamen
adeo vile in oculis suis vi
di. et vē hūilem. **D**e eo qui
dā robertus abbas varelle
sis me corā posito referebt.
q̄ ab ore illius audiss⁹. **F**reḡ
ter eū p̄ dimidiā vel totā
fere diem dū meditare⁹ a
ozaret. in tāta mentis sin
ceritate et t̄nquillitate fuis
se. ut nec ulla saltē tenuis
sima cogitacōe. ei⁹ āmus
alt̄nsec⁹ pulsaret. et hoc
sup̄ homē fuisse nō ābigō.
Est et aliud malū quod
ciue debent plati in hys
qui negociant⁹ exterius. **E**
dā enī ut vāciter exptus
sū. causa p̄mociōis domus
sue mentiri hōibz nō verē
tur. patrociniū mendarij.
ab abrahā. sara. et ysaac.
et iacob et asilibus de sc̄p
tis veterū p̄fentes. q̄ hoc

istis modo sub nouo testam
 to face liceat. qđ olim fieri
 sub veteri testamēto licebat.
 nō attendētes qđ in euan
 gelio dñs dixit. **N**isi habū
 dauerit iusticia v̄ra plus
 qđ sarbaz et phariseoz. nō
 int̄bitis in regnū celozum.
Verū etiā et si secularibz
 qđ absit vna occasioē lice
 ret. religiosi tñ et claustr
 libz nūq̄. qui p̄fionē vite
 et sc̄monia sūt p̄fessi. **M**e
 mor sū qđ a layco viro sim
 plicissio in cameraco p̄cepi.
Religiosi quidā p̄missū ei
 nō seruauerāt veritate fir
 matū. **N**ō vidēs aut̄ quō
 illos alit̄ excusaret dixit.
Isti in mendaciū cotidie quod
 p̄mittūt infringūt. **H**z credo
 qđ p̄ abbatis sui licētia men
 tiant. **Q**uō usq̄ hodie illuc qñ
 aliq̄s religiosq̄ min⁹ v̄e loq̄
 tur. q̄ p̄ p̄uicio retinetur.
Valua res ē. et p̄ abbatem
 suū licēiose mentit̄. **D**evi
 no falsitatis ut p̄hs dicit.
Nichil simulatio p̄fuit. te
 nue ē mendaciū. pluret si
 diligent̄ inspereris. **V**eritas
 at̄ in oī p̄te sui eadē ē. **N**ū
 q̄ in fastidiū veniet veritas.
 falsa faciabūt. **S**imulatozie
 loqui et face. eiusdē ē vicij.
Quia q̄ face turpe ē. loq̄
 inhonestū putat. **I**d agas.
 ut oīa facta dictaq̄ tua.

int̄ se cōgruat. ac sibi res
 pondeat. et vna forma p̄
 ruffa sint. **N**ō est hui⁹ aīm⁹
 in recto. cui⁹ actus discordat.
A vobis turpibz et mēdacijs
 abstineto. qđ licētia eoz im
 pudentiā nutrit. **C**antūcūz
 magn⁹ ac potens sis. i con
 tēptū si mendax fueris ve
 nies. **H**onorabit̄ aut̄ iops.
 veritatis amicus. **V**iri boni
 ē. etiā non pollicitā fidem
 seruare. **M**onstrabo tibi cu
 ius rei inopia. laborēt mag
 na fastigia. **Q**uid oīa possi
 dentibz desit. si ille qui vez
 dicat. dū nemo ex ai sui se
 tencia dicit suadetq̄. s̄ adu
 ladi certamē vnū amitorū
 oīm officū vna cura. quibz
 eoz blandissime fallat. **D**i
 cit eis. nō qđ audire nolunt.
 s̄ qđ audisse semp̄ volent.
 plenas aures adulacōibus.
 aliqñ vera vox int̄ret. **E**z
 stricte at̄ mendaciū in lib⁹
 de mendacio et p̄tra mēda
 ciū ad cōsentū ab augustiō
 sumat. legat claustralis t̄
 videat. **E**t ext̄dicatū libzū
 illū quē in patrociniū mē
 daciū quēda maledictū fecit
 se cognouim⁹ respuat nec
 attendat. **Capitulum xxv.**
Quod dicitur de castris
 alias ēē sollicitas.
 et diligentē custo
 diam adhibe. **H**os utiq̄ p̄ce

laros dixim⁹ et pores. Istis
maxie vigilante incubit. ut
si qui conuersatione suspecti se.
et platos calliditate deludt.
arceant in claustro. vl' ab
alijs diligentius obseruent.
Ad si nec sic dephendi pnt.
de facili. zelus in orone ma
gis spuales accendat. ut di
uino adiutorio fiat. qd hua
no no potest. **U**idi frēm
in ordie regulari. q̄ platos
suspectus de icontinētia.
multa tñ sollicitudie calli
dissime latitabat. ita qd in
nullo penitus poterat de
phendi. Cuidā at de colle
gio. visio talis apparuit. Vi
dit ipm qui suspectus erat.
et aliū qui bone fame crede
bat. in claustro stātes. qui
subito nisi in arbores ut
in sopnis plerūq̄ fieri con
suevit. et in trā pstrati. ip
saru arboz caude mebro
pudoris femineo ligabāt.
Quod ut ille vidit. abbati
retulit. Qui cū merore r̄
pōdit. ambos finē vite in
luxuria finituros. Ad nō
multo post vidim⁹. nam
utraq̄ factus infamis. de
monastio sūt pieti. Pm⁹
tñ pmo. alius multo post.
Veridica enī dñi sentētia
in talibz frequēter expta
ē. nichil optum qd nō deue
let. neqz absconditū qd non
isciat.

Capitulum xxvii.
Quibz ē eaz ad
lescētia ad opa
exerūt. seniores intus opāt.
De opibz adolestētū vel
manualibz vl' spualibz satis
diffuse dixisse supius estia
mus. Nūc at exēplo euide
tissio doceam⁹. q̄ a seruiuo
xpi nulla prozsus etas ex
cipit. cū pfectissim⁹ ille in
regibz. rex yosias ortēnis
cepit timē deū. et obsequi
mandatis eius. Cū bñssio
viro iob ab infantia creuit
misericord. et ab utō matris
egressa ē seru. **H**ec admi
racōe dissimili sub nrō nup
tpe in thorouch opido flān
drie puer achaz noie ānoz
qñqz honestis valde pntibz
orund⁹ fuit. Qui p̄mum
visis mioribz fribus a pntibz
suis lacrimis multis obtinuit.
ut ipoz habitu vestiretur.
Hc cū hoc illi p̄mū q̄ puerile
viderēt. crederētq̄ scdm q̄
alijs pueris videri solet. ob
liuione t̄pis in illo silr abo
leti. aduertūt pntes et ti
cini eoz oēs. q̄ seriose cepit
puer cōsuetudies ordinis mo
dis misias obseruare. itēde
nudipes. nodata et dura cor
da p̄cingi. argentū et aurū
sumope vitabat attingē. Et
in hoc articulo casus accidit
mirus valde. **N**egociatores

quidam ad hospitium patris eius
 hospitium gratia destinavit.
 qui viso in tali puero habi-
 tu mirati sunt. Et cum intellex-
 isset puerum omnem vitare pe-
 cunia. numerum in fundo vas-
 quo bibebat latent inveniunt.
 et cum modico vini puero
 poculum pretererunt. Qui ubi
 exhausto vino numerum vidit.
 exclamans horrifice vas pro-
 iecit. tentisq; in celum oculis
 et manibus cum lacrimis dixit.
**Tu nosti deus omnipotens. quod insci-
 us ordinem meum violavi.**
**Hinc tremebundus expallu-
 it. et quasi ad mortem tendens
 nigredo eius faciem occupavit.**
**Et videns eius pater ex-
 pavuit. et curres prope sacer-
 dotem adduxit. qui puero ab-
 soluto manum imponens eum
 a dolore et penitentie miti-
 gavit. In platea puer sedes
 pueros vicinorum diebus solemp-
 nibus convocabat. et eos si dis-
 torti essent in moribus. si sup-
 bi. si ornati vestibus arguebat.
 Penas inferni pro eorum excessibus
 proponebat. Bonis vero
 pueris celorum gloriam promit-
 tebat. Interdum eos docebat
 orationem dominicam scilicet pater
 noster. et quod bonum esset matri
 christi in salutem christi angelum
 quod et genuflexionibus deservire.
 Ad has pueri conuocaciones
 et exhortaciones senes etiam**

ipsi cum minoribus accurrebant. et
 mirum modo delectabant in pru-
 dentia et consilio eius. Patrem
 propter iuramentum vel leuem in ges-
 tibus aut ebriosum si quando vidit.
 eum compatiendo et quasi cum lacri-
 mis arguebat dicens. **Pater
 carissime. nunquid presbiter
 non in ecclesia dicit. quod qui ta-
 lia agunt regnum dei non pos-
 sident. Materne quoque cum in
 solempnitate quodam optimis scar-
 letis et rubicundis vestibus
 uteretur. cum graui merore cor-
 ripuit. in ecclesia coram consede-
 ntibus dicens. digitosq; demon-
 strans ymaginem crucifixi. In-
 tue mater intue. et videas
 dominum nram ihesum christum nudum
 in cruce pendentem. sanguine
 rubrantem. et tu te in conta-
 melia eius vestibus scarletis
 adornasti. **Cave mater. ca-
 ue carissima. ne pro rubore
 vestium penas eternalis ignis
 intueris. Nec mora. mater
 verbum filij non modicum ex-
 horrescens. vestes deposuit.
 et eis vel talibus uti ulterius
 penitus abnegavit. Sed quid
 moror? Impossibile quidem
 esset verbis unquam attingere. quod
 tanta dignitas morum eius. quan-
 ta in oratione sedulitas. quanta in
 oculorum grauitas. quanta in
 ceteris humilitas. quanta in lo-
 quere congruitas. **Et hoc
 quidem mirabilius omnibus ex-******

cedebat. q̄ etas tantū et ū
bra exilis corpis puerū of
tendebat. mores vō et ges
tus eius p̄fectissimū in oibz
v̄tutis virū p̄dicabat. **H**ic
non dū etate septēnem im
pleuerat. et cōsumatus ī bre
ui expleuit t̄pa multa. Pla
cita enī erat deo aīa illius.
Bapt̄s ē. ne malicia muta
ret intellectū ip̄ius. aut ne
fictio deciperet aīam ei. **A**pp̄
p̄quas enī morti. cōfessus
sacerdoti. sac̄mentū corpis
xp̄i postulauit. **H**ic cū hoc ē
p̄pter ḡnalis cōsiliū vetitum.
ne in etate tali puero cōfer
ret. sacerdos facē nō audet.
puer cū m̄ua ōzonis ḡra
extēsis in celū manibz dix̄.
Tu nosti dñe ih̄u xp̄e q̄ sū
mū desiderū meū est. te
habē. Petiui te. feci q̄ quod
debui. et spero cōfidentius
q̄ tui p̄ntia nō frustrabor.
His dictis. p̄ntes cū r̄sedē
tes et flentes cōsolatus est.
et ad meliora p̄uocās inter
v̄ba exhortatōis. ōzonis et
laudis sp̄ritū deo reddidit
īpollutū. **N**ec mora. sine ul
lo intersticio habit̄s ord̄is fra
trū minor. tunica scilicet cū
assuto capucio q̄ sup eū ex
tenta iacebat repente dispa
ruit. et nūq̄ postea visa fu
it. **I**git̄ post mortē eius cū
ad sepulchrū illius stantes

quidā de fr̄atibz psalmū de
p̄fundis. dix̄ voluisset. nullo
conatu. nulla iteratōe. hinc
finire v̄l diā potuerūt. vide
licet ut p̄ hoc daret̄ intelligi.
nullis sc̄am aīam ōzonū suf
fragijs indigē. **C**redo q̄ et i
de michi ad sepulchrū eius
cōtingeret cogitanti. **P**aret̄s
vō pueri post mortē ei in
tantū exēplo pueri p̄fecerūt.
ut oīa oblectamēta seclī de
serētes. pater ord̄ine p̄dica
torū. mater at̄ cisterciense
ord̄ine simul eīscē t̄pibz m
tuerūt. **S**imili deuotōe
et si nō simili etate. q̄a ad
ultus magis puer nobiliss̄
ānoz tredecim in theutonie
partibz fuit. **H**ic filius co
mitis de flankenbert a ma
tre missus ē ad regē fr̄acie
cognatū suū. cū eius filijs
educandis. **A**t qm̄ mos est
in alienis maxime p̄tibz
apatotas sibi iūicē agnoscere.
accidit ut puer albertus no
mie. beatiss̄ie mēorie fr̄em
iozdanū. magistr̄s ord̄is p̄e
dicatorū. nascē theutonici
eo t̄pe parisijs amozante.
et alios fr̄es theuticos
visitaret. **C**ūq̄ id sepius
diuicius faceret. ex colloca
one sc̄i viri puero cepēūt
t̄vena vilescē et placē celest̄
tia. cōcepitq̄ intrare ord̄i
nē. et apud maḡm iozdanū

occulte p ordine pete. Erat e
 ni puer parvulus imbutus
 litteris. H3 magister iusticia
 re ducens affectu pueri. eu
 ad regimen comitatus sui.
 cuius solus puer legitimus he
 res erat. ut mansuetudine
 subditos gubernaret. potius
 hortabatur. Factus ergo puer
 anoz sedecim. p solempnes nu
 mos a matre mandatus e. qsi
 ducturus uxore nobilissima.
 et comitatus gubernacula
 suscepturus. Pater enim eius
 ia longa etate senuebat. Di
 cit ergo puer militibz et ser
 uis suis. Eam9 vide p patri
 otas nros frs ordis pdica
 torz parisiis. anteq receda
 mus. Veniens ergo cu suis
 oibus ad domu fratrz. in co
 clavi seorsu mgerm iordana
 nu vocavit et frs. quozu
 pedibz puolutus dixit. Con
 testor deu cora vobis. q ho
 die patris su mundu desere
 et vobiscu in ordie xpo dno
 deservire. Qz si volente res
 puitis. videat et iudic9 ipe
 deus. et no multu mi a
 vobis meu sanguine paci
 atur. Hec ut dixit puer. ma
 gister fleuit. et frs atto
 niti in verbis ei9 artati sut
 spu. et soli dno negociu co
 miserunt. Convocato conventu
 causa et verba pueri dili
 gent exposuerunt. et recep

tu statim habitum ordinis indu
 erunt. Qd ubi suis motuit.
 planxerunt valde. et reuerfi
 ad patria. rumores tristis
 simos parentibz detulerunt.
 Cui9 pz senex assumpta copi
 osa familia venit parisiis.
 et cu filiu volent exthere
 conaret. fere a nouicis sca
 bus laterat9 mebrati. ad pa
 tria infecto negocio e reu9.
Erat at ea tepestare pa
 risius archidiacon9 quida
 theutonice. specios9 forma
 p oibz clericis ciuitatis the
 omericis noie. nec abre pul
 cher theutonice9 cognometo.
Hic quide ex matre dicti ad
 olescentis amicus erat. et
 turbatus quter cosobzino.
 diu distulit vide illu. Tandē
 at cu reparare debet. ma
 dauit ei p dca suu q ad vi
 dendu eu sequenti die veniet.
Qd ut audiuit puer frat
 albert9 cucurrit ad magist9.
 cucurrit eam ad frs magis
 spuales. supplicat oibus. ut
 p salute amicali que since
 rius diligebat. dnm exora
 vet. Quo facto. venit archi
 diacon9 amicus ei9. et in
 capella ad colloquiū sede
 runt. Et mox abortis lacrimis
 dixit puero. Quo hoc ca
 rissime potuisti face. ut ma
 tre sorore mea que te solu
 in filijs supstite habuit. et

me auuiculu tuu qui te pre
oibus diligo desere potuisti.
Et nuc ut audio mater tu
a p tristitia morit. Ego aut
post ingressu tuu fere mor
tuis elangu. nec unq ul
lo solatio releuabor. nisi vi
dea te infra anu pbarois
licite ad seculu redeunte.
Cui puer cu mira oris q
cia respondes querit. Ecce
truu ymaginu figure pite
in fenestra vitrea cora no
bis. qui na sut illi carissime.
Quoz meoria representat.
Na xpi et mris sue. et io
hans sobrinu eius i retis
pdilecti. Ex hys ve conicias
q et si xps multu dilexe
rat matre. et in tantu ex
passioe cernet cruciari. ut
aiam ei doloris gladius
pnsiret. consobrinu vero
dilectu iohannem euangelis
ta quatu ult qua credi pt
doloris anxietate videbat.
tame cu potens eet de cru
ce descendere noluit ppt illos.
s in cruce pstitit moritur.
A simili me scias carissime
religiosis hui sce cruce cu
xpo et p ipso xpo dno sce
disse. Et licz matre mori vi
dea pre dolore. et te caris
sime plicitari. i cruce tamen
usq ad morte immobilis per
manebo. Et licz quide si cre
dis in ascendes et tu. ne te

mundi hui ut cepit dapnabi
lis laborintus tuoluat. Ad
plura. Resolutus archidya
con in maximas lacrimas cor
de copungit. asacere stimulis
angit. et no valebat resistere
spu qui in puero loqubatur.
Dup hoc institit orobz uue
nis. et tande in paucis diebz
archidyaconu flexit ad ordi
ne mirante clero et plo ciui
tatis. q tam subito leoninu
aim ad tanta humilitate. vba
pueri domuissent. Creuit
at puer frater albert in
viru pfm et bonu. et usq
hodie pdicator nobilissim
declarat. Huc dns papa
epm maxime ciuitatis pfi
ce voluit. s vir scis restitit
meorabili vbo dices. Deu
tius et letius moriar ordis
feat. q ullo unq episcopi
honore sublimatus. Bonu
e ergo hoi cu portauit in
gu dnu ab adolescentia sua. e
teruice subde leui sarcine ihu
xpi. **Capitulum xxviii.**
Integritas e cunctis a
pi bz corpus viginalis
neqz em ullo me se
scubitu miscet. nec i
hbidine resoluat. et tu max
imu filioz examē apu e
mittit. Et in hoc maxie mi
ru scdm lram videbi pt. et
vnu ex abditissimis nature
secretis. Si ergo hoc i mini

mus aialibz reperit. qd calyp
 niaris uidee una apud xpia
 nos uirgine peperisse. Et hoc
 no quelibet hoiem. s. xpm
 que messia uenisse credim.
 et uos dicitis ee uenturu.
 Videas uidee xpm natu. et
 no mixeris uirginis partu.
 Obserua lector q notabiliter
 dicit. Integritas cunctis e a
 pilz corpis uirginalis. Quia
 ergo deus eas sicut et alia
 aialia no statuit amittere.
 Absolute credo no ambigo. q
 et hoibz dare uoluit uirgini
 tatis exemplum. et resolu in
 libidine extorndarie. eui
 denter onde q sit nociu.
Queri aut potest cur in
 antiquo plo dei no amen
 dabat integritas uirginalis.
 et nunc post aduentu xpi
 deserta hemi uirginitatis li
 lis decorant. Una ratio
 magis fuit huani gnus.
 et maxie ppli dei. **P**eda. qa
 rudis ille plus ad littera
 maledicta sterile moriebat.
 Unde filia yephte uirgine se
 mouitua expauit. et a pa
 tre deflendi uirginitate sua
 tempus tantu triu mensiu
 postulauit. **B**eatissima uero
 uirgo maria sup qua regeu.
 spūs sapiētie et intellectus
 uirginitate deo pma oim
 uouit. et sterile a fructu
 bonoz opm legis maledic

none plectenda ondit. In cuius
 rei figura xps postea ficu
 non habenti fructus male
 dixit et aruit. **D**z et discipu
 lus plane dixit. **O**is arbor
 que no facit fructu bonu ex
 cidet. et in igne mittet. **I**
 inde nota q uirginitatis de
 cus cont illos qui pferunt
 nuptias in uirginitate uirgis
 mris. nec no et ei filij uir
 gis qui ois uirtutis exem
 plar e. gloriosissime amēdat.
Et ad exemplū baptiste ui
 de. quo maior int natos
 mulieru nemo surrexit.
Bed et apm iohāne et eu
 angelista. qui de nuptijs spe
 cialiter uocat a dno. cui in
 cruce uirgo uirgini amēdat.
 ut lilium lilioz xpus nri a
 more languidus ex utq
 pte fulcuret. **E**t bñ quidem
 uirginitas lilio xpatur. tū
 ppter candore niueu. tum
 quia ex sex folijs repadis
 constat. ut cordi pmo. de
 inde quibz sensibz corporis
 ab oi contagio illibatis
 sime caueat. **E**t bñ folia
 ista repanda dixerim. qd
 pminēs et aptū significat.
 quia licz ois gloria filie
 regis abintus qntu ad co
 scientia exigit. tñ qa dñs
 in euāgelio iubet ut opa
 nta ad exemplū luceat p
 imoz. necesse e ut xposi

no forinsecra sensuum ad amē
dacionē virginēe dignitatis
ordinatissime famulet. Ad
utiq; de regina virginū scūs
quidā elegant affertit dices.
Licet maria etiā in corpe
mulier pulcherrima fuerit.
utpote que cepit sine ad
mixtione virili. et peperit
filiū. forma p̄ filiis hoīm
speciosū. tñ ita ordinatis
sima fuit i moribz. ut nū
q̄ eius decētissima pulch
tudo. quāq; etiā facinoro
sissimū luxu. ad acupiscētia
saltē tenuissima tēptacōe
amouerit. Et hoc p̄ spiritū
scm̄ coopantē in ea credi
et fatemur. Quō enī alit
fieri potuerit nō videm?
Exm **I**git̄ lectore nēm ut ple
ne asidim̄ nō pigebit de glo
riosa v̄gine aliquid inferē
lioni. p̄ qd̄ et ad amorem
ip̄ius. et dignā veneracio
nē ip̄ius sincerius accēda
mur. Iuuenē fuisse p̄pe nos
tra t̄pa in germanie p̄tibz
certa relacōe didicim̄. hic
mortuus p̄ntibz p̄auorū
cōsilio deprauat̄ hēditatē
p̄clarā in ludo tesseroz et
fabernis totalit̄ dissipauit.
Hic vagabund̄ et miser
p̄ patriā ferebat. qui et si
alias stultus. castitatē tñ
corpis conseruauit. Quē
quidā miles patrius eius

nō modice miseratus. obui
um die quodā alloquit̄. di
cens. **S**edate te cōpetit cōso
brine carissime talit̄ oberra
re. q̄ clarus genē pbū v̄cū
et magnū effice potuisses.
n̄ te talis insania rapuisset.
Cuius verba cū q̄ muliebrū
a iuuenis deridet. subūx
it miles. Est ne aliqd̄ ca
re meus. qd̄ p̄ me fac̄ tu
curares? Cui ille. Est utiq;
Cui miles. Volo ergo ut
gloriosa dei genitricē ma
ria salutes quinquaginta via
bus oī die. Cui cū cachinā
do r̄nderet. hoc semel nūc
et nō oī die. patrius istit̄.
dices. **H**oc te fac̄ modis
oībz oportebit. si qñ te oū
lis misericōdie sue gloriosa v̄
go respiciat. et p̄ tua mise
ria suū filiū impellet. Ad
huiusmodi v̄ba anuit iuue
nis et recessit. Inde post
annū stigit patriū vide
iuuenē. quē et si p̄missū
seruasset interrogat. Et ille.
Deruauit inq̄. et nollē me
ullaten̄ nō seruasse. He
missus enī michi ē q̄ p̄
in vanitate mūdāna. Cui
patrius cū gaudio dixit.
Ergo in isto sequenti anno
seruiciū tuū xpi matri in
salutacōibz duplicabis. Et
iuuenis. **F**iat inq̄. **E**xac
to at̄ scdo ano. reuers̄ ē

ad patriū dices. **I**n suffra-
 gante matre xpi. ois vecor
 dia miserrimi mei status
 euauuit. et firmo bnfacē
 di pposito voluntatis mee
 cōstantia stabilit. **C**ui pa-
 trius cū lacrimis dixit. **B**e-
 nedicta sit pietatis mater.
 et tibi quoq; carissime grās
 refero. qui salubri cōsilio
 credidisti. **N**ihil ergo restat
 n ut pnti ano ppositū tuū
 firū expediat. et si dignum
 iuenero. **I** dignas tibi nupti-
 as parabo. **T**u autē medio
 tpe auxiliatē tuā in salu-
 mōtib; qinquagene tūe sedu-
 lus honorabis. **C**ōsentit iu-
 uenis. **S**tabilis iuentū ē. **E**t
 euoluto ano patrius qd p-
 misit iuueni cōquūsiuit nup-
 tias. et instaurato cōuiuio
 ex utraq; pte cōueniūt pa-
 rente. **P**ositūq; mēsis et
 lotis manib; cū iā sponsū
 et sponsa cōmessuri parit
 cōsedissent. ex iōpinato i-
 memor sponsū nondum se
 sponsionis debite salutacōis
 illa die gloriose. **V**rgini occu-
 parū alias p soluisse. repente
 surgens susurrat patrio ut
 paululū inducet fercula mi-
 nistrādo. **Q**uo anuēte. solus
 iuuenis intrat thalamū. sol-
 uit matri xpi qd vouerat.
 tanto deuocius. qnto se de-
 mentius pbauerat exaudi-

tū. **N**ec morā. ubi extimam
 salutacionē tertie qinquage-
 ne iā cōpleuit. apparuit sibi
 gloriose uirgo lucidior sup so-
 le. tres togas in tunica sua
 iuueni vnā anteriore et
 duas laterales cōndens. **E**t
 ce inqt salutacōes tue lris
 aureis scēptis quib; me in tū
 qinquagenis sedulus hono-
 rasti. **E**t qm in tuo corpe li-
 cet van' et vagus uirginita-
 tis mūdiciā cōseruasti. et
 mor te febris lenta corrip-
 et. et ad me die tūa sine
 ulla carnis corruptione p-
 uenies. **H**or dicto gloriose
 uirgo disparuit. **I**uuenis at
 egressus hortat oēs letari
 epulari et gaude. se uero
 appetitu comedēdi destitu-
 tū. et ad pns cū eis eē nō
 posse. **I**ngulis ergo ad mē-
 sam cōsedentib; et comedē-
 tib; iuuenis interi lectū as-
 cendit. et facto prandio spō-
 sam suā patriū et amicos.
 in thalamū uocauit. et eis
 qd sibi cōgerit ol' dictū fu-
 erit. intimauit. **N**ortuus
 ē ergo iuuenis die tūa ut
 pdixit. **S**pōsa uō ei nulli
 postmodū nubē uolēs. i scā
 uirginitate pmasit. **N**ec mi-
 rū si in tū qinquagenis bñssia
 uirgo a iuuenē p dōcto se
 dixit p salutacionē angeli
 cā honoratā. cū in tpe grē-

q̄i āno iubilis electa sit et ef-
fecta nobile trinitatis.

Unde venabilis adam. ca-
nonicus s̄i victoris parisiensis. cū
in dictanda sequentia. salve
mater saluatoris. aliū trig-
mi v̄siculū edidiss̄. salve nū-
p̄ietatis. et totius trinitatis no-
bile trinitatis. gloriosa virgo ma-
ria appares ei. et q̄i p̄ hono-
ris laude satisfacies cogitan-
ti eidē supplex et altissime hū-
lilitatis reuicē inclinauit.

Quod iterato de t̄plici quinquagena in salutatione v̄sus ā-
gelici. aue maria. āno ab i-
carnacōe d̄ni millesio ducē
tesio quingentesimo p̄mo atigerit
referam. Vidi et cognoui
iuuenē in brabantie p̄ribus
generosū. qui q̄ius eēt tota-
liter seculo dedit. beate t̄n-
v̄gini marie deuotus. cotidie
tres dictas quingenas i sa-
lutationibz exsoluebat. Infirmus
at̄ ad extrema p̄duc-
tus ē. Cūqz p̄ horas diei pli-
mas mortuus iacisset. re-
uixit subito. et sorori mo-
niali que iuxta sedebat i-
clinauit dices. Soror ecce re-
dij. cito aduocari facias s̄at-
dote. Nūq̄atibz oibus p̄s̄bz
aduocat. et in maxia cordis
leticia palā oibus p̄fiterur.
dices. Ad tribunal iudicis
raptus cū in tribz maxime
a demonibz accusarer. ferti

qz deberet sentētia p̄tra me.
p̄issima mater xp̄i rogauit
filium ut ad corpus reducerer.
locū penitētie suscepturus.
Nec moea factū est ut ro-
gauit. Dnū de p̄ccis meis
erat p̄ quo dāpnatus eram.
decime quas de bonis ar-
gris meis subtraxerā sacer-
doti. Decidū erat. qz cū so-
dalibz meis p̄s̄res quozdā
religiosoz furto subtraxe-
rā. Tertū erat. qz fruges et
segetes pauperū cū canibz
venaticis vagabūdus des-
truxerā. **H**ec cū corā oibz
loquerer. quidā ex māfona-
rijs respondit. Et cur inq̄t
p̄ dāpno isto extremo dāp-
nand' eratis. cū nos oēs
illud vobis puro corde remi-
serim. Et ille. Nūq̄i q̄dē
v̄ra remissio neq̄q̄ suffere-
rat ad salutē. cū copiosior
eēm vobis in iurijs refu-
dēdis. qz vos m̄ in iurijs
dimittendis. Et hec dicens.
restituenda dāpna p̄tinuis
assignauit. Sicqz disponēs
rebz et dāpnū. in spe et
pace mirabili sp̄m exalauit.
Quinc de ip̄o versiculo sa-
lutationis angelicæ aliquid
sp̄ualius attollam. Potis-
simū enī laudis ei illud ei
angelū reputam. in quo
eā decētissime p̄uianpphus
gabriel honorauit. Et ad

Em

hoc quoddam a cisterciensibus mi-
 tu plane miraculum recitatur.
 Erat quidam emerite milicie
 veteranus. qui seculo et si tar-
 de renūciās. cisterciensē ordi-
 nē intravit. **Q**uesit a ma-
 gistro noviciorū si sciret o-
 rationē dñicā scilicet p̄ n̄.
 nesciuit. se nūq̄ discere potu-
 isse cōtestās. **Q**uid plura?
Fit labor ianis ut discat.
 Et cū non posset. p̄cepit ab-
 bas ut salte illi breuē ange-
 lice salutacōis v̄siculū incul-
 carēt. **E**d et si multo et di-
 utino labore. factū est tñ.
Cū enī ad exhortationē ma-
 gistri sui q̄m v̄siculū inter-
 prandēdū ad vnāquāq̄ bur-
 cella fere ne obliuioi tradet
 ruminaret. ex frequēti et lō-
 go usu tantā in ip̄a saluta-
 cione mentis dulcedinē cō-
 cepit. ut cordi ei⁹ et oīi sola
 mēoria m̄ris xp̄i tanq̄ alias
 aduocat⁹ indelebiliter adhe-
 ret. **C**ōtingit ergo ut post a-
 liq̄ ānoz curricula vetera-
 nus ille deuotissimē morere-
 tur. et sepeliret in cimiterio
 int̄ fr̄es. **M**ura res. de tumu-
 lo eius nō multo post a p̄te
 capitis arbor nasci ignoti
 genis visa ē. cui⁹ folia littis
 aureis insignita. aue maria
 gracia plena. notabiliter sin-
 gula stinebāt. **Q**id ubi notū
 fit dyocesano p̄t̄fici. ad lo-

cū venit miraculi. radicem
 arboris diligētē effossionē
 scrutatus ē. et ea de ore ve-
 terani illi⁹ ortū habē p̄ba-
 uit. **N**ō mora. ubi diuine
 cōsionis arbutula debitū
 officium exēcuta ē. in oculis
 oīm aruit et defeat. **C**ui-
 cūq̄ ergo matri xp̄i cupis
 eē deuot⁹. salutacionē istā
 frequēs deuot⁹q̄ infemines.
Nec credo quicūq̄ graciosus
 illi vocalis laudis offerri.
Promde fateor a me q̄si-
 tū qd̄ in ip̄o v̄su salutacōis
 angelice audiret letius m̄r
 xp̄i. **E**go at nichil abigens
 mor respōdi. letant⁹ quidē
 audisse v̄ginē gracia se ple-
 nā. secū dñm̄ maiestatis. et
 se ī mulieribz id ē p̄ cūctis
 mulieribz b̄ndictam. **B**z in
 eo mariā genitulantius ex-
 ultasse x̄fido. in quo audit
 fructū ventris sui singula-
 rit̄ benedicti. **Q**id mirū? Ip̄-
 sa dilecto suo. et ad eū cōuer-
 sio eius. **B**enedictū at. id
 ē bono addictū. v̄l b̄ndictū
 id ē digne dictū dicim⁹. fruc-
 tū eius. q̄a ip̄e malo pene
 crudelis mortis addictus.
 bono addicit. sedēs in po-
 tioribz bonis patris. **U**nde
 p̄ p̄phetam dicit. **M**aledict⁹
 oīs qui pepedit in ligno. q̄
 utiq̄ xp̄us fuit. **P**ter qd̄
 et deus exaltauit eū sup

omne qd est. et donauit illi no-
me qd e sup oē nome. **B**e-
nedictus etiā dicit qd bon⁹
dicitur. qd nemo bonus nisi
solus deus. Et hoc eēnciali-
ter ut i noie ihesu oē genu
flectat celestiu. terrestriu. et
infernoꝝ. Quocies ergo
xpm benedicim⁹ fructū vte
ri viginalis bonū simplicit⁹
vel bono addictū dicim⁹. et
in hoc potissimū mariā cre-
dim⁹ gratulari. **P**retēa
remūstor me adolescentulū
adhuc vidisse p̄t et audis-
se pie temerariū quedā in
hac sentētia. s̄ nō p eadē
vba de maria m̄re xpi lo-
cutū. Erat aut̄ int religi-
osos quosdā spū m̄re fet-
uentes. sermo mutius de
maria. Alius scdm euāge-
liū luce specialit⁹ extolleb̄
pudrositate ei⁹. ubi i ser-
mone angeli fuit turbata.
alius prudētiā eius atq; con-
stāciā. ubi secundādā se au-
diēs. modū p̄ceptōis inq̄rit.
atq; aliis hūilitatē ei⁹. ubi
ancillā se vocas cū tamen
eēt dñā angelozū. gabrielis
assertioibz obediuit. Tūc ille
pie temerariū abortis lac-
mis cū applausu. et ego inq̄t
meā sentēciā dicā de māia.
Nichil illa stultius in creatu-
ris inuenit. Cūq; in hoc vbo
oēs parit̄ attoniti stupem⁹.

an ignoratis inq̄t qd oēs fere
totalit⁹ p̄ctores ubi post lap-
su surge ceperit. deū ultio-
nū et vniuersitatis dñm for-
midātes. ad matrē p̄p̄nate
p̄tatis pfugiūt. et eā ut
v̄e recōsiliatice carius āplec-
tunt. **N**ec mirū. qd cū
frequēs ministeriū satage
nō desistit. donec p̄digos fi-
lios recōciliet vite p̄ri. At
illi demētissimū patrē sup
se penitētes. cū angelis ut
vidēt̄ exultantē. fere post
modū recōciliat̄is oblit̄. te-
nerrime nimirū in p̄i p̄is
oscula p̄ dulces lacrimas re-
soluūt̄. **A**udias lector. si
miraris ausculta. **V**erissimē
et expressimē didici. **Q**uid mir⁹
mater. **Q**uid mirū o dñā.
Bona p̄ oia. s̄ ille poptim⁹
ē. **D**ulcis p̄ oia tu. s̄ ventris
tui fruct⁹ oī suauitate iocū-
dior. **C**ūto enī altior. tūto
suauior. **P**lane et si pie te-
merariū ille. tamē verissi-
me dixit. nichil in creaturis
stultius maria posse inueni.
O benignissima mater. ne vi-
ro illi vel michi in tuo assul-
tu q̄ temerarijs indigneris.
Nec dicēs o dñā stultus fr̄s
sū. s̄ me coegisti. quinymo
vehementior amor tui. **N**ec
ut seriose loquar de te inq̄
scā virago. nō te min⁹ detu-
it in reconciliatōne penitē

tui stulticia dicit q̄ filium tuum ut
 saluos faceret credentes. que
 paulus stultescere p̄ris sapientia
 pdicauit. Certus su pia me
 et dna q̄ nullu in reuolua
 tioe amicitie pateris detri
 mentu. cu erga feruore tui
 remissiores existit. ut in a
 more filij tu plenius t̄nffun
 dant. qui potius om̄ode ti
 bi dilectiores sūt. q̄nto illi fu
 erit gratiores. **E**t et illud
 referam q̄d certa valde et i
 dubitabili relacoe didicim⁹.
 in p̄tib; lombardie in domo
 quadā predicatorū firmi cap
 tannu ciuitate de gloriosa
 matre xpi miraculu accidit
 se. Deuotissimi fr̄es sub sin
 terissio p̄ore erga beatā v
 gine erat in oib; orōib; de
 uoti. et infusi sepius lacrimis
 diuine replecōi vacabant.
 accidit at ut quidā magis
 sedulus seredatib; alijs vel
 ad studiu vel ad quietē di
 es q̄nq; et noctes stinuaret
 in p̄tib;. **H**ic gloriose v̄gini
 specialissime deuotus et sup
 plex. speciale meruit ab ea
 solaciū obtinē. **E**t stigit ut
 eo solo in ecclia remanente.
 altaris c̄ruitū luce iocūdisi
 ma c̄rūfundi. et ei sup al
 tare gloriosa v̄gine cū ipa
 sua nobilissima ple iauditis
 vultuū et formatū scema
 tib; appare. **D**up eos at in

modū stellarū septē globi
 ignei irradiabat. **H**ec ut
 vidit frater timuit fantas
 ma. quāq; in signū verissime
 visiois solacio mirabili et
 itellcuali liūne repleverit.
Dixit ergo cū magna re
 uerētia cordis et lacrimis.
O gliosa dnā et mater. nō
 sū dign⁹ solus vide q̄ video.
 rogo supplicat. ut si v̄ es
 mater xpi ut sentio. appa
 reas p̄ori n̄ro. appareas t̄
 toti cōuentui. q̄ v̄ sūt ser
 ui tui. et tue gratie feruē
 tissimi dilectores. **H**ec ut dix
 auit mater pietatis. t̄ toti
 uentui scema et formā p̄
 ore aperuit. **E**t vide l̄cōr
 miraculu cūctis seculis iau
 ditū. **R**eferebat fr̄es q̄ hoc
 viderūt. q̄ illa visio ymagi
 naria quidē fuit. s̄ ex c̄tis
 grossis et c̄rūscriptibilib;
 liniamētis nō stabat. **V**t
 at cōpaciōe aliq̄ et si non
 p̄a nos utam. corp⁹ illud
 appares d̄naphanu videba
 tur. et t̄n tam p̄ria. tā ex
 cellent̄ egregiā ingēbat
 formā oculis intuentū. ut
 nichil iocūdius. nichil capa
 bilius vide posse a mortā
 lib; videtur. **H**ec videtes
 fr̄es. c̄ebrnis solito p̄ab; et
 fletib; insistebat. et ora
 bat benignissimā matre.
 ut scdo et t̄cio fr̄ib; appa

ret. ut si forte pmo dyaboli
ca fuisset illusio. i noie scē
et indiuidue trinitatis sem
precū instātia fugaret. At
quonia nulla xpi uentio
vl' miris ei' ad belial. scdo
et tno scdm formā supius
dictā toti se uentui glōsa
dei genitrix demonstrauit.
Facta at' fuit her in uicio
ordis fere p'dicator. ut ta
li et tā speciali miraculo
regina misericordie sibi ipi de
ditū ordinē p'probatz.
Vidi in brabantie ptibus
asterciensis ordis monia
le. in q' conuersa de iudaif
mo opus digne marie ma
tris xpi glōsius excellēbat.
Annoz nō plene qnqz in
domo pntū iudeoz aduer
te cepit aīo. cur distinctio
fiet noim iudeoz pit' et
xpianoz. cū unū uultus
atqz loquēle hoies eēt.
utiqz gentis. Mira talis
puelle discretio. inhēbat
tū ut postmodū retulit
audius audiēti cordi ei'
magis xpianū q' iudai
cū nomē. et specialit' bte
marie nomē letabat' au
dite cū xpiani aliqd iui
cē petē vl' iuuare solebāt.
Furabat' at' sub utqz asel
la panē de mēsa pntum.
et puetis occulte mēdiis
partiebat. ut regnando

sibi marie nomē audiret. In
hys ergo de tpe in tēp' mi
re pficies ita sagacit' latita
bat. ut neuter parētū aliqd
sup cogitatu filie aduerte
poterat vel audire. **C**ōtig'
aut' ut parētēs eius a colo
nia in louaniū brabantie
pidū cū filia deuenirent.
Ubi cū successu t'pis in do
mū cuiusdā preclari pbrū
magistri reyneri noie. cū
xpianis puetis aduenisset.
et eā ex noie nouiss' pbr.
eāqz uenire libentius ad
se frequētius aduertisset.
interrogauit eā dicens. Vis
ne rachel carissima fieri
xpiana? At illa. Dolo magt.
dūmodo erudias me quid
sit fieri xpiana. **T**ūc p'sbiter
ut uir scūs mire gauis' in
spū sentiebat de puella fu
turū nescio qd diuinū. et i
cipies a cōstitucōe mūdi ce
pit illi scripturas exponere.
p' q's fides xpi vl' ip'e xpūs
significari potat vel osten
di. **Q**uārū exposicōēs ut
michi ipamet dixit ita ite
gro sensu in illa etate sex
ānoz tūc et dimidiū discre
tione spūs intellexit. ut ra
ro oporteret pbrm racionē
aliquā iterare. **H**ec erudi
tio fere p' ānū et dimidiū
p'durauit occulto aditu p'
quē furtiue et oportune

raptā puellulā edocebat.
 Et vix admiratiois insignie
 p̄dignū. Nūq̄ rachel auditū
 ubi dei sacriari poterat vel
 lassari. cū tamē p̄sbiter et
 mart̄ga m̄stra ei mulier
 religiosa et prudēs valde
 ambo lassari sibi iūte suc
 cedent in docendo. Ad plā.
 Mor ut parietes in filia re
 perit aduertēte cogitatū. cō
 uenientibz iudeis pluribz
 cōuenērūt in hoc. ut missa
 filiā de louanio ult̄ venū.
 sponso tradent arctius cō
 seruandā. Ad ubi puella
 cognouit. p̄bro cū lacrimis
 indidit. ut si illā eadē
 nocte nō rapet et xp̄ianā
 efficiet. p̄dita eēt in p̄petu
 um et iſusa. Ad audiens
 p̄bz. puelle p̄cepit ut ad so
 litū auditū sūmo mane ve
 niret. Ad cū incūctanter
 anueret. de vespe mat̄
 eius dixit. Per me mater
 volo ista nocte iacē. Ad
 dū simplex puella dixisset.
 et mater diutius rēnuiss̄.
 cōsensit tamē eidē sup̄ cer
 uical ad pedes suos lectulū
 p̄cipies p̄parari. Iacēte ergo
 puellula usq̄ ad mane et
 obliuiscēte penitus qd̄ p̄s
 bitero p̄cedente nocte pro
 miserat. astitit illi gl̄iosa
 mater xp̄i maria. in habi
 tu cādido sup̄ niuē. et offe

rēs illi virgā splēdidā quā
 gestabat. dixit. Surge kathe
 rina et iter arripe. q̄ndis
 enī tibi restat via. Nec illa
 dicente rachel virgā ap̄p̄e
 de credēs de lecto recidit &
 exclamauit. Cui clamore
 excitata m̄re et q̄rente cla
 moris causa. filiaq̄ cautius
 dissimulāte. mater p̄tinus
 obdormiuit. et rachel sur
 gens ad adictū locū p̄bz m
 mor iuenit. Cui letus as
 sup̄sit eā. et venit ad mōs
 teriū qd̄ partū dn̄az dicit.
 qd̄ erat ad leucā dimidiā
 dicte ville. et gaudētibz cūc
 tis baptizauit illā. nomen
 katherine ip̄ones ei. q̄ vo
 cata pus fuerat a mat̄re
 xp̄i. statimq̄ habitū ord̄is
 induit baptizatā. Nec mo
 ra ut audiuit pater et a
 micā eius qd̄ gestū ē. con
 sternati sūt. Et p̄ ducem
 dn̄m terre. et p̄ ep̄m leodi
 ense. tandē p̄ papā hono
 riū datis maxis pecunijs
 laborarūt. ut infra etatem
 legitimā filia ablata parē
 tibz redder̄. que si in domo
 p̄ntū usq̄ ad duodēnem
 etatē p̄seuerar̄ in fide sus
 cepta. tūc iuste xp̄iano no
 mini reddi posset. cogita
 tes neq̄ssime medio tpe i
 fantile aīmū facili deflec
 te posse. ut ad natua pa

renti vota rediret. Horum
fraudulenta conamina pch
dolor multi magni et lani
viri pecunia suscepta foue
bat. Pro quo pbr supdicty
no modice tribulaty. solum
xpm et matre eius q aut
tix fuit facti hu' multis
lacrimis iuocabat. Mira res.
et usqz in pns aictis secul
inaudita. Perijt a pbro
ad oem citatione et iudi
ce se puella deduci. Forfi
tan inqt iudices flectent
etate. et ad mei placulu
mouebunt. Et factu e ut
petiuit et dixit. Ut eni q
da die apud leodiū venit
corā epō. clericis et mag
natibz. diuos aduocatos
et iudices tā pstanti q ve
ridica racōe pfudit et mo
uit. ut voces ululantū
clamatiū cū lacrimis p stu
pore in eccliam scī lambti
a locis distatissimis audi
ret. ita ut oes manifestis
sē disceret et videret. in
tā exili etate diuini sps
sapiētiā puenale. Hic post
ānos duos cessatū e a li
te iudis. et aliud deceptio
nis tendiculu pparū. Iuue
nis elegantis forme iude
us iductus ad hoc. venit
ad monasteriū supdictū i
quo puella erat. similato
aio baptisma suscepit. Et

cū se finget miro modo ut
puelle quasi cognate sue eru
diciois gratia loqui posset.
Dicebat eni. Plus sup oim
sermonibz in cognate vbu
salubrius iprimet. Illa tū
ut in vetulit interius disc
nebat fictū ad fidē iuuenē
accessisse. Et ideo nec pre
ner p̄cio. n. ulla obediētia
flecti potuit. ut solū verbū
iuueni loqret. Hec ut vi
derūt iudei cessauerūt ab
illa. Iuuenis at ad vomitū
ē reuersus. Hic postea tā
ta gratia potui vidim. ut
nichil ea seuenius videri pos
set. Cūqz nobiliū moniali
um parētes cū multa abi
cōe veniret vidē filias vl
cognatas. hec corā ymagie
bte vginis veniebat. et g
cioso vultu dicebat. Alie
sorores nre moniales a ma
tribz et amicis solaciū ha
bēt et gaudiū. ego at pau
perula pupilla et indigna
ad te dnām meā ut cog
natā meā fident accedo.
Tu sola p oibz esto in ve
fugiū et solamen. Et hec
dicente quis dubitet eā
misericordissima pietatis
mre solatio defraudari.
Hec te decet o dnā tuā car
nē tuū sanguinē spnē. de
cui igne ut rosa de spinis
orta es. lilū de tribulis

generatu. **E**t qm de iude
 is sermo exortus e. de co
 uersione iudee cuiusda al
 terius re nup gesta mi
 rabile referam. Erat in
 pnbz rheutonie monasti
 um vginu. quo bellorum
 euetu funditus destructo.
 ad dom' pntu moniales
 redire xpulse fut. Quaz
 vna pulcheria agnes no
 mie ubi ad ptem militem
 redyt. ab eo violent' oppsa
 mor impregnata fuit. Ad
 partu ergo pinqnas anx
 ia fugit ad deuia. Et par
 tu edito. ad est dyabolus i
 specie monachi. qui se eius
 sobrinu ptestas. et cofciu
 facti ei. dixit ad euilante.
 et q' pre tristitia desparante.
 Ne tu carissima p partu
 editu cu patre et pntibz
 cofundaris. parvulu i stag
 nu proximū pice. hi ei vix
 erit. late no potes. Tūc mū
 mire certamis pondē fati
 gam. tandē post lacrimas.
 post dolore. vicit etubescē
 tia matru pectus. et mox
 parvulu submersit in stag
 nu. Et statū dyabolus ad mi
 re tabescente pexit. dolore.
 O inq' oim femiaz miser
 vana. qd nūc restat. Meli'
 ē ut sine scādolo tuoz et
 tui. et g'rauiore mortis pe
 ticulo. facta michi asessioe

in aqua cu filio te submer
 gas. Hoc audito idlamans
 mulier exhorrescit. et glosa
 vginē matre xpi inuocat
 cont' dyabolū adiutricem.
Hec moza vidit demonē
 cū fumo et fetore terribimo
 disparentē. Et mox effusa
 in laudē matris xpi. ad spem
 meliore in pce et lacrimis asfor
 tat. Venit ergo in proximā
 ciuitatē. et hospicio suscepto
 ab honesta matrona. locata
 ē ab eadē cū quadā iudea sa
 ra noie. ut ei' parvulu enu
 triret. Mansit ergo annis
 qngz cū eadē iudea in tanta
 cordis tristitia. ut eā vix q's
 possit viderē videntē. bis i pane
 et aq' p ebdomadā ieiuna
 bat. Interi dne sue iudee. de
 fide xpi. et bonitate ac pie
 tate mris eius. ut erat feia
 prudēs et eloquēs pdicabat.
 et sensim cor illi' verba e
 dificatia et efficatia pene
 trabat. Cui' hortatu orōne
 dnica. et angelicā salutaci
 onē addiscens. xpm et ma
 tre ei' condianis p'cbz in
 uocabat. Hinc factū est. ut
 nutrix ipa cuidā frī ordis
 pdicatorz noie conrado asel
 sa. mittet ad papā. Obiecta
 ergo absolucōe ad patriam
 ē reuerfa. et acceleravit vi
 sitare iudeā dudū dnām
 suā. Quā illa g'culabunda

valde suscipiens. rogauit fessam
geste sup lectu. At ubi vespe
iudeus venit. et cognouit
hac ee nutre. qm in fumam
raptus suspecta ea qm puer
tric sue uxoris habebat.
Certe inqt male venit huc
insidiatrix ista. ia occidam
ea. Et mox extracto cam
plo iuadit dormiete. et in
dedit ei vulnera circa vl int
coe. Hoc viso iudea abhorru
it. et intras thalamu obse
rauit. Hic noctis medio. sfo
signo. iudeus synagogam
cum iudeis vicinis intrauit.
Iudea at post luctu obdor
mies in sopnijs vidit glo
riosa dnam cu duabz puel
lis ad muliere occisam intr
te. et ex tribz puidibz quas
ferebat vnacquaqz ungui
ne salutari in redimiuu sta
tu. mortis vulnera reduce
te. Intue lector. mirare mi
raculu. Iudeus mane redi
ens. occisa fema non iuenit.
credebatqz qd vxor sua cada
uer mortuu subtrass. Hoc
ide de viro vxor illucescere
die credebat. Et sup hac ve
ner qd altm requisuit. Dix
dies quadraginta zpleti st.
cu ecce venit mulier peg
na. iudeaqz et viru ei ex p
te agnetis occise officiosissi
me salutauit et abiit. Tunc
iudeus vxori ait. Quid est

q illa uiuit. Nunquid occidi
ea. Cui vxor. Potes est inqt
xps dns eius. mortua susci
tare. Et iudeus. Hoc e ait
qd sy timui. q te apostata
duces in erroze. Nec mo
ra. hec dices coprehendit
vxore. et in thalamo duobz
anis reclusit obsticu. Hic
accidit ut ad remotiora re
cedente iudeo. vxor euasit.
et cu duobz paruulis. triu
geres in utero ad ecclesia
fugit. et cu gaudio fidelium
qui ea ditissima et hones
tissima nouerat. baptisma
recepit. Hac postea duo fi
lij eius adolefcentes et vna
filiaru secuti sut. et fidem
alaciter suscepunt. Natis
autem post baptisma cu filiis
dicta dudum iudea in colonie
si dyocesi mutato noie voca
ta gertrudis. et iuenit ag
ne quonda nutrice sua ibi
de manente. et de conuersio
ne ei inestabili gaudio g
tulante. Cuesuit ergo ab
agnete gertrudis. quo re
uixit. Et illa mirata sub
risit dices. Quare nuqua
mortua suscitauer. Ad hec
stupefacta gertrudis. vere
inqt vidi qd te vir meus tribz
vulneribz culro cofodit oc
cides. Et ait. Nouerit xps
omps. q in sopnijs tantu me
vidisse et non sese videbat

oandi. Mane vero offensam
 viri tui si masculis progitas.
 oibus in salutatis recede fes
 tinam. **H**ec mora. gertoudis
 apphensa veste circa collu ag
 netis. lacetavit ea. simulqz
 aliam quo iduebat ad cae
 ne usqz ad pectus medium.
 et iuenit manifestissimas
 truu vulneru cicatrices. **M**a
 nifesta facta sut at ista ar
 chiopo coloniesi dno conua
 do. **M**ortua e eru in maxia
 penitencia et feruore spiritus.
Annus scds e millesim⁹ ducente
 sim⁹ sexagesim⁹ quintus eo tpe
 voluebat quo ipa agnes a
 iudeo occisa e. et p gloriosa
 xpi matre et uirgine suscitata.
Bertrudis vo supstes e mi
 y fidei calore succensa. **¶**
Nuc quia de iudeis memo
 rata e. miraculu celeberrim
 refert. qd ano pnti ab icarna
 noe dno. millesio ducentesimo
 sexagesimo. factu e in vil
 la theutonie forthen noie.
Cotigit at ut qda malignus
 sima vetula iudeis familia
 ris effecta. puella eis anoz
 septu orbata pntibz vendet
 occidenda. **H**anc igit in se
 creto sup plura parua linthe
 amina obstructo ore ei in
 sibz fere uicturis mebrozu
 inasioibz vulneravit. maxi
 mo conamine sanguine exp
 metes. et in ipis lintheami

nibz diligetissime receptates. **H**ac
 aut post tormeta deficta. in
 dei in aqua fluida ppe opidu
 ptererit. et sup ea cogere
 lapidu posuerit. **T**ercia at
 vel qta die p manu erecta
 ad celu a piscatoribz e iue
 ta. et in opidu deportata.
 horrentibz et clamantibz pplis
 ab ipis iudeis tantu flagi
 ciu ppetratu. **E**rat at in vi
 cino marthio de baden. qui
 mox audito tanto maculo
 puenit ad corpus. statimqz
 erectu resides tetendit ma
 nus ad pncipe. qd vidit tam
 sanguis vel forte misertor
 dia imploraret. **P**ost hora
 fere dimidia iteru se depo
 suit defuncti more supina.
Aductis ad hoc spectaculu
 ipis iudeis. statim eruperit
 oia vulnera corporis. et i tes
 tioniu nefande necis copi
 osu sanguine effuderunt.
Mox clamor vulgi ad sive
 ra tollit. et i vindicta scelis
 totalit aiatu. **E**x quibz in
 dicijs capta vetula et iur
 ta maxime cu filia eius par
 uula oia pdiderit. quia a
 puero et ebrio extorquet
 veritas. **J**udei ipi capti sut
 qui in puella man nefar
 rias extenderunt. totanqz
 et suspesi sut cu vetula.
Duo vo se mutuo iugu
 larunt. **H**ec nobis fratres

ordis predicatorum. remeris
et egidius. sicut illa q̄ in villa
fuerunt. post triduum quo her
gesta sunt veraciter retulerunt.
Hic igitur videndum est. cur
iudei in omni puincia qua in
habitant secundum consuetudinem
christianum sanguinem fundant.
Certissime enim reperiuntur est. qd
omni anno in qualibet puincia
sortes mittunt. que ciuitas vel
opidum christianum sanguinem ali
is ciuitatibus tradat. Costat
quidem ex sancto euangelio qd pp
lato lauante manus et dicente.
mundus ego sum a sanguine
huius mundi. iudei ipsissimi cla
mauerunt. sanguis eius super
nos. et super filios nostros.
Super quo beatissimus augustinus
in sermone quodam qui inci
pit. in cruce. unum videt. qd
ex maledictione patrum cur
rat adhuc in filios vena sa
cinoris per macula sanguinis.
ut per hanc fluidam importue
ples ipsa inexplicabiliter
traheret. quousque se ream sa
guinis christi recognoscat pe
nitens et sanet. Preterea au
dium quendam litteratissimum iu
deorum nostris temporibus conuersum
ad fide dixisse. quendam quasi
prophetam eorum in extremo vite
prophetasse iudeis. Certissime
nos inquit scimus nullo modo
sanari nos posse ab illo quo
punimur vnicuique crucia

tu. nisi solo sanguine christiano. **A**d
verbum tunc semper iudei et ipi
rapietes. induxerunt in omni
anno. in omni puincia fundendum
sanguinem christianum. ut tali sa
guine ualescant. Et addidit.
Rale inquit intellexerunt ver
bum. sanguinem intelligentes
christiani cuiuslibet. si proorsus
illum sanguinem. qui in salute
peccaminum cotidie fundit in
altari. que quicumque nem con
uersus ad fidem christi fuerint
ut decuit. mor sanat ab illa
maledictione paterna. **C**
Magistro rcardo normano
viro per omnia litterato et pio nar
rate cognouit. si et in scriptis
cuiusdam fratris ordis predica
torum in beluaco legisse me me
mini. quendam in normanie
partibus virum flagitiosum valde
et impium fuisse suis temporibus.
rapinis et cecidibus hominum deba
chante. que inimici sui in de
cliuo montis cuiusdam depre
hendentes. apud capite pe
merunt. Cuius caput abasum.
truncatum in loco manere.
in valle subiacente deuolutum est.
clamans horribiliter per her uerba.
Virgo sancta maria. da veram
professionem. **N**ot non paucis ho
ris incessanter capite clamare.
vnum inimicorum per sacerdote tu
currit in villa. Venit ille. si
appropinquare ausus non est.
nisi relatum caput suo corpori

paginaret. **U**bi factu est.
 aduenit pbr. sedit. et loquere
 capite. **p**aginatio confessione il
 lius audiuit. **I**n fine ergo confes
 sionis. pbr. inquit dicens.
Miror in miraculo de te frater.
 sup oe miraculu qd audiui.
Et ille. **C**ausa inqt miraculi
 e ista. **A**udiui adhuc iuueis.
 q quicunq qnta feria aut sab
 bati in honore glöse uginis
 ieiunaret. vera confessionem
 angj ab hac vita decederet
 matris xpi precibz obtinerz.
Hoc ut audiui. in oi scelestis
 sima vita mea dictu ieiunium
 obseruau. **A**lteru boni nichil
 aliud feci. **H**oc sacerdos au
 dito miratus e. et statim ubi
 her dicente et itentem absol
 uit. spm defunctus efflauit.
Nota ergo lector me no cre
 de ee regula necessaria su
 phoc. et in dictis feriis ieu
 niis efficacie. quap gloriosa
 ugo in isto pccore tale volu
 erit miraculu demonstrare.
 ut sedulos dilcozes suos in
 uados a se et honorados al
 tius approbaret. **H**ao tn et
 ctus su. q in multis dictu ie
 iunium efficacia habuerit sa
 lutare. ut in fine uite confes
 sione vera haberet. et arti
 us peniteret. **I**n germanie
 ptibz tra anu ab icarnacoe
 dnu millesimu ducentesimu
 vicesimunoniu. glöse uginis

marie assumptio solepnis in
 stabat. **A**ussus ergo frater
 ordis pdicatorz religiosus et
 ferues valde ad statione qua
 da indicta solepnit pdicac.
 venit mane ad flumi qui
 medius erat loco stacois et
 loco finaru. et no inuenit a
 lique qui eu in nauu tnspo
 neret ut solebat. **A**ngustia
 tus ergo no modice pdicandi
 tpe ia instante. nec locu eat
 trasire p ponte. eo q sinum
 annis extenderat. in xpm
 et mrem ei fido corde confisq
 cu pte supplici cappi ordinis
 exposita sup vndas liquidas
 explicauit. signo crucis edi
 to. resedit desup. et sicis oi
 no vestibz pnsiuit. **F**rat vo
 locus ei tantu miraculum
 amiratus nec sequi ausus.
 nauu ad tnseundu diu post
 modu expectauit et tnst.
Simili modo frater eius
 de ordis pdicatorz m de
 uotus multu et bonus in
 angliam tnstiuu rogauit i
 portu dnm nauis. ut se et
 secu in nauu locu recipet
 ppter deu. **S**z ille nec deu
 timuit nec fitem reuerit e.
 sz sublato velo nauigauit
 a portu. **T**uc frater angustia
 tus griter. urges eni eat
 negociu tnseundi. post oro
 nes et lacrimas fiducia me
 te recepit. et ad sequendu

Ex.

frēm sorū exhortatus. inter
vndas p̄fundi maris tinctis
tandē in summa extremitate
vestigijs ābulauit. Nec mo
ra. ubi nauta vet̄ sperit ex
horruit. et frēs mox cū ve
locitate nauī reflexa susce
pit. veniāq; petēs cū lacri
mis indulgentiā impetuit.
Vidi hōiem fide dignissim.
qui frēm eidem in fluctibz
ābulantē vidit. et michi ī
magna deuocōe abortis la
cimis enarrauit. **I**n or
dine cistēsi specialit̄ dedi
to v̄gini gloriose. mltā val
de miracula referūt. q̄ nō
nulli ex eis p̄ scripta digne
mēque tradiderūt. Nos tū
vnū qd̄ n̄rō atigit tpe. licet
forte p̄scriptū sit referam.
Hōny claustrū ip̄s ē nobi
lissimū atq; ditissimū. Con
tigit at̄ ut obnubilacōe ce
lū rēpstatē aeris quissi
mā minaret. q̄ et fr̄a ē.
Ips̄is ergo choruscacōibz
vndeāq; p̄ aera. sequūt̄ et
fulgura. Que ut viderunt
monachi. certatim ad ecclē
siā fugerūt. ubi cōuentu in
choro totalit̄ aggregato videt̄
patrie. et specialit̄ claustro
piculū iminē. inchoāt̄ altis
simis vocibz. salue regina
m̄e. r̄. Et cū venissent ad
locū illū antiphone. eya
ergo aduocata n̄ra. illos

tuos misericordes oculos ad
nos cōuerte. subito vehemē
tissim̄ ventus ab occidēte ve
niēs cū horribili fragore to
tūm fenestras ecclē vitre
as cū tanto ipetu totaliter
dissipauit. ut ecclē firmissē
solida corruē videret. Nec
moza. ubi in tanto discrimē
satis p̄ritus cōuentus flexit
genua. et illa v̄ba antipho
ne cātavit. et ihesū b̄ndictū
fructū ventris tui nobis post
hoc exiliū ostende. statū yma
go crucifixi que media stabt̄
int̄ chor̄ monachoz et cōi
sorū fr̄m. cōuersa ad oriētē.
versus chorū monachozū re
flexa ē. Et ut in a monachis
dictū est. cont̄ naturā pictu
re oculos aperuit. et mox
oīs timor sublata rēpstate
cessauit. Quis ergo ī tanto
miraculo nō obstupescat. Eis
nō videat et plene collau
det illā misericōdie patronā &
matrē. que speciali p̄uilegio
xp̄o p̄t̄ imperare. et filio re
cōciliare miseros q̄s noxa
p̄scpserat. ut b̄ndictū ihesū
fructū ventris sui illis in
salutē ondat. qui veniens
est reprobis in dāpnatōez.
Ihu fructus gr̄a mirū ac
cidit qd̄ subiūgo. **E**st fr̄
ordis p̄dicatoz walterus
noīe de meysenborch. vir
nobilis et religiosus valde.

Qui prebenda cathedralis et
 clerie in treueri delicta nino
 et alijs possessionibz magnis
 sub anis etatis sue sedecim
 pdicatorz ordine introiuit.
 et in tantu scia et religioe
 pferit. ut por in multis do
 mibz et lector in ordie mag
 nificus haberet. **Hic** a quo
 da pncipe pperij vocat ml
 ta instantia venit. ut ei ad
 salute pfileret. et ei9 cofessi
 one audiret. **Precedere** at
 nocte quo pncipe de mane
 auditur9 erat. metu thala
 mo vno in domo iacebat.
In tepeste at noctis silencio
 clamare valide cepit qm in
 somnis. benedictus ihesus
 fruct9 ventris tui. **Quo** au
 dito. mirati sum9 piter et
 gaudi. **Mane** fro coueni se
 cretius dictu frem. qd sic cla
 mas valide somniasset. **Qui**
 tndit. **In** cofuetudine mgt
 dixi anis multis. ut i salu
 tate angelica nome ihesus
 adda. et bndictus ihus fruc
 tus ventris tui. **Hic** nocte is
 ta factu est. ut neq ille hua
 ni generis inimicus iudex sa
 luti pncipis que auditur9 su.
 strangulare me voluit. **Et** ego
 i soluta salutacois voce pau
 dus exclamavi. et hec dices
 abscressi. **Simile** qd accidit
 m. ut cu illa nobile iuuacula
 relict9 frederici filij comitis

de vienna a seculo reuocasse.
 et ad cisteriense ordine addux
 isse. illaz pmo gussimis deo
 nu insultibz pulsaret. vidi qd
 dyabol9 a dextris ei9 stabat.
 et ea ad se fornt trahere cona
 bat. **Ego** at ex adufo stans
 et ea ad volutu retrahere non
 pales clamavi audientibz fribz
 qui metu erat. **Benedictus**
 ihesus fruct9 ventris tui. **Per**
 mora. iuuacula liberata est
 et in ordie pstitit. tantuqz p
 ferit qd abbatissa effecta est.
 et custos collegij viginalis.
Hic ide fiat e. qui nobilissi
 ma illa puella. filia comitis
 de vienna ut postea dicem9
 et ad stat9 vite pfectissimu
 adduxit. et i muris et iau
 ditis tribulacoibz lacrimis et
 pibz otinuis pstatissima co
 seduauit. **Retulit** qz m
 frater ordis pdicatorz de cu
 ius vitate et sinceritate no
 dubito. miraculu de glosa
 xpi mee plane piissimum.
Vir quida longo tpe deuot9
 deo. cisteriense ordine intuit.
In quo et si diu sce vixit. ta
 de tamen dyabolo teptante
 deuict9 i pccm cecidit et ml
 tis p hoc occasione scadali
 dedit. **Pro** quo ut i ordie illo
 pfuetu est gussime tbulato.
 ad cor tamen amantissima pe
 nitencia redijt. et se ad xpi
 glosa marem totalit i pabz

Et

et lacrimis atulit. In magno igitur
luctu per tempus non modicum
positus. tandem quadam die ora-
uit. et raptus in excessu me-
tis gloriosa virginem vidit. et
in brachio eius quam lactentem
puerum parvulum. super omnem plu-
ritudinem speciosum. Qui cum
videt pro se filio matrem sup-
plicante. instabat ille. se a
peccato et tribulationibus liberari.
et ad gratiam portus vite vesti-
tui. Sed cum puer quam veniens vol-
tū auertit. et mater econtra
puerum in altero brachii parte trans-
fert ut modius vultui
eius vultum sue benignitatis in-
geret. illeque iterum vultum auertit.
et auersum mater frequentius
regiraret. tandem post miram
et precam supplicationem. eicit matrem
in filio. et vultum eius ad pacem
lucem serenavit. ut pacem homini ad
indulgentiam et statum portus vi-
te ad gratiam condonaret. Ad
mirum. Marie enim speciali pri-
uilegio accessum est. ut secundum
prophetam utriusque posset arguere.
et manum ponere in adversariis. Ad
in libro de natura rerum apte
valde signatum est. ubi dicitur quod
in deserto ubi unicornis. illud
ferocissimum animal in morte homini
num gravissimum atque ferarum pu-
ella vero reliquit. Qui ad-
ueniens omni ferocitate depo-
sita casti corporis pudicitiam
in virginem venerat. qui recti-

nas caput in sinu virginis so-
porat. Cuius cornu ut vidimus
in brugensi ecclesia flandrie sep-
tē pedum in longitudine. virgo
manibus apprehensa. flexibilem
reddidit. et armis moderatum.
ita quod quando capit et occidit. vel
ad spectaculum exhibet. Quid
in unicornu ferocissimum animal.
non christum signatum accipit. qui vo-
luntate peccatis est. Quia non est
peccatis que reparat ei. et peccatis
eterna que non auferet. Quia
ante incarnationem puniendi in
celo angelos propter superbiam. in terra
homines propter inobedientiam. Zodo-
mitas propter luxuriam. filios is-
raël propter murmurum suum et capu-
la seuebat. Hinc nullo aude-
te contumace seuecti. ysaias con-
querit clamans. Non est inquit
qui contumaciter et teneat te. Et
vide quod vere et quod recte arguit.
Nec enim hoc angelus in celo.
nec sanctus in terra presumpsit. Sed illa
pulcherrima mulierum maria
virgo stirpis dauidice in deser-
to mundi a filio dei media-
te angelo panopho iuenta
est. cuius pulchritudinem virtutem
et sapientiam et pudicitiam casti
corporis venerat. illectus
et in sinu uteri vaginalis ca-
put altissime diuinitatis sue hu-
militer inclinavit. In quo no-
uē mensibus soporatus. in tan-
tum a sua ferocitate deflexus
est et armis moderatus. ut

se capi pmitteret et occidi manibus iudeorum. Indeque resurgens et ascendens in celum. ante conspectum patris vultus et civium signorum in gloria solempnis victorie qua contra demones triumphavit. admirabile voluit spectaculum exhiberi.

Et inde est quod non modo sevit unicornis nisi ihesus sicut attingit sevebat. quia quod maiores patres nunc sunt quam tunc fuisse probant. eo quod salutis veritas magis innotuit. et fomes peccati per mortem eius minoratus sit in peccato. **Et** virgo materque pater nos matris iure et fiducia personalis cornu illud unice potestatis obsequat. ut ipsos quosque legitimitate sua patienter expectet. et non ut olim mox in seculum seculum delinquentes. **Et** quid conor florentissima virgo pia mater et domina. quod conor prosequi virtutes tuas. **Et** cuncta corporis mei membra. et omnes gutte vitalis sanguinis mei vertentur in linguas. potius tamen michi laudis tue verba defuerint quam exempla. **Hic** de clarissima in personis virginis dignitate. secundum textum sequentia aliqua videamus. **Integritas** **Hic** in eodem capitulo est cunctis apertis corporis virginis. **Quia** illud ergo et si a multis odiosius audiat. **Et** vultorum

hatten fuit opinio. ut si in mulieribus pudoris sigillum integrum perseveret. habita strictiore et penitentia iam pacta. **Quia** tamen debet et credi corrupte. etiam si alias corrupte sint. et virginis aureola permitti. **Et** ille incomparabilis sanctus magister albertus frater ordinis predicatorum scripsit et dixit. nullomodo debet virginem reputari quam sopita sensuum ratione. in carnali delectatione fluxus concupiscentie polluisset. etiam si sigillum pudoris intactum incorruptum et integrum perseveret. **Alioquin** in sexu viri qui illo sigillo caret. nequaquam virginis dignitas habere tur. quod utique dicitur ipsum et absurdum est. cum beatissimus apostolus et evangelista iohannes virgo electus sit a domino. et pro eo inter ceteros magis dilectus. **Teneamus** ergo quia et in mulieribus et in viris dignitas virginis est. et in utroque sexu sancti aureola membrantur. **In** mulieribus vero et si vecundius per fluxum concupiscentie carnalis aliqua in mente corrupte sit. dum tamen sigillum pudoris a coitu viri integrum perseveret. habita strictiore et penitentia de peccatis. **sectari** et velari ab episcopis qui virginis iure patet. **Et** hoc quidem fit ad indulgentiam pie

in eis ecclesie. q̄ in casu v̄tūne
huāne cōsult et pudoris. **Hic**
pr̄terea v̄ginitatis exēpla q̄
nr̄is t̄pibz euenerūt. ad exhor
tationē v̄ginū differamus.
De v̄ginitate at̄ loquit̄ b̄s
augustin̄ d̄c̄s. **Stultē** q̄dē
cont̄rios conatus p̄ntū suor̄
ignite. ardore sup̄ni amoris
sup̄auerūt. **Frater** ē pater.
plorauit mater. nō curauit
illa. cui ante oculos v̄saba
tur specios̄ forma p̄ filiis
hoīm. **Huius** v̄i exempla
ip̄plima. quor̄ unū sub nr̄o
t̄pē q̄d a nobili de gonnelin
pe cameracū accepi. utpote
que p̄sonā vidit et nouit.
gl̄iosissimū referem̄. **In** ro
ma quedam sanctiss̄a v̄rgo
fuit. noīe iabelina. **Hec** soror
nobilissimū et ditissimū comi
tis apulie. sap̄nā ac decore p̄
st̄atissima fuit. **Que** cū a fr̄e
comite tradī nuptijs conāe
tur. assupto virili habitu.
clam aufigit. **Directis** ergo
nūcijs p̄ oēs vias. fr̄at̄ co
mes eā insequit̄ via qua
fugiebat. **Nullū** aut̄ effu
giūm soror vidēs ad obuiū
mare se stulit. et crucis sig
no se signās. se ex alta rupe
ī mari proiecit. **Quō** ubi fr̄at̄
vidit. eiulatu magno sorori
de rupe clamauit. **Sup̄** oīa
m̄ soror carissima reuertaris
ad me. cōstruā tibi monasti

ū ditatū copys. in quo libē
seruias deo soli. **Cuius** clamo
res v̄rgo sancta q̄ surda aure
p̄t̄nsēs. p̄ āpla maris sp̄acia
p̄debat. **Et** vide q̄nta v̄tus
diuini miraculi. **Primū** ma
tandi artis ignara oculis ac
manibz in celū extēsis. q̄
p̄ aridā ambularet maris
p̄funda t̄nsibat. **Quo** t̄nsito.
in desertissimis gr̄ecie filius
tribz ānis sub virili habitu
scissio audā seni hēmite ser
uiuit t̄. ut sibi sp̄iale viuē
di modū plenius īformāet.
Inde verens astucias et ne
quicias īmici. ne se proderz
feinā. quia hēmitā erga se
affici solito āplius aduertebt.
fugit at̄ mare in p̄p̄nguis
sicilie desertis. **Et** ibi sup̄ ar
borē adiutorio cuiusdā fide
lis viri. arto valde cōstructo
turgubio. p̄ nouēniū latitauit.
eodē sibi v̄ro ita elemosiaz
m̄strate. ut nūq̄ p̄t̄ victū
descendē cogeret. **Hec** post
ea sp̄ū cogente ī roma p̄ue
nit. et innocentiū papam
tertiū. cū oī clero et p̄plo. ci
uitatis seuera et audaci
redarguōe p̄mouit. **Hic**
victus ei9 longissio t̄pē fuit.
Ter in ebdomada nullo ad
iecto. panē cū aqua comed̄.
q̄t sup̄ nudā penitus ter
vā. equatā ceruice pedibus.
requirit. **Talia** et hys filia

Cum

De quod cer
beatissima
fieri odis
audito m
tipe fili
tam amant
ingrūti r
er i palato
custode m
quali cōfess
tanti v̄tū
nūdi odis
nūla cogi
Illa quos
et corpus
p̄p̄t̄ v̄ginit
Demora
eodē. v̄l
v̄l̄t̄. d̄c̄t̄
ei pan
nō d̄c̄t̄. C
p̄ cōp̄ ab
er p̄ oīa
ales et r
gr̄as r̄p̄m
m̄c̄m v̄l
vel s̄c̄t̄ ad
d̄c̄t̄. t̄m
c̄t̄. D̄m̄
īnt̄r̄s
qua v̄g
p̄m̄c̄h̄
fama a
nōl̄t̄ d̄p̄
d̄c̄t̄ l̄r̄i
n̄t̄. V̄t̄
fulget
se v̄tū

De quod cer
beatissima
fieri odis
audito m
tipe fili
tam amant
ingrūti r
er i palato
custode m
quali cōfess
tanti v̄tū
nūdi odis
nūla cogi
Illa quos
et corpus
p̄p̄t̄ v̄ginit
Demora
eodē. v̄l
v̄l̄t̄. d̄c̄t̄
ei pan
nō d̄c̄t̄. C
p̄ cōp̄ ab
er p̄ oīa
ales et r
gr̄as r̄p̄m
m̄c̄m v̄l
vel s̄c̄t̄ ad
d̄c̄t̄. t̄m
c̄t̄. D̄m̄
īnt̄r̄s
qua v̄g
p̄m̄c̄h̄
fama a
nōl̄t̄ d̄p̄
d̄c̄t̄ l̄r̄i
n̄t̄. V̄t̄
fulget
se v̄tū

de virginibus facta et gesta in eo
 me si referre. potius me te
 pus deseret q̄ exempla. **Q**
 Vidim' enī plures filias co
 mitū et baronū. q̄ s̄mēdūm
 cis in monasteriis vel in e
 gracibz virginū vitā celibe
 legunt. Quarū int' cetās
 una filiā viēensis comitis
 vidi. q̄ ad p̄dicatōnē cuius
 dā fr̄s ordīs p̄dicatoz wal
 ter noie cui sup̄ feci mēti
 onē. inaudita cōstantia pa
 rentes euat. ut sponso suo
 xp̄o ihu cū sorozibz ordīs p̄
 dicatoz ī valle b̄tē marie ī
 dyocesi treueresi libe deser
 ueret. **H**ec enī romanorum
 moderatoris neptis. et ipa
 tois grece sobrina. et a
 chae p̄ncipis soroz. a p̄nti
 bus et amicis p̄pabat nobi
 lissimis et nuptiis copulā.
 p̄ quā possz eoz posteritas
 sublimari. Illa at̄ alias intē
 dens sollicitauit aīo matre
 dicti loci sorozes nūse. Quo
 ubi venit. alias cū militibz
 et familia intēta matre. fili
 a ut p̄us ordinaretur vo
 mitis ī caplin sorozibz. votū
 religiōis fecit. habitū induit.
 et ipositū respōsorū. regnū
 mūdi. ipamet inchoauit.
Ad cōuentū letissis vocibz
 p̄sequente audit mater. mi
 ratur cōuentū repētinē le
 tiae. mittit unū ex suis vi

de quid eēt. **H**enūciat ille.
 beatissima volendā habitu
 sacri ordīs insignitā. Quo
 audito. m̄r attonita. accūrit
 rape filiā furibūda. nec cū
 tata emunitatē loci violēt
 infrigē. raptā secū adduxit.
 et ī palacio viēnesi artissie
 custodie mācapauit. **E**t vide
 quali cōstantia vixerit. Cibz
 tantū regularibz cōtenta se
 cūdū ordinē. alios comedē
 nulla cogi violētia potēat.
Alia quoqz statuta ordīs a q̄
 bz corpus vl' aīm' arceri nō
 potāt. vigilātius obseruabat.
Detracto tantū illi habitu
 ordīs. violēter coloratis eā
 vestibz. iduebat. **A**uditatem
 ei pati. v̄ginale pudiciā
 nō decebat. **Q**id moroz v̄bis?
Pepōs. abbates. et p̄latos.
 et p̄ altius p̄fessiois moni
 ales et religiosas diuersi
 genis tēptabat. nec tñ inf̄
 trienū vel ad reditū seculi.
 vel saltē ad laxioris vite or
 dinē. aīm ei' cōuertē potu
 erūt. **D**icebat enī. verbis
 inuitens apli. **I**n ea vocatōe
 qua vocata sum. imobilis
 p̄manebo. **P**arentes igit' et
 amici a reuocatōe illius fi
 nalit' desperati. eā redire ad
 dictū locū et ordinē p̄mise
 rūt. **U**bi tantis exēplis vite
 fulget. ut nulla in ea dees
 se virtutis dignitas videat'.

Vidimus et illā quā mundus
iuste extremā ponimus. filiā
ludouici regis francoꝝ. soro
re saluz deuotissimū regis
ludouici. qui feluissie regnā
ad presens. Nec desponsata
filio frederici. conrado. ro
manozū impatoris. i virgi
nitate pmanē inupta pē
legit. Que soli deo vacans.
adeo itē platoi dedit et vir
tuti. ut nulla ei cura i ullis
tūstorijs videat. Et et ipi
frater que dixi. rex deuotis
simus ludouicus. in tantū am
plectit virgineę dignitatis
pudiciā consecrātes. ut
parisijs collegit maximā
multitudinē begnarū. ut
se in hūilitatis obsequis ex
erceat et salute. **Capitulum**

Pes xxix.
Nullo int se co
cubitu miscetur.
nec in libidine resoluitur.
Sapient et bene vba dis
tinxit. Coitus et si naturalis
ē maris et feie. tamē ad for
nicatois vel adulterij ptinē
malū. Resolutio vō in libi
dine. innaturalis viciū tāgit
cimen. Et hoc fit dupliciter.
vel p se. vl p aliū. qd fel pt
dia om pccoz. Et quide de
demonibz incubis in diuisis
libris expositorū legi. ut in
libris augustini sup gene
sim cont manicheos. et ali

is multis locis. De demonibus
vō sicutis me nūq legisse rep
peri. Et in hoc notat. qd viciū
cont naturā demonibz ē etiā
viciū. Et d glosa velle vi
dit sup illū locū ezechielis
incestio. ubi dicit. Dabo te i
manibz palestinoꝝ. id ē deo
nū. qui etiā erubescat de via
tua scelerata. viciū cont na
turā intelliges. **M**achi p
plures ānos in epātū came
raceli vices gereti epī in cō
fessioibz audiedis. quedā mu
lier cū maxio merore et pu
dore cōfessa ē. se assuefactam
hor sceler in lectulo lasciuisse.
demonēq int se et pariete
cū carchino clamātē audisse.
sp. fi. fi. iniectione significat
indignatis. Quia voce cō
fessa mulier. eadē hora cur
rit ad me. et beneficio abso
luciois accepto. penitētiam
etiā ulē quā statuamari
simā egit. **E**t et aliā p idē
fere tempus audiui vocē. que
cū multis lacrimis in cōfessa.
fere se i cōsimili viciū pollue
re audisse vocē demonis et
dixisse. Age misera. age qd
agis. bene tibi soluet in pr
imo qd nūc facis. Nec mul
to post ubi mulier cōfessa ē
et a pccō resiliit. ex timore
maxio mortē incurrit. qd
hic p pniām nō expleuit. i
purgatorio diris penis ex

vide qd sequitur
ut erit solus
māni mē
mēti colū
Quo in fact
ad confessio
et in viciū
epit. In fere
māli; curto
q nulla cū
mē nū homo
nariū pūre
pōis. Ior tū
rommē dē
tpe hūm dē
nā. Ior etiā
augustinus dicit
venit in mē
naturē sōdā
mōre viciū
esse. **C**ōfessio
dicit viciū
ū fūdit. mē
nē et bonū. f
a mēto quōd
mē viciū dē
nē p mē et dō
dōs familiarē
f mēte viciū
tūpōditū
Lē hūc dē pū
tūm in pūfū
D hūc viciū
res mēdā pū
ad cū in mē
mōreū viciū
pūmē et ap
pūm fūc. nū

soluit. **R**icharda quedā h̄y
 vicij ut in certissimē relatu est.
 nefandissimā vetula fuit. que
 multis ānis in monasterio
 degens. nichil tñ religionis
 i eo s̄cūta ē aut v̄tutis. p̄mo
 tanto eāt deterior. q̄nto ma
 gis p̄fessa fuerat s̄atate. Mor
 tua ergo. in claustru sepulta.
 Nec mora. sequenti nocte scro
 pha nigerrima cū porcellis
 septe coloris eiusdē manifes
 te visa ē intrare claustru. ve
 tulāq; sepulcrā effodē et mem
 brati corp⁹ miserabile laniare.
 et viscera ei⁹ longo tractu p
 claustru ābitū dissipare. Quo
 facto. cū porcellis scrophā dis
 paruit. et post se fedā vesti
 gia deliq̄t. Et notandū valde
 et admirandū ē. q̄ nōnullē ex
 monialib; claustru. scrophā cū
 porcellis vidē nō poterāt. s; f
 grinitū earū clarius audie
 bāt. Certū quidē est quorūdā
 oculos minus eē abiles deo
 nū fantasmata cernē. aliq̄rū
 vō natā p̄licidos. ut eis pos
 sint demones assūptis corpo
 reis nō late. **V**enerabilis
 bonifacius quondā lausanē
 sis ep̄us. nūc rector in theo
 logia pisus. michi tūc et ml
 tīs alijs retulit. quedā deitū
 se in cōfessione audisse. q̄ ma
 lo assuefactus usu se strecta
 tōib; illicitis ad libidine p̄uo
 rbat. Pronefas auditu. Et

vide qd sequit. Ubi hoc semel
 ut erat solutus acceptavit.
 manu m̄t quā loco virilis
 mēbrū colubrū apprehendit.
Quo in facto. horrore p̄cuss⁹
 ad confessionē mox venit.
 et in multis lacrimis p̄niam
 egit. Aristoteles in libro de
 aiālib; auctor ē. qui dicit.
 q̄ nullū animal erit ext̄ se
 mē nisi homo. et in hoc ordi
 natoē nature contrā plus q̄
 petus. **H**oc tantū malū ihe
 ronim⁹ eē dixit. ut p̄ eo mlto
 tpe filius dei distulerit ita
 nati. **H**oc etiā tantū est. ut
 augustin⁹ dicat. Deo natē
 veniēte in carne. oēs hostes
 nature. sodomitas itellige.
 morte reproba et subita pe
 risse. **A**dolēscēs adhuc so
 dale habebā in scolis parili
 ū studioz. carū valde p̄udi
 cū et bonū. s; heu postmodū
 a m̄grō quodā suo p̄ hūc cri
 mē vicij dep̄uatū. Ammōit⁹
 at p̄ me et alios amicos et
 alios familiares suos. cur ip
 se tante nobilitatis vir. talis
 turpitudinis ifamā patet.
Cessavit ille plures. s; semp
 iterū in p̄stina labebatur.
Ad hūc euentū dāpnabile.
 res mirāda puenit. Venert
 ad eū in ciuitatē in q̄ erat
 canoniz⁹ viri nobiles s̄san
 guinei ei⁹. et apud eū hos
 pitati sut. cū multo seruien

Ex.

tū comitatu. Facta at̄ tēna tū
selocatis hospitibz iuuenis so
pori dediss. vir clientibz sopo
ratis tribilit clamare cepit.
et auxiliū fortiter iuocare.
Ad dñi ergo sui clamorē cli
entes turbati surgūt. et rati
onē nullā in ei⁹ clamoribz i
ueniūt. Aduertētes tū ca
nonias decanū accersunt.
Concū ille venit. ad lectulū
residet clamitātis. Confitei
pccā iuuenē adhortat. et di
uinū nō humanū auxiliū
iuocare. Nec tū decan⁹ ei nig
nis vocibz inclamatz. tandē
post diutina decani clama
tis vocē. eū terribilibz ocul
inspexit dices. De illi qui se
dixit me. Ad qd sup me di
uinū auxiliū iuocabo. Et
te iā video patulū infernū.
pntes demones. et ad rapi
endū me tribilit minantes.
Cūqz oēs ut se potius sig
naret. tū lacrimis inclamaret.
ille q̄ nichil aditens. clau
sis oculis auertit facie suā.
et tū duris vocibz aīam ex
lauit. **C**imulus in vicio q̄cā
de ep̄atu ramiacensi tū sa
cerdote suo accēdes ad me
rogabat ut eū absoluerē.
quē recidiuantē p̄ ānos plū
mos absoluerā. et p̄niam
ei iunxerā salutare. Quē
tū ad dyocesaniū ep̄m mitte
velle q̄ grauius affligedū.

a sacerdote rogatus su. ut tali
cōdicio absoluerē penitente.
ut flexis genubz corā nobis
rogaret dñm. ut si postea re
ciduaret in scelē. eū mox di
uina vindicta puniret. Con
sensi ergo cōdicio. et heu mi
misero q̄ sensi. Mox ille flex
it genua. et vindictā in se
recidiuantē precatus ē. Ab
solui eū. recessit gaudēs. Sed
feria t̄ia aut q̄rta post pas
cha. instigante dyabolo pas
sus ē recidiuū. moxqz horri
fice clamas. vindicta dei su
p me. ut m̄ postea sacerdos re
tulit. amarissā morte multa
tus ē. **V**idi et quēdā hui⁹
vicij nefandum virū. de quo
m̄ vir boni testimoniū p̄bz refe
rebat. quia tū ille p̄ virde p̄
tū anteret. p̄bz vō sequeret.
tūc inuestigia p̄teritis in
gramine q̄ igne atacta mā
festissē p̄aluisse. Quē et nō
postea p̄cepim⁹ p̄ vira scelerā
tissima. morte turpissā peri
isse. Nullū enī p̄ccā tū sepe
deus rep̄ba morte adēpnat.
Dicit nōnulli et v̄ credo. q̄
nullus talis vicij postq̄ rep̄
vite mortalis xp̄i. qd ad ānos
fere triginta tres extendit in
scelē p̄seueris excesserat. n̄
speciali miraculo redēptoris
potit liberari. Qd frequēter
in eo p̄bauim⁹. q̄ in octoge
narios et i centenarios isto

crimine p[er] confessionem inuenim[us]
 ueritatis. Ad miru[m]: Omne te[m]p[us]
 p[er] q[uo]d xp[istu]s uixit. moru[m] dis-
 ciplina fuit. Qui ergo spre-
 to t[em]p[or]e q[uo]d ad penitentiā abilis
 finit iudicat amicus nature
 qui xp[istu]s ē. ab hostilitate na-
 ture auerti neglexit. vix ū
 q[uo]d postea sine difficultate p[er]
 maxima ab hoc scelerē cōtinebit.
Beate meorie magister
 petrus quondā canonic[us] pari-
 siensis. quidā in noto narra-
 uit se uidisse locū in gramini-
 ne. ubi de vespe quidā cleri-
 ca hoc vicio infecti cōsederat.
 de mane oib[us] circa locis ha-
 bitatissio rore infusus. sine
 ullo rore q[uo] sceleris cōsaum-
 ficitissimū inuenisse. Unde i[n]
 libro sapie apte satis de 20.
 domi dicit. In testimoniu[m] mag[is]
 nequicie. fumigabunda stat
 deserta terra. Et hoc iuste
 in gente que ita exarsit. In-
 scititate etiā illa loci illi q[uo]
 exys mansit a rore. sterilitas
 denotat que fit in tali vicio
 gentis ipse. Unde psalmista.
 Errauerit ab utero. locuti sūt
 falsa. quia vix p[er]fecte et iteg[ra]
 tales confitentur. Unde ille
 vir fortissim[us] iudas. qui tot
 victorijs fuerat insignitus.
 deuitis ad dextera[m] hostib[us].
 sinistro cornu tui bachides
 perat cōtritus ē et occisus.
 hic multi cōfiteri volentes.

de peccatis cōib[us] et assuetis au-
 dacter se expediunt. confitendo.
 Et cū ad insitata peccata sicut
 sūt inatalia venerit. pudore
 re erubescēte p[ro] se segnit[er]
 obruitur. Unde bene sodo-
 ma interpretat[ur] muta. quia q[uo]
 diu tales muti sūt. ad eos
 sp[iritu]s s[an]cti intrare non p[otes]t.
 Quia p[ro]pter iob dicit. Non
 parum ori meo. si loq[ui] in
 tribulatoe sp[iritu]s mei. et cō-
 fabulabor in amaritudine
 a[n]i[m]e mee. Quid at[er] plus de
 cōfessioe p[ro]p[ter] videat dicit.
 in mediu[m] p[ro]feram. Proxim[us]
 ad innocentia[m] tenet locū. v[er]o
 quidā peccati cōfessio. Somnium
 narrare. vigilantis iudiciū
 ē. Non latere p[otes]t peccatib[us].
 q[uo]d si latendi facultate habet.
 fiducia nō habent. Luta ē
 scelera non p[otes]t. Maxima
 enī pena peccati est per-
 cussio. nec ullū scelus. licet ill[ud]
 fortuna exornet munerib[us] suis.
 impunitū est. quoniam scelus
 i[n] scelerē suppliciu[m] est. Alique
 ergo habeat ois hō secretū
 que vereat. qui cōsciū suū
 secretū sit. cui auctoritate se-
 cretū corrigat si errauit. Ta-
 les cōsolatur et aumat ad
 audacia[m]. vir ille curialissim[us]
 et humanissim[us] augustinus.
 Ad mag[is] erubescas o homo
 cōfiteri. Peccat[us] sūst[us] et tu.
 Confite[re] ergo homo hōi peccat[us]

homo. hōi pccōri. Quid times
confiteri? Homo sū. huānū
a me nichil alienū puto. Quid
times confiteri? Id qd p confessio
nē scio. minus scio. qd id qd nescio.
Confiteri times. qui nō cō
fitendo potes eē occultus.
Elige qd vis. Si nō confessio
latus. inconfessus dāpnabis.
Ad hoc enī deus exigit cō
fessionē. ut liberz huilem.
Ad hoc dāpnat nō cōfitem
rē. ut pnuat supbū. Ergo
tristis esto anq̄ cōfitearis.
cōfessus exulta quia iā sa
naris. Ipse est iudex tuus.
pccator tuus. Preuidet enī
et puenit facie ei⁹ in cōfes
sione. ppter que et p que cō
fessus ē. Uget causa eius
et defensor ē penitentis. et
pccator venie cōfitearis.
Cōfessus abula seruus. et
exulta iā in via. Noli ti
mē iudicē. Admitto tuus iu
dex tuus. anq̄ eēs cōfessio
iuenisti saluatore. Impu
te q̄siuit ut redimet. redēp
tū deseret ut pdat. Ape
as in cōfessioe pccōri os tu
ū. ne claudat sup te pute
us os suū. Et nota qd pu
terū dicit infernū hic. Quid
hic nris t̄pibz acciderit au
diam? **E**rat in villa bruc
cellesi brabāne. sacerdos qdā
vita et moribz plurimū i
honestus. Hic gule et lux

ure deditus. nichil fere vide
bat aliud meditari. Post fi
nē ānorū paucorū postq̄ pbr
fuerat ordinat⁹ iusto dei in
digo ipremeditate defictus
ē. **N**ec multo post quidā pbr
cōmensalis eius et socius. cū
crepusculonocis viā agerz
ext villa. audiuit miserabi
le vocē q̄ de sub tra plan
gentis. **C**osternat⁹ at pbr.
quis nā esset cōsignas inqu
rit. **E**s es tu? **E**t vox. **E**go
ingr sū infelix ille socius tu⁹.
Et rursus pbr iter. **Q**uō in
quit tibi ē? **Q**uare de hu
mo eloquiū tuū? **Q**uille
dato rugitu maxio. **D**e in
gr michi. **v**e. **v**e. qm clausit
sup me puteus os suū. **E**t
cū q̄ penigero volatu vox
plagentis deferet. in loq̄ū
audita ē. **R**idibilius tñ intel
ligas ipm qui hoc audiuit
presbiterū in nullo p̄sus
vitā miserā correxisse. sed
obisse morte turpissā. et
feda nequissie conuulsiois
vestigia posteris reliasse.
Vidim⁹ tñ multarū de
liciarū et possessionū pbrm.
qui p̄oris audita dāpnatōe
pbr. oīa penitus radica di
misit. et religionē cāsternē
sem intras bene vixit et o
bit. **N**ota ergo. qd illi ad
tumulu dāpnatōis. et isti
ad vitā correctionis res ista

gesta successit. Videant itaque
 fideliū et potissime claustraliū
 apes. ne in se coitu misceant.
 Inductū enī gñale diluuiū
 tpe noe legit sup tram. eo q
 filij dei filiabz hoīm misceba-
 tur. Et ecce plus mō fit. ubi
 nō solū filij dei filiabz hoīm.
 s; etiā filiabz dei qd grauius
 est. Sic religiosi seīs religio-
 sie miscentur. Nec vidimus
 et hoc frequēter. q quidam
 scdm verbū apli ceperunt
 spū. et carne dīmatī sunt.
 Voluerūt quidā et utinam
 beato modo. filias facē spūa-
 les. et eas fecerūt postea cō-
 cubinas. Et conuerso. nōnulle
 seū ex viris spūales filios
 facē voluerūt. que postea cō-
 nales mōes effecit. ex filijs
 spūalibz carnales filios pe-
 pererūt. **De concubitu g-**
malū. narrate in sanctissīa
 abbatiſſa ordīs cisterciēsis.
 qd moderno tpe in britan-
 dia accidit videam. **Ps**
 quidā noīe seīs tantū r cast-
 tus. moniale quandā alio-
 ris ordīs iuuentulā sub re-
 ligiois spē pcurabat. Narta
 ergo occasione cū socia seni-
 ore iuuentula monialis p-
 biterū visitauit. Post lauto-
 aut cibos et potū imodera-
 ti. monialis in loto uno. et
 plū in alio quieuerūt. Pera-
 ne fō. vetula monialis so-

ciā iuuentulā ad matutina
 rū executionē officij nisa ē
 excitare. Quā cū strepitu
 pmo quia silētiū tenebat.
 deinde pulsacōibz ut attē-
 tass; nec pferiss;. surgens
 q̄sunt socia nec iuenit. Tur-
 bata ergo cū tota familia
 monialis cū pro cōfusione
 factū celare vellet n̄ pos-
 sent. cū horrore et scōdalo
 multoz sicut iuenta fuerāt
 abozū simul cadavera sūt
 sepulta. Sed et hīc quez p-
 si miraculose aut naturalit-
 factū sit qd narrauit. Et es-
 pōdeo. et miraculose et na-
 turalit. **Miraculose** ad exe-
 pla facti detestabilis ut
 vitet. **Naturalit.** quia p ni-
 mis ardore libidīs. in ipō.
 luxu et delectatōe nimia
 coitus. exhaustū spūs aiā
 les. et cor nimie delicatū
 reclusione nō recipit. sub
 ins motibz interceptū. **Qd**
 at de luxuria et turpi amo-
 re et ipudicia p̄n sentiat
 audiam. Luxurie hoīes de-
 diu voluptatibz se immergūt.
 quibz i cōsuetudinē adduc-
 tis carē nō pnt. Et ob hoc
 miserimi sūt q eo puene-
 rūt. ut illis q̄ supuacua fu-
 erāt facta sūt necessaria.
 Peruūt voluptatibz non
 iuti. et mala sua. qd malo-
 rū ultimū ē diligūt. Tunc

at̄ cōsumā est infelicitas. ubi
turpia nō solū delectat. sed
etiā placet. Et desunt eē re
medio locus. ubi quā fuerat
vicia mores feruntur et sūt.
Necesse ē enī. ut in īmen
sū ereat cupiditas. q̄ natūle
modū trāsit. Illa enī habet
finē suū. Inania at̄ et ex
libidīe orta sine timino sūt.
Consiliari nisi turpi rāde
turpi rāde. turpis amor
nō p̄t. Et si fedū. delecta
ōis tū cōmodū luxuriāte
sequit. cōsiliante vō t̄pia
nullū. et hoc t̄pissimū iudi
co. Cūto ihonestoz turpitu
do luxurie p̄dime. tanto ho
norificetoz pudicitie casti
monia p̄probat. Est autē
pudicitia viror ac miliez
p̄cipuū firmamētū. cui no
minus respectus sincerus
iūuētutis flos p̄manēs. q̄
custode matrimonial scola
refet. Due voluptates sūt
gustus et tactus. hōibz cōēs
et bestiis. Et ideo īpenidū
nūo habendi sūt. qui hīs
ferinis voluptatibz deserv
uunt. Dū quidā stolidus
audiēte p̄tingora dicebat.
malle se cū mulieribz q̄ cū
philosophis p̄uersari. ait.
Et siues inq̄t malut īreno
q̄ in floribz volutari. Et q̄
niā ad oēm t̄mū sēmp
via dirigit. de vis p̄ quas

ad fornicatōis lapsū impbe
pueniat. aliqd̄ lacus disse
ram. Et her via p̄riā ad
fornicationē. cogitacōes ma
las et turpes. cōsensū aut
malā volūtate p̄cedē certū
ē. Has maxie vel polluetes
pollucōis orōnis nr̄e sacri
ficiū. v̄rga cuius qua deus
pater filiū librauit vel ver
berauit. cū abrahā abignū
Vnde ysaias. Auferte malū
cogitacōnū v̄rāz. ab oculis
meis. Puerise enī cogitacōes
sepant nos a deo. p̄bata at̄
virtus corrumpit insipientes s̄b
audi cuius. Demones utiq̄
qui vexant nos in cogitaci
one maligna. Ad ī libro de
natura rerū ap̄tissie desig
nat. Ait enī. P̄dicio v̄l p̄dix
ion arbor ē in p̄sīde. et int̄
p̄tat̄ circa dextera. In hac co
lūbe q̄ fructū serpentes vo
latiles. tūm p̄pter t̄tela. tū
p̄pter fructū eius quo m̄rifi
ce delectant. libentius req̄
esant. Nec mirū. Non enī
solū odor ei. s̄ et ūbra serpe
tes vexat. ita ut eā veient
attingi. Quid in ista arbore
n̄ crux xpi. Quid in dextera
nisi mater eius q̄ iuxta cru
cem stetit. Et quid ī serpe
tibz n̄ demones. qui colū
bas id ē sc̄as aīas valide
p̄sequuntur. Quid nō solū
odore v̄tutis que in fructu

xps contrahit. veruētia et
 ubiā. hoc ē crucis signū fu
 gūit et abhorret. Quia tes
 te agustino. ubiāq; crucis
 xpi signū cū fide precessit.
 nichil ibi nocē poterit iūu
 nis De hac arbore scā ecclā
 lerabūda cauit in vno lē.
 fidelis int oēs arbor vna no
 bilis. nulla filia talē pfert
 fronde flore germine. Huius
 fructū sponsa in mās dū
 dulcē gutturi suo. V autē
 arborē ē amnis a cogita
 tōe. plus ondit eleganter
 dices. No ato ruina patit.
 n qui ruina timet. Nullus
 maior ē coquesto. q; q; coher
 ceas am anq; capiat. Po
 tes enī am effuge siue ca
 pi. et hoc plane pbatur sic.
 De pām actio. oīs enī ac
 tio voluntaria. ergo oē pām
 voluntariā. Omittē ergo ex
 tūsiōne. quia nemo per
 mit iūuis. Sūt quoz corp
 inozū est. et i nulle faci
 norū fines. mēs viciosa dis
 currit. Nichil peccat oculi.
 si non oculis mens iperz.
 Quidē at malū sit. cogita
 nones fouē puerfas. et p
 eas allūi ad consensū. sub
 exēplo ponim⁹ euidenti.
Quidi virū in biabantie
 pūbz decore vtrius et for
 me cōspiciū. quē inueniem
 puella lasciuēs impetebat.

Nephas aut dices iuuenis
 virgine deflorare. stuprū
 renuit et aufugit. et in con
 spectu familie dom⁹ quasi
 tūta a puella recedit. Quē
 illa inuerecūdius insecuta
 sup eius genua se locauit.
 et dato graui suspirio. mās
 miserā euersis lūbz exa
 lauit. Quē virū grauit
 cōtristatū. q; reū mortis sb
 ite i puella. put potui con
 fortari. eius dstantiā. ac
 rectū dei iudiciū in defūc
 to sicut debui tollaudam.
Quidā via fornicatōis est
 lūrens oculozū in visu. Qd
 iob euidēt cōspicit dices.
 Nam meā depdatū ē oīs
 meus. Qd utiq; patuit in
 dauid. qui incaute visa bet
 sabee captus ē oculis. et
 cū adulterio cimen p dicitōis
 et homicidij ppetruit. Et
 ppter hoc sollicitus orauit
 in psalmo. Auerte oculos
 meos ne videat vanitatē.
In pūbz sūenit qd ala
 māniā contūz. sicut a frē
 waltero quē sup posui. nu
 per audiui. mulier quedā
 deuotissia erat et nobilis.
 pulcherrima ecclā scdm cē
 nē mē oēs patre fēnas
 reputata. Ad hāc videndā
 cū multi nobiles ac pote
 tes sepius cōuenirēt. et
 illa p visitatōe huiusmodi

Exm

grauis sepius t̄baret. ne fa-
licz curiosa vidētibz occasio sa-
dali p̄beret. q̄a sc̄dm ph̄m. n̄g
no vel mlto piculo custodit̄
q̄d multas plac. oratorum
suū sola semel intrās fisis
ad deū lacrimis dixit. Video
michi xp̄e ihesu ex carne q̄
induisti me piculū imine.
Luce enim aīm meū fortiter
fixeris. ut nulla proz̄ vā
tate amouear. tamē non
modicū p̄mesto dare me
posse causa debilibz. ut tēp
tacionū cupidit̄ aliquatē
agitant. **H**oḡo ergo te mi-
sericordiss̄e pater et dñe.
ut sp̄m meā in tāta fedi-
tate amittes. ut carnis mi-
sere turpitudō in horrore
potius sit. q̄ pulchritudo
fuerit in honore. **H**oc dicto.
stati lepra fedissima cōta-
buit vultus eū. eruperunt
pustule. oculi tumuerunt.
os laterū inepte patuit. na-
susq; gibbosa deformitate
cōtortus. alienā venut̄ fa-
ciē demonstravit. **N**ec mora.
egrediente illa occurrit ma-
ritus. vixq; eā tantū p̄ ha-
bitū recognoscēs. q̄rit que
ip̄a sit. **E**t ea dicente ego.
sū. mox ille totus inhorruit.
Et ut vidit familia om̄s
simul exclamauit ī planc-
tū. mirātes p̄cipue. q̄d f̄a
subito sue dñe atigiss̄. **C**ur

batis p̄ntibz illius notis oibz
et amias. cōsulit̄ ph̄sicus.
P̄nder mirabilem leprā
fore. nichil aliud eē cōsiliū
q̄ ext̄ habitacionē hoīm collo-
retur. **Q**uod ut factū est. et
audiuit frater ord̄is p̄dicā-
torū. qui eū confessionē au-
dite solebat. venit ad illā.
et mire fraudentē inueniens.
q̄rit causā iopinari et sub-
iti morbi. **Q**uā ut illa per
ordinē enarrauit. fr̄t ip̄e
turbat̄ et miratus nō mo-
dice. iarepauit eā dices. **O**
miserr̄ia et stultiss̄ia mu-
lierū. que ī acumeliā et pe-
tūlū viri tui opus dei in
te p̄cium iustitia destruxisti.
et parētes et amicos tuos
qui deū laudauerūt et ve-
nerati sūt in te. ad blasphem̄
mandū nūc y tale īfortu-
nū coegisti. **A**ge nūc caus̄
sua. insiste p̄cipue. et ad
cōtrariū rei q̄este diuinā
misericordiam impelles. **H**oc
dicto. recessit frater. **I**lla at̄
totalit̄ in lacrimis resoluta.
orauit ad dñm dices. **D**ñe
p̄r et dñator vite mee. ut
liberiori mente et puriori
sp̄ū seruire tibi. hoc ī me
flagellū lepre a tua boni-
tate fideis precibz expetui.
Hz q̄a audio a p̄re meo sp̄i-
rituali cui me tota deuoti-
one amisi. me it̄a salutē

mea a te oim dno petuisse.
 rogo te p tua benignissima
 mitate. ut i me tuu plas
 ma restituas. scdm qd tue
 placuerit optie voluntati.
 Nova res. Dix vba xplent
 et in tanta claritate cutis et
 eleganta forme subito fit fa
 nes restituta. ut nec in ea
 un' ruge vestigiū. vl' tenu
 issia saltē macula remane
 ret. Quo viso. gaudet miles.
 et prore reputat sibi quasi
 redditā redimua. Exultat
 filia. fama rei geste diffū
 dit. letant amici. applaudit
 et pia. et melita xpi pietas
 ore oim tollaudat. Et ut
 quide miles ano dimidio
 superat. En melita muli
 erens nō imemor bōita
 tis xpi. cū filia vnica quā
 habebat. et possessioibz v
 niuis ad monasteriū soroz
 ordis predicatorz tñsit. qd
 hembertus dicit. et in eo
 auctore deo religiosissime
 iudicat. Vide ergo lector.
 advera btate in femia. que
 intantū abhoruit oculū
 ipudiciū. ut i se precū vsta
 tia lepre plagā acriter. Qd
 nimirū nequus ocūlo quod
 creatū est. Ideo moyses in
 lege phibet. filiis isrl' ne se
 quant' cogitacoēs suas. et
 oculos p res varias forni
 mites. Et etiā sic. Ocul'

malus ad mala nō faciabi
 tur. et in istia erit semp.
 Nō ab re dñs in euāgelio
 dicit. Si oculus tuus scāda
 lizat te. erue eū et pice abs
 te. qm' hoc ad lram dūm
 fit intelligē. qm' potius per
 oculū nequā concupiscētia
 male voluntatis intelligas.
 et hāc eiciendā a capite
 cordis. piciendāq; mutato
 pposito ne in factū pdiens
 plabaris. et sit scandalize
 ris a proxio. et p assequēs
 primū scandalizes. **V**idi
 scm virū mgtm guidonē
 pbm befinarū in nyuella.
 de quo itissie ferebat. qd
 cū in senegio opido hano
 nie scolas reget adolescēs.
 icante semel femā vtepla
 tis. p ānos tres ipā mor
 tua in tantū reptatus ē. ut
 excepto eo qd vnglas susti
 nebat. oī nocte i sopnis ex
 deret eē pntem. Benties qd
 scdm se dyabolū nō cessare.
 de nocte clam tumultū mu
 lievis mortue aperuit. et
 nates et facie in sceno pu
 trefacti corpis tam diu te
 nuit. ut pene nimio fetore
 suffocatus qsi mortuus ca
 deret resupin'. Que res
 in tantū valuit scō vno.
 ut nullū postea stimulū
 in carne sentiret. De hoc
 illud secretū accepi. qd stā

ubi dicti viri bñ aia p dicitur
carnis corp⁹ exiit. tñdā ad
quatuordecā miliaria lōge po
sito p visionē apparuit. et
cui⁹ est meriti lapis pios⁹
quē in pectore portare vide
bat ad illustrandū totū orbē
ydoneus et clarus ostendit.
Nec mirū. ut q multoz cor
da ad cognitiōnē vitatis il
lustrauerat vbo dei et vtu
tis exemplo. felix eius aia
tanto luce poteret. **C**hris
tiodonius cathalanensiu eps
fuit vir corpe venustissim⁹
et pudicus. Quē ut vidit q
dā galliaz regina oculos co
uertit i eū. et oportuno loco
vomitū ad scribitū iūtauit.
Quā ille corpe vultu et oculo
indignatū despiciēs. verbis
mirificis iūtauit. Cui⁹ oculo
post mortē etiā in sicco cada
uere extingui et caligare nō
potat. ut michi et multis
alijs audierit. mfr iohānes
de firmitate abbas quondā
regularū in eadē ciuitate. qui
ipm oculū quasi cristallinu
lucidissimū vidit. et postmo
dū nobis enarrauit. Intra
it eleuatiōi dicti sc⁹ corpis.
qđ ānis plusq⁹ quadringētis
in ira iacuerat. Et iuste q
de oculus etiā in mortuo
corpe extingui nō poterat. q
cōtra mortificatē hostē in
fragili vasculo viuū⁹ pma

nebat. Et vē merito extingui
caligare nō debuit. q venenū
corruptiōis intrinsicē reape
nō curant. **Q**uōd at de oculo
nō figendo plus senem sen
tiat audiam. **Q**ui deponē
mag⁹ vult desideria rerum
oim quaru cupiditate fla
grauit. et oculos et aures
ab hys q reliquit auertat.
Nichil em⁹ facilius q amor
reuidesat. **A**ffectus quocūq⁹
se vertet. pāu aliqd pñs su
e occupatiōis iueniet. **L**o
gimatiōes vagis et iutiles t
velud somno similes nō re
cipies. **L**ogimatiō stabil⁹ sit
et certa. siue deliberet. siue
qrat. siue iūplet. nō recedit
a vero. **S**i cōtinēs es et aīm
corpis tui p sensu singulor⁹
motus observa. ne ide cori
sint. **N**ec ideo iūpnas quia
latent. nā nichil differt si
nemo videat. tñ ipe illos
videas. **S**i oculus concupis
cit auerte. si aures heferint
fuge. si iūferit lingua restri
ge. **S**i tactū manū allexerit.
retrahē. **S**i iūosus odor iū
repperit. naris iūtraque. **E**t
hoc quidē si pmo motu in
usu dixeris abhōinabunt⁹
sensu vicia. et iūto fede tū
aio coquiescet. **E**xcluditur
affectus facilius q expellit.
Quia nō ē ergo regredi
facile. optimū est oim nō

Exm

ingredi. **M**ure pulchritudinis
 adolefces cernēs in sua spē
 sollicitari plimas illustriū
 feiarū. vultū suū confodit
 vulneribz. males deformita
 te habē feditatis. q̄ formā
 uentamentū aliene libidis.
Tercia via fornicationē.
 ē filiā abhorreda imā
 nitas. De hys etiaſtictus
 diat. lingua etia mulieres
 fortes dericit. et p̄uauit
 eas laboribz suis. Lingua
 tercia ē t̄pitudinū media
 trix. q̄ p̄me matris eue
 speāe gerit. q̄ vitū in omī
 sapiēna et decore p̄fectū
 seduxit. et expulit a paradiso.
Que es q̄. t̄ puella sim
 plex erps fallacie q̄ taliū
 manū possis effuge. si semel
 eā tenuisse p̄bes audi
 tū. bolū tibi restat consiliū.
 ut taliū s̄ortia tibi s̄ep vi
 tes. nec cū eis vadas aut se
 deas. q̄a nil puellis p̄uicio
 suis isto malo. **M**uoz certe
 et diu mirat̄ sū. q̄ ciuilia
 iuu tales nō puniūt. q̄ p̄ re
 modica fluxū iudicat et sus
 pendit. **L**ex moysi in leuiti
 co p̄cepit. q̄ si q̄s hoīem fia
 tus fuerit et v̄didit. s̄i
 ulla misericordia moriat. **S**i f.
 tū manu. furtū s̄ilio. n̄ ullo
 mō differūt in p̄co. **Q**ua q̄
 pena plectēda ē lamia. que
 puelle aiām quā seduxit

tradit dyabolo. et corp̄ lenoci
 nijs defedandū. **P**reterea tur
 pius delonestare vel dāpni
 ficare nō p̄t hoīem. q̄ in filia
 vel vxore. **A**udi q̄d hīc nū
 tpe remus amderit. **E**rat hō.
 ut in frater ordis p̄dicatoz
 retulit. faber lignariū ad
 modū tenuis. vxorē habes
 pulchrā et bonā. **I**n hac di
 ues quidā pecūia. s̄ inops
 corde oculos iecerat ipudi
 cos. **M**issa ergo ab ea nefā
 da vetula. intrat domum
 iuueūle. salutāt eā q̄ i cog
 nitā. resedit ad ignē. **N**ec
 mora circūductis oculis fa
 tigatā se plangit. **Q**uerit hīc
 iuueūla anū cur veniat. a
 q̄d querat. **E**t vetula. **S**i ipā
 sis nescio talis noīs. talis q̄
 mris filia. quā habē me cre
 do in ista vicinia cōsobrina.
Cui iuueūla. **S**i sū nescio q̄
 dē. noīe tali censeoz. et etiā
 habui talē matre. **T**ur ve
 tula ruenis in oscula iuuen
 tūle. bene inq̄t assimilatis
 optiē mri tue. **T**u at̄ qualē
 virū habes? **C**ui illa. **B**onū
 inq̄t. ope fabri lignariū.
Mox vetula altius emulato
 gemitu. **N**eu inq̄t optime
 mris filia. quō ad istā mi
 serā venisti. ut fabz habe
 as virū. que tot in putela
 tua magnos et diuites ha
 buisti? **N**ec dices. q̄i mēsta

Et m

nul aplius locuta recessit. Inde
q̄m die reuersa. ve inq̄t mil
tu sollicitor. ut post ifortu
nū tuū saltē copiosius ve
bis valeas habundare. Inue
ni ergo viā qua hoc fieri po
terit si cōsentis. Est in ciuita
te ista vir potēs et diues. q̄
te ut heri michi dixit cū tuū
ifortunū deplorare sup oīa
diligēs cōcipiat. Cū isto q̄
de habebis q̄tqd corpi pla
re poterit vl dere. Cui iuuen
cula. Bonū inq̄t virū. et me
lore me habeo. diuitias at
cū patō non cupio auferre.
Cui vetula q̄ blando vultu
agitantulans. et hīc inq̄t ma
gis te diligo carissā. Nec
dicens abiit. et post tōmū
reuisa dixit. Veni mecum
carissima. et ecclesia pit
tiosse virgīs visitem. Sic
hil ergo mali suspecta. sim
plex iuuenula paret illi. et
cū vetula vadit. At ubi an
portā diuitis trāsēnt. ut p̄
ordinauerat vetula. iuue
cula rapit. et pertrahit in
cōclauū. Angustata ergo
iuuenula. et emun^o ad au
res vetule se inclinās. ni
cū inq̄t hac nocte atigit.
iuxta cōsuetudinē femarū.
Ad horā nūc liberae me ag
nata dulcissā. et fide data
spondeo tuis redire. Annu
it vetula. cōsentit et diues.

Hic ergo iuuenula domū redi
ens. qd fiat extogitant. Parant
de vicina tres fortes et vali
das feminas. et eas cū scopis clā
in thalamo collocavit. Quasi
at vellet cultoribz vestibz in
dū. veniente vetula velut
ad suū auxiliū introduxit.
firmatoq; hostio iurruūt fe
ne. et nudata vestibz parti
ūt scopis miserā usq; ad ef
fusione sanguis. nec cessant
a verberibz donec eluctuato
conamine vetula ostiū exiuit.
et nuda penitus p̄ plateas
ausugit. Naratibz tūctis qd
factū sit audiuit. et cōstantē
in castitate iuuenula p̄ tom
nimū ciuitatē extollunt.
plusq; lūta ē in honore et glā
bone fame. q̄ fuisse in oībus
copiis diuitis adeptura. **C**
De talū quoz asiliat. et
miserā. a fratre ordīs predi
catoz verissā relacōe prep̄i.
Erat vetula ifelix que illecta
iuuenula p̄ septemū arann
dixit. et diuersis vendidit
viris p̄ oīne icorrupta. et ia
lesiao at suo hoc egerat vetu
la. ut vnicuiq; cognoscēt illā
iuiolam penitus videt. Con
tigit inde ut p̄ sata mēte
augusto mēse vetula p̄cedet.
iuuenula subsequēte. Nec
mora. a demonibz rapit ve
tula. et videte iuuenula p̄
aeris vacuū usq; in loīnquū

quos possit
pastores et
renit. dard
rehe ad d
fides. mor
naunt se. n
ostū post se
les p̄sternēs
rehe. misere
misere misere
en si se q v
in p̄ns exto
adit. ut i me
nes deformer.
iūte si vis
qd deis voluer
Nec mora. ub
mura contrōe
rehe. lora
denti ē. et p̄
sua vngunt
mas p̄re
n̄ optime cog
q̄ q̄ de illa ve
essā n̄m̄u
va ad femore
i vobis. Et si
liet blanda et
tue dēt. Illū
tā femore. d
lucēs. et q̄ m̄
lucēs vobis ill
laquāt. Talū
dēt br̄ uobis
noua epla. m̄
ad mēte in se
fms fluctuare
n̄t. pena vobis

quo eā amplius vidē nō po-
 teat ferebat. **H**oc viso. terri-
 tur iuuenala. et illi qui in
 hoc retulit sequenti die confessa
 penituit. et laudabiliter post
 ea vixit. **S**icut at de consiliari-
 ribz dixim⁹ q̄ puellas p̄stitu-
 it. ita et de adulteris dixim⁹
 q̄ proximorū uxores defedat.
 quare scdm leges ciuiles sta-
 tutū non sit. ut crimen tā ab-
 horribile nō puniat. **Q**uā-
 tū at malū et q̄ deformē
 sit. deus omnipotens in quodā
 pulchre theatone demeruit.
Hic de late coniugis in tem-
 peste noctis silentio exurgēs.
 cōpleto cū aliena flagitio do-
 mū luna lucente redibat. **C**ui-
 us faciē p̄ fenestrā intūsus
 vxor emin⁹ streplata clamat
 horrisse. **A**d cui⁹ clamorē an-
 talle dom⁹ et familia cōcur-
 rentes. mox ad cōtū dñi
 p̄ter clamauerūt. q̄ a sp̄tū
 demonis detpati. **E**o ut mu-
 les vidit. cū aduertit faciē suā
 a forma p̄p̄a recessisse. et di-
 uino iudicio scdm vilitatem
 p̄tū confusiois ignominia in-
 diuisse. **E**rgo ubi delituit usq̄
 mane. p̄eint vsus ecclesiam.
 ut cōfessus sacerdoti. formam
 p̄p̄ia recipe meretur. **C**ui tū-
 vate et perides velle predē-
 tes ad pascha longius obuiaret. mox
 diros dedē mugitū. et q̄ mor-
 minari fulmie retroacte. oēs

quoq̄ possunt diffugiunt. **I**dem
 pastores. et obui quicūq̄ fe-
 rerūt. **S**ardos at in ostio et
 desie ad dicendas horas re-
 sidēs. mox ut illū vidit sig-
 nauit se. et intūs etiam
 ostiū post se clausit. **C**ū mi-
 les p̄sternēs se ante fores et
 desie. misere maḡ pat̄ scē.
 misere miserrio p̄toci. **N**ō
 enī sū ille q̄ videor. s̄ hoc
 in p̄tīs exigentibz meis ac-
 cidit. ut i me laruata q̄ fa-
 cies deformet. **S**z penitenti-
 iungē q̄ vis. et sic de me
 q̄ deus voluerit expectabo.
Hec mora. ubi miles cum
 mira cōtū et lacrimis ē
 cōfess⁹. larualis illa cōfusio
 detersa ē. et p̄p̄am faciē cū
 sua integritate recepit. **V**idi-
 mus plures ex his qui mili-
 tē optime cognouerūt. nobis
 q̄ isti de illa veritate testa-
 tissia narrauerūt. **Q**uā-
 via ad fornicationē ē luxus
 i verbis. **E**o salomon de mu-
 liere blanda et vaga testa-
 tur dices. **I**llaq̄ant cū ml-
 tis sermonibz. **D**ur enī mu-
 lieres. et q̄ turpius ē mu-
 lieres viros illaq̄ant et il-
 laqueāt. **C**aliū lingua ut
 dicit b̄s iacobz ap̄lus in ca-
 nonica eplā. inq̄etū malū
 q̄ mentes in se ante paci-
 ficas fluctuare facit. v̄l in-
 cutit. plena veneno mortis.

insidijs impatore cu pluribz
 conuente. vir beatus manu
 exeres in sublimi. metrice
 in maxilla cu virtute percussit.
 et faceret in tra elisit.
 Quo in facto scm viru ipa
 tor in tanta postmodu re
 uerentia habuit. ut vix ulli
 tantu in ecclia sca crediderit.
 Vide ergo serue dei. vide u
 go xpi. qntu lingue malu.
 qnta silua. nisi repta fuiss
 mira viri vritas soliditas
 mendi. Et no videt in
 tantu viri lapsu totu et ta
 tu ordine vacillasse. Credo
 salomou tanq ex pto. q vi
 percu viris mulier mala
 nec serui hinc excludit vi
 le. Dicit eni sapiens. Cum
 fatuus no habeas consiliu.
 No eni poterit dilige nisi
 ea q sibi placet. Et iterum
 infra. Al consiliarijs malis
 serua aiam tua. Et beatus
 augustin sibi caues. appe
 tit mat et appetit concupia
 mulier. Et vide q exiaabi
 lis dolus e. q quida magis
 reptant de huius psonis que
 spem in habitu et religioe
 preterunt. q de hys que se
 culo se dederunt. Et mulie
 res similit que nuq de vi
 tis secularibz reptarent.
 eas dyabolus et mens pisa
 in scos et religiosos vel vi
 ros ecclasticos stimulat.

Cui simile quid in libro de na
 tura reru plinius apte pot.
 Dus magt. qn luxurie furis
 agitat. in viru irruit cu oida
 marie veste indutu. Et hoc
 pateat. sub exeplo qd nris
 tpbz in hispania atigerit
 audia. **P**redicator qda
 et actioe et ordie in hispa
 nia maxim fuit. qui frat
 dnicius dictus. cu bto dnico
 ibide pdicatorz ordine am
 pliauit. Hic opinioe scita
 tis et gra acceptissime
 mtegei castelle et nobilibz
 vniuersis. sicut a fratre
 ordie pdicatorz i nouita
 te ipi ordie anis ia fere
 elapsis qozaginta accepti.
 Qd ubi queda soldaria
 ut gallice vocant tales. s
 reuera solepnissia metrix
 vidit et iudic. dixit regi
 et suis. Qd creditis de is
 to hoie que scissimu repu
 tatis. Qnda vobis quid
 ipse sit. et en vobis viden
 tibz ad concubitu flectam.
 Cuz rex metrice ut vir
 urbanus et nobilis iuepa
 ret. et illa hoc i piculu vi
 re sue si no possi hoc istan
 ter pmittet. respodit rex.
 fiat ut spospodisti. Nec
 mora. ubi quada die vir
 beatus in pdicatorz stabat
 publica metrix ad vestigi
 a ei cu mudo emlatu et

Ca.

lacrimis spectante populo se prostra-
uit. Et ut ille vidit. exulta-
tatus in se quasi super penitente
passionis lacrimas fudit. Tunc
audita confessione eius per multos
dies consolatus eam. et ipsam
secundum quod decebat mutare
habitu fecit. Humilitate ergo
et obedientia in omnibus simula-
ta. post multos circuitus flet
uosos. quos antequam serpente
dorente repernerat. ad istud
trande mandati doli tendenti-
liu conuertit ingenium. Flevit
diebus multis. nec ulla lachri-
marum causa extorquere potuit
vir beatus. donec ille promit-
teret. ut erat innocentissime sit
plex. in subuentione salutis illi-
us totum se daturum. Ad hanc
votum mentis cum clamore va-
lido et lacrimis. o deus inquit
omnipotens. ubi hec miseria
meruit. ut pro voto tantum
seruum tuum in salutem meam
ad omnem libitum obtinerem?
Et ille. Audacter inquit pe-
te quod vis. et fiet. Et illa.
Vere inquit nunc scio quia me
misertus est deus. Unum res-
tat. quo pacto parati sum et in
mortem et in penam ue. quam
proprie expiri. Cui ille. Ad
hoc inquit. Et illa idem
vultu suspirans. quo nichil
minus quam mentis vilissima pu-
taret. Secundum inquit dicit
quod tamen vita comite vitae

non possit. nisi vite sola tuo fru-
ar concubitu. mee salutis a vite
spes esse non potest. Rex ille dolu
vipere mentis intelliges. ac
hoc inquit frustraberis. esto cer-
ta. Et hec dices. assignauit
ei locum quo eum solum summo ma-
ne post dies quatuor iueneret.
In medijs igitur hijs diebus vir
bitis in oronibus continuis per-
noctabat. Mulier vero regis
suis quod actum sit occulte indi-
cat. iubens eos suum introitum
observare. Ad plura. Inipe-
facto regis cum suis. quod fieri de-
beat pistolat. Bona vero dei a me-
dia nocte ad instar lecti ex car-
bonibus ignem in cella parauerunt.
Mane ergo pulsante ad ostium
muliere. introuit eam vir be-
atus. baculoque confirmans ignem
ut magis ignesceret. mox se de-
posuit super ignem dices. Ecce
lectus tui ope dignus. Intra tu-
ha mecum. alium non habebis.
Hoc ut vidit mulier. quasi mor-
tuum recidit. Milites vero regis
ex insidijs venientes. beatum
virum sine adustione aliqua
corpore aut amicti in medijs
ignibus. mulierem autem uirgida-
tam ad pietatem quasi mortuam in-
uenerunt. Horroris igitur et a-
miracione confusi. rogant ab
igne surgere semper virum et stul-
tis suis presumptioibus indulgere.
Quo facto exierunt cum furo-
re miserrima. et nisi vir bitis

instantissio et cu difficultate
 ei fuisse psidio. illa statim iube
 re regem ignibus concremassent.
 Nec mirum. in facto isto p totu
 regnu hispanie pdicatoru
 ordo recens adhuc coaluit &
 dialuit sublimari. Nota igr.
 lector quanta puimams i muli
 ere vilissima. cui fornicatores
 in tota hispania neqg sibi
 suffice potuerut. n eia in ta
 sis ordie qreter corruptores.
 Ideo de muliere neq. salomo
 coquerit dices. Inveni amia
 riorē mortz mulierē. que la
 queus ē venatoru. et sagena
 cor ei. **V**icula sūt manus ei.
Qui placet deo effugiet illā.
 et qui peccor est capiet ab illa.
Multos enī vulneratos deiecit.
 et fortissimi quiqz infecti sūt
 ab ea. **E**t iob. Autus inquit
 ei primas arde facit. et fla
 ma de ore ei egredit. **Q**uid
 tibi ergo serue dei qd tibi cu
 feinis cofabulatio tā assidua.
Mirabant de xpo qui deus
 et ho simul. et ab oi suspecti
 one remotus. mirabat inqam
 discipuli. q cu muliere dñs
 loquebatur. **Q**uid ergo faci
 endū est tibi peccor homo. q
 tamen gatas infirma et na
 tura infecta. **S**i iuuenis es.
 nulla securitas. **S**i senex. ex
 peire in te cu illo q dicit. **A**d
 huc igniculus uiuit. **S**z rñdes.
Zelus me thit. et hoc salus

proximi. **E**t rñdeo. **N**ūqz et ai
 mas uiri habet. **Q**uare nō
 cu illis assiduas colloqa. **E**t
 utiqz uiri pluribz et maioribz
 piculis patet. **M**odereris g.
 uerba cu feis. semp sit tibi tes
 tis in oculis. **S**ermones utiles
 et succictos pponit. huius si no
 lūt ee stente. flectiqz nequt
 ad salute. **C**osulo q te subtra
 has. et negotiu deo amittas.
Hoc qz maxie. si speciali sor
 te psonaru cura nō habes.
Quid enī tibi pdest si uni
 usū mūdū lucreis. et aie
 tue detinentū pactaris. **S**i
 forte in lōgeuo etatis usū et
 retroacta castitate ofidis. au
 dias qd dicat sassim. et ve
 veridic. **A**ugustin. **C**ū muli
 eribz sermo breuis asper et
 rigidus habendus ē. **N**ec io
 min⁹ vitande. quia bone i
 dolis et honeste vident. sed
 qnto religiosiores. tātoma
 gis alliciūt. et sub spē reli
 giosis plurimū uiget uiscus
 libidis. **C**rede m ut episcop⁹
 loquor et exptus. cedros ly
 bani. gregū arietes repperi
 sub hac peste corruisse. de q
 rū uita nō min⁹ suspicabar.
 q de iheronimi vel abrosij
 turpitudine ipndica. **E**cce qd
 audisti. **S**i i uiridi ligno hec
 facta sūt. in arido qd fiet.
Ignis est mulier. et ignis
 usqz ad cōsumptionē deuorās

Ad at de se iuuenes sentiat
nescio. ergo iam sexaginta anno
rum su uno min⁹. et undiqz
pstrepetur malis casu adhuc
lubricitatis horresco. Meoz
su facti qd moderno tpe me
tamacesem dyoresim accid.

Com

Quidam clericus a puei
ria celebs et castus. post lo
gu theologie studiu in solep
ni conuentuali ecclia cano
nia est adeptus. Nam ze
lo ergo ductus. pbenda p
prochali ecclia mutauit.
In q cu p septenu fructuo
se et fidelit multu laboras
set pdicaco et exeplo ams
luctus e xpo. qs dyabolus
conabat auferre. Accidit q.
ut vgo sexagenaria q aliau
illius sacerdotis lauare et mu
dare solebat. sola sine teste
vel socia thalamu ingredet.
Ad plura. Ad ta nefandu
infortunu res deuenit. ut
abo sacerdos et mulier am
sepavent. diu seruato vgi
nitatis et castitatis lilio
frustrarent. Et quide mu
lier in tantu doluit. ut pre
nimia amaritudie morte
acceleratz in plactu. Sacer
dos vo exptus incognitu in
luxuria adhuc ut credim⁹
vulsi pseuerat. Ad miri
Quito locus altior. tanto
casus ignior. Unde mito a
geloz casus irrepabil fuit.

Ad in ordie aliozu religioso
ru fiat ignoro. Nec ei e meu
iudicare si scire. De fratre p
dicatoz ordie utpote magis
familiari in et cognito. scio oes
fere quos in scandalu sci or
dis recidisse cognoui. qd irre
pabiliter corruisse. Credo tm
usqz i hodiernu die q preses
opusculu scribo vnu ee me or
dines istu que dñs ihes⁹ xps
sua pietate et gra mitius dis
todiuit. sicut ipc exptus su q
a tynca amis in diuersis re
gionibz vires epoz confessio
nes audies exequiebar. **Q**ui
ta via ad fornicatione e lux
in osculo. Ad salomon i p
uerbijs insinuas de mulie
gnarula et vaga. apphensu
magt iuuenē osculat. Erano
hui⁹ e. qa luxuria p osculu
incitat. quia i osculatis co
uenientia pui fit. et auales
spus coniungunt. Unde aris
totiles dicit. q equi ante
coptu cospirat anhelitu x
p hoc ad luxuria puocant.
Quo hoc vin sit illi max.
consci sunt qui confessoes au
diunt illius generis mulie
ru. qs nolo ppter scandalu
ppalare ex habitu. Quia
eni ex osculis enormitas
feditatu eueniat nolo de
tege nescientibz. ne nitant
i oetitu. et a dyabolo gnu
us acceptet. Hic forte di

as. Nulla prozsh in osculis li
 bidine moueor. s̄ deū in vir
 gine veneroz. et p̄ntia eius
 inhibitoris affior. **O** ne
 quissie menties. qui her di
 as. Audi qd̄ dicat x̄ps̄ dicit
 qui falli nō p̄t nec fallere.
 x̄ps̄ est deus. et eos qui
 adorāt. in sp̄u et veritate o
 portz̄ adorare. **E**id̄ ergo di
 as deū p̄ osculū in v̄gine
 venerari. **E**sto. **P**onam̄ te
 in osculis libidie nō mone
 ri. **E**is̄ securū te faciet nō
 mētem saltē v̄ginis. nō vas
 fragilissimū corp̄. in osculis
 lubricia. **S**c̄m̄ maxime
 talibz̄ feciarū etiā deuotaz̄
 affia corpa. q̄ corū nō noue
 rūt. **E**t in hoc euidētissima
 mano demonstrat. qua hōi
 illis maiori delat̄ioē corū
 mōrat. q̄ in istis ex̄ptis. q̄
 solu sine corrup̄ōe corp̄is li
 citū augmentat. **A**bsit t̄n̄
 ab ulla mēte xp̄iana licitū
 et sine cōmine credendū oscu
 lū. dū veridicus augustin̄
 in regula sua. etiā fixum
 oculū tanta pena censuit
 uidiōdū de te. **S**i igit vir
 ginē aut femā in x̄po di
 ligis quia sc̄a. ei carūe debes
 sicut et tibi. **D**e te quidem
 ut dicit sc̄m̄ eē potis in
 osculis nō moueri. de illa
 nūq̄. **D**iscrimē ergo te sine
 mortali p̄p̄o amittē nō lice

bit. **S**i quis v̄go xp̄i q̄ ad sac
 tū osculū iuitauerit te. sp̄u
 tū p̄ osculo reddas. p̄gnū
 inferas cōtrectati. nec cre
 das hūc seruu xp̄i s̄ s̄atha
 ne. nō amatore s̄ corrupto
 re. nō pudicie zelatore. s̄
 eū vilissimū nouis lectatore.
Existēs in opido magno
 brabatie bruxellesi. venit
 ad me puella q̄dā rebz̄ te
 nuis et formosa. cū multz̄
 lacrimis sibi postulas mise
 ri. **Q**uā cū hortarer dicere
 qd̄ habet. illa cū euilatu
 heu inq̄t me miserā. q̄ cū
 sacerdos quidā violēter me
 vellet opprimē et oscularē
 me iuitam. illū adūsā ma
 nu percussit in faciē. et p̄ na
 res sanguinolētū reddidi.
Pro quo ut in dicit a clis.
 romā me adire modis oī
 bus oportebit. **T**uc estor vix
 stinēs a cathino. et q̄ seri
 ose locutus. terrui illā t̄n̄
 q̄ grauit excessiss̄. **E**tandē
 iuramētū ei accipies. q̄
 staret mādato meo. dixi
 illi sub p̄stito iuramēto. **T**ibi
 p̄cipio. ut si ille v̄l ali p̄br̄
 violētā tibi in osculis vel
 cōtrectatiōibz̄ facē voluit.
 attracto pugno valide ocu
 lū si potes excutias itret
 tati. nec in hoc ulli ordi
 parcas. q̄ castitate tueri
 licet. sicut corp̄is vitā. **H**oc

Em

et leticiā
Ex

ut dixi. oēs qui aderāt. et ip
sā puellā in risu maximū
comitauit. **V**idim⁹ in gal
lie partibz uirginē. cui⁹ uirtute
mirabile. nō expedit subtrā.
Hec utroq; orbata parente
in domo fr̄is militis loco p̄
dissequē seruebat. Erue
tū null⁹ uir iocōs p̄ors⁹
uellet admittē. ea quadā
die in p̄panda salsa maibz
occupata. quidā ex satellitibz
illā nisi ē osculari. sed
frustra. Nā pistillo quo sal
sam tenebat eū capite mor
pussit. Tūc ille lesus. o ne
quissimā inq̄t. quare me uo
lente ludē p̄ussisti. Cui
illa sub stomachans. et ego
inq̄t. In tali ergo rigore u
tutis uirgo nobilis p̄seueras.
adeo famosa ē effecta. ut
comitissa de eucharistia e
am cū filia sua regina angli
e. ut illius instrueret obse
quijs collocauit. Hec cū nul
lomo postea uirū acipe cō
sentiret. cū multis regijs i
muneribz et honoribz ad gal
lias ē reuisa. et in domo hos
pitalis apud prammū hu
milis soror effecta. Quā
nos uidi⁹ eiusdē dom⁹ ma
gistrā. et i seruitute xp̄i
labore et senectute cōfectā.
Terē quidē et si mō ad
p̄positū nō spectat. ista n̄
tante narrabo. Eo in tpe

quo in anglia morabat. mo
strū in mari captū regine ad
latū ē. qd̄ in paucis dista
bat a feia. n̄ q̄ caput ita
signatū habebat. ac si sup
frontē conā in modū uasie
qd̄ ficeilla dicim⁹ insigniret.
Comedebat et bibebat. et
nouis maxie fructibz letaba
tur. Nullis uerbis utebatur.
aut uoce. n̄ q̄ exili genitu
molestias expmebat. Tribz
ānis in palacio fuit. Etiam
hic magnificand⁹ deus est.
qui digne in creaturis tali
bz etiā deus mirabilis p̄o
catur. **S**exta uia ad for
nicationē ē luxus in cōtracta
cōibz uberū uel pudendorū.
Eū salomon i p̄uerbijs in
sinuas de muliere uaga p̄o
ci inq̄t. **B**ultu blandit dices.
Veni tebruem uberebz. et fru
am cupitis aplexibz. Hec q̄
flagitiosis actibz. se imiser
huana nobilitas. **H**ac nota
irrationabilitatis. solus ra
tionabilitatis capax homo
fedat. nec ullū irrationale
aial hui⁹ mori scabz maculat.
Nota ergo q̄ta miseria illo
rū est. qui iumentis insipiet
bz insipientiores fieri p̄bant.
Nec bestia factus hō. s̄ bestia
turpior ē. **R**egu p̄mo libro
legit. q̄ azotū qui interpretū
tur incendetes mutuo pal
patores et cōtractores itel

lige. in secreto pte natium
 vindicta dei iustitia sūt pūf
 si. Vide qntū scelus et qnta
 negaa. cū accūbūt vīrī fēis.
 nudi nudis. et credūt se cor
 ruptōis euasisse spurcitas.
 si circa regione polluta. figū
 lū carnis integrū pseruet.
 Hoc saluo faciūt qntū volūt.
 Absit hoc a mūdissime vgi
 nis filio. ut hār sponsā ve
 putet sceleratissime sordida
 tā. Aplius enī despōdit vni
 uerū vrginē castā. exhibere
 xpo. Castā inquit. nō pollū
 tā. Testor deū spem quoqz
 cōem oīm bonozū. q̄ plures
 me in cōfessioibz audiuisse
 q̄ magis tractationū occa
 sione tra pudicitia pecca
 uerūt. q̄ si decē pueros de
 pūis fribus genuisset. Que
 enī p̄ano p̄cti natalis. ad
 inatūrale. Flagitū hoc ma
 lū late p̄ orbe serpes. etiā
 vīculo cōiugali nūctos uiol
 ut. **E**t vide qd̄ hīc etiā
 vīcio cōiugali in camāte
 si ciuitate. sub venēabili ro
 gero eiusdē urbis ep̄o tra
 gerit. Virū quēdā fuisse p̄
 rep̄ qui tali vīcio subiare
 bat. ut nō ei sufficēt delat
 no totus cū vxore. quin e
 nā cōtrectacōibz illicitis eā
 molestaret. Ergo ut nocte
 quadā reclamāte vxore v̄
 impante vīdicitā dei. ma

titus p̄trato vehement' scē
 lē ad ventris officū surrex
 iss. mox soluto ventre p̄ se
 creta nature in cloacā vis
 ceta ei' descenderūt. **N**ec mo
 ra clamās reportat ad let
 tū. et publica voce cōfessus
 cū durissio manū cruciatu
 q̄s q̄ ignibz ureret' absadi
 perit. in horā diei tāā ex
 piravit. **U**nde ergo q̄ dicit
 na tali op̄e vīdicitā illam sit.
Si ergo vīrī flagitū cū vx
 ore. tanta aiāduerfioe pūni
 tā est. qd̄ illi acturi sūt. qui
 in p̄posito cōtūmendi et sub
 specie religiois talia misce
 rūt. **I**ste sūt vīe sex certe
 vep̄bis. p̄ quas ad fornicā
 cōis ludibriū puenit. **N**ec
 illud vitabit aut penus. q̄
 p̄ eas vī vna etiā cōfense
 rit frequētare. **U**n̄ etiā
 tēris. **V**ia ip̄oz p̄latata
 lapidibz. et in vīs eoz in
 feri et mors. **E**t psalmis
 ta ip̄reādo dicit. **F**iat via
 illoz tenebre. q̄ntū ad exten
 sionē. et lubricū. q̄ntū ad
 facilitatē peccādi. et an
 gel' dñi subaudiās mal'9
 coartās eos. q̄ntū ad exi
 tū. **E**cont. semite iustozū
 q̄ lux splēdes. et via eozū
 vīe pulchre. et nō coarta
 bunt' gress' illoz. **P**ias
 ergo imūdoz flos agri in
 iugatis. et. lilia cōuallū

in uirginibus sterunt. Quo fu-
gredi est. quo diuitendū ē.
In libro iudicū regre dñi.
angelū gedeonē instruetē
attendas. Cū enī gedeon
q̄ et yerobaal sacrificiū sup
lapidē ex coctis carnibz ob-
tuliss. p̄cepit angelus ut sil-
uis carniū supfusū offerret.
Qd̄ in carne. nisi fornicati-
ōis aut adulterij carnale p̄-
catū. Et qd̄ i iure in q̄ caro
extoquit. n̄ p̄dicariū uiaz
luxus. p̄ quas etiā mentes
cōstantissime in mollitiē re-
soluuntur. Prus enī q̄ mēs
inuidis cogitaciōibz timore
tur. oculos uagos incaute pi-
ciat. suggestiōes cōsiliatū
exaudiat. amatorijs se v̄bis
imulceat. osculis mulceat.
et tandē cōtractiōes illicitas
patiat. p̄sq̄ inq̄ ista
sustineat. mēs et caro istas
fortissia p̄seuerat. Cū uō ta-
libz dare aīu cepit. et sense-
rit miserijs delectari. uelut
extorta caro in taberni resol-
uit. et absq̄ ulla fortitudi-
ne subsequit̄ ante faciē tri-
bulatis. **Capitulum xxx.**

Hes quidē licet
nequaquā coitu mis-
ceant. tamē mix-
imū filioz examē emittit.
Quid ē at̄ sine cōtingio
luxus caste et pudice mix-
imū examē emittē filioz.

nisi in unitate mris ecclie non
adulterates ubi dei sicut di-
cit aplis. id ē lucrū aliud in-
clinantes. sedule p̄dicatiōis
et uirtutis exēplo. xpo dño ad-
optiōis filios genare. Inde
ē q̄ sp̄s sc̄us in carnis am-
rat. Q̄ q̄ pulchra inq̄ casti-
gnatio cū caritate. Nichil
feditatis caritas patit. si mi-
da et pudica cōplectit. Q̄n
beato augustin⁹ in libro sup
iohem. Sponsa xpi. pulch-
m̄ mulieres. hoc ē uirtutes.
inq̄ dealbata. ascendēs et i-
cubens sup fratrele tuū. q̄n
cū hūc illustraris ut cū de-
as. ei⁹ adiutorio fulcris ne-
cadas. Hinc zelator aīarū
iūgaris cōsortio. h̄at in n̄l-
lo negotio p̄mittas. quia
q̄quid sine illa q̄ forma uir-
tutū est agit. oī uirtute frus-
trat. Hoc p̄ceptū dñi luci
dñi. in quo uniuersa lex p̄det
et p̄phē. Hec ē lex xpi cōi-
tens n̄as. testimoniū dñi fi-
dele sapiam p̄stans parui-
lis. id est hūilibz. In luro
ergo aīarū sicut lex dñi te-
cū caritas opetur. et non
argēs p̄p̄m. Quot enī i
lege caritatis q̄ est gratia
p̄ legē caritatis n̄tis. coro-
nas meritorū in gloria tot
habebis. Lete ergo inuiso
examē filioz potis labo-
re. qui singuloz gloria vi-

debens choruzfage .ita ut ab
 ysaia dicat tibi. leua i cunctis
 oculos tuos et vide. oēs isti
 aggregati sūt venerūt tibi. filij
 tui delonge veniet. et filie tu
 e de late surgēt. **Tūc** videbis
 et affluēs. et mirabit et di
 lambit cor tuū. qm̄ cōuersa
 fuerit ad te multitudo ma
 tris fortitudo gentiū veniet
 tibi. **¶** Quid hinc at meis tēpibz
 acciderit videat. Nota res ē
 et in multis p̄tibz iā audita.
Magister iohānes de nuella
leodiēsis ecclie decan⁹ diu
nas iressit et gloria. et in
 monasterio de oignes ad
 regulare ordinē venit. **De**
hoc b̄ro viro quedā vidim⁹.
et quedā audita narram⁹.
Dix̄ uic̄ indulisit ocio v̄l qe
ti. quin semp̄ indefesse in re
uocatoe aiaz percutiū la
boraret. Et vide zelū. Co
diutina et q̄ui podagte mo
lestia laborare. quidā noīa
nissim⁹ phisicus a superioribz
p̄tibz gallie ut eū in p̄p̄uis
expensis curaret aduenit.
Cūqz a medico q̄rez. q̄ntū se
tyis expende in morbi veme
dū oportet. v̄ndit. P̄fectiss̄e
inq̄ infra mēses quator vos
curabo. R̄ox ille tibiā manu
putres dānose dixit. Iēu
me miserū tūc. si p̄ ista tū de
us voluerit in primo putre
dine resoluēda a p̄dicatoe

et salute hoīm etiā t̄bus eb
 domadibz cessem. et aūē q̄s
 xp̄us p̄cio sui sanguis emit.
 p̄ me inter liberāde a deo
 nibz destruat. **Dos** at m̄ḡ
 t̄miss̄e ad patria redire po
 teritis cū placebit. **Donam**
volūtate vram ac labores.
xp̄us vobis ipe restitiat. Ip
se quidē beatiss̄i⁹ hō adeo p̄
us cū zelo aiaz in paupes
fiut. ut cū qd̄ daret paupi
bz obuijs nūl habet. special
infirmitate semp̄ p̄ defectu
muneris torābatur. et tūc
p̄ corporali eleosina sp̄ualis.
b̄n̄fici orōne p̄ eis supplicat
exoluebat. ¶ **Proin** **leoz iſi**
dera zelū quē habebat. A
gonizabat in morte eo vespe
quo nocte defunctus ē. et
re v̄r vagus et nudus ex
hys quos ribaldos dicimus
in extiori p̄te dom⁹ venit.
q̄ ille interi⁹ decūbebat. Ho
grauit ille vagus de cōfessi
one colloqui sc̄o viro. s̄ ei r̄s
ponsū est q̄ nō posset. Res
to illo recedete. quedā ex
ct̄usep̄entibz aduocat v̄r be
atus. Reducite illū inquit
ad me quē repulistis. Hor
audito. mirati et r̄fusi oēs.
hoīem reduxerūt. Cū cū
ōi diligentia facta cōfessione.
et absolucōe suscepta dece
sit. Et dixit oibz v̄r beatus.
Nolle p̄ mille martis aur

me hominem non audisse. Et
 inde quo fructu. Dixit enim per
 quartam parte leuce homo secessit
 a domo. cum ecce repentina
 morte percussus. cecidit iam defec-
 tus. Nec mora. in sequenti nocte
 vivo sancto migrante quod dominum
 accidit quod subiungo. **Q**uod in ul-
 terioribus partibus anglie. quidam
 vir sanctus et bonus. predicandi
 officio preminebat. Eo autem in
 statione publica predicante. quoniam
 peccatrix mulier amarissime
 irata ut patitur. in populo cum
 latinus exclamavit. Misere
 mei serue dei. Audi miseri-
 cordia. et absolute me a peccatis.
 Tunc ille ut potuit eam con-
 pescuit. et usque post suum ser-
 monem expectare precepit. Quod
 plura. Iterum paululum cum
 clamore surrexit. et petiit
 mori audiri. Sed cum iam finem
 dum sermonem premitteret predica-
 tor. illam parum quiescit. sur-
 git iam tercio. clamat horri-
 ce. audit in facie et expirat.
 Turbatus ergo non modice
 predicator cum populo. orat omnes pre-
 sentes orare dominum. ut aliquid
 quid sit factum de anima pecca-
 trix ostendere dignaret. In-
 ter per tres dies clausus in cel-
 la predicator nil dormiuit neque
 gustavit. sed continuus in oratione
 permanens. Tercia nocte
 anima defuncte lucidior super sole.
 apparuit prestolari. Assumit

inquit anima per quod oras. ab omni pe-
 na soluta sum. nichil restat. nisi
 ad superos statim auolare. Et
 illo nunquam interitus hesitante.
 vndit anima. Hoc signum tibi quod
 non decipere. Quidam migrans
 iohannes in partibus brabantie.
 in monasterio de ougnies.
 leodiesis diocesis ista nocte
 hora obiit. Et sicut hic in vi-
 ta semper super afflictos et pau-
 pes pius fuit. ita nunc cum
 post mortem ante locum pur-
 gatorij in quo cum innumabili
 multitudine detinebatur. eius
 felix anima ab angelis defere-
 tur. et ibidem multos recognos-
 cet. quorum auctor salutis ex-
 titerat. preterea commotus pro
 eis supplicat dominum exoravit.
 ut a pena purgatorij solue-
 rent. Nec mora. exauditus
 a domino. ut non tantum per illis
 per quibus orauerat. verum etiam
 cum multis alijs et ego per
 liberata. ad celos in gloria
 gloria sit receptus. Hec di-
 ces anima in oculis mirantis
 euauit. Ipse vero in tristitia
 ruit statim directo cum lictis
 nuncio. sicut anima per signo de-
 derat die horamque bene viam
 migrans inuenit. Vide ergo
 lector quanta gloria digni sunt.
 qui in salute priorum fideles
 existunt. **Capitulum**
De te in ex xxxi.
predicatore de phese

Gen

Caput inq
 rose. et p
 noctu. I
 sa. mo
 bulatoib
 tumular
 e suplex
 ne pibat
 turd; nald
 grotunt
 pdat ad
 at nalu
 ergerib
 m hore
 des a
 inde i
 despo
 et plagi
 abent
 Neans
 re. et h
 no mil
 no sint
 succide
 ne sp
 hulen
 erons
 sup mod
 pu. in
 ppa
 deq
 nu. I
 natu
 er det
 ml i
 o pot
 ver. P
 sermo

extubāt supine. ut alas a
 roze ptegant. **N**ox in sacra
 pagina pro ignorātia pōit.
 Si ergo in ignorātia me p
 spū ad xpm pegas iaderis. et
 tuba in oroe supin. etigas
 oculos et manū in telū. donec
 eluceat splendor in tenebīs.
 et viā dirigas ad optatū.
Idē facias. si noctē vel tene
 bras iaderis pccōrū. **S**i o
 culos cū publicano leuare nō
 audeas in vita. scīs angelos
 impella. ut deū tibi mitigent
 puocati. ut scdm pphiam dñs
 exaudiat celos. teli tñ. et
 terra te. **D**icit eadē in scalar
 ter pueharis ad grām. et spe
 certiori q̄ p̄is hylantatē pa
 terni vultus attingas. **U**nde
 beatiss⁹ angustin⁹ in libro de
 vera religione cōfident hor
 fici asserit dices. **Q**uis ange
 lozū diligit eū. et us sū eadē
 q̄ me diligit. **Q**uis in illo
 manet et p̄t hūanas p̄ces
 sentie. i illo me exaudiat. **Q**uis
 ipm̄ habet bonū suū.
 in ipō me adiuuat. nec ei⁹
 p̄cipacionē in potit iudē.
Et notandū valde qd̄ auc
 tor tangit in lū. **A**pis ideo
 extubāt ex i nocte supina.
 ut alas saluz a roze ptegant.
 In roze h̄c rigore tribulac
 ois. in alis vō virtutes gtu
 itas et natales accipi. **P**ō
 sponsa in carnis querulat.

Caput inq̄t meū plenū est
 roze. et cānā mei guttis
 noctū. **N**ot ē ut dicit glo
 sa. minoribz et gtuoribz tri
 bulacōibz xps caput ecclie
 cumulat. **S**upina ergo. id
 ē suplex peccatē aīa i orō
 ne p̄cibat. ne cū gtuas o
 titibz nālībz spoliet. ut dū
 gtuas q̄ dcaū offendens
 p̄didit adiuuari nō vale
 at. nālū amunicula p̄cis
 exigentibz p̄dat. **E**t idē fere
 in hoīe factū est. qui descen
 des a iherusalē in p̄hericho
 inadit i latrones. qui eadē
 despoliauerūt eū gtuas.
 et plagis ip̄sitis natalibz.
 abierūt semiuuo relicto.
Ablatis ei gtuas a p̄cō
 re. et si naturalia penitē
 nō tollat. debilitatur tñ. et
 nō sicut ante hōi ad vota
 succedūt. **V**idi hoīem si
 ne p̄pacione fere sui t̄pis
 hūilem. feruidū caritate.
 egens beneficiū. sobrium
 sup̄ modū. erga affictos
 piū. in corp̄is castigacōe
 p̄pue assidū. ab oibz
 cōtagionū spurciis abe
 nū. **H**ec in gtuas. **I**n
 natalibz vō ita erat bene
 et decent ornatū. ut ni
 chl i eo ip̄fectū reliquisse
 oipotentis bonitas p̄ta
 ret. **P**ro celibatu ergo et
 sc̄monia ab oibz honora

bat. q̄i sc̄is iā in tra int̄ ho
mines habebat. ita ut de eo
maximā quēdā dicēte audire.
Quāq̄ istū me vidē at̄git.
me hoīem nō puto vidē s̄
angelū. Nūc postea grada
tim a rigore iusticie vidim̄
recedente. et tantā erga de
um ignorantudinē incurrisse.
ut missar̄ solempnia audire
at̄pneret. et nullū in eo v̄
tūtis vestigiū remanēt. sed
oī labe pollut̄. nullā p̄s̄
luxuriā. nullā fācin̄ abhor
ret̄. Et hoc q̄a alas virtut̄
ifratute v̄ nālis. oronibz
insistendo et lacrimis nō p̄
terat. **Qualit̄** at̄ oronibz
pregam̄. b̄tis augustini i lib̄
de miribz euidēt̄ dicit̄ di
cens. fident̄ utiq̄ fr̄es. nr̄as
p̄ces ad dñm dirigam̄. pro
nobis enī angeli deorsū de
celestibz descendunt ut p̄sent̄.
r̄fusiq̄ ad celestia ascedūt
ut pro nobis dñm petant.
et h̄c desideria nr̄a ad ipm̄
et inde ad nos b̄nficia dñi
na reportet ad p̄mū. Fact̄
ē aer ip̄e angeloz gressibz
p̄m̄is. n̄tescat condie p̄ co
mutatū sc̄ozū. Nichil enim
remāsit in elementis vari
um. qd̄ nō xpi morte fuit
ascentū. Eius man̄ in caute
leuate sūt. ut fideles sui pos
sint ip̄erare qd̄ petūt. her
uent̄ ergo cū fide petas. et

accipies. **Dine** fervore autē
vel fide. oro tua debita virtu
te puat̄. **Verumpt̄** considerādu
ē. q̄ in orone vocali duo sūt.
labor et intentio. **Si** cū int̄
noē oras. loqueris cū deo. et
exaudiris. **Si** v̄ sine inten
tōe oras. oratio quidē p̄e
dia nō p̄t. s̄ tñ labor tuus
p̄m̄iabit. et nō frustrabit̄.
fructu suo. **Multū** tñ i fructu
tu et in p̄m̄io differūt orois
v̄tus et labor. cū oronibz deo
iugam̄. et in laboribz p̄em
p̄tentiāq̄ penar̄ ad quas p̄
petis obligam̄ exolvē depo
nam. **Prat̄** in ordine p̄
dicatoz vidim̄. de quo v̄m̄
te testant̄ ferebat. q̄ dū
in via p̄teret et oraret. se
p̄ssime a sociis visus ē. qui
enī a tergo posterius seque
bant̄. ad altitudinē v̄m̄ cu
biti a terra suspendi. et p̄ ae
ra ferri. **Hoc** idē de mona
le quā ante q̄draginta ānos
in foresto brabantie mōstio.
q̄ multis ānis in die p̄the
costes hora t̄cia dū in cho
ro veni creator sp̄us m̄nta
bat. ad v̄m̄ tribitū elevaba
tur a terra et usq̄ in finē p̄m̄
in suspēsa manebat. **Me**
quondā in adolescētia cō
statuto et querulante q̄ ali
is deditis. oronibz vacare
nō posse. quidā sc̄e vite
r̄ndit. **Ad** m̄m̄ inq̄t semp

...a deo...
...deus...
...capitulum...

...deus magno...
...habere...
...liber...
...fideles...
...capitulum...

semel in die vel nocte captes
horā vel spacium qua. deum
libera mente deuotus exo-
res. et talis quidē orō rob-
virtutis pstat. et iacula sibi
mouet unia. Dupina ergo
id ē supplex fidelis apes. a-
nia in orōne pūbas. aut
ut ppos veat aut alienos
emundes. vel ppriū status
pūla vel aliena dimoue-
as. vel celestibz desiderijs
heredo. huius misere cōnis
incolatū euadas. **Capitulum**

Liber posite xxxij.
sint sub lege. tamē
libē sūt. Dñs die
in euāgelio. Qui facit patm.
seruū est pū. Dup quo bīs
augustinus. A quo qd deuit
ē. huius seruus addictus ē. Dñ
qđm in antiqz tēpibz post di-
lūmū inocentia in hoibz p-
durant. nemo int hoies do-
minatus fuisse describit. Cū
āt habūdant iniquis. et pax
refinguit et caritas. nem-
roth robustus venator. hoc
ē raptor. hoies cepit dep-
me. et subiectis p potētia
pūcipari. Exinde reges fa-
sūt. et totū inqz legibus
subiecerūt. Unde beatus
augustinus in libro de ciuita-
te dei. Et qđ magna reg-
na. n̄ magna latrocinia.
In die quadā quidā pi-
rāta captes a nautis. allerā

oro magno oblatiis ē. Quē
cū interrogat si mare vellet
habē mfestū. ut p qđ pēta-
uerat p hoc et torqueret.
libera stumelia inecti al-
lerādū. rōdit. Et tu nigt
si totū mundū velles hē
mfestū. Rapinas quia ex
erteo pūa nauicula latro
voroz. tu aut qđ magno
nauigio impator. Cuius
sōis et inerte vitatis auda-
ciā in tantū et mirat et
ppleris ē allerander. ut pi-
ritā reddet libertati. Itaqz
lex libertatis ē caritas. qm
si ferre volueris. etiā sub
xpo pūcipe liber eris. Unde
dñs in euāgelio. Si vos fili
liberati. vere liberi eritis.
Et si resistaueris ei subdi.
etiā regni pūceps subie-
ris dyabolice seruituti. **C**
Et quidē nō tpe in germa-
nie pūbz sicut in frat ordis
pūditor nāqz aut et vidit.
uigo quidā fassima fuit.
que nullis argarvclanstris
vel seris potuit. nullis pro-
sus vinculis xpedita teneri.
Quin mox ut spū moue-
bat sicut sagitta q̄ q̄nto in
artu fortius strigitur. tā-
to robustius iaculat. ita so-
luis claustris vinculis qz
disruptis instar auis quasi
p aera ferebat. Unde dicit.
Obi spūs dñi ibi libertas.

Et et illud notū oribz solep
 ne miraculū dicebat. q̄ sa
 cra virgo videntibz multis
 frequent̄ exibat in capum.
 et aues indomitas cuiuscūq̄
 generis clamoribz uocabat̄
 et i medio earū q̄ gallina
 int̄ pullos singulas manu
 demulcēs et osculis reside
 bat. **Ad miris** In illa ino
 cētia p̄stat. a q̄ adam lap
 sus p̄ncipatū aīalū p̄
 didit. q̄ ei deus p̄ obedien
 tīa in p̄ma creatōe sube
 git. De libertate plis dicit.
Non p̄t grāns astare libertatē.
Hac si magno estimas. oīa
p̄na existimada sūt. **W**
ta nō quia difficilia sūt nō
audem⁹. s̄ quia nō audem⁹
difficilia sūt. Libertas ni
chil aliud ē. q̄ aīm⁹ quoda
modo seipm̄ habens. Q̄ p̄
magnis hoīes tenent̄ eorū
vībz qui d̄nandi causa ma
ria cupiūt p̄meare. igna
ri qd̄ sit inferis parq̄ cel
regnū. Impetare sibi. m̄xi
mūm est impiū. Trebz ha
bitis hylagiter uti p̄s lib
tatis est. Beneficiū ac
cipe. est libertatē p̄de. Et
n̄ incubat nētūas de faci
li nō mendices. Sapiens
se atenti ē non ut velit eē
sine amico. s̄ ut possit. Ea
sola putam⁹ emi. p̄ quibz
pecunia solui⁹. Ea grā

ta vocam⁹. p̄ quibz nos ipsos
 ip̄ndim⁹. A deo nichil est
 cuiq̄ se vilius. Depe maxim
 p̄tū est p̄ quo nullā dat. Nū
 essem⁹. si alia nra nō essent.
 Qui se habet. nichil p̄didit.
 Qēs ad hoc nobiles sum⁹.
 nec paupes abigit p̄na. nec
 diuites eligit. Bona mēs
 nec amodat̄ nec emit. Et
 puto si venalis eēt nō ha
 berz eptore. Et mala mēs
 cotidie emit. Anim⁹ nobile
 facit. Et quacūq̄ emi d̄icoe
 liz sup̄ fortuna surge. Nō
 deformitate corpis fedatur
 aīm⁹. Et pulchritudie ai cor
 pus ornat. Dicit nec ulla co
 d̄icōis seruitute subicit. sic
 int̄ se libertate finēs. ad nī
 lū sui contrariū cogi p̄t. **b̄**
dē igit̄ ap̄s aīa fidelis. ut
libera seruias regi xpo.
ne tibi d̄net̄ dyabol⁹ t̄ncq̄
seruo. **Capitū xxxij.**
Sicut regē ordinat
 sic et p̄ios creat.
 Nemo ei sibi as
 sumit honore sicut dicit
 apls. s̄ qui vocat̄ a deo t̄n
 q̄ aaron. Vocari a deo d̄.
 qui voluntate diuina cano
 nice ab his quoz int̄ est d̄g
 nus eligit. Reges dico. in
 dices vī platos. Et vī illi
 quoz indigni elcōnis suffra
 gio sustollunt̄. Eis fiet sic
 in libro iudicū dicit. ut ig

nis egrediat a ramno. et sur-
 tendat ligna siluaru. Quod
 aēs pbleuma istud etiā isto
 tpe videm⁹ impletu. Creat
 miseri fatuellos et simpli-
 res. et oīs vtutis obliu. gen⁹
 tm respiciūt. nō psonā. Et vi-
 de q̄liter illis rependit iusti-
 merces. Isti quidē dignita-
 tis apice roborati. quid sit
 iusticie vtutis aut iuris nō
 curāt. fas se itēpnūt. gras-
 sant in dicos et laycos de-
 bachāt. et cū horū ulter⁹
 rabiem nō supetūt. p̄ue-
 ealie man⁹ iponūt. et suos
 creatores ipie spoliāntes. eos
 magis q̄ alienos et ipius ex-
 errant. Horū in figura istoz
 sicut in libro regū testat. Za-
 charias filius ioiade sensit.
 qui a poas rege. que pater
 octennē rege p̄lis p̄fecerat
 imaturū. occisus ē. nec reor
 datus ē que sibi p̄ ei fecer-
 set bona. s̄ eū crudeli mor-
 te multauit. Et notādū q̄
 dicit. sicut ordinat rege. ita
 et p̄los creat. Quid sit autē
 apes fidelū p̄los creare id
 ē gnare. breuit⁹ dicit p̄t. In
 gēnāōe quidē tria p̄cipue
 necessaria sūt. scilicet valitū-
 do agna gēnāōis. debita
 q̄litas in semētina gēnā-
 oīs materia. matrix in cō-
 cupiete mēniens. Gēnāōis
 psonā dicim⁹ platoz semē

tine gēnāōis materiā p̄di-
 cāōis v̄bū. conueniētē i
 cōcupiete matrem. catholice
 ealie sinū. Et hoc semp̄ sac-
 ydoneitate conueniēs. Hēti-
 corū enī uētūloz si q̄ dia-
 porit matrix. disrupta est
 et scissa. et ideo fetus v̄uo
 gnare non p̄t. Et ideo p̄ha-
 ysaias conquerit dicit. Ve-
 nerūt filii usq̄ ad partū.
 et nō erat v̄tus pariedi.
 Dicim⁹ ergo de valitudine
 cogrua gēnāōis. Tres sūt
 sicut dicit aristoteles qui
 ualidi sūt gēnare. Infir⁹
 puer. et sener. Infir⁹ ge-
 nerare nō p̄t p̄t debilitate et de f̄m
 vtutis actiue. Q̄s p̄ infirmos
 accipim⁹. n̄ illos qui lan-
 gūent i vtutis. ualidi ad
 vtutes. Velle quidē bonū
 p̄nt sicut dicit ap̄lis. p̄fice-
 at non. Isti ergo p̄ p̄dica-
 oīs sp̄uales filios gēnare
 ydonei nō sūt. sicut eis d̄s
 p̄ psalmistā impetatur dicit.
 P̄dici at dicit deus. q̄re
 tu enarras iusticias meas.
 et affirmis testamētū meū
 p̄ os tuū. Et vide causam.
 Tu vō odisti disciplina. et
 p̄casti sermones meos re-
 trofū. Indign⁹ ergo. q̄ ver-
 bū dei ore semināt. et ma-
 nu dissipat. Ideo gnare nō
 p̄t p̄ qui puer ē p̄t t̄mē-
 tū. quia semētine gēnā-

nois matia trāsit pueris in
nemenū. Et in signū hui⁹
dñs ihesus cū fact⁹ eēt an
noz duodecī inuētus ē in
medio doctorū nō docēs. s.
audiens et interrogās eos.
Et illud qd lucas de eo in
actibz scribit. Cepit ihes⁹
facē et docē. Comede er
go pmo iuniores id ē in
corpore sibi ad icremētū
virtutis scdm ezechnelem
volumē debent sacre sc̄p
ture. ut in ore eoz p̄ pdi
cationē fiat oportuno tpe.
tanq̄ mel dulce. Tertius
q̄ id est senex genare non
potest. Et hec causa. q̄a
natura nō p̄t in eo dige
re sanguinē seminalem.
Dñ in libro regū dicit. q̄
rex dauid senuerat. et ca
lesiei nō potat dū cooperi
ret pellibz. Nālis enī v̄t̄
in senibz a rigore deflectit.
et natē est ut dñ organif
mus corpis q̄i fornax ad
instrumentū ignis destru
itur feruoris. et sens⁹ q̄i
tas minuat. Si enī verū
ē qd magn⁹ ille ḡmatus
dixit. q̄nto iuniores. tāto
p̄spiratores. et igo ex cose
quētia v̄m est. q̄nto seni
ores tāto tardiores. H̄z in
libro q̄nto regū dicit. q̄ a
za rex iude in senectute
doluit pedes. et hoc affec

tū. qui utiq; fiūt in senibz
ita salute proximi tardi
ores. Calor ē feruore cari
tatis causa ē. ut sermo ex
hortationis in pdicante ap
te et bene digestus ac uti
lit auditoribz p̄ferat. quod
vix et sine diuino miraclo
in senibz qui a sexaginta
vel si in longū a septuagi
ta ānis sensibz minorat.
fieri p̄bat. Qd at de be
atissimo p̄re augustino legi.
teste possessedio calamefi
epo. q̄ senectute longa p̄fer
tus. verbū dei usq; ad ex
tremā ip̄am eḡitudine
imptermisse alacter et for
titer sana mēte. sp̄noq; cō
silio in sc̄a ecclia pdicauit.
mēbris oibz sui corpis in
columnis. integro aspectu
atq; auditu dormiuit cū
p̄ribz suis. Diuine v̄t̄i
potius ascribēdū est q̄ na
ture. Et vix in trāsacto tpe.
et ite in p̄nti simile nō v̄t̄
mus. Tertio natē ē q̄litas
in sementina q̄natiōnis
materia. ut saler i ea tē
p̄ntia calor sit frigidita
tis siccitatis. et hūditatis.
Dñ dixit dñs in euāgelio.
hemē est v̄bū dei. In sc̄e
at pdicationis necesse est
ut pdicator sermonē ite
peret audientibz. ne exes
su feruoris et zeli erūpat

ergo ipis in
eni illos v̄t̄
dñs et usq; ad
mē v̄t̄
dicit usq; ad
dñs ordo v̄t̄
p̄ sp̄noq; n̄t̄
videntibz. et ip̄
te. V̄t̄ ergo n̄t̄
porerē p̄t̄ent
nec cū s̄t̄ent
quī ip̄am n̄t̄
fiūt. et cū n̄t̄
tpe n̄t̄entis v̄t̄
Ed autē sup̄ tē
sc̄m qd a fr̄m
n̄t̄. andis in
tūm tr̄abie
tūm. A l̄er
v̄t̄o ap̄d l̄er
m̄t̄ est et n̄t̄
quēda v̄t̄
tū m̄t̄o v̄t̄
deomē et v̄t̄
ut. A ut v̄t̄
indiq; tū. m̄t̄
sc̄m p̄ d̄m
le. Tū p̄m̄t̄
rolletū s̄t̄ent
v̄t̄o v̄t̄
m̄t̄. et v̄t̄
labari. v̄t̄
labat ergo
lectis p̄m̄t̄
n̄t̄m̄t̄ ep̄o
et v̄t̄o d̄m̄t̄
v̄t̄o v̄t̄
v̄t̄o. De

ergo ipis in
eni illos v̄t̄
dñs et usq; ad
mē v̄t̄
dicit usq; ad
dñs ordo v̄t̄
p̄ sp̄noq; n̄t̄
videntibz. et ip̄
te. V̄t̄ ergo n̄t̄
porerē p̄t̄ent
nec cū s̄t̄ent
quī ip̄am n̄t̄
fiūt. et cū n̄t̄
tpe n̄t̄entis v̄t̄
Ed autē sup̄ tē
sc̄m qd a fr̄m
n̄t̄. andis in
tūm tr̄abie
tūm. A l̄er
v̄t̄o ap̄d l̄er
m̄t̄ est et n̄t̄
quēda v̄t̄
tū m̄t̄o v̄t̄
deomē et v̄t̄
ut. A ut v̄t̄
indiq; tū. m̄t̄
sc̄m p̄ d̄m
le. Tū p̄m̄t̄
rolletū s̄t̄ent
v̄t̄o v̄t̄
m̄t̄. et v̄t̄
labari. v̄t̄
labat ergo
lectis p̄m̄t̄
n̄t̄m̄t̄ ep̄o
et v̄t̄o d̄m̄t̄
v̄t̄o v̄t̄
v̄t̄o. De

in talia p q scandalizet. aut
turbet aut puoret audie
tes. Unde psalmista instru
it dicens. Et bene patientes
erunt ut annuntient. patientia
voles intellige in p dicitibz
moderamen. Hoc ide cetis
extressibz caueat. ne tepoz
aut frigus in vobis. ne sine
humore graue. sicut ve et
tuidu nimis. hoc e scdm
p hiam aqua id e seculari
fictia nuxtu. nun reddat
intentos et sollicitos audi
tores. Discret ergo apes fi
deliu reges id e prelatos
p doneos ordinare. qui per
p dicitis semen auerues.
possint adoztiois filio ge
nerare. **Capitulum xxxiiij.**

Perrogatum ex
amen iudicij te
net. Incozrigibi
les enu nerat. castigant
mor. et morte puniunt.
Quid miri. Audi quid dixit
ut iofaphat rex iude iu
diabz p h. q s. Istituit. Dixit
te inqt quid faciatis. No
hois exerceas iudiciu. s
dnu. et qd cuqz iudicaueri
tis. in vos redudabit. Q
q horreda sententia i illos
q p uertus vel p uerte p
mittit iudicia. scdm pro
phetam iustificat p mune
tibz impiu. et causa vidu
e no ingredit ad eos. De

ergo ipius in malu. retributio
eni illoz venit. Quia iustus
dñs et iusticias dilexit. equi
tate vidit vultus ei. Si aut
dilexit iusticias et appbna
oms orulo asiderat equitate.
p asseques iusticias odit in
iudiciabz. et iprobat falsita
te. Ubi ergo iusticia habe no
poteris. patient ad dnm ius
ticie cu fiducia couertaris.
qui ipmum nequitia ue no
sinit. et cu accepit temp
ipe iusticias iudicabit. **C**
Quid ante sup hoc nro tpe se.
scdm qd a fratre ordis predi
catoz andrui in lothozigia
couerta brabarie factu sit
audiam. A monasteriu sci
iacobi apud leodiu. notum
multis est et acceptu. Istud
quida adolestes et cosobri
nus maioris ppositi causa
deuotois et religiois i tra
uit. Qd ut audiuit ppositus
indigne tulit. mandat con
sobrinu p dicos. remittit il
le Luc ppositus forti manu
collecta satellitu. intrat
moleter ce nobiu. rapit
iuuenē. et nudatu sancto
habitu. induit seculari.
Abbas ergo monasterij col
lectis pmozibz ul poribus
ciuitatis. epo conquert.
et totu denu p tantis in
iuris impellat. Hoc cu
indignater vix audire

vellet episcopus. et abbate
potius impeteret duris vobis.
flexis abbas genibus cum mo-
deramine voborum dixit. Iudi-
ce contra te o proposita in tra-
habere non possu. et ideo con-
tra te deum summum iudicem
impello. ut infra quadraginta
dies uterque noster appareat
coram illo. sententiam pro mitis
accepturum. Ad hoc proful ma-
chinans cum suis iuravit horum
atque spreuit. et repulit ex-
probratum. **Q**uid plura? Quia
quadraginta ante diei nona
mortuus est dicitur abbas.
Et cum pro eo solepmit pulsa-
ret. sedes in balneo posi-
tus quesivit a constantibus
quid hoc esset. **R**ex quidam in-
gredies et requisivit de so-
nitu campanarum. respondet
abbate sancti iacobi iam de-
fictum. et pro eo pulsatione
fieri tam solepmit. Illico re-
cordatus proposita quadragesi-
mi die esse qua se citatum
coram summo iudice ab ab-
bate. consternatus ait dixit. **S**us.
Cito videte quod facia. mor-
tuus ego sum. appare me ho-
die summi iudicis aspecti-
bus oportebit. **N**ec mora.
post verba haec cum balneum
egredi festinaret. in astan-
tium manibus cum dno euila-
tu et vocibus expiravit.
Ibi inde impulsus. ubi cau-

iudice

quidam

sari strepitu cessans. iurisper-
vitorum advocatio staret. u-
bi nec pres nec pro liberati-
bunt. **S**imile quid et de co-
mune quodam canonice fide
indubitata precepim. **C**um du-
vellet in ecclesia sancti iohannis
in valentenis canonicos ex-
pelle regulares. et pro eis po-
ne canonicos seculares. ab-
bas eiusdem loci ad summum
iudicem appellavit. **A**ppo-
pignante ante appellacionis di-
e. cum abbas impet infirmum.
et se ad apparendum coram su-
mo iudice. oronis instaurata
mauriz. ipseque comes sub e-
odem tempore sentitur incommodum.
causa cessit omnimode. die ve-
ritatis. iudicium et sententiam
pertare. **E**t nota in puerho-
ne iudicij duo mala. **U**num
quod offendit deum. et unum
quod offendit proximum. **P**rimu-
sic mandatum dei transgreden-
do. secundum proximo iudicium sub-
trahendo. **H**ereditio ergo e-
ius veniet. ut offensam dei
etiam si hic penituerit per
afflictionem corporis luat. et
offensam proximi quam pro iudi-
cium iniustitiam incurrit dap-
nis eius satisfaciendo restitui-
at. **I**dem enim iudico quod manu-
dixit. vel si ipse penitens perse-
verat. pro utroque merito dap-
natum exsolvet. **C**um forte
in futuro illo extremo et

tremēdo iudicio ipm̄ sumū
 iudicē expectabit. q̄ hic tpa
 lit iudex eū p̄ iustū et fal
 sū iudiciū irritare nō timu
 it. Quid at̄ sit tenē iudiciū
 ad illos maxīe spectat qui
 iudicare et corrigere debet
 excessus et opa subditorū.
 Unde dicit. Incorrigibiles
 enī necat. castigat̄ mox
 et morte puniūt. Cui exē
 plū in libro p̄mo regū inue
 nies. ubi hely sacerdos cont̄
 lege excedētes filios nō cor
 rexit. et cū eis in vno die
 viditā crudelissīe. s̄ iustis
 sine aūduerisiois accepit.
Quid verit̄ in utroq̄ qd
 dicit̄ est de iustis iudicibz.
 et de hys qui sūt t̄ca correc
 tionē subditorū incorrigibi
 liū negligentes. comes q̄ca
 iustissim̄ iudex ut t̄ssia
 relatiōe didicit̄ in p̄pū filiū
 et vnicū tale iudiciū fecit.
 Decubuerat comes anis
 duobz aut tribz languēs.
 Et vno die r̄ filio ei' v̄gi
 nē oppnente. clamor p̄pū
 p̄ auidatē validus excitat̄.
 Quo clamore pater atto
 nitus. inquit que causa
 sit. Negat̄ p̄mut̄ q̄ astabat̄.
 s̄ tandē minus territi. iū
 māt vitatē. Quo deiecto
 vultu dissimulatē cū lacri
 mis. petijt ab astatē feruo
 cultū exacuati et loq̄ū.

q̄i vellet sibi vniūm excre
 menta rescindi. Nec diu im
 moratus. cū vix sex horarū
 spacio interito. filiū p̄cipit
 aduocari. Quo veniēte et
 pius accedēte. dixit pater.
Nunquid nosti q̄ sim dñs t̄
 re. et tu me sup̄stite et vi
 uente. in cōfusione mei et
 tu oppnē v̄rginē voluisti.
Abst̄ ut te talē heredē ha
 beā. et talē post me terre
 dñm relinq̄ā. **H**oc dicens
 subito eū in corde percussit.
 cū cultro. **N**ec q̄tiōz die r̄
 post hoc spaciū interessit.
 cū ecce comes mortē sibi i
 mminē aspiciēs. quēdā serue
 ti sui cōsai mandauit ab
 batē. Cui cū confessus eēt et
 petet̄ corpus xpi. et nichil
 in cōfessioe de occisione filij
 tenuisset. abbas nolēs eum
 absolue vel cōicare. quare
 tantū scelus filicidij obmi
 siss̄. cōfiteus quesuit. Cui co
 mes mira cōstantia respō
 dens dixit. Abst̄ ut illū re
 pute paterni p̄ncipatus hē
 dem licet gēnitū carne me
 a. qui contra fas iuris vio
 lator ausu nefario existēs.
 se dignū fecit mortis iudi
 cē. et oī iure successiois in
 dignū. **N**ec v̄ ergo filiū
 pater. s̄ legū et patrie iu
 dex. legis et p̄ie violatorē
 occidit. Cū at̄ abbas vira

rius iudicis dei cont lege me
iudicis. q̄ deuteronomij libro tes
te. in herē p̄teritū filij p̄mas
p̄ntū manuee p̄cepit. Vñ
ad xpi iudicis tribunal ap
pello. ubi sine tua absolu
tione facti hui⁹ astare volo.
et certus ei⁹ iudiciū expet
tare. **N**ot solū peto. ut p̄
ide aperias dñi sac̄mētū.
et me salutare dei oculis
tantū vide p̄mittas. **Q**uō
ubiāuit abbas. hostia salu
tatis mox se ori comitis pa
tent infudit. et eū iustum
prognatiui examis iudicē.
et rectissimū vindicte sce
lerū p̄probauit. **Caplin**

Quo modo. xxxv.
Inocue fut. Illū
utiq; apes fide
liū imitantes. qui scdm
p̄phetā p̄m̄ non fecit. n̄.
inuētus ē dolus in ore e
ius. **R**ara res ē istis t̄p̄ibz
eciā in p̄ueris. qui nomie
et facie inocentie puritate
ōndūt. puritatis inocentia
inuenire. s̄ etate sup̄lētē
malicia. luxurijs ī se p̄ues
exhauriūt an̄ temp⁹. Ideo
decus oē deperijt. robur
clangit. In adultis faci
norosi quiq; p̄ferūt palma.
virtus abiecta succūbit.
Cayn in fratridijs reui
uiscat. abel inocēs de nouo
p̄sternit. **N**ō est qui repu

ter puritate. et ideo sectatoz
inocentie rarissim⁹ inuenit.
His quidē si soli eēt p̄
cipēs obnoxij seculares.
possz utiq; sed tñ cū gēmi
tu tolerari. **S**z in illis ē tñ
detestatoe maria cōsp̄ne
dū. qui sūt loco ap̄loz dis
pensatores ecclie. qui des
pectis inocentibz et p̄banis.
nō ponderāt p̄moue n̄p̄m̄.
si eū videat et uersutu. **N**ō
sic uilis deo inocentia credi
tur. qui ab uero mūdi inno
centē enoch a seculo t̄st̄u
lit. noe iustū seruauit. abra
hā āpliauit. esau rep̄bauit.
iacob dilexit. ioseph ymo
uū toti mūdo p̄fecit. **I**nno
cētia puritatis in matre
xp̄us elegit. in inocentibz
coronauit. in baptista lau
dauit. in iohāne dilexit. ī
illis quos uocauit ad se et
p̄plexus ē paruulis. **M**e
dauit dicens. **D**inite par
uulos uenire ad me. talū
ē enī regnū celozū. **E**t qd
dicit. **T**emp⁹ me potius de
seret q̄ exempla. **E**īm q̄
cūq; dño placuerūt. aut p̄
uite p̄fectionē post lapsū.
aut p̄ uite inocentia an̄
lapsū. aut ēte ad uite pu
ritate p̄ p̄tētia redierūt.
Quid aut in cōfinio
but̄undie p̄ inocentia ac
tū sit. ut a fētre ordinis

puero sup
inueniens
nūq̄ sile
Illo t̄
q̄ m̄
m. si m̄
Et ille Lib
Que not
tū instrues
p̄m̄ tebat.
nus post
sp̄m̄ et
modēs ut
p̄
extortit. ad
certatū
lūbas abbas
m̄tes aū
k̄m̄ t̄
si. et p̄
n̄ p̄
m̄m̄. **F**
m̄m̄
sup̄ r̄
Dicit ille
r̄m̄ Et
r̄m̄ d̄
d̄s cap̄
p̄m̄ de m̄
m̄m̄ p̄
et op̄
r̄p̄m̄
p̄m̄ maḡ
d̄m̄ et
r̄m̄
r̄m̄ ut
fēna et
nes p̄
tūde m̄

minorū p̄ceptū referam.
 Antiquissimo more seruati
 ē. ut in ordie s̄c̄i benedicti
 a amabilis fere pueros
 indui. et sic eos in ordine
 p̄ vite inocētia educari. **Q**
 dā t̄m̄ sepius actū audiui
 nec app̄bam̄ p̄ oīa puerū
 raris inceptū vouē quod
 nescat. s̄ potius adultū quē
 libet. qui possit discretue
 reprobare q̄ displicet. et elec
 tione digna app̄bare quod
 placet. **Q**uer quidā in
 s̄mo burgundie fuit. q̄ in
 monastio sancti benedicti
 apud cluniacū ab ip̄is fere
 amabilis inocētissim̄ ac
 simplicissim̄ adoleuit. **A**dul
 tū ergo iuuenē abbas suus
 p̄ recreacōe vel ioco secum
 p̄fusa ext̄ p̄ceptit. **D**iffer
 rādozū ergo equoz causa
 abbate t̄m̄ suis ante domū
 ferrareā descendēte. mirat̄
 ex simplicitate iuuenis. eo
 q̄ nūq̄ tale q̄ viderat. fer
 rā cōdēs. nuda illud ma
 nu sine adustioe aliq̄ v̄ le
 sua eleuās atrectauit. **H**ui
 p̄fect̄ ergo abbas et oēs
 qui p̄ntes adērat. inocētia
 in iuuenē venati sūt. et ite
 rato ac plures p̄bauēūt.
 Post hoc abbate t̄m̄ suis a
 lias occupato. iuuenis mox
 in interiora domitilij ē in
 gressus. ubi v̄oze fabri t̄m̄

puero sup̄ genua miratus
 iuuenis. t̄m̄ parvulo cui
 nūq̄ sile viderat iocabar.
Illico at̄ mulier̄ iuuenē
 q̄ inceptū malicia stimula
 ra si tale habē vellet inq̄rit.
Et ille libentissime inquit.
Que mox nesciū ad cocubi
 tū instrues. puerū sic fieri
 p̄mittebat. **E**rgo ubi iuue
 nis post cocubitū inocētia
 spoliat̄ egressus ē. ferrū
 trādes ut p̄us existimās
 atrectare. adustus grauit̄
 exclamauit. **Q**ua in re tur
 batus abbas nō modicū a
 mirat̄. aiāditit ex intiozi
 lesura aīe iuuenē foris le
 su. et poro que eū cōtra ig
 nē p̄tererat inocētia de
 nudatū. **R**eductū ergo ad
 monastū iuuenē. abbas
 sup̄ gestis diligent̄ inq̄rit.
Veritate ille simplicissime
 cofitet. **E**t sic t̄m̄ multis la
 cinis dāpnū suū tremebū
 dus expanit. **S**z et potētē
 p̄tra demones puritatem.
 mira gesta iuliane v̄giniū
 et cypriani testant̄. **U**bi
 cyprian̄ adhuc puer a ma
 gistro mago xp̄uls̄ legit̄
 dere et octo ānis purita
 tē v̄ginalis inocētie cus
 todisse. ut p̄ hoc maior̄ po
 tētia et magno cont̄ demo
 nes potiret. **S**up̄ hoc q̄ddā
 valde meozabile certissim̄

Ex^m

relacōe ab hīs qui pntes ad
erat et viderūt in maghli
nia opido brabantie pcepit
accidisse. **Q**uella quedā
sacro die dñico cū iuuenibz
chorizauent diu valde in
tignata ergo domū rediit.
Nec mora dormitū p̄gens de
mone fit repleta. Quia clama
te surgit familia. ligat vin
tulis seuentē. Mone in
hansvoit ad oratorū glōse
v̄gnis ext opidū deportat.
Frequēter enī ibidē maria
virtutū opatix miracula
plurima demōstrauit. Qd
ubi scolares pueri p̄perit.
ad locū ubi vexabat puel
la in oratorū cucurrerūt.
Quoz vn̄ ānoz ferme du
odecim audacior cetis atqz
sagacior. cepit cōpellē et
adiuare demonū ut cor
pus obsessū deseret et exi
ret. Nec mora. ubi demon
cū umbelicū p̄ timorē se
eē monstrauit. dictus puer
cruce cū pollice in contrū
fixit. et sic paulatī p̄ cruce
versus os ascendē cōpulit.
donec eū in spēm hirsuti
vermis oīs plus int̄ hia
tū oris herentē vidit. Qd
muro conatu ad inferiora
redire volēte. clamauit po
pulus. Puer instant signū
salutis opposuit. et cū max
ima violentia demonē ex

ire coegit. **E**rectū ergo ut
dixim⁹ i modū hirsuti ver
mis. puer audacter dextrā cō
prehendit. et in fossā paruu
lam ubi pluuiialis vnda se
detat mox picat. Qui statū
in oculis totius plebis dispa
res. leticie et laudis oibz ma
teria dereliquit. Proinde ma
nus pueri a cōtactu v̄mis
nigredie infecta remasit. s̄
ptinus aque b̄ndicte lauamē
to discessit. **B**acrosca ergo
res ē esse ab oī labe cininis
inocente. s̄ simul eē cōuenit
simplicē et prudentē. **Ca**
A **l**uc. **plm. xxxij.**
tū nullis nocent.
s̄ nec mortuus q̄
dem. **A**p̄us de pre dicit. **O**
palmite qui fert fructū pur
gabit eū. ut fructū plus af
ferat. **E**recte autē subditur.
Nec mortuus quidē. subaudi
nocet. **E**t hoc est qd in euan
gelio de xp̄o rege fidelium
legit signant. **C**alcamū q̄
satu non contet. et lignum
fumigans nō extinguet. **Q**d
et ad nos moralit̄ refertur
p̄t. **F**ructibz nullis nocet. id
ē fructificatibz p̄ opa nocē
nō debem⁹ ut ipediam⁹ eos
in aliquo. s̄ potius adiuue
ut eoz exemplo ad asimilia
puocem. **V**nde salomon in
puerbijs. **N**oli phibē eū q̄
benefant. si potes et ip̄e be

nefar. Multis modis dicit
 homo nocē hōi. & p̄cipue t̄z.
 Corpus occidendo. m̄am se
 ducendo. vitā infirmādo. Cor
 pus t̄phat occidit. Gladio
 materiali vel cōsimili. ut ca
 yn abel. Subdola proditor
 ut iudas xpm. Dicitur sub
 trunctione. ut q̄ necessitatis
 et famis t̄pe negando vic
 tu. paupes perire p̄mittit.
 De p̄mo dicit in decalogo.
 Non occides. De sc̄do in eo
 dem. Non feres cont̄ prim
 tuū falsū testimoniū. De t̄cio
 dicit abrogus. P̄aste fame
 moriente. q̄ si nō pauer̄ or
 ndisti. Aia eā p̄oximi
 t̄phat seduat. Peccato ex
 emplo. silio. Peccato. ut q̄
 hōne peccare facit. sicut fi
 ly hely ophim et ē finees.
 qui peccabāt cū mulieribz
 q̄ exubabāt ad ostiū taber
 naculi. Exemplo. ut sodomō.
 qui illecty amore mulierū
 pdolis imolauit. et p̄ hoc
 peccare fecit multos et isrl̄.
 Consilio. ut q̄ t̄pe iude ma
 chabei p̄suaserunt multis
 ut delinquent leges p̄m̄
 suorū. et pdolis imolaret.
 Vel consilio dicit p̄nt sedu
 te. qui incauta p̄dicatione
 nescientes et simplices de
 occultis pat̄is reddūt curi
 osos. et sollicitos de hijs q̄
 prius ignorabāt. De p̄mo

dicit in decalogo. Nō mecha
 beris. De sc̄do in libro hester
 in fine. Gladio et igne pere
 ant. p̄ exēplo cōtemp̄tū et in
 obediēte. De t̄cio in libro iob.
 Adducet cōsiliarios malos
 in stultū fine. Vita etiā p̄x
 imi t̄phat infamat. Ut mi
 nuendo bonū qd̄ in eo ē. vel
 augetendo malū si qd̄ ē. vel
 fingendo malū qd̄ in eo nō
 est. P̄mū quidē malū ē.
 secundū peius. t̄ciū pessi
 mū. Et hec ē bestia quam
 vidit p̄pha daniel cū t̄phati
 ordine dentū. que multos
 p̄plos deuastabat. Et hoc
 quare? Quia eo minus
 pecc̄m detractionis vitat a
 pluribz. quo min⁹ peccatū
 mortalis culpā ab ignora
 tibz habe putat. cū tamē
 multo ḡuius sit sine culpa
 primū infamare. q̄ furto
 veste ei⁹ auferre. Et hoc q̄
 dē multa. illud vō ponderat
 pauca. **Quid** rei videtā
 horribile valde et mirabi
 le vidi. Noni ordie nō re.
 noie nō actibz sacdote. hic
 in tantū vicio lingue deditus
 erat. ut potius de se pessima
 mēret. q̄ nō socios vel co
 habitates sibi c̄mibz ifama
 ret. **Hic** ante mortē raptus
 in furia. tanta in se debacha
 tus ē cede. ut p̄pis dentibz
 linguā maliloquā laniaret.

et palam timetis ostendit quia li-
gna sua dolose egessat. et ve-
nenum aspidum sub labiis eius.
quasi sepulchrum patens ostenditur
illius fetore terribiliter anhe-
laret. **Capitulum xxxvij.**

Non solum ab odoribus
feris. verum etiam a
fetidis herbis mel-
lis alimentum trahit. Et dicitur
tamen bonis odoribus delectatur.
et naturaliter fugiunt fetida. Sed
in eis propter mellis bonum ad
tempus utiliter demorantur.
Et hoc est idem quod paulus dicit.
Dicitur probare. quod bonum est tene-
re. Per odoriferam intelligimus
opera bone fame. et per feri-
dam opera male fame. Unde
apostolus. Bonus odor christi sum-
mus deo. Aliis quidem odor
vite in vitam. aliis odor mor-
tis in mortem. Augustinus
super eodem verbo dicit. Dicitur
quondam illud preciosissimum
unguentum fracto alabastrum.
odore domum replevit. Ita
et apostolorum opinio bonorum
fractis eorum corporibus per vir-
tutum. quasi suavissimum ho-
locaustum domino. ecclesiam to-
to orbe respicit. Et hoc quidem
aliis insipientibus fama vi-
te in vitam. aliis insipientibus
fama mortis in mortem.
Tu autem apis fidelis anima. de-
lectare fame operibus odoribus
bonorum. qui tibi in mutua

collatione de bonis et edifi-
catoribus vobis. os sapientium et
odoriferum reddat. per quod edifi-
cet proximum. et cor mundatum
spurciciis inutilitatum faci-
ant. quo magis ad desiderium
collium et nos eius suspirium
excitet. Gratius tibi sit quasi
fauos mellis et lactis dulce-
dine. lingua tua et labia dis-
tillare. quasi amaricare ventre
tue memorie. et felleis re-
cordationibus ad vomitum pro-
curari. Illud vero quod textus ap-
te subiungit. quasi licet fugiant
naturaliter fetida. in eis tamen
propter mellis bonum ad tempus utiliter
demorantur. sic intelligi debet.
quod non solum in bonis hominum
actibus proficiendi occasionem
sanctam animam sumit. verum etiam in
malis. dum in hijs videtur quod
iuste displicet. et in illis imitatur.
quod bonum videtur. **U**ndimus
et valde dilectum et familia-
re habuimus nobile philippum
militem de monimantur vite per-
fectissimum virum. In quo illud
memorabile frequent aduti-
mum. quasi totum tempus suum vel in
oratione ac deuotione continua.
vel in sanctis colloquiis expe-
debat. Nouerat enim multos
valde religiose vite viros
ac feminas. quorum in grege. lu-
bardie. burgundie. punitie.
gallie. flandrie atque brabantie
partibus conversatione querebam

Admodum
nulla opa
quoniam et
um mrope
recedit. ut
loni turbid
ano efcus
gati. In his
mymoloz
offerta. ubi d
peritum pfer
ng et purg
les ou oes ge
et pmpue re
m si mndm
hor quo con
vel hnt qd ut
cessive sing
remoy op
mura p
fr qd hnt p
nnti uia
e cu rcaflu
dus et rcler
n rca pume
ra frntu rcc
dant qd m al
dno rca em
mala fentia
n. Et hoc e qd
d rca m p
m nō m p
d hnt rca p
fue et p m
guc. ne f m
quere rca m
Qui p m p
res rca m p

Admodum
nulla opa
quoniam et
um mrope
recedit. ut
loni turbid
ano efcus
gati. In his
mymoloz
offerta. ubi d
peritum pfer
ng et purg
les ou oes ge
et pmpue re
m si mndm
hor quo con
vel hnt qd ut
cessive sing
remoy op
mura p
fr qd hnt p
nnti uia
e cu rcaflu
dus et rcler
n rca pume
ra frntu rcc
dant qd m al
dno rca em
mala fentia
n. Et hoc e qd
d rca m p
m nō m p
d hnt rca p
fue et p m
guc. ne f m
quere rca m
Qui p m p
res rca m p

lustrauerat. Quorum virtutes
 mores et vba. cum miro fer
 uore et desiderio referebat.
 et ad meliora per horum mentes
 audientium excitabat. Et
 auditores suos et collocuto
 res mira oris gratia compelle
 bat. ut sibi aliq̄ dignum re
 lati quod audissent vel vidis
 sent in se vel in dicto ho
 mo. exponere dignaret. Et
 hec quidem vult quod credi potest
 in eo tantam deuotionem. tam
 in leticia et tantum deside
 rium excitabat. ut istis solus
 viuere nederet. Si quod vobis ex
 talia eum audire contingeret.
 qui esset in capite percussus cum
 mira anxietate spiritus facie
 auerteret. Nec frustans est
 fructu oris auribus bonorum sci
 litz que libentius percipit et au
 diunt. cum enim deus miro modo
 remunerauerit etiam in presenti.
 Dixit enim habuit de omnibus pa
 ternis bonis necessarium
 vite victum. Et tamen octo mo
 nastiorum castriensis ordinis
 fundator extitit indefessus.
 exceptis congregationibus be
 ginarum. quas usque ad quinquaginta
 milia in diuisis locis et eo
 amplius. in christi seruicio man
 cipauit. Ecce quid sit bo
 nis bone fame odoribus de

Qlectari. **Capitulum**
 Ina muni xxxviij.
 dicitur circa eas

Admoliunt omnia in medium.
 nulla opera spurcite latent.
 quin et extrema operanti
 um in se ponunt. ne longius
 recedant. ut agesta in unum
 locum turbidis diebus et operum
 ordo e foras efferant aggre
 gati. In his verbis notant
 capitulorum notitia et celebris
 officina. ubi debent excessus
 peccatum proferri. accusari. cor
 rigi et purgari. Conuenia
 les enim omnes generaliter debent
 et precipue renouatas ut mi
 ra sit mundicia circa eos. Et
 hoc quod conuenientius sit
 vel fiat. quam ut in medium
 excessus singulorum qui ex
 tremam operantium salutem
 mutua proferant. Et sic
 fit quod scriptum est. Salutem
 nostram in uice operum. Multum
 enim remissius. misericordius
 diuis et tolerabilius in pre
 senti coram paucis et hoc co
 ram fratribus corrigi et emen
 dari. quam in illo horrendo iu
 dicio coram omnibus bonis et
 malis sententialem condempna
 ri. Et hoc est quod dicit apostolus.
 Si nosmetipsos diiudicauerim.
 non utique iudicauerim.
 Sed heu timeat parum quilibet
 sue et peccantem veretur ar
 gui. ne sibi a sociis cum per
 tauerit talis refundatur.
 Qui potius gaudere debe
 res argui cum peccares. et

dixit decano electo. Nondū
 adhuc ut credo archidpaco
 natū aut canonia resignas
 tis. Cui electus. Nōdū inqt.
 Et decan⁹. Duxite ergo et
 satisfaciat is ecclie. et doctū
 ad disciplinā corā frīb⁹ p
 pate. eo q sine veste nup
 tiali chorū cū canonicis
 introistis. Nec mora. sur
 gens et p̄bens electy ves
 tes exiit. et a manu decani
 validissimā disciplinā acce
 pit. Quā acceptā. electus
 vestib⁹ remditus exeret se.
 et decano cū maxia oris q
 cia corā oībus dixit. Grās
 ago et patrone remēsis et
 clehe. et p̄issime genitrici.
 q̄ te talē hic in regimie de
 linquo. Hic magis diliga
 locū istū. et in sede ista dig
 nā semp veritatis memo
 riā venerabor. **H**ec dicens.
 archidpaco natū et canonia
 resignavit. Et in se versi
 cavit illud vulgare p̄biū.
 q̄nto caput alcius. tanto col
 lū mollius. **M**ure enī dez
 nobilitatis resiliendū hū
 litatis mansuetudinē remol
 litū. Ego at̄ q̄ntū in re nar
 tata conicio. nō minor
 recto exēplū v̄tutis relin
 quit. q̄ in cōstantia p̄ces
 serit corrigentis. dū nobi
 lis et electy i p̄esule cor
 rectionē pualidā tū patie.

culpe cū paciā et hūilitate
 sustinuit. et ille etiā in tā
 to viro iultū ire nō ptulit.
 qd nō correctū alijs i tū
 nā fore futurā p̄vidit.
Caudi iterū qd idē decan
 nis de filio sororis sue e
 gessit excedere. **O**b amore
 et reuerentiā dicti amūculi
 sui canonica p̄benda i at
 trebateſi etiā clero ē liba
 lit collata. **P**ost tēp̄ aut
 ipse clerico p lapsu carnis
 punit⁹. p annū suspēdit⁹
 a p̄benda. **I**nde casū accidit.
 ut decan⁹ ei⁹ amūcul⁹ ad ci
 uitate attrebatēſe caussis e
 mergentib⁹ deueniret. q̄
 honeste ut talē virū dece
 bat a canonica ē receptus.
Narrat etiā ei excessū ne
 potis a socijs penāq̄ infle
 ta ut canonica portione
 vno āno caueret. p̄mptūq̄
 eē caplin. pena libalit⁹ re
 laxare nepoti. h̄ p eo p̄ces
 fundē dignaret. **E**t ille.
Quare nō inqt. **F**ili⁹ sor
 ris mee ē. **C**onvocato ergo
 caplo canonicoz dixit. **N**e
 pote meū excessisse p̄cem.
 et iuxta cōsuetudinē ecclie
 p annū nup̄benda punitū.
Ergo vos. ut i meū arbi
 trū ponatis hāc noxam.
Nec mora. cūctis ānuē
 tib⁹ leto vultu. emt enim
 clerus de bonis socijs illis.

quorum nec vnus ut vulgo dicitur
vniq[ue] benefecerat. de cuius
subiicit dicit. Vestri gra-
uos d[omi]ni mei carissimi nota
nepotis mei in meum arbit-
rium posuistis. Comendo q[ui]
de et ap[er]to consuetudine ves-
tra. q[ui] p[er] annum lubricos i[n] car-
ne punitis. Isti anno q[ui] ne-
pos meus a vobis i[n] p[ro]be-
da punit[us] e[st]. alteru[m] animum
addo. ut duob[us] annis o[mn]i be-
neficio careat p[ro]bendali. Et
si quide[m] medio t[em]p[or]e se cor-
rexit. tali modo ut digne
restitu[m] mereat. v[er]o in hoc
anno benivolentie largita
u[er]o. Binavit ip[s]o facto q[ui] ma-
le se gesserit. ut nu[m]q[ui] ad
p[ro]benda vel gremiu[m] huius
eccl[esi]e i[n] p[ro]petu[um] admittat.
Nec ut audire canonici.
mure i[n] verbo edificati sit.
et tanta v[er]itate decani p[er]
tota[m] Italia[m] vulgauerunt.

Capitulum xxxix.
Arit aggreffate
suauiter cantat.

Quid at de cantu ap[er]to ad
laudem xpi scdm h[er]em ac-
ciderit audiam? Nar-
rante i[n] viro sc[ilicet] abbate
quoda[m]. audiuit quoda[m]
paup[er]em ho[m]ine[m] i[n] subur-
bio ciuitatis cui[us]da[m] aluea-
ap[er]to maximu[m] nu[m]m[er]u[m] habu-
isse. Cu[m] frequetius paup[er]
apes sollicit[us] uisitar[et]. p[ri]mu[m]

adit[ur] eas i[n] die sepius mi-
ra alacritate i[n]u[en]it. et postea
cu[m] curiosius indagaret. sep-
tius i[n]te[m]polare contentus. nec
illis r[ati]onandis abis ope-
ra dare. Nec diu post her-
cu[m] casu nocte media surrex-
isset. vidit sup[er] apes totum
aere illustrari. et cont[ra] consue-
tudin[em] o[mn]i ap[er]to. apes ip[s]as
i[n] nocte cantib[us] modulari.
Stupefactus ergo vir et rem-
frequetius p[ro]bas ad ciuitate[m]
ep[iscop]i cu[m] suo p[ro]bro uenit. ut
tat de ap[er]to q[ui] agat. Nec
mora. p[ro]p[ri]a i[n] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
uentate exploras. sicut ei
dictu[m] fuit inuenit. Co[n]tra
to ergo consilio p[ro]bis uiris.
et euocato p[ro]lo ciuitatis. q[ui]
i[n] alueari sit aggreffat[us] expe-
riri. Et fracto vase inuenit
i[n] modu[m] p[ro]p[ri]is eburnei
vasculu[m] ex cera candidiss[im]a
i[n] fastigio aluearis. et i[n]
eo sacramentu[m] corpus xpi.
cu[m] ip[s]o uo. ap[er]to choros i[n]
modu[m] phalagaru[m] celestiu[m]
extubias celebrates. Sbla-
to igit[ur] validiss[im]o clamore
cu[m] lacrimis corp[or]is i[n] eccl[esi]a
detulerunt. et i[n] loco ubi i[n]
uentu[m] est i[n] remediu[m] lague-
tu[m] inuicabiliu[m]. oratoriu[m] co[n]-
struxerunt. Cui[us] i[n] narra-
ta ubiq[ue] terraru[m] fama celebs
vulgauer[et]. duo fures rei p[ro]
territi nouitate. sponte

fessi sunt. q. in vicina ecclia
 corp⁹ xpi cu pixide regere
 a capisset. et veteta pixi
 de sacramtu corpis xpi m⁹
 tiseunte sub alieari p^octo
 in fuga sceler p^octisset. Sic
 ergo motuit. si tñ dia pt e
 na breuissie in volatilibus
 api. panis ille viuus quide
 celo descendit et dat vitam
 mudo. et hoine crede monu
 it vitati. que dicit. panis
 q ego dedero caro mea e
 p mundi vita. Et quide suf
 fices mao e hui⁹ p^octissimi
 ni sacramti. ista vitas at
 testas que fallē nec falli
 pt. qm et hoc manifestissi
 mis miracul⁹ ena raris te
 pibz nō cessauerit p^obare.
Copidū diuacese aplū
 et magnū e int⁹ carniatu
 a dertis vie. et atrebatu
 nobilissias ciuitates. Hic
 i ena canoicoz s^o amati
 epi. cu sacerdos in pasca rō
 nato populo. corp⁹ xpi sup
 nuda terra stupid⁹ iuenif
 set. et flexis genibz elena
 re reptas. mox p se i ae
 ra sublimati. pammiculo
 quo fectos digitos sacerdos
 derigere solet mhesit. Cla
 mias ergo pbz canoicos vo
 mt. Accurrut illi. spectat
 i p^ono corp⁹ viuificū in
 specie venustissimi p^octi.
 Et mox conuocato p^olo ad.

spectaculū pntat. et idif
 fenter nulli tanta celitus
 visio denegat. Hec cu au
 dissefama vulgare. veni i
 opidū qd p^octi. Accessiad
 decanū ecclie cu optime
 notus era. petij vide mira
 culū. Annuit ille. p^octit ut
 fiet. apta e theca. conuirt
 populo. Mox ubi p^octis
 reuoluit. clamāt oēs. Ecce
 ia video. ecce cōspicio salua
 tore. Itaba ergo attonito
 nihil vides. n tantū spe
 ac panis albissimi. Nichil
 quide in cōfatus quare sa
 crosan corp⁹ cu cetis non
 vident notau ista mecu
 volueba. cu ecce vidi faci
 em i mensura etatis plei
 tudis xpi. spineā coronā
 i capite. et duas guttas sa
 gnis de fronte ex utiqz pte
 nasi p facie descendentes.
 Mox igit genu bz flexis.
 cu lacrimis adorau. Burges
 at nec conā in capite nec
 sanguine vidi. s facie hōi
 nis sup effigie honoratā cō
 uersā ad dertiz. ita ut vix
 dexter oculus videri posset.
 Nasus erat admodū log⁹
 directus valde. supcilia ar
 tuata. oculos simplicitios
 et demissos habebat. cesa
 rie longa sup hūeros des
 cendente. barbā intensā.
 et sub mento curatā. sub

victu extirpata. iocundiffi.
oris eructis pte menti nu
das ppe a pilis malliculas
ut i iuuenibz appare solet.
q barba a puero mirerit.
fronte lata. macilentas ge
nas et collu longu. cu capi
te parumper inflexu. Hoc
scema hic decor benignissi
me faciei. Ea aut diuersi
mode unius hore spatio ui
de solebat. Alii at in cruce.
extensu. alij q ad iudiciu
veniente. pleriqz et ex mis
na pte sub pueri forma.
Cv scm at et q mitoru
sit missa audire cotidie ul
salte cu se facultas obtule
vit. exemplis manifeste oste
dit. **S**acerdos quida de da
ria andreas noie. ut frus
daqz boni et bti viri de or
die pdicator. cu eo de pa
nsuis remeans. ctissima
relaxoe didici. cu muerne
is suis rram sancta peg
nus aradiuit. Cnsuo ergo
mari in vigilia pasce vene
rit in iherusale. et sumo ma
ne recede voluerit. Quibz
sacerdos dixit. **P**rossim dies
e pasche. et locus resurrex
tionis dnice e. Iudicatis
pus missa. et eucharistia
sumite. postea recedem.
Abnuetibz oibz et recedeti
bz. sacerdos remansit i urbe.
et dicta missa. factorqz pra

dio. solus cepit insequi pre
cedentes. **Q**ue ut attingit
quida in equo sedes. quid
e ait q solus pperas peg
nus? **E**t ille factu narras
har mgt de causa solus a
socijs su relict. **T**uc ille. **A**
rende mgt retro me. **E**t il
le sic resides obdozmiuit.
Cum vespam vo cu eu
gilaret et trispicer ubi
cet. dixit illi ductor suus.
Potes ne cognosce locu istu.
Et ille p timore maximo
vix respode vales. **V**idet
mgt michi dne. q ecclia q
ante nos e. ecclia mea
e. et domus her pria in q
mansi. **C**ui ductor ei. **H**ic
tibi videt. **E**pm glorifica.
tui sacramenta venatus es.
et quoz causa in pegrinas
terras solitudine no horru
isti. **H**ec dices. subito dispa
riuit. **S**acerdos at diuina su
is oibz narras magnalia.
qd secu actu eet p regressu
socioz postmodu zphavit.
At quonia in dubiu pli
bus venire posset. qualis
sub breui tps spacio i g
ui corpe p tot maris et t
re tetus hic trnsire posset.
excepto euidenti exeplo
abbatuck. p parua diei
hora in babilone de uide
a trnslati. miraculu asile
qd diebz nris in brabatia

congruit. qd nulli qui hoies
 nouit dubiu ee potuit refe
 rem. **C**hino circiter ab in
 minatoe dni millesimo du
 centesimo caodemo cu crux
 insmarina pdicaret ubiqz
 fere itaru. erat vir i braba
 na iestimabil scitatis. qui
 desideriu longu habuerat
 terru in qua steterat pedes
 xpi peregrin muisse. s. re
 mirari a coteplatoe dina
 i corporali exercitio uebat.
 In orone at existes in vi
 gilia petri ad vincula clau
 so cubiculo astitit illi cu in
 genti luce. erat emi nox. a
 gelus dei dices. **D**idit dñs
 ingens desideriu tuu te vel
 le iusse tram sciam. et nuc
 ad hoc mictor ad te ut tuu
 desideriu copleat. **H**ec di
 cens angelu hoiem raphē
 dit. et i una nocte ad oia
 loca spectabilia tre sce mis
 tulit et retristulit eadem
 nocte. **V**idebat at illi ipsa
 nox oi die lucidior. ita q
 oim ciuitatu gallie. burgu
 die. libardie. tuscie. et tre
 sce loca et disposiōes et si
 tis hys qui tras nouerat
 ppiissime designaret. **P**ost
 modu vo factu e. ut hortu
 tu quoru da deuotoz vicoz
 quibz her negare no pote
 rit. cu illis cruce susceperz.
 et eoz dux fierz in tra scis

planos p viaru demōstra
 tione cunctis ondet q neq
 quap mendax s. verus dei
 nūcius qui eu duxerat ex
 titisset. **H**ic vir beatiss. post
 ip reuers. e ut vidit qa in
 honore haberi cepit apud
 iuucaneos suos. dulce solu
 natalis pie deligt. et usqz
 in fine vite in alienis pribz
 sce vixit. **I**n hoc miracu
 lo questio difficilis orit. quō
 vir iste momentanea visio
 tā diuisimodas viaru dispo
 sicioes retine meozit potu
 it et docē. **E**t sic solui potest.
Epyonie tpa recess. habet.
A neo aut vrbe gallie atqz
 germanie remotissimi sut
 recess. **D**is ergo eas semel
 acceptatas vias ad nidos
 aūo redire docuit. **D**is in
 qua. n nature sagacitas?
Eo igit natura hor et ds
 nature potuit. et rre plus.
De factissimo at dñici cor
 pis sacmēto nacta occasio
 ne loquedi. qntu pccm sit
 indigne spiciētiū. excepta
 bti pauli solidissima vitate.
 miraculu subsequēs demōs
 trabit. **P**rope villa i q
 natus fuit. sacerdos lubricus
 et inuidus fuit. **E**t olim
 quide cu inuidis mulieribz
 pane illu legale sabbati
 signante huc pane vinn.
 ede non licet. infelix ille pbz

66

at responsorio. *scm* est sile
 tiu angeloru. Prior aute
 inchoato. te deu laudamus.
 matutinas cu suis laudibz
 yfererit. Quibz dictis. qd
 singultus qd lacime. qd sus
 piria i recordacoe suavis
 simi modulamis ab pmo
 pectoris ediderit illi qtu
 or beatissimi. no est nre
 possibilitatis euolue vel
 effari. bz in eis xpletum
 plane potit credi. et reli
 que cogitacoe die festum
 agent tibi. Horu saluz du
 os noui. porre et robertu.
 dictu roquinaru. retoru
 noia fare noia fare non
 potui. De vocali etia lau
 de angeloz. istud quoqz mi
 ragulu atigit. qd subiungo.
Camera bre marie mo
 nasteriu e monialiu ordis
 cisterciensis i brabantia iux
 bruxella. In hoc loco mpel
 lanu erat godofridus noie.
 deuoty nimiu dilassimus
 michi et notus valde. Hic
 duo rupture visceruqz cru
 ciatu anis ferme qtuordec
 a tribulatus. nuq a poi
 tate tu et salute hoim
 quiescebat. Contigit ergo ut
 ipso morte subita an nocte
 media inrepto. melodia
 tantu mirabilis angeloru
 qd de loco ppe ecclesia audi
 ret. Quo tantu attonit

vigil mirabat. qd couentus
 solito tepestiuus surrexis
 set. et cu eest solepnitas
 sci. qua feriata nocte tam
 insolitis vocibz et cōretibz
 efferebat. Non em suspi
 rari poterat aliunde ee ca
 tu. nisi a monialibz in tra
 choru. Ergo ubi cantu ille
 cessauit. horologiu recedit.
 campana pulsata e. et sic vi
 gil cognouit pmo qa cantus
 celestiu. no monialiū fuit.
Mane ergo inuento mor
 tuo. oibus patuit. qd i exitu
 sci viri angeloz exercitus
 tantis tpidiis exultauit.
Hec de cantu xpi ad leu
 in laude et gloria corpis
 xpi. necno et de cantu voca
 li spūu angeloz satis qd
 dicta sufficiant. **H**ic de ca
 tu spūali apu fidelū dis
 seram. Cantu et laus vo
 calis a pūbz instituta. ab
 ecclia frequētat. unde sep
 te horas canonicas a vbo
 psalmiste tenem. qd dixit.
 Hepties in die supple na
 turali. q est dies et nox.
 laude dixi tibi. Et illud.
Oes gentes plaudite ma
 nibz. iubilate deo i voce
 exultacōis. Cantate ei et
 psallite ei. narrate oia mi
 rabilia ei. **H**ic quide can
 tus et laus vocalis inuit.
 De quibz augustinus in libro

professionū dicit. **F**leba autē
uberrime ī vnus et cātus
suauē sonātis ecclē vocibz
vehementer affectus. **V**oces
igit ille influebat auribz
meis. et eliq̄bat vitas in
cor meū. et fluebat lacrimē.
et hū in erat cū eis. **G**al
lia vulgari puerbio uti
tur et dicit. **B**oins vins
grase lacrimē as oels maime.
Ud latine et si nō eq̄ sic
dicit. **B**onū vinū. pūfue
lacrima ducit ad oculos.
Credo ergo q̄ illud vinū ex
ultationis in canticis qd̄ in au
gustino patuit. lacrimas tā
pūgues extulit. de vasis op
tūnis pūinabat. Et ideo q̄
roze celesti fecundatū mūdo
sublimius intonabat. **S**ed
heu nūc corruptis doleis
accessit vinū. et abhōmā
onē potius puomat q̄ de
uotionē. **D**ū enī q̄s sine de
uotionē formare voces nū
tit. in mentibz audietium
deuotio dissipat. Et ī va
nū extius clamātis lingua
laborat. n̄ spūs artifex cor
intz tangat. **U**nde ī gal
lia meozabile qd̄dā circa
temp⁹ philippi regis acci
disse refert. In quadā ec
clesia iuentuali canonicū
vū secularū p̄cipua facti
cūm sda festinitas agebat.
In xpletorio at̄ int̄ p̄ nō

et credo. ī spōsoziū illud. in
pace ī idipm̄ clis cātātibz
et discātanibz. statū ubi se
cūdā repetitionē post glā
finierūt. et symbolū fidei
credo. sub silentio dūcē cre
diderūt. vox celestis oibus
audientibz dicit. **N**ullus ē
exauditi nisi rancis. **D**ū
pefacti ergo oēs. adūterūt
despectū quēdā cū voce
lufubzi et discordati ī ā
gulo astitisse. nec eū aliq̄s
ambigebat sup̄ quē vox
descenderat extitisse. **C**ū
tū at̄ malū sit in psalmo
dix et cātus spūalibz dor
mitare. euident ostendā.
Erat monach⁹ ut me le
gisse recordor. qui ad ma
tutinas frequētissime dormi
tare solebat. **C**ontigit aut̄
ut eo nocte quadā ad ma
tutinas ī choro in laudi
bz dormiēte. videt ī sop
nis demonē terribim̄ cū
pice in patella hquata.
monachos singulos visi
tare. et dormientibz q̄bus
dā offerre ferreū coclear
pice plenu. **A**d se vō cum
veniss̄ demonū et cocle
ar feruēs ori dormitatis
offerret. retracto subito
capite ad accubitū sedū
cui iniebat offendit. et
lesus euigilās. se sauciū
et vulneratū inuenit. **I**n

maduitit ergo sequetur in
facto. quoniam negligentia tra
horas diuinas domino displi
cet. et quoniam ea demonibus
uplacet. **U**nde etiam acci
dit quod per illas que vere noue
runt audiunt eadem de que su
pius fecimus mentionem de ar
gensoles venabili abbissa
Lu demon neque oes in con
uentu moniales somno fal
lacie delusiss. et nulla eam
ad matutinale officium eui
gilass. illa demone cacha
nis uidentem oibus uisit.
et filia prece ad dominum eum
uisibile multis ostendit. In
uicinis singulis in metu per
negligentia pena. et de
terrore et astucias diaboli
reddidit cautos. **P**rimul
ergo apes fidelium aggre
gare mente sequetur et vo
ce suauiter cantet. ut in au
res domini sabaoth dulcat mo
dulent. et mediantibus au
tibus uenient deuotio in me
tibus fidelium exaltet. **C**a
liber plin xl.
H gratia miram
vocis suauitate
Eid enim gratius quod suau
us laude dei. **B**edim au
gustinum. ingitudo peram
maxim diffinit. ergo utus
maxima ingitudo. **I**deo oes
psalmodia et cantu. in lau
dis gloria terminam. **D**u

+ qui impedire semp mittitur
diuini officium. cunctas

nato ad redemptionem omnium in
betlehem saluatore. gloria
in excelsis deo et cetera age
li cantauerunt. ut per pace mi
tra danda hominibus. laudis om
nibus maria preberet. **U**ni
et gratia miramque uocis suau
tas replatue aie menta
lis uobis possit intelligi.
qui per magnitudine celestis
gaudii conceptus intus. n
sileni per nec exprimi. **E**t h
tuba dicit uibilia. que lata que
de intus et capax est. **S** lo
to ubi ori dicitur. angust
tat. **C**hu mori tuba in tra
bante peribus moniale uidi.
que ubi de iocunditate aliqd
etna et celestibus gaudiis au
diebat. rapiebat in spiritu.
et tunc ad hora paululu
quiescit. inuandescere u
vultu. et clausis oculis in
miris uocibus uibilia emit
tebat. ut nullum melos mu
fici. possit eius dulcedini
sparari. **E**t tunc quidem so
nus nulla articulata vo
ce penitus premebat. sed in
pectus et guttur armoni
a illa mirabilis resonabat.
Hec est illa de que dicit beatus
simon augustinus. **R**eplatoris
spes. que rapit oem animam
tanto desiderio sui. tanto
ardentore. quanto mundiore.
et tanto mundiore. quanto ad
spualia resurgente. et tanto

[Redacted]

ad spūalia resurgētē. qm̄
to carnalibz desiderijs et
frenis affectibz moriente.
Ad hac beatissimā atem
plationē ipse glōsus augu-
stinus rapt⁹ fuit. cū sicut
bñs possessorius calame-
sis ep̄us de eo testat. sine
ullo cibo potu ve in atem-
placōe celestiu t̄bz diebus
et noctibz annuis pmanet.
De seipō quoq; i libro cōfessi-
onū apte testat dices. An
qm̄ intromittis me in affec-
tū multū musitātū introz-
sus. ad nescio quā dulcedi-
nē. que si p̄ficiat in me
nescio qd erit. scio q vita
ista nō erit. b; recado in
hijis erūpnōis ponderibz
et resorbeor solitus. et te-
neor. et multū fleo. et ml-
tū teneor. **U**t ee valeo
nō volo. illic volo nō va-
leo. miser utrobiz. Est at
gaudiu qd nō dat ip̄ijs.
s; hys q te gratis colut. q
en̄ gaudiu tuūpe es. Et
ip̄a ē bñ vita. gaudē de
te. ad te. p te. ip̄a est et
nō alia. Cui at putat
ē aliud gaudiu. sectant
illud. nō tamen vep. In
voabz igit mentalis iubi-
li gratis eris deo. graty
angelis. nec mirabilius
aliud s; celo. n̄ iocūdius
potis expiri. **Capitū xij.**

Habet p̄natimō
silia. Et hoc scdm
salomonē. erit sa-
lus. ubi multa silia. Cōr
in deuteronio moyses in
cantiōis de reprobis dicit.
Gens absq; silio et sine
prudētia. **O**jobias filiū
sui instrues v̄bis dicit. Cō-
siliū semp a sapiere req̄re.
Stultū est enī volūtati p-
prij motū iniri. Et p̄ hoc
salomon diligēt animo
nuit dices. fili sine silio
nichil facias. et post factū
nō penitebis. **C**onsiliariū
at habe illū qui prudus
et discretus ē. et cui sciam
et vitā tuā in oibz reuelaf
ti tutissimū. et iustū ē n̄
oem hoīem inducē in do-
mū tuā. **U**n̄ in puerbis.
dicit. **C**onsiliariū tibi sit vn̄
ex mille. **Q**erat vir bon⁹
s; simplex valde. sicut in
dubitabili relacōe p̄cipi.
in fruibz galliarū. cui dya-
bolus in spē et visione a-
gelica frequētius appare-
bat. Cui et dixit. Quis
quidē volūtati fluctu-
as. et qd facē debes igno-
ras. In hoc ergo miss⁹ sū.
ut meo regaris silio. et
cōsiliū aliud oē postponas.
Quacūq; at hora p̄vidēs
me. silio meo et sincera visio-
carebis. **N**ec mora. ubi

primum quod dicitur in
capitū xij. ubi

et no habon
re phis
ff. comen
latus argu
cōsiliū p̄
nā rep̄o
solum est. et
temporē
A
quāda noma
fudimentes
im des mal
quid dicit d
mōi sū. s; q
fuit des exp
in bonū. s; p
sūon et a
pudē p̄
nō m̄on d
at p̄on fide
q̄ p̄on sū o
habet et dno
fuit sū nō m
am illa mal
mōi ordam o
voto. tēnq; v
m̄i ordam est
nōc dat m̄
tū nostrū p̄
et futurū op
m̄i p̄on m̄
Erut quāda n
rē. q̄ valde f
vōp p̄i sum

miserum ille pactum cum
 morte sponsoit. visitat.
 serenat. illustrat. et in ta
 ta tranquillitate cordis que
 ut. et corpus. ut vix se ho
 mine int. hores. s. sup ho
 mines angelum estimat. Hic
 n. reptator astutus in fa
 liare sibi supbia p. nimia
 securitate horem extulit.
 paulatim cepit ei molliat
 blandiri. et p. hac tandem
 miser inclinavit. ut in omne
 marim p. corruet. et in
 corporee mortis papiao
 pinquet. s. misericordia eu
 dina puenit. et tali reme
 dio liberavit. Erat in via
 nia eu. v. saxax igneo.
 et exptus mlta. cui ille co
 fiteri cohueerat. p. usq. in
 laqueu dyaboli cecidisset.
 Hic ut vidit horem solita
 riu incede. et abstinere se
 ab oi societate bonoz. eu
 alloquit in huc modu. Au
 roz castissime. cui diu ia ve
 gans asilio. et mutatis ps
 timis moribz nec asiteri te
 video. nec loq. spualibz vi
 nis. nec pdicatione ecclias
 ticā frequentare. Videas
 ergo ne decipias temetip
 su. et in retri vis laqns dy
 aboli reptatoris. Et ego
 quide te simplice noui et
 facile. quo te solu puatim
 asilio callidus hostis elidat.

et no habens subleuatem.
 Ad cui vba mox ho rubo
 re pfus. credebat illi oia
 q gesta erat p spm patu
 sse. comotusq. et effus in
 lacrimis arguenti se totam
 cosciam patefeat. Nec mo
 ra. a reptatoe asilio eius
 soluto est. et p. asseques a
 temptatoe.

Capitulu
Empa. xliij.
Quoniam. Et in hoc
 diligens fidelium
 quirela notat. Un pauls.
 Credimentes magt tepus.
 qm dies mali sut. Mali
 quide dicit dies. no qua
 mali sut. s. qa mala i eis
 fut. Hos ergo redimim
 in bonu. si p. tanta duc
 sacdem et cura aut spm
 puidetie. malignatū cont
 nos mfidias declinam. Et
 at pleriq. fidelium qui i hys
 q pntia sut oculos aptos
 habet et claros. ea vo q
 futā sut no attendūt. Be
 ata illa aialia q vidit eze
 chiel oculata erat ante et
 retro. totusq. corp. eoz ple
 nu oculis erat. Quo plu
 tude dat intelligi. oem vi
 ta nostrā pretitis. pntibz
 et futuris oportē pinda
 crū spectioe mimmē.

Erat quidā nobil. adoles
 ces. q valde saxax igneo.
 regi pri successit i regno.

Hic accidit ut in regia ciui-
tate nudinis instituit. rex
cū sodalibz suis ad inspicie-
dos institores et res ven-
ales sollicitus creuaret. Et
uides horem grandem e-
tate sedentē in nudinis.
quē qd sit. si qd venale habe-
ret. **C**ui ille. **D**icor inquit
plus. sapiētia venale ha-
beo. **A**d hoc grauisus rex
et subades. bene inquit ut
iuuenē in regimie institu-
tu opetit sapiētia me ha-
be. tu at videas quantum
velis vende centū marchis.
Et senex. **U**nū inquit tibi p-
statuto p-rio dicit. qd si re-
nueris. optie p illud re-
geris et reges. **T**eme nil
loquaris. teme nil attep-
tes. nisi plus cogites quid
sequat. **S**i plus volueris.
addas et p-riū. **A**d hec in-
tur oibz concitatis in risu.
rex asideratus ubi p-riū
aduertit. et p-rio statū sol-
ui p-riū impauit. **V**erbu
at qd accepit. i suplimi-
naribz palacij et in men-
sis. i riphis aureis et ma-
nutevgis scribi fecit. **H**inc
postea successu tps rex
in sapiētia et v-ute p-ri-
ciens. instituit fortiter ai-
mū eripe pplm huile de
manu potentū. q a nobi-
libz tre g-ruiter p-riebat.

et regnū suū in oī iusticia
gubernare. **P**ro q nobiles
sui in seditione vsi. cū neq-
q in manifesto p-ri fauore
ppli cont eū auderet aliq-
atēptare. occulte insorem
quēdā p-rio aduxerūt. ut
regē in cōclau radendū
nouacula iugularēt. **E**rgo
ubi rex lota et adlentata bar-
ba se radendū exhibuit. dic-
tus insor i manutevgio qd
erat cū collū regis sc-riū le-
git. **T**eme nil atēptes. n-
prius cogites qd sequatur.
Et sup p-riū scle pauefēs
expalluit. et manū tremula
mor retaxit. **Q**uo viso rex
erexit. nec sine causa eue-
tū asideras. dissimulatē
rasore qī sibi hoc ex firmi-
tate atigiss. extendit ad pe-
nā. et veritate rei cū tormē-
tis extorsit. **H**ic ergo rex li-
beratū a morte v- didit.
q melior ē sapia cūctis opi-
bus. et oia que desiderat
hinc nō valent p-ri. **P**os-
sum? tū et ad iram p-ri
nosce tpa futuro. nō tū qī
ex nobis. s- reuelate illo
qui dixit discipulis suis.
Nō est v-ri nosse tpa vl-
momenta. q pater posuit
in sua p-riate. **S**i at hoc per
spm interius suggestēte. vl-
p sopnū in enigmate. vel
p cōiecturas. ut hōies sa-

gates ingenio de p̄tatis vel
p̄ntibz futurorū causas eli-
mit. **C**ōpū reuelate pre-
fatus fr̄ henricus de colonia
ordis predicatoz. n̄q̄ ip̄e
ordo ichoatus fuisse. sicut
p̄ ip̄m didicim⁹ futurū pre-
dicatoz ordine prognouit.
Habuit patrum milite se-
dulū in cultu dei i p̄tibz
theutonie epido montis
martis. **H**ic dictū henricū
iuuenē sagaxē vidēs eta-
te adultū. et optie ḡmari-
tis institutū. n̄sit p̄sius
ut dyalectica et artes cete-
ras assequer̄. **E**id ut sc̄m
ē. patruus eius defunct⁹ est.
et inmissū est ei⁹ studiū
ānis t̄bz. quibz i p̄ducto
epido scolas vexit. **H**is q̄
dem elapsis apparuit ei
patruus eius dicens. **D**ume
in remediū pene q̄ in pur-
gatorū crucior̄ iherosoli-
mitana cruce. q̄ in theu-
roma p̄dicat et t̄sfrcta-
bis. et exacto ibidē tpe cū
redieris p̄gens parisi⁹. et
iuuenes nouū ordine pre-
dicatoz. que intrabis. **P**au-
p̄tate eoz nō verearis. et
nō despicias paucitatem. qm̄
in salute multoz felicissime
ualefcent et coalescet. **A**d
hec v̄ba dictus cleric⁹ stu-
p̄fact⁹. sine vlla t̄bulēta
tunitate qd̄ iuss⁹ erat ag-

gredit. **E**t facta p̄gnante u-
bi iā redit et venit p̄sius.
inuenit ordine p̄dicatoz no-
m̄ in p̄tibz albigemū uicho-
atū. domūq̄ iā inceptam
p̄sius. et sine hesitacōe ali-
qua i puo post tpe ordine
ē adeptus. **U**bi cū ānis i
plimis deuotissime p̄fasset.
iterato illi apparuit patru-
us dicens. **A** pena q̄ c̄tuta
har te uiuante solutus sū.
Lu at ne cūcteris iterato
t̄sfrare mare. si te seniores
tui elegerit t̄sfrutendū.
Et hoc quidē cū dict⁹ frat̄
henric⁹ delatū habet. a ma-
gistro ordis et diffinitozibz
p̄uicialiū fr̄m. in t̄rā sc̄m
t̄sfrutiss⁹ ē. **A** qua postea
redies. tercioz a felicissimo
rege francie loduico in socū
p̄gnacōis sue ad t̄sfrā
vina deduct⁹ ē. **E**lapsedo at
tpe cū rediret. in via qua
reutebat ad gallias. felici-
morte defunct⁹ ē. **Q**ntū
at v̄o iste p̄dicatoz p̄fecit
in clero p̄sius. q̄ntū ve cō-
silio aut etiā alias ubi di-
uersis clericis et p̄lis pre-
dicauit. ad plenu posse ne-
munē arbitroz estimare.
Qū etiā hōies sagaci in-
genio futura p̄uideat. tali
exēplo p̄h̄abo. **C**omes
losensis in d̄fimo brabantie
ludouicus noie. phisicū

exptu valoe in comitatu ha
bebat. Qui cu p villa qua
da. iuxta quda chorea hret
infitu. puella queda pul
chra facie cu mira suavi
tate vocis choreizantibz p
cinebat. Qua quide comes
p hora nimis intuitu dili
gent. cu familia pntiuit. Et
cu stupente videt phisic.
miraris magt o comes vo
ce et pulchitudine pme
tis. magis ia miraberis
moritura. Dix vba xple
uit phisic. et clamor va
lidus i villa sublatus est.
Cognouitqz directis nu
is dicta pterterite morte
subita corruisse. Et nota
lector qz phisicu no credo
alias nisi vocis cantatus
vir indahtabilis. morte in
puella subita pognosce
potuisse. **Q**uissia ecia
brabatie nobile alexsam
anqz nobilissim henricu
ducem duceret. p phisicu
pris cu duas burgundie
pmonisse. ipa referete ag
nou. qz pmo coceptu vir
nato et baptizato pting
puaret. Ado vo debili.
catis postmodu letaret.
Ad quide euidetissime
vidi et nos. hoc forte phi
sicus potat pvide. cogna
ta qualitate et debilita
te matris. bpu aut pphie

ae ioseph sopnio. saganta
te hoies qzq. et maxime
demonos tpa pognoscut.
Sopnio queda immete
morte puidisse cognou. In
vna quide domo nos decem
sacerdotes et duo draconistu
dio dediti morabam. et spes
qz sine labe pta mortalis.
Vn ergo nrm visu sopniu
sic narrauit. Missa me in
sopnis celebrare putaba.
et ecce vidi sacmentu san
guis xpi in calice dce usqz
ad supfacie et effundi. Tunc
vni ex nris suspiras gnt.
dixit. Calix passione signi
ficat. Et nuc carissime ipa
va aiam tua ad teptatione
validissima vel ad morte.
Nec mora. secunda nocte ita
gnt infirmat. e. ut mori
subito crederet. Tercia at not
te quda ex sociis dictis ma
tutinis orare volēs. dormi
tare cepit. Et ecce vox ito
nuit et dixit. Vigila et ora.
Hoc cu tno fiet et tno dor
mitat. subito occidit fau
lus qui custodiebat egrotu
dicēs eu mortuum. aut rex
citabiliter dormiēte. Attoni
ti omisqz eram in domo cu
aurum. iuenim hoies mor
defuctu et verificatu sop
niu et interpretatione eius.
I mistio calicis psignatum.
Nota ergo in excitatoe dor

mutantis. quanta diligentia. quanta
 in orationis instantia. velut cum
 morientes demerita saluato
 ris. ut ab immiti insidiatibus
 calameo nro tueant in cur
 su. Multum ergo reprehende
 da e negligentia quorundam
 religiosorum. qui sine passione
 sine corde. sine intercessione e
 cia obsecrationis ope. ita vi
 detur frater. qui videret pecudes
 morientes. Et tales quidem ti
 me debet ne eis ideo iusto dei
 iudicio repeditur in fine. et sic
 auxilio destituti. a gustissis
 a demonibus arceant. In qui
 busdam monasteriis regulam
 approbabilis valde consuetudo
 tenet. ut iunioribus fratribus sine
 disciplina acerbissimas singuli
 cum inuocacione sanctorum accipiant.
 in pulsacione demonum. et sub
 sidio morientis. **Capitulum**

Predicatur. **xliv.**
 in umbra vetosorum. et
 tunc se tenet textis.
 Ad in umbra non tribulacio.
 et ventis non conatus demonum
 designat. Paulus quidem ad
 uersus se tribulacione erigi vi
 dens. a fratribus per murum in spor
 ta e dimissus. et sic in nomine
 domini manum proposita persequentis
 effugit. Et hoc quidem dominus in eu
 angelio suo voluit. Si vos in
 una ciuitate fuerit persecuti.
 fugite in aliam. Hoc nunc frater
 minores et predicatores in un

gare polonie regnis. et post
 ea tunc sancte pueris. irruentibus
 tartaris et torosonibus si
 mili racione fecerunt. Vbi de du
 ce quodam qui ordine predica
 torum intuerat. quodam memo
 rabile a fratribus referebatur. **C**
Dux quidam in ungarya po
 tetissimus relictis in principa
 tu filijs. ordine predicatorum
 intuit. Erat autem sufficienter
 lris instituta. et factus e e
 gregius predicator. et deuotissimus.
 Irruentibus ergo tartaris. et
 prope domum cum fratribus fugiente.
 petiuit ideo fratrem quodam dux
 ut in solatium dimitteret debili
 um propter se autem affectum senio.
 et etiam si non occideret a tar
 taris. se tamen in proelio mori
 turum. **P**missus ergo remansit
 in domo firmus. et amonitione
 dulcissima pauperibus et debi
 libus qui fugam inire non po
 terant ad paciencia confortati
 tis. ipse usque ad irruptionem
 barbarorum in oratione et lacri
 mus in ecclesia prius in modum
 crucis extensus ante altare
 iacebat. et sic ab ipsis est
 occisus. **P**recedentibus ergo tar
 taris. ad domum fratres reuersi
 sunt. et fratrem quondam duxem
 lateris terebratis manibus
 et pedibus atque confossis omnibus
 membris. et cerebro extulso
 de capite. coram altari ut
 dictum est iuenerunt. **Quo**

C.

scripsisse credit. Dauid post
 datus victorias psalmoz
 ynos in laudē dei tenuit.
 Ezechias et neemias post re
 uersionē in iherlm libros
 suos modius ediderunt.
 Ipe at dñs ihesus xps re
 motus a turbis. qñ ubi tba
 ibi turbatio. in mote disci
 pulis. et i cenaculo an pas
 sione spūalia pdicauit. Et
 et in signū quietis i studio.
 ipe theologus euāgelista io
 hanes. sup pectus ihesu sal
 uatoris incubens. fluentia
 euāgelij de ipso dñici pecto
 ris fonte potauit. nec non
 etiā eundē in parchmos i
 sula diuino nutu credim⁹
 relectū. ut ibidē sine ipe
 diuino apocalypsim. id est
 diuinas tenet visiones.
 et in eruditiōe ecclie studio
 se scribet que uidit. **Et** et
 quedā parū ante nra tpa
 in epātū leodiēsi bñissime
 vite mōm fuisse pcepim⁹.
 Cui cum opus quoddam
 theologici mchoasset. et
 ex clerus gñissimis psecu
 toribz ipe diuēt. tādē in locū
 solitariū diuina uolūtate
 trālat⁹ ē. et in eo ceptū o
 pus appente sibi paulo a
 postolo. et nra mīstite
 ppleuit. Ergo apes fideliū
 quibz deus sapie talēta uni
 sit. apparete die tps a pfe

cūtoibz mitiori. i rāpo scrip
 turaz puolent unūse. et
 ibi qd textus indicat i seque
 ter affigat. **Capitulu**
Procede xlo
 tes p rura redo
 letia. inhant
 floribz. et fugentibz ruiis p
 gramina. et herbis dulci
 bz iherentes. curiose satagūt
 redoletia experiri. Ecce q
 manifestissie apparz studi
 osozū delectabilis fructus
 in scripturaz scrutinio. Un
 dñs in euāgelio. Barutami
 scripturas. in quibz uos pu
 tans uitā eternā habē. Et
 notādū que sunt rura. flo
 res. ruii. herbe dulces. In
 textu enī hec qtuor distim
 giunt. Et pē in his qd sup
 titā scāz scripturaz assig
 nari spēs. Prima species
 lege atinet. sub q et diuise
 historie atinent. In scda
 specie pphē sūt. quibz tres
 libri salomonis. liber sapi
 ētie et ecclia stic⁹ iungunt.
 Tercia at spēs in qtuor p se
 euāgelioz libris. et hī m
 chū habet aduictū. In qū
 ta spē. actus aploz et e
 pistole cōpilant. In lege
 ergo rura redoletia sumas.
 et hic ē ager odore plen⁹.
 cui scdm uerba ysaac be
 nedixit dñs. hūc cū eodē
 ingrediaris ad meditādū

in agrū. In prophetis vō dul-
ces flores accipias. De quibus sponsus in canticiis dixit.
Uniber abiit et recessit. flo-
res apparuerūt in terra
nrā. tempus putationis adue-
nit. In euāgelis riuos fu-
gientes id est descedētes
p̄ gmina denotes. De quibus
in principio genesis dicitur.
Fons egrediebatur de medio
paradi. hoc ē xp̄us de cor-
de patris. qui dixit. Exiui a
patre. et veni in mundū. De
hoc diuini quatuor flu-
mina euāgelioz. q̄ orbem
irrigat uniuersū. In actibus
vō et eplis ap̄toz. herbas
dulces intelligas. q̄s dñs
in principio mundi tertia di-
e terrā germinare p̄cepit.
ut hanc virtute potētī. aīa
tū nostrarū diuersi mor-
bi. efficacissimē pelleretur.
Riuorū ergo. florū riuos
et herbas dulcibz inhēntes.
curiosius satagam. in sin-
gulis virtutis redolētias ex-
periri. Insistam. tñ p̄mo o-
rator et postea laoni. ut o-
rator p̄ueniat studiū. et
p̄parz intellectū. De studio
aut laonis angustinus loq̄-
tur dices. Nutri aīam tuā
lectioibz diuinis. pabūt ei
tibi mensā spirituale. De-
lectatio enī diuinorū eloq̄
ozū. dulcedo ē palato cor-

dis. Et dñi cū auditate p-
cipit. utilis ē si tenet. In
hac enī presenti luce nichil
puto iocundius potulo scriptū-
rū. quo oīa mella supant.
Homo timēs deū. voluntate
eius in scripturis sacis diligēt
inquirat. et ne amet cō-
mina. pietate māsuecat.
Duis enī affectus penetrat.
quo supra loq̄ntis nō acced.
qd̄ in daniele patuit euide-
ter. Quid aut plū de studio sa-
piē sentiat breuit videam.
Rem maximā p̄mittit tibi
sapiētia. ut te reducat tibi.
Tale tibi aīam statuas. ut
multe in illo artes sit. mul-
ta p̄cepta. multarū etatū
exempla. Nichil aut habē ad
qd̄ extiteris vel firmitate
aī tuē tēptes. s̄ in ocio iō-
tusso iare non ē t̄quilli-
tas. s̄ malicia. Magna et
spaciosa res est sapiētia.
vacuo illi loco op̄ ē. Non
dabit se in angustiis v̄tis.
laxū spacū res magna
desiderat. expellantur oīa
totū illi p̄ceptū vacat. Libē-
lū artū affectatio. molestos
v̄bosos. et t̄mpestuos et
sibi placentes facit. et ideo
nō discēntes n̄tia. q̄ signa
aīa didicerūt. Pro ergo p̄spi-
cēda ista sūt. s̄ p̄spicēda tā-
tū et breuit salutanda. Ta-
diu enī imorandū ē. q̄ diu

aum⁹ nichil age mai⁹ p^r. aut
 plus aliqd scias. h⁹ qd melius.
 Quid est quare estimem no
 futurum sapiete eu qui tras
 nescat. cu sapia no sit in tras
 sives tradit vbo. Et nescio
 an maior meoria sit. qm que
 nullu ext se subsidiu habet.
 Nos oia nobis difficilia fa
 cilu fastidio fecim⁹. Sufficit
 ad id nata qd possit. Que
 ris qd sit ap^lissimu spaciū
 usq; ad sapietia puenire.
 Cui ad illa puenient. attin
 git. No loq^lissimu curissie
 h⁹ maxm. No est qd iberille
 harem amittas iprobo lu
 mm. a tenebris pmo et um
 brosa pcedo. Dein pl⁹ aude.
 et paulatim clara luce affues
 ce. Eueniq; salutaria sunt.
 sepe agitari debent sepe ver
 sari. ut no tm nota sint nob.
 h⁹ etia p^ram. Dicens qd ap
 tet. et qd didisti agendo fir
 mes. Na qui didicit et facienda
 et vitanda pcepit. nondū sa
 piens ē. n⁹ in ea qd didicit. ei⁹
 aum⁹ tūstigiuray sic. Antiqua
 sapia nichil aliud qd facienda
 ac vitanda pcepit. et tūc lo
 ge meliores erat viri. Post
 qd vō docti tm p^rdicent. boni
 esse desierūt. Simplex illa et
 apta usus. in obscura et sol
 leute sciētia versa ē. docētq;
 disputare nō vult. Duplex
 aut ex causa valitudo. No
 simplia

multū ad fructū refert locū.
 n⁹ se sibi p^rter aum⁹. Ques va
 rant qd volūt. nemine res se
 quūt. Si vis ista quib; vi
 geris effuge. nō alibi sis op
 tet s⁹ alius. Beruue sapiētie
 libertas ē. mira leticia. et
 illuatio mentis. itegratio
 vera. et quies a tumultib;
 iocundissime serenata. **Q**uid
 adolescētē in p^rib; galie. in
 ordie regulari. hic scie tenu
 issime fuit et ebies ingenio.
 instantē tm posuit aum⁹ ad
 discendū. et studio scriptarū
 deuotius itūbebat. Habebat
 aut vsuetudinē ut eo reue
 late cognouit. qd semp oi ves
 pe post sedula oronē totius
 diurni studiū memor eet. et
 sic se in lectulo deponēbat. hic
 mox ut vole sōnu in excita
 tiōe firm de nocte aure capta
 bat. illa extrema recordatio
 laionis cū qua vespe obdor
 micat. ei in meoria veni
 ebat. et cū illa ad chorū
 ad matutinas p^rgens. clau
 sis oculis stabat. Apparebat
 at ei qd amplū. altū. loqu.
 et pulcherrimū palacium
 tota series scripturarū. et eā
 illa in hora ita p^rfectissime
 intelligebat. ut nulla ei e
 tiā difficillimarū qstionū
 insolubilis videt. s⁹ oia oc
 culta scripture qd qnq; digi
 tos i manu. lucidissime dis

cernebat. Si quoniam uel ad uitam
oculi oculos aperiret. uisio sumi
ebat. nec nunc pericula uisi
ois ipse si suffragaret tunc me
mor esse poterat. Reclusis autem
oculis. uisio repetere redibat.
Et erat illud in hac uisione
super modum mirabile. quod eo psal
lente cum cetis in nullo peni
tus uel strepitu uel ei ad
miranda dulcedine frustrabat.
Sed diuidebat quodammodo et
psallentis et streplantis miti
tudo. et utique fructu testima
biliter fruebat. Et hoc est quod
philosophus insinuat dicens. Una
quod admodum uniuersa mundi
facies in aspectu nostro uenit.
ita philosophia tota potest nobis oc
currere. pulcherrimum mundi spec
taculum exhibet. Profecto enim
omnes mortales in admiratione
sua rapet. et delictis huius que
uere ignorantia magna cre
ditur. paulatim per partes in
cognitione totalis ueritatis
facilius ducunt. **Q**uod et in
compania. quod dicitur in galliarum
prouincia. in monasterio or
dinis cisterciensis argensoles.
uidimus abbatissam. que sine
ulla lectura artis ymaginice
non solum libros theologie. ue
runtiam libros augustini de
trinitate plenissime intellige
bat. et difficilissimas questiones
eorum lucidissimis solutionibus
exponebat. Et hoc quidem

sicut uenerabilis robertus ab
bas vacellensis in retulit et
probauit. ipse fuerat a domino an
nis pluribus ante mortem. Nec
eade cum uideret quondam tunc
ceruici comitisse in panie dicit
blanche que monasterium funda
uerat cum gladio angelum im
minere. supplicauit cum lacrimis
domino ut comitisse preter. et cor
rectionis inducias daret. Cum
dominus. Diffinitura inquit sente
tia lata est. cum mori oportet.
uel te mortuam utrum gladii
feriens exerce. Et illa Felix
inquit mors. qua comitissa se
retina damnationis euadat. et
ego cupies dissolui et esse
cum christo. ab incolatu misere
carnis absoluam. Nec mora.
post hec uerba decubens. ad
potiora transiit. Et quod in hoc
facto. non illud christi maius
caritatis exemplum. **Capitulum**
Unus. **xlvi.**
patre limite clau
dunt. Et in hoc
unitas ecclesie et integritas
fidei designat. Ut enim dicit
sponsus in cantica. Una est co
luba mea. eius ecclesia sine
ullo infidelitatis felle tres
tans. quia sine macula for
dis in scelere. et sine duplicata
tis ruga paulus affirmat.
sicut unus deus et pater omnium.
sic fides et unum baptismum in
sinu matris ecclesie ministrat.

Sum

recti pfer
sic et m
tonus d
pne g
pne s
los ang
publi
q aliq
trone
oer r
Ed i
ura no
ma ma
fat. n
uofim
pe p
in ad
ne cr
om q
in cr
hore
terro
si. u
scul
nonda
man
pione
ont
nos
dam
herc
mal
nem
qm
chu
pna
pedo
colu

Ab hac igitur restantia vitate
 quousque turpiter exciderunt. se
 ipos a militate inferi eccle
 nio. et a sumis triumphate
 mito paderunt. Unde iheremias
 questus p populo isrl dixit.
 Etiam incredibiles ad dominum
 deum suum. et dissipati recessi
 m'ne quidem lege vel vo
 ce illius. Ideo adhererunt nobis
 multa mala. et maledic
 nes quas constituit dominus moysi. Et
 hoc idem sapiens in ecclia
 dicit. In gente incredibili ex
 ardescit ira dei. Tales sunt
 qui illam tunicam domini inconsu
 tibilem. significante fidei unita
 te. quam milites crucifige
 tes scinde noluerunt. passim
 lacerare contendunt. Unde in
 ecclia hystoria reperitur.
 Cum enim dominus noster ihesus xpus
 apparuisset cuidam episcopo scissa
 tunica. et quesisset episcopus quis
 hoc fecisset. respondit dominus. Ar
 rius hoc fecit. Nec mirum. quod
 inter hereticos excepto ma
 nicheo. nullus eam crudelius
 scidisse putat. **C**um et quidam
 nro tpe in urbe antwoer
 pulensi brabantie super ma
 ritima wilhelmus cornelij
 noie. super modum irrationa
 bili heresi. scinde fidei domini
 cum est conatus. Hic quidem
 in ypocriti et simulacri de
 dit et diutius iuersatus
 pbende beneficium quod sub pre

tertu perfecte paupertatis dimi
 sit. et in luxurie deditur erat
 totus. Dicebat autem sicut vulg
 gine igne. sic omne peccatum pau
 ptate consumi. et ante dei o
 culos annullari. Meliore esse
 publicam metum pauperem.
 quam aliquem castum perfectissime
 continentem. Et propter hoc pro
 omnes religiosos esse damnatos.
Eo autem dicebat pauper lux
 uriam non esse peccatum. blasphem
 ia magna vel maxima
 fuit. quod esse vellet iustior
 iustissimus deus illis quibus
 ipse precepit. non miseretis
 in iudicio pauperes. **D**e isto
 autem certissima relatio didi
 camus. quod cum defuncto eo ant
 in ecclesia beate virginis cum
 honore sepulto. quidam die
 tertio ipsam ecclesiam intro
 issit. vidit corporibus oculis
 sepulchrum dicti wilhelmi
 cornelij. vacuum et aptum.
 manifestissima significatio
 pfragens future damnati
 onis eventum. Nam post a
 nos quatuordecim annis. denu
 data ac probata nequissime
 heresis illius nequicia et
 malicia. per venerabile pre
 mium nicolaum amnacensem
 episcopum. cadaver eius de sepul
 chro quod stupens inutilis secundum
 psalmam loquentem de nabu
 godonosor. proiectum est et
 robustum. Unus ergo ecclesie

tis ston acti. e multa degnf
 tare. q ubi varia sut z diu
 fa inquinat no alut. Pba
 ros utaqz semp lege. et si ali
 qu ad alios diuerti libuerit.
 ad poros redi. Ex pluribz q
 legis. aliqd apprehendas hodi
 ernu. Dolet ei cautus miles
 in aliena castra trāfire no
 tanqz trāffuga. s velut ex
 plorator. Dandū est aliqd
 inuallū aīo. nō ut resoluatur.
 s ut remittat. Argis
 nō remissus aut fragit' aut
 mollescat. Deū tamē sine
 lris mors ē. et viū hoīs se
 pulcra. Nō multū at refert
 utz obmittas studiū. an in
 tinitas. s eoz more que
 mēsa dissiluit. usqz ad via
 a sua recurrit. qd a cōtinua
 tione discessit. Vocam' aut
 dnuū dinentie vel tyran
 ne modetamē. ut fatiscēdo
 nō asumat īgeniū s asimet.
 Non sp in actu sis. s mēdū
 aīo tuo requie dato. s z re
 ques ipā plena sit sapientie
 studiis et cogitacōibz bonis.
 Prudes ei nūqz ocio marz.
 aīū aliqn remissū habet. nū
 q soluti. **C**apita at fabu
 at et format vitā. dispoit
 actioes. regit agenda. et ob
 mittenda demōstrat. sedet
 ad gubernaculū. et p antia
 pia fluctuatiū digit cursū.
 acceleiat tarda. pplexa ex

pedir. exequat ardua. ifima
 leuat. diua repat. aspa mol
 lit. Cogita hūc ee sapie effm.
 gaudiū qualitātē. Gaudiū
 hoc nō nascit. n ex vritū
 dscā z vita pura. Puritas
 emē mentis ex paruis nig
 na estimat. ex apus obscu
 ra. et primis remota. ex
 ptibz tota. Nō te moueat
 dicentis auctoritas n quis
 dicat. s qd dicat' intēditō. Id
 qre. qd potes īuenire. Id dis
 ce. qd potes scire. Id opta. qd
 optari corā bonis pt. Non
 q multis. s qibus placeas
 cogita. Ne altiora rei te i
 ponas. in q stanti ē tremē
 dū. descendeti cadendū est.
 Horior ut pliam i pcedi
 a tua dimittas. et ut ex pi
 mentū pfectus tui capias.
 nō orōne nec septo. s qmū
 firmitate. cupiditatu di
 minuitoe. Verba rebz pro
 ba face docet plia vera.
 nō dice tm. Maxim hoc
 ē officū sapie et iudiciū.
 ut verbis opa rōrder. ut
 ubiqz aīū pax sibi. idēqz
 sit. Cō te torques in illa
 qstione et laceras. quā sō
 tilius ē et meli' dtepsisse
 q solue. Nichil īconside
 ratius. nichil stultius q
 qstioibz et rebz aīū occu
 pare quas nec scire uti
 le ē. nec experiri honestū.

Moueat te q̄stio honesta
moribz. cogitacōibz pacis
actōmoda. speculacōis dīne
t̄mōs nō excedēs. Impossi-
bile multū et indignū est
attingē velle sūmū p̄ncipi-
ū. cum ip̄a nāliū rerū p̄-
cipia ī oī arte agitur pro-
batōe non sustinet. Habet
et ip̄a natūe ratio metas
suas. h̄t et fines. q̄ soli deo
note sūt et apte. Quid te
illas huāna supbia? Quo
tenderis? Quo assurgis
fortius. t̄nto t̄pius aq̄as
saris. Audi illū de quo b̄s
volusian⁹ ī laude mirabi-
li testat̄ scribes. In alijs
inq̄t sacerdotibz p̄ mundū
quocūq̄ tolebat̄ infamia. id
ē ignorātia. Cū at ad au-
gustinū ventū fuit. legi dī
deesse credit. q̄quid cogit
eū ignorare. Quid at t̄
magnifico viro sup̄ p̄sum-
ditate sermōis. et arduat̄
verū disputacōe d̄t̄gerit
audiam⁹. Int̄ miracula
quedā augustini. tale de-
co miraculū inuenit. **E**
Co in t̄pe quo b̄s augusti-
n⁹ libru de t̄ritate p̄posu-
it. illi tale miraculū deus
ōndit. P̄ponēs ciuitas
affice nobilis in q̄ beatus
augustin⁹ ep̄atū am̄st̄n-
bat. sup̄ litus maris pul-
cherrime sita erat. Beatus

at̄ augustin⁹ in cōsuetudinē
habebat. ut post diurnū stu-
diū et laborē. vespe sup̄ litus
maris sequētibz a longe ep̄is
et diaconis. qui eū p̄ silio et ne-
gotio vniuersalis ecclie frequē-
tabat. solus antedēs deam-
bulabat. ne saluz eū t̄p̄pla-
cōne aut studiū colloquētū
fabulatio impedit. Cū ergo
sic solus m̄cedet. puerulum
mure pulchritudis sup̄ litus
maris sedentē inuenit. qui
facta in t̄ra fossa paruula sic.
puerū ī plateis ludēs solet.
cocteari argenteo aquā de ma-
ri hauriebat. et ī illa fossam
paruulā effundebat. Quē ut
beatus augustin⁹ ita seriose se-
dentē vidit. pedē mox pressit
et stetit. p̄cedēs inde puerū
salutat. et inq̄rit qd̄ agat. Et
puer cū magno serio r̄des.
Volo inq̄ totū istud exhaurire
mare. et isti fosse si possum
infunde. Quo r̄so q̄ puerū
li vir sc̄us in r̄su derentissim⁹
d̄t̄at. r̄ndit. Et quo inq̄t o
bone puer hoc potis? Inq̄s
mare est. paruā coctear quo
exhauris. fossa paruula in
quā fundis. Et mox puer.
Possibilis ē m̄ inq̄t hoc fa-
cē qd̄ inuendo. q̄ te t̄ple qd̄
cogitas. Ad hoc b̄s augustin⁹
mirabiliter stup̄fact⁹. qd̄ hoc
cēt̄ interrogat. At puer. Co-
gitatu ait voluis estimans

volumine breui accludere quod sit
 illud diuine trinitatis expli-
 cabile sacramentum. Et hoc quod
 antequam possis. isti fosse paruum
 le potius totius maris vnda
 infundenda. **Hec dices puer** re-
 pente apparuit. **Beatus** Jo-
 annes Augustinus christum in seculo glori-
 ficans. cum videret puer dixit mor-
 aditit. **Vide ergo quod ipse glo-**
ssimus Augustinus hunc rei conso-
 nium. in libro de baptismo lo-
 quitur. **Vbi inquit de re obscu-**
rissima disputat. non adiuua-
 tibus diuinis scripturarum certis
 clarisq; documentis. prohibe-
 se debet humana presumptio. **Hinc**
dispendio ei promissae salutis hu-
mane. multa possunt ignorare.
Facultate tamen sunt diuine scri-
pturae. nec earum superficie debet
 esse contenta. quae ad exercitacionem
 vitam ita modificatae sunt. ut in-
 tus semper penetrari velint. **Et**
vide quod dicat idem beatissimus Au-
gustinus in libro de opere mo-
nachorum. ad illos qui sine edi-
 ficacione fidelium scripturis sacris
 insudant. **Conferam inquit cum**
fratribus qui ad nos ab estu se-
culi veniunt fatigati. alloqua-
 mur eos. **Asolem.** exhortemur.
 pugnemus eos. edificemur in eis
 si quod in vita eorum per gradum suum
 deesse perspiciamus. **Talia opera**
si non facimus. periculose a domino
 ipsa spualia alimenta suscipimus.
Et vera autem inquit efficax sit

illa sententia vane dicentis. **Lo-**
fundet oes pleccentes et ter-
rentes subtilia. exemplo eundem
 passio sub nostro tempore fere vide-
 amus. **Augustus** symon de
 tornaco presius in theologia
 regerebat. et erat excellens
 ille suo tempore. sed contra decretum
 talis officii super modum inco-
 nueniens et superbia. **Hic cum super om-**
nes doctores civitatis audi-
tores haberet. et in scola coram
 omnibus de humilitate altissime doc-
 trinae christi questionem disputacione
 prohibita tenuerit. in fi-
 ne tandem datus in reprobum
 sensum exercitanda contra christum
 blasphemie verba prorupit. **Hec**
sunt inquit qui mundum sectis
suas et dogmatibus subiuga-
verunt. **Moses.** **Ihesus.** et **ma-**
chometus. **Moses** primo in-
 ducit populum infatigavit. **Secundo**
ihesus a suo nomine christianos. ter-
 cio gentile populum machometus.
Hec **mora.** eversis oculis
 per humana voce mugitum emi-
 sit. et epileptia statim elisus
 in terra. **die tunc eiusdem morbi**
videntem accepit. **Plaga ergo**
insanabili eum percussit omnipotens.
 et omnia scia usque ad prima haurum
 elementa privavit. **Et gra-**
uori quidem in aera cum hac
plaga percussus est. cum usque in die
 mortis suae quae multum patitur
 est inuictis insipientibus. et in
 luxurie feditate permansit.

Et vide sup̄me ammiracōis mi-
raculū. i. llerdā fornicatā cō-
cubī i. suā noiare potit et
sa hat. Boecā vō de trinita-
te qui iuxta eū ad spectacu-
lū ponebat. que oī in corde
tenē sacra. post inditū pla-
gā. nec noiare nouat nec
ualebat. Nō t̄nsgrēdiaris
ergo t̄minos astitutos. t̄ p̄u
modū s̄y habere s̄ i. scripturis.

Capitulum xlvij.
Audet plausu
et t̄nitu etis.

Reis nata sonora ē. et in
ea p̄dicacōis sonoritas desig-
natur. Vnde ysaias p̄cepit
dices. Clama i. fortitudinē.
q̄ tuba exalta vocē tuā.
Tuba h̄c ductilē intelligit̄.
q̄ ex ere v̄l argēto fiebat
sc̄dm̄ p̄ceptū moysi. q̄ etiā
dicit̄ i. iubea. q̄a talibz ute-
bant̄ in festis et neomeni-
is sacerdotes. P̄ has p̄dicato-
res v̄bi dei rectissime figurat̄.
quoz vox q̄i tuba vehemē-
t̄ n̄t terret impios. n̄t ius-
tos ad resistendū hostibz ex-
hortat. H̄c roborat exem-
plis debiles. h̄nc alios in t̄-
bulacōibz asolat. H̄nc dila-
ter agaudet pijs. n̄t me-
rens de maloz int̄itu q̄ru-
lat. Et notandū q̄ i. textu
duo ponunt̄ in q̄bz gaudet
apes. plausus p̄ter et t̄ni-
tus. Plausus secūdu p̄salms

tā manibz fit. q̄ dicit. Om̄s
gentes plaudite manibz. et
significat boni op̄is cū v̄tute
conamen. q̄d p̄dicacōis t̄ni-
tu sonatū. murū reddit fide-
i. ap̄u auribz modulamē.
Plausu igit̄ v̄bi sonis t̄-
nitu p̄dicacōis figurat̄. i.
fideles apes. et eozū modi-
lamē ad vite p̄fectionē et
desideriū celestis p̄ie puor̄
tur. Exēpli gr̄a referam̄
quiddā. q̄d multis valuit ad
inacramenta v̄tutis. Erat in
gallie p̄tibz vir notus et maḡ
p̄dicator quidā. iohannes
noie. agnomēto polin. Hic
tū quidē q̄n istud accidit e-
rat t̄ndū regularis i. mo-
nastio de effomes. s̄ postea
ad ordinē p̄dicator. in quo
v̄bū dei non eēt alligatū de-
uota mente t̄nsiuit. Hic vix
canacense v̄be in mostio
religiosissimo ac deuoto t̄niti
p̄acēsi in choro canonicoz
regulariū p̄tibz beghinis
multis cū p̄lo in festo ap̄lo
v̄ philippi et iacobi p̄dica-
uit. Cūq̄ illud v̄bū. qui ma-
net i. me et ego in eū. hic fecit
fectū multū. habet i. ma-
nibz. et illi crebus v̄facōibz
miris modis insistet. vir go
quedā auicula feruētissimo
sp̄u cepit p̄mo int̄ se fremē
p̄e nimis deuocōis ardore.
et acuti oibz mēbris suis.

In tunc aut quater aliquodiu re-
 pmet arcus dentium pulchris
 sonant. tandem ubi predicatores
 inseparabilem mixturam exprime-
 ret quod vini et aque aere bre-
 vi deo. spiritus eius quod mustum abs-
 que spiraculo largiuntur cordi
 eius cum valida effusione sanguis
 et dolore disrupit. et in co-
 spatu omnino expiravit. Ecce bre-
 uis in volatilibus avis. quae
 ad predicationis timentis causa est.
 nec se postea tristibus miscuit.
 que gaudium in timentis domini in iura
 siquidem suavit requiescit.
 habet et dyaboli timentis iusto-
 res suos. quorum applausu ser-
 uat eius et subditi gaudet. Unum
 horum generum est. torneamentis
 milites aut satellites dediti.
 isti adeo fidelibus populis et ple-
 bec multitudinibus maxime no-
 tum sunt. ut dampnabilibus et
 intolerabilibus expensis eorum.
 vix ulla copia terrarum sufficiat.
 Et heredant diuites. ruf-
 tan. rufes urbium deuastant.
 expoliant pauperes. et vix e-
 is relinquit frustum panis.
 Et hoc totum fit. ut timentis ap-
 plauderunt histrionum longe
 lateque nomine pro militibus desi-
 rat. Et tunc perit nomen
 eorum cum sonitu. quia vocum stre-
 pitu perit. Quod habet in
 tali laude pro miles equo
 barardo nuntius. Guillelmus de
 barreis nuntius tunc miles opti-

mus dicitur est. insonuit nomen
 eius dum vixit. iam mortuo non
 audit. Barardus vero equus
 tunc karoli vixit. quingentis
 et eo amplius annis mortu-
 us est. et adhuc super eius
 fama. Bucephalus equus
 magni alexandri regis
 macedonum. ob honorem sui
 mortuus. meruit astrui ex
 suo nomine bucephale ciuitate.
 Et tu miles tu satellites
 probitate tua quod sibi meruisti.
Quidam quod nuntius tunc gestum
 sit teste tota theutonia. An-
 no inter ab incarnatione domini
 mille sexcentis quingentis
 octavo. iuxta nupsam super
 renu opidum nobile. ad tor-
 neamentum multi nobiles du-
 ces. comites. barones. ac mi-
 lites congregati sunt. Inuenit
 quidam frater bernardus de
 ordie predicatorum cum socio.
 rogauit supplicat et quod cum
 lacrimis ut sibi parcerent.
 et desisterent ab iam proposito.
 impenitentem christianitati et af-
 ferte matris ecclesie. que illa
 tunc in ungaria. suenia et
 polonia a tartaris misera-
 biliter vastabatur. Et cum multi
 essent qui ad preces eius liben-
 tius desisterent. quidam ro-
 mes dictus de castris. subsi-
 nauit frem et asentientes
 eidem. et aggressans turmas
 militum. ferale illud torneam-

mentū. infeliciſſim⁹ ichoa
uit. Mane aut̄ euſſe diei ut
a pluribz ferebat. q̄ gleba i
gens et lata ſup̄ acra vide
bat. et t̄a glebā ac ſup̄ q̄
coruū generis volucres
tracando diutius volitare.
Nec credo aliud q̄ demōes
has fuiſſe. q̄ futuri mali p
dignū hoc dederūt. Nec mo
ta. cū torneamentū hoc fiet.
milites ac ſatellites in tā
ta ſtrage et in tāta multi
tudine. plurimi i morte. nō
nulli i veſania. pleriqz etiā
in languores petuos occiderūt.
ut null⁹ abigeret ludū hūc nō
tm̄ hom. ſ. veſiſſie vlcione
diuina demonū extiſſe. Ves
vo mortui uſqz ad trecentos
ſeraginta ſep̄te p̄putati ſūt.
int̄ quos etiā p̄m⁹ mortu⁹
dicit comes ille de caſtris.
qui dicte fr̄i predicatorū cō
tumacit̄ tradidit. Sub ea
de nocte quo die hec facta
ſūt. in ſp̄acibz militū arma
torū iuxta villā brabantie
q̄ yſka maior dicit. agrega
tiones fieri a demonibz. p̄b̄o
ville teſte ignou⁹. Et hoc
credo in ſignū leticie tanti
mali. **F**uit i theutonie p
tibz. ſicut a fr̄e ordiſ p̄dica
torū audiu⁹ q̄ illi⁹ incola
tie fuit. miles potes. m̄te
deditz torneamentis. **N**oz
tius ē aut̄ miſerabiliter ſic

virū. **R**eliquit aut̄ uxore
deuotā valde et ſcām. q̄ mor
tuo marito ut ip̄amet nigro
alberto fr̄i ordiſ p̄dicatorū
cū fletu magno narrauit.
et ip̄a michi. raptā ē inq̄ ad
exceſſū mentis. et vidit cū
aiam viri ſui demones in
magna multitudie agrega
tos. Dixitqz vñ⁹ enunctor
cetis ad ſortes. **P**onite cali
gias i pedibz ei⁹. quarū ſpicu
la penetret a plātis pedū
uſqz ad rebz. **H**ic eū lozica
induite. cū ſpicula ante
retro penetret totū corpus.
Hic galeā capiti ei⁹ iponite.
cū ſilic̄ ſpicula deſcendēdo
triſeāt uſqz in plātis. **H**ic
ſcutū collo eius iuate. cū
ponde mēbris oibz aquaſ
ſet. **N**ec oīa cū ad iuſſum
p̄ncipis demonū in aiām
miſerā p̄plere. dixit ita
to demonibz. **C**onſuetudo
iſtus erat. ut poſt torneame
ta balneis fouetur. et poſt
balnea deponet̄ in lectum.
et iuxta eū puella tenerior.
cū p̄pleribz in coitu frue
bat. **H**is oibz aptate ſimi
lia. **N**ec moza. flāmis bal
nearibz aiā cruciatā. in lectū
candente ferreū deponit. ⁊
iuxta eū buſo tribulibz ocul.
ad magnitudinē et longi
tudinē lecti. cū p̄plexū. tar
tu et oſculis adeo exhaust⁹

dem

*deſcendit illi
p̄m⁹ mortu⁹
cū fletu magno
narrauit. et ip̄a
michi. raptā ē
inq̄ ad exceſſū
mentis. et vidit
cū aiām viri ſui
demones in magna
multitudie agrega
tos. Dixitqz vñ⁹
enunctor cetis
ad ſortes. Ponite
caligas i pedibz
ei⁹. quarū ſpicu
la penetret a
plātis pedū uſqz
ad rebz. Hic eū
lozica induite.
cū ſpicula ante
retro penetret
totū corpus. Hic
galeā capiti ei⁹
iponite. cū ſilic̄
ſpicula deſcendēdo
triſeāt uſqz in
plātis. Hic ſcutū
collo eius iuate.
cū ponde mēbris
oibz aquaſ ſet.
Nec oīa cū ad
iuſſum p̄ncipis
demonū in aiām
miſerā p̄plere.
dixit ita to
demonibz. Conſue
tudo iſtus erat.
ut poſt torneame
ta balneis fouetur.
et poſt balnea
deponet̄ in lectum.
et iuxta eū puella
tenerior. cū p̄ple
ribz in coitu frue
bat. His oibz aptate
ſimilia. Nec moza.
flāmis balnearibz
aiā cruciatā. in
lectū candente
ferreū deponit. ⁊
iuxta eū buſo tribu
libz ocul. ad mag
nitudinē et longi
tudinē lecti. cū
p̄plexū. tartu et
oſculis adeo ex
haust⁹*

*miſſe p̄ neg
tis ei in cap
miles ordi
dis rem
loni quo m
Terris at f
ē aſcende. et
neret ſe ad
in capio. et
laccis man
miles. ſunt
videt. et ce
re q̄ poſſi
dit ip̄e fr̄i
uſſi ē. ⁊ lo
miſſi ē. ſunt
it miles. De
oſſe. moſ
et alijs oibz
venit ad mē
ut ſcām do
Et in ſignū
tore vlcione
oīa et ſi
ſunt ca que
Et ni ventū
ita vout ma
alis omſe. i
netū et mi
dūe iſta
moſ. mō
hic d̄ſerph
ſere quēdā
oſſis r̄ſerph
et cōmūc
dem. q̄ i van
dū abſonā
gregarij pape*

est. ut magis eā hufonis illi
horribilis. q̄ armorū pdictorū
tribulū. balnei pel lecti ver
ano cruciaret. **H**en q̄ digna
pena fit talū. Illa at̄ brā
mulier q̄ her dispensate deo
de aīa mariti vidit. oībz di
ebz vite sue ex recordacōe
visiois adeo afflucta fuit. ut
nulls poss̄ abige qui eā an
tea cognouiss̄. quin illa su
pra q̄ credi p̄t. cordis inco
modo veraret. **V**idi aso
brinā prīs mei. mulierē an
noz centū triginta. Nec in
villa in q̄ nata ē leues. hūc
bruxellā in brabātia factū
hūmōi suo tpe referebat.
In hac villa sexaginta mi
lites arma portates sp̄sim
p̄ proclia morabant. ubi
vir un⁹ ē modo. **H**ij oēs ali
is militibz cōuacentū regi
onū sine ullo armorū p̄sidio.
exceptis lanceis. scuto et ga
lea induti. necnō et plicam
linea tunica. torneamenta
frequentius faciebat. **E**t cō
tigit ut frequēt. ut ī agressu
opis miles quidā male pro
tectus dīpeo in corde latea
ferret. **C**ū graui igit luctu
ad domū ppriā corp⁹ exāme
sic delatū. in locello sponit.
Erubias vō facientibz pn
tibz et amicis. fit nocte me
dia cū corp⁹ mira afusio. **E**t
post horā egresso famulo et

misso. p̄ negotio p̄pe villa. obui
us ei in equo nigro facta est
miles occisus. et dixit illi. **I**ste
dn̄s retro me. et feca te ad
locū quo mittens p̄pe villa.
Territ⁹ at̄ famul⁹. ut iuss⁹
ē ascendit. et cū brachys te
neret se ad latera sedentis
in equo. et nescius vulnus
lateris manu tenuiss̄. dixit
miles. Fortius infige manu
vulneri. et exthe ferrū lan
tee q̄ percuss⁹ fui. **T**remebū
dus igit famul⁹. fecit quod
iuss⁹ est. **A**d locū at̄ ubi trās
miss⁹ ē famulo veniente. dix
it miles. **D**escende nūc. et
occisori meo sp̄caalit dicas
et alijs oībz quibz vis. ut
veniat ad tale locū. et vide
ant iudiciū dei factū de me.
Et in signū hūc q̄ me ve
ratic videris. ferrū lancee
ōndas eis. **N**ane aut̄ facto.
famul⁹ ea que iuss⁹ est fecit.
Et cū ventū eēt ad locum
ubi venire mandauerat cū
alijs occisore. inenerūt cor
porū et miluorū multitu
dinē infinitā. qui validis
morsibz cadauer misera
bile discerpserūt. **S**z et hūc
forte querēdū est. quomō
occisus resurgē. viue. loq̄
et equitare dicat. **E**t vñ
dem⁹. q̄ ī vita b̄ti bene
dicti abbatis asserno b̄ti
gregorij pape sufficiat.

ubi dicit. pistoris mortui
corpus de tumulo surrexis-
se. et reuersu ad ppa. et ad
piscudu familia extitasse.
Possim tñ saluo iudicio
meliori pbabile satis redde-
ratione. Manete adhuc mor-
tui corporis organismo. velut
veste homo. corpus organi-
zatu pt dyabolis subintrare.
et ad voces et ad vba refor-
mare fauces. et ad motum
mebroz arterias reuocare.
Non in longu tñ hor pt. q
naturā corporis fluxibile su-
nia vegetabili in robur de-
bitu seruare nō pt. quin
adlentato huore citius cor-
ruptat. **E**st et aliud ludo-
ru genū plenu vanitate
sub sole. **F**uit enī lufores
tesseraru. qui adeo noctui
sūt mūdo. ut vix aliqd illis
nequius reputet. **H**or ludo-
paupes nudi sūt. medici
diuites. nobiles ingrati. et
suis rustici viliores. **E**t tes-
seraru at ludo despatisse
hoies sūt. sicut fures rap-
tores. et homicide. **A**stuti-
talibz. de finali nō desistit.
Ardor tantus ē in luforibz.
ut oem verumidiam pdant
usq ad vnda nudati. **E**
Fui in quada villa capite
ubi iudeus cu xpiano i
sac nocte pasceus i tesse-
raru ludo sedit. **C**ūq in

deus multā pecūiam pderz.
et ex hoc ipacētius turbāe-
tur. tandē in xpm retorq̄s
iuriā blasphemauit. **E**t nī
ad iactandū haffardū tesse-
res collegiss. man⁹ ei⁹ cū
tesseribz sit attracta. **Q**ui
repbo furore succēsū cū ipē
attracta manu mēsam luso-
riā pcutē nitet. iterato in
xpm et mrem ei⁹ blasphe-
mia turpissimā euomens.
stati eūsis tribuit oculis ce-
cidit et expirauit. **X**pian⁹
vō collusor illis pauore ni-
mo in amentia vers⁹ elā-
giuit. et vitā miserā dīca
morte finiuit. **I**n braba-
tie ptibz vbe Louano cuiē
vidim⁹ genosū et bonū. q
in nocte sac pasceus ad ma-
tutinas surgēs. tñsibat cū
cellariū implataea. in quo p-
ditissimi adolescentes ad lu-
dū tesseraru sedētes. blas-
phemis et iramētis iu-
rem stendebāt. **C**ūsiens at-
rius iuenit hoies platee
ante cellariū. qui cū mag-
no immure plāgebāt hoies
quēdā ignotū. plagatu mi-
serabilē. et sanguie cruen-
tatu. **Q**ui cū querēt auc-
torē lesiois tñte q̄s eēt.
rñderūt. **I**sti inquit iue-
nes qui hic i cellario ad tes-
seras ludūt. **H**or igit m-
gressus cuius iperat lude

fuit iac...
ti totu...
Qui mor...
libz...
qui m...
mulara...
yssi...
iudici...
Est et...
dor...
libz...
gust...
tar...
vota...
sola de...
ne rom...
placem...
grae du...
ros et...
vome...
mā...
refunde...
ad mou...
tas i...
ni...
in qua...
pore...
ad b...
die...
dū...
modu...
e...
epi...
tū...
grū...
dicit...
nō...
lū...
quē

tibi tali nocte. et eos dominis u
 bis interrogat. cur homine igno
 tu ingressu ad eos tu cruce
 lit verberasset. Antonini at
 iuvenes negat aliquem ad eos
 intrasse postquam sederat. ni
 lu uo ab eis ul' verbo vel
 verbe laessum. Et mox cu
 nue surgentes oes. qru ho
 mine cruentati. nec iuueni
 ut. Conuersiq; singuli ad seip
 sos aduertit iuramentis
 suis tribulz rursu xpm dnm
 ammelis affectu. rursu im
 peris cruciari. Hec cu in
 fiat ordis pdicatoru sub du
 bio retuliss. ego ipe in dicta
 urbe puenies interrogau
 p viro. Inueni hominem. que
 sui vitate rei sub pfito in
 ramero. narravit ille ut e
 sepsim. Et addidit. q dms
 damus in cui' cellario liso es
 sederat. in dicto facto tanta
 itione pnot' est. ut medi
 ante tunc illo qui hec nar
 rant cu vroz oia bona
 diuisent. et q per usura ra
 puerat. iuriatis restitu
 eret. et vito sua bssime
 tminat. **F**rat quoz or
 dis pdicatoru bonus et ve
 ridic' narravit m. q quida
 nudatu ludo tesserau. adeo
 despatu s. ut arcepto ar
 cu sagitta in aere iaceret.
 q ipm celi dnm passivera.
 Et mox sagitta reuersa an

facie iacentis. sanguine recē
 ti totalit' infecta repta est.
 Qui mox in vremediabi
 libz lacrimis resolutus. fven
 qui in hoc narrauit ad duo
 miliaria questu inuenit. et
 ofess. vita sua cu mira pe
 nitentia et deuotōe correxit.
Est et ita chorazantū lu
 doz gen'. qd q' noauū sit. i
 libro de ciuitate dei bts au
 gustin' insinuat. **U**bi nar
 rat. ^{naqim} ^{frione} romā
 norū nobilissimū ducē sub
 sellia de teatro sustulisse.
 ne romani qui de nouo tum
 phauerat in bello de cartha
 ginē diu amica imperij. cho
 reis et ludis veneris dediti
 vacare posset. et p hoc esse
 miati iuderet alterut' et
 cessantibz bellis. ad discordi
 as mouerent. Signu i cho
 reis ē euidentissie māfes
 ti. q ad sinistra cūcuntes
 in qua pte hedi maledicti
 ponent. regnu pdicari sūt.
 qd bndictis ad dextaz a iu
 dice oferet. **S**i at scdm ve
 ditā augustini sententiam.
 melius est dūico vel festo di
 e arare q choreas ducē. et
 op' seruile qd ē arare mor
 tale sit festo die. ergo mho
 g'uius ē choreas ducē qm
 arare. **E**xausant tñ in pte. f
 nō in toto q in nuptus fide
 liū fuit. i quibz solatium

modesti gaudij habere decet
illos qui ad vitam laboriosi
matrimonij uenerunt. Unde
vulgarij dicit. virum dignum
habere puam nola cum auvea
cathena suspensa. qui infra
annu de suscepta uxore no
doluert. Et quide quata
mala in choreis eueniant.
mulieres expte nouerunt.
ta ex visu qm in auditu. ta
fabulacoibz qm in plexibz.
C In villa quadam braba
rie. ut in feat ordis pdica
toru narraunt. mulier pro
cox et vana erat. que i
oi fere festo choreas iuge
shueuit. Et factu e. ut in
inuicibz vris ad saltu iug
chorea ludetibz. vni eoru
pila ferietonanti. baculu
de manu tabucalis euade
ret. et dicta muliere duce
te chorea percussa in capi
te mox necaret. Nec eu
ut viderit oes shisi sunt.
et corpus ad domu puam de
tulert. et in feretro posue
rut. **A**bro aut cu diis dit
turo vigilas venere. ecce
thaurus nigerum. ymo
demon pessim9 cum iugitu
actres feretru cu corpe de
iecit. et cornibz illud disti
pas mebrati sfodit. ita ut
visceribz hinc inde distis. fe
tor itolerabilis spgeretur
Fugientibz ergo cunctis. ca

dauer laceratu usqz ad clas
tinu solu reliquit. quousqz
saliez euaporato fetore pri
mi eu intrare posset ad cor
pus. et sublatu ext amire
riu sepelire. **I**n gallia
iuxta laudunum sicut a ps
bito velle pcepit. quida cho
risantes saltibz sup ponte.
disrupto subito ponte fortis
simo. in aquis validis to
talit fut submersi. **V**idi
et ego adhuc puer i chore
is precissima saltare. q
me pnte post choreas in
solent cu adultero luctaba
tur. Et cu cessass. subita
nea morte percussa. mirabi
lit expirauit. **E**st et qutu
illoz gen9 qui i auibz reli
et canibz terre ludut. qm
dampnato maxie in diis
manifesta e. qui p vaga
tiones ludoru talu. debitu
ppo obsequiu no exsoluit.
Hz et laicis nobilibz ista dap
nabilia ee agnoscat. si oro
nes cotidianas et missas
neglexerit et spreuerint
ppter illa. **U**nde cu a treue
in ciuitate cu feibz pdicato
ribz de theutonia p venu
descendem in colonia agru
pina. et multa ab eis me
morabilia discere. int ceti
frater quida narrauit dies.
Fuit in theutonia nobil
quida venacoibz in tantu

deditis. ut in nullo salte do
 minico vel festo die mussa
 audiret. si semp venatoribz
 intentus est. Corripiebat at
 cu frequetius vxor sua de
 uota deo. et ille qm mulie
 bres monitus no curabat. Ac
 cidit at. ut ipa vxor post
 multos pnus editos ipreg
 nata. pueru pareret aborti
 uum. habentem caput venati
 ci canis. pendetibz auribz
 et porrectis. Confusa ergo ma
 tre et multis matronis no
 bilibz q astabat. osilu fuit
 oim. ut terra citius partu
 obtutu rejeter. Veniente q.
 a venatore marito eius. qsi
 ut qis puer eet que editu
 habuisset. Dissimulatis aut
 oibz cu pudore. instat miles
 detracto gladio ut eius pnus
 ostendat. Et mox timore
 missa vxor eia de tra u
 bet plem an este spectacula
 monstrosa. dices. Ecce q
 manifesto pdigio insipien
 tia tua iudicauit omips. q
 nullu honore diebz factis.
 nulla reuentia sacramentis
 xpi corpus ebuisi. si magis
 vanis ludis venationu in
 discretis rpbz istasti. Hec
 ut vidit nobilis corvexit se.
 et egit penitena de missis.
Que et quida alius pote
 tissim miles. cu multos ex
 subditis coget seru vacare

cotidie et venatoribz iudae.
 et p hoc pleriq culturas
 agrooz. et ppria negocia di
 mittentes. ad paupertate et
 iopia cu vxoribz et filiis
 veniebat. Accidit vt vna di
 eru cu puata familia domus
 sue. miles ingressus nemo
 ra fera iperet. et agitatibz
 annibz equo residues sequetur.
 At cu nichil pficeret tota die
 si semp fera videt an fuga.
 in amena versus cu suis
 oibz fera de nocte secutse.
 Et ex illa die nullu homi
 vidit aut sauit. qd de eis
 fiet aut eueniet. Dixert
 nonnulli et bene credim.
 q sicut dathan et abylon
 hyscete terra viui absorp
 ti sut. et ad inferna trahunt
 si. **E**st et qntu ludoru ge
 nus qd dyabolus in adpna
 aone multoz modis diu
 sissimis adiuuenit. Dis ei
 dubitat obscenis et venen
 is cantibz corda eia religi
 osozu ac bonozu fidelium
 multoies pmoueri. In is
 tis e tymoris deoru. et istis
 applaudit vanissimi spet
 tatores. Istis merito iun
 ctunt cu suis gesticulaco
 bus et vbis turpissimis
 ac scurrilibz hystiones. Ca
 libz dare. e ut augustinus
 diat. demonibz sacrificas.
Et noaia sit ista. phus

diat. Nichil tā dāpnosū
bonis moribz. q̄ in aliq̄
spectaculo reficē. Tūc ei p
voluptatē facilius vicia s̄b
reput. cū eoz similitudines
aut exēpla sensibz visibi
lit̄ imprimūtur. **Subduced**
ē ergo p̄lis tener cūm̄is.
et parū tenax recti. q̄a
p̄nū exēplū luxurie. aut
alteri⁹ mali. multa facit.
Quāt talibz applaudē
demonēs. p̄ genosū et v̄e
sem̄ v̄itū d̄m̄ gos̄v̄m̄.
d̄m̄ de velpia milite. in
ducatu brabātie. v̄e d̄m̄
relatōe suscep̄. Habebat
ille ut in vetulit̄ fr̄ūlum
quēdā. noctne custodie de
putatū. qui obscen⁹ nimis
et lubricus. Aggregatōes
puellaz ac iuuenū amēs
tibia et fistulus faciebat.
Hic cū semel vesp̄e ī tibi
a canet. et gesticulatōi
bus et saltibz acreparet.
vidit dict⁹ miles māfēs
tiss̄e demonē cornutum
villosū. vibratibz et igne
is oculis ante tibi canē sal
titare. et sc̄dm̄ motū illi⁹
diuisimode ḡraide. Hoc cū
seruo d̄m̄s intinass̄. et il
le nollet desistē adāpna
bili ludo. et maxie puo
catōes ī obscenis carmī
bz puellaz. p̄misit eum
ac reppulit. Ille v̄eo post

pauos dies v̄ep̄ba morte
paussa. v̄itā miserā t̄m̄iaut.
Hui⁹ exēpli. multo tribulio
rē euentū in hui⁹ libri uli
mo caplo. ubi legit̄ de insi
diis d̄conū diligens lector
iueniet. **Q**uāt absena
carmīa fingunt̄ a d̄conibz
et p̄d̄torū mētibz imittūt.
quidā demon nequiss̄ qui
in nyuella urbe brabantie
puellā nobilē āno d̄m̄ mil
lesio d̄uicē h̄o d̄cāo sexto p̄
seq̄bat. manifeste p̄lis au
dientibz dixit. Tantū autē
celebrē de martino. ego cū
collega meo p̄posui. et per
diuisas trās gallie vel theu
tone p̄m̄ulgaū. Erat aut
turpiss̄. et plen⁹ luxurio
sis plausibz cant⁹. **Q**uāt
et alij sextus tyritus demo
nū. dāpnabil̄ valde et no
tius fidelū aiabz. De hoc
fr̄em̄ ord̄is p̄d̄icatorū narra
tē audiui. cui accidētat. q̄d
subiūgo. Ad p̄dicādū villā
int̄trauerat. et ascendētat
solarū vesp̄e ad p̄ausan
dū. Et ecce in opposita domo
duo p̄d̄iti adolescētēs ad fu
nus defuncti p̄uenerāt. et ob
scenis vacatēs lusibz v̄igila
bāt. Hec ut vidit fr̄at̄ r̄ au
diuit p̄ oppositā fenestrā
cū icumbētat. flere cepit
v̄bervime. p̄d̄itorū isanias
miserat̄. Hec mora ubi se

Cam

rosie ma
tius. ni
rens. De
fou sp
et mo
Kos me
tauerat
de mod
fac p̄d̄
merore
m̄b̄. f̄
sup̄ mod
fina relat
Erat me
tū ī d̄u
ab̄no p̄
r̄t̄. x̄
rept̄. r̄
n̄. f̄
morit̄
quod. n̄
p̄m̄. q̄
l̄. am̄
tū. et
cū m̄
cū m̄
tur ad p̄
d̄m̄. q̄
a languē
q̄ agerret.
v̄. f̄. m̄
m̄. m̄
cū laim̄
redon̄. f̄
p̄. f̄. a
d̄m̄. f̄. b̄
d̄. f̄. m̄
p̄. r̄. m̄
m̄. f̄. p̄
p̄. m̄. f̄

deposuit sup lectu. vigilati q
 da astat dices. Legatioe fit
 gor avaru in purgatorio p
 gaudari. **H**ec eni madat
 suis in delictis possessioibz
 statutis. Misere mei mi
 seru mei. salte vos amici e
 mei. qa man dmi tetigit me.
Et mor fit. **E**t hijs inqt ver
 bis. ans tibi sermois thema
 suscipies. et refelles ludos
 exerbiles qs vidisti. et idu
 ces p irruu hoies. ut defut
 toz aicoru pie subueniat a
 niabz. **H**ec distulit frater i
 crastinu. sepulto corpe mor
 tuu. iuncta legatione conue
 nientibz pplis indicare. **T**an
 tuqz in illo sermone pfeat.
 ut oes a nimo usqz ad ma
 iore ad tanta lacrimaz habun
 dantiā amouet. ut mirus fer
 uor excitaret in ppo defut
 tis pximis subuenire. et lu
 dos quos pdixi exerbiles re
 moue. **A**hominent ergo apes
 fidelium tyntus dyaboli. et
 applaudentiū sortia dyaboli
 detestent. **C**aplin. xlix.
Hilaritate et nitoe
 capu sanitas esti
 mat. **E**t hoc e idē
 qd salomon i pibijs dit. **I**ui
 mus gaudes etate florida
 faat. tps tristis exsiccant ossa.
Testimonio asae bone nichil
 letius credo. nichil gaudio
 sius i hac vita. **T**estimonio vo

cosae male nichil credo trist
 tius. nichil horribilius i ter
 renis. **D**e hoc gaudio non
 solum spūs. vmetiā pccapat
 et caro. **I**uxta illud psalmiste.
Cor meū et caro mea exul
 tauerūt in deū unū. **H**oc
 idē credi et vidi de istaia
 asae gehēnali. ut aīo intus
 meoore t hato corpus extius
 ptabescat. **D**e hoc quiddam
 sup modū probable certis
 sima relacoe cognoui. **E**
 rat vir multis notus et cla
 rus i burgūdie pnbz. qui qdē
 aliquāto tpe i iuuentute sin
 terit iustitias. postea a vūte
 tepescēs. cepit ad vicia decli
 nare. **H**ec mora. squalenti
 mente tabescēs incidit i lan
 guore. nec dei manū casti
 gatis agnouit. s mala ma
 lis accumulās. pallore vul
 tus et marie qd hō ignis
 etni miserabiliter habitaba
 tur ad penā. **L**ūqz nulla me
 dicoz cura pferet. nec salte
 ei languētis vite causā ali
 qs aperiret. tandē in se re
 uersū solā causā languorem
 aēfintellexit. **C**onfesso ergo
 cū lacrimis ciuda scissimo sa
 cerdoti. statū ubi bñficiū
 absolutiois accepit. in siliti
 dine fere bufonū in facie. s
 diuisificata postius aualia
 tute tetrima et pua qd vi
 tiozū septe deonia de ore
 + diuina misericordie puenit.
 penitens +

simul eueit. **S**ic iura res, vix
modico spacio tps iniecto
in tabe aialibz resolutis re
florē cepit caro profus &
facies penitentis. mentesq;
et corpe integerris sospitu
tus. multis postea p̄fuit ad
exemplū. **M**oim notādū val
de est. qd in ipō textu dicit
tur. q̄ nitore etiā apū san
tas estimat. **N**ō ergo hic
in nitore. n̄ conscie puritas
designat. **D**e q̄ q̄dem in
libro eccl̄astico dicit. **Q**ui di
ligit cordis mundiciā. habe
bit amicum regē. **E**t illū q̄
dicit. **B**eati mundo corde
qm̄ ipi deū videbūt. **T**ales
fuerūt et sūt oculi p̄phetaz
qui a p̄ncipio mūdi ea q̄
erūt et sūt. luculentissime
replātes. nūc ip̄licite. nūc
explicite. nūc in testumētis
mediis. nūc verbis euide
tissimis p̄dixerūt. **I**n n̄
rore puritatis et gracie q̄
lacte candidissio loti sūt ocu
li colubarū sc̄arū salit̄ a
n̄az. q̄ in nubibz et super
nubes volāt. et ad fenest̄s
suas a longe celestē pat̄ā
sp̄culāt. et aūde s̄ nodū
valentes intrare salutant
p̄t et suspirāt. **I**ntant t̄n
nōnulli n̄ paulo. et ī pa
disū p̄ sp̄m rapiūt. s̄ hora
et mora breui. **M**onia
lis genē et vita nobilis

elizabeth de waris. ī mōs
terio brabatie qd̄ aquiradi
cit. a amabilis v̄go deuotis
sima fuit. **C**uius s̄c̄riti p̄ntes
ei⁹ simplicit̄ iudētes. eam
militi p̄batissio h̄z iūctā
ī iūctū t̄diderūt. **C**ū quo ī
vno lecto ānū integrū agēs.
p̄ugo t̄n ipolluta p̄mansit.
Hanc pedetēptim fere t̄bz
ānus p̄mago crucifixi v̄di
q̄ se q̄bat. **E**t si q̄n imūdu
quid aut nociū cogitasset.
manū de cruce porrectā ei⁹
pectori supponebat. et t̄rom
modū p̄tin⁹ effugabat. **H**ec
angelicas sepius assuefacta
colloq̄is. ad amena vivētis
p̄adis die q̄dā erecta ē. **U**bi
quidē sicut ī d̄fessa ē non
solū ex v̄nis adhuc et t̄c
natis. v̄mēnā postmodū nas
aturis. eoz inq̄ qui ab illo
tpe visiois. usq̄ ī fine mūdi
saluadi erāt similitudines
vidit. **E**t qd̄ mirabilis est.
in quo statu iūcti vel v̄d
ginitatis singuli signādi es
sent sp̄u reuelate disc̄reuit.
Hos ergo cū postea v̄derz
ī vita. quoz similitudines ī celo
v̄derat. h̄z eos antea nō
nouisset specialissie ex fa
cie cognoscebat. et subito
ī v̄tu oculi in singulis. mē
tū vel statūū diffentias
disc̄rnebat. **U**t at̄ ī x̄ps
iudex et testis sit ī die i

diu si falsū loquax. ipse met in
 me vitare etissime pphau. cum
 in statu meū que nisi confessor
 meus nullū hoim nouit luce
 clarus idicaret. **N**ot et mil
 tis alijs quibz idē fecit etissimā
 relacōe ignou. **A**duxit at
 illud valde miraculū. qd in il
 la nobili puella elizabeth de
 pshā euidentissime contigit.
Nac cū vidisset i pompa et
 senatu glorie secularis. ut po
 te illā p quā parētes eius
 spe postitatis gaude cupie
 bāt. astant dixit ad eā. **F**rus
 tra tu conaris et tui. qm
 puidi te in statu viginūtatē
 certissime moritūra. **Q**uo aut
 hoc et qd mira occasioe fām
 sit. ipamet puella nobilis.
 et oēs qui audiere mirati
 sūt. **E**st et gaudium sicut di
 cit augustinus in libro confessi
 onū. qd nō dat impijs. sed
 eis qui eū gratis colūt. qd
 ē sola ita iocunditas. qd diu
 gaudium de cōsā bona. et
 fide nō ficta. **N**ot solo fere
 gaudio viuē putant illi. q
 morte habet in desiderio.
 et vitā in pacia. qui vitam
 istā putat exiliū. et tēne
 inhabitacōis dulcediem in
 colati. **H**ij risū reputat erro
 re. et gaudium decipi dicit frus
 tra. **V**idi iuuentulā mliere.
 pulchrā valde. nobile et rebz
 mudi effluent pollente. **H**ec

a puellaribz āhis vno nobi
 li mrimonio copulata. cito
 postmodū spreuit mūdū.
 et a se oēs concupiscētiās aut
 lauit. **I**n domo mariti velut
 aalla hūilis seruebat. **E**t
 tū ut michi vir ei dicebat.
 gratior illi erat uxor in vili
 habitu. qm in pōpōso. **H**ec vir
 ride unq̄ visa ē. nisi cū de
 uotis et bonis. et tū solū
 iocunditate mirabili repleba
 t. **C**ū ergo vir ei aliquos
 dilectos hospites et seculares
 habet. quos ex more festina
 re volebat. deuotos aliquos
 occulte mādabat ut uxore
 hospitibz letā redderet per
 aduentū et societate illoz.
Consumata at in breui ve
 nit ad mortē. **E**t cū diu sine
 vore et extiori sensuū exer
 ticio iacisset. tandē suppli
 cit oculis eleuatis in cachi
 nū et risū maximū exalta
 ta ē. **E**t sic repete emisso
 spū cū ipā disposicōe ride
 tis. facies iubilo et leticia
 plena p̄lo mirate remasit.
Nulli p̄alidubio dubiū. qd
 illa ad asp̄m angeloz astū
 tū exultat. **C**aveat tam
 q̄ntumcūqz deuoti et pi. ne
 p̄o motu in morte gaude
 videant. s̄ tiorē et reuēn
 tia diē ultimū expectare.
Et ad hoc exēplū quidētis
 sim enarrabo. **B**arnēy

quidam canonicus regularis
monasterio sancti iohannis in vineis
apud suessionem in gallia. vir
mixe sanctitatis ut videtur et ino-
centie ante mortem infirmi-
tate gravissima laborabat. Et
ecce dyabolus qui semper nos
insidiatur calcaneo. inmisit in
ti eius presumptuose exultationis
tripudium. ita quod lingua eius et
facies tanto iubilo resplenderet.
quod omnes circumstantes eum cre-
dent in celestem patriam et
gloriam intueri. et quod omnes
sancti in magno deusotio et
exultationis spiritu eius exitum
expectabant. Solus autem quidam
walterus agnomens parvus
magister tamen inuito sanctitatis de
huius morientis epudicio tanta
hinc instabat. Cumque moriens
agonizare inciperet. per spa-
tium temporis ab illa exultatione
refractus. flere cepit uber-
rime. Ad eum ergo quidam ex
fratribus accedens. querit cau-
sam post tantam exultationem
tristitie. Et ille. Facias in-
venit finitum totaliter conve-
nire. Nec mora. factum est ut
rogavit. Et mox omnibus dixit.
Veni carissimi. vidistis in me
fugiente dyabolo. vane et
presumptuose exultationis au-
dacia. Sed non permisit me pe-
ccati misericordie mater et do-
mina. que me cedavit ab
septem viciis leticia. et

admonuit potius cum spei
moderamine. et dei timore.
die ultimum expectare. Vos
autem fratres karissimi rogare de-
um ut in de ista hora et ali-
is multis ignoscat. et iudicet
me non secundum opera mea. sed se-
cundum suam misericordiam salvet
me. Vox ut hec verba prople-
uit. et omnes transissent am-
solitis in fletum oculis expia-
uit. Et hic quidam illius hester
dignissime recordamur. que super
omnem mundi gloriam instituta
dixit. quoniam omnes iustitie nostre qui
panis menstruate. Sed et hic
notandum est. quod multos in morte
legimus exultasse. et qui iam ce-
lestem patriam puenientes in
iubilo dulci exultasse. Et
hoc ut exemplo pateat audi-
am. **Q**uidam fratris ordinis
predicatorum vite bone et sancte.
lector firmi predicatorum in Bru-
gisi Flandrie domo fuit. hic
gravius infirmatus cum letissimo
vultu appropinquare videtur
morti. quidam fratris cum latinis
flagitavit. ut si quod consolatio-
nis inius accepisset a domino.
sibi dicit dignaretur. Cui ille.
filere non vales per gaudio.
ve inquit accipi. quia dominus ipse
ihesus se morti mee prece-
dit adesse permisit. Cui fratris.
Et ego inquit per eundem dominum
testor te. ut in digito vel
nubibus inuas cum eum videris

e pntem. Cui ille. **H**anc in
 q̄t libent. si quidē p̄miserit
 dñs. Die postm̄ odū t̄rio mor
 bo i grauescēte. tabula p̄cis
 sa ē. et f̄es in i firmariā
 uenerit. **P**restolantibz ei. jo
 et oī. f̄ribz. s̄ moriens
 dignū cū manu ad certū lo
 cū extendit. Et cūfusus odis
 cū am̄u lenissio dicit cepit.
In galilea ihesu videbimus
 sicut dixit nobis alla. **D**uo
 finit. statim expirauit. Cui
 v̄o p̄ntes fuerūt. in hec eadē
 cū gaudio et lacrimis vetule
 iūt. **C**lō idē quoqz accidit.
 ut ego et meū quidā p̄bz
 s̄e uite. cuiusdā mulierū
 le paup̄cule domialū int̄
 veni. Erat et ibi duo f̄es
 odis p̄dicatoz q̄ ea de causa
 venerat q̄ et nos. Et ecce
 casu iuenim̄ infantē iacen
 tem et agonizantē i cunis.
Nec mora. et admiratibz no
 bis. morte puer amarissia
 torq̄bat. Angebat vultu et
 oculis. et caput anxiī st̄oz
 quebat. **S**ubito paululū de
 pressis oculis et itez ad ap
 tis suspicē in celū cepit. et
 adeo vehemētissie vultu
 mēbris et oculis exultare.
 ut risus et cachim̄ ex̄sicut
 in tali puero audiri extra
 domū clarius potuiss̄. Et
 nisi mēbra ei fasaa strage
 rent. strictius. ext̄ timas q̄

cupidias exilisset. **N**ec du
 bitam̄ q̄ hec vidi nullo mō.
 quin ad visionē ineffabil
 glorie et st̄uit̄ angelozū an
 qui p̄ris innocentibz o
 app̄rebat. in tali pu
 ero tā dicit et anxie mori
 enti. **S**tra naturā talis ex
 ultatio stragebat. **V**id autē
 p̄hs de gaudio et nitore cō
 scie dicit audiam̄. **G**audi
 ū inq̄t vetū tantū sapiēti
 attingit. **E**st ei elatio cū sin
 cera quedā et mera letitia.
 suis bonis vensqz fidentis.
 et hoc tm̄ ex virtute scia
 p̄pensus inspirata. **N**ichil
 enī iocundius scia bonas.
Magna p̄s b̄titudis etiā ē
 in p̄nti. nichil sibi scietia.
 nichil i mente resisti. **H**ac
 solā vitā quietā dicit. quā
 intus mētz pacatā iueni
 m̄. **I**llud q̄. eicias. qd̄ remor
 det. qd̄ angit. qd̄ displicet.
 qd̄ nullo alio teste arguit
 si te. **G**audiū qd̄ foris ē le
 uis euanesat. nec stabili
 pede fugit. **I**llud at̄ qd̄ int̄
 est p̄manet in d̄cussu. et
 si mille i pulsibz quaciat.
Hilaritate ergo et nitore
 apes fidelū glorient. ut i
 eis sanctas iudabilis et
 inimitabil̄ affimetur.

Caplin. I.
Vnt qui dicūt
 apes reuūstē

si int̄ tecta hyeme seruent̄. et
ad solē verno tpe reponā
tur. Hic post p̄ditā graciā
q̄ vita ē aīe. virtus v̄e p̄nīe
denotat. Qū ituz dñs p̄
pphetā ezechiele iudica
rens. Nolo mortē p̄ccoris.
s̄ ut magis uiuat̄ et uiuat̄.
Tecta q̄ apes fidelū serua
re debent. unitas ecclie ē.
adūsus quā porte inferi nō
p̄ualebūt. dūmodo despa
tione nō fracte. soli nūc po
tius q̄ iusticie xp̄o spe ve
nie p̄ penitētiā se xponāt.
ut sic cordis duricia q̄ hy
eme fugata p̄tā. verna
veritatis tēpetie. graciā ca
piat rediūne. Nūqd̄ qui
cendit nō resurget. Istis p̄
saias clamat. Eleuare. ele
uare. surge. Et paulus.
Fidelis sermo et oī accepti
one dignus. q̄a ih̄us xp̄us
venit in mūdū p̄ccōres sal
uos facē. quoz p̄m̄ ego sū.
Huc ergo v̄e penitēcie sub
meo tpe facta exēpla p̄po
nā. **C**In germanie p̄tibz
quidā nobilis comes. s̄ fery
paup̄m spoliator ex miseri
cordissima pietate diuina
t̄m̄ infirmitate correat̄.
Et amarissima p̄fione oī
oīa ad restitutionē posuit
que habebat. et irremedi
abilibz lacrimis cotidie lec
tū rigans. angelos et s̄os

dei ad impetrādā miām dei
iuorabat. Decubēs vō corpi
suo tantū supplicū ingēbat.
ut talos pedū et cetera fri
carz ad lignū. et autē et car
ne ac nervos v̄. v̄cta ass̄.
diuitate diuelleret. et iā fri
gida in hyeme tanq̄ ad trabe
dū acceptā. clam pectori su
p̄fundebat. ut ex hac glaci
ali frigore torqueret. **P**er
dū post her̄ positus ī agoni
a tanto sp̄ū repletus ē. ut si
cut xp̄s de publicano euan
gelistā. ita et de isto faceret
ppham. De seip̄o enī p̄dixit
q̄ sine purgatorio ad regē
auolaret. et eo mortuo. ac
her̄ico rege defuncto. tota thu
ringia maximis calamitatibz
subiacet. **Q**uid ita factum
vidim⁹. **Q**uit et alius no
bilis eiusdē p̄rie miles. sed
p̄do pessim⁹. Hic post an
nos plures ad p̄nīe lamen
ta uersa. et facta restitū
tōe ad hēmū tr̄sist. et ibi
multa tedia maceratus. se
ip̄m p̄ se v̄l p̄ sociū oī int̄
dū vespe cū flāmea ardē
tis caudele cetera iaudito pas
sionis t̄rie cruciabat. Hic p̄
ter seniore vite modum
ad p̄dicatoz ordinē tr̄sies.
miris t̄stis daruit et exē
plis. **V**enerabilis et deo
digni m̄p̄i bonifacij quidā
lausanēsis ep̄i vendica re

lare cognomi. q̄ quidā nobil
 sue dyocesis venatū cū mo
 tes alpiū p̄gens. familiā suā
 idinata in die cū canibz p̄di
 dit. solusq; in silua ē reuers⁹
Illo ergo horrente solitudine
 ut si quid audiret diuicius
 expectante. tandē duos ex ca
 nibz auscultat. quos venabu
 lo insonate afortans reptam
 do manibz et pedibz ad locū
 conat ascende ubi latrātes
 caniculos audiebat. **E**t ubi
 cū difficultate puenit. inuit
 locū planū p̄clarū valde atq;
 gramineū int̄ montes. **I**n q̄
 a hoiem magnū et elegan
 tē forma faceret. p̄stratū
 vides. duas clauas ferreas
 ad utriq; latus iacetis. hor
 rentibz oculis intuet. **H**unc
 miris plagis et vulnibz cru
 entatū. dicti duo canes venati
 tici latibz cūbat. si mor ad
 aspem dñi sui militis obmutet
 runt. **D**ost horrore at̄ assup
 to spū. p̄strato dixit. **S**i ex pte
 dei es loquaris m̄. et q̄ sis a
 unde venis edicito. **C**ui ille.
Ex pte dei sū. et ordinatōe di
 uina tibi talis appareo. ut in
 me misero p̄nē sumas exē
 pli. **M**ortus sū. licz tibi corpa
 lis appareā. **M**iles fui vniū
 p̄torū imamissim⁹. ea tēpesta
 te q̄ richardus rex anglie at̄
 philippū regē frantie p̄elia
 datuit. **I**n illa ergo expedia

one q̄ a brabantigenis i picta
 uia in pictaniā et i gasco
 nia facta est. ego ifelix lux
 uis et homicidijs debacha
 bar. nec i hijs alicui d̄dici
 vel serui flex⁹ misericōe pe
 p̄i. **M**edio igit̄ tpe. validis
 simā febrē acutā inueni. et
 tū nec tūc attus sū. nec a fel
 sus. nec xpi corpis sacrame
 ta suscepti. **I**stante at̄ hora.
 mortis obmutui. et ecce sup
 speratū miā diuina puen
 tus sū. et valida stricōe p̄
 motus. **D**ui licz loqui non
 possem extussi tū lacrimas.
 et in hijs vitā deo p̄nūciare
 finui. **N**ec mora defuct⁹
 sū. et duobz demonibz tra
 dit⁹ neq̄ssimis. mistar claua
 rū istarū ferrearū. tormen
 tis usq; in diē iudicij cruciā
 dus. **E**t hodie quidē p̄ ascē
 sū montū istoz meam mi
 serā aiām impulerūt. et i
 reuū p̄ abrupta eoz eā cū
 dictis clauis ferreis p̄cipite
 depulerūt. **S**cias tū tormē
 tū istud tā magnū et tā di
 utriū. spe venie quā i fine
 mūdi habitur⁹ sū. mirabilē
 beleuari. **N**ec mora. ubi sp̄
 rit⁹ ille vba ista finuit. cor
 pus qd̄ videbat̄ acieū dic
 tis clauis ferreis q̄ fumus
 euannit. **M**iles aut̄ q̄ hec
 viderat et audierat. a ra
 pinis paupm et mala vita

mersus. correctus amodo
vixit. et multos alios pad
res ad exēpla penitēcie su
a narratōe pmouit. **C**
Alius in theutonia mltis
rapinis et redibz p pēiam
debachari. captus. ad decol
landū positus. petiuit a iu
dite et obtinuit. tēpus pro
luxius penitendi. Et mox
astanti iuueni asobriuo ait.
Si vē amicus es. cooperator
esto m̄ misero in salute. **A**
fer inqt obsecro instrumē
tū ferreū. qđ dentrix dicitur.
quo ferē subaliat linā suā.
Erd ut factū ē. dixit iuueni.
Ductessue m̄ manū. ulnas
brachia usqz ad humeros.
pedes vō et tibias et cetera
usqz ad nates postea genitalia
a. aures. oculos. nasū. labia.
caput ad ultimū amputabis.
Iuene igit et si cū dolore
qđ rogatus fuerit exequēte.
penites ipē vniūqz mēbz
anteqz trūaret instrumē
ferrei dentibz p inflexiones
m̄tiplices et pualidas diu
tius affligebat dices. **H**ac
penā pro pte vilissia mē
bra pcepit. quibz actu ne
fario scelā ppetui. et deū
creatore meū offendi. et
redēptore. **E**xtimo igit post
ōnem penā. trūco corpis.
cū capite solo supstite. In
lari vultu dixit. **O** utina

tormentū istud qđ respēi secle
rū meoz parūū sustinui.
terare semel. itez. ac tūo
licet m̄ miserrimo. et t̄ eo
diutius cruciari. **E**t hoc di
ces. orat cū lacrimis plm̄ t̄
cūstantē se. qren̄ sibi miso
m̄ eleosinis paupm̄. et ora
tōibus subueniūz. **H**is dic
tis. extendit caput. et mox
a iuene decolat. **S**z hinc
forte dicit qđ. necessaria q
qui mortē et si penaliore
accruūt q̄ meruit. **E**nta
etiā erga tales ptores. diu
ne sit misēdie magnitudo.
glōsus p̄r augustinū in libro
collationū xtra nouatū in
sinuat dices. **C**uecūqz ne
cessitas cogat ad penitēciā.
nec q̄ntitas c̄minis. nec bre
uitas t̄pis. nec vite enormi
tas. nec hore extēmitas. si pu
ta fuerit voluntariū muta
tio. excludit a venia. s̄ m̄
āplissimos sinus suos. m̄
caritas reuertētes suscipit
p̄digos. et velit noluit no
uatus hereticis. semp vē pei
tētes suscipit xp̄us. **E**t ali
as idem dicit. **P**ost adul
terū. p̄ditionē et homici
diū dauid dixit peccau.
et nathan a dño miss̄ sub
intulit dices. **T**risulatu est
peccū tuū. **O** dulce verbū
peccau. **O** tres sillabe. que
portas aperuit paradisi.

Non
de me
plus
se. ro
a m
modi
lulau
nac p
er v
reg y
si. No
lati em
capit
ē. s̄
dicit q
sue ill
na n̄
m̄ ad
Et q̄
l̄pōne
qđ ac
m̄ vlt
dicitur
exēpla
et p̄
ipe qu
cū m̄
habē
indiqu
vultu
nema
penitē
p̄d̄. un
dicit. **C**
to de
obis p̄

Aude ergo dicere peccatum. Non
 te terreat pudor hoīs. nō tior
 dyaboli. non despatio p pccō
 enormi. Ad penitentiā nō ignos
 cit. cū effusus xpi sanguis ig
 noscat. Et homicida despe
 ret. cū in spem venie reditu
 rus ē a quo xpūs occisus ē.
Bene et optie dixit. **A**lit ei
 nec maria magdalena vci
 am. nec petrus fiducia. nō
 paulus grām impetrass. Ad
 hoc et si supuacue pbanda
 quiddā qd nro tpe in galli
 e ptibz accidit. fidei relatioe
 traditū non silebo. **A**d
 illū venabile virū mīgrū
 petrū de corbuel senonēse
 archiepū quiddā pccōr. qui
 pūā filiā violentē oppressit
 confessiois grā venit. **C**onfess
 igit in maxia et mirabili
 stricōe et lacrimis. q̄sunt si
 nūq̄ possū ullo dolore vlt pe
 nā a dno veniā impetrare.
Cui presul. Ita inq̄. indubi
 tant. si penitentiā subire vo
 luis tanti mali. Et ille vehe
 mentē exclamās. volo inq̄.
 et si mille mortes me susti
 nē voluis. **C**olacimat⁹ ergo
 infelici pmo iā felicissimo
 pccōr. et ego inq̄ septēnē
 tibi pnie penā impono. **E**t
 ille. Ad est ait. q̄ pniām
 tantū m flagitiosissio sep
 tēnem iungis. Cui si vi
 uere usq̄ in finē mūdi. tantū

facin⁹ penis innumabilibz di
 lue nō valem. Cui p̄sul. Da
 de inq̄. et t̄ris dies tantū i
 pane et aq̄ ieiuna. **T**ūc am
 plius ille plorās et stundēs
 se. rogabat ut penitentiā
 ei iungeret salutare. **S**up̄
 modū ergo admirat⁹ et ex
 hilarat⁹ epus. tandē diffini
 tūe p̄cepit hoī. ut abiret.
 et unū tm̄ p̄ nē diceret. sa
 retis p̄ cō p̄m iā esse dimis
 sū. **N**ec mora. dirū illē cui
 latū emittēs. et in trā p̄des
 exp̄rauit. **N**ec dubia fides
 ē. sicut deo dign⁹ ep̄s postea
 p̄dicauit. quin idē penitens
 sine ulla alia purgatorij pe
 nā tū validissimā stricōe pur
 gatus. ad gloriā euolauit.
Et qm̄ multa sūt qui ad re
 ligionē in morte asugiant.
 qd eis habit⁹ ordis valeat
 in vltia natiuitate susceptus
 dubitare plimū voluerūt.
 exēplū ad hoc indubitabile
 et agruētissimū enarrabo. **E**t
 ip̄e quidē nōnulli religioso
 rū in extimo vite penitentiā
 habitū negare solent. q̄ tē
 indigni sint recipi. q̄ neq̄
 validi m̄re voluerūt. **E**ps
 norma vtrius oimodi. sero
 penitentiā in cruce latrone
 paradisi ignas comitē m̄
 dixit. **C** Dicit sup̄dicto wal
 tero de mesenborch fratre
 ordis p̄dicatoz narrante.

cognouit. contigit q̄ quidā mag-
nus p̄positus ciuitate made-
burgense vespe q̄ in estinū
recessur⁹ intret. Et ecce in
p̄mo sopno subita infirmi-
tate impuls⁹ porē firmi predi-
catorū cū festinatōe man-
dauit. Veniente ergo porē
rogauit p̄posit⁹ instanti cū lac-
rimis ut eū reciperet ad ordinē
et mox vestiret. Cui prior.
Cuius magis hoc fiet. q̄a i hoc
frat̄z assens⁹ ē requirend⁹. Et
p̄posit⁹. Dico magis scio qd̄ sen-
tio. crastinū vix habebō.
Si diligitis salutē aīe mee
festinate recipite penitente.
q̄a certus sū q̄ in seculo nō
saluabor. Ut ergo instantiā
viri porē vidit. prexit domū.
examinuit mentū. requirit
assensū. allegat sufficientiā
viri ad ordinē. etiā si adhuc
adiuuat. Annuuit mox cō-
uent⁹. defert infirm⁹ ad
domū. recept⁹ induit. coi-
cat. iungit. et ante diē vi-
ta defungit. Nec mora. i
monastio p̄xio ciuitati. mo-
nalis qdā vidit in sopnis
quēdā p̄familiaris i lo-
co amodo reside. Ad quē cū
mult⁹ fr̄es ordinis p̄dicatorū
q̄ post labore p̄ denario di-
urno accede vident. extre-
mo quidā ignotus frater
tarde tū p̄tendit manū.
ut denariū acciperet tanq̄

frater. Quē p̄familias dilige-
ter inuit⁹. denariū magis si nō
mō accipies. multis p̄nis re-
medijs expurgand⁹. Nec cū
dicta monialis p̄bro monas-
terij recitass⁹. q̄suissetq̄ si q̄s
firmi p̄dicatorū defunct⁹ eet.
cū p̄br̄ se fuisse de vespe in
domo firmi. infirmū vel de-
fictū nemine inuenisse respō-
det. mane post p̄mā sup̄por
venit firmi p̄dicatorū. q̄ pro-
miserat p̄dicare mentū.
dixitq̄ se p̄dicare nō posse.
quia defuncti talis fr̄is sepl-
ture interesse debet. Im ergo
verificata ē p̄dicta visio mo-
nalis. et manifeste mostra-
tū est. q̄a multū p̄dest colla-
tus habit⁹ penitenti. dim-
modo pura fuerit mutatio
volūtatis. Est et aliud in
ges malū in quibusdā re-
ligiosis. qui i recipiēdis a-
postatis penitētibz. nimis
difficiles sūt iuites. **C**
Nou quēdā fr̄em ordinis
p̄dicatorū leatū et magruū.
qui cū apostatass⁹ ab ordinē.
et ḡuissimā infirmitate corrept⁹.
regressū ad ordinē pe-
tet nec ipetrarē. ipanētissimē
despat⁹ mortu⁹ ē. Et appuit
in aq̄ria monastio braban-
tie scissie moniali. oñdes se
p̄petuo dēpnatū. sicut ab ip-
sa eadē accipit q̄ hoc vidit.
Et ergo quide dico. q̄ nollem

illi in morte penitenti ordine
 vel habitu p nudo auro arabie
 denegasse. Credo enim et certu
 su. q occasione illi mortis pe
 nie prebuerit. qui ei in ex
 tino vite pinculo miaz nega
 uerit. **H**omo ergo et res
 tor oes p aspersione sangui
 nis dñi nri ihu xpi. ut tle
 qd auceat ois ordo. quia si
 aut p pto. achor quodam
 electus dei plus flagella
 tus e. ita et nūc pro tali
 excessu. qui tñ maior i mfi
 nitu ee dinoscit. **E**id eni
 regula aurea vl' pallium
 coramen. ad aiām xpi san
 gñie pncoso redeptā. **N**ec
 tantu solus deliquēs quis.
 vñ et totus ordo vl' aseri
 es vel dissimulas flagella
 tur. **D**istant igit apes fide
 lu et si qñ mortue p pccm
 inf tecta ealie p bona inte
 ri opa pmane. nec frāgi
 despacoe vel tedio. mox si
 ad libitū plene in viuudu
 volur gracie nō resurgant.
Apccis igit mortalibz pri
 mo cū vtute resiliat. deinde
 asia stimulatū hūilit' steru
 tur. ut hie pessione cū lac
 ris vel dolore. p peniten
 tiā reuulsat. **C**ūte at pui
 dentie sit penitentiā age i
 hac vita. exemplū subse
 quēs demonstrabit. **Q**uāt
 vir fidelis et bon' sicut p

dict' magister albertus fr
 ordis pdicatorū. sibi ab hū
 q rem familiarit' noueant
 traditū referrebat. q post
 diutnā pñiam qua sanus
 ferebat. incidit in languore
 fuissimū. **Q**uo p animum
 nō modice tbulatus. cogita
 nit cū lacrimis dñm. ut tā
 to dolori finē iponet. da
 ta morte. **N**ec mora. mis
 sus ad eū angelus dñi. dix
 it ei. **E**xaudiuit dñs pcc
 tuā. si eligis qd vis. aut
 tribz diebz purgatorij pea
 torqueberis si nūc discedis.
 aut si adhuc p anū in lan
 guore manē volueris. fa
 ullo purgatorio ad siyos
 euolabis. **T**ūc ille pntem
 penā recolēs nec futurā
 aduertēs. rēdit. **N**ōu po
 tius eligo. et nō tm tribz
 diebz. si qñtū dño placuit.
 in purgatorio tbulari. **F**iat
 inqt angelus scdm vbiun
 tū. **N**ec mora. languens
 morte solutus e. et ei' aiā
 in purgatorio deportata.
Uno ergo exacto die. venit
 angelus ad locū purgato
 rij ubi aiā torqbat. et dix
 it. **E**id nūc agis o aiā. q pro
 languore vñ' anū tēbz diebz
 elegisti i purgatorio deti
 neri. **Q** seductor inqt. non
 angele. qui me in penis
 multis anoz tūlis. p tibus

Cui aiā.

dierū spacijs sefellisti. Et an-
gelus. **N**ō mora inqt. sed
inestabili tortura decep-
ta es q̄a nō n̄ unū diē de t̄-
bus in purgatorio peristi.
Tu t̄m̄ adhuc si recitare volu-
eris qd̄ elegisti dñs miser.
et ad corpus tuū qd̄ nodū
sepultū est reverteris. et p̄
annū unū languore quē ex-
ptus es patiaris. Cui aīa.
Annuo inqt. ut nō p̄ annū
unū tm̄. s̄ usq̄ in finē mū-
di languore etiā detinear
actiori. **H**or dicto aīa depor-
tat ad corp̄. et p̄ annū i la-
guore detenta. mltos qbz
hec retulit ad p̄niam aīa
iut. Et post annū unū it̄to
defuncta. t̄nsit ad sup̄na.
Prom̄ c̄m̄ annū dn̄ice
incarnatōis millesimū du-
centēsīm̄ vicesīm̄ sextū. res
mirabilis accidit in opido
nyuellesi. In hac urbe ut
plur̄ adhuc viuetibz notū
ē. mulierū deuotaz̄ q̄ be-
ghine dicunt. nūc late dif-
fusa p̄ orbē religiositas i-
choauit. Harū plures que
magis sp̄iales evāt igne
sacro acrit̄ sūt accese. et hoc
i mebris tm̄. in quibz ma-
gis peccauerāt. postq̄ ad
agnitiōnē venerāt vitat̄.
Alie in lingua. contra infla-
uē vel loq̄itate. Alie in
auribz. et susurrū. Alie i

manu. etia opus illicitū vl̄
stactū. Alie in pede vl̄ tibia.
etia immoderātū disausū. Alie
alie in pectoris medio cont̄
cogitacōes turpes vl̄ tepta-
ciōnū sensū. incurabiliter
torquebant. et hoc p̄tēpus
scdm̄ manus ā mun̄. q̄ p̄t̄is
et negligētis fuerāt irretite.
In ecclia ergo sc̄e gertrudis
deportate. exticte sūt. et mē-
bra q̄ ignis exusserat ut in
aliis usuetū est denigra. spe-
ciali miraculo et naturam
ad colozē et formā et virgo-
rē pristinā redierūt. Et ne
hoc casu et nō miraculo fi-
pbaret. quedā puella vite
secularis de suburbio nyuel-
lesi. allata ē. igne sacro suc-
censa. clamās et dices. **O**
sc̄a gertrudis vgo. beghina
nō sum. ut qd̄ ergo succen-
dor. **N**ec mora. manus illi
adusta cū p̄te brachij. a p̄te
residua cecidit q̄i carbo. Et
hoc velut b̄ta gertrudis
puelle manifesto miraculo
iuderet. Beghina non es.
et ideo tibi sicut beghine nō
fiet. Plures ex his q̄ dicto
modo curate sūt. vidiz̄ post
et ante. **B**eatū ergo et feli-
ces illi sūt. qui h̄c et nō i
fuitō p̄t̄m̄ luere memnerūt.

Caplin. li. —
In apū lōgissima
septēms. nūq̄

Et

aut uel decē annos durare
 possit. Quid aut in septe-
 nario mo. n. septiformis g-
 ra s̄i sp̄s. et quid in dena-
 rio. nisi legis decalogus de-
 signatur? Et hijs duobz. to-
 ta uita pendet xp̄iani. In
 hijs versent apes fidelium. ut
 her nil libeat. nec liceat in
 hac uita. Mandata tibi sit
 q̄i forma uite moralis et
 modus. et ex hys gra sep-
 tiformis. Et uide qualiter.
 ut saluz sp̄i sapie. quo ad
 deu hō ueritat̄ intior. et ad
 rēplationē diuini cultus
 accendat. **Sp̄u** uō intelli-
 gentie. in necessarijs uite
 quo ad proxim̄ ps mentis
 inferior. ordinet. et ad sui
 regimē hō extior gubnet.
Sp̄u at̄ filiij sup̄ precepta
 ut uendat oia et det pau-
 pibz. nudū xpm̄ sc̄atuz nu-
 dus. t̄ uenis altior attolat.
Sp̄u uō fortitudis. rēptis
 prospis et adusa et aspa-
 soldet. **Sp̄u** aut̄ sc̄ie. lege
 imple festinet. ut i xpa-
 se caritatis p̄ unitate pa-
 ris et fidei iungat. **Sp̄u**
 uō pietatis p̄ passionē
 liquefiat et mollescat. ut
 i omibz. et p̄ oia pietas or-
 dinet. Postremo sp̄u rō-
 nis pond̄ aia capnat in
 p̄uū moderamē. et per
 hoc i ea ois rubigo p̄ciā r-

macula destruat. Et hec
 septiformis gra sc̄dm̄ sep-
 tē p̄rietates uel effectus
 ignis q̄ sp̄m̄ s̄an̄ significat.
 diuinitatē donozū in eodē
 sp̄u plenius opat. Et hijs
 septe effectz uel p̄rietates
 ignis sunt. quibz. signifi-
 cant actz sp̄s s̄i in septe
 donis. **Retrograde** tamē
 ponit. ut p̄m̄ ultio. et ul-
 timo p̄mo uelud ordo p̄po-
 sitz attendat. Unde v̄sus.
Destruit. emollit. iungit.
solidatqz. Altius attollit.
 illuminat. ignificatqz. **Ignis**
 enī destruit rubiginē. et
 sp̄us rōris expellit p̄m̄.
Ignis sc̄do emollit id ē liq-
 facit. et mentē sp̄us pie-
 tatis p̄ passionē. **Ignis**
 t̄tio iungit multa. sc̄licet
 ligna i unū cinere. et sp̄s
 sc̄ie que ē caritas multoz
 mentes in unā pacē et fi-
 de. **Ignis** q̄rto solidat. q̄a
 uasa figuli p̄bat fornax.
 et sp̄s fortitudis mentes
 fidelium et adusa roborat.
Ignis q̄nto altius attollit.
 et sp̄s filiij nō solū in p̄e-
 ceptis. s̄ etiā sup̄ p̄cepta
 mentes erigit. **Ignis** sex-
 to illuminat. et sp̄s intellēs
 docet nos oem ueritatem.
 oris. cordis et opis. **Ignis**
 septio ignificat. id ē feruē-
 tē efficit. et sp̄s sapie-

id est sapide scie. mente ad
contemplatione accendit. **Et**
ergo tabernacula dei in ho-
ibus qd in viciitudine tps
septiformi talibz septē luc-
nis in oem decore et glaz
illustrat. ut ex hijs in de-
calogo legis pcepta dñi lu-
cidissima resplendent. **Hic**
igit et si columba lucis in
nocte a tenebris reueletur.
in die tñ pntis vite ignora-
tia status sui qñ nubis ca-
lignine ne euanescat inti-
adubrat. **Nescit** ei homo.
an amore vl' odio dignus sit.
Sub hoc dubio cum illa
pia et bñ luthardis i aq-
ria monialis ut i vita eius
descriptū est laqueuz diutius
et cotidianus lacrimis crifi-
cari se posset etiā in pnti-
vite ad se manifestissima
facta audivit. **Beata** esto
carissima. qñ placz dño vita
tua. **Ad** hora ergo pia lu-
thardis exultās. cepit ite-
rū ut pñs nichilomi' for-
midare. **Brdo** at vificata
ē. vel sic reuuit solari.
Tercio nō est eā passim
senioris dñs diutius tñ-
lari. tñ eare vix spectabil
et ignotus oibz. locutorū
ubi moniales sederāt in-
trouit. **Salutatis** breuit
oibz. postulauit pia luthar-
dim ocus accēsi. **Que**

ut venit. salutauit eā. et
oibz audientibz dixit. **Nec**
tibi mandat omps. **Nā** scā-
ra viuas de celo. qñ in te
dñs bñ iplacuit. **Nec** dicēs
iuuenis sine mora dispa-
ruit. nec ult' restabat quere-
unde venat. aut qñ fuit.
Quidam iulianū quēdā
canoicū contumacis te-
nobij. qui cū diu vitā inno-
centē tenuiss. a demone
nocte qdā qñ suus eet. tñ-
plena voce clamās et eu-
lans cognouit dñm. ut si sal-
uad' eet. ei aliqd signū de-
mostrare. **Nec** mora. pate-
te celo. et hūc cūfusus ad
spē vniā iustitissie solabat.
Nec hoc mirū. qñ hīs homo
cui celū patebat. **Id** aut
de bono mortis et beata
morte pñs sentiūt audia.
Dū est vita grata. mortis
ē iudicio oportuna. **Grata**
at vitā intelligas. qñ ni-
chil in iustā reprehensibile
senties. mortē gratant ex-
pectas. **Mori** felix ē dñ
in pace vsat. **Tolerabilior**
ē qui mori iubet. qñ q ma-
le viuē. **Nō** enī viuē bonū.
s' bene viuē. **Unde** sapiens
semp cogitat qñs vita. nō
qñta sit. **Cicilius** aut mori
aut tardius ad rē non p-
tinet. **Bene** at mori. est
effuge male viuēdi picula.

Nichil melius etna lex fecit.
 q̄ q̄ nobis unū introitum
 dedit. exitus multos. **B**ono
 loco res huāne sūt. q̄ neō
 n̄ vicio suo miser ē. **V**is ad
 uersus hoc corp⁹ liber ēē.
 tanq̄ migratur⁹ sēp̄ habitā.
Cū venerit dies illa q̄ mix
 tā her̄ diuina huānaq̄ se
 cernet. tēpus hic n̄ fuerit
 inq̄ ubi me m̄ reddet. **N**ec
 tū nūc sine me. ip̄e sū. sed
 ḡu t̄re mole detineor per
 has mortales moras. quibz
 illi meliori vite pludū. **U**t
 quid tū te iacet. tecū sēp̄
 hospitātis loci sarcinā spec
 tat. **C**āsendū est. excurit
 natā redeunte sicut intri
 te. **N**ō licet plus efferre q̄
 intuleris. **N**one ex eo etiā
 qd̄ ad vitā intulisti ps̄ m̄ḡ
 na ponenda ē. **E**quo igit̄
 aiō mēbra tā sup̄uacua di
 mitte. et corp⁹ inhabitatum
 diu pone. **B**eridet. obruet.
 abolebit. veniet q̄ te reuelat
 dies. **T**ūc nature tibi archa
 na retegēt. discutiet ista
 caligo. et lux v̄ndiqz clara
 erundabit. **I**maginare te
 cū q̄ntus ille sit fulgor. ut
 sideribz m̄ se lumē misce
 tibz dies et nox acris ifi
 ma cessabūt. **T**ūc in tene
 bus te vidisse dices. cū to
 tā lūc̄ et totus aspexeris.
 quā nūc p̄ angustissimas

oculoz vias angustissimē intui
 eris. **E**t tū admiraris illā iā
 p̄cul. qd̄ tibi videbit diuina
 lux. cū illā suo loco videris.
Qq̄ stolidū. illi spei. illi b̄ti
 tudini imiti. ut hic letgere
 as in id. qd̄ semp̄ mortis
 p̄pendio nites qd̄ i p̄petuū
 non tollat. **N**oc igit̄ unū
 discas. vitā atepne. **N**emo
 ei illā bene exiit. n̄ qui cō
 tēpsit. **V**ita nō imp̄fecta est.
 si est honesta. **U**biqz desi
 nes. tota ē. **N**on ē magna
 res viuē. **M**agnū ē honeste
 te mori. prudent. fortiter.
Nā vita. si moriēdi virtū
 abest. seruit⁹ ē. **Q**uō fabu
 la sic vita. nō q̄ diu s̄ q̄
 bene acta sit refert. **M**irū
 tēnes. si prudēs adūteris.
Vitā sequeris fugit illa. e
 morte fugis et illa p̄seq̄t.
 nec vn⁹ est oīm qui eua
 dat. **V**ide ergo. mors me
 sequit. fugit vita. **A**dūsqz
 hoc doce me aliqd̄ effice. ut
 ego mortē nō fugiā. vitā n̄
 sequar. **E**t maiori aiō ad
 emēdatōem nostri debem⁹
 accedē. quo semel nobis ē
 dita ē p̄petua boni posses
 sio. **M**ors quā p̄timefam⁹
 et recusam⁹. incipit vitā.
 nō eripit. **P**eriet iterū qui
 nos in luce reponat dies.
Et ideo equo aiō debet re
 ditur⁹ exire. **H**ic nos ḡove

debent. non tanq̄ p̄t corp̄
uiuē debeat. s̄ tanq̄ possit
sine corp̄e. Ante senectutē
curam ut bene uiuere. in
senectute ut bene moriar.
Bn̄ at̄ mori. ē libent̄ mori
Ut satis uixerim⁹ n̄ anni
ner dies faciūt. s̄ animus.
Mors ā finis ē aut trāsit⁹.
Nec ergo desine timeo. id
ē esse qd̄ incepisse. n̄ trāfire.
q̄a nūq̄ tā anguste ero.
Noli tunc tranquillitati aspi
de. In momēto mare euer
tit. eodē die ubi miserant.
nauigia sorbent. Nulli rei
felicior amissio ē. q̄ q̄ desi
derari amissa nō potest.
Liquet tūc hom̄ impuden
tia. ut tūore mortis cogit
ad mortē. De brā mors. q̄
melioris asā adiciōis le
ta suscipit. nec uitā dese
rere querit. q̄ potius inge
rit rediū. q̄ solet. p̄perat
inuenire quod fixū ē. et p̄
peti sorte māsurā. Ubi ē
p̄perem⁹ reliquum. Agit n̄
agit̄ uelox dies. Inscij rau
pini. oīa in futurū disponi
m⁹. et int̄ p̄cipua leti sum⁹
Tu ergo fidelis apis aīa. ui
tā tuā stinues et semp̄ ex
erceas in ḡtia septiformi.
ut eā in decalogo legis p̄

Hec te asumes. **C**
Caplin. ly.
Ieme latet. et t̄

uestiunt melle. qd̄ estiuo tpe
agregauerūt. Ip̄emē dicit⁹
mediū temp⁹ quo aīa exu
ta corp̄e trāsit ad requē ul
ad penā. et diē resurrectio
nis ultimā quo aīa sociabit̄
corp̄i. et immortalitate p̄pe
tua fruēt. Et bn̄ dicit̄ later.
ex hoc corp̄e in sepulchris.
qd̄ daniel p̄pha in puluē dor
mire distixit. Et bn̄ dicit̄ i
puluē. q̄a scdm̄ qd̄ p̄mo hōi
dictū est. puluis es et i pul
uere reuerteris. corp̄a i pl
uere ḡnialit̄ resoluūt. De
hac dicit̄ exapit̄ corp̄ xpi.
qd̄ nō uidit corruptionē. q̄
die t̄cia resurrexit. De hac
scdm̄ ueridicū augustinū.
corp̄ exapit̄ m̄ris xpi. De
hac ut uē credi⁹ et euāge
lista iohānes. qui sicut fu
erūt socij passionis. ita iuste
sūt et solatiōis. tū xpo iā
immortalitate uestiti. **¶** Vi
dim⁹ et corp̄a quōsdā sancti.
qd̄ aīis ferme sexcentis. in
regreuit māserat incorrup
tū. Quia at̄ occasioē h̄ nō
factū sit iudiciū. breuit̄ e
narrabo. In urbe germanie
treuēnsi. tota⁹ europē aīa
quissie ciuitate. structura
quedā mirabilis erat. que
helene constantini m̄ris pa
latiū dicebat. Nec ne ab
iūmicis potruparet i pi
culū ciuitatis. a ciuibz est

destructa. In cuius latere a parte
 aquilonari oratorum primum
 iuentum est. in quo altare et
 alabastrum candidissimum erat.
 et in latere dextero sepulchrum
 scriptura vero super sepulchrum
 in pariete legebat. **S**icut the
 odolphe. nri petimur miserere.
 In sepulchrum igitur civibus ad
 unatis. vocati sunt fratres pre
 dicatores. et ego casualiter
 superveni. Deposito ergo la
 pide. corpus invenimus incor
 ruptum. et apto scemate ad
 cooperiendum natem secreta.
 manus super reverenda dimissas.
 De promissione vero civium ma
 num ei dextram quam in sacri
 ficio corporis christi extenderat
 mox abscedi. et fratribus predica
 toribus dedi. **H**uius reliquias.
 capillorum et unguium in antiquis
 scriptis monastio in dicte civitatis
 ad in horreum dicitur. cum super sep
 sione veteri. et alijs reliquijs
 sanctorum invenimus. De hoc beato
 viro et fratre eius bono theode
 rico qui in alia parte structure
 superdicte manerant. e. fama
 antiquissima ferebat. fuerunt
 abo filij sororis cuiusdam im
 patoris romanorum. quorum scilicet
 theodolphus iussu amantissimi
 filii regis britanie despon
 sauerat adhuc puer. **C**umque
 adolescens factus spe gloriosius
 vite sponsam nollet accipere in
 uxore. si videret in perpetuum rema

ne. resar indignatione promove
 illud de patria expulit. **Q**ui tre
 uerit venies. et habitum mo
 nachale suscepit. qui in ac
 tissimo specu in loco quem dix
 imus se recludit. **E**rat autem et
 lectus eius lapideus cum cer
 uicali lapideo. iuxta orato
 rium quod ponitur. **P**ecunia vero frat
 er eius credit. et vitam beatam in
 eodem loco duxisse. **D**ecreto
 autem consilio populi civitatis. sacrum
 corpus in ecclesia firmo predicato
 rum translatum est. et retro al
 tare digna venatione locatum.
Evenolui autem postea cronica
 huius. et de his duobus fratribus sep
 tum legit. quia sub clodoveo regis
 fratrum. huius beati viri floruerunt.
Credo enim saluo meliori iudi
 cio digne quidem beatus theo
 dolphus per signo et incorrupti
 one virtutatis. in carne. in
 corruptionis gloria etiam in cor
 pe suscepisse. **U**nde in libro
 sapientie dicit. **I**ncorruptio fructus
 primus est deo. **I**usticia enim
 perpetua est et immortalis. **I**n
 iusticia autem. est mortis acquisi
 tio. **M**irabilis deus in ma
 iestate sua. qui etiam pulverem
 nostrum ita glorificat in presenti.
 ut digne in eo future resur
 rectionis gloriam pleno per
 tore et fiducia spectare pos
 simus. **P**ulcherrima sanctorum ino
 centium corpora sub herode pas
 sorum videtur incorrupta. **C**um

tū ergo et hūc scōz corpa
veneram. beatus augusti⁹
in libro de citate dei decla
rat dices. **O** q̄ venanda
sūt corpa defunctor scōz.
Di em̄ patria vestis et am
ulus tanto meliora sūt filiis
q̄nto erga p̄ntes maior af
fectus. multo magis corpa
bonoz quibz dignius atq̄
p̄fect⁹ in oē bonū usus ē
sp̄s sc̄is. **C**ertū ē q̄ qui ho
norauerūt et dilexerunt
scōs. multa p̄ eos b̄nficia
sūt expti. **E**t de hoc quidē
exēpla plima. **Q**rat or
dmis p̄dicatoz tui hoc ac
cidit qd̄ subiūgo. naucauit
m̄. nūq̄ se p̄ ānos plures
aliqd̄ dormiuisse. **J**acebat
in infirmaria sp̄s vix he
rete. mire at̄ dedit⁹ erat
seruicio m̄is xp̄i. **D**ictis
at̄ fr̄ibz matutinis nocte
quadā usq̄ ad laudes. dñā
nrā cū ingenti lūe appa
ruit fr̄i infirmo dices. **E**go
mater xp̄i et patrona or
dis tui p̄mūire te veni.
q̄a in similitudine habit⁹ tui
dyabol⁹ ut malus fr̄at ad
ueniet. **S**z d̄ hūc verbis
istis te signabis. **B**ndicant
me deus pz. q̄ cūcta creauit.
ex nichilo. **B**ndicant me
deus fili⁹. q̄ hoīnē p̄ditū
repauit ex sanguīe ip̄o.
Benedicant me sp̄s sanct⁹.

aut̄ me saluet p̄e solacois
infusio. **H**ec diu senties p̄
tracte infirmitatis iōmodū.
s̄ iuuenētibz fr̄ibz i vnu. fa
cies qd̄ inspirabit tibi. et i
tegra recipies sanitate. **H**
dices pietatis m̄. repere
disparuit. **F**rat at̄ q̄ p̄ plu
rēanos vix ad dormiendū
oculos clauserat. sp̄s p̄
almoz qui in matutinau
laudibz dicebat. p̄m̄ ob
dormiuit. **E**xat⁹ at̄ in
cāticō b̄ndictus. vidit dy
abolū in specie fr̄is i habi
tu venientē. q̄ paulatim
crescens dom⁹ fastigiū at
t̄gebat. **H**ec mora. vboz
memor q̄ a pietatis m̄e
didicerat. signauit se. et
mor̄ dehiscente tra hosti
antiquo patuit ruina &
magna. **P**aucis inde diebz
quo hec gesta sūt euolutis.
de p̄dicatoz fr̄es vndiq̄ cō
uenerūt. **C**uibus lotis & ta
sis. dicit⁹ fr̄at debilis sc̄dm
verba p̄one ord̄is insp̄ia
tus dixit. **O** deus omps.
p̄noz laboz misericors ret
butor. seruoꝝ tuoz sudores
q̄ gratis oculis intuevis.
respice nūc ad me indignū
famulū. ut me p̄cipue dig
neris effue eoz q̄ in istis
sudoribz et laboribz fauli
tū meruerūt. **H**ec dicens.
serdes loture fām in vno

vel e. g.
no riu
seru
expo
q̄stione
de no p
muler
nes hoī
bus dñi
nulla fa
na. i.
lūa rom
solū lo
m̄ḡ ad
p̄e ma.
hoī n re
sūt ip̄e
ba p̄one
no sudor
vnde. p̄
bus hab
onē ergo
dñi sū. v
Quā cū
ap̄t sup
ones solū
dā et m̄.
Bede et q̄
et p̄e mo
vā ab ip̄e
rendat. p̄
rō. ubi
p̄no ip̄e
aure sū
nes meli
uā s̄p̄s
m̄fuerūt
posset r̄id

alucolo iheres capiti suo
 supfudit. et sanitate non
 solu capitis. vmeia torius
 corpis cu oi integritate rece
 pit. **H**uc postea ad labore
 multoru pacietissim vidi.
 et in pdicacibz stinuis ex
 peditu. **F**uit sacerdos qui
 da vita et officio dignus. q
 btm bartholomeu aplin
 spalit diligebat. et i sua
 solepnitate plures q alio
 tpe paupes recreabat. **A**c
 cidit at ut in festo eius ce
 lebrata missa. demone
 in specie pulcherrime mu
 lieris honesti habitus et de
 centis stante ext eccliaz
 iuenit. **Q**ua salutatam
 rogat. ut secu ad pradiu
 declinaret. **Q**ua anuete.
 introducta e. et ad mesa
 cu sacerdote resedit. **I**uxta
 solutu at nullu paupm i
 uitat. **N**o imemor ergo
 beatus bartholomeus de
 uoti erga se pbri. et fregit
 tis seruitutis. venit ad por
 ta illu i spene paupis et
 medici. **Q**uo clamate. oc
 currit faulus domus. igref
 su negat. pcepit post pra
 diu elemosina expectae.
Cui aplus benigno vultu.
Bene inqt expecto. si in
 teri dicas dno tuo. ut en
 deat m. qd illud sit qd in
 rebz mudi mirabilis sit.

vel e. et tn vni pedis spa
 no tmiat. **I**ubrides ergo
 seruus. venit ad dnm suu.
 exponit illi medici hois
 qstione. **C**ui cu sacerdos en
 de no poss. susurravit ei
 mulier iuitata i aure. **I**a
 ctes hois est. q in tot ho
 bus diuificata assistit. ut
 nulla sit filis alti spe vl
 natura. **Q**stione ergo so
 luta remittit pbr. **E**t cum
 soluta laudasset apls. vade
 inqt adhuc et requiras ex
 pte mea. qd sit magis ppri
 hois in rebz habitis. **P**regressus
 igit seruus. qrentis v
 ba pponit. **B**uy hoc etia nes
 cio sacerdoti. mulier in aure
 vndit. **P**riusimū hois i re
 bus habitis e peccm. **S**oluti
 one ergo seruus suscepta a
 dno suo. refert ad portam.
Qua cu iteru laudasset
 apls. sapient inqt due qsti
 ones solute sut. **A**d huc ad
 da et tria. et tuc quiesca.
Vade et qras a dno tuo
 ex pte mea. qd miliaribz
 via ab inferis ad celu ex
 tendat. **P**regressus seruus
 etia. vba pponit. **E**t hoc q
 pbri ignorate. mulier in
 aure susurrat dices. **H**oc
 nes melius nouit. q qui
 ma sepius eudo ad iferos
 mesurauit. **B**ene inqt a
 postol. vndit dns tuus.

Vade ergo et dic illi. Et quis
est ille qui vna sepius ad inferos
mensuravit. in nequissimus
demon. qui in specie muli-
eris pradetis te tu lenit
in aure susurrat. Et te ad
scabitu illectus erat. nisi
ego bartholomeus aplos. cui
deuote seruisti. te miseri-
corditer puenisse. Nec mora
ubi hec seruus dno suo nua-
auit. statim ab oculis eius
demon euauit. Qui mi-
re stupes a mensa surrexit.
et curres ad portam ut sui
libatore tenet. non inuenit.
¶ Quatuor ecclesie in cathedrales
ecclesias sancte spali
usu dignitatis. et sibi solet
et dici. Ut sancta romana ec-
clesia. sancta iherosolimita-
na. sancta treuensis. et sancta
coloniensis. non ab re vena-
bilitate nuncupant. Sanctis
ei dicitur. quod sanguine tinctus.
Fuit ei sancta romana ecclesia
sanguine tincta papue aplo-
rum petri et pauli. et inua-
bilium numerum aliorum. Hanc vero
iherosolimitana ecclesia. ipse
christi gloriosissimo sanguine dedica-
tur. Hanc vero treuensis ecclesia
exceptis particularibus miris
quibus a principio fidei fuerunt
extant conata. tribus viris
in tota illa ciuitas per christo
legit martirizata et occi-
sa. Hanc vero coloniensis ecclesia

ab illo gloriosissimo virginali colle-
gio. cuius numerum solus dei sancta
prehendit. noscat triumphata.
Licet igitur vnde milia vir-
ginum et multa milia vir-
gum. mulierum. virginum nobilium
et ignobilium cum illis eun-
tium et redeuntium a roma.
ducta et cum eis martiriza-
ta sunt. ut muto ex profluuo
sanguinis sancta. id est san-
guine tincta dicitur. Unde
quidam ariacus papa. et
multi episcopi. reges et regine.
quorum nomina cum corporibus lapi-
dibus inscripta. in tumulos
sacrarium virginum recepta sunt
et leuata. Hoc idcirco memi-
nerunt. ut miraculum quod dic-
turus sum gratius audiat.
¶ Bruxella urbs nobilis
est. et magna brabantie. In
hac hospitale pauperum est.
precipue caritatis. et religi-
one prelatum. In isto sorore
quandam multo labore vi-
dimus satagentem. quod graui
infirmitate detenta. rebus
humanis excepta est. Cum ab
hora diei tertia usque post ves-
pas mortua iacisset. re-
uixit subito et exivit se.
Conuocatisque sororibus et omnibus
quod prentes erant dixit. Vir-
ginalis illa exercitum colo-
niensium. vniuersis cotidie ve-
nata sunt. et eorum precibus nunc
a purgatorio liberata. Et

ob hoc ad vitam redire impulsus
 fuit. ut omnibus eorum digne memo-
 riam habere affuturam in morte
 suffragia numerare. dimodo
 de vita tales creatur quibus
 oratio valeat possit. In hoc testi-
 monium reddo spiritum immortali.
 In mora. sicut dixit. et fecit.
Narravit in dominus vol-
 uelms de aska villa braba-
 tie. vir nobilis et deuotus.
 qui cum esset terra posuit in ex-
 peditione fuisse. infirmatus est
 usque ad mortem. et penitus
 medicis deservatis. Febre ac
 acutissima laborabat. fuerat
 autem semper deuotus et supplex
 erga gloriosam virginem ma-
 triam christi. Et ut vidit nullum
 se habere vel sperare remedi-
 um medicorum. ad prouocandam
 suam. tanquam ad precatorum
 diuine maiestatis. fida mente
 iussus est. Et facta nocte me-
 dia. apparuit ei gloriosa im-
 ago et domina cum pueris medica-
 mis salutaris. quo punctum
 sub moneta sanauit. et dixit
 ei. Ecce sanus factus es. vita-
 tuam cum oportune poteris com-
 mutabis. et ut desiderasti.
 meos postmodum incipabis
 seruituti. Mane igitur post
 hoc factum iteravit physicus.
 et de natam sine ulla cre-
 uentem heremum integre sospi-
 tati. Hic postmodum ux-
 oris vinculo diu violenter

detentus est. si postea licentatus
 ab illa. de consilio vero ad domum
 militie theutonicoz hospita-
 lis beate marie. cum magna de-
 uotione transiit. Post que et
 aliam quedam. et filium eius mili-
 tes intrasse cognouit. Quo-
 rum primo quarto mense ingressus
 sui iuxta toletum obiit. et ea-
 dem nocte in brabania aico
 defunctus apparuit. sedos ap-
 pares. genibus pene. tanquam per-
 spem pro quo in purgatorio
 puniret ostendit. Huiusmodi
 ordis factus amedabiles val-
 de referunt et fideles terre
 sue. et in eis milites strenu-
 os promittunt. **Q**ued et aliud
 de venacione sanctorum deuotum
 valde et stupendum audiui
 miracula. ab his fratribus pre-
 dicatoz qui personas pro quas
 gestum est cognouerunt. In theu-
 tome prius miles quidam ad
 deponendum herba de prato
 dixerat falcatores. Illis qui
 falcantibus in uigilia cuiusdam
 sancti. ubi uespertinum aduenit.
 pro villas inuicem impulsu-
 bat. Et mox unus ad socios
 falcatores. Desistam inquit
 ab ope. quia iam uespe impul-
 sant. sed cum illi nollet. ymo
 magis uobis confunderent ad-
 monente. ipse mox ope de-
 licto ad uespas iuit. Car-
 tio at die ad opus imperfectum
 cum ceteris rediens. uidit quod an-

redentibus alijs se solū falcatē
postius oportet. Et p̄ hoc
ab oibz ē deuisus. Patient
tū ferens risus oīm cachi
nos. ubi manū ad falcatē
posuit. an pedē in surculo
gramis dragmam nure et
inuise magnitudis aureā
mor uenit. **C**urnat ergo
in genibz. lacrimis dñm be
nedixit. Quo clamare cō
currūt socij. currit et mi
les p̄corū dñs. uidet diu
nū miraculū. **S**eptuag
miles latus in nūmo vo
ce patria legēs. hec ut int̄
pretari potūz et tenebat.
Man⁹ dei me p̄pigit. et i
donū me rededit. paup̄i
qui nō infregit. die facte
celebre. **H**ac dragmā vroz
militis. fere marchia erga
paup̄erē emit. et multis
postea ad rei gēste p̄bati
onē ondit. **I**n hollandie
p̄tibz reliquie b̄e kathe
rine uirginis. in hospitali
quodā celebres stinent.
Has nūcy hospitalis ad
diuisas eccl̄as s̄ferebat. Et
accidit una diez ut i via
positi. Fluxū maris scdm
solutū obuiū sibi uenire
videret. At qm̄ diuitē nō
erat a fluxu. turbati sunt
usq; ad mortē. **L**uc vnus
s̄fictia plen⁹. cū capsā ubi
erat reliquie fecit cūlū

in arena. et flexis genibz
in orōne et lacrimis int̄ cū
lū adiutorū katherine i
uocabat. **M**ira res. **U**en
ens flux⁹ cūlū cūit. ele
uauit se mare set spumas
itumuit. ita ut patulo de
sup celo ascendet ad cubi
tos q̄dringinta. **I**n cūculo
at facto. nec sola aq; gutta
desturrit. **U**iri at qui int̄
erat nouē nūo. quoz vnū
vidi. expectauerūt quousq;
mare recurret ad sinū su
ū. **N**ā scdm poeta moder
ni t̄pis. et vomit et potat
dya caribdis aquas. **E**t
tū exētes. p̄ totā terrā
mauditū miraculū post
t̄nsitū iordanis. asonus
laudibz vulgauerūt. **S**ū
at sūc hęc āno c̄ter ab i
carnacōe dñi millesimo
ducente s̄o quinto. **T**estes gē
te rei fuerūt et illi qui in
nauigio. positi in cūculo
succrē voluerūt. **H**ec sus
fragia scōz q̄ntū ad uiuos
ad mortuos vō scōzū sus
fragia plūma reserūt. de
quibz nōnulla q̄ sine ulla
hesitacōe signou⁹ refer⁹.
Quidi quondā canonicū
carnacēsis eccl̄e. qui se i re
ligione cūipracēsi cenobio
ad ordinē t̄nsiuit regula
rē. **H**ic cū b̄issimū aplm̄
et euāgelistā iohāne in

vita feruētissime dilexiss. post
 mortē illi9 eundā canōico ei9
 i visione visu ē apparitionē
 hui9mōi se vidē. Accessit i
 de aplis ad glōsissimā vir
 ginē mrem xpi. rogāns eā
 supplicat. et sic dices. Ecce
 aīa amici nri torquet in
 penis. venias obsecro et
 liberares eā. qz si in vita p̄fā
 nō vixit. tñ vita suā pro
 magna pte corripit. Per
 mora. ānuūt v̄go v̄gini. et
 ad purgatoriu descendētēs
 aīam libatā adducit. et scā
 restionū phibuit. et scim9
 qz vetū est restionū eius.
 Aperte etgo p̄ntis ep̄is qd
 sub multis t̄bulatōibz dicit.
 sū in corpe q̄ in puluē latat
 et dormiūt. et melle p̄ cibo
 utunt. qd estatis tpe agrega
 uerūt. Temp9 estatis ē tēp9
 p̄re in p̄nti. in q̄ fideles q̄q̄
 scīs actibz meruerūt. ut sc̄i
 dū apocalipsim. opa eoz se
 quūt illos. et medio tpe ut
 diē future resurrectionis et
 mortē. aīe eoz etnis epulis
 p̄fuar. Hi vō neq̄q̄ in p̄nti
 p̄fete purgare s̄ purgāde
 post hāc vitā ab hoc seculo
 discesserūt. tūc uiuoz p̄nt̄ suf
 fragiis adiuuari. Et hos di
 ce possu9 abos quibz aīe fi
 deliū exute de corpe. auidis
 sine recreāt. et hoc tñ si in
 vita bonis opibz meruerūt.

Frustra enī cū diuite epulo
 guttā aque et cū v̄ginibus
 fatuis oleū flagrant alienū.
 qui nō hīc p̄p̄m. et si non
 ad totale liberationē suffi
 ens habuerūt. Cūto at de
 siderio anhelat aīe in pur
 gatorio ut aīozū suffragi
 is adiuuent. manifestō miā
 culo qd in galliis accidit de
 monstrabo. **E**rat p̄bz q̄q̄
 admodū paup̄ et tenuis. s̄
 deuot9 valde erga aīas q̄ in
 purgatorio torquebat. adeo
 ut oibz diebz nullo excepto
 missam p̄ fidelibz defunctis
 celebrar. Actiuatus ergo a
 pud ep̄m. citat9 est. Et p̄fess
 vitatē simplicit. p̄pellebat
 ut mādato starz ep̄i. iura
 bet. et fideiussorē ponet p̄
 emenda. Iurauit igit p̄bz.
 s̄ angustabat ubi fideiussō
 rē accipet q̄ p̄ ip̄o spondet.
 Per mora. p̄pelleris oculi
 ep̄i sūt ap̄ri. et plus q̄ mil
 le man9 in aere q̄ ad sp̄o
 dendū p̄ p̄bz vidit extesa.
 Quo viso. p̄sil attonit9 p̄
 b̄uo dixit. Sufficiētes ha
 bes q̄ spondet p̄ te. Vade.
 de b̄nplacito xpi et meo.
 misse officiu exerceas pro
 defunctis sicut p̄us. **D**ep
 te at modis suffragiorum
 uiuari aīas in purgatorio.
 liber machabeoz p̄m9 of
 tendit. ubi symon septem

pyramides circa sepulchru
pntu suoz et fmi legit stam
isse. Et pnt sumi her septe
pyramidaru suffragia in
vno usu. fle. pete. ieiuna. in
gha. da. redde. celebra. fle.
hoc e ploza. no sicut ceteri qui
spem no hnt. s. scdm ecclias
ticu. in mortuu pduc lacrima
id e in altu dur. ad deu saluz.
Lacime eni temptant caloze
ignis purgatorij. si at lac
mas alias imodatas p mor
tuo fleueris. ianes snt nul
lu refrigeru prestat. **C**
Matris relatoe didic. quod
nacro. Aua mea filiu pri
mogenitu habuit. indole i
signi. et detore papiuum.
Quo mortuo inconsolabi
lit doluit. nec forte sine
psalio futi mali. Na post
illu aliu habuit. q popa
vanitatis illectus. dilapida
tor pne hereditatis pdigra
lissus fut. **M**ve ergo ut dic
tu e pmogenitu in isola
bilis lanietate. apparuerit
ei iuvenes i via quada ut
visu e ei. cu ingenti gaudi
o gradientes. Cuiq memor
filij eu ut illos no videret
et fletet. ecce post alios fi
liu lento gradu subsequente
agnouit. Cui cu genua m
clamore dixit. Et qd e fili
q solus et no cu alijs gra
deris retardatus. Cui ille

in toga laterali marginum
aque pondus ondes. Ecce in
quit. mater lacine qd pro
me manit effudisti. quaz
ponde ab alioz psecutioe
retardoz. Id deu ergo lac
mas imutabis. et i pntia
sacrificij corpus xpi. cu electi
nis paupm p me cor piu
et deuotum effundas. et
tuc libabor ab icomodo quo
nuc gnoz. **N**ota nuc lector
dispensatoe dina vel ad co
solatione vel ad correctio
ne meis se dixisse mortuu
iuvene. in anibz lacrimis a
comitatu sodalium retarda
tu. qd meritis quide defu
toru uiuentiu aie adiuua
ri pnt. s. pzois de imeritis
ipeditu. **Q**uod suffragiu
defunctor notat. ubi dicit
pete id e ora. **V**nde in scdo
libro machabeoz dicit. Sta
ergo et salubris cogitatio.
p defunctis orare ut a p
tatis soluant. **P**refera ergo
quidda. vnde istud lucidius
patent sub exeplo. **D**ito
ne ipatore mortuo. queda
signata ei in monasterio
vginu perat. q zelo castro
me tra subditas mire fer
uebat. **O**bservas ergo qda
die fenestra locutorij. sumo
mane. queda leuit pulsant
te audiuit. **Q**uia opta. ec
ce impator appens. mater

tere dixit. Defunctus ego su.
 et in purgatorio penis ex
 aruit. **D**ignas ergo num
 rios ad diuisa et deuota ce
 nobia. et decies mille psal
 teria p me legi facias. ita
 ut ad singulos psalmos ac
 cipiat. decem ictuum disciplina.
 et ad uniuersos usu addat
 salutatio angelica aue ma.
 et oro dnica pat nr. **P**salm
 vo de pfundis. qn disciplina
 accipit. Talibz remedijs p
 morte uiues metu libari.
Et nota. q idē otto benig
 niss⁹ imperator ano pcedeti
 an morte sua. infinita an
 nona tpe carissime. diuisis
 monasterijs et paupibz di
 uiserat larga manu. **R**ec
 mora. missis nuncijs ut pre
 pit materē. negotiū eius
 ab oibz sūma cū deuotione
 susceptū est et pfectū. **A**p
 patres ergo dicte matere ad
 eudē locū fenestre quā dixi⁹
 in aurora. tanta claritate c
 nūdat⁹ est. ut nullomō cer
 net eū. s̄ audiuit. **G**ratias
 dōo tibi. et p me miserico
 dissio dnō grās age. qā iam
 a penis erept⁹ su. et ad glo
 riā trāseo sempiterna. **I**ste i
 perator otto diuino lāguo
 ri⁹ et morti ei⁹ q̄ oī die
 sacerdotibz xpi suū tradidit
 corp⁹ flagellandū. **E**t eius
 stitio tāta fuit. ut corad⁹

huldemehis eps restaret. ut
 se posse crede. q otto ipator
 post tantā ationis pniām
 vel ad horā post mortē pur
 gatorū sustineret. **T**ertū
 suffragiū defunctor. ē ieu
 niū. **U**nde dauid ieiunauit
 usq; ad solis occasū. mortuo
 abner. **E**t tu silr sup mor
 tuū tuū. quousq; feruorē
 vindicte dei. qui sol iusticie
 dicit. senseris mitigatam.
In villa ppe louaniū o
 pidū brabantie. quidā iu
 uenis dissolut⁹ et leuis lā
 guore decubuit. **H**ogatu
 eego nris. **L**ambert⁹ p̄biter
 leprosoz. vir pius et zela
 tor max⁹ aīarū uenit ad
 iuuenē. et eū ad afessione
 padrū et penitentiā sedul⁹
 iuitauit. **Q**uo mox i ml
 ta ualde atade afesso. i nō
 mlto post mortuo. mater
 p eo stinuauit inipolate
 ieiunia. et usq; ad qnq; ā
 nos q̄ irremediabilibz lac
 mis ptelauit. **E**rgo ut ipm
 temp⁹ expletū est. die qdā
 dnico. dict⁹ lambert⁹ mor
 tuus ē et sepult⁹. **B**equeti
 ut qnta feria. p̄dict⁹ iuue
 nis manifeste apparuit ma
 tri sue dices. **E**cce nūc mē
 carissia adiutorio tuo ad
 requiē trāseo de quissimis
 penis q̄s ptuli p pccis. et
 metu dnō lambert⁹ p̄b.

qui me ad confessionem et agnitionem patrum meorum salubriter
provocavit. Pro quo et alijs
multis quos ad plenam salu-
tis adduxit. multa mercede
cumulabitur premiorum. Unde g-
lector. quante mercedis sit do-
ce insanos. una salutis offe-
de. et ad confessionem et peni-
tentiam trahere patres. **N**ec
hoc quosque sine gradu mer-
cede negaverit. viventes co-
pati mortuis. et eos quo-
cumque etiam orationibus vel ieruni-
is adjuvare. **Q**uartum
suffragium defunctorum est
vigilia vel labor alius in
afflictione corporis sui. Unde
libro **S**ecundo regum dicit. quod res-
pha filia haya scubina sa-
ul ab initio mensis. substra-
vit sibi siliam super terram. et
non permisit aves et bestias
lacerare corpora suspensorum.
donec stillaret aqua de celo super
imfectos. **A**d pro suspensos.
non extenuate in purgato-
rio anime designantur. **H**as
respha id est fidelis amicus
juvare debet vigiliis vel
labore ab initio mensis hoc
est defectus vite in morientibus.
secundum quod in ecclesiastico dicit.
super mortuum plora. defecit
enim lux eius. **H**as aves et
bestias hoc est tortores deo-
rum lacerare non sinas. do-
minum suppliciter exorato.

Nec a labore cesses. donec
stillet aqua de celo super infectos.
et pietate divina eas fidas
et consideras liberos. **H**uius
suffragii exemplum in vita ve-
nerabilis. necnon et mirabilis
xpiane descriptum. **L**udouicus
comes losensis. nobilissimus
inter theutonicos. erat vir
sagax ingenio. et in armis
exercitatus ac strenuus. **V**
irginem xpianam nuptiis
implectebat affectu. **Q**ui
cum in extremis ageret vitam.
xpianam ad se vocari fecit. et
in adu sui secedentibus
vobis remane. **N**ec mora.
comes virtute quam potuit exer-
cit se. et supplex ante pedes
xpiane toto corpore factus. ei
omnia peccata sua cum maximis lac-
rimis recitavit. **E**t hoc non
pro indulgentia quam dare non
potuit. sed ut magis ad ora-
ndum pro se tali periculo moueret.
hoc fecit. **M**ortuus est et
comes eadem xpiane manifeste
appiuit. et se conditum necesse
simus in purgatorio tormentis
condidit. **C**uius pro mulier non
modice tribulata respicit.
Age nunc et vade hic. et se-
cundum divinam misericordiam pro
peccatis penas exsolue. **E**go
vero in meo pectore tractu-
ta supplicia dimidia pur-
gatorii tua parte accipio. **H**uius
itaque gestus. vides xpianam

multo post tpe certis horis.
 scdm qd aia comitis alter
 nus doloribz torqbat. Flam
 meis vaporibz. interdū vō
 frigoꝝ algoribz cruciari. Lo
 ca vō in quibz comes peccāte
 vel insanijs falsis gaudere
 solebat. lacrimis irremedia
 bilibz irrigabat. Longe post
 tpe an mortē suā idē comes
 ei appuit. et grās agēs illi
 ea replante ad supna tūsi
 ut. **Q**intū suffragiū p aia
 bus ē dare elemosinā. Vñ
 in libro machabeoz dicit. q
 vir fortissim⁹ iudas collarē
 facta. duodeci milia drag
 mas argenti misit iheroso
 lina. offerri ea ibi p pccis
 mortuoz. Nec mirū cū m
 ecclia dicit. sicut aq ex
 tinguit ignē. ita elemosia
 extinguit pccm. Et in danie
 le dicit. Patā tua rex eleosi
 nis redime. **S**up hoc suffra
 gior articulo in gestis scti
 magni regis karoli. legim⁹
 qd subiūgo. **E**idē regi mi
 les quidā in armis strenu
 us seruiērat ānis multis.
 Hic ad extrema pduct⁹. ad
 se sobrinū suū quē solū
 habebat supstite euocauit
 dices. In comitatu regis an
 nis iā pstiti sexaginta. ni
 hil in mūdo ppriū possides.
 nisi qd ad militiā ptinebat.
 Et ecce solū equū optimū

habeo. et ex hoc statuo tes
 tamētū. **N**e ergo mortuo.
 vendas equū. et pecuniā
 p aia mea totalit⁹ erogab.
Pollicit⁹ ē dicens. ut ei pcc
 pit amicus. **M**ortuo ergo
 milite. satelles vidit equū
 validū et audacē. et eū nec
 vendidit. nec pecuniā p eo
 soluit. s̄ eū retinuit. statutu
 amūculi pūpēdes. **C**irca di
 midij vō āni tūfactū spacū.
 aia defuncti appuit satelli
 ti manifeste dices. Non cu
 rasti facē. qd p aia mea sta
 tuerā liberāda. et ideo me
 dio tpe quo p elemosinas libe
 rari debuērā pass⁹ sū ignes
 penas. **I**z ecce nūc iudiciū
 dedit opm pondator omps.
 et oēs assessores ei⁹ angeli
 iustū eē decernūt. ut aia
 mea ad requiē tūferat. et
 aia tua penas excipiat.
Qis exactur⁹ ad huc fuerā i
 tormēto. **H**ys dictis repē
 te disparuit. Et mox satel
 les grauissimā infirmitatē
 incurres. q gesta erāt pfect⁹
 ē sacerdoti. et nō multo post
 mortuus. penas q̄s mere
 bat exsoluit. **V**ide ergo locū
 qnti pccū sit et delicti. aiaoz
 aut pntū retardari a neg
 ligē testamēta. quibz si ef
 fectu habent. arceleraret
 ad gloriā. a si nō habeat.
 a gloriā differuntur.

in palo erectus est circa moyses
 serpentum. Et psalmista. Pa-
 rasti in aspectu meo mensam.
 aduersus eos qui tribulant me.
Beatus gregorius papa in
 dialogo scripsit. quendam fuisse
 a purgatorio liberatum. pro quo
 triginta diebus sacramentum cor-
 poris christi oblatum est in altari.
Et et frater quidam ordinis
 predicatorum qui terras et maria
 multa peregrinando peragravit
 narravit michi. quod dux diues
 potes et valde signatus ex-
 pensis deditus erat totius et
 glorie seculari. Qui ad cor-
 reptionem suam sedula cuiusdam
 predicatore inuersus. uocatus
 suus omnibus dixit. Ut ve video
 in vita quam habentis duxi. in-
 salus non est. vitam inutiliter et
 dampnabilem iam expedit. Volo
 igitur expediti partem. minuire
 familiam. rem ablata restituere
 et elemosinis redimere peccata que
 feci. Et factum est sic. Hoc ut
 vident sui. detrahere ceperunt
 domino suo. Nec propter hoc dux sa-
 pienter destitit ab inceptis. Qui
 prius restitutus iniurijs. lar-
 gis manu cepit erogare
 pauperibus. instituit capella-
 nias. maxime ad celebrandas
 missas in subsidium curarum
 que in purgatorio torque-
 bant. Et cum sedule ageret.
 vidit dyabolus et inuidit.
 et nobiles illius contra eum

crudeliter instigauit. Qui prius
 diuites. regem quendam contra
 eum iniurias exercente sed
 impari viribus adierunt. dice-
 runtque regi. Qui iam ad dominum
 nostrum ducem grauem animam habu-
 istis. licet vobis ad placatum
 non successerit. Nunc igitur tunc
 nunc tempus potius opportunum
 ut te videres ad optatum.
Dux enim solus ditorum consilijs
 deditus. segnit sua expedit
 et impube. et nulli suorum
 nobilium impedit beneficia
 um et honore. Pro quo facile
 erit vobis. ut pro nos ad eum
 in subsidium vestrum totius terre
 istius populus deuoluat. Nec
 mora. ut audiuit rex. letus
 efficit. et habito consilio nuntios
 transmittit ad ducem. oc-
 casiones caluas ingeminans.
 quo eum sepius pro iniuria op-
 pressissimum. nunc vobis se illi velle
 reddere talionem nisi se reddet
 et sua. et in hoc illi institui-
 eret certum diem. Nec ut au-
 diuit dux. mandauit nobiles
 et preces terre sue. et quod rex
 sibi mandauerit insinuat.
Et illi qui vno ore videntes
 dixerunt. Nattent nos ut ser-
 uos et fatuos reputasti. so-
 lum mundi seductorum clericalium
 adhesisti. nunc te inuictum illi
 et consulat in aduersis. tibi at-
 nec succurre voluimus nec va-
 lemus. Nec ut vidit dux. ve-

hemeter expauit. et mox
se referens ad castrum munitis
simu. solius dei auxiliu in
plorauit. **M**edio at tēpe
adicti diei pspertate duce p
ppugnacula cu quibusda. vi
dit ingente exercitu albato
ru. in equis albis. drapeis
cruce rubea signatis emi
nus veniente. **E**t mox stu
pes dixit suis. **N**uquid vide
tis aut illa que video. **E**t
illi. **N**ichil inquit. **E**t mox
oēs cu dūte supplices pres
dantes ad dnm. viderunt
mirabiles exercitus albatoy.
Tūc dux cu quibusda suis
erēs curruant genua. **C**ui
obuius **u**nd ex multis milibz. eleua
uit eu dices. **N**e verearis
fidelissime pncipu venturi re
gis aduentu. **A**ssut illi di
no missu pati iuuare te. qd
eleosinis et missaru suffra
gijs te purgatorio liberasti.
Medio at tpe adicti diei li
berabit et alij. q nobiscu
in tui adiutoriu sut ven
turi. **E**t hoc dicto. ois illa
turba alboru disparuit. **D**ux
vō reuersu in castru. cu su
is oibz dnm benedixit. **A**d
die ergo tēpe pcedete rex
cu infinita multitudine
suoy et alioy nobilū qui
cont dūce dnm suū totū
terre pplm adduxerat. quasi
de victoria eius aduent.

et in planitie ppe castru cu
mira multitudine se diffudit.
Venit et illi obuius dux mi
miru alacer vultu. et aūo i
concuiss. **S**tatisq ubi castru
cu pauas exiuit. illi tanta
et tā menarrabil multitu
do celestis exercitus ē iuncta.
ut ex adūso castrorū celesti
ū. multitudo regis q tba
modica videt. **V**id ut vid.
rex et oēs qui secū erāt va
lidissio pauore scuissi sunt.
et aditentes magnalia su
mi dei. pectis armis obui
is manibz in terram pstrati
sūt. et ad voluntate dūcis cu
ipā vita et rebz totalit se
dederūt. **N**ec mora. dux
dinā miām in se recognos
ces. misericordia cu omibz
fecit. **E**t firmissimis adicōibz
ordinatis. obsides pacis acce
pit. **A**t ubi pax int dūcem
et regē oīoda quieuit. **q**
gatio celestis exercitus repe
te disparuit. **H**ic deniqz fac
tu est. ut rebz in sumā tran
quillitate partis grās deo
exercitus pfoluent. et glori
ficaret in suis mirabilibus
dnm maiestatis. **E**t sic qz
cu gaudio ad ppria remea
rūt. **E**t nos veridica val
de relatoe didicim. quedā
defunctū subito ad penas
purgatorij tūseunte. cuius
da sanctissimi viri precibz

reuocati ad vitam. **H**ic tale
 qd visum et auditu in pur
 gatorio referebat. **Q**uia cui
 da que prius in vita cog
 nouerat grauissime torqueba
 tur. In medijs ergo ignibz.
 subito illa exultabunda cla
 mauit. **E**ra misericordissime
 deus. nec in fine oblitus es
 mei. **C**ui aia sores i pena.
Unde inqt tibi miserima
 in ta horrendis supplicijs
 exultatio. **E**t illa. **M**erito
 inqt exultabunda tripudio.
 qa michi scire a dno datu e
 in hoc instati natu pueru.
 qui longo post futuro e ps
 biter. in cui missa qua ce
 lebrabit pma. ab hys pe
 nis ad requie euolabo. **Q**
 b; et prem meu. ut me ad
 huc pueru ad lrau studiu
 et vita celibe puocaret. se
 pius in ai lacrimis et deu
 tione refente audiui. **C**um
 mare inqt trississe. tra scaz
 iherosolima visitare. veni
 in motem que nigru vo
 cant. ubi sparsim multi vi
 ri sa heremite dno seruebat.
Dni ergo eoru pccata mea
 confessus. vntum accipi me
 de facili culpas meas p pe
 nitentia no posse dilue. s si
 filiu habere. et huc ad lras
 ponere. fieretqz sacerdos pco
 nens xpo potissime p huc
 posse me iuuari. **H**uiusmodi

sione consilij. in scola datus
 su. et spero diuina suffra
 gante gra ta p me. et simi
 nus ydoneu. q p alios pb
 lice in sermonibz. vel secte
 in silio ad orandu q p illo
 induce efficacit potui ad
 iurg sic multis modis.
Michi qz xpus testis sit. q
 si qn p eo celebrare distu
 lisse. alias ipedit. ipe michi
 apparebat in sopnis. et ma
 nibz ostesis plagis plurimis
 vulneratis. me utiqz quare
 prem filius no iuuare sin
 cerit. arguebat. **Q**u i auste
 ptibz sicut p abbatissa qua
 da pia et religiosa audiui.
 quda scissime vite cystee
 censis ordis monachus fuit.
 qui in missa celebrata pro
 mortuis ante pncipacione
 corpis xpi. cu dicit. agnus
 di q tollis pccata mundi. dona
 eis requie. audiuit voces
 clamatu a remotis. Festi
 nate festinate pace recepe.
 quia ia missa ppinquat
 ad fine. **Q**ui mox ut sta
 bat corp xpi tenes i ma
 nibz. fit raptus in spu. et vi
 dit inuabiliu aiaru ml
 titudine festinante ad pa
 ce. **E**t alijs recedentibz. alijs
 clamantibz pcepta pace. fes
 tinate festinate. qa ia mis
 sa appropinquat ad finem.
 sic monachus stetit a pa

98

142

ma fere hora diei. usq; ad ho-
ra nona. p̄stolantib; alijs
et mirantib; quid stans ha-
bet immobilis. Tandē ergo
reuersus ad se. finiuit mis-
sam. et p̄cipiente abbate
cūctis qd̄ vidiss̄ exposuit.
Et post paucos dies. ip̄e
met monach; vitā finiuit.
Hys locor auditis. q̄s. saluo
tū meliori iudicio. dubita-
re potuit. ut spū sc̄o imo-
dius ordinatē in ecclia dei
antiquit; ē statutū. ut i-
missa pro fidelib; mortu-
is nec pax p̄tetur uiue-
tib; neq; det. s̄ tm̄ requi-
esant i pace. **C**ōpeditio
se quib; potuim; racoib;
et exēplis. septē defūctor;
suffragijs euolutis. ḡuali-
ter de statu t̄plia aiāz que
ex hoc seculo t̄nsēut uisione
mirabile et indubitabile refera?

E

Quī in brabarie p̄tib; pre-
dicare. et una dieiū dicta
missa in centū aulas sociū
itineris p̄stolaret. venit ad
me hominū rusticā et
paup. habitu et forma des-
pectus. deuotissie petēs ut
eū audirē. Annuū. sedit et
dixit m̄. Annus iā fere e-
lapsus ē. cū ecce in domo
mea in nocte uigiliaz sc̄e
katherine sup̄ stramūa ia-
cens audiuī cūpanā. ut
michi uidebat istū ecclie

resonare. **S**urgēs ergo ut p̄-
gere ad eccliam. uxor q̄ in ali-
o lecto quiescebat clamauit
ad me. Quo uadis inquit?
Et ego. Ad matutinas uado.
quia pulsatu est. Et illa. sp̄s
ingit nequā agitāt te. q̄a in
p̄mo sopno adhuc ē. Nichil
at curas. qd̄ illa dicit. ad ar-
um ecclie p̄perauī. Et ecce oc-
currit michi sacerdos qd̄a ig-
notus. sacris vestib; indut;. **S**
stola p̄ modū crucis i pecto-
re redimit;. qui dixit michi.
Appone cor ad ea q̄ tibi mō-
trabo. Et mox sup̄ atrium
edito signo crucis. surrexit
p̄pls tant;. ut eū uix spatū
q̄ng; iugerū cape potuisset.
Et erat p̄pls ille sup̄ hoc
qd̄ dicit p̄t aut credi. misera
miserād;. nudus penitus.
et p̄ oīa seuis plagis et cru-
ētatis uulnerib; laceratus.
Nec mora. sacerdos ille ita
to edito signo crucis. dispa-
ruit p̄pls. et alius multo
minor nūo et horrore sur-
rexit. habitu quidē paup.
et colore pallid; uidebat
q̄ macie multa et tabefac-
tus. dissiles t̄m p̄sone sc̄i
dū ma; et min;. Iterato
post hoc sacerdos signo cru-
cis edito p̄pls discessit. Et
surrexit p̄pls paru; nūo.
quē solius atrij spatū ca-
pere potuiss;. longe dissilis

perior
q̄ sup
nibcā
eunt
bus de
muent
ni in
uina p̄
E
mas red
mētus
erunt
noē in
nant
post fire
dis p̄
en qua
uere re
quo ille
utire p̄
p̄; suis
Eū s̄m
latōne
et nibe
cassia de
gula in
nō p̄
gen. al
latitudi
mōt s̄
spene an
Eū p̄
cordis
dicens
et afflic
dilatōr

perior
q̄ sup
nibcā
eunt
bus de
muent
ni in
uina p̄
E
mas red
mētus
erunt
noē in
nant
post fire
dis p̄
en qua
uere re
quo ille
utire p̄
p̄; suis
Eū s̄m
latōne
et nibe
cassia de
gula in
nō p̄
gen. al
latitudi
mōt s̄
spene an
Eū p̄
cordis
dicens
et afflic
dilatōr

claritate et gloria. oibz hoibz
 mundi quoscunqz vidi. Erant
 at vestimenta eoz sicut nix
 a sole irradiata. et facies oi
 splendore iocundior. Et dixit
 michi sacerdos. Discruisti t
 um plozz similitudines quas
 vidisti. Prima illa misera
 gens. sine ulla stricoe dis
 cedis a seculo. etnalit dap
 nata e. Secdo apparetes. cu
 stricoe. s no pacta pnia
 mortui sut. et illi quide
 adhuc penis quissimis de
 tinent. s tandem purgati.
 puenet ad quiete. Terci
 a at gens plis electis est.
 qui pacta pnia cu dno glo
 riatur. Et hoc dicto. cum
 ipo plo et sacerdos dispuit.
 et mox ad matutinatum
 officiu capana pulsat. Ego
 aut auditis matutis t mis
 sa de die regressi su domu.
 et tribz mensibz elanqiu
 post ista terribile visione.
 Pacta igit narraco. pcur
 tatus su. qd na eet homi
 no talis. et iueni modu co
 uersacois huiusmoi. Circa
 octo iugera tie arabilis ha
 bebat cu domo. ex quibus
 sibi et suis victu necessa
 ru s tenuissimu elaboras.
 ptes ena paupibz erogab.
 Ter i ebdomada ieiunab.
 sine lineis. sine calceis in
 discretis tpiibz incedebat

pernox frequenter in pabz. nu
 q sup lectu aut culatra re
 cubebat. Quid plura. Talis
 erat homo. qui in fide in oi
 bus de hijs que digne nar
 rauerat faciebat. maxime
 cu in verbis ei et facie di
 uina videret gratia reuer
E Caplin. liij.
 State prodeunt.
 et q longo hpe
 mus tedio frangate. extesis
 mebris et alis. et excussis
 exuiijs. multiplici exulta
 cioe in auras liberas spa
 ciant. Hic manifestissime
 post fine mundi resurrecti
 ois gloria denotat. Estas
 eni qua apes pdeunt. tepus
 ultie resurrectiois isinuat.
 quo ille bonoz aie post di
 utine pftolacois tedia. cor
 pibz suis vnici desiderant.
 Tunc scdm pphiam p euugi
 latione sonitu clangoris
 et tube. exuiijs carnis ex
 cussis de pulue mebra sin
 gula in locas debitis t mo
 tibz ppris redient ad spa
 cem. alasqz replacois sup
 latitudine celi no in ang
 mate sicut nuc. s p ipsa
 specie acutissime dilatabit.
 Quid vsuaz ppha in magna
 cordis exultaco declarat
 dicens. Tunc videbis inqt
 et affluet. et mirabit et
 dilatabit cor tuu. In quo

vero statu beatitudinis. beatorum
tunc resurget. propheta iob et
caute nimum et plane descen-
dit. **D**ico inquit quod redemptor me-
us uiuit. et in nouissimo die
de tua surrecturus su. et in
carne mea uidebo deum sal-
uatore meum. **Q**uare uisurus
su ego ipse et oculi mei co-
spectum su et non alius
Reponita est haec spes mea
in sinu meo. **Q**uid est autem
quod in textu exultatio mul-
tiplex dicit. nisi scias quia in ce-
lesti patria diuisorum erit occa-
sio gaudiorum. **F**ideli enim ser-
uo teste christo in fine dicit.
Ite in gaudium domini tui. **Q**uid
est autem intrare gaudium. nisi
sicut pisces aqua. super se in-
tra. ante et retro. a dextris
et a sinistris occasionem
gaudij et exultationis habeat.
Gaudium ergo sancti intrant.
in eo quod uidet ista sex. **N**o-
ta usus. **P**rimo deum supra.
subito straria uita. **A**nte sa-
croscelus. et retro picula
luxus. **S**anctos in dextra.
dampnatos prope sinistra. **P**ri-
mo deum super sancti uidet.
et de hoc speciale gaudium
habebunt. quia uidebunt
eum tanquam solum dominum super se.
ad distinctionem et euasio-
nem malorum dominorum. quos olim
in terra pressi sunt. **Q**uid psal-
mus propheta gratulabundus dicit.

In illa inquit die. eternitatis in-
telligit. iacurabit omnis altitu-
do uiciorum. et exaltabit dominus
solus. **E**t uide augmentum
gaudij secundum ieronimum.
Ante cuius pedes inquit hodie
di reges nudato late palpi-
tabunt. **E**t notandum ualde est.
quod felicissimum est et beatissimum
uidere christum in patria. si cum
dulce petro fuit eum uidere in
terra. ut terra optaret hic
fieri tabernacula. ubi nichil
habet nisi miseria. **U**imptum
dulce et bonum fuit faciem
illius uidere que respiciunt sic.
sol adhuc in carne passibile.
Si dulcissimum et optimum est
uidere illum super sole clarissimum
per diuinitatis gloria immortalis.
Hec est enim uita eterna
sicut ipse dicit. ut cognoscat
te solum deum. et quem misisti
christum ihesum. **Q**uidam super
hoc quoddam dignissimum rela-
tione. ab ore beate memorie
berthe nobilissime mulieris
abbatisse monasterij ordis
asterciensis. quod iuxta insulam
in fladua uelmatonum nu-
cupat. **H**ec cum adhuc esset
in aquibus monialis. con-
stitit. ut scissimam quendam ex-
sociabz per negotio quereret.
et in contemplatione diuini uol-
tus captam in angulo ecclesie
solitaria iuenit. **Q**uare ubi
a facie illius uelut inuoluitur

te dimouit. vultu eius oī flā
 ma radiatus choruscavit.
Quo fulgore subito stuentis
 temeritas repressa. fere ex
 animis cecidit resupina. **Quo**
 miri. Legimus q̄ facies moy
 si splendida facta sit ex illa
 enigmatica collocaōe dina.
 et ideo timētes filij isrl̄ in
 tabernacula diffugerūt. **Quo**
 et illi meōrabil' aīe cuius
 sup̄ fecim' mēione. postq̄
 in visione xpi venerat. i
 star speculi luadissimi eius
 oculi micauerūt. **Secūda** oc
 casio gaudij erit vide subtr
 itaria victa. hoc ē demōes.
 qui nos olim in diuisis tēp
 tationibz affluerūt. Et h' sig
 natū fuerat in libro iosue.
 ubi q̄qz reges amorreorū
 qui affluerūt pplm dei cō
 prehēsi sūt et victis māibz
 et pedibz ab oī p̄lo vultu
 calcati. Et hoc signū ē atz
 figura q̄ adūsarij nr̄i deō
 nes. nullā post illud ext
 me examinationis iudiciū
 p̄ntem tēptandi habebūt
 in sc̄os. Et vide q̄nta ista
 occasio gaudij futū sit. **Le**
 gimus i vitas p̄m. q̄ quidā
 stimulatus in feīnam. tantū
 sensit interm' libidinis incenti
 uū. ut digitis manū sup̄
 tis ad ignē. lesione extius
 nō sentit. **Quo** miri. For
 tius ignis impetit i forte.

et inualuit. **Leui** aq̄ marialis
 ignis extinguit. s̄ tū forti aīo
 ignis luxurie triumphat. **Q**
Didi frēm ordis p̄dicatorū.
 qui de frē adhuc ut credo
 p̄uete narravit. q̄ diu in
 icentino libidinis impugnat
 cū vincti se pene videt. de
 labro trāuersali peretru
 sibi succidit et testes. i mor
 te cū maxio discimē vix
 euasit. **Ac** hoc reūto fac
 tū approbas. s̄ deonū vio
 letiam multū miras. **Ter**
 tia occasio gaudij erit vide
 ante se sacros cetus. hoc ē
 angelos. q̄ in mesa xpi an
 cōspectū eius in singulis of
 ficijs decretissie ministrabūt.
 Et in signū hui' regina sa
 ba in libro regū t̄rio. dixit
 se legit salomoni. **Beati**
 serui tui. et hī qui assistūt
 corā te omī tpe. **Gaude**
 bim' tūc plane letissimis
 visiōibz angeloz. qui viuē
 tibz nobis in oī p̄fectu vni
 tis magnifice i gaudebant.
 et nos utiqz multiplicibus
 adiutorijs circūstantes. et
 demones nos et diuisa pi
 cula tuebant. nosqz frequē
 tius cōseptos sua p̄ntia
 solabant. Et ut hoc exem
 plo pateat euident. qd̄ inde
 verissima relatioe didicim'
 referam'. **Elizabeth**
 de gramis apud nyuellam

Em

Em

in brabātia viro deuotissi-
ma fuit. Nec cū socia deuo-
ta et bona quā vixerem
adhuc et magistrā duoz
milīū begīnāz pde no-
lum. de nyuella in lalo-
es pperabat. ad duo fere
milīa. Et trahit eis ī via
q̄ deuia sūt secute. Paue-
facte ergo p̄t siliā pxi-
mā. flere ceperūt. Quibz
flentibz vehement subito
quidā iuuenis appuit co-
rā eis. Erat at iuuenis.
ut in eavūde vna nar-
rauit. crine crispo et cro-
ceo. alba induty tunica.
et albo pit collobrō sup-
ducto. Salutatū aut illis.
ab eis quo p̄geret īquisi-
uit. Respondētibz eis. ve-
in laloes ire velle. si viā
sciret inquirūt. Dico inq̄t.
me sequimī. Illo igit cū
silētio p̄cedente. sequunt
et ille. Nec fuit aliqua
eaz q̄ loqui aliqd poterat.
p̄ nimio gaudio vel stupo-
re. It ubi p̄perites vident
villā. subito in utuoculi
ductore iuuenē. Due mox
p̄strate in trā amare repe-
rūt flere. q̄ ductori tāto
nichil āplius sūt locute.
Ad cor at post lacrimas re-
deūtes. deū magnifice
collaudarūt. et sepius dl-
te factū ad meōriā redu-

pdiderūt

rentes. ex inde in spūali vi-
ta tali solatio p̄fecerūt.
Cosimile p̄pe duobz frībuz
ordis p̄dicatoz. ut p̄ frēm
hericu de colonia p̄dica-
tozē elegatissim int frēs.
indubitabili relacōe didici.
Cōrigit in p̄tibz galliaz
illo ordine nouit m̄choato.
gradietibz duobz frībuz p̄di-
catoribz ieiunioz tpe. ante
pascha. cū iā instat tēpus
prandij hora nona. et secū
quereret quis fidelīū eos ad
refectionē reciperet in terra
rara hoibz et ignota. subito
affuit iuxta eos vir elegā-
tis forme et habitz pegrini.
dices. Ad ofertis inter vos
frēs mei. Illis at v̄cundā
tibz dice quid dixisset. ait eis.
Nōdūc fidei de hoc int vos
dubij querebatis. q̄s vos re-
cipet ad refectōne ī terra
rara hoibz et ignota. Xpo
credite vitam. qui nō hesi-
tantibz et cōfidentibz in se
repmisit dices. Pmū q̄rite
regnū dei. et her oīa adiaci-
ent vobis. Credidistis in hoc
xpo. ut tyalia ista p̄ illo dimi-
teretis. et paup̄rate regnū
seduli querētis. et nūc de
xpo diffidistis. ut vos sine
refectōne dimittat. et nō
q̄ filios pascat. Et hoc vo-
bis signū. Trābitis capū
istū. et in valle quadam

villā parvulā muerietis.
Illuc nitretis etiam. iuuat.
 vos pbi affectu magno. su
 pueniet miles. q vos vio
 lent auferet sacdoti. Et ai
 vos deduz. psona loci qui
 alit pzon9 dicit. maris pa
 bz a milite obtinebit vos.
 et abos muuatores vros.
 milite saluz et pbim nobis
 ai largissimus fertulis re
 pabit. **C**ofidite ergo in deū.
 et frēs ordis vū exemplo
 isto fide faciantis. **H**ec ut
 dixit. repete dispartit. **I**lli
 at p ordine ut eis pdixat
 oia repperit. et reuertētes
 parisiis dicto frē henrico de
 colonia et frīb9 quibusdam
 alijs q sibi atigerat retule
 rūt. **E**t notandū q nō so
 lu xps. s nobis i mesa ei9
 angeli ministrabit. **V**nde ipe
 xps suos asertis dixit. Ecce
 ego dispono vobis sicut dispo
 suit in pz meus regnū. ut
 edatis et bibatis sup mesa
 mea in regno meo. **Q**uarta
 occasio gaudiū erit vide et
 retro picula luxus. q semp
 frās dum adhuc vuent in
 timore fuerit. **V**nde bñss9
 augustin9 in libro de ciuita
 te dei de nonono caplo dix
 it. **Q**uā diu vicijs reputnam9.
 plena pax nō est. qz illa que
 resistit. piculoso debellant
 plio. et illa q victa sit. non

dū securo oao triumphat. **S**ad
 huc sollicito pmiut mapeuo.
In illa ergo resurrectionis gla
 dice afident potim9. **L**aquis
 strit9 ē. et nos liberati sum9
Et ysaias **I**n illa magt die
 pcpitabit dñs morte in se
 picnū. **Q**uinta occasio gau
 dij ē vide scos in dexta. qbz
 dicit. **V**enite vos bndicti
 pris mei. **M**agnū enī est
 gaudiū. habē societate cū
 matre xpi. priardis et a
 postolis. quoz sola etiā hic
 audita meoia. cor exulta
 tioē iā replet. **S**i ergo hic
 dia pt. ecce q bonū. et q uo
 audū habitare frēs in vñū.
 ubi tñ boni pmixti sūt pes
 sinis. qd erit ibi. ubi null9
 deerit bon9. nullus pmixt9
 malus. **E**id at sup hoc cui
 dā nobilissio gentili tpe i
 nō dñs omps ondē digna
 tus ē. referam9. **C**ū an
 no ab incarnacōe dñi mil
 lesio ducētesio sexagesimo.
 deuotissim9 rex frāne beus
 ludouic9 cū frīb9 suis rober
 to comite attrebatēsiū. et
 alfonso comite pictauesiū.
 et karolo comite andega
 uēsiū in terre scē subsidū
 trāstretar9. et damiatā ci
 uitate egipti nobilissimā
 obtinet. audiuit q rex tar
 taroz mrem xpianā habe
 ret. et licz fili9 getilis esset.

Ex

xpiane tamen fidei diligeret
maiores. **P**ater enim eius regem
indie xpianum occiderat. et
filiam eius duxerat uxorem.
Herbas ergo pius rex fran-
cie per regem tartarorum causa
mris aut aui gratia mo-
ne possit ad xpiane fidei
pietate. misit ad illum du-
os fratres maiores. per quos misit
eidem capella ex bisso istar-
tentorum. et omnia utensilia eius
auvea quibus altari necia
inferrent. cum alijs exen-
piosis. Qui multis terras
et maria pagrantes venere
ad illum. et ab illo solepniter
sunt recepti. fuerunt autem apud
illum multo tempore. sed in divisione
regni perierunt. **V**ide-
runt autem ibidem in exercitu in-
vnu nobile. regis scilicet iso-
brinu. de quo talia sebat.
Cum idem nobilis adhuc gen-
tilis. febre acutissima labo-
raret. et materia ad rebus
ascendit in furiam raptus.
et dormientibus omnibus qui circa
illum erat. aufugit nudus.
et tribus diebus et tribus nocti-
bus. per hemum vastissima
oberravit. **T**ercia ergo
nocte digesta materia crea-
tant. et ad se rediit compos-
mentis. **Q**ui in tenebris
horrens solitudine. quod faceret.
quo se videret nesciebat. **E**t
ecce post instans modicum

discessis tenebris vidit in mo-
tis circumie ingens lumen.
Herbas ergo manibus et pe-
dibus ascendit in montem. et
ecce super omnem solis fulgorem
regem admirabilem vidit in thro-
no aureo residentem. et ad
eius dextras reginam incorpabi-
li decore fulgentem. **V**idit mix-
tum seniores et iuvenes in thro-
nis aureis assidentes. multos
ex omni parte vultibus sideribus ru-
tilantes. **H**ec ut vidit gen-
tilis. super id quod credi potest obstu-
puit. **H**ec mora. tunc multo
rum a rege missus eum vestibus
nudum induit. et ad regem
dixit. **C**um rex. **N**ichil autem in
rebus humanis scire quod vidisti?
Et ille. **N**ichil inquit domine.
Et rex ad eum. **E**go sum magister
xpianorum deus. rex et dominus
semper. **T**u autem redibis ad
populum tuum. et perquires iu-
venes in gente ungariorum que
iuncta est genti tue duos per-
biteros xpianos talis habi-
tus et talis forme. a quibus
et didicisti ad normam fidei
xpiane. **H**ec ut audiuit gen-
tilis. venit bonorum societate
frustrari. **E**t mox ad eum
rex. **I**mpossibile est magister tale
te remanere nobiscum. **S**ed si
xpianorum fide suscepis ut
precepi. societate ista iocun-
dissimam profueris. **H**oc dicto.
miles sedes in equo albo sus-

reperit illū. et in exercitibus
 tarozū p̄plo mirante rediit.
Fuitq; apud illū tribz diebz.
 et post repete disparuit.

Nobilis at ut iussus erat.
 q̄sunt p̄bros et iuenit. et
 eruditq; ad fide. cū multis
 milibz tartaroz sacri bap-
 tisma suscepit. et xpiane
 postmodū ac scē vixit.

Vestes at q̄s ut dixi nud⁹
 accepit. p̄cipui coloris erat
 atq; molliter. Opus vero
 eaz plumariū id ē ex aui
 factū adūti poterat. nec tex-
 trinū s̄ sup oē artificium
 hoīs diuina v̄tute iacetū.

Dictū igit virū fr̄es missi
 a rege fr̄acie sepe viderūt.
 et postea reuisi in galliā sc̄i
 bus rē gesta ut narramus
 retulerūt. Et post ut ab u-
 no fr̄e p̄cepi. mox memorie
 et h̄is m̄edauit.

De hac
 societate b̄tis augusti i lib^o
 de ciuitate dei elegātiſſie
 dicit. **N**ec ē b̄tā illa et glo-
 riosa ciuitas. q̄ in se mag-
 nū habebit bonū. qd nulli
 supiorū nullū inferiorū iū-
 debit. **S**icut n̄i corpe vult
 oculū eē quo dignū ē. n̄ pes
 quo oculū. cū m̄brū utriūq;
 cōtineat carnis pacata cō-
 pagis. sic est pacatiſſio cor-
 die viculo ei q̄ mai⁹ bonū
 accepit obstructū ut suffici-
 at sibi donū qd alio min⁹

accepit. et nolit āplius. **I**bi io-
 seph m̄brabit cū fr̄ibz suis
Sexta et vltia om̄ſio gau-
 dij est. vidē dāpnatos p̄te si-
 nistra. quibz sc̄licz positis a si-
 nistris. rex dicitur ē. **I**te ma-
 ledicti in ignē etnū. **D**e hijs
 sc̄dm p̄phetā. letabit iustū. cū
 viderit v̄dictā. **E**t vsq; in
 p̄sona xpi. **I**ngredient. sup
 ple sc̄i. et videbt cadauera
 mortuoz q̄ p̄uatiati sūt i
 me. usq; ad faciemte om̄is
 carnis. **M**irari at nōnulli
 simpliciu solet. q̄ sc̄i in ex-
 tremo iudicio parētū v̄l a-
 m̄ioz suoz visa dāpnati-
 one nullaten⁹ turbabūt.

Sz stultā amirationē h̄at
 ois fidelis cūm reputabit.
 qui sc̄os p̄petua exultatioe
 firmatos. t̄bari v̄l dōle pos-
 se nō ābigit. **S**i eū in p̄nti-
 a quolibet p̄fecto requirit.
 ut diuine iusticie iocis in
 oibz v̄nuat. quid miri si de
 sc̄o glorificato iā credit vi-
 so quolibet in tremis tristis-
 simo nō tristat. **S**up hoc
 aut qd olim audierū a ve-
 nēabili et deo digno m̄grō
 iohāne quidā leodiēsi decā-
 no. s̄ postmodū de dignies
 regulari canonico. cui⁹ su-
 perius m̄tionē fecim⁹. ad
 instructionē legentū refe-
 ram⁹. **D**ixit enī m. q̄ hoc
 ipm qd narrare intēdo. ab

ore bte marie de dignies.
sup modū miratus auduit.
Nec illa bñissima mulier. cu
ius vitā venabilis iacobus
achonēsis quidā epūs. post
ea romane curie cardinalis
discreto sermone ascripsit.
Nec ergo aīabz que i pur
gatorio torq̄bant valde cō
pacies. sup aīa quoq; miris
sue defuncte sollicitabat in
spū. s̄ hoc a carne ut iā pa
tebit. Hāc itaq; p̄t deosias
et p̄ter honestū quēdā vite
modū. quo int mudanos ip
sa q̄ mudana vixerat. spe
rabat quidē posse saluari.
sic tñ. q̄ p ignē. **S**up tñ h̄
dubio cū ipā timeret. q̄ i i
dicia abissz multa. rogauit
dñm. ut eā certā reddere
dignaret. Cūq; multas in
hoc lacrimas fundet. accidit
die quidā ut ad missā in
ecclā iuxta altare q̄ ad pe
des dñi maria sederet. et
ipā horrore caussa videret
p̄ se spm̄ tenebrosū asta
re. Que mox signo crucis
tore fugato. audacter quis
eet interrogat. Et sp̄s. Ego
sū inqt mater tua. Cui illa.
Quō inqt tibi ē mater?
Cui illa. Male inqt. nichil
me tue uiuare poterūt p̄
ces. cū me quidē dāpnā
tā p̄tuo inferni claustra
detineat. Mox filia elato

geminū. **H**eu inqt mater que
causa dāpnacois tue. Cui illa.
Enutrita inqt fui et viri in
hijz q̄ p̄ iūsta mercimonia
et usuras acasita fuerūt. et
cōsua m̄ mali nō ablata r̄s
titui. nō curam nec adūte
potui vel volui. qd̄ cont̄ deū
in meo hospicio. et a m̄ subdi
tis ageret. **S**z tortuosas mū
di vias ingressa. indignū mi
sera iudicam. p̄fenitorū me
orū vestigia declinare. **P**re
ui arguentē me s̄t hijz et a
lijs malis meis. nec i nullo
penitui. Et ideo infructuosa
vitā morte amittas. a futū
seculi vita deperit. **N**ec di
ces m̄ repente disparuit.
Ancilla vō xpi cōsodatis p̄
ordine oibus. etiā in m̄re
dāpnata iustū dei iudiciū
bñdixit. nec fleuit āplius.
p̄tue morti m̄rem tradi
tā. p̄ qua carnis iucia sup
ferat. q̄a ratio itellcūalis
aīe quā solū creauit om̄ps.
iudiciū vniūsoz deo subdita
p̄cordabat. **I**ste ergo apes.
future bñitudis sunt q̄ serui
plici exultacoē supius. ipe
vius. intius. posteri⁹ a dex
tris etiā et a sinistris. dñi
sui gaudiū introibūt. et sic
in auras liberas spaciabūt.

Caplin liij.
Prundines et alie
aues depopulat

easte. **H**ec sunt illa que verat
 apes supple i pnti vita. et
 pnt hic diuise reptacoēs et
 ludificatioēs demonū assig
 nari. Non enī semp unū
 modū decipiendi hoīes. ha
 bet deonia. **S**z qā memori
 sagacitate et ingenio pōibz
 mortalibz pollent. de faali
 vide pnt. qō mod⁹ sit in de
 cipiēdo habilior. **H**ūt at
 quqz modi. scdm qd in textu
 considerari pnt. **P**rimidies et
 alie aues depopulat eas
 de. **P**rimidines et alias a
 ues illi quidē demones de
 signant. qui se trāfigurāt
 in angelū lucis. ut q alias
 eent hoībz horrozi piter et
 tiori. speae bēitudinis et dei
 tatis assumpti. i nullo suspec
 ti simplicibz habeant. **Q**uē
 admodū aut trāfigurāt se
 in angelū lucis. qz hoc fve
 quēt legit. narrationē in
 hac pte suspēdo. referābz
 quoddā cūctis seculis iau
 ditū. q supbissime ipa diu
 nissia ac angelis reuentissi
 ma sacmēta dyabolus au
 sus sit simulare. **N**ō tamē
 lectore tedeat. si facta mi
 rabilissima et terribilia re
 ferā. que nostre psecutionis
 articulū pcesserūt. **Q**ue
 in epātu camātesī in bra
 bāne pabz tū manēte. cū
 in illa dñite passiois sexta

feria an pascha confessionem
 audies in ecclia reside ad
 uenit puer anoz fere qui
 dei. in cū dolore mirabili
 pedes an pedes. **Q**uū dixit.
Misere mei dñe miserere.
 qā michi terribile qd acci
 dit in hac die. **O**bstupefas
 ergo quid tā horrozi tali
 puero stugiss. horribar enā
 ipm cū lacrimis ut audact
 ediret quid hoc eet. **H**eu in
 quit dñe sedebā in cūpo cū
 sobijs iuxta oues. inadi has
 tula ad sagittā faciēda. et
 ecce hastula sine ullo meo
 vulnē vel lesione. saguē
 ticta est et respisa. **H**oc cū
 audisse mirant quidē. sum
 gauis. qz puero nichil gra
 uius accidiss. ee tñ signū
 futuri alicuius infortunij n
 mor adūti. **C**ofortatū ergo
 amonitū et absolutū pu
 erū dereliqui. **H**ec vix die
 rū septē spaciū intressit. cū
 ecce mater saluas eiusdem
 pueri. puerū nūcat gūitē
 infirmari. et meū aduentum
 cū lacrimis p̄stolare. **H**ec mo
 ra. surrexi. et veni ad puerū.
 cōfess⁹ ē patm in tali auā
 te gūissim. qd ei feria sexta
 post diē pasche stugerat. et
 aduixit. **H**ui⁹ mqt sceleris
 horroze stabui. et statū elā
 giui. **N**octe at media cū so
 lus. iacem in lectulo. mori

Em

Hec est
 Dñus
 aues depopulat

suos quoslibet nequissimos pos-
 sessores. Hoc maxime in deliciis
 vidim⁹. quoz tñ bona paupm
 ee deberet. et q̄ eis oī die su-
 pfluunt. nō in marsupijs vl'
 in archa. s; indigo ori fame-
 lia. et in vetricib; esuriētū
 deberet liberalit' erogare.

Quidam de venabili gual-
 helmo nato aluermie parisi-
 ensi epō. cui cū nūcūret q̄
 canonic' ecclie parisiensis in-
 testat' decessiss'. et ipse de
 iure canonic' in trib; milib;
 marcharū succede' debet. ei
 de aplosis manib; r̄spondit.
 Absit hoc a me. s; heu misero.
 pecunia sua secū sit in p̄dici-
 one. Et hec dices. p̄cepit pe-
 cuniā in usus paupm ero-
 gare. Bene et digne dixit et
 fecit. **Caplin. lv.**

Disidiant et hijs simple a-
 pib; aquatib; rane. hoc est
 ad aquā bibetib;. Nulli ei de-
 ripiendi efficacior dyabolo lo-
 cus ē. q̄ cū fideles sup cibos
 et poty imoderatus se effun-
 dit. et tūc ad vborz inepti-
 as ptracti. facili' nō solū ad i-
 ania. s; etiā ad pphana delia
 mēta p̄cedūt. Hinc iob times
 filijs suis vescentib; et biben-
 tib; vinū. mittebat et sati-
 cabat eos. offerebatq; holo-
 causta p̄ singulos. ne forte
 m̄q̄t benedixerit. id ē male
 dixerit dno in cordib; suis.

Et hoc idē naturalit' prode
 et signare videt' in ebriosis
 ligue titubantis lubriatis.
 post nimie potacois excessu.
 Quid at hic gestū sit cogru-
 e et oportunissime videam⁹.
 In glumet iuramentis t ma-
 ledictioib; in loquedo. gallia
 p̄ cetis fere tris studet au-
 dius. In hac ut a frē ordis
 p̄dicatoz audui accidit quod
 subiūgo. **Q**uedebat quidam
 viri in triberna. honesti q̄n-
 tū ad seculū. et bibebat. Et
 cū m̄gluisset mero. reperit
 coferrē diuisis ad iurē. et in-
 uectus ē sermo qd futurū sit
 post hāc vitā. Tūc vnus.
 Vanissime m̄q̄t decapim a de-
 viciis istis. qui dicūt aiās sa-
 corpib; viuē post ruinam.
 Hoc dicto in visu oib; cōtra-
 tis. aduenit hō statura fortis.
 et magnus. et residues cum
 illis vinū postulat. bibit.
 querit qd sit sermo int eos.
 De aiābz inquit ille q̄ sup.
 Si quis oēt qui meā emē vel-
 let. foro optio dare eā. et de
 p̄cio ei⁹ in cōi oib; ad biben-
 dū. Tūc cachinantib; ille q̄
 supuenerat. talē m̄q̄t mer-
 catorē quero. Parat; sū eā
 emē. dicto q̄nti dabis. Et il-
 le elato vultu. tanti inquit.
 Nox cōuenietib; eis i p̄cio.
 soluit emptoz statū p̄cū-
 am. et lemitib; oib; bibe

rūt pleno calore. nō curāte
ad p̄mū illo q̄ aiām v̄edi
differ. **V**espe at̄ facto. t̄ps
est inq̄t emptor. ut q̄sq̄ nos
trū ad p̄p̄ia reuertat. **D**os
t̄m anteq̄ separem̄ date iu
diciū. Si quis equū emeret
capistrū vinculo alligatum.
nūquid cū equo in ius emē
tis redet et capistrū? **C**ui
oēs p̄r̄ responderūt. **V**trūq̄
redet. **N**ec mora. v̄editore
questionis et r̄sponsois hor
rore tremētē. emptor cū
aiā et corpe suisū leuauit
in aera. et secū ut certū ē
ad inferna p̄traxit. **D**rabo
lus ei erat in hoīs specie.
Dis em̄ alius se aiā dī
cēt mercatorē. nisi ille ī cui
figura olim ad abrahā dic
tū est. **D**a m̄ aiās. ceta tol
le tibi? **C**aplin lvi: +

Vespe q̄ p̄sequū
tur eas et im
pugnat eas odi
o natali. **D**esparū q̄ gnū
trū v̄editū spēs adiūgū
tur. blacte. scabones. atz
stuepestres. **E**t hīs q̄tuor
deonior spēs figurantur.
Vespe q̄ vacunde sūt. et
hōmes acutissie p̄ugunt.
strepitūq̄ tribali p̄ aera
currit. **D**enōes illos signi
ficat q̄ uirgine p̄mittete di
uina tēpe q̄tibz aeris et to
nitruis se iūstent. et ī hīs

terret hoīs. **D**amificiant.
et occidūt. **E**t de hīs t̄bz ex
ēpla ponem̄. **I**n theutonia
c̄ta aiā d̄nī millesim̄ dūcē
tesimū q̄nquagesim̄ sextū.
tātos ventoz choruscationū.
tonitruoz. et gradim̄ fra
giores iualesce vidim̄. ut ho
mies p̄ citates q̄ amētes in
cedent. et imine die iudicij
formidaret. **C**irca treuerun
vineas demolitas penitus.
siluas et arbores antiq̄ssi
mas funditq̄ easas īp̄erit
et excelsor fastigior edificia
a coruisse. **F**uerūt at̄ q̄ dūc
ret deones se vidisse q̄ besti
as diuisas in aere sibi iūce.
ex v̄etis contrijs occurrisse.
Hoc de trozibz. **I**n p̄uicia
p̄uicia apud lenonitas t̄pe
etatis n̄re. p̄ore f̄m̄ p̄dica
toz eiusdē citatis narrante
didim̄. tāte magnitudis grā
dines sc̄adisse. ut ī urbibz
villis atq̄ cāpestribz recta fū
gerēt. demolirentur vinee.
fruges redigent in paleas.
hoīs ext̄ terra. volucres et
pecora necaret. **Q**ualit hīs
se iūstent sathanas bre
uit audiam̄. **V**inearū cul
tos sub rugulo in cāpestibz
iminentibz tēpestatibz lati
tauit. et audiuit voces cla
mātū in aere. **C**ave cave.
Et alius respōdebat. **Q**uid
cauebo? **E**t p̄rim̄. **V**ineam

petri richardi ne leseris **Po**
 pita ergo postmodu tepesta
 te. sola vinea petri richardi
 imunis repta e a lesura. **Est**
 aut petrus richardus. sic eni bi
 nomius dicebat. usurarum pes
 simus et obnoxius multis malis.
 Et quo asideandū e qd i comi
 tati spūū nebandoz āicos
 pmo potius unicos ut sani
 us loquar deones habuisset.
 qui ei bona sua et si ad vite
 solatiū. tñ ad ppetue dapna
 nois cumulu seruiassent.
Hoc qntū ad dapna **Ad**
 occisione vō hoim qut pmit
 tente deo copant demones
 audiamus. In marchia flan
 due atqz brabantie villa po
 pulosissima sita e. in q dedica
 tio celebrata multos ad sp
 tacula traxerat et ad lusa.
 Int quos ut a nupto wilhel
 mo bono et lrao pbro et
 de eiusde ptibz nato pcepit
 quida tibiana erat. qui choi
 zates iuvenes et puellas
 saltacoibz et gesticulacoibz suis
 ad carmina obscena et tpiā
 xatabat. **Hic** celo nubibz ca
 vespas obscurato quiqz ad p
 a redierūt. **Holo** at tybicine
 nondū lufibz satiato. p viā
 ad solita remeate et canete
 tibia ac saltate. et postioz
 sonitibz turpiter insonate.
 duo pueri pastores ubi cho
 rustacoēs et tonitrus imine

viderūt. ad dumeta fugerūt.
 et eis videribz in tibici
 ne fulme cecidit et extixit.
 et ei9 brachiū aputauit. **De**
 mora. viderūt qd duo niger
 rum canes ex imperato ve
 nerūt. et int se pendulum
 extincti brachiū deportarunt.
 et cadaver mortui ad maria
 detulerūt. **Ad** hanc at dicite
 pbro. qa in atrio fidelū se
 pelied9 nō eet. que in ludis
 turpibz tā notabiliter tonitru
 ū occidiss. vnderūt amici.
 Et si extinctus tonitruo. tam
 ad dedicationē ecclie peregr
 nus cū alijs occurrisset. Per
 misit ergo pbr et si doles t
 in atrio e sepultus. **Et** vide
 rāitudine diuini iudicij. **Ma**
 ne facto sepulchrū patens
 iuentū est. et locus in quo
 iacuērat vacuus et erectus.
 Cadaver vō ut optime credi
 pt. sicut et ei9 brachiū a
 deonibz asportatu. **Nota**
 ergo leo. quia tali vindca
 digni sūt. et si eos pcente
 deo tales semp casus nō pu
 niat qui turpibz ludis et tā
 tibz sac fidelū atria et ec
 clēsia inhonorat. **Queda** spe
 cies vesparū e blatta. de q
 liber in nata rerū dicit qd
 lucifuga e. et in tenebris a
 bulat. **Hoc** verme demoia
 significant. qd nocte hoibz
 apparet in sopilis. et eos

visioibz fantasmatias pollu-
it. et illudut. **De** hoc qda
ridiculosu legisse me memu.
Cu quida monachus ad ob-
sessu energuminu accessis-
set. crastante plo multo. eu
cu irrisione mordaci demo-
niu indamant. **Eva** frat
eva. nuquid pulchra tibi i
hac nocte muliere i sopnis
adduxi? **Quippe** ut post co-
fusione monachus retulit.
in sopnis polluto fuerat il-
la nocte. et no confessus fuit.
Hic i nocte qda demonia
virtute nocendi et appare-
di accipiunt. qua luce die
habere no pnt. **Et** hoc ad fi-
de fidelium roboranda. **Ma-**
lius ei homo in nocte qm in
die tret. **Nichil** eni dyabolus
sicut dicit augustinus. vel noc-
te vel die pt. nisi pmissus.
Et vide q pulchro et euide-
ti exeplo. **Vidimus** i villa
nyuelle uirgine deo digna.
De q verissime narrabatur.
Mortuus pntibz. in domo fris
militis relicta e. p cysteriensi
ordie diu laboras. nec ad ef-
fectu pducere uales fortit
in aio statuit sedm posse
suum. etia in seculo ordine
obseruare. **Incessit** ergo sn
lineis. obseruauit ieiunia.
siletij tenuit. caruit carni-
bus. **Hora** matutiaz surrex-
it. ecclesia intuit. horas re-

gulares exsoluit. **Contigit**
aut ut ea ignorate. mortu-
u cui da defuncti corp9 ves-
pere ad eccliam deferretur.
et solu in feretro reliquet.
Burges ergo media nocte
uigo qua dixi9 intuit eccliaz.
iuenit quide mortuu. s pa-
ru aut nichil timuit. resedit.
horas icepit. **Hec** ut vidit
dyabolus iudic. et corpus
mortuu intras loculu pri-
mo mouit. **Burgo** igit se co-
signas constant aut et icla-
mat dyabolo. **Quiesce** mi-
serere quiesce. qa nichil po-
teris cont me. **Et** mox dy-
abolus surgens cu corpe. **Ve-**
niat nunc potero itra te. et
et meas iniurias a te pas-
sas frequetius uidebo. **U-**
t illa vidit imperto corde
baculu cu fixa cruce ababz
manibz rapuit. et in capite
mortuu ferens ad tra pteat.
et sic fidei audacia demo-
ne effugauit. **Qui** ergo u-
igo xpi cu maxima angustia
laborauit ut cadauer deier-
tu in feretro relocaret. sed
frustra. qa no potuit. **Ve-**
nies at mane plbz cu custo-
de mirat deiectu corp9 et
vulneratu in capite. **Quent**
qd actu sit. fater uigo cum
lacrimis. cogit obnixi9 rele-
uari corp9. **Regat** ille dies
te excitanda in laude xpi.

... ego ubi pben
... honorabile vi
... gloria et
... ad
... et para
... ad cam
... ad mor
... amant
... e scabo
... de nam
... iquis
... in aq
... re
... naret.
... volat.
... multitudine
... cu
... ma
... neptu
... teru
... in tra
... a
... ro
... in aera
... neque in
... De
... ha
... pntente
... er
... Non n
... ponit
... negrimos
... De
... ridulosa
... refe
... q frequi
... et vid
... in nas tibi

Nox turbata uirgo ubi pbem
 inuicibile et merorabile vi
 dit. vana nimiru gloria et
 erubescencia reformidas. co
 mu frs. cognatione et patra
 deliquit. nec umq ad eam
 postea redijt. s usq ad mor
 te in nyuella pmanfit. **C**er
 cia spes vespau e scabon
 nes. **U**t dicit liber de natu
 rez. scabonu fetus iequis
 et barbar9 e. **A**lius in aq
 natat. alius sup terra ve
 pit. alius in terra manet.
 atq alius in aere volat.
Et in hys oibz multiplicitas
 demonu paret. **H**ut eni
 demones q in aquis ma
 net. et hos poete neptu
 nos vocat. **A**liq sup terra.
 et hos incubos. **A**li in tra
 sicut in spelucis monru a
 m filius. et hos dufios vo
 cat augustin9. **A**li in aera.
 et hos spualia nequie in
 celestibz aplis vocat. **D**e
 hys quibz in suis loas ha
 bent dominia. pmitente
 tn illo. q oia in pond e
 mesura disposuit. **N**on n
 singularit neptin9 ponit.
 ab aristotle. licz neptimos
 pluralit hic ponam9. **D**e
 neptunoz factis ridiculosa
 et magna mirabilia refe
 runt. et eta fides e q frequer
 ter audiunt ab hoibz et vide
 tur. **H**arius tn neis tpbz

postq fides cepit enucliat
 us predicari. **N**arrauit
 in ty bon9 et saus et sacer
 dos frater ordis pdicatoru.
 nobilissima duu p sapia ori
 und9 de gretibz comangru.
Hic ad fide xpi conuers9 fuit.
 illo tpe quo gens ipa coma
 na pusta effugata e a plo
 tartaroz. **H**ic puer adhuc
 gentilis ut referebat michi.
 anoz fere septe. cu sorozibz
 suis et puellis alijs i tpa
 fluminis iocabat. **E**t subito
 int ludendu de aq egress9
 q vir teterrim9 et pilosus
 ludentes iuasit. dices. **Q**uid
 me inquietatis o pueri. **C**ur
 tis ergo fugietibz. dictu pu
 eru fuga ceteris tardiozem
 facente in dorso claua per
 cussit. et mox occidit. et re
 gress9 in aqua saltauit. **D**o
 rores ergo mortuu pueru
 rapientes ad tabnaculum
 detulerut. **N**ond9 eni co
 mani domibz utebat. **A**g
 gregatis ergo pntibz fit i
 plactus p puero. s ante me
 dia nocte cu multa suozu
 leticia mortuo restituta e
 vita. **C**redo fidentius sicut
 postea patuit. q ex tuc in
 puero salutis opus diuine
 pdestinacois benignitas
 causabat. **A**liud michi ide
 optim9 frater de se. licz ad
 rem no ptineat qua nuc

Ex habemus in manibus narrauit.
quam ad edificationem legen-
tium breuiter enarrabo. **I**psę
adolescens baptizatus et
a pōre ordinis p̄dicatoꝝ in on-
gloria receptus ad ordinem
in habitu seculari in scola
datus ē. **P**receptum ē autē
illi. ut nichil sicut frater
sine licentia ageret p̄latorū.
Hoc quidem et si in pluribus
observauit. contigit tñ ut
lotta sine tunica peterem
sine licentia daret. **P**ost hoc
at cepit grauit infirmari.
et acute febricitas. sine cō-
fessione sine viatico ut ei
videbat ad extrema p̄duc-
tus ē. **N**ec mora. ubi deō-
nes eū rape voluerūt. af-
fuit angelus cū miro nitore
penarū dicens. **F**ili ne time-
as. michael archangelus ego
sū. te contra deones defen-
sabo. **P**recedentibus ergo ceteris.
vñ demonū cauillatōꝝ a-
liis tridete animam rape co-
nabat. **Q**uē michael quū
aīa dū hōe corripies. effuga-
uit. **N**ec mora. animam ad
parisi ianuā introducere
voluit. s; vir grauius et
magne auctoritatis. resis-
tē nisi ē dicens. **Q**uam mi-
chael reductas ad corpus.
ut cū alijs peccatis p̄cipue ī-
obediētia corrigat. **H**atam
ut aīa reducta ē ad corp̄.

adolesces crebro sudore p̄-
fusu se inuenit. et oculos
aperiens p̄ore ante se sedere
vidit. **C**ui mox confessus. quod
vidisset exposuit. **H**ic post
studia licet oportune frēm
indutu. et in sacdote vidit
qui sue postea genti fidem
exponēs. comanoꝝ p̄m nō
modicu baptizauit. **H**ic
de malis demonibus scrip̄.
Incubos deones oppressisse
femas q̄da. alias veneris
fabularōꝝ ad cubitu illex-
isse in confessione pluries audi-
uim. **Q**uam vñ vgnē
in religioso habitu vidi. que
cū p̄mo dicit nūq; se in cō-
cubitu assensisse plurimu
amiratoꝝ sui quo iudicio hoc
potuisset in aīa nō assensite
ops p̄mississe. **C**rede ergo
illi nullo mō volēs. horri-
cis iuramentis vgnē tes-
tatus sū. et tandē ab ea vi-
olent extorci ut cū magis
lacrimis et erubescēna fate-
tur se p̄mo mente q̄ carne
corrupta. **E**t vide q̄ oculi
tū et mirabile iudiciū equi-
tatis. **M**la utiq; cū postea
q̄ doleret ad mortē. et cō-
fiter cū lacrimis. nulla arte n̄
vel studio ab incubo potuit
demone liberari. ita ut nulla
ei valēt cruas signatio. nō
aqua benedicta. nō ipa xpi
corpus. etiā ipis angelis ter-

... dicit post
... deo p̄
... et nos quid
... saluo tñ in
... moti
... hinc
... et
... de vol
... in testi
... que cū
... perestis ne
... sibi
... demone
... dicit
... passione
... hōe
... dū
... pena
... gūdes
... alijs
... fuerit
... fa
... Estina
... q̄ m se
... vñ
... hōe
... dicit p̄
... rō
... hōe
... nullo
... que
... hōe
... hōe

rificia sacramenta. donec post
 annos orone et ieiunio pre
 luthardis demon incubito
 talit' fugaret. Et nos quide
 credi et fatem'. saluo tñ iu
 dicio sentencie melioris. q post
 q de pato suo amare fleuit
 et doluit. potius ei dicitur
 demonis pena culpe. q cul
 pa fuit. **De** hac eade mul
 liere verata venabilis et
 deodigna monialis de val
 le diuis in berbacia in cristi
 na noie narravit. quia cu
 illa in vigilia petecostes ne
 garet se cu lacrimis suscipe
 sacramenta. eo q a demone
 importuni veraret. dixit
 ad ea in magna xpatione
 cristina. **Vade** qeste securis
 tras corpi concitum dnico.
Ego at in me recipio pena
 nia. **Recessit** illa gaudes.
 dormiunt in pace cu alijs
 ad orone denoite surrexit.
 mane cu oi tranquillitate sa
 cimenta suscepit. **Cristina**
 q nichil ponderas q in se
 pena verate suscepit. ves
 pe dormitum nit. **Hec** mon
 cu se sopori dedisti. audit p
 ter solitu in stramento cubi
 lis sui q porcellu inqven
 te se. et inquietius agit
 te. **Surrexit** illa i nullo
 suspicatu dyabolu. colo que
 habebat ad lectu fugare ni
 tit quicq eet. **Recurbit**

illa iteru. iteru. iteruq. s
 pavidus molestata sur
 verit. Et cu hoc plures at
 teptasset. manifeste tunde
 vidit et sensit. euerfis vete
 stramibz q demoniare pu
 tatis nequicia veraret. **Di**
 misit ergo lectu. tota nocte
 pmanfit insopnis. et cu o
 tare vellet. demonis succu
 tibat insultu. **Ad** plura
Dixit et ve credidi. q nuq
 ante. tanta et talia pculi
 set. **Mane** sco cu pdicta mu
 lier concitata fuisset. cristina
 ad ea veniens. venutio in
 quit venutio pene tue. **Vir**
 sine vite discrimine. violen
 tia crudelissimi teptatoris
 enasi. **Incubos** geniare.
 beda in hystorijs britonu
 et multe alie scripture testa
 tur. **Qua** at ragione fci hoc
 possit no video. n hac sola. q
 virile seme effusa mor i vas
 muliebze cu debita xpantie
 qlitate trissundat. **h** sic qua
 re pprie maubū no dicit. **Infi**
 mitas tñ vades huavis late
 ingenijs in reru secreto na
 ture plenissime ofitem'. **z** pau
 cassimas respectue hoim se
 sibi appare. **Qu** hic. dussis vel
 dusionibz. q est etia spes deo
 nu sequit. **Dussioz** demonu
 opa multa prepim'. et hi
 sunt quibz gentiles lucos pla
 tatos antiquit' consecrabat.

q̄ apud se mortua estimabant:

His et adhuc prorsus gentes siluas estimat assecratis et eas t̄ide nō audetes nū q̄ ingredit̄ cast̄e. n̄ cū eis dijs suis voluerit imolare. **H**i sūt etiā demones de q̄ bus augustinus in libro de ciuitate dei euidētiss̄e scribit. qui hominū mortuū corpa ut dr̄ane. subito ex hōibz rāpi ebāt. et cū ea delusi hōies in alias regiones delata vidissent. illa iā imortalia & facta credebāt. et in deoz nūo p̄putabāt. **H**ic et nos etiā t̄pibz modernoz frequētius audiuim̄ q̄ in agone mortis p̄ortas mulieres subito rāpi. et earum loco figmēta deponi. et ipsa figmēta similia rāptis corpbz q̄ mortua sepe lier. visas vō feminas int̄ hōmies rāptas. **Q**uā magi in egypto corā pharaone visas suas in dr̄acones cōuerterit. rānas fecerit. & aquā flūinis in sanguine mutauerit. **V**t autē dicit veridic̄ augustinus. p̄ munda demones discurretes. occulta semina deferūt. p̄ que subito talia figmēta p̄cedūt. **E**t utiqz illa q̄ magi in egypto fecerūt. utpote dr̄acones. rānas et sanguine. vā signa fuerūt. et hoc nō fallat̄ l̄tz nequit.

S veracit̄ oñderūt. **Q**uid ergo culpāt. si q̄s dixerit q̄ demones subito figmēta hūano corpi similia faciūt. et p̄ sublato corpe ponant. **Q**uis ei dubitet demones ingenio sagatiori callē q̄ homines. **I**n infirmitate cuiuslibet iudicare possit de facti cōualescētia hōis v̄l de morte. et scdm̄ hoc si cōualescēre debz eū ad aliena trāsfere. **E**t hoc q̄d si deones p̄nt. ad temp̄ t̄m p̄nt. & nō diu illud durabile figmēta similia corpi p̄nt effice. et corpbz iuisibile q̄ seponit. **S**i eni p̄ adiectionē lapidis oscalanū vel p̄ nigromāticis incantaciones aliq̄s iuisibilis reddi p̄t. quare non potius ope vel ingenio demōnū. **I**n p̄tibz theotonie plenissima f̄m̄ p̄dicato eū et m̄ioz attestatōe p̄cipi. puellā nobilissima eē filiā comitis de swaneborch. in claustro monialiū enit̄tā. que p̄ aliq̄s horas nocte a demōnibz rāpit. et ī ipso rāptu iuisibilis et īcontretabilis p̄bat. **E**t hoc eū qui dā frater eū carnalis de ordine f̄m̄ m̄iozū exp̄tercius voluiss̄. accepit dicitā puellā sorore suā ī gremio. et brachijs eā fortissime strinxit ac tenuit. et

et non viderit. **Q**uid ergo culpāt. si q̄s dixerit q̄ demones subito figmēta hūano corpi similia faciūt. et p̄ sublato corpe ponant. **Q**uis ei dubitet demones ingenio sagatiori callē q̄ homines. **I**n infirmitate cuiuslibet iudicare possit de facti cōualescētia hōis v̄l de morte. et scdm̄ hoc si cōualescēre debz eū ad aliena trāsfere. **E**t hoc q̄d si deones p̄nt. ad temp̄ t̄m p̄nt. & nō diu illud durabile figmēta similia corpi p̄nt effice. et corpbz iuisibile q̄ seponit. **S**i eni p̄ adiectionē lapidis oscalanū vel p̄ nigromāticis incantaciones aliq̄s iuisibilis reddi p̄t. quare non potius ope vel ingenio demōnū. **I**n p̄tibz theotonie plenissima f̄m̄ p̄dicato eū et m̄ioz attestatōe p̄cipi. puellā nobilissima eē filiā comitis de swaneborch. in claustro monialiū enit̄tā. que p̄ aliq̄s horas nocte a demōnibz rāpit. et ī ipso rāptu iuisibilis et īcontretabilis p̄bat. **E**t hoc eū qui dā frater eū carnalis de ordine f̄m̄ m̄iozū exp̄tercius voluiss̄. accepit dicitā puellā sorore suā ī gremio. et brachijs eā fortissime strinxit ac tenuit. et

in veniente hora raptus de
 manibus tenentis inuisibiliter
 et incontrectabiliter tollebat.
Hoc exemplum magister alber-
 tus frater ordinis predicatorum
 theologus in disputatione
 parisiensi adduxit. cum coram
 episcopo parisiensi predicta officio
 de raptu mulierum talium mo-
 ueretur. sicut ab illis plena
 fide precepimus quod in disputatione
 fuerunt. Mentis vero trans-
 lati homines qualiter demones
 alienent videri non possunt. in
 eo modo quo homines per ener-
 giam operationis et mentis in-
 sanant. ut quod fuerit cum eis per-
 tus non advertunt. efficiunt
 amentes. Cum vero voluntate
 divina vel hominum diligentia ita
 capti a demonibus hominibus res-
 tituunt et menti. nunquam tamen
 sic restituitur in integrum sa-
 tati. quin semper eorum cor sus-
 pensum sit et penam ad reditum.
 sicut illi qui semel amentiam
 passi sunt. facillima occasio
 ad amentiam relabitur. Ad
 quidam referunt qui videntur
 facies sic raptarum. quae palli-
 da semper macie et livida.
 et oculi magis instabiles
 quam in non raptis. **C**uius
 tena brabantie villa est et
 solepnis et nota. In hac quidam
 iuuenis puellam virgi-
 nem adamavit. Cum per eius
 nuptias illis partibus loquetur.

et illi veniret. puella me-
 dio tempore incidit in acutam. qua
 infravescente. morti omnibus visa
 est. Luctu igitur facto. capane
 quod pro mortua pulsate sunt.
Nec mora. iuuenis ama-
 tor puelle. de villa eadem in
 crepusculo noctis peribat
 ad aliam. Et cum ergo per du-
 metra transiret. sollicitior quod
 discurrens et queres. audi-
 tam invenit puellam quam mor-
 tuam estimabat. Cui et dixit.
Mortui te plangit tui. et
 hic unde venisti? Ecce autem
 vir ante me vadit. qui ducit
 me. Stupefactus ad hoc iu-
 uenis cum neminem alium per
 sola puella videt. audaciter
 rapit eam. et in domum
 extra villam occultavit. **P**rimo
 hic regressus in villam. ami-
 cis suis loquitur. Ingressus
 ad patrem puelle. cum amicum
 sedentem ad funem. quod si sibi
 filiam daret. quam quod mortuam
 deplangebat. Cui amicus
 pater respondit. **N**iquid
 pro deo in eis ut mortuam
 suscites. et accipias in ux-
 ore? Et iuuenis. **T**antum
 aut libens spondeas ut filiam
 tuam habeam in uxore. si vi-
 uam reddidero et sanam.
 Cui pro assensibus. dictum co-
 ram omnibus confirmavit. **N**ox
 iuuenis lintheo relevatus.
 quo coopta putabat. figit

mētū mirabile quale a
nullo hoīm fieri potuit i
uenerūt. Dicit aut ab hijs
q̄ figmētū huiusmōi dya
bolica inspexerūt. ea eē
interius putrido ligno si
milis. leui exterius pellicu
la sup ducta. Hic reducta
puella ē. et p̄ā reddi
ta. sanaq; post dies aliq̄
dictū iuuenē maritū ac
cepit. et usq; ad tpa nra
incolumis pducauit. **¶**
Bili ppe modo. tū quida
in confinio flandrie. soror
v̄e larguda et mortuam
putatā sub eadē die anq;
sepeliret figmentū. inter
arundinetā iuxta maris
littora reppisset. reduxit
eā ad p̄ria. et ingressus
domū ubi ab amicis q̄
morta plāgebant. discooptū
figmētū extracto gladio in
frusta cōcidit. horribz tūc
tis et clamātibz. tūc in fune
tanta crudelitate seuiet. Et
mor subridēs. Crudelis in
q̄t videor in sorore. Non
est illud sororis corpus. sed
figmētū et illusio demonū.
Et hec dices. secū cūctos ac
cepit. et adduxit ad domū
p̄ria. et eā sorore reductā
ostendit. Et hec usq; ad
tpa nra p̄māsit sana. Cis
non obstupescat in tā vide
liz inexplicabili casu. recū

ordinē et rationē nature
sup id qd̄ estimari potit va
riari. Ego quidē talia fieri
p̄mittēte occulto dei iudicio
p̄ opationē demonū. nec i
fiaz nec affirmo. Bz q̄a ob
icētibz talia et verissima
assertioē firmātibz subēfu
ge nō potui. ista michi nar
rata et maūctura d̄scpsi. et
alijs diffinienda reliqui.
¶ Gratius tū disputatē r
determinatē sup p̄missis lit
rentiore aliquē. et magis ex
p̄tū optare auidere. q̄ de huius
p̄rio ingenio temē diffinire.
Interrogau sup hoc ingem
albertū. s̄ ille dissimulauit
vl' noluit aliqd̄ diffinire.
Quo etiā in montibz ydē
demonēs diuisi habitare di
cant. et sedute ac demētne
deceptos. manifeste mirabo.
¶ Anno ab incarnatione
dñi millesio. ductesio tri
cesio p̄mo. p̄dicatē in theu
tonia m̄trō conuado. cont
hētios. et ab eistē felici mo
te p̄empto. hereticū quidā.
ut p̄ frēm conuadū p̄uicia
lē frēm p̄dicatoz p̄ theutorā
ante multos ānos accepi.
seduct; a demonibz fratre
quēdā ordīs p̄dicatoz ad
heresim iuitabat. Quē cū
videret instāssie renūtere.
dixit fratri. Prinaq; valde
es in fide tua. nec tū de har

nisi p̄ septa quedā aliquid
 certius insperasti. **C**redē at
 si velles dictis meis. xpm̄ tibi
 et mrem̄ ei⁹ ac sc̄os ocula
 ta fide mōstrare. **M**ox ille
 illusionē demonū suspicatus.
 volensq; tūcē phare qd̄ eēt.
 nō imērito maḡ tibi nūc cre
 dere. si p̄missa ducerēs ad ef
 factū. **G**auso hēticus. diē fci
 statuit. **F**ratē vō p̄xite cū
 sacm̄to corp̄is xpi. clam se
 cū sub cappā portauit. **D**ux
 it ergo frēm hēticus ī speai
 cuiusdā montis. in amplū
 valde palatiū. qd̄ claritate
 mirabili relucebat. **N**ec mo
 ra. ut in inferiori pte palaci
 puenērūt. viderūt thronos
 positos q̄ ex auro purissimo.
 in quibz vix fulgore chorus
 co circūdat⁹. ut iuxta eum
 regina sereno vultu pul
 cherrima. et ex utzq; pte se
 dilia. in quibz seniores q̄si
 p̄iarche vel velut apli. af
 tante p̄maxiā multitudie
 angeloz. et hii oēs luce si
 derea choruscantes. ut ni
 chil min⁹ q̄ demones putā
 rent. **H**os mox ut vidit hē
 ticus. cadēs in faciē adora
 uit. **D**ict⁹ at̄ frat̄ imotus
 stetit. s̄ tanto spectaculo ve
 hementē obstupuit. **E**t mox
 ad eū ouers⁹ hēticus. **Q**uāc
 maḡ dei filiū intues nō ad
 oras. **P**ronus accedēs ad

ora quē vides. et ab ore ei⁹
 fidei nr̄e secreta suscipies. **E**t
 fiat accedēs p̄tinus attrax.
 p̄xide et obtulit regine in
 solio residenti dices. **S**i regi
 na es mater xpi. ecce filius
 tuus. quē si susceperis. te velut
 mrem̄ dei recognosca. **C**ū
 hac p̄tin⁹ voce totū op⁹ ill⁹
 fatāsticū euanescebat. et ā
 nichilato fulgore tante tene
 bre densuerūt. ut vix frat̄
 cū ductore suo ad montis
 exitū regredi potuerūt. **C**ō
 uersus ergo hēticus ad fidē
 vedit. et mirā demonis astu
 tiā stupefact⁹ expauit. **D**e
 q̄ta demonū dicem⁹ specie.
 quos aplus sp̄ualia nequici
 e ī celestibz vocat. **E**t nota
 q̄ dicit sp̄ualia negae. ad i
 distinctionē demonū alioz. q̄
 se corp̄alibz apparitiōibz fre
 q̄ter imiscēt. **I**sti vō sp̄ua
 lit̄ magis et nequit̄ atq; s̄b
 tilius in deceptionē et dāp
 narōez hoīm debachantur.
Illi enī simplices et vdiotas
 decipiūt. p̄ istoz vō nequis
 sima et astutissima reptamē
 ta egiā hoies p̄fectissimica
 dūt. **I**lli m̄dū temptatōe ces
 sat. isti nūq. **C**ont̄ hos pe
 tr⁹ aplus oronibz precipit
 inuigilare fideles. quia ad
 usari⁹ v̄ d̄abolus tanq̄
 leo rugiēs circūit querens
 quē deuoret. cui resistite for

tes in fide. id ē p oya fidei re
sistam. Circa aut dyabolus
dicit. ut si supare nō possit i
vno. veret te tñ ut succum
bas in alio. Vel si ad horā
ei in tēptacōe resistit. nūc
lominus tñ in tēptacōe qd
semel aut plures spreueris
nō veret. Hic fit qd quāq; mil
to tpe resistētem hōiem tēp
tat. quē tandē victū tedio
statu vtilitatis enedat. Hic
qddā accidit. qd sine ulla he
sitanōis dubietate cognoui.
Q Erat puella qdā in bēa
bārie pūbz int pceves igno
sa. q in amore cuiusdā iu
uenis p multos ānos micro
demonū stimulabat insul
tu. Nec cū in frequēt cum
multis lacrimis in dēssioe
dyabolicas insidias apiret.
asului ut sumope caueret
ne nūcū aut verbo iuueni
tēptacōis occasio pberet.
Et paruit illa diligent ut
monui. Cūq; adeo tēptacōe
tur ignit. ut sopni cibiq; p
deret appetitū. accidit noc
te qdā ut tanto demonū
agitaret impulsu. q supuē
ente auroza surgē cogitāet.
et clam aduē iuuenē qui
i vicino manebat. Nec mo
ra. ubi surgēs oculos apert
it. vidit xpm qd plagis veā
tibz crucifixū. leui sermone
dicentē sibi lingua parrā.

Roy dors amey. ie sui tres
bians li bons li dous 7 li tres
haus. Qd nos latine colora
tis vobis exponi. De diligē
q sū formosus. dulcis et ignosus.
Unde vsus. Dilige formosū.
dulcēq; bonū ignosū. Nec
ut dixit repere disparuit.
et puella in oī pace et gau
dio et gāgā actioe ab omī
tēptacōe deliquit. Unde
et veridice de se xps asse
ruit. Diligendū ē enī p oibz.
qā speciosus forma p filij ho
minū. et sicut splendor glo
rie et figura substantie patris.
Cont de hōie dicit. Dis cō
fenu. Diligendū ē qā bonū
a quo dē bonū. Cont de ho
mibz. Nemo ē bonū n solū
deus. Diligendū ē etiā qā
dulcis. cuius labia fons dis
tillās. Misericordia ei ems. sup
oīa opa ei. Cont de hōie
salomon dicit. Neque oculo
qd creatū ē. Qui tñ ē lu
cerna corpis nri. Diligē
etiā est qā ignosus. quē p
deus dstituit herede vniū
sorz. p quē fecit et secula.
Cont de vobz malatinas
dicit. Nūquit nō pater vni
oīm nrm. Quare despiciat
vniūsq; proxmū suū. Nūc
to ergo puelle iuuenē dili
genti xps p hec vba voluit.
et se potius diligendū for
mosū. bonū. dulce pbauit

Quodam modo. ciuidam
 multi ad cysteriense ordine
 triseuti. xpus in visioe delu
 sit. Na cu ille gressu a dya
 bolo ad exitu temptaret. et
 de nocte in nocte meditaret
 apostotaxe p fuga. semel pa
 rato ad exitu. et qd amodio
 re hora noctis in lectulo ps
 colati et semiunglari. xps
 appuit informa psona nst
 viri. Et cu ab illo queret. qd
 sic iaces habet mali. rndit
 ille. Doloris cordis habeo.
 et magni defectu debilita
 tis i membris. Cui dñs gros
 su pane ordeaceu offerens
 dixit. Surge et comede pa
 ne istu. Quē ille turbatus
 intuitu. quō magt grossu pa
 ne istu comedere. q pane
 monasteri similitudine mā
 ducare nō possit. Tūc dñs
 deterto late. vulnere pecto
 ris sanguie et sanie pfluē
 ti ordeaceu pane admouit.
 et tali pfluio madefactu.
 iubet comedere laqueoscentē.
 Mox ille cu horrore mem
 bris dissilēs. Ne u magt dñe
 quō talit pollutu comede
 re. quē ipollutu recusaba.
 Et dñs qd minaci vultu i
 nnes refutati. Sportz magt
 ut gustu saltē atēptes. qd
 sapiat panis iste. Cūq; ille
 diffugiu nō habet. et suscep
 tu pane tremebud sumis

vix labijs attigisset. sensit
 i pane sup oem suauitate
 dulcore mirabile. Quem
 hianti quide ore directas.
 totu subito cu mira audi
 tate comedit. Nec moa. dño
 disparere. temptat; ille ad se
 reuerso ē. et qd vidisset sen
 sissetq; sincero corde veritas.
 ab oi dolore mentis et car
 nis teptacoē diuuluit. et in
 magna tranquillitate spiritus
 usq; in fine vite pmanfit.
Ed miri! Ordeaceus pa
 nis austeri ordis. mellea x
 lateris pfusioe limitus est.
 Et hoc gen? demonior
 cu aht decipe hoies qm;
 nō pnt. demōstracoēs in
 aere faciūt. quib; simpliciū
 corda in amiracoem insoli
 tā excitata. pte facientū
 talia venerent. et qd super
 se miraculu qd a scis in ter
 ra fieri vident. sicut peccat
 fit in diuifitate morboz. illa
 spūalia nequie qd est i ae
 re curiositate gaudentes at
 tollat. In hijs vincendū est
 et oculata fide mōstrandū.
 qd hez talia fieri viceant. in
 re tñ nulla proz; sūt. sicut
 nec ulla q similia veris et
 subsistentib; reb; in speculo cō
 tinēt. cū nulla tñ existēcia
 vel vitate subsistat. s; spe
 culo mox obiecto sublato.
 obiecti similitudo subtrahitur

in vidente. Quid at hic sub ve
rissima attestacione stigerit au
dia? **Q**uem henricum theuto
nicum quondam lectorem fratrum
predicatorum in colonia vniu
ersi scia cum scitate aspiciunt
de quo superius fecimus metio
nem. attestantibus fratribus narra
te audiuimus. Cum quidam frater
nobilis theus et rebus pollens
de britanie partibus ordinem pre
dicatorum introisset apud lug
dunum gallie cum fratribus mora
bat. Appropinquante autem tempore
professionis sue. petiuit a pre
ore suo redire ad terram suam
ut disponeret de rebus suis. Et
annuit prior. cum eoq[ue] ita ar
ripuit. Cumq[ue] venisset in de
sertis britanie. viderunt
stipendium miraculum. Et
prior. Quid est illud? Et fra
ter illum ducens ad fontem lu
cidissimum. super quem lapis in
star altaris in columpnis mir
moreis locabatur. aqua super
fudit. Nec mora. conteneb
to celo ceperunt nubes con
currere. mugire tonitrua. p
bres rueri. Fulgura choros
care. Itaque tanta uunda
tio facta est. ut terra locum ad
leucam vnam tota terra obstrui
videretur. Quid ut vidit prior.
miratus est. Et hoc audiente
dicto fratre henrico. magistro or
dis britanie meo fratre iohanni
epo et alijs plibus enarrauit.

Hoc idem audiui a patre meo
ante annos quadraginta. qui illi
in partibus sub rege richardo a
theus militauit. Nec cum dictus
frater henricus in multis ali
is recitatur. quasi utrum ista fi
potuisset. Et videtur quod sic ar
te magica ignota modo homi
bus. et misterio demonum que
ad tempestatem et pluuias. a
era potest impellere et contrarie
cum voluit. occulto tamen dei iu
dicio permittente. **E**undem
fratrem henricum et istud valde
mirabile narrate audiui.
Eo existente priore puiciali.
fratrem predicatorum in partibus transma
rinis. accidit ut in actonen
se ciuitate gracia visitandi f
tres secundum ordinem aduenisset.
Facta autem cena vno vespe.
secundum morem suum iuentum totum
ut collationem eis faceret ex
claustrum abintus ingressus. Et
aut locus prope mare. ad preterit
ocidua ciuitatis. Consedentibus
ergo ciuitatis. super mare prope litem ne
bula consedebat. qua post
paullulum adnullata. apparet
super mare montes alti atq[ue] diffi
sus. et super montem structura
in modum castri. muroz abin
tu tribus ac palacijs decem
sima disposicione mirabilis.
et ab ipso castro usq[ue] ad lit
pons ingens. cum multa dif
fusione protensus. per que et eq
tes et pedites diuisi scema

tis atq; figure ascende & des-
 cende videbant. Cūq; ergo
 frēs aliq̄dū tali spectaculo
 nimirū attoniti tenentur.
 dixit frīb; dicit p̄uigialis fr̄
 henricus. Burgam frēs. ca-
 mus ad orōnē. Illud it̄ d̄
 aboli oculis nr̄is. ut curiosi-
 tate nos teneat. et a dei ope
 torpeam. **B**ecedētib; frīb;.
 aliqui curiositate ducti usq;
 in finē euentū imobiles per-
 manserūt. **V**iderūtq; instāte
 nocte. ut p̄us maris undas
 nebula sup̄spargi. et post
 modicū nebula dissipente
 nullā structure illi subsiste-
 tiā sparē. **H**orū filia videri
 antiquit̄ in anglie p̄tib; di-
 cebant. s; p̄dicatōe vitans.
 signēta nūt credim; adnū-
 lati. **D**ive ut̄ dormiat. siue
 vigilet. siue studeat. siue am-
 bulet quis fidelis. sedm̄ ihe-
 ronimū semp; manu pin-
 gat dñi aurem. q̄ cont̄ deo-
 nes ē totius v̄tutis insignē.
Dormiētēs ē ac si vigila-
 vēt. nō solū in aīa. s; in cor-
 pōib; vexāt. et eos surgē.
 ambulāe. et loqui faciūt. et
 ad facinorosa sepius puocāt
 et ipellūt. **H**abui ī scolis
 sociū. qui me vidente & au-
 diēte. nō solū facta. s; & dicta.
 lāionesq; de die receptas dor-
 niēs recitabat. qd̄ ut certū
 fui vigilās nullaten; potuiss;.

Hui; rei sūt plura exempla.
De vigilāte vō venabil
 Bonifacius quondā lausfor-
 sis ep̄us. me audiēte t̄le qd̄
 recitauit. **E**rat in villa quā
 ceus quidā qui vaccas to-
 cus velle in pasuis custodi-
 ebat. repellebat frugib;. et
 ad c̄ta loca pasuis abero-
 ra dicebat. **E**t qd̄ maioris
 erat p̄digij. colores et statū
 singulariū vaccarū spalit
 discernēbat. **V**erbi gratia.
Vt si vaccā coloris talis ab
 hoīe petuissēs. sine difficul-
 tate vaccā talē tibi apphen-
 sam ī cornib; obtulisset. **A**d
 locū at̄ cū quidā ep̄s adue-
 niss; et de ceco audiuisset ta-
 lia et p̄basset. q̄siuit ab illo
 si cōfirmacōis sacramētū ab
 ep̄o suscepisset. **A**t ille. **N**ō
 inq̄t. **N**ec mora. ep̄s c̄fessū
 c̄firmavit cecū. et mox ab
 eo vaccarū discretio ē subla-
 ta. qm̄ deonū opariōe et
 misterio hoc fiebat. **I**n stu-
 dete at̄ quid fr̄m sit. a fratre
 ordīs p̄dicatorū hoc audiui.
Frater quidā post ma-
 titinas residē in cella sua
 voluit ut studet. et mox ut
 oculos obiecit libro dormi-
 tabat. **C**ū sepi; reluctaret
 nec p̄ualeret. ipatēs dixit
 sibi. **E**id est qd̄ tibi cont̄ solu-
 tū p̄ualeret s̄pnus. **E**t mox
 drabol; ad eū. **N**ondū clau-

lentia demonis cum voluisset.
 ut mihi narravit non potuit. sed
 tamen quasi mutus irrugit. Et mirum
 valde quod virtute quam arte demonio
 hoc potuit. et hoc maxime
 et uivente qui dei gratia plenus
 fuit. Hec questio citius sol-
 vitur. si de lupis beati canisosi in
 fenestra in exameron vide-
 at. Homo quem lupus prius
 vidit accessit. et anticipatus
 obtutu nocentis. licet clama-
 di voluntate habeat. non tamen
 habet vocis misterium. despi-
 citur enim tanquam victor vocis ab-
 late. Et est ratio naturalis. lupus
 radiis oculorum suorum inmissis
 huiusmodi eius spiritus visibiles defic-
 iunt in instanti. quibus delicatissimas
 siccant arterie. et sic rancore
 efficit. instrumentum vocis ob-
 ligatus impedito. Si ergo lu-
 porum naturam tale violentiam per
 solum intuitum habere probat. quin
 potius natura demonum quam multo
 subtilior sagacior et potentior
 est ut potentia sue malicie vo-
 ce obliget in homine. visu patet
 et auditu. **¶** Et in silio quod
 accidit. per quod et ista probatur.
 Accessit ad aspecionem mi-
 nicias quam inter duos fratres ter-
 nales gravissime usabant. cum
 fratre eorum sacerdote preclaro
 iter arripuit. Ubi ergo facta
 nocte ante vigilia pasche
 in cenaculo iacebam. spa-
 no terram multam a quatuor

ante die euigilavi et hortabar
 ut sacros descendens inferos ig-
 ne in candela deferret. quam inspec-
 to libro matutinorum officium
 cantarem. Paruit ille. et cum
 candela accende debuisset tan-
 to tremore percussus est. ut sine
 igne recurret dices. Ignem ad
 pedes non habeo. expectare vos
 diei luce oportet. Sic ille men-
 datum vitavit. et pusillan-
 tatis sue veridiam non detexit.
¶ Annui moribus illis quia sus-
 citare propria illa hora de fa-
 lia non crederet. Ergo ubi ob-
 dormivi. non euigilavi usque
 ad ortum solis. Excitatus igitur
 et doles dormivisse tam diu.
 surgens in lecto asedi. Apertis
 autem oculis ad fenestram vidi
 quasi socium meum calvo capite
 nudato inguine. et asini
 non vetus velud ad vincam
 facienda demonem stantem.
¶ Indignatus ergo socio vehe-
 meter. cum eum increpare vel-
 le non posse. ablata voce. cum
 diu moro stertente socium.
 quo cum stupore surgere dixi
 vides. Ecce iuxta me ad fe-
 nestram in specie tua cum qua-
 ta inordinatio stat dyabolus.
 et me contra te valde amo-
 nit. Hec dices. vidi quia ma-
 lignus ille per fenestram quasi fu-
 mus emanavit. Dictis autem
 matutinis. festinavi ad
 locum ubi vocati pariter fu-

eram. Nec mora ubi sequenti die pasche celebraui pre-
dicauit et comedimus. cum me
vicino diuo in pomerio ad
sopnū meridianū deposu-
issem. et clausisse oculos ut
dormire. audiui eminus
iuxta me quā susurrantes a-
liquos. submisisse tñ. Verēs
at et cogitās ne forte ali-
qui te expectēt. ut os sa-
tisfacem aperui oculos et
surrexi. neinēq; vidēs redi-
ngui et clausi oculos. Ita-
tiq; audies iā altius et e-
uidentius mimumātes. sur-
rexi nec ullū vidi. Et nec
tūt aliqd de neq̄tia demo-
nū suspicari. tñ me depo-
si. nec institiū aliqd clau-
sis oculis intrēssit. cū ma-
nifesta voce audire in her-
ba strūche p̄ripentes. Et
re inquit. cū quā supbia
vilis iste nos facit dormies
expectare. Ad hec igit cū
mox ap̄tis oculis surrex-
isē. nec aliq̄ iuenisse. cōre-
ti p̄uldubio demonū in-
q̄tate. q̄ me et t̄bade volu-
erūt. et indicium future ne-
q̄cie demonstrāe. Quarta
enī feria sequenti infra oc-
tauias pasche. conuenerūt
amici sum illoz et inter-
agendū tanta int̄ se frēs
discordia sūt comoti. ut i
eodē loco ubi ante deones

quos ad pacē reducere debebamus.

audierā mimumātes. n̄ max-
ima p̄ntū et aīcoz violētia
vestisset. se iūce instinctu
demonū validissē pemis-
set. **Viam** tñ dei grā neq̄-
ciā deonū. et pacem refor-
mauim̄ int̄ frēs. **Ad** hoc
igit. duo cōsideraci p̄nt in
re gesta quā retuli. q̄ p̄n-
tia demonis quē p̄mo vidi.
vox in ablata ē ne clama-
re. sedo at cū pluries eozū
mimum ter audissem. visus
in ablata ē ne videre. **Vi-**
de ergo loz. q̄ntas et q̄les
noctēdi artes dyabolū attep-
tat. et q̄ sollicitū eē hōiem
adūsus illū s̄ oporteat. n̄
frāgi ullis iūm̄is. n̄ allia
blādimeis. **Anno** p̄nte.
millesio scilicet ducesimo
quingentesio octauo. p̄pe ciui-
tate colonie agrēppinā in
in villa q̄ opidū regis vo-
cat. quodā solepni die in-
ges chorea deonū in hitu
alboz monachoz in plani-
cie t̄pi v̄sa ē vocibz altis-
simis epudias et exultas
Cōgregatis igit cū sacerdote
suo hōibz v̄lle. cū ad cho-
reā accēdi vellēt vel volu-
issent. demones scdm q̄ ho-
mines appropinquabāt thōisādo
predebāt ad flūiū. q̄ adūf
se totalis illa malignatū
turba i flūiū anullauit.
Et hic quoq; neq̄cia demo-

que in ad ex
ad ludū
hōim
volue
hic spūali
relesta
vōdin
grā
veniat
a
legit
infir
er
fane
dūgerisse
ma
aūsa
se fa
aduētu
Cō
neque rā
rapōm
mōz. s̄
mōz ad
frata
p̄adū m
m de
postea
mādat
fucat
uile. s̄
frō
grācis ma
p̄ ad p̄uist
māyale
mā
v̄nde. s̄
lōz cō

nū cōsiderāta ē. que q̄ ad ex
 eplū spūaliū vītorū ad ludū
 nefariū chorizantiū, homī
 simplicitatē inducē volue
 rūt. **V**ide et hīc spūali
 a mire neq̄ie in celestibz.
Beate mēorie iordan' fr̄
 et mīst' ordīs p̄dicatoz. gr̄a
 vīfīcādi fr̄es romā venēat.
Qui accepta b̄ndictioe a
 fr̄ibz in domo fr̄m. legit i
 missā. intuit postea infir
 mariā vidē languētes. et i
 uēit fr̄m cōuersū q̄ sane
 mentis eēt. tñ diligerissīe
 p̄peditū. **Q**uēdit ergo ma
 gīst' ab illo p̄pedito causā.
Endit ille alienatū se fu
 isse hatten' s̄ in aduentu
 ei' integre restitū. **C**re
 didit mīst' spūi neq̄ie cū
 us q̄ decebat. et cōpeditū
 solū p̄cepit. **N**ec mora. felix
 papa honorius audito ad
 uētū ei' mandat eū factū
 dormitioe post p̄adiū in
 trare curiā. facturū in de
 uo sermone. **H**ic postea ve
 nit ad p̄randiū. mādāt
 venire fr̄ cōuersū q̄ fuerat
 p̄peditus. **A**ccubuit ille. se
 fice se habuit. **E**t ubi fr̄
 p̄adio et dictis gr̄acijs ma
 gīstro stratu est ad pausā
 dū. venit demoniū. ille
 accepto rasoio. guttur ma
 gīstri dormientis incidit. sed
 nō ex toto. nodū loco eto

vulnē dato. **Q**ui subito le
 sus enīgilās. manū obie
 cit rasoio. et duobz aut
 tribz digitis usqz ad emu
 tilacionē ut credebat le
 sionē accepit. **E**rgo facto
 ergo i tumultu toto cōue
 tu occit fr̄es. mīst' q̄
 seminecē iacentē iuēuit.
 et elato fletu cū clamōibz
 eulabat. **E**t por domū
 impato silētio. p̄cepit ne
 res in scandalū ordīs dif
 fundet. et ne eiret ab
 emulis. secularibz celaret
Venit ergo p̄dicādi hora.
 et por fr̄at' vite magīst'
 p̄dicatur' accessit. **E**t ubi
 themate p̄libato p̄sequi
 sermone debuit. subito re
 solutus in fletū cū clamō
 re valido magīst' emisit.
Atonitis at oibz cordia
 libz. quidā fidelissim' ordi
 p̄ore trahit in p̄tem. q̄rit
 qd cause sit. facit. **N**ec mo
 ra. abo ingredit' ad papā.
 aperit infortunū. decla
 mat ad plactū papa dicit.
Heu dñe deus. qd actū ē.
Hodie magna colūpna
 ecclie cecidit. **Q**uid plura.
 daretur cecur'gia. p̄spici
 ut p̄tractat vulnē. dñū
 potius q̄ hūanū suadent
 adiutorū cū oī p̄recū i
 stātia postulandū. **T**ercia
 at die inu' infortunū illū

rescete. inuit magist' ado-
lescenti nouicio. ut sibi alta-
re pararet in occulto. **I**tu-
pefactus igit' nec miru ui-
uenis. poro indicat quid
sibi parat. **Q**ui q' vapt
stupore nimio. currit ad
magist'rum. qrit si deliret an
falsu sit. q' missa in summo
vire piclo velit celebrare.
Mag' ergo intutus priore
ausis oculis inuit ut ve-
cedat. **Q**uo parere et ex-
pectare re tam gradis e-
uentu. surrexit mag' ut
potuit. sacris vestibz se in-
dunt. celebravit. **E**t sup'po
corpe viuifica sacmeti. ut
neca man' et gutturus. se-
cunde abluciois in calice liq-
re pfudit. et sic in integz
sospitatus. eade in admi-
ratione oim qui re scie-
rut. in asistorio cora papa
et cardinalibz et oi clero
gloriosissime pdicavit. **I**nc
postea factu est. ut ipse pa-
pa et fr'es in curia deuo-
tissimi exsa pdicator' or-
dine. eu in consuetis aucto-
ritatibz et p'ilegijs exal-
taret. **U**nde successor ip'us
pape honorij. d'ns papa
gregorius. fr' iohani dicto
de argentina. quoda' bosne-
si epo. mag'ro pdicator' or-
dis facto. cu magna deuo-
tione dixit. **N**e tibi carissime

qi pro inuide papa orbis as-
tuto. lingua at tua pona p
malleo. ut scdm oia p'ilegi-
a q' ordini tuo expediunt vl'
p'ilegia q' alijs quibuscuq'
ecia religiosis usq' i p'ns co-
cessa sut. scribi facias et bul-
labo. **N**ec mora. mag' et q'
cu eo erat fr'es oibz registris
aplicoz inspectis. oia p'iu-
legia q' sibi amoda et utili-
a p' confirmat' ord'is eent vl'
fore possent. assensu cardia-
liu et curie bullata et subsep-
t'ionibz insignita solepniter
acceperit. **U**nc ad beate
meorie iordanu redeamus.
et qd fecit. vel qd de eo factu
sit vidiam'. **I**git' dies veit
quo accepta licetia a card-
nalibz exie curia debuit.
a dno papa iuitatu contra
consuetudine omq' visa ad
mensa ei' in modu lunc cor-
niculata sede xpulsus e. et
post pndiu sic dimiss'. **E**t
vide quid actu sit. **E**st eo
ma ad sex fere miliaria
noctis tenebris dephens'. **H**os
picu cu suisa sacdote ville
q'siuit. et no accepit. **E**t cu
receptu fuis' a paupe. et
p' penuria recipientis ite-
natus vespe remasiss'. **D**ix'
cu ingenti gaudio fr'ibz qui
secu erat. **B**enedict' pbr ille
q' nobis negauit hospiciu.
quia in gloria abstulit. qua

hodie cum summo orbis pontifice
 in una mensa sedet. **H**ic per
 alpinum iugum non longe a motis
 pede digressus. acuta febrem
 gravissimam labore itineris fa-
 tigatus invenit. **E**t vide locum.
 quod callide et huic insidiatus est
 dyabolus sancto viro. **E**ps civita-
 tis ad quam declinavit. tanti
 patris adventum hospitio recepit
 infirmum. et violentus in spiritu
 sui secreti thalamum in lectum
 sibi proprium collocavit. **H**abu-
 it autem magister secreti sui or-
 dis. virum discretum. literatum val-
 de et piudum. in moribus probatum
 et physicum. qui magistri sciens
 propositum etiam in infirmitate
 durissimum. dixit. **O**portet ut
 magister eximias te. et in
 sis obediens et subiectus. **C**ui
 magister. **H**uic fiat inquit.
Nox ergo contra consuetudinem
 ordinis. suavit in plumis stratu-
 tum est infirmum. **P**rimo enim
 ut vidimus in lectis plumis
 iace fratribus non licebat. si quia in
 multis locis et terris maxime
 apud pauperes palearum copi-
 a vel stimenta non sunt. statu-
 tum est ut sicut sternentur fratribus
 iace licet. **N**octe igitur ma-
 gistro solo in thalamo quiesce-
 ti. apparuit dyabolus insignitum
 in angelum lucis dicens. **E**st
 ne magister iste iordanus qui
 fama celebris et virtute. pat-
 tati predicator ordines clarescit.

Dubitare quidem potuimus. non autem
 longo tempore te nonissem. **O** quod
 vilis et impudens factus es. quod quod
 dicitur tunc in lecto plumis
 et seras regestas. **O** miser qui
 le exemplum ordini tuo fratribus
 eliquis. **S**ed non est tui deus ob-
 litus in fine. qui ad redar-
 guendum te misit me. **E**t tu
 igitur surge. et tunc supplet in
 cubas. **N**ec mora. dyabolo
 disparente. tritus magister in thalamo
 corruit. et sic inces mane
 a poret dicto et fratribus iueit.
Quod poret seuerum valde cor-
 rupit. et per obedientiam in lecto
 iace coegit. **R**egit autem nocte
 sathan iteravit audaciam.
 durus quod prius sibi inobedi-
 entem redarguit. et magistro
 ad thalamum mox descendere precepit.
Quod cum mane poret itato
 iuenisset ad terram. griter in
 dignatus dixit. **N**uorum vram
 non tamen ut dicitur stulticia ym-
 mo presus insaniam. quod in ym-
 pulu non solum corpus sed etiam
 anime contra obedientiam hoc facere
 voluistis. **E**t ego testor altis-
 simum. quod nolle per toto mundo
 ita griter contra deum et ordi-
 nem excessisse. **E**t hec dicens.
 flere cepit uberrime. **U**idit
 ut vidit. clamatus est et ma-
 gister. et pedes ad pedes
 eius confessus est. quod licet ei ut ab
 eo verius creveret. transfigatur
 in angelum lucis dyabolus illi

sponsiois. Nec multi post
 hos dies effluerat. cum magistro
 orati dictum est ita. **Q**uid est quod
 facere voluisti. ut iures pactum
 cum morte? **D**icunt fratres per te.
 et per te studeat primorum
 instructionibus et saluti. **E**t per
 audubio pure et vigilantia
 instatua temptaciones demonum
 repellent. **N**ec mora. ubi
 hoc magister in capitulo fratribus ma-
 dauit. et illi mandatum eius
 mure spiritus seruire impleverunt.
 virtus demonum enervata
 est. et fratres in coram omnibus mira-
 alacitate mentis ab omnibus
 temptacionibus queverunt. **E**t hic
 nota lectio quod in hoc articulo
 dicitur augustinus. **O**rationibus
 mundam. lectioibus instruitur.
Vtriusque autem bonum est si vult.
 si vero non. melius est orare
 quam legere. **I**n lectioibus cognoscimus
 quid agere debeamus. **I**n orationibus
 percipimus que saluti necessaria
 postulamus. **O**rationibus nutritur
 anima. lectioibus exercitatur. **N**ouit
 semper oratio sine lectione proficere.
 sed lectio sine oratione vacillare.
Unde et discerni potest de facili.
 quantum sit periculi et laboris.
 parum vel nihil orare. et sepe
 legere. et nunquam ad sapientiam
 scientiam peruenire. **V**idi
 et certissime exprobratum sicut
 auditor eius per multum tempus
 quod venabilis ille fuit orator
 predicator magister albertus au-

supius fecimus mentionem mil-
 tis annis fere cotidie cum tamen in
 cathedra theologie resideret.
 tantum de die et de nocte orationibus
 incubebat. ut psalterium
 dauiticum legere. et interdum
 dictas horas et lectionibus et dis-
 putacionibus tractatis. et strepla-
 tionis diuine et meditacionibus
 insudaret. **Q**uid mirum ergo si
 talis homo super hominem in-
 stantia proficeret. qui tamen sancte tam
 integre in virtute profecit?
Certum est ergo ut in prede-
 cibus dictum est. orationum ista
 cum virtute demonum ener-
 uati. **E**t non tantum studium
 scripture. verumetiam omnis virtu-
 tis gratiam per orationis vigila-
 tiam augmentari. et in robur
 perseverantie aservari. **D**e ip-
 so autem pie memorie et vere sancto
 viro magistro ordinis predicatorum
 beato iordano. quod ad pe-
 titionem fratrum in psalmo posue-
 rim inducet. **G**audere felix
 theutonia. tempus instat le-
 ticie. **Q**uodam virtus gloria.
 surgit virore gratie. **F**lore
 misericordie. spondes in habitu
 dantia. si vas fit capax
 noie. **C**uius coram edidit.
 fons aquis indeficiens **C**ui
 patres idem indidit. cuius
 inde scaturies. que bibens
 asper sities fructum ceterum
 reddidit. **T**riplo ceterum
 facies pater iordanus et

Frater quidam cordis p̄dica-
torū. electus et bonus arnoldus
noīe ex p̄tibz treuēnsibz na-
tus. et prior firm in opido
worbürgesi. dictū b̄m virū
m̄grm iordanū. ut ip̄emet
retulit m̄. statū defunctum.
vidit int̄ choros ap̄loz et
p̄pharū angeloz manibus
ferri. Et hoc quidē ut de e-
adē audiui b̄m luythardus
aquire monialis de m̄gro
iordang in sp̄u rapta vidit
quidē. licet parū digredi-
ar. apte t̄n de sup̄dicto f̄re
arnoldo p̄oe worbūrgensi
visionē pulcherrimā enarra-
bo. **R**etulit michi frater
pius et bonus qui hoc ip̄m
ab illi ore p̄cepit. q̄ annis
panassimis ante mortem
desideriū magnū habueat.
ut sup̄ statu suo. cui ut ip̄m
est bonarū mentū nō mo-
dice metuebat. a d̄no sola-
ret. accidit ergo. ut semi-
uigilati d̄ns ihesus xp̄us
in forma speciosa p̄ filiis
hōm. gl̄osissim⁹ appareberet.
Quē ut statū intuitu p̄mo
cognouit. cogitare cepit.
Dutinā michi ostenderes
d̄nē. me eē cū saluandis
in libro vite scriptū. Et
mox d̄ns in pectore suo li-
brū demonstrās. ei⁹ cogi-
tatiōi v̄ndit. Ecce inquit
liber. reuolue eū. et nomē

tūi inscriptū muenies. Et e
gaudio mox cordis exiliēs
vertit librū. et legēs lris
aureis scriptū vidit. et ī eo
repperit nomē suū. Et mitto
quidē in libro vite pecto-
ris xp̄i se scriptū vidit. q̄
vita p̄lecta et ope. verbū
vite xp̄m pectore gerebat
et ore. p̄ quod deo gracios⁹
et hōibz amabilis appa-
tebat. Ip̄se enī assumptus ī
sociū a d̄no ungarie. fr̄es
sui in worborch nullū alū
priorē eligē voluerūt. do-
per eis redditū remanēz.
Cui successit m̄gr̄ capmū
d̄ns. vir luttatus valde. q̄
in utroqz iure terebat. et
cl̄astico scilicet et civili.
Huic successit et venēa-
bilis iohanes de theutoia
natus. qui multo tpe pe-
nitentiarius d̄ni pape in
roma. eū bosnensi ep̄m
eccl̄ie p̄ferit. Et cū habet
in ep̄atu plusq̄ octo mi-
lia marcharū in redditi-
bus. q̄ nūl t̄n in usq̄ppos
expendebat. s̄ oīa pau-
p̄ibus erogabat. Nec so-
lū quidē equū habuit. s̄
asellū. qui libros et ep̄a-
les infilas deportabat.
Ip̄e vō pedes cū fr̄ibus
incedebat. Hic postmodū
absolut⁹ ep̄atu. elect⁹ ē
in m̄grm ordis p̄dicatorū.

et hijs p̄fuit ml̄tis annis.
De hoc venerabili viro
certissima relacōe p̄cepim⁹.
q̄ ei puero existente adhuc
in etate ānorū decē. ordo
p̄dicatoꝝ qui nondū erat
tūc. et q̄ ep̄us futur⁹ eēt.
et oīs stat⁹ vite sue a dño
reuelat⁹ sit et ostens⁹. **M**l̄
ta quoq̄ facta ab eo mira
cula referunt. ex quibz bre
uit̄ vnū enarrabo. **V**enit
in romanie p̄tibz tūc ma
gister. int̄iit hospiciū pau
primi sacerdotis. decubuit
sup̄ sc̄apmū itine fatigat⁹.
Et dū cogitaret anxius. vn̄
pauperio hospiti aliqd ob
ueniret. vnde se. cū fr̄ibus
reficit fatigatos. venit autē
quā corniculā diam⁹. et de
sup̄mo aere ei⁹ pedibz ad
uolauit. Que pedes m̄gr̄i
frequēt̄ rostro cocurēs. ite
rū ad aera reuolauit. **Q**uō
uiso magister surgēs. m̄to
suetē magnitudis. sp̄ssitu
dinis et latitudis nūm̄s
ma argenteū qd cornicula
ad pedē m̄gr̄i posuerat. n̄
mor̄ iuenit. Adnotas sac
dotē mun⁹ cornicula iussit
accipe. et necia fr̄ibz m̄s
trare. **H**ūc ante ep̄atū
a iuuentute cognoui. nec
unq̄ aduertē potui mun⁹
eū deuotū tūc. minusq̄
solliatū. de pp̄ria vel ali

ena salute. q̄ postea cum
ep̄scopus vel m̄gr̄ ordinis
extitiss̄. **O**biit aut in max
imo feruore sp̄is apud ar
gentinā urbē theutonie.
ad cui⁹ tumultū crebra mi
racula facta narrantur.
Eleuatū est at̄ corp⁹ mi
rabile a dño metensi ep̄o.
et electo argentine. anno
ab incarnacōe dñi millesio
ducentesimo septuagesimo sexto.
In cui⁹ eleuacōe fr̄ibus
p̄dicatoꝝ ad genale ca
plm̄ congregatis. illustis re
gina vniuersarie mandauit p̄
litt̄is solempnes miracula
qd̄ subiūgo. **F**ilius suus
p̄mogenit⁹ congregato exer
citu maxio. dimicare volu
it cont̄ patre. **Q**uā regina
maternimurū grauissime
p̄turbata. tota nocte p̄cedē
q̄ sequēti die futura cōf̄
sio putabat in orōne se
lacrimis dedit. tam p̄ filio
q̄ pro viro rege sollitata.
Fiducialius aut̄ orōne di
recta ad m̄gr̄m iohānem
quē multū in vita dilex
erat. et fr̄em quēdā ei⁹
dē ordis quē iam defuit
tū cōf̄sore habuerat. am
bo eidē regine semiuigi
lanti apparuerūt. **C**ui
m̄gr̄ iohānes sereno vol
tu p̄dixit. inquires. **C**ū
in nostris orōnibz mediā

... de fiduciam
... p̄dico tibi.
... anq̄ come
... dicit tibi. q̄
... et filia
... ordinatis.
... et alia dicta
... eode
... dicit ep̄i et
... s̄s̄m̄me
... dicit ali
... clau
... obles
... et alia
... eius
... h̄s̄s̄
... habet
E... et spec
... de b̄s̄s̄
... Cui gratia
... lectoz
... m̄gr̄m
... h̄s̄ post
... p̄tibus
... p̄m̄s
... adeo rōn
... et m̄
... plure m̄
... eligeret
... m̄cōrē
... aplū est
... Cui postea p̄
... factus.
... e f
... non iuru
... a mat̄ria
... sp̄ale re
... p̄s̄m̄.

te clementia dei fiduciam
 habuisti. ecce p̄dico tibi.
 quoniam hodie anteq̄ come
 das, n̄tius dicit tibi. q̄
 pacificati erūt p̄r et filij
 in bonū om̄ibz ordinatis.
Mandauit et alia dicta
 illustri regina. **E**x eodē
 āno p̄ merita dicti ep̄i et
 m̄gri iohānis. suscitatur mor
 tuus fuisse. **D**iml' & ali
 a infinita miracula. clau
 dorū. cecoz. surdoz. obse
 sorū a demonibz. et alia
 rū infirmitatū. p̄ eius
 merita stigissent. **H**uc suc
 cessit venerabilis hūber
 tus. vir generosus et spec
 tabilis genē de burgūdie
 p̄tibz natus. **Q**ui gracia
 p̄dicatōis insignis. lector
 f̄m̄ anteq̄ in m̄ḡm p̄
 fieret enituit. **H**ic post
 modū in tuscane p̄tibz
 prior p̄uincialis f̄m̄ pre
 dicatōrū factus. adeo v̄o
 ne curie graciosus et ca
 rus fuit. ut eū plures car
 dinales in papā eligerēt.
 eo tpe quo d̄ns innocēti
 us quartus in ap̄licū est
 assumptus. **Q**ui postea p̄
 uincialis francie factus.
 magister totius ord̄is ē ef
 fectus. **A**t qm̄ non iūtili
 ter licet longe a materia
 digressi sumus. sp̄uale ne
 quiciā demonū p̄sequim'.

Est et aliud fallendi
 gen' demonū. ut hoīes
 fallat spacio penitētie vl
 vite pluzioris p̄missio. **V**n
 michi feat ord̄is predica
 torū. quid valde mirabile
 ceatavit. **E**rat quidā no
 bilis in westphalie p̄tibz.
 vir armis strenuus et p̄
 potēs int̄ suos. **H**ic nocte
 quadā p̄ siluā terribilem
 trāsiens. audiuit vocē mu
 licis q̄ in vicino cātan
 tis. et dixit suis. **E**st ne
 quis v̄m. qui mecū va
 dat muliere vide cātantē.
Om̄ibz ergo dissimulati
 bus et p̄hibentibz illū. p̄
 rerit solus. et iuenit stan
 tē sub arbore q̄ nigrā mo
 niale. extensis in celū ma
 nibz cātantē. **Q**uā cum
 interrogasset ille qd̄ ageret.
 respondit. **H**ic laudo deū
 meū. **C**redens aut̄ ille ali
 quā sc̄rum eē. rogauit
 eā dices. **D**ic michi obse
 ro. quid futurū est michi.
Et illa. **M**ulta inqt̄ ma
 la fecisti. et adhuc facies.
 deuictis iūmicis tuis t̄s
 marina cruce suscipiens
 trāffretabis. et in xpi ser
 uicio morieris. **A**d hec v̄
 ba ille gauisus recessit. &
 ut illi predictū ē facta ce
 de hoīm. iūmicos deuicat.
Qui cū prestolaretur

crucis signationē ut ineffem
ret. inquit in acutissimam
febre. Rogantibus ergo et
cōsulentibus phisicis et ami
cis ut cōfiteretur peccata et peni
teret. amuniretque se ecclias
tias sacramentis. quia ei peri
culū imminere videret. nolu
it ille. nullo modo se repu
tans moriturū. Cūque sup
hoc phisici mirarent. fra
trē illius carnalē magne i
dolus deiciā mādauerūt.
Cui frātrēs piculū intiman
tes. sup salutē aīe illius
admonendū instantius
cōsulebāt. Rex ad fratrem
ingressus clericus. arguit
piculosius infirmantem.
Cui miles ait. Et tu ut
alij stultus iustis michi.
qui optime scio quod nequa
quod moriar. Cui clericus cū
lacrimis dixit. Et unde hoc
habet frater carissime?
Et ille tandē. Sic et sic
dictū est michi. quod crucē
accepturū sim. et in tra
sancta moriturus in xpī
seruicio. Ad hec vba frat
eius tactus dolore cordis
intussecus. vere inquit ca
rissime. ille antiquus hostis
dyabolus tuo nūc insidi
atur calcaneo. qui men
dacio suo te nūc nitit de
cipere moriturū. Age ergo
salutis causā et penitē.

et impleas quod rogaris. Ne
mora decubens peccat ad
uocari p̄bem. postulat ve
niā. cōmuna cōfiteret. statuit
testamentū. recipit corpus
xpī. ungit. et aliat sp̄m. et
sic ut credim⁹ ab insidijs de
monū liberat. Nec diu post
ea. defuncti fuit clericus. boni
tate xpī in fr̄e mortuo
recognoscēs. p̄dicatorum
ordinē intrās multa cōsta
tia seculū dereliquit. **C**irca
finē libri videndū est. que
et qualis. ubi et unde. po
testas demonū. quia non
solū gentilibus aut falsis a
pueris xpianis. verū etiā
et bonis. ad verandū eos
illabi videat. Et respōde?
quod illa ē in malis correptio
vel vindicta. in bonis vero
p̄batio purgatiua. Qualis
aut hec sit vel quē fiat bre
uiter videat. quia p̄ energi
am opationē. Nulli vero
habeat dubiū. quoniam in corpe
nō in aīa. Solus enim deus
nō creatura. p̄ inhabitatē
graciā illabit aīabz. Unde
at p̄tās demonū sit. pla
nissimū quod a deo. Et quidē.
excesso quāque hominū p̄ bonos
sive malos angelos puni
unt. Per malos. ut i saul.
Chic nup̄ ad designandū
meritū deuotissimi regis
frantie ludouici. quiddam

accidit qd subuigo. illis michi
 reatantibus q uiderunt. **U** gra
 tu aut deo ipius regis fran
 cie exemplū altissime huilita
 tis existat. rex oim xpūs tā
 euidenti miraculo demōs
 trauit. Comes gelre otto.
 cursorē cū lris parisijs mi
 serat. cursu ppero reditur.
 Quē redeūtem comes int
 rogās qsiuit. si regē faciē
 ludouici uidiss. At ille vir
 more subsannatis cōtorfit
 collū. **V**idi inq̄ illū mise
 rā papillardū regē. capu
 tū habentē capitis super
 scapulas. **H**ec dices. faciē
 cōtorfit ex adūso. et sic
 facies itorta remāsit. **E**ru
 bescat theologice cathedre
 vilis ille p̄suptor. qui p̄di
 cauit ipm̄ de quo scripsim⁹
 regē non debere cōibz uti
 vestibz. si semp purpuratū
 incede. nec plures missas
 audire q̄ vnā. **M**ortaliter
 aut dicebat peccare. fr̄es
 p̄dicatores intelligēs. om̄s
 illos. qui p̄dictū regē indu
 cent ad hui⁹ deuocōis et hu
 militatis exēpla. **M**inus
 sane v̄mo isanissim⁹ uel
 lexit. q̄ salutis n̄e p̄nceps
 ihesus ex xp̄atiōe culpauit.
 illos qui in domibz regum
 mollibz vestiūt. cū nobilis
 sim⁹ ille baptista iohānes
 ex pilis camelozū indut⁹.

zona pellicea auferet. **N**o
 deratores orbis et reges fix
 quent vidim⁹ cōis panni
 lanei vestibz uti. **N**on nisi
 camelini coloris vestibz. a
 uis ipius regis. gl̄iosissim⁹
 philippus rex. indiscretis tē
 pouibz an̄i utebat. **L**udou
 cū aut filiū ei⁹. equē regē
 gl̄oriosū et bonū. istius re
 gis ludouici p̄rem. nūq̄ me
 pidisse memi purpuratum.
Carolus ille magn⁹ postq̄
 in roma conatus ē. ipator. nūq̄
 postea voluit ut de eo scri
 bit. infula p̄posi habit⁹
 insigniri. **V**ntū aut illi
 p̄dicto deuotissimo regi fia
 cie ludouico totalis vniuer
 salis ecclia. nēminē posse
 arbitror estimare. qui sane
 vidē voluerit. **C**ūta nūq̄
 iactura fuiss. si illa intole
 rabilis supbia. de q̄ superius
 in contuersia clericoz pa
 risius. xpendioso stilo diges
 sim⁹. in destructionē duoz
 ordinū fratru salutē p̄dica
 toz atq̄ minor. p̄cessum
 aliquaten⁹ habuisset. **E**git
 enī dictus rex p̄ceptiōibus
 uiquoz. egit et lris apud
 papā b̄tissimū alexandru
 et fr̄es curie cardinales. q̄
 tū oēs gratia dei et sua.
 iure et mere negotio fa
 uorabiles extiterunt. ut fi
 nē habet malicia. et i suo

vigore iusticia et innocentia
tueret. Testor deū. testor sac.
testor et fideles oēs. q̄ nūq̄
aliq̄s regū. nūq̄ aliq̄s p̄ri
cipū tam necessario q̄ ad
salutē. fidelū pacē p̄terit
et ecclesia. dotauit muneribz.
et veris honoribz exaltauit
Quid enī xpo in diuitiis.
quid illi et honoribz mūdi.
vel in hōibz p̄ncipari. Dix
it ut veritas. et v̄e dixit.
Regnū meū nō est hinc
Applausū enī pplati q̄ de
gente sua et pontificibus.
nō curauit. s̄ ostant p̄stitit
pro p̄plo mori accelevans
passionē. qui vel qua in
supnis efficit regnū qd
non habet finē. Age et
ego nūc supno regi salutē
tue p̄ncipi xpo. age m̄qm
ecclesia. age tu p̄cipue p̄e
dicator et minor. agam
et oēs solep̄nit ḡncias.
qui talē istis t̄pibz regem
dedit. qui in forti manu
teneat regnū suū. et ni
hilomin⁹ p̄nter caritatis.
hūilitatis exēpla prebeat
vniūsis. Equē enī gladij
misionis aptus ē. et cū re
ta manu auertit in vagi
na. **V**idi in brabātie p̄
tibz in monastio cysterca
ensi. moniale quāndā re
ligiosa valde et vita p̄iua.

Exm

Quā cū visitare. et eā ut
poterā solaret. subito demō
pessim⁹ qui in ea latebat p̄
horā verba salutis ferre nō
uales. cepit latrare ut canis.
et h̄yanti ore et collo rōtor.
to euisq̄ limibz blasphemā
re. Cui dixi. O miserrime q̄
dei laudibz cū bonis āgelis
insiste nolūsti. nūc canū
latratus et bestias imitris
Vidi et aliā in eadem
terra mulierē diuite t̄ ho
nestā. possessā a demonio.
Quā cū rogante religioso
p̄bro visitarem. uenimus
eā a veracōe demonis qui
escente et sensate loquente
ut sanā. Tūc occulte nullo
aduertere versū cānti moy
si in deuteronio. sedm qd
a scō quodā viro audieram
t̄tio reperui. ad p̄uocandū
demoniū in obfesso. Deum
qui te genuit deliquisti.
et oblitus es dñi creatoris
tui. **N**ec mora. mulier pal
lere cepit labijs atq̄ vultu.
et due vene in collo eius
ad ḡrossiciē pollicis itimes
ce. Tūc ego. quare inquis
pessime verare femina p̄
supsisti. **M**ortuo inq̄t viro
suo xpāssa. in subsidiū aie
illis cōtulit q̄quid boni fe
cerit in hac vita. **E**t ex
hoc nacta occasione. vas
vacuū mori int̄m. Cui ego

Et hoc
medare tui
est bonum
cū cūcturio.
si. nec mi
Mor ego.
pule: a
p̄tra qua
In
q̄ dicit
ne eodē
Et ille.
ip̄
et cōp̄
Cui
nō i
p̄m
iū
re
dicit
p̄m
Et mor ille
et cōp̄
Cui
valido
in dōis
cū s̄re
dñi re
se p̄m
p̄m
Do
sic
p̄m
Cui ego
cū cōp̄
et

Mentis miserere. Et hoc
 enim quod dedit. mediate cari-
 tate accumulatum est bonum
 eius. Et ille cum cachinnis.
Mendax inquit su. nec mi-
 rum si mentior. **N**ox ego.
 Est ne illa tam pulchra
 ut dicit celestis patria qua
 perdidisti? Et respondit. In-
 finitum pulchrior quam dicitur.
 Et ego. Velles ne redire
 ad illam si posses? Et ille.
 Velle inquit. ut posse usque
 in die iudicii omnia extogita-
 ta supplicia sustineam. Cui
 dicit. Et ego promitto tibi in
 praesentem salutem meam promissis-
 se si mendax inueniar. illam
 perditam gloriam recuperare te
 posse. si tantum haec dixeris.
Domine deus meus. peccavi.
 ignosce michi. Et mox ille
 contorto collo exclamat
 horrificus. Domine domine. Cumque
 hoc sepius clamore valido
 personaret. nec ultro in obsequium
 prederet. impossibile enim scie-
 ba illi. ut deum suum dominum re-
 cognosceret. et se peccasse fa-
 teretur. atque sibi precaretur
 ignoscere. tandem subiuravit. Do-
 mine deus margarete. sic
 et obsessa mulier vocaba-
 tur. deum recognoscere suum
 dominum indignatus. Tunc ego.
O infelicissime omnium crea-
 turarum. superbia elisit te. et
 de celo depulit te. redire

redire terribilis superbia non
 permittit. Nec mora. confuso
 obmutuit. et post paucos
 dies. non tamen tunc feram
 deliquit. **A**udi et de alio
 obsesso miraculo dei iudicium.
 Erat circa cameracum ciuita-
 tem quidam hereticus astutus
 valde. qui metues inquiri
 et comburi a fratribus predicato-
 ribus. qui in dicta ciuitate
 eo tempore plurimos obducebat.
 finxit se acceptum a demone.
 Et ob hoc ad sanctum cathadinum
 in asyria obsessos curare po-
 tentem. ligatus ab inimicis
 vel amicus deductus est. ut
 in eo non heresim palam
 si furiam putaret. Et ut au-
 diunt quidam clericus obsessus
 a demone et ligatus. quod eli-
 gius boogris. sic enim voca-
 bat. ligatus poneret in locum.
 subsequenti nocte diuino idem obsessus diem.
 nutu solutus est. et aggregatis
 mattas et stramina atque
 eorum scapula. super ligatum
 hereticum accumulauit. Ludum
 autem et furiam credens ille dissi-
 mulat. quoad usque clericus
 ignem de lapade sumens.
 comburere hereticum cepit. Et
 tunc hereticus exclamauit.
 Ad cuius vocem expropheti ad-
 tudes. cum ignem extinguere ni-
 terent. clericus accepto gla-
 dio quem in se amara batjan
 inuenit. eos violentus abegit.

et hereticū igne abussit.
Det mora. diuino exacto
iudicio. clericus a demone
liberatus et plene sospes
apparuit. **E**t nūc quorū
fallacias demonū falsas
ex magna pte detexim⁹.
p quas vexari apes fidei
um consueuerūt. huc operi
nrō sine imponim⁹. lecto
res libri hui⁹ attentius fla
gitātes. ne dictis detrahant
minus q̄ bene dictis. sed
in exemplū otutis trahāt.
quicqd̄ inueniūt bene dic
tū. **D**eto at̄ suppliciter ab
hīs maxie quoz manus
xp̄i sanguine asēcte sūt in
altari. quaten⁹ p me speci
aliter. et p cūctis fidelium
aiabus vnā missā celebret.
vel si sacerdos nō est. celebra
ri faciat lōz libri. **E**t rogo
ut si aliquid in hoc opere
vel labore vel alijs unq̄
merueri. illū. tanq̄ me. p
cipē faciat xp̄s ihesus
dn̄s noster. qui cū patre
et spū sancto uiuit et reg
nat deus. p oīa secula se
culorum. Amen. **¶** .do. .js.

Expliat liber apū: qui
dicat bonū uniuersale. Cō
pletus Anno dn̄i. 1260.
die. 29. mensis Aprilis.

Copleo lābert⁹. dū scādit ad astra lugerus.
Hinc lector rogo te: pro me fūdas semel aue.

Ludgerus ex natione frisone. pntibz nobilibz & xpianissimis fuit ortus. pater eius thradgrimus. mater vero liefburgis dicebat. Hec autem auia ex primo quae habebat gentilemque dolens filio suo filias tunc nasci. furore succensa. semineo. pateram liefburgum neptem sua morte nata submergi precepit. Unde cum uir eius edele madatu simile adque plene a matris inmerget. puella reluctans. brachio lib extensis. utraqz manu margiez simile apprehendit. Ita quod nutu dei hinc colluctationi vicina mulier superuenit. et infantulam de manu margientis eripuit. Et quod uir superstitioez gentiliu. semel aliquid gustates non licebat necari infantibus. ou puella aliquantu mellis immisit. sicque nutu qui ad pineda ea fuerant missi. cum nec quod religionis sue secta ea pinede. neque propter aue eius tiorie uina auderet referre. oraculce dimiserunt ea mulieri. quae ipam eripueat nutrieda. Post morte uero aue suis pntibz redita et patero thradgrimo in miramomo uicta. cum ludgeru in utero gestaet. pntu ia uicia sup acutu palu cendit. qui eius latea pforauit. Que a suis mortua pene et exanimis tunc subla. dei gratia in breui conualuit. et in puero post paucos dies edito nulla lesionis macula appuit. Puer autem ludgerus sac fonte renatus. ubi iam loqui et abulac paulisp cepit. tunc statim sensu et cor simile assumpsit. lusus pueriles qui peste fugiebat. et septuaginta amore iam se auro pmeditum quibusda modis demonstrabat. Nam arborum cortices colliges. inde libellos for-

bat. et festum in aliquo liquore inscribebat. Interrogatus quod quod p diem fecisset. unde solebat. se scipisse aut legisse. Et cum inqueret quis eum docuisset. respondebat. deus me docuit. Cum autem annos discipulis attigeret. pntes suos obmire rogauit. ut eum magistro tradent imbucendu. Qui eius pie itentom congratulantes. cum sancto gregorio successore sancti bonifacii episcopi tructensis commendauerunt. Apud quem in dei timore et scripturaru dominicis pfinis. consueclerit acceptis. et in monasterio tructensi totu se ad fructu dei conuertit. Seculare litteraturam non multope curabat scire. assiduus meditator scripture domine. His diebus quidam abbas de terra angloru. uel tractu ad sanctum gregorium. cuius scia uel moribus gregorius delictis. eum sibi coepm fieri postulauit. Quod cum ille se alit fructum inuendit. nisi a suo episcopo ordiaret. in anglia a gregorio est remissus. simul quod cum eo ludgerus ut ibi ordiaret. dyaconus. Ubi cum aliquandu moraret. alium eruditissim uiri qui ibi scola tenebat familiaritatem contraxit. et cum eo septuaginta diuinas contulit. Nam tunc ordiatus diaconus. tractu cum abbas reuissus. Quoda die cum euangelium coram gregorio legeret. eum in quoda uerbo offendente. gregorius coram populo emendauit. Qui salubrit confusus. cum magis ista a gregorio petiit. ut ad alwinum plenius ab eo erudiedus mitteret. indignu se dices precepto officio posse uideri. quod illud ex more adple nesciet. Cuius instanciam gregorius tunc uictus. eum ad eboracum ciuitate. ubi pater abbas alwinus re-

gebat transiit ibi g^o ludgeri^o et bas
amis et sex mensibz manes. vetus
et nouu testamentu et no nullos se
cularis litterature libros in alruio
plegit: et insup mochoz qui illo
loco eant p^oce vim didunt. Post
h^o reuisus tictu p^o g^oio et ce
teris oibz tato demceps g^oior eat.
quito littere instructior. et mocho
ru regulis eruditior. Defuncto aut
g^oio albrico ei in epatu successit.
qui ludgeru vnicu diligebat affec.
Cui^o prudentie et fidei no ignaru.
eu ad q^oda locu sue diocef qui da
uentria d^o pdicationis causa et fi
dei corroborade g^ou destinauit ad
huc locu quida olim de tra anglor
psbi noie lebuin^o d^one visiois am
monitoe ad pdicandu miss^o. pli
mos ad fidem g^oitit: et ibide eccl^o
edificauit. in qua usq^o ad die dormi
tiois sue pmanes. p^o morte sepl
tus fuit. Et q^o isdem locus in co
fimo francoz et saronu positus
ab eisde saronibz adhuc i fidelibz
frequeter depopulau co sueneat:
eade ab eis eccl^o incensa e. Unde q^o
memorato albrico illiatu videbat
aut cepta pdicatione: ibi deseru. aut
locu cofessoris xpi corpi dedicati
negligi: scilicet illuc ludgeru ut d^o
m^o misit. Qui venies ad locu et
diligeter ingrens sacru corpi mi
nime inuit: s^o t^o mit ambitum
spaci quo illud esse putauit. edi
ficare eccl^o cepit. Positisq^o fuda
mentis. cu paucos erige vellet.
appuit ei p nocte in visioe scus le
buin^o. dicens eu bnfesse q^o a geti
bz diruta reedificaret eccl^o: et a
pud deu salua sibi mane labois
sui mercede: corpi vo suu sub au
strali edificii pte esse huatu. Ad
cu ita inueniss. in ead eccl^o illud cu
codigno hore collocauit: ubi dei

g^ou. d^ondend. suu et sepulti ma
ru: vna miracula fra fut. Eod fe
tpe ab albrico missus in frsiam
scus ludgeru. q^o cu captus sui pi
culo. mlti idola q^oz adhuc friso
nes supersticiosi erat dediti abstulit:
plura q^o delubra et tepla destruxit.
In albrico potestatis ordies
sortiente: ipm ludgeru secu fecit
psbrm ordinari. et pastore eccl^o co
stituit in pago ostriche. ubi scus
bonifacius epus fuit mirio conaty
Intra cu ludgeru tpe autupnali
ex ordinatione albrico ep^o veniss
tictu: et in oratorio sci saluatoris
q^o scus willibrord^o construxerat
post oroes et psalmodias. quibus
eade ibide secretius insistebat. me
bra sopori dediss: vidit p sopnum
nutritore quida suu g^oriu sibi assis
tere dicente. fr^o ludgere. seque me.
Que ut sibi videbat secuta: in quda
eminetioe locu puenit cu eo. Vbi
platis cora eo membranul^o et vestibz
diuisis: eas iussu g^oriu in tres acer
uos collegit. Cui g^orius. Bene iqt
ista egentibz distribue: et ego hor
copia pbebo. Et signas eu cruce
disparuit. Hoc sopniu cu retuliss
vni ex antiquis discipul^o b^o wil
librordi noie marcelino mire sa
tatis vio? ille tulit e interpretat^o:
ut p^omod rei veritas pbauit. eue
tus. Emines inqt locus in que p
ductus es: epatu q^o adhuc adeptu
rus es oudit. membranule et
vestes doctrine sut et exep^ola maioru:
quibz commissos p captu et necessi
tatibz singulor^o instrue et nuume
debebis. Tres ex eis aceru. triu
sut gubnacula plebu: quibz ad
huc pastoralis sollicitudie te pec
oportebit. Hui^o interpretatioe som
ni. reru veritas e secuta. Cu g^o lud
gerus septe amis in pdca villa

arthe etiam st. in gut. aff.
 saxonibus tunc adhuc pagani cum du-
 ce suo wedeludo frisia sunt aggressi.
 et etiam incendentes et dei sa-
 mulos in expelletes. frisenes i-
 illis pnt. erit fide relinquit
 et p doliis in. In hac p turba-
 toe cu ludgero optatu sibi marti-
 riu adipisci no poss. nec ullu p-
 dicationis sue locu cucl vnaimut
 resistantibz dari videt. cu et a-
 tur albrici pontifer decessiff. adedu
 tpi rati. roma sic diu desiderauit
 pperauit. assumpto sero fratre suo
 hildegrimo. qui natu minor. eius
 doctrina et exēplis instituebat. Qu
 pueniff. cu bto leone ipa qto col-
 locati. ab eo honorifice susceptus est.
 Cognito etia q ludgero in hedi-
 tate pna mosteriu construere co-
 gitaret. pia eius voluntatem
 appbauit. datisq dignis admo-
 dum reliquis. scilicet scilicet saluatoris.
 et bte dei genitricis et scilicet petri aploz
 pncipis. et alioz plurimoz. eu a se scōz
 cu apostolica bndictioe dimisit.
 Qui a roma digressus. bnuetu ad mo-
 nasteriu qd bntus bndictus institu-
 erat. venit. et ubi duobz annis et ser-
 mesibz cu pte mosteriu qd et cosa-
 guineus eat mansit. delictis exēplis
 et cōsolatione frim illic morantiu. q
 regula ut a bndico accepant ppen-
 sius obseruabat. Eo tpe cu fama
 scitatis eius ad aures karoli impa-
 toris veniff. ad se accessit. p lris
 aliorum quoda migris sui et tunc te-
 pois cu harolo comoratis. eu cu-
 dam mostio in noitoz in brabatia
 noie lotusa pferit. Ille hoc no ta-
 ad suas utilitates sibi datu q ad
 subiectoz obsequiu putas. dicitu
 ill' exēplu cupiebat imitari qd di-
 ffilius hois no venit mstru. s mstr-
 trare. Et ite. et maior est vestru.

cit mster. vi. Itaque desse no posse
 studeb. et diligi magis q timere gau-
 dens. nulli subiectoz. arduu qd
 iussit. qd ipse pnt no impleuit. Cu
 aut karolus impator pti distric-
 tioe. pti bnficis saxonibus fidem
 xpi reu. .ocgiffet. eis i pte occide-
 tali saxonie ludgeru pferit. et e-
 piscopatu ecclie mimmigarduo-
 densis comisit. Sicq impletu e qd de
 tribz actus scus ludgero videat.
 quos tū plebū gubernacula sig-
 nificare supius dicit. Sicqde vni
 plebis in frisia. alterius in brabatia
 ia ante tū suscepit. tūo illi m-
 migarduoordensis epatus comissus
 ē. ubi tū sine ordie pontificali a-
 ms fere duodeca mansit. op' qdem
 epi pro vrbz agēs qdū autem
 pape reuens. et qd oneris eat
 suscipies. et qd honoris dedians
 Pūde ne diocef sibi comissa sine
 epo roma neret. aliq ex disa-
 pulis suis ordinar sedulus pos-
 tulauit. Hildebaldus aut archie-
 piscopus coloniē aliu ordinae
 reuens. ipm tandē plūbz p sua-
 sionibz ad hoc induxit. et epm
 ordinauit. Plura q miracula p
 eū dñs fecit. Quā nāq pfidie ce-
 citate solē iusticie et vām luce xpm
 no agnoscentes. p eū illuati st.
 Quā iusticie exerratioe obtua-
 tas aures hntes. auditu recepe-
 rit. Quōzū ipse ora in dei lau-
 dibz muta. ad cōfitedū reseauit.
 Quā ipse i bono ope torpētibz
 et aridis ut errore aliq dandica-
 tibz. manuum officiu ut pedū res-
 tituit vsū. Quōs supbie pdropē
 inflatos. mudialiu rerū abicio-
 ne gibbosos. auaricie tenanta-
 te recuruos. inuidie tabe lagū-
 dos. ut furore insanos. ventris in-
 glūnie turgidos. libidinis estuatioe

febricitantes: virtutum antidoto sanauit.
Quos peccati enormitate defectos q̄
dimo et sepultos. resuscitauit. Et licet
p̄dca signa q̄ in aīa: cura et sanatione
spiritualit̄ fuit. longe signis corporalib:
p̄ferant: q̄ in exteriora miracula nō
nulloru metes familiarius tangit. pau-
ca de hīs commemoranda putam. Cum
euāgelizadī gr̄a vir dei ludgeri ad
quādam in frisia villa noīe hellegweerd ac-
cessiss̄: oblat̄ ē ei cecus noīe bernlemi-
nus. Cuius prius peccata sua q̄fiteri fecit.
Et nūnta p̄ma sibi. signū crucis oribus
suis iposuit. qui continuo visu recepit.
Idem hō p̄ illuinationē suā eruditos
viros frequēter tuabat. et sac̄s septuaḡ
disc̄e p̄ ut poteat. Cuius studio sc̄s
ludgeri delent̄: in fidei cā ei industria
trā utendū putauit. Quā em̄ illis
dieb; frisia fide a fide defert. et ep̄us
ad eos accessu h̄re nequit. iussit eū
vio de quo utpote lapso nulla eēt
suspicio. ut disc̄uress̄ p̄ domos eoru
quib; not̄ an fuerat atz curā. p̄sua-
sis m̄tib; moritios eoz infantulos.
in trinitat̄ noīe baptizaret. Cui
iussis sc̄i ludgeri obteperis sic decē
et octo infantes baptizauit. quoru
sedem in albis mortui sūt. duo vo sup̄
uixerūt: q̄s ep̄us pace denuo reddita
trismatis unctioē et manū iposicioē
confirmauit. Quoda tpe cū suā diocesi
visitaret: puenit ad eccliam in loco qui
dicitur bilrebeke. Eāt ibi vicīa q̄da milite
nobil̄ s̄ illiato nūmomo iūta. que
audies sc̄i ludgeri aduenisse.
ut h̄mior copula dissoluet. eū nu-
merib; flectere temptauit. Deniq;
vas testū maḡ melle plenu: q̄
p̄ b̄ndictioē ei tr̄smisit. Qd̄ sc̄us
dimo recipere recusauit. dices nūm̄s.
se ei p̄cipāe nō posse. q̄ illiato co-
nubio se fecisset. q̄ etiā aliena: sc̄iet
offe etiā se nūq̄ cessaturū donec
fco dimortio. inrestuosū quingū dis-

sonaret. Quā ibi ep̄o repulsi. qui
busea. et d̄yapul̄ eius vas p̄dm̄
reape p̄suaserūt. ep̄o ignorate
Et q̄ aliu vbi illud abscondent
locū nō inueniūt. sub altari illd̄
posuerūt. lūth̄eis vndiq; cooptū.
Cū q̄ h̄tus ludgerus missa ibidē
celebras os ad oroz aperuiss̄. re-
pente vas illud trepuit. immutatū mel
discussit: ac si p̄ oroz lapide sup̄
illud ieciss̄. Cum aliqu frisia gr̄a
p̄dicationis adiss̄. et apud eccliam in
loco qui dicitur lehere iū flumiū lada
ueniss̄. p̄t̄ hospites qui eū frequē-
bat petūt piscatores lori illo. ut sibi
aliq̄ sturione q̄phensū deferrent.
Quib; tridentib; q̄ t̄pus h̄m̄ n̄ptie
p̄teriss̄. eo q̄ h̄remali tpe p̄p̄na
te capi pisces h̄m̄ nō solent. de
nūq̄ t̄pm conditor cū tpe nō tr̄nsit.
Ite. facite q̄ dicit. captus deo volente
p̄ueniet. Qui ei obtempantes videt̄
in aere q̄ alite. qui volatu t̄p̄at
paulatim demisso nō longe ab eis
in aquā decidit. Qd̄ illi auspiciū
diuinit̄ euenire credentes. in eodē
loco rethe iactauerūt. et nūre maḡ
nitudis sturione illico cōphendit.
q̄ sc̄o vio cū gaudio detulerūt. Vil-
la ē in saroma in pago sudargo. q̄
alna nūcipat. Ad qua cū prochi-
as tr̄uens deuenisset. ad mesam
sederet. cecus q̄da p̄forib; cepit
clamare. ut eū ep̄us respice dicit̄.
ref. Cui cū elemosina p̄ diaconi
suū misiss̄. et ille nec cibū n̄ potū
neq; pecuniaz recipere vellet. iussit eū
ludgeri introduci. et ait illi. Quid
fr̄ heb; et q̄ ē qd̄ petis. Cecus r̄-
dit. fac ut videā. obsecro p̄ amore
dei. Videas nūq̄ ludgeri p̄ amore
dei. Et m̄tū in modū cū hor nō
tam impando q̄ ei petitiōem
amirando dicit̄. ille statū visu re-
cepit. Quoda tpe ad comitatu

De illuinatione nri

De illuinatione nri

De illuinatione nri

De illuinatione nri

De nobili muliere d. illi
nri amonio aspecte

De illuinatione nri

pignus cu p p... qui iassi
 dicit iter ager. p oroes eius fuit
 mortuus suscitatus. Cui salis ius
 su wedekindi saronu duos tli
 morte adiudicatus fuit. aut ligatus ad
 stipite. lapidibus r acutis sudibz nece
 retur. Venies gº secus locu ludgeri
 r copro q xpianº fucat. impetuit
 a wedekindo ut corpº exaie possit
 sepelire. Deinde discrepta totº cor
 pis mebra pallio colligi iussit r m
 ferri in tentorium suu. donº a suis fo
 uea parot. Qua pata du eu effer
 rent. ille respirare cepit. et iussu
 epi adhibita ei cura in breui cona
 luit. Stat adhuc in eo loco lapidea
 crux in monimetu hº miraculi ab
 incolis erecta. et ex noie eade viri q
 buddo vocabat. campº ille budden
 uelt usqz hodie nuncupat. Apud
 oppidu meppen noiatu cu scus lud
 gerus deueniss. r haud longe a via
 vlgt cosiliu die dnica aggratu vi
 det. illuc ducit volens cognosce.
 q effi cu hº moe conuentuali tli die
 Viditqz in colle trauallauerit. reo
 ciuda suspendiu parari. ille credes
 qz ppius. rogauit sibi corredi hoiez.
 aut si nate effi eu infia hoc tli
 die no facent. s magis ipi ad ec
 desia missam audire quemrent.
 Rustias vero no accrescentibz. pmo
 r cotueliosis ei verbis insultatibz.
 vix obtine potuit. ut parup cu
 hoie sup ei pma loqret. sfrm ehº.
 Discessit epus. r ho in patibulo e
 suspensº. At vo tpe illiº diei cum
 ludgerus ab eo loco sex miliaia mi
 neris pegiss. manes in villa q di
 asschedozp. ecce venies ho ille que
 paulo an suspendeant. ad pedes epi
 corruit. miratibz ac suscitatus
 quo de eo geret. re tlr pandit.
 Du ego iniquis epo recedente in
 patibulu traheret. videba duos ic

dibit decorus vios a late epi eqtates
 et cu eo aliqdu colloqtes. Post
 paululu alter eoz festinat venies.
 nescio q m pudenti suposuit. sup
 qd firmit stas cruciatu no sentie
 bam. donº dissp hno q me suspen
 derat. r sole iam ad occasu vergete.
 ide tpe me deponet. Depositu itaqz me
 iussit oriº ~~uun~~ iter vrm sequi r
 p cõcessa vita sacro antistiti grãs
 age. quãpe du a fatuis cõcepnet. michi
 a dno impetuit. Adiditqz nullo par
 to se scie posse. qlit pº vuru dei tm
 vie spanu in momento curreit.
 Idem vir scus a quoda masu prio
 rãpaucat. que veditor pmodu a
 quibusda malignis psuasº ei cept
 denegare. ffo itaqz de hac re co
 silio. cu epus scus pns effi eiqz ia
 mlte cotuelie illate fuissent. quida
 rustias cõceptibilº trauallatibz dicit
 Nonne qndis r cõfusio. q pegnus
 hic mns hereditate sibimz usurpac
 psuit. iludies hº vir scus pº tergu
 resperit. scie voles qz na tlia lo
 qret. at rustias dediare voles eiº as
 pectũ. retrorsu caput vtit. qº no tpe
 s aliº hoc dixiss. mox iusto dei iu
 dicio collu eiº sic inflexibile. r caput
 retorũ usqz ad fine vite eiº pmasit.
 Ceti qz hoc viso miraculo. vio dei
 masu qtinuo reddiderut. Cu aut
 vir scus hos canonicas dno psolue
 bat. ineffabili tiorata mente fun
 qz intentione manebat. Unde accidº
 aliqui du in itine effi. ut leus ei ad
 vicinu foru cõstrueret. Du aut
 noctu iur lem stas matutias cu de
 vicis leget. de igne fumº euaporas
 illi in facie exalabat. Ipse qz nihil
 senties. imoty miete stabat r corpe.
 At vnº ex cleicº auferre volens hoc
 iamodu. carboes detexit. r sufflas
 sopitos suscitauit ignes. Mane qº cli
 cu vocas eu districe corripuit. q

ludgeri

de suscitatus

que

de alio mundo

de alio mundo

dimissis pnis scaris se nauauit
ad costruenda pna pma qd aliq d
erit eidem indur: dices dicos su
os du ad opus dmi assistit. omis
occurrentes cogitationes amouedas.
Inu p dei gruz huani cordis fugi
atias patit. n' aliud cogitadu. n' a
liud hic agend. Quodam tpe hano
lus impator eu ad se p qda repub
lice utilitate euocari fecit. Cui ueniens aqs.
cu iurta palatium masioez accepiss.
pino mane statim misso ad eu rex
cubaculaio ipm ad se uenie pcepit.
Cu g' scus ludgeri hic p soluedis
horis cu suis insistet: rudit nuao
se hns expletis uenturu. Impator
vo 2^a q' vice 23^a ad eu accersiens
misit: sed ille diuinu officiu ampones
oibz: omo uenire renuit. donec psal
modia explet. Postea ad rege ueni
ens. cu inter rogaretur ad iperu
suum no statim ueniss: wltu intpido
qstant rudit. Ego tuu pceptu o ma
pator. ita m oibz exequedu putau:
ut tu tibi deu ubiqz p fendu no du
bitare. Quia rnsiois costancia reu
igant amplexus. qtes inqt hcto epe:
q' qlem te esse credidi. Item te nuc
fore exptu su. Tu ut harten fecisti.
dei sp opare uoluntate: xp mri im
perij statu orare memeto. Cu vir
scus ad locu werdona dmi uenisset
ut ibi monasteriu costruere: uidetes
hi q' aieo erant. locu siluaru densita
te undiqz coclusu r arboubz magnis
qfitu. q' vir p longa tpm spacia em
dica posse uidebat: epm a sua in
tentioe reuocae studebat. dicentes
incredibile uideri illu locu posse ha
bitabile fieri: quo arboru densitate
r ramoru obductioe ipm q' celu
abscondet. At ipse spe sua m dno
pones. q' inqt hoibz impossibilia sut:
deo possibilia sut. p m d i ipm sperem
m. m ipm credam. q' credeti oia
et

De eo q' honore dei
dicitur q' p'p'ndit

De officio dno m'ostroy

rat. dicitur q' p'p'ndit m'ostroy
te m'ostroy. tentorium da eruit:
z q' da fix qui eu latent obsuabat.
ate in ore sub qda arbore sep
erat em. ior. luna r stell' luce
or admodu. Cui cu dicit' orasse
r se a deo exaudiu p spm cogno
uiss: tentorium cuit ut putabat
ignoratibz repetuit. Et ecce obsu
rata luna r astris obductis. cepebas
mmia frūe: r venti validi extiterut
Cūqz diluculo surrexisset uidet silua
hinc inde eruta fundado monasterio
locu satis amplu dedisse: r arboes
passim iacentes p edificio sufficie
tem copia lignoru p buisse. Unde
scus ludgeri co p'p'ndit q' m'ostroy
cepit. an adhuc celu ex eo loco co
spectuos se credent. Vna tñ arboru
sb q' salis vir scus nocte oraucat
incorussa pmasit: sub q' ei sella poi
ta est: ubi aliqui cu quoda dico ot
d'grimo odelgrimo noie cofens
int alia spu pphetico sibi p dicit.
Illud te nosse uolo qd tu me uiuete
publicu m'ostroy: in hoc loco me
die iudicij expectaturu: r ubi nuc
sedeo monumetu habituru. Itaqz deci
tus ille arbore q' dmi ibi stent dili
gent obsuauit: sed cu postea in usu
ecce q' ad occidentale e' pte constru
ebat p'p'ndit fuisse. lapide in eodem
loco nullo alio sciēte p signo iposuit
sue infodit: q' postea cu ibide sco
uio sepulcrū pararet inuēto r effos
s' ē. Erat etiā scus ludgeri in septu
ris sacris no mediociter edoctus:
qd' m plerisq' opuscul' q' ipse fecit cui
dent apparet. Quā ea q' m passione
b'ni bonifam miris xpi t'ientensib
de eo p'p'ndit fueant: p'p'ndia
salis uite ex. aduētū atz ordiatioez.
pulchro p'p'ndit cōsp'ndit. Composuit
r libellū de uita scoru q'nda doctoz
suoru uenētia atz sacerdotu g'gon

De d' d' d'

loquissplendor
 angulus & ieiunio
 moisedomabat: in
 alioru ab oculis dnda
 Cui rei gra ut pbae
 mundis & nihil rega
 naz actioe p cipit. esu carnu cris
 ipibz no renuit: sanatu tu eu cibo &
 potu nemo vniq vidit. Cuculla ho
 portabat: qz regulaez p fessioem sb
 amoto hitu feat: tu monathoru
 vita p fce impleuit. Ciliau qd ves
 te abscondi potat ita usq ad fine
 vite poruit: ut hor nemo pter
 familiarissios suos sciet. Coniua
 utpote epus nonuq exhibebat:
 ad her comirti diuites ul paupes
 iuitando: corpa eoru almetis re
 ferit: aias doanctis In paupes
 tam largy eat: ut ipos pleruqz
 tu suoru nuditate vestiet. Prna
 heritate quasatis aplam hebat:
 reliqas qs ab aplice accepit: fr
 bz in loco weidena vocato. dno ser
 uituris pro ptoimo delegauit
 Cuz la omps deus pennem mer
 cedem pns es studijs redde de re
 uiss: aliqto tpe an obitu suu
 X infirmitate corpus cepit laborae
 Co tpe dirigende xpianitatis tu
 dpocest rruens. ad lozu bilrebeke
 dan venit: ibi corpali molestia
 puenty. sp aut legebat aut psalle
 bat: & manibz ad deu expansis. nu
 qz oculos cordis a cotemplatioe
 reru celestiu reflectebat. Et cum
 morbo miguescente p se lege no
 valet: cora se libros diuinos legi
 ab alijs faciebat. missa tu mare
 dibili metis vigoe. cotidie fere
 in hac infirmitate celebrauit.
 Dnca vo q sue dormitiois nocte
 pcessit. mēsa deuotioe in duabz
 ems pub. pdiuit: mane sa

illa pbratione p mico
 p. co bilrebeke. ubi ipse tur
 deuote mita missam solepna ce
 lebrauit Post her conuocatt clericis
 qui secū erat dixit se nocte sepi
 morituru: & iussit ut corpa eius
 ad mosteriu qd in weidena fuda
 ueat sepeliendu deferret. Sio in
 inqt plm ne illuc deferat adituru.
 Unde mteru ad mymgardeuorde
 sem emaz depoztu mhuatu relm
 quite. donec ad frem meu hildeg
 mu cathalaunsesem epm mittat:
 et ipse tu rege agat. qten? eius karolo
 impio in meorato mostio sepelia
 tur. Ed ex h? signo rege pmissuz
 fore nouerit. qz p? morte mea
 aliqtu sanguis ex naribz meis
 pfluisset inueniens hns dris: qd
 reliqui eat diei. psalmis & orobz
 tu hns qui secū erat cōsumauit.
 Jamq nocte ingruete. sui exitus
 hora aduenit. tu mit oroes & psalmos
 qui hir inde ab astantibz dicebat
 sca eius aia carne soluta ē In
 ipa hora tu gerfrid? pbr nepos
 simul eis atqz successor. gna visi
 tandi eu vna tu alijs frbz festms
 pperaret & paululu ad huc itineis
 supess? tu oibz qui secū erat vidit
 an se luce magna q igne in subli
 me cōstende: ac cūctatetre noctis
 teneb? effugasse Et stati p hor iu
 diu. intelligentes sa pus obitu.
 qd reliqui eat vie tu suma veloci
 tate pegerit: ipm q eodem momē
 to quo lume videant obisse cope
 rit Co tpe tu karola impator a
 quis moraret. & pgressus foras
 tu aleramo a quo astrologie
 qgnitioez pcepat. stellaru insper
 tiom intenty manet: hor ipm
 lume tu oibz qui pntes adeant
 vidit: s? qd significat ignorauit

Dez aliq.
quoniam gerit
Quem cum rex de iustis tunc inter-
rogasset, ille aucta per dies retinisset.
de luce quod quod videat narrabat. At
cum rex die et horam diligeret requisisset.
agnouit verum lucis assiduum specu-
latore tunc mississe ad dominum: quando
ipsum lumen fuerat onus. Volentibus
autem discipulis eius ut viues iussit
erat. corpus sacrum ad monasterium quod
Widena vocatur deferre: populo ut ad
hoc assentiret persuadere non potuerunt. Pro-
inde inter utrasque partes quiescit. ut ad
mymingardensium ordinem etiam por-
retur. ubi in ecclesia sancti dei geritur. cum
magno honore positum est et iuuatum
relinquitur. donec venies frater eius hildeg-
mus cathalaunensis episcopus a rege
impetravit: ut ubi vivens elegerat
sepeliret. Itaque tricesimo die post eius
transiitum cum predictus episcopus mandato ac-
cepto a rege ad locum venisset. iunctum
est corpus sanctum per totum tempus incorruptum
presens et integrum mira fragrantia
redolere. sanguis etiam ex eius naribus
ut prodiret profusus: indeque
cum primis et laudibus usque ad Widena
delatum est. Dez quod sanctus adhuc viues
precepit ne in ecclesia sepeliret. ad
orientalem eius parte parvo sepulchro
lapide quod per signo positum fuisse su-
perius dominum effoderunt: sic ex vati-
cini veritate meritum patuit prohe-
tantur. Defunctus est autem anno domini
octingentesimo nono. septimo kalendas
apulis et sexto kalendas maii depositus.

